

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

BREVE FRA OG TIL

RASMUS RASK

II

MUNKSGAARD

BREVE FRA OG TIL
RASMUS RASK

Udgivet af
Det danske Sprog- og Litteraturselskab

BREVE FRA OG TIL RASMUS RASK

UDGIVET MED STØTTE AF
RASK-ØRSTED FONDET
VED
LOUIS HJELMSLEV

II
1820-1832

EJNAR MUNKSGAARDS FORLAG
KØBENHAVN 1941

Tilsynsførende
Jørgen Glahder - Carl S. Petersen

Indhold.

Abel, Otto, til Rask: 780 ($\frac{19}{3}$ 1828).

Afzelius, A. A., til Rask: 804 ($\frac{25}{8}$ 1828). — Rask til A. A. Afzelius: 745 ($\frac{5}{7}$ 1827).

Arwidsson, A. I., til Rask: 473 ($\frac{12}{6}$ 1823). — Rask til A. I. Arwidsson: 541 ($\frac{9}{7}$ 1824).

Bendsen, B., til Rask: 560 ($\frac{13}{9}$ 1824), 592 ($\frac{1}{4}$ 1825), 599 ($\frac{15}{5}$ 1825).

Bink, P. I., til Rask: 566 ($\frac{26}{9}$ 1824).

Bloch, S. N. J., fra Rask: 487 ($\frac{16}{9}$ 1823).

Bopp, Franz, til Rask: 940 ($\frac{20}{2}$ 1831).

Bring, Ebbe, til Rask: 785 ($\frac{23}{4}$ 1828).

v. Bülow, Johan, til Rask: 483 ($\frac{31}{8}$ 1823), 493 ($\frac{6}{10}$ 1823), 520 ($\frac{27}{3}$ 1824), 608 ($\frac{25}{6}$ 1825). — Rask til Johan v. Bülow: 432 ($\frac{22}{11}$ 1820).

Cnatingius, A. J. D., til Rask: 955 ($\frac{10}{5}$ 1831).

Dahlgren, Carl, til Rask: 765 ($\frac{26}{10}$ 1827).

Dainko, P., fra Rask: 619 ($\frac{2}{9}$ 1825).

Egilsson, Sveinbjörn, til Rask: 479 ($\frac{7}{8}$ 1823), 547 ($\frac{1}{8}$ 1824), 798 ($\frac{5}{8}$ 1828), 830 ($\frac{2}{3}$ 1829). — Rask til Sveinbjörn Egilsson: 740 ($\frac{12}{5}$ 1827), 811 ($\frac{28}{9}$ 1828), 841 ($\frac{27}{4}$ 1829), 954 ($\frac{4}{5}$ 1831), 1003 ($\frac{24}{5}$ 1832), 1037 ($\frac{27}{9}$ 1832).

Erskine, William, til Rask: 695 ($\frac{5}{8}$ 1826).

Feldborg, A. Andersen, til Rask: 477 ($\frac{23}{7}$ 1823), 524 ($\frac{18}{4}$ 1824), 536 ($\frac{22}{5}$ 1824).

Frähn, E. M., til Rask: 574 ($\frac{9}{11}$ 1824).

Gamborg, A., fra Rask: 545 ($\frac{29}{7}$ 1824).

Gottlund, C. A., til Rask: 607 ($\frac{20}{8}$ 1825). — Rask til C. A. Gottlund: 914 ($\frac{8}{8}$ 1830).

Grimm, Jacob, til Rask: 544 ($\frac{24}{7}$ 1824), 580 ($\frac{3}{1}$ 1825), 632 ($\frac{25}{11}$ 1825), 652 ($\frac{26}{2}$ 1826). — Rask til Jacob Grimm: 521 ($\frac{27}{3}$ 1824), 568 ($\frac{3}{10}$ 1824), 612 ($\frac{10}{8}$ 1825).

- Grimm, Wilhelm, til Rask: 544 ($\frac{24}{7}$ 1824). — Rask til Wilhelm Grimm: 472 ($\frac{3}{6}$ 1823), 521 ($\frac{27}{3}$ 1824).
- Gräter, F. D., til Rask: 873 ($\frac{26}{12}$ 1829).
- Halbertsma, J. H., fra Rask: 895 ($\frac{21}{4}$ 1830), 907 ($\frac{25}{6}$ 1830).
- Hallenberg, J., fra Rask: 852 ($\frac{2}{7}$ 1829).
- Heiberg, J. L., til Rask: 533 ($\frac{12}{5}$ 1824). — Rask til J. L. Heiberg: 712 ($\frac{4}{10}$ 1826).
- Heiberg, P. A., til Rask: 723 ($\frac{29}{12}$ 1826).
- Helgason, Árni, til Rask: 475 ($\frac{16}{7}$ 1823). — Rask til Árni Helgason: 418 ($\frac{7}{2}$ 1820).
- Henrichsen, R. J. F., fra Rask: 1014 ($\frac{10}{7}$ 1832), 1016 ($\frac{17}{7}$ 1832).
- Hjort, P., fra Rask: 766 ($\frac{28}{10}$ 1827).
- von Humboldt, Wilhelm, til Rask: 704 ($\frac{25}{8}$ 1826).
- Karadžić, Vuk Stefanović, fra Rask: 501 (ca. 1823), 510 ($\frac{18}{2}$ 1824).
- Kongen, fra Rask: 584 ($\frac{16}{2}$ 1825), 663 ($\frac{10}{4}$ 1826), 800 ($\frac{8}{8}$ 1828).
- Krejdal, A., til Rask: 605 ($\frac{9}{6}$ 1825), 639 (1826), 685 ($\frac{15}{6}$ 1826).
- Krogh, C., til Rask: 557 ($\frac{4}{9}$ 1824).
- v. Köppen, P., til Rask: 515 ($\frac{3}{3}$ 1824), 534 ($\frac{20}{5}$ 1824).
- Larsen, Asmus, fra Rask: 421 ($\frac{10}{4}$ 1820).
- Larsen, P. C., fra Rask: 767 ($\frac{27}{10}$ 1827).
- Lidfors, Elias, til Rask: 569 ($\frac{21}{10}$ 1824).
- Lobojko, I. N., til Rask: 535 ($\frac{9}{5}$ 1824). — Rask til I. N. Lobojko: 528 ($\frac{27}{4}$ 1824), 558 ($\frac{6}{9}$ 1824).
- Mazarović, S., til Rask: 423 ($\frac{13}{5}$ 1820).
- Mitchell, John, til Rask: 415 ($\frac{22}{1}$ 1820).
- Molbech, C., til Rask: 606 ($\frac{12}{6}$ 1825).
- Mundt, Christopher, til Rask: 445 ($\frac{24}{6}$ 1821). — Rask til Christopher Mundt: 443 ($\frac{23}{6}$ 1821), 444 ($\frac{24}{6}$ 1821).
- Müller, P. E., til Rask: 428 ($\frac{5}{10}$ 1820), 436 ($\frac{18}{2}$ 1821), 449 ($\frac{18}{12}$ 1821). — Rask til P. E. Müller: 426 ($\frac{24}{5}$ 1820), 431 ($\frac{16}{11}$ 1820), 442 ($\frac{10}{6}$ 1821), 446 ($\frac{1}{12}$ 1821), 452 ($\frac{5}{8}$ 1822).
- Nyerup, Rasmus, til Rask: 429 ($\frac{5}{10}$ 1820), 437 ($\frac{18}{2}$ 1821), 447 ($\frac{5}{12}$ 1821). — Rask til Rasmus Nyerup: 414 ($\frac{9}{1}$ 1820), 433 ($\frac{25}{11}$ 1820), 450 ($\frac{23}{12}$ 1821), 456 ($\frac{3}{5}$ 1823).
- Petersen, N. M., til Rask: 457 (maj 1823), 636 ($\frac{19}{12}$ 1825).
- Pipping, F. W., fra Rask: 836 ($\frac{24}{3}$ 1829).

Rumancev, N. P. til Rask: 525 ($^{19}/_4$ 1824), 565 ($^{24}/_9$ 1824).
 Sjögren, A. J., til Rask: 499 ($^{21}/_{11}$ 1823), 935 ($^{1}/_2$ 1831). — Rask til A. J. Sjögren: 921 ($^{10}/_9$ 1830).
 Schröder, J. H., fra Rask: 910 ($^{22}/_7$ 1830).
 Stockfleth, N. V., til Rask: 1013 ($^9/_7$ 1832), 1034 ($^{17}/_9$ 1832), 1038 ($^9/_10$ 1832).
 Thorsteinsson, Bjarni, fra Rask: 420 ($^{14}/_2$ 1820), 678 ($^{18}/_5$ 1826), 1000 ($^9/_5$ 1832).
 Unævnt, fra Rask: 438 ($^{18}/_2$ 1821).
 Wallich, N., fra Rask: 434 ($^1/_1$ 1821).
 Vater, J. S., til Rask: 498 ($^9/_11$ 1823), 561 ($^{15}/_9$ 1824), 637 ($^{25}/_{12}$ 1825).
 Voločkov, Petr, til Rask: 416 ($^{22}/_1$ 1820).

Alexanders-Universitet, Det kejserlige, Helsingfors, ved F. W. Pipping, fra Rask: 1025 ($^{18}/_8$ 1832).

Gouvernement, Det Danske, Trankebar, fra Rask: 453 (Sept. 1822).

Konsistorium, fra Rask: 851 ($^{30}/_6$ 1829).

Universitetet og de lærde Skoler, Den Kgl. Direction for, til Rask: 594 ($^{16}/_4$ 1825). — Rask til Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler: 471 ($^{26}/_5$ 1823), 595 ($^{20}/_4$ 1825), 1039 ($^{11}/_{10}$ 1832).

Universitet, Det kejserlige, Petersborg, fra Rask: 959 ($^2/_6$ 1831).

Videnskabernes Selskab, Det Kgl. Danske, fra Rask: 784 ($^{10}/_4$ 1828).

Videnskabernes Selskab, Det Kgl. Norske, Trondhjem, til Rask: 579 ($^{22}/_{12}$ 1824), 867 ($^7/_10$ 1829), 884 ($^{20}/_2$ 1830), 1027 ($^{21}/_8$ 1832). — Rask til Det Kgl. Norske Videnskabernes Selskab: 573 ($^4/_11$ 1824), 834 ($^{14}/_3$ 1829), 879 ($^{30}/_1$ 1830).

Brevregistrant 1805-1833: ..... p. 273

Oversigt over brevenes forekomststeder og udgivelsessteder: .. p. 393

B R E V E

1820-1832

Her fra har jeg lidet at skrive, da de herværende Indbyggere (Georgierne) intet synderligt Begreb have om Litteratur; her er intet Gymnasium, intet privat Institut, intet Bibliotek, intet Skuespilhus, 5 ingen protestantisk Kirke i denne Hovedstad; en Kronskole, hvor dog intet andet europæisk Sprog end Russisk foredrages, er det eneste af den Art. En Armenier har en Boglade, hvor man kan faa georgiske og tyrkiske, nygræske og armen. N. Testamenter og Voxlys; en Anden har russiske Bøger og allehaande Porcellainstøj at sælge, har 10 ogsaa Korrespondens paa Moskou, men videre ikke. En Tydsker, som ejede et lille Drama (die Bruderliebe), saa stort som en Katekismus, blev buden 2 Specier for det, men han vilde ikke sælge det. Ingen Bog kan her for Guld erholdes i noget europæisk Sprog undtagen Russisk. Et Bogtrykkeri, tilhørende det russiske Statholderskab, er det eneste i Staden, det har yderst slette russiske og georgiske 15 Bogstaver, men hverken latinske eller arabiske, saa at alt Tatarisk, Persisk o. desl., som bruges i Skolen, maa afskrives. Fra dette Bogtrykkeri udkommer en georgisk Tidende. Foruden denne er ogsaa her ifjor 1819 udgivet en Samling af russiske og georgiske Samtaler, 20 hvoraf jeg har skikket Universitetsbiblioteket et Exemplar, som en Sjeldenhed, med latinsk Paaskrift, ligesom i de Smaasager, jeg skikkede fra Petersborg og Moskou. Folket tænker her ikke saa meget paa Lærdom o. desl., som paa det rene Væsen; med en Karakterkildring vil jeg ikke her afgive mig; men det Foregaaende kan 25 passere for et temmelig fuldstændig georgisk Litteraturrexicon eller Litteraturhistorie for det 19de Aarh. Til denne Skildring kan endnu

føjes, at Staden har en Bogbinder, som er en Tydsker og ikke den ordentligste, han mangler ogsaa Værktøj, Bogguld, Bogstaver til Titler o. desl. Han har indbunden mit Exemplar af Øhlenschlægers Aladdin, som var slidt sønder af at være udlaant, men det er det sletteste Bind, som jeg har haft om nogen Bog. *Sed hæc hactenus.* 5

Af verdslige Nyheder fra dette Land er det vigtigste at den russiske Generalstatholder Jermolov har erholdt en glimrende og ikke meget blodig Sejer over Lesgierne og indtaget Fristaden Akusha, som var berømt for sin Uindtagelighed; men dette er Dem vel bedre bekjendt af Aviserne, end jeg her er istand til at beskrive 10 det. En betydelig Mængde tyske Kolonister ere hidkomne for et Aars Tid siden, mest fra Vyrtemberg og Svaben, de ere fordelte i omtrent 10 Landsbyer og alle Lutheraner. Nogle opholde sig her i Tiflis selv. De ere egentlig komne for at tage imod Vor-Herre, som inden to Aar agter at komme hid og begynde det tusindaarige 15 Rige; thi her er egentlig det forjættede Land og Samlepladsen for de Udvalgte. De have ingen Gejstlige; thi Gud har skjult det for de Vise og Høj lærde, som han har aabenbaret for de Enfoldige, saa at en Bonde eller Skolemester eller desl. agerer Præst. De beraabe sig især paa den tyske Forfatter Stilling, som de forgude. En 20 god Ven laante mig en af hans Bøger, Scenen aus dem Geisterreich, for nogle Dage siden; det første Sted, jeg slog op, handlede om magre Aander; da jeg bladede om, fandt jeg en anden Paragraf om Aander med en forfærdelig tyk Bug. En rig Mand, som er et Slags Opsynsmand over en Del af dem, har 25 tre ret artige Døttre, til hvilke fornemme Personer have friet; men han vil bevare dem ubesmittede til Christi Rige, hverken de eller hans Kone komme nogensinde til Staden. De bekymre sig ikke synderlig om at bygge Huse eller pløje og saae o. desl.; thi man bør først trakte efter Guds Rige og hans Retfærdighed, saa vil alt det 30 Øvrige komme af sig selv. Ikke heller behøver man at søge en Plads hvor der er godt Vand og god Jord o. s. v.; thi naar man kun har Tro, saa kan man med Bønnen let udvirke alt Sligt forandret. Ikke

desmindre ere en stor Mængde døde i en Art Pest, som tilskrives det slette Vand og den slette Levemaade. En besynderlig Mand, ved Navn Schelinski er kommen hid med dem fra Odessa; han er født i Preussen ved den polske Grændse, men kommer egentlig fra
 5 Kjøbenhavn, hvor han har været i en Del Aar; han er Architect, Murmester, Tegner, Maler &c. &c., men ellers forrykt og ligesaa original som Arendt fra Altona; han er overordentlig hellig og ivrig. For nogen Tid siden, da jeg af en god Ven blev introducert til en svensk Capitain, som har rejst meget om her og været længe i
 10 russisk Tjeneste, blev jeg meget artig modtaget; da jeg gik, kaldte Capitainen den anden Mand tilbage alene og sagde: Ach Hr. N. N.! Es ist hier in der Stadt ein Narr aus Dänemark, der die Sonne und den Mond anbetet, er ist neulich hier angekommen, und der arme Mensch ist ganz verlohren; könnten Sie ihn nicht dem Professor
 15 empfehlen, dass er ihn zu sich nehmen könnte oder ihn zurückhelfen in sein Vaterland auf irgend eine Art &c. En Aften kom Schelinski til mig, da jeg just spillede Dam med den nys omtalte gode Ven, han geraadte herover i Exstase og raabte: Ihr wisset nicht was das bedeutet, aber er (*scil.* der Teufel) wird euch schon alle
 20 hohlen! Ingen som var i Stuen kunde bare sig for at lee, hvorpaa han raabte: ja da ist Platz für euch alle, sie (*scil.* die Hölle) ist gross genug, og Complimenterne, med mere jeg gider ikke repetere.

Her indtraf en Pause; jeg har nu i Dag den 11te været ni Gange ialt paa Contoiret, hvorfra man erholder et Bevis at intet er hinder-
 25 ligt for Afrejsen, saa at jeg haaber at jeg inden en Uge er omme vil have mit Pas færdigt! Her er stærk Frost og dygtig Sne, men om Dagen er dog Solen meget varm; jeg har imidlertid forsynet mig temmelig vel med Vaaben, to Pistoler havde jeg allerede, min Tjener har en Flint og jeg en Sabel,
 30 som er vel lang og stiv,
 og tjenlig Fienden at holde fra sit Liv.

415. *Fra John Mitchell.*Astrachan Jan^r 22^d 1820

Dear Sir

Your kind letter of the 2^d inst, I had the pleasure of receiving by the post of last week, and I shall most punctually attend, to all your Commissions. Your letter to the Bishop of Sarepta, goes off, 5 by the post of to day, and if he send the money to me, I shall forward it to you, by the very first post. The letter which you mention, from Professor Frähn, is in the possession of Mr Wolotchkof, and he has promised to write to you himself, and to forward Mr Frähn's letter along with it, by this day's post, and for this 10 purpose I have given him your address. — The latin of the dialogues, I have not yet got written out, as Mr Glen has the book with him at Karass, but it occurs to me, that a copy of the same book, is among Dr Henderson's books, and if I can find it out, I shall endeavour to get them copied, and send them to you, with the money. 15

The last accounts which I had from Dr Henderson, informed me, that he had been very poorly in his health, and that he has no hope of ever recovering the full use of his arm. He is bussily employed in learning the Turkish language, and means to assist in carrying on the translations, when he arrives in Astrachan. The 20 last time I heard from Mr Glen, he was in good health, and actively employed. The German Pastor has his kind respects to you, but I am sorry to say, that his Lady, is still in the same weakly state of health. My wife begs to be kindly remembred to you, as do all our friends here. — I hope to have occasion to write you again soon, 25 when I hear from Sarepta, and in the mean time, shall only add, that with best wishes, for your welfare & prosperity

I remain

Dear Sir

your sencere friend

& humble Serv^d

John Mitchell. 30

Udskrift: Его благородію Милостивому Государю Господину Професору *Раеку* у нѣмецкаго портнаго Винтерфелта близъ Русской Церкви на базарѣ. въ *Тифлисъ*.

416. *Fra Petr Voločkov* 22/1 1820.

Милостивый Государь! —

Изъ письма Вашего къ Г. Митчелю узналъ я, что Вы благополучно доѣхали до Тифлиса. Для меня всего пріятнѣе было сіе
5 извѣстіе, ибо я всегда за особенное ставилъ удовольствіе возпоминать о Вашемъ знакомствѣ, и никогда не переставилъ мысленно сопровождать Васъ, желая Вамъ отъ всего сердца всякаго успѣха въ Вашемъ путешествіи.

Господинъ Академикъ Френъ, полагая, что Вы еще находились
10 въ Астрахани, и думая, что Вы не могли такъ скоро оставить Оной, просилъ меня вручить Вамъ посылаемое при семъ письмо; но по причинѣ отъѣзда Вашего я не только не могъ сего исполнить, но даже не въ состояніи былъ переслать онаго къ Вамъ, поелику мнѣ не извѣстно было мѣсто Вашего пребыванія, не
15 смотря на мои развѣдыванія, ибо ни Г. нѣмецкой Пасторъ, ни Г. Митчель ничего до сихъ поръ о томъ не знали. Я прошу Васъ покорнѣйше почтить меня увѣдомленіемъ о полученіи сего письма, да бы я могъ извѣстить о томъ Г. Френа.

Считаю такъ же за нужное сказать, что я отправилъ къ Вамъ
20 въ бытность Вашу въ Моздокъ другое письмо, полученное отъ Г. Френа, и вмѣстѣ съ тѣмъ самъ писалъ къ Вамъ. Но до сихъ поръ не знаю, получилили Вы письмо сіе. — Письмо оне я отослалъ съ однимъ Армяниномъ, которой удостовѣрилъ меня, что непременно доставитъ оное. Мнѣ весьма пріятно будетъ узнать,
25 если оно вѣрно дошло до Вашихъ рукъ.

Имѣю наконецъ собственную, усерднѣйшую мою къ Вамъ просьбу. — На сихъ дняхъ получилъ я отъ Г. Френа письмо, въ которомъ онъ убѣждаетъ меня ѣхать въ С. Петербургъ, и предлагаетъ довольно выгодное мѣсто. Я рѣшилъ непременно послѣдовать
30 его совѣту, и располагаюсь въ скоромъ времени туда отправиться. Вы въ бытность Вашу въ Астрахани изволили обѣщать мнѣ дать рекомендательныя письма къ Вашимъ пріятелямъ въ С. Петербургъ.

Вамъ безъ сомнѣнія извѣстно, сколь нужно и полезно имѣть знакомыхъ особенно въ такомъ городѣ, гдѣ ихъ совсѣмъ почти не имѣешь. И такъ я смѣю надѣяться, что Вы не откажетесь исполнить покорнѣйшей моей просьбы, и чувствительно меня обяжете, если доставите мнѣ случай приобрести таковыя знакомства въ С. Петербургѣ. 5

Въ заключеніе позвольте пожелать Вамъ, чтобы продолженіе Вашего путешествія было столько же удачно, какъ и начало, et bonis avibus incseptum iter, melioribus exeat.

Имѣю честь быть съ совершеннымъ почтеніемъ и преданностью 10
Милостивый Государь,
Вашъ покорнѣйшій Слуга Петръ Волочковъ.

$\frac{10}{22}$ Января, 1820.

Астрахань.

418. *Til Árni Helgason.*

Tiflis þ. 7 Febr. 1820. 15

Elskuligi vinr!

Fetkorn hefi eg nú gört frá Breiðholti yfir um fjallit Kavkasus, enn ecki hefir þú gleymt mér að heldur! Yfir mig geck þegar ég fyrir nokkrum dögum sá insigli þitt og þeckti höndina, því ecki bjóst eg við neinu bræfi úr Íslandi að svo stöddu; enn hér sannast 20 spakmælin að maðrinn elskar þann mest, sem hann hefir auðsýnt mestar velgörðir ellingar haft mesta fyrirhöfn fyrir. Góðar frétir hefir þú skrifað mér, og gleðiligt er að vita til kepni Etatsráðsins /Konferenzráðsins á Viðey; aldrej hefir mig lángað meira til að sjá ísl. bók heldr enn nú til að sjá 2ð hefti Gamans og Alvöru ásamt 25 Klausturpóstinum. Óskandi væri að Konferenzráðið heldi áfram sinni útgáfu af Heimskringlu; því sú svenska sem þú umgetr er hvörgi nærri eins nákvæmliga lagfærð, mun ecki heldr (svo fljótt)/

fyrst í stað að lyktum leidd, þó hún sé annars fallig og ágæt, og ræð ég þér ecki að kaupa hana, fyrr enn búin er. Hafir þú orðið að kaupa smárit mín, þá bið eg þig að forlata það, ég hafði gört aðra ráðstöfun og falið hana norskum manni á hönd, enn — nú er öldin
 5 önnur öll af trygðum snauð &c. Snorra-edda er búin frá minni hönd, og eg hefi hér hjá mér fullkomið exemplar, sem einungis vantar í prentvillurnar, enn af bréfkorni frá Nýerúpi próf. sé ég að hún er ecki enn komin til Hafnar. Af lestrarbókinni veit eg sjálfr eckert eins og af Ísl. málfræðibókinni, nema að hvörtveggja er búin
 10 af minni hönd. [Síðan þetta var skrifað hefi ég feingið bréf frá umboðsmanni mínum í Pétursborg, hvarí hann kemst svo að orðum: Isländska språkläran (sú svenska), läseboken och Eddan (Snorraedda) äro utkomne, och de två första äfven recencerade (í svensku bókaskrift- artíðindunum að Uppsölum)].

15 Ágæta vænt þótti mér að frétta um látínsku málslistina þína, ég held hana eins og allar kenslubækur fyrir mjög mikilvæga til að halda við Íslenzkunni og þjóðarinnar heiðri. Það vonar mig að þú hafir sem fæst látínsk orðskrípin; ég var búinn í Hólum að týna saman málfræðisorð á ísl. um leið og ég skrifaði formálann við
 20 Engilsaxnesku málslistarbókina, enn eg hefi sendt það með öðru rusli til Hafnar fyrir laungu. Fylgðu ecki ofnærri dönskunni, sem er mjög annarrar náttúru, eg varð að halda mér við gömlu þecktu orðin, enn þess er eingin nauðsyn í Íslenzkunni, þar sem eingin þvilík orð eru algeing að kalla má. Hér svo mörg af mínum, sem
 25 mér koma nú í hugann. Málslist (Gramm.), Hneigingarfræði (Ety-mologia, Formlære), orðsmíðfræði (Orddannelseslære sv. ordbildningslära) sem þú munt víst ecki sleppa, teingingarfræði (syntax), hendíngafraði (prosodia), málsbreytingafraði (dialectologia, sem þó ecki er nauðsynlig í Lát.), orðaflokk (pars orat.), *nöfn* (eðr
 30 *heiti*) nomina, *viðrnöfn* adject. *fyrirnöfn* pronom., *sagnir* verba, *viðr-sagnir* adv., teingdarorð conjunction, sambandsorð præpos., úthrópunarorð interj., hneigíng flexio, nafnahneigíng declinatio, sagna-hneigíng conjugatio, hneigíngarform paradigma, nafnbreytingar

casus (elligar *sambanzbreytingar* elligar eintómis *breytingar*), casus: nefnandi nomin., úthrópandi vocat., áverkandi accus., tillítandi dat., eignandi genit. Væri ecki görligt að segja nefnandinn, nefnandann, nefnandanum, nefnandans &c.? Því það yrði viðfeldnara heldr enn *nefnandi sambanzbreyting* &c. að mèt sýnizt. — *fall, getnaðarfall* &c. þykja mèt öldungis óbrúkanlig. Fyrirnöfnin eru persónulig, aptrvísandi, eignandi, ákvarðandi (demonstr.) ávísandi (relat.) spyrjandi, svarandi (elligar óákvörðuð t. d. alius, alter, uter &c. aliquis o. s. frv.), teljandi, niðraraðandi/ordinalia, margfalddandi/multiplicat., útbýtandi/distributiva; því nomina numeralia þykja mèt endiliga eiga að reiknast til fyrirafna, t. d. *þrír hestar* er í staðinn fyrir *hestur og hestur og hestur* &c. — conjunctiv. skilyrðisháttur, imper. skipunarháttur, infinit. nafnsháttur, particip. viðrnafnsháttur, gerund. teingdarháttur (það er að segja gerund. í látín.). Enn supin. viðrsagnarháttur. Eginliga sögnin verbum finitum, óeginliga verb. infinitum. Kannske réttara væri að kalla hennar háttu *brögð* (sem sýnist mèt samsvara danska orðinu *Form* að nockru leiti), t. d. nafnsbragð, viðurnafnsbragð &c. Meira kèmr mèt nú ecki til hugar og víst mun þer eingin þörf á þessu enn þó muntu forlata það eins og nockurskonar vott um að minn vilji væri að stuðla til þess verks ef mætti. Vertu ecki ofstuttr í reglunum og slepptu ecki óreglulegu sögnunum eins og Bröder, færðu þær ecki heldr í stafrofröð ad modum Badenii heldr í flocca hèrumbil einsog Ihre í bókinni Roma in nuce eptir því sem þær líkjast sín á milli, hvað eð miklu hægra veitir að muna, og er réttara í sjálfu sér, þvíat hitt heyrir orðabókinni til. Þetta mun nóg af svo góðu.

Af nýjungum á èg hèr lítið að skrifa, hèr er stríð og rykti um stríð, enn eg lít til og skelfist ecki.

Fyrr mun enn, bróðir,
 ógn um hafin,
 kaldr hjör
 koma við annan,

oc grályndr þurs
 í gras hníga
 en erindislaus
 ec aptr hverfic.

5 fyrir skömmu hefir gerzki hirðstjórinn eðr jarlinn í Georgíu sigrað
 fjallbúa görsamliga á austanverðu fjalli og tekið inn staðinn Akúsja,
 sem var nafnfrægt Fríland aldrej yfirbugað allt til þessa, þó per-
 sakonungr Naðir skák leitaðist við að þvinga það með óteljandi
 miklum her, sem að miklu leiti týndist á fjalli; þó eru enn þá eptir
 10 margir höfðingjar og þjóðakynkvíslir sem ræna og drepa bæði menn
 og hesta; miklum mun er samt hættulausara að ferðast hær nú heldr
 enn áðr verið hefir. — Margir þjóðverjar eru hínagað komnir til
 þess að taka upp Nýlendur, þeir eru helzt ættaðir úr Vurtembergi
 og vínagaðir í trúnni æði mikið; þeir hugsa t. d. að Jesus muni
 15 koma hínagað að tveggja ára fresti, til þess að byrja þúsund-ára-
 -ríkið, og eru hær komnir svo sem til að taka á móti honum, þess
 vegna byggja þeir eingin hús því þess mun þá eingin þörf; sá ecki
 og safna ecki í hlöður, mikill fjöldi er útaf dauðr í vesæld og óráekt,
 sem hefir ollað nockurskonar pest á meðal þeirra. Hær var brúð-
 20 kaup hjá þeim fyrir skömmu, mær var og boðið af því eg hafði læð
 brúðgumanum, dávænum úngum pilti, 30 speciur til að þekja fyrir
 kofakornið sem hann átti að búa í. Á kveldi vóru gerzkir dátar
 feingnir til að leika á hljóðfæri fyrir gestum enn ecki voru borðin
 burttekin, svo að ómöguligt var að dansa, sem ecki heldr var álitid
 25 sómasamligt. Endiliga ræðst þó brúðguminn í að dansa með brúðinni
 vals, hálfdruckinn bóndi saung undir enn öldúngarnir sem voru að
 skrafa um þessa seinustu og verstu tíma litu heldr skackt til, þó þögðu
 allir af því það var meira leikr heldr enn dans. Eg sat undir dryckiu-
 borði og skrafaði við ofrvinalegan mann (því vinr af vín er dregid),
 30 en ecki mjög skemtiligan, eg stóð þarfyrir upp og sagði við þá ungu
 pilta sem horfðu á: við úngir menn eigum ecki að þola það að
 brúðguminn leiki einn við brúðina svo snemma, við skulum taka

hana af honum í kveld þangað til farið er að háttu, svo að hann skal aldrei fá að dansa með henni optar í allt kvöld. Vel er talað, sagði hann, enn hún brosti við, ég tók hana við höndina, en hann systur hennar, og hvör piltrinn sína stúlkuna, varð þá að taka burt borð og stóla og fór allt að dansa sem ganga mátti, þangað til kl. 3 eða 5 fjögur; vel hýr stríðshöfðingi sagðist ecki skipta sér neitt af kvennfólki og dansaði einn! svo að öll guðhræðslan snérist upp í gaman og gleði; enn þegar á eptir varð flokkadráttur mesti elligar tvístrun í trúnni; því að sumir sögðu það vel leyfiligt að dansa, nfl. þeir sem höfðu sjálfir dansað eður konur þeirra eður börn, enn hinir, sem ecki höfðu nálægir verið töldu það guðlaust og skammarligt og stendr svo enn á þöckum í guðs kyrkju. Eginliga ætti að halda concilium til þess að semja þessi vandamál, enn þess er hér eingi kostur, því at í allri kyrkjuni (ennú tíu (10) æði töluverðum þorpum auk staðar-búa) er einginn prestur né klerkur eiginliga svo kallaðr, því lærdómur er ecki nema til falls og forráðs, guð opinberar þeim einföldu það sem hulið er fyrir vitringum o. s. frv. Annars er ennú önnur tvístrun ámeðal þeirra heilögu, því að sumir segja að þúsundára-ríkið eigi ecki að byrja fyrr enn að 20 árum liðnum, enn mestir villumenn eður guðleysingar segja innan 30 ára, sem þó er þeim enum útvöldu til mestu hneixlunar. Þeir eru allir Lúththerskir, og hafa þessa vizku af opinberunarbókinni, og af skrifum þjóðvitnings að nafni *Stilling*. Einn kunníngi læði mér bók af þessum spekingi, nfl. *Scenen aus dem Geisterreich*, sú fyrsta opna, sem fyrir mér varð höndlaði um horaða anda (von den hageren /mageren/ Geistern), enn þegar ég sló um, fann eg aðra grein um anda með óskapliga þyckum búk, allt ofr hjartnæmt og uppbyggiligt, lystiligt að sjá til og æskiligt til að fá skilning af. — Af þjóðinni sjálfri (Georgíumönnum) er lítið að segja, þeir hafa einga hugmynd um bókaskrift né listir að kalla má, þeir eru sérplægirnir, þrætugjarnir og hefndargjarnir í meira lagi. — Húsbóndi minn hér í staðnum, þyzkr skraddari úr Mikluborg á Vindlandi, ætlar að fylgja mér fyrir laun eins og nockurskonar þenari þegar ég held áfram ferðinni til Persalanz, sem mun

verða að vikufresti eðr nálægt því. Ecki mun eg aptrhverfa að ósèðu Araratfjalli &c. nema meirikostar hindranir móta:

því höldar kalla huglaust grey
þann hikar í fyrsta spori.

- 5 enn frá Persalandi er minn ásetningr að skjótast sem snöggvast til Kalkúttuborgar í Bengalen, enn þaðan austr í Burman eðr Ava, en þaðan norðr í Höfn eðr Reykjavík. Lifðu nú sæll og blessaðr þángað til við sjáustum aptr og heilsaðu öllum vinum og vildar-mönnum á Islandi frá þínum allt til dauðans
- 10 einlæga og skuldbundna vini R. Rask.

Udskrift: Háeðla og Hálærðum Sra. *Árna Helgasyni* Dómkyrkjupresti í Reykjavík à Breiðholti.

420. Til Bjarni Thorsteinsson.

Tiflisi í Georgíu þ. 14 Febr. 1820.

Hra. Sekretèra Bjarna Thorsteinssyni

- 15 Ástkæri Bjarni minn!

Þitt vinsamliga bréf er mér til hand^r komit; þýð^r þack^r fyrir það einlægni og vinarþel, sem þú auðsýnir mér þó eg sè svo fjarrlægr. Þínar athugasemdir vid mitt testamenti voru vel grundvalladar; eñ eg get þo ecki samsinnt nema einni, ad sönnu er eg um-

20 boðsmanni mínum og hi^m vild^rmannin^m meir enn skyldugr um einhvörn menjagrip ef til væri, einnig vini mínum í Pétursborg, enn ecki nema einn er til og þeim get eg ecki skipt. Eg verð og að gjöra þ^m þ réttlæti að þ^r víst ecki veita/styðja mér fyrir fè heldr af hreiñi vináttu. Enn hvað skruddunum mínum viðkèmr, sem ecki

25 tilfalla bókahirzlu háskólans, þá var það raunar minn ásetningr að þær yrðu ecki seldar heldr stofn til nockurskon^r bókasafns, sem eg gjörði ráð fyrir að fèlagið mundi vilja stipta, þegar hentugleikar leyfðu. En sè svo að önnur bókahirzla verði hafin í Reykjavík, þá er það mín ósk að mínar bækr tilfalli henni þær sem ecki tilheyra

háskólanum, sè svo að eg deyji eðr farist í þessari ferð hvörninn sem helzt það kañ að verða. — Eina bón hefi eg enn til þín, sem eingin betr enn þú getr gert, mér kemr til hugar að prestrinn í Hvammi fyrir vestan (nafninu er eg búinn að týna) beiddi mig að útvega altarisbrík fyrir kyrkjuna, og spurdi mig hvað eg hugsaði hún kynni 5 að kosta. Eg gat ecki sagt neitt þarum, enn ætlaðist fyrir að biðja Þorvaldsson um eitthvað þessháttar, af því allmennt var talað hann mundi þá og þegar koma heim til Hafnar, enn það dróst og eg gleymði því. Gerðu svo vel og komdu þessu í stand, kyrkjan er ecki stor eñ heimti hann penínga þá að skrifa prestinum um það fyrst. 10 Bríkin á til dæmis að taka að vera svo stór að mátulig væri á gafflveggi í Regenskammersi, þó nockud breidari enn ecki fullt eins há. — Þú munt nú hafa sèð þá nýju isl. málfræði á svensku, lestrarbók, og Snorra eddu, að minsta kosti skrifar umboðsmaðr minn í Pétursborg þ. 25 Des^{br}. að þær sèu allar útgefnar og þær 15 tvær fyrstu recenseraðar. Þegar eg sè línu frá þær aptr, vonar mig eg finni þar þitt álit á öllum þ. e. (ditt Ansigt paa dem alle tre)

tími og hentugleikar leyfa mèr nú eigi meira um sinn. Heilsaðu öllum kunníngíum og gleymðu ecki þínum einlægum vini

R. R. 20

annað brotið af Edda Pomerovitsiana mundu nú búinn að lesa.

421. *Til Asmus Larsen.*

Tavriz d. 10 April 1820.

Til Hr. Asmus Larsen

Beste Ven!

Jeg har lidet at tilføje til hvad du kan se af Brevet til min Sted- 25 moder jeg lever vel men finder lidet her at udrette da Folkene ere ulærde ja vankundige om deres eget gamle Sprog samt stolte og indbildske. Blandt Gebrerne findes heller ingen literate Personer

her, de maa søges i Indien, jeg formoder i Bombay i Følge *Malcolms History of Persia*; jeg iler derfor saa hastig som mulig igjennem dette Land, hvor alting er dyrt og ubehageligt i højeste Grad; jeg finder alt (overhoved at tale) fem Gange saa dyrt her som i Georgien, 5 men Rejsen som her maa indrettes ganske anderledes vil formodentlig blive ti Gange dyrere her end i Rusland. Alt er vel her i Landet til den Fremmedes Befaling, og koster ingen Ting, o. s. v. men hvis det ikke vejes op med Sölv og Guld, er man udsat for de utroligste Ubehageligheder og for den utaaeligste Behandling, saa 10 at jeg blot frygter at jeg ikke naar Indien med mine Penge. Dog er mit Ophold her eller rettere min Gjennemrejse ikke aldeles spildt; ti jeg havde ellers aldrig lært Persisk til Gavns, om jeg ogsaa i 10 Aar havde studeret paa det hjemme; jeg har ogsaa haft Lejlighed til at faa Kundskab om Armenisk her bedre end ellers. Der er aabenbar 15 Krig imellem Persien og Indbyggerne i Khorassan, en Persisk Prins, som er Anfører i Krigen vilde for kort siden indtage Staden Herat, men blev slaaet tilbage med et frygteligt Tab, desuden er i det østlige Persien indbyrdes Krig imellem Smaakongerne og endnu dertil i det nordlige Indien Krig imellem Engellænderne og de Indfødte 20 samt imellem disse indbyrdes saa at det er aldeles umuligt at lægge Vejen over Kabul og Kaschmir. Jeg beder at underrette Prof. Müller om alt dette, han vil deraf indse at han ikke bör gøre sig store Forventninger om Udbyttet af min pers. Rejse, dog haaber jeg at forsvare for ham og hele Verden Anvendelsen af Tiden saa 25 vel her som i Rusland; jeg har sjelden gaaet i Seng nogen Aften förend Kl. 1 eller 2. Naar jeg intet andet har haft at arbejde paa, eller været kjed af Persisken har jeg studeret paa de mellem asiatiske Sprog Tatar. Mongolisk og Manjuisk (i Kina), hvis Slægtskab og Forbindelse er saa interessant i al Undersøgelse om Grönlandsken. 30 Jeg har nu tydeliggjort mig at Manjuisk (Mandchu) er meget nær beslægtet med Tatarisk, naar man tager dette i sin fulde Udstrækning og at især hele den grammatikalske Indretning i begge er aldeles den samme, saa at de tydelig og klart høre som forskjellige

Sprogklasser til en og samme Sprogæt (eller Race), Hvis mine Breve ere rigtigen ankomne saa har jeg allerede skrevet ham til nogle Bemærkninger herover; jeg vil blot tilføje et af de sidste Indfald som jeg har haft herom: I de tat. Sprog have Gjerningsordene en ordentlig Bøjning ved Personendelser ligesom i Lat. men i Manjuisk 5 ere alle Personer lige, hvilket synes at være en stor Forskjellighed i Sprogbygningen; men ved nøjere Betragtning har jeg indset at den tat. Bøjning 1) i Nutiden er ingen Ting andet end de personlige Stedord satte bag ved Gjerningsordene, og 2) i Datiden de personlige Stedtillæg eller Suffixa, som ogsaa føjes bag til Navneordene, 10 flere Slags Personsendelser findes ikke i nogen tat. Sprogart, og disse vedkomme egentlig slet ikke Gjerningsordene selv, hvorfor de og idelig udelades i daglig Tale naar det er tydelig nok af Sammenhængen hvilken Person der menes, saa at Indretningen er i Grunden aldeles den samme i Tatar. som i Manjuisk. I vore Sprog 15 sættes slige Smaaord foran, men i Tat. og Manj bestandig bag efter Hovedordet (ligesom alle præposit. &c. i Finsk, Tat. Manj. o. s. v.); i Tyrkisk ere et Par af Stedordene desuden sammentrukne med Gjerningsordene, hvilket har forført de Sproglærde, som sjælden kjendte de beslægtede Dialekter til at antage for Bøjning 20 hvad der ikke er andet en Sammenstilling eller i det højeste S sammensætning af to forskjellige Ord; dette Sammenstillings eller S sammensætningssystem, hvorved Hovedordet bestandig beholder den første Plads er det herskende i hele Nordasien og Amerika ligetil Grönland, saavel som det der tilhørende uendelig kunstige 25 Afledningssystem især i Gjerningsordene, alt dette er ligesom modsat vor (den sarmatiske) Sprogæt, Det er ligesaa modsat Enstavelssprogene og det er, uden Hensyn til denne Enstavelsheden diametraliter modsatte Sprogbygning, ubegribeligt hvorledes Adeling i Mithridates 1, 516 kunde antage et Sprog for udgangen/oprunden 30 af Enstavelssprogene, hvor Ord som: *ama* Fader, *eme* Moder, *nialma* Menneske *morin* Hest *amba* stor, *mukhelin* rund, *sunja* fem *jalu* rid, *dondsi* hör! o. desl. allerede have flere Stavelser.

Dansken er jo nærmere Enstavelssprogene. Jeg mener det er soleklart at de tre SprogRaser, den *skytiske* (d. e. Polarrasen og den mongolske) den *kinesiske* og den *sarmatiske* (saakaldte kavkasiske) ere i Bund og Grund forskjellige. hvor 1) baade Gjern. og Navneord have virkelig Bøjning ved Endelser, som vel torde være afledte af Stedordene o. desl. men dog i intet Sprog af den hele Menneskerase ere lige disse Ord selv. 2) Smaaordene saasom de personl. Stedord, præposit. og Bindeord sædvanligvis sættes foran Hovedordet og altsaa ikke saa let kunne sammensættes eller sammensmelte dermed og 3) Afledning er mere indskrænket og især Gjerningsordene Men nok herom. I Indien haaber jeg en rigere Høst af Bemærkninger om nærmere liggende Gjenstande, men skal denne lykkes, da er det højst fornødent at skaffe flere Penge og længere Tid; ti i ét Aar kan jeg ikke gøre mer end *komme* og *se* for at vinde og *komme tilbage* udfordres i det allermindste to Aar til nl. 1822 og 1823. ja det tredie kunde vel være fornødent. Jeg anbefaler den hele Sag til Prof. Müllers og din gode Omsorg; her fra Byen skriver jeg nemlig ikke flere Breve til Københ. men fra Teheran skal jeg skrive til Prof. Müller. Lev nu vel kære Ven! og erindr

20 Din evig hengivne

R. Rask.

P. S. Det er et jammerligt Land, hvor i jeg nu rejser og det har Mangel paa alt hvad der kan fryde og opmuntre Sindet. Her sees ingen Skov, og endnu lidet eller intet grønt, er koldt Vejr og Blæst; men bliver snart en alt fortærende Hede Af Gaderne i Byen er ingen at ligne imod Peder Madsens Gang, der er ikke at tænke paa Brolægning, men overalt er fuldt af aabne Huller og Vandledninger hvilke bebude hvad der snart vil indtræde. Gaderne ere sjældnen bredere end at én Person kan ride i Midten og de gaende kan staa ved Siden til han kommer forbi, dertil baade krumme og

30 krused som Møllevand &. c. Husene ikke bedre end i Island.

423. *Fra S. Mazarovič* 13/5 1820.

Monsieur

La ci-jointe m'est arrivée ce matin de Tiflis, et je profite du départ de M^r le Capitaine Gordon pour vous la faire tenir. j'espère qu'il vous rejoindra à Bouchir, et que vous aurez en lui un bon 5
compagnon jusqu'aux Indes. Mes vœux vous accompagnent M: le Professeur, et soyez bien persuadé que j'en fais constamment pour vos succès dans les sciences et pour votre bonheur. Mon frère et mes compagnons de souffrances vous disent mille belles choses. Ne vous oubliez-pas et croyez, je vous prie aux sentimens de consi- 10
dération et d'estime avec lesquelles j'ai l'honneur d'être

Monsieur

Votre très dévoué Serviteur

S. Mazarowich.

Tabriz ce 1/13. Mai 1820.

15

426. *Til P. E. Müller.*

Ispahan d. 24 Maj 1820.

Højædle og Højlærde Hr. Professor!

Uagtet jeg ikke her har den beste Lejlighed, ej heller den betydligste Materie at skrive om, må jeg dog sende Dem et Par Linier for at forsøge en ny Vej til Kommunikasjon med Fædrene- 20
landet. Hvis nemlig Prof. Nyerup har fået et Brev, som jeg skrev ham til fra Teherân, så er det over Konstantinopel tilsendt den danske Gesandt i Vien og af ham videre befordret. Kommer også dette den samme Vej lykkelig og vel så mener jeg man kan nogenledes forlade sig på denne Måde at skrive, og jeg ønsker i så Fald 25
højligen at se et Par Linier fra Hr. Professoren eller nogen anden Velynder med det første, siden jeg forlod Tiflis har jeg intet hørt eller set fra Evropa. Om et eller andet Brev fra Dem eller mig skulde gå forloret og altså blive ubesvaret beder jeg Dem højligen

ikke at tabe Modet hvilket jeg på min Side heller ikke vil gøre. — Har det lykkets Dem at erholde nogen betydelig Forhøjelse i mine Rejsepenge i Sølv eller Guld, da beder jeg meget De vil sende Penge (det er at sige Anvisning på Engelsk) så snart som muligt
5 over Vien og Konstantinopel; ti jeg når vist ikke Bombay uden Gjæld, da Rejsen medtager frygtelige Bekostninger her i Landet uagtet al mulig Indskrænkning; jeg kan f. E. ikke bese nogen offentlig Bygning eller nogen Ting her i Staden uden at en Dreng eller to byder mig en Urtekost ved Indgangen, hvilket betyder at man må
10 give dem hver sin Sølvmynt, foruden hvad der betaales den, som viser Herlighederne og stundum modtages jeg ved Udgangen igjen af Dreng, som række mig Blomster, hvilket ikke uden største Forargelse kan afslåes. Levnetsmidler ere også her overmåde dyre da der har været Misvækst et Par År i den største Del af Landet, på
15 nogle Steder har vel været god Høst, men da der ingen Vogne og ingen sejlbare Floder er i Landet, ej heller nogen anden betydelig indenrigs Forbindelse, så bliver det blot gode Tider på den Plet, hvor Høsten er god, på andre Steder dør man af Hunger; jeg har set på Vejen imellem Tavriz og Teherân en ti til tolv friske og
20 dygtige Karle beskæftiget med at opsøge Rødder af vilde Urter på Marken til at underholde sig selv og sine Familier med; og det var blot på ét Sted og af én By, Professoren kan heraf slutte til det øvrige. Ethvert ordentligt Måltid Mad af én eller to Retter, som min Tjener eller og den pers. Ledsager, jeg har, selv tillaver,
25 kommer mig på $\frac{1}{2}$ Dukat i det ringeste, foruden Vin eller nogen anden Drik end Vand, dog gör Klimatet og Vandets Beskaffenhed Vinen her til en næsten uundvigelig Fornødenhedsvare, den drikkes også i utrolig Mængde af Indvånerne såvel som Brændevin. De vil let indse at Leje for Heste og Mulæsler samt alle slige Fornøden-
30 heder må stige med Levnetsmidlerne, og da jeg véd at andre danske som have rejst til Italien eller andre kristne Lande i Evropa have haft det tredobbelte at rejse for, så tør jeg vel håbe at en betydelig Forhøjelse vil tilstås mig som er udsat for enhver Ubekvemmelig-

hed og Fare, som en Rejsende nogensinde kan møde. Jeg kommer nu i den allerhedeste Årstid til det sydlige Persien, som formedelst sine store Sandörkner, skildres mig af alle så hedt som en gloende Ovn, nogle ligne det med Helvede, men Omstændighederne have gjort mig det umulig at indrette Rejsen anderledes havde jeg op- 5 holdt mig længer i de nordlige Egne, som jeg vel havde kunnet, da vare mine Rejsepenge imidlertid fortærede og jeg havde aldrig kommet igjennem dette Land. Der er altså ingen anden Udvej tilbage. Jeg er temmelig vel forsynet med Breve til Shiraz, Bender-Búshehr, Bombay og Madras, men hvis jeg ikke får Penge hjemme fra så vil 10 Brevene kun lidet hjælpe. Jeg kunde vel fortjene mit Brød i Persien såvel som i Indien, når jeg vilde tage Tjeneste, men da det berøver mig Tidens Brug og tilintetgör Hensigten med min Rejse, så griber jeg ikke förend i yderste Nød til dette Middel. Min Sundhed har hidindtil aldeles intet lidt, jeg er langt raskere end min tyske Tje- 15 ner, hvorvel han er 5 eller seks År yngre. Ikke heller har jeg hidtil været mishandlet eller overfaldet; ti en Gang da en Person holdt mig et Gevær for Brystet og spurgde: kjender du denne? havde jeg just Hånden på min Pistol, som jeg i Øjeblikket spændte op og svarede: kom an! kjender du den? så at det kom ikke til nogen Ba- 20 talje. Hidindtil har jeg ingen Bøger købt, men blot nogle sassanidiske (pehlviske) af det Slags som De Sacy har forklaret i sine Memoires sur diverses Antiquités de la Perse, og kufiske Mynter, som ere temmelig dyre her i Landet. Jeg önsker et Kreditiv eller Anvisning på de Penge for hvilke jeg har Tilladelse at købe Bøger for 25 Universitetet, da det er mig umuligt at göre noget Udlæg af min egen Kasse. Når De skikker mig noget Brev eller Penge den ovenanföerte Vej da anbefales det til Mr. John Cartwright Esqre His Britannish Majesty's Consul general at Constantinople med Anmodning af ham at befordres til Mr. Henry Willock His Brit. Maj. 30 Chargé d'Affaires at the court of Persia. Det vedlagte Brev til Pastor Helgesen beder jeg tilstillet Prof. Magnusen Ligeså beder jeg meget om min ærbødige Hilsen til alle Velyndere i Fædrelandet,

jeg skriver denne Gang ikke flere Breve, tilforn fra andre Steder i Persien har jeg tilskreven min Kommissionær i Petersborg Pastor Hipping, min Kommiss. i København Hr. Larsen, Gehejmeråd Bülow og Prof. Nyerup. Jeg håber De vil undskylde den slette Skrift
5 når de betænker at jeg har hverken Bord eller Stol, eller sædvanligt Papir eller Blek at skrive med Blækket törres bestandig op, Pennen også når den ligger et Øjeblik bøjes den tilbage af Heden i Spidsen ligesom et Stykke Papir, der kommer nær til Ilden, men med de pers. Rørpenne er det ikke vel muligt at skrive de evropæiske
10 Bogstaver. Jeg loserer i et kongeligt Lystslot, hvis det var forsynet med Bord og Stole så kunde det temmelig vel lignedes med et Gjæstgiversted i Slagelse eller Korsør. Det Værelse jeg har, som er det fornemste i denne Fløj af Slottet, er møbleret med et gammelt skident og forslidt Tæppe på Gulvet, men Dörrerne have hverken
15 Lås eller Klinke den ene Side som vender ud til Gården er lutter Vindue med malede Glasruder af forskjellig Störrelse, anbragte i allehånde kunstige Figurer, dog ikke alt for symmetrisk; en 30 Stykker af disse Ruder ere udslagne. Bag dette Værelse er et Køkken uden Vinduer, men med et dygtigt Hul midt på Taget. Det
20 beste er at Værelserne her ere høje så at jeg har frisk Luft, i Gården er et muret Vandstade hvilket anses for en stor Herlighed, men da Vandet er smudsigt og fuldt af Insekter, så fornøjer jeg mig mere ved et Par Trær og nogle Blomster, som ere plantede der, samt en lille Vandledning, som løber derigjennem. Overmorgen eller i mor-
25 gen Nat rejser jeg fort til Persepolis og Shiraz fra dette Sted agter jeg igjen at skrive til en eller anden Ven i Fædrenelandet. Imidlertid anbefaler jeg på det beste Professorens ærbødigste og hengivneste
R. Rask.

Når Penge skikkes er det vel best at lade den danske Gesandt i
30 Wien udbetale dem in-natura (d. e. Guld eller Sølv) til den engelske sammesteds.

428. *Fra P. E. Müller* [⁵/₁₀ 1820].

Høistærede Hr. Professor

Inderligt kiert har det været mig hidtil at erfare Deres Reises lykkelige Fortsættelse. Jeg har rigtigen modtaget Deres Breve fra Tiflis, Theheran og Ispahan. Larsen har modtaget det fra Tauris 5 Nyerup det fra Persepolis af 6 Juni. Vi beklage kun, at Brevene stundum ere saa korte, saa at de ikke tilfredsstille noksom vor Videlyst. Vi fortrøste os til Ankomsten til Indien, da en Ostindienfarer kan rumme mere end en Postsæk. Saasnart jeg erfarede, at De var i Begreb med at reise ind i Persien, ansøgte jeg hos Hans Majestæt 10 om Forhøielse og Forlængelse af Deres Reisestipendium. Jeg var saa heldig at erholde dette. Under 28 Julii 1820 blev mig communiceret fra Fonden ad usus publicos, at Dem var bleven tilstaaet en Understøttelse af 1000 Species aarlig for 1821 og 1822 af den kongelige Kasse, hvilket er det dobbelte af hvad De før havde fra 15 den kongelige Kasse og desuden et Aars Forlængelse. De 200 Species fra Kommunitetet beholder De ligesaa længe som det kongelige Reisestipendium. Naar dertil lægges Deres Gage, har De hermed 1300 Specier aarlig. Dette er vel ikke meget til Reiser i saa dyre Lande, men dog mere end nogen anden dansk Reisende, saavidt 20 jeg mindes, har erholdt siden Niebuhr. Paa større Forhøielse tør De ikke haabe, men derimod kan De gjøre Regning paa et Aars Forlængelse, om Reiseplanen skulde fordre det. Vel er desangaaende ei givet noget Løfte, men det følger jo af sig selv, at naar Regieringen først har ladet Dem reise til Birmanernes Land, kan 25 den ikke lade Dem der blive siddende. I August Maaned d: A: blev skrevet til Engelland om at aabne Dem en Kredit paa 1300 Specier i Bombay, Madras og Kalkutta, og ifølge Deres Brev fra Ispahan ere 400 Specier blevne sendte til den engelske General Konsul i Konstantinopel for paa en kortere Vei at komme Dem 30 til Hænde. Naar alle disse Penge rigtigen ankomme, vil De deraf kunne tage det som er bestemt til Indkiøb for Universitets Bibliothe-

ket. Henved Halvdelen af denne Sum eller 300 Rbd: rede Sølv er allerede bleven Dem sendt, thi disse Penge indbefattedes i den sidste Remisse De erholdt fra Hipping i dette Foraar. De andre 200 Rbd bliver udbetalt til Deres Kommissionær i næste Aar.

5 Lykkes det Dem at naae Bagindien er det vel bedst at bie med Indkiøb indtil det Sted hvor det sjældneste var at erholde, med mindre meget gunstig Leilighed forinden skulde tilbyde sig, dog dette vil De selv allerbedst kunne bestemme. — Da Pengeforsendelsen til Indien medtager saa lang Tid, er Reiestipendiet for 1821

10 allerede forlodsviis bleven udbetalt til vedkommende Kiøbmand, det samme vil blive Tilfældet næste Aar. Fra Midten af 1821 vil saaledes ny Kredit blive aabnet for Dem i Indien saasnart man erholder Nys om Deres Ankomst der.

I Fædrelandet er for saavidt alting godt, at vi leve i Fred og Ro.

15 I Persien klages over Kornmangel, her over alt for stor Overflødig-
hed, der bevirker at Kornpriserne ere faldne saa dybt, at Land-
manden maae forarmes. — Professor Nyerup har alt i nogen Tid
været blind paa det ene Øie, det andet svækkes nu ogsaa meget.
Fra Vallich har Universitetets Bibliothek modtaget en ny Trans-
20 port indisk Litteratur, baade Bøger og Haandskrifter. Man har
atter herfra sendt Adskilligt af her udkomne Skrifter til Villiams-
Collegiets Bibliothek i Kalkutta. De vil der finde adskillige af Deres
Skrifter. Professor Finn Magnussen er, som De vel veed, forlovet
med en Datter af Justitsraad Frydensberg, denne er nyligen bleven

25 Amtsforvalter paa Kiøbenhavns Amt, og flytter her til Byen. Af
mit Sagabibliothek er tredie og sidste Bind bleven færdig. Svend-
biørnsen er sysselsat med at collationere Grāgaasen. Med Tryk-
ningen af den tredie Deel af Edda begyndes i disse Dage. Grundtvig
har udgivet en metrisk Oversættelse af Biowulfs Drape med kritiske

30 Anmærkninger. I Fortalen erkiender han, hvor megen Hielp han
har havt af Dem til at forstaae dette angelsaxiske Digt. I sidste
Leipsiger Messecatalog, saae jeg anmeldte tyske Oversættelser af
Deres angelsaxiske Grammatika og Prisskriftet om det nordiske

Sprogs Oprindelse. Et meget interessant Værk er i Aar udkommet i Tydskland, angaaende Orientens gamle Forbindelser med Europa, det er Ritters Vorhalle europæischer Völckergeschichten vor Herodot. Jeg vil meddele Dem nogle af de der fremsatte Ideer og Resultater, uden naturligtvis at kunne tilføje Grundene. I de ældste 5 Tider udvandrede fra Indiens Høiland fredelige Kolonier eller et Slags Missionairer, der stiftede fredelige Smaastater hvoraf endnu Spor i Grækernes Sagn om Hyperboræerne. Omtrent 7 Aarhundreder før Kristi Fødsel indtraf i Iran og Indien stor Omveltninger. I Iran maatte det ældre System vige for Zoroasters Lære, ligeledes 10 fortrængtes i Indien det System, som antydes endnu i Menus Love af en senere og slettere Lære. Det seirende Parti blev siden anset for det Retroende, og de Fordrevne for Vantroende. Denne Kamp er det de indiske Heltedigte besyngte. Præstekasten eller Braminerne synes at have fortrængt Krigerkasten eller Buddisterne. Buddas 15 ældste Dyrkelse var Monotheism forbundet med Tro paa Siælevandring. De som forjoges vandrede ud til alle Sider til Ceilon og Java, til Thibet og China og til Europa. Det Væsentlige ved Braminernes Lære er Polytheism og Kastevæsen. De Buddister, der ei efter Kampen kunde redde sig bleve nedværdigede til at udgiøre 20 de lavere Kaster. Derfor finder man Landene, hvor Braminerne herske, overalt omgivne af buddistiske Folkeslag, hos hvilke man dog atter maae skielne Lærens nærværende Form fra dens ældre Tilstand. Den persiske Darii Toge mod Schyther og Græker vare 25 Følger af de gamle Religionskrige. Allerede Herodot kiender Buddister eller Budier. Kolchierne ved Pontus Euxinus udgiorde det yderste Led af en sammenhængende Kiede af indiske Kolonier, der vare Agerdyrkere Handlende og ganske forskellige fra Skytherne et nomadiskt, der efter Cimmerierne bemægtigede sig Herredømmet i mange af hine Lande. De gamle Gravhøie som fra Krim 30 strække sig langt ind i Asien og aldeles ligne dem paa den troianske Kyst ere fra den buddistiske Tid. Jeg har anført dette som vel kun tildels er Hypothese, dog i Skriftet selv understøttet med megen

Lærdom for at vække Deres Opmærksomhed for disse Synspunkter. Da jeg har lovet at levne Professor Nyerup nogen Plads maae det være nok at tilføie de varmeste Ønsker for Deres Reises lykkelige Udfald fra Deres hengivneste Ven

5

P. E. Müller.

429. *Fra Rasmus Nyerup.*Regentsen d. 5te Octob 1820.

Kjære Rask!

H^r Prof: Müller har forundt mig denne Plads til at tilskrive Dem og takke for Epistlen dateret i Ruinerne af Persepolis d: 6te
 10 Junii. Det ahner ham vist ikke, at jeg vil anvende Pladsen imod ham selv. Sagen er: Saa enige vi forresten ere i Alt hvad Dem angaaer, saa divergere dog vore Tanker i een Punkt. Han vil nemlig bestandig jage Dem længere og længere bort, lige til Pynten af Jorden. Jeg kan derimod deducere at det slet ikke behøves. Sanskrit
 15 er jo, som bekjendt, det hvorpaa alt vor Vee og Vel beroer. To indiske Bogtrykkerier ere allerede oprettede i Tydskland, og to Professorer /: en i Berlin og en i Bonn :/ holde Forelæsninger over Sanscrit Grammatiken. Følgelig er det vistnok nødvendigt, at Danmark maa have en Mand, der kan snakke med i den Materie.
 20 Derimod vidste jeg ikke en Eneste De kunde ved Deres Tilbagekomst conversere med i det siamske, peguiske, ceylonske eller burmanske Tungemaal.

Jeg vil ikke tale om mine personlige Grunde, f: Ex: at jeg ved mit svage Syn trænger til Deres Hjælp paa Bibliotheket.

25 Altsaa; hvad end Prof: Müller maa kunne have skrevet, og hvor mange Penge han end kan have listet ud af Finantsministerens Kasse til Dem, maa De absolut see at rette Deres Lejlighed efter at være her 1822 i det seneste. Som gammel Regentsianer maa De hjælpe til at tilberede det store Jubilæum for denne Bygning, som
 30 vi, hvis vi leve til 1823, kan komme til at højtideligholde.

Mine Nyheder ere, at Molbek i tre Fjerdingaar har gjort „le grand tour“ igjennem alle Europas Bibliotheker, og er allerede her igjen. Da Frydensberg har faaet et Embede i Kjøbh: saa gifter vel Prof: Magnusen sig snart. Magnusen var i Sommer med Bülow ved Jellinge. Han er i denne Tid sysselsat med at forsvare Nordisk 5 Archæologie og Mythologie imod begge Brødrene Badens glubske Anfald.

Torvaldsen er igjen paa Vejen til Rom. Baggesen, som nu er tilovers i Kjøbenhavn, er gaet til Paris. De i Messecatalogen anmeldte tyske Oversættelser af Deres Grammatik og Sprogenes Op- 10 rindelse ere ej endnu udkomne.

Nyerup.

431. *Til P. E. Müller.*

Bombay den 16 Novbr. 1820.

Jeg står nu på Springet at forlade Bombay, for at gå over Land igjennem den nordlige Del af Indien til Benares og Kalkutta. Her 15 i Byen har jeg udgivet den sidste Skilling af mine Rejsepenge for dette År. Jeg lader Dem selv slutte sig til min Stillings Behagelighed. Det engelske Statholderskab har forstrakt mig med Penge og vist mig den yderste Artighed og Opmærksomhed, som kunde tænkes. Statholderen er den samme Person, som rejste i Kabul, el. 20 Mountstuart Elphinstone, en Mand som måske har få Ligemænd i Lærdom og enhver Art af Kultur. Jeg har samlet en sjælden Skat af zend. og pehlevi Håndskrifter, ikke mange, men jeg tør sige deres Lige i Ælde og Mærkværdighed hverken findes i Paris eller London. Efter utrolige Anstrængelser kom jeg til Kilden selv, som har 25 været skjult og utilgængelig for engelske Generaler. Jeg havde inderlig ønsket at købe en hel Samling, Prisen var ikke overdreven i Betragtning af disse Tings yderlige Sjældenhed og Utilgængelighed, samt indvortes Værd for Sproggranskningen og den gl. Historie o. s. v., men det var mig umuligt at opdrive så mange Penge. 30

De ser heraf, at min Ankomst til Indien vil ikke blive så frugtesløs som Rejsen igjennem Persien; dog uden at have gennemrejst Persien og været i Stand til at tale lidt Persisk, skulde det aldrig have lykkets mig at gøre det omtalte Udbytte i Indien. Min Engelsk
 5 har også naturligvis kommet mig såre vel tilpas. Jeg forsøgte at erholde Undervisning i Zend og Pehlvi af de lærdeste Pársi-destúrer, men de rige Købmænds Indflydelse over dem tvang dem til at skjule deres Visdom på det omhyggeligste; dog opdagede jeg snart (tildels af trykte pársiske Bøger på Guzeratisk) at der var lidet eller
 10 intet tabt for mig, og at jeg ligeså *let på egen Hånd* kan opdage disse Sprogs Bygning og Indretning, som *ved alle Destúrerne yderste Flid* og Bistand. At Anquetil du Perron aldeles ikke har forstået Zend, er håndgribeligt af enhver Side i hans Verker, især af hans i Mémoires de l'Acad. des belles lettres Tom. 31. pag. 389 opstillede
 15 Böjningsmönster *pete*. Jeg vil her opstille Navnet *Ormiad*, som består af et Adj. og Subst. således som jeg selv har forefundet det i Zend-Avesta.

Nævnef. ahuró Mazdâ

Udr. ahura Mazda!

20 *Gj.* ahuræm Mazdäm

Hensynsf. ahurái Mazdái

Fratagef. ahurath

Ejef. ahurahe Mazdâ

Zarapustró går som *ahuró*. Af Flert., hvor disse Navne ikke fore-
 25 komme, har jeg blot opdaget 3 Former nl.

N. på — â

H. — — eibyó

E. — — anäm

Tillægsordenes højeste Grad endes på *témó*. Sproget har tre Kön
 30 (Adelung siger det modsatte). Gjærningsordene endes i 1. Pers. på

— *mi* f. E. *çtaómi* jeg *priser, lover*; *dadhami* jeg *giver*. Imperf. endes på — *m*, f. E. *dadham* jeg *gav*; perf. har Augmentum f. E. *a-pæræçe* *han spørgde* (interrogavit). Sproget har megen Lighed med Persisk i Ordene og med Sanskrit i Bøjningerne.

Jeg har skrevet Hr. Professoren dette, fordi det muligvis kunde sætte en tilkommende Gransker på Spor, om jeg skulde omkomme, inden jeg kan bringe min Undersøgelse til Ende. Jeg må endnu tilføje én Oplysning nl., at det — *tcha* som spøger overalt i Endelserne af de zendiske Ord, Anquetil anfører, er hverken mer eller mindre end det sanskritske Bindeord *-tcha*, *og* (lat. *-que* gr. *τε*), som både i Sanskrit og Zend rettere skrives *ca* (eller *ça*); foran dette Bindeord forandres Endelsen *ó* til *aç* (ligesom i Sanskrit), så at Anquetils 6 Former i Flert. af omtalte Bøjningsmønster blot udgør en eneste casus el. Hensynsf. *patibyó* el. *patibyaçca* (dominis el. dominisque), som jeg formoder det burde skrives, ti jeg har ikke stødt just på dette Ord i denne Form endnu. At Zend eller Pehlevi skulde være opdigtede Kragemål i senere Tider af de pársiske Prester, er en latterlig Urimelighed, som overhoved hele Richardsons Synsmåde af den pers. histor. Literatur; men om Zendavesta i sin nuværende Form er skreven af Zoroaster, er vel ligeså tvivlsomt, som om Mose Bøger ere skrevne af Moses. Man har dømt alt for overdreven og hårdt. Det tilstås af Párserne, at af Zend-Avestas 21 Bøger kun én er hel tilovers. Det øvrige består af Bønner og Seremonier. Nu i Fald der af Biblen blot var bleven tilovers Johannes Åbenbaring, noget af Højsangen; og af den øvrige græske og latinske Literatur blot nogle Helgenhistorier og Beskrivelser af de katolske Seremonier o. desl., så skulde det samme være Tilfældet i Evropa, som er det iblandt Perserne. Og disse Lævninger vilde dog være evig mærkværdige og ærværdige for den lærde Verden.

432. *Til Johan v. Bülow.*I Dekhan ikke langt fra Bombay Havn
d. 22 Novbr 1820.

Det er længe siden jeg hørte fra Fædrelandet nu, mit yngste Brev er et År gammelt og kom mig til Hånde på den anden Side af
 5 Havet. I det uvisse Håb at disse Linier skal nå det fjærne Danmark må jeg alligevel endnu en Gang tilskrive Deres Excellence, da jeg nu har gjort et betydeligt Skridt og bragt en ikke uvigtig Sag til Ende. Jeg fandt i Bombay en betydelig Dæl Parser (Ilddyrkere) og ved Efterspørgelse, samt utrolig Anstrængelse fik jeg tilsidst en mageløs
 10 Samling af zendiske og pehlviske Håndskrifter i Besiddelse, hvoraf det vil være let at opdage den tabte Kundskab om disse tvende gamle parsiske Sprog; jeg har gjort en jeg tør sige *god* Begyndelse til denne Opdagelse i Bombay allerede, og fundet at Zend er nærbeslægtet med Sanskrit, samt at Anquetil du Perron aldeles ikke
 15 har haft nogen Idé om dets Bygning, da et Paradigme, som han opstiller i Memoires de l'Acad. des belles Lettres Tom. 30. er aldeles falsk i hver eneste Kasus. — Men den omtalte Samling kostede 334 holl. Dukater! Jeg var i Bombay aldeles uden Penge! og erholdt Understøttelse til min Rejse af det eng. Statholderskab, samt desuden et Lån af en privat Mand på mit eget Navn, til at indkøbe den
 20 omtalte Samling. Jeg har naturligvis tiltænkt Universitetsbibl. den, og skal derom ved første Lejlighed tilskrive Prof. Nyerup eller Müller. I et Brev til denne sidste har jeg allerede omtalt det, men Sagen var den Gang ikke til Ende. Det skulde smerte mig uendelig
 25 om jeg skulde nødsages til at sælge denne Samling, som i Værd og Antal langt overgår den parisiske, til Engellænderne. Dog jeg har Håb at Universitetet indløser den; men om ellers D. E. har Penge tilovers, så har jeg Lejlighed til at bruge *så mange som jeg kan få*, og jeg håber at bruge dem til Videnskabernes Fremme og Fædrene-
 30 landets Ære. Jeg er nu så slet forsynet med Penge at jeg ikke er i Stand til at købe nogen eneste Sjældenhed, eller gøre nogen Excursion fra den bestemte Vej, som går over Punah, Gwaliur, Be-

nares til Kalkutta. Denne uendelige Indskrænking og Trang nager og plager mig ind til Sjælen og hindrer for en Del Nytten af mine ikke ringe Besværligheder og Anstrængelser og Farer. Jeg er kun dårlig tjent med lidt i dette Land; ti det vil synes at pålægge mig en Forpligtelse uden at åbne mig nogen Mulighed til at fyldestgøre 5 den. Til en hensigtsmæssig Udførelse af min begyndte Plan udfordres endnu 3 à 4 Års Ophold her i Landet efter dette Års Udløb. ti min Hensigt er ikke blot at lære Sanskrit, men at få en grundig Udsigt over alle gamle og ny indiske Sprogs Bygning og indbyrdes Forhold, såvelsom om deres Slægtskab og Forbindelse med andre. Jeg 10 ønskede også at bringe så meget af disse Sprogs håndskrevne Litteraturer som muligt til Fædrelandet. Dersom D. E. billiger hvad jeg hidtil har udrettet, og hvad jeg nu har foresat mig, så beder jeg Dem mere end nogensinde at bidrage det yderste muligt; med lidet udrettes her intet i Ostindien, da Engellænderne have forvænt 15 de Indfødte alt for meget. Tiden tillader mig ikke mere her på Vejen; med mange Hilsener til alle Velyndere i Fyn har jeg derfor den Ære at underskrive mig Deres Excellences

ærbødigste og hengivneste

R. Rask.

Breve til mig adresseres best til „Mr. N. Wallich Director of the 20 botanical Garden at Calcutta.“ Som naturligvis vil blive en af de første jeg skal gøre Bekjendtskab med efter min Ankomst til Indiens Hovedstad. Jeg er ellers temmelig vel forsynet med Breve til andre i Kalkutta og Benares.

Udskrift: Hans Excellence Hr. Gehejmekonferentsraad *Joh. Bülow* Ridder af 25 Elefanten, Storkors af Dannebrog og Dannebrogsmænd, Kommandør af Nordstjerneordenen. Herre til Sanderumgaard ved *Odense*

433. *Til Rasmus Nyerup.*Kundala, paa Toppen af Gautbjergene
i Dekhan, d. 25 N^{ov}. 1820.

Fra Bombay skrev jeg til Prof. Müller og min Kommissionær Hr Larsen, jeg vil herfra, hvor en Lejlighed just tilbyder sig, ulej-
5 lige Dem med et Par Linier, så meget mere, som mine Sager ikke var fuldt ordnede da jeg skrev de nysomtalte Venner til. Jeg fik Penge at låne fra et privat Hus i Bombay Dagen för min Afrejse og købte den hele Samling af zendiske og pehlviske Håndskrifter, som jeg omtalte i det Brev til Müller. Desuden har jeg købt enkelte
10 Stykker ved enkelte Lejligheder, så at det hele beløber sig til omtrent 30 N^o og indeholder alt hvad der eksisterer i de to omtalte Sprog undtagen én Bog, som man har lovet at sende efter mig, den var ikke ved Hånden hos nogen Parser i Staden da jeg var der. Anquetil har blot 18 N^o om jeg erindrer ret, det forstår sig at nogle
15 af mine ere Dubletter, andre Brudstykker men alle mærkværdige för Ælde eller tilføjjet Oversættelse i Pehlvi, Sanskrit, Persisk, Prakrit ell. Guzeratisk ell. deslige. Det hele har kostet 1500 Bombay-Rupier, tre trykte Bøger, som jeg formoder ikke för ere komne til Norden befinde sig deriblant. Jeg kunde have gjort et Udvalg,
20 hvis det havde været min Hensigt at skaffe Fædrenelandet nogle unyttige Sjældenheder, men jeg foretrak en Samling, som er tilstrækkelig for en Lærd til at opdage den uddøde Kundskab af Zend og Pehlevi, hvilket af tre fire halvforrådne Småbøger vilde være umuligt. At jeg har gjort en liden Begyndelse selv til denne Op-
25 dagelse vil De se af mit Brev til Müller, såvelsom hvorlangt Anquetil har været fra den ringeste Ide om den zendiske (eller pehlviske) Sprogbygning. Jeg håber at Universitetet billiger min Hensigt og Plan og køber Samlingen för Univs. Bibl. da den er af større Værd end nogen Sanskrit-samling nu kan blive; ti Sanskrit er et bekjendt
30 og temmelig vel bearbejdet Sprog og Literatur, men Zend og Pehlevi ere skjulte i det tykkeste Mørke, som hviler over noget virkelig tilværende Skriftsprog i Verden, og udgöre desuden et eller to

af de allerbetydeligste Led i den hele Kæde af Tungemål, som tales af den Rase eller Menneskeæt, hvortil vi selv henhøre. Jeg grunder dette Håb tildels på et Udtryk i den Instrux for Indkøb af Kodekser til Univst. Biblt. som Prof. Müller sendte mig, hvori det heder at „*slige Bøger aldrig kunne købes for dyrt.*“ Men jeg har lånt de ovenom- 5 talte Penge på min egen Risk, og uden nogen speciel og detailleret Ordre købt Samlingen efter eget beste Skønnende; jeg har derfor ikke nogen bestemt Fordring til Universitetet i denne Henseende, men ønsker blot i Fald Universitetet skulde misbillige Købet at blive underrettet derom såsnart muligt for at afsætte Samlingen på 10 anden Måde, da det er mig umuligt at beholde den for min private Regning. Den anførte Sum 1500 Bombay-Rupier udgør 334 holl. Dukater (à $4\frac{1}{2}$ Rupí for 1 Dukat, hvilket er den nu gængse Pris her i Landet). Såsnart som Tiden tillader det skal jeg sende en fuldstændig Fortegnelse over Samlingen, det er mig ikke muligt her på 15 Rejsen og var det ikke heller i Bombay, da det hele først Dagen før min Afrejse kom i min Eje. Kun såmeget kan jeg med Tryghed sige at Lige til denne Samling findes ikke i Indien og endnu mindre i noget andet Land i Verden. En af Bøgerne er 500 År gammel, hvilket er en overordentlig høj Ælde for Håndskrifter her i Ost- 20 indien. Den Samling, som Anquetil bragte til Paris kommer ikke i nogen Sammenligning, da han fik ny Kopier, jeg derimod dels de ældste Originaler, som existere, dels de nærmeste til dem i Ælde og Akuratesse, som findes i Indien.

Såmeget om dette Bogkøb; at jeg var aldeles uden Penge i Bom- 25 bay og erholdt Understøttelse fra det engelske Statholderskab til min Rejse Fortsættelse, har jeg allerede skrevet til Müller og Larsen. For øvrigt befinder jeg mig nu for Tiden temmelig vel og har godt Håb om et ikke ubetydeligt Udbytte af min Rejse i Indien i Fald jeg bliver forsynet med behørig Understøttelse fra Fædrene- 30 landet. Den Sum, som var tilstrækkelig i Rusland er til liden eller ingen Nytte her, og ringere end tre eller fire Aar fra Slutningen af dette at regne er det umuligt at udrette noget af Betydenhed. Min

Rejse går nu til Punah, som er den gamle Mahrattiske Hovedstad, nu i engelsk Besiddelse, derfra til Gvaliur, som er Sindias Residens, derfra til Benares og Kalkutta. Derfra agter jeg at besøge Madras og Trankebar, for at indsamle Kundskab om det gamle Høj-
 5 Tamuliske Sprog. Det er nemlig min Hensigt ikke blot at lære Sanskrit, Prakrit og Pali, men tillige at erholde en sådan Udsigt over de øvrige indiske nyere Sprog, at jeg kunde bestemme deres nøjagtige Underinddeling og den hele Sprogklasses Forhold til andre såvelsom dens indre Beskaffenhed. Jeg håber at føje hertil
 10 Opdagelsen af den zendiske og pehlviske Sproglære ifald Universitetet ved at købe min Samling sætter mig i Stand til at beholde den ved Hånden under mit Ophold her i Landet og siden benytte den efter Hjemkomsten til Fædrelandet. —

Såmeget for denne Gang, jeg håber at Prof. lever vel, og den
 15 danske Litteratur blomstrer; og jeg anbefaler mig på det beste i Prof. og andre Velynderes venskabelige Erindring.

Ærbødigst

Rasmus Rask.

434. *Til N. Wallich.*

Landsbyen Limb-gaun ved Tapyt-floden
 d. 1. Jan. 1821.

20 Højstærede Hr. Direktør!

I det Håb at De ikke tager en Landsmand det ilde op, tager jeg mig den Frihed, skönt ubekjendt, at ulejlige Dem nogle Øjeblikke. Igjennem Sverrig, Rusland, Georgien og Persien er jeg nu ankommen til Indien på min litterære Rejse, hvis Hovedøjemed er
 25 Sproggranskning især den jævnførende Sprogkundskab. Dette År har jeg intet hørt fra Fædrelandet, uagtet jeg har skreven mange Breve og følgelig væntet mange Svar, dog har jeg det *Håb at nogle Breve om ikke Penge for mig ere ankomne til Dem*, da jeg i nogle af mine Breve har anmodet mine Venner i København at sende mine Sager
 30 til Dem, som den eneste bekjendte danske Videnskabsmand i Indien. De skulde glæde mig overordentlig ved en Efterretning herom

sendt mig i Møde over *Benares-Gwaliur-Mas*. Jeg rejser langsom i Selskab med Kapt. Close, brittisk Resident ved Scindeahs Hof; det vil ikke være af Vejen at nævne hans Navn på Udskriften, da jeg håber Deres Svar vil nå mig på denne Side Gwaliur.

Foruden denne Anmodning har jeg endnu en anden Bön til 5 Dem, nl. hvis De har nogen Lejlighed til København; da at sende f. E. Prof. og Universitetsbibliotekar R. Nyerup et Par Ord til Efterretning at jeg befinder mig vel og er på Rejsen igjennem Maharatternes Land til Bengalen, samt har tilskreven Dem fra Omegnen af Burrhanpore ved Tapy. For Året 1820 har jeg aldeles intet hørt 10 fra Danmark, kun et Brev fra Petersborg. erholdt jeg i Abu-Shehr i Persien med Efterretning om nogle Penge, der dog ikke ere komne mig til Hænde. De fleste af mine Breve fra Persien og Bombay ere sendte over Teheran og Konstantinopel, kun to fra en Landsby på Gautbjærgene over London til Søs. Det vigtigste af Indholdet 15 var Efterretning om en sjælden Skat af zendiske og pehlviske Håndskrifter, som jeg er kommen i Besiddelse af og har tilbuden Universitetet i København. Da jeg så nylig har skreven derom, agter jeg ikke nu sende noget Brev, men hvis De havde en Lejlighed vilde De forbinde mig ved at give Efterretning derom i Fald mine Breve 20 skulde forkomme, hvilket jeg formoder har været Tilfældet med mange allerede. Jeg vil nu ikke opholde Dem længer, men ønske Dem et glædeligt Nyår og anbefale Dem Hr. Direktør Deres ærbødige Tjener
Erasmus Chr. Rask.

P. Scr.

25

De vil måske have set mit Navn på en islandsk Sproglære og Ordbog, samt en Undersøgelse om det islandske Sprogs Oprindelse, tilsendte Fort-Williams-Kollegiet blandt andre Sager i Anledning af den Foræring, De udvirkede Universitetsbiblioteket i København. 30

Udskrift: To Mr. Wallich Knight of the Order of Dannebrog & Superintendent of the botanical garden at *Calcutta*.

436. *Fra P. E. Müller.*

Kiøb: d: 18 Febr: 1821

Høistærede Hr Professor.

Da Kapitain Kierulf med det Første agter at gaae herfra til Bengalen, griber jeg denne bekvemme Leilighed for at kunne tilskrive Dem. Omendskiønt det vil vare et halvt Aar eller længere, inden De kan faae disse Linier at læse, er dog denne Vei den korteste. Det sidste Brev jeg fra Dem modtog, var fra Ispahan d 24 Mai 1820. Det næstsidste Brev jeg tilskrev Dem, var i Fior Foraar, det blev tillige med en Vexel liggende hos Hipping, thi det var allerede for silde til at naae Dem giennem det russiske Gesandtskab. Mit sidste Brev afgik med en Vexel til den danske Gesandt Baron Hübsch i Constantinopel, til hvem De af det udenlandske Departement er bleven anbefalet, han har meldt her hiem, at Brevene bleve overleverede af ham til den engelske General Consul John Cartwright, som den 22de Nov: 1820 afsendte dem med en Coureer til Persien maaskee for silde for der at treffe Dem. Men denne Forsendelse kunde ikke besørges, førend Deres Brev dertil havde givet Anledning. Imidlertid havde jeg ifølge Deres foregaaende Breve til Nyerup og mig, saasart jeg erfarede at De var kommen ind i Persien, ansøgt om en Forhøielse af Deres Reisestipendium. Hans Majestæt bevilgede det maatte fordobles. De har altsaa af Kongen 1000 Species af Kommunitetet 200 Species i 1821 og 1822.

Den Mand, der foruden Finantsministeren Geheimeconference-raad Møsting virkede for Deres Sag var Etatsraad Collin. Desuden interesserer Kongen selv, der har megen Iver for hvad der kan gjøre Nationen Ære, sig meget levende for Deres Reises lykkelige Udfald. Næste Aar er Stipendiet udløbet, men jeg haaber nok at kunne faae det forlænget til 1823, derimod tør jeg ikke give Dem Haab om nogen større Prolongation. Saasart det i Fior Sommer var bleven afgjort med Stipendiets Forøgelse, henvendte jeg mig til Etatsraad Holten, der med største Beredvillighed lovede at sørge for, at Deres Remisser kunde blive Dem oversendte, han besørgede Dem gien-

nem Donner i Altona ved et engelsk Handelshuus Credit aabnet i Bombay, Madras og Calcutta. Men da dette først kunde besørges herfra i August 1820, maatte en Deel Maaneder medgaae, inden Pengene kunde anvises i Indien, dog haaber jeg, at De allerede nu har en Tidlang nydt Frugterne af vore Bestræbelser. Jeg gientager 5 maaskee her adskilligt af hvad jeg forhen har tilskrevet Dem, men da det er saa uvist, om hine Breve have naaet Dem, vilde jeg ikke her forbigaae det.

Neppe behøver jeg at forsikkre Dem om hvorledes ikke allene Deres Venner men ogsaa alle, der have Sands for Videnskabelighed, 10 eller for det danske Navns Ære, eller et stort og farligt Foretagende, levende deeltage i alt hvad der angaaer Deres Reise og sammes lykkelige Udfald, med hvor megen Glæde vi modtage Deres Breve, kun at vi blive utaalmodige over at disse ere saa korte. Men jeg smiggrer mig med det Haab, at naar De kommer til Indiens Stapel- 15 stæder hvor De faaer mere Ro og sikker Leilighed til at skrive, De da vil melde os noget Omstændeligere. — Saa længe De er i det engelske Indien anseer jeg det hvad Sikkerheden angaaer for det samme, som om De boede i et europæisk Rige, men skulde det lykkes Dem at kunne komme til Bagindien, vilde jeg indstændigen 20 bede Dem om, at De, førend De tiltraadte denne med nye Farer forbundne Reise, først ordnede Deres Papirer og de vigtigste Resultater af Deres Undersøgelser saaledes, at dog ikke alle Frugter af Deres Bestræbelser skulde være tabte om end Forsynet bortkaldte Dem midt paa Banen. Hvad Indkiøb angaaer til Universitetets 25 Bibliothek maae De selv bedst skiønne, hvor noget Hensigtsmæssigt er at erholde. I det brittiske Indien forestiller jeg mig, det maae være vanskeligt at faae Haandskrifter for nogen taalelig Pris, da de engelske Samlere der opkiøbe saa meget.

Nyheder fra Hiemmet skulde jeg vel tilmelde Dem. Men jeg 30 veed næsten ikke, hvad det skulde være. Dagens smaae Nyheder tabe sig ganske ved at gaae over Oceanet. Til Lykke er i det Offentlige ingen mærkelig Forandring foregaaet. Folk klage over de slette

Tider, Pengemangel o s v det er en gammel Klage, men som desværre ikke er uden Grund, især da lave Kornpriser forringe Værdien af Danmarks vigtigste Export. Hvad den nordiske Oldlitteratur angaaer er den tredie og sidste Deel af mit Sagabibliothek udkommet, trykt er ogsaa min Undersøgelse om Snorres Kilder og disses Troværdighed, der hører til siette Bind af Folio-Udgaven af de norske Kongesagaer, hvilket udkommer med Enden af dette Aar og slutter Værket. Laxdælasaga er bleven oversat af Ridder Aall i det norske Tidsskrift Saga. Texten af denne tilligemed et Par dertil hørende Sagaer agter den arnamagnæanske Kommission at udgive. Paa Trykningen af den tredie Deel af Sæmunds Edda er netop i denne Tid begyndt. Den islandske Text til Fostbrødrædsaga bliver trykt hos Thiele. Lieutenant Rafn har udgivet en Oversættelse af Hrolf Krages Saga med Anmærkninger som den første Deel af nordiske Kæmpe-Historier. I disse Dage bliver den første Deel af Professor Finn Magnussens Edda, oversat og oplyst, færdig fra Pressen. Da han var bleven ansat til ogsaa at holde Forelæsninger over den nordiske Mythologi paa Kunstacademiet, vakte dette Professor Thorkel Badens Misundelse, der skrev meget foragteligt om den nordiske Mythologi i Almindelighed, hvilket foranledigede en lille Feide mellem ham og Magnussen. Øhlenschläger har i sit i 1819 udgivne Digt om Nordens Guder paa en skøn poetisk Maade bragt Dæmisagaerne til at udgøre en episk Enhed.

Fra Hipping i Petersborg modtog jeg Brev for nogen Tid siden, han oversendte en af ham forfattet Levnetsbeskrivelse over Burchard Sellius, en Dansk, der har udmærket sig som Bearbejder af den russiske Kirkehistorie, og døde som russisk Munk. Afhandlingen blev oplæst i det Skandinaviske Litteraturselskab, og Hipping valgt til dets Medlem. — Med fælleds Bekiendtere veed jeg ikke at der er foregaaet mærkelig Forandring i det sidste Aar. Landsdommer Baden, der blev forflyttet fra Odense til Hirsholm, er formedelst misligt Embedsforhold bleven suspenderet, og vil sandsynligvis blive afsat. Professor Nyerups Syn aftager meget. Geheimeraad Bülow

har været syg i Vinter men er kommen sig. Mit eget Helbred har i denne Vinter været bedre end i de tvende foregaaende. — Give Gud at disse Linier maatte finde Dem ved godt Helbred og at Deres Reises Øiemed maatte naaes. Enhver Efterretning fra Dem vil inderligen glæde Deres hengivneste Ven

5

P. E. Müller.

437. *Fra Rasmus Nyerup.*

Regentsen d: 18 Febr 1821.

Kjæreste Rask!

Capitain Kjærulf lader, Grosserer Wallich pakker i den store med Blik forede Kasse, Larsen gjør Bundter, Decanus i det philo- 10
sophiske Facultet udfærdiger Diplomer, og jeg skriver disse Linier, saa det vel maa hede som hos Digteren: fervet opus.

Naar jeg eftertænker den Travlhed, veed jeg Intet jeg saaledes lykønsker Dem med som med Larsens Pakketter. Jeg tænker mig, at naar De har grublet Dem træt i de abstruse og confuse, abstracte 15
og compacte Sanskritgrammatiker, hvilken Lise og Vederqvægelse det da vil blive for Deres Sjæl at nyde de herlige grammatikalske Verker af Thiersch og Butman, Schneider og Grotefend, Blochs ny danske og Ejusd: ny græske, samt Jacob Grimms tydske. Da ingen af hele Qvinqveviratet, hverken O: D: Bloch, eller Magnusen, eller 20
jeg, eller Larsen, eller Müller kunde opdage de af Dem i Brevet fra den persiske Havbugt forlangte mæsogothiske Optegnelser, har vi troet, at De muligen tilnød kunde slaae Dem igjennem, naar De fik Hickersii Grammatik, 4to, og derhos de Undersøgelser derom, som ere indlemmede i Grimms bemeldte tydske Grammatik. 25

Inden jeg glemmer det — — en stor Commission at udføre i Indien!!! skaf os Doctor Johns efterladte Sanskritbibliothek, om det endnu er til. Dermed kunde De da vende tilbage som i Triumf.

Jeg har ellers forestillet mig, at ligesom Alexander, da han havde undertvunget hele Verden indtil Indusfloden, drog igjen til- 30

bage, saaledes skulde De, efterat have erobret alle Jordens Tunge-
maal indtil Ganges, ogsaa tænke paa, hvorledes her staaer til
hjemme.

Og det er, hvad mig angaaer, ikke synderlig bevendt. Jeg har
5 den graa Stær i det højre Øje; kommer den ogsaa som Doctoren
venter i det venstre, saa er jeg da blind, og maa i saa Fald den
sygelige Otto Diderich Bloch allene bestyre Universitetsbibliotheket!

Mangfoldigt af hvad jeg ellers kunde have at tilskrive Dem om,
kan jeg spare, ved blot at henvise til de Larsenske Pakker i Wallich's
10 store Kasse. For Ex: den Strid om nordisk Archæologie og Mytho-
logie, som staaer i Skilderiet. Den er langt fra endnu ikke endt.
Brødrene Gustav Ludvig, og Torkil Baden staae som een Mand og
arbejde saa at sige i Fælledskab. Ganske nylig angreb G: L: B:
Thorlacii sidste Program, som handler om Oddr Ofeigsön.

15 Ogsaa finder De i Kassen Rejseiagttagelsesmagazinet hvis tvende
Aargange Deres Bidrag har prydet fremfor alle Andres. Deri seer
De ogsaa Breve fra Rosen, som jeg beder hilse, hvis De muligen
engang skulde faae ham at see.

Som Ubekjendt beder jeg min Respect formeldet for vort Bibli-
20 otheks Velgjører Doctor A: Locket, item for Indianeren Ram-
mohun Roy, hvis polemiske Skrifter jeg har læst med saa megen
Interesse.

Her atter et Spring fra Himmalayebjergene og til mit Regents-
kammer i 5te Gang!

25 Jeg har nu ingen Logerende i Huset, ej heller agter at faae. Til
at bestyre min Husholdning har jeg min yngste Datter, hvis Navn,
Lovise, De muligen endnu mindes fra fordums Dage.

Deraf er Følgen, at der for det første staae 4 Værelser i Sam-
menhæng, ledige til Deres Disposition, saa at, naar De kommer her
30 omsider tilbage, forefinder De Studerekammer, Sovekammer, Væ-
relse til at tage imod Besøg, og Værelse til Deres Bogsamling, staa-
ende vente efter Dem.

Jeg har i denne Vinter været sysselsat med de mest heterogene

Ting — saa at sige med tvende Litteraturens Yderligheder: det laveste og det allersublimeste. Det lave er en Udgave af vore *Gadeviser*; det sublime — — det er vedlagte Sanskritbog, med en babilonisk Sten i Enden.

Efterat være bleven færdig med sine Oversættelser af Saxo og 5 Snorro, er Grundtvig nu bleven Præst i Præstø.

Før jeg slutter mit Brev; — endnu een Grund, hvorfor De bør komme her tilbage 1822, eller først i 1823, og det er, at Regentsens Jubilæum indfalder bemeldte Aar 1823.

Fra Prof: Müller, hvis Helbred nu er meget godt, følger her 10 vedlagt et Brev.

Totus Tuus

R. Nyerup.

Mange tusinde Hilsener til Doctor Wallich fra mig som Bibliothekar. Gud veed. om jeg lever og *seer* ham i Kjøbenhavn.

Jeg er blevet Medlem af kongl. svenske Vitterhets- og Anti- 15 qvittetsacademien i Stokholm, hvis Secretair Doctor Rutström nu er.

438. *Til unævnt* ¹⁸/₂ 1821.

Yesterday I saw for the first time Symes Account of Ava, and was struck with several coincidences between the manners of the votaries of Buddha and those of Vodan or Oðin; f. i. The division 20 of the day and night in 8 *yettee's* beginning from noon, which is still used in Iceland and called there *eyktir*, each *eykt* consisting of three hours; the burning of the dead; the monogamy allowing concubines; their not having or caring about any division into casts; the names of Buddha, viz. *Gautama*, properly an image of him 25 corresponding with the very frequent icel. name *Gaut-r* (allowing *ama* to be a derivative termination as the icel. *-r* also is a termination of inflection); the other name *Seaka*, corresponding with the icel. name of Oðin *Siggi*, in all the oblique cases *Sigga*. Syme's two ob- 30 jections to the identity of Buddha and Oðin, viz. 1) that Buddha

was a mild god of happiness, but Oðin a cruel being carrying war and destruction along with him; and 2) the difference of 500 years between them, seem to me of no consequence whatever. The first is altogether a mistake: Oðin is the benign deity of providence, wisdom and eloquence, Tyr (whence Tuesday) of strength, and Thor (whence Thurs-day) of war, power and destruction, as also of thunder (the Germans say Donners-tag, i. e. thunders-day). The 500 years distance again is no greater objection against the identity of Oðin and the Birman deity than the other 500 years between 10 Buddha, who appeared on the earth 1014 b. Chr., and Gaudma, who lived 507 years b. Chr., and are however generally allowed to be the same deity; nor can this have the least weight for any-body, who knows the hindoo doctrine of Metempsychosis, of which even in Edda several instances are expressly mentioned, and which has 15 its own indigenou and expressive words in Icelandic, viz. *sáln-a-flutning* (i. e. souls' removing) and *Endr-borinn* (i. e. again-borne). Besides is the scandinavian Oðin in Edda sometimes expressly distinguished from *Oðin the old* (i. e. ancient). Another circumstance favourable for the hypothesis is the Birmans not declining to eat 20 flesh, as also it is well known, that the Kalmucks however of Lamaic religion, especially like horseflesh, which was a great delicacy amongst the ancient Scandinavians. Even the names of the two successors of Oðin in the kingdom of *Gardariki* (Russia), viz. *Sigurlami* and *Svafur-lami* (in the oblique cases *-lama*), corresponding so 25 nearly to the title *Lama* (in Tibet), seem to corroborate this hypothesis. I was delighted to find in Symes too that Sir W. Jones had declared himself perfectly convinced of the identity of these deities (in his discourse upon the chinese), which I did not know, when I espoused the same hypothesis in my preface to the Anglosaxon 30 Grammar. I allow all the afore mentioned circumstances cannot properly be said to establish any new truth, but they seem (together with the remarkable coincidences between Edda and Zendavesta) to make it very probable that one religious system has of old

prevailed throughout India and Persia, and that the buddhistic, oðinian, pársi and brahminical are only branches or sects of it, the two last mentioned however the latest, and the two older ones even in near affinity to the greek mythologie.

442. *Til P. E. Müller.*

Serampore d. 10 Juni 1821. 5

Højædle og Højlærde Hr. Professor!

Deres uendelig kærkomne Skrivelse tillige med Prof. Nyerups af 5te Okt. 1820, kom mig til Hænde her i Byen for nogle Dage siden. Med samme Post fik jeg Brev fra den eng. Gesandt i Teheran (dateret 15. Januar 1821) med Efterretning, at den eng. Consul i 10 Konstantinopel havde erholdt Anvisning på 860. Convention Florins for mig, som han dog ikke endnu havde sendt, da Brevet var skrevet, men med det første vilde sende til Teheran. Denne Vej vil især komme mig til Nytte på Tilbagereisen, som nok kommer til at gå over Suez Kairo og Konstantinopel. — Jeg frygter at De venter 15 mere af mig end jeg kan præstere. De véd min eneste Gjenstand er Sprogene, især de Gamle, samt deres indbyrdes Slægtskab og Forholde. Videre har jeg hverken haft Penge eller Lejlighed til; det er dyrt at forsyne sig med de nødvendige Hjælpemidler til ét Fag allene: for nogen Tid siden var jeg nede i Kalkutta for at købe 20 Bøger, de beløb sig til mer end 600 Rupier. — Af Guvernøren i Serampore havde jeg lånt 600 Siccarupier til Rejsen fra Benares her til. I Bombay havde jeg lånt 1000 Rupier, for at betale de parsiske Håndskrifter. Af den Veksel jeg erholdt i Benares på 400 ₤ Sterling d. e. 3500 Rupier gik således strax 2200 Rupier, uden at beregne 25 de daglige Småudgifter. De vil heraf se at det *ikke er muligt* for mig at gøre Expeditioner for at bese Landet og Lævningerne fra Oldtiden ej heller at rejse videre end den lige Vej. En Pundit eller Lærer i Sanskrit tager 30 à 40 Rupier om Måneden; hvorledes skulde jeg vel tænke på Bagindien under disse Omstændigheder. Det var og er 30

mit inderlige Ønske at besøge den, men jeg behøver vel ikke at sige mer end jeg har ytret her. I mit Sprogstudium, især i at udfinde den zend. Sprogbygning eller Gramatik som er aldeles ubekjendt har jeg været temmelig heldig, hvorvel endnu langt fra Målet. Frygten
 5 at mit Arbejde muligvis kunde gå forloret, og Tanken at sligt måske vil kunne interessere Biskop Münter og Prof. Grotefend, samt de Sacy gör at jeg ikke kan tilbageholde nogle korte Resultater af mine Bemærkninger her, jeg håber de forlader denne Materies Anbringelse i et Brev. Om Prof. Nyerup kan gøre nogen
 10 Brug heraf er det mig kært.

Pehlevi har 24 forskjellige Bogstaver, men da nogle af dem adskilles kun ved Punkter (ligesom de arab.) og disse Punkter ofte udelades, så synes det som om Sproget havde færre. Anquetil har ved en Fejltagelse fået flere ud; vid hans Zendav. Tom. 2. *it.* Me-
 15 moires de l' Acad. des belles Lettres Tom. 31. *it.* Meninski's Thesaurus 2den Udgave. Fortalen Tab. 2. — Den anden Figur af *B.* hos ham er falsk og er det sædvanlige *V.* eller *W.*, som han gör til No. 18. og No. 26. item *U* eller *O*, som han gör til No. 24. Den første Figur af hans *qh* (ح) forekommer sjælden eller aldrig i pehlv. Hånd-
 20 skrifter, men er tagen af Zend., eller en urigtig Læsning af den pehlviske Stavelse *an* (ان) eller *hú* (هو), der begge have næsten samme Skikkelse. Det første af hans *D* er falsk og blot det sædvanlige *T*, der udtales blødere af de nuværende Parser i Enden af Ordene. Det andet af hans *ζ* er også falsk og er hvad han siden
 25 rigtig anfører som *ζh* (eller fransk *j*) under No. 23.; dog er også der Figuren urigtig, da den første Streg burde være borte, og dette Bogstav således ligne det lille latinske *e*. Under No. 19 anfører han Bogstavet *K*, som en Form af *H*. formodentlig fordi mange Pehlviske Ord have Endelsen *k*, hvor de tilsvarende persiske have *h*. Forøvrigt
 30 kommer dog et virkeligt Bogstav til at svare til hvert af hans Nummere indtil N°. 21. Nu følger *P.* som er falsk, da det er det samme som *F* under No. 12. *ζh* (eller fransk *j*) med den nysomtalte Forandring i Figuren kommer da til at udgøre No. 22. Det lange á (:1:)

som hos ham er No. 25 bliver No. 23. Og en Selvlyd nemlig langt ó, som ligner den sidste Figur, han anfører i det zendiske Alfabet under No. 26, men som han har glemt i det pehlviske Alfabet, bliver No. 24. Dette Bogstav forekommer f. E. i Begyndelsen af Bündeheš på den Kobberplade, som Anquetil har leveret til Prøve af den 5 pehlviske Skrift i Ordet *haó* (siden) o. fl. Det kunde i arab. Skrift betegnes med ع (ain) og det hele pehlviske Alfabet således bekvemt undværes og erstattes med ا ب آ ج ح د ذ ر د خ چ ج ت ب آ ا ف غ ع ش س ز ر د خ چ ج ت ب آ ا. Vokalpunkter findes ej i Pehlvi.

Zend har 42 virkelig forskellige Bogstaver, foruden to eller tre 10 overflødige Tegn. Disse rettes i Anquetils Alfabet locis citatis på følgende Måde: No. 5. har to Figurer, som er to forskellige Bogstaver, der aldrig forbyttes i Håndskrifterne, det sidste er (*hårdt k* eller) *q*, det første er samme Bogstav aspireret, *qh* (arab. خ); den Hale, om jeg så må kalde den, som udmærker dette *qh* er et almindeligt 15 Tegn på Aspiratsion i denne Bogstavrække. No. 6 indeholder tre Bogstaver det første er sædvanligt *d*, det andet er *ð*, de to sidste ere ligegyldige Figurer af *th*. No. 9 er vel et Slags *s*, dog ikke det sædvanlige, men svarer til det første af de tre *s* i Sanscrit og udtrykkes rettest med ç da det i de evrop. Sprog går over til *c* ell. *k*. No. 10. 20 indeholder først det sædvanlige *s*, dernæst *sk*, som i de beste Håndskrifter er tydelig sammensat af *s* og *k*, og endelig *sh* (eller tysk *sch*), f. E. açpó er det sanskr. açvah *en Hest*, paçus er det sanskr. paçuh *en Okse* og det lat. *equus, pecus*. No. 14 indeholder foruden det sædvanlige *g*, en falsk Figur, som slet ikke eksisterer i zendisk 25 Skrift. No. 16 er blot en Forkortelse for *hm*, dannet ved det ovenomtalte Tegn på Åndelyd, af *N* forekommer også en sådan Figur, formodentlig for *hn*, dog sjælden og bör ligesålidt som dette *hm* ansees for noget eget Bogstav. No. 18. har to Figurer, den sidst anbragte er det hårde *v* det første Tegn er derimod *w*, således som det skrives i 30 Begyndelsen af Ordene, imidten skrives det med Figuren No. 35. — Anquetils No. 20 indeholder to ligegyldige Figurer den ene taget af *E*, den anden af *I*. for Medlyden *y* (dansk og tysk *jod*) i Begyndel-

sen af Ordene, imidten skrives det med den første Figur under No. 21. Det andet Bogstav anbragt . . . . . No. 21 er den lange Selvlyd *i*, det tilsvarende korte *i* findes under No. 25. Det følgende Nr. 26 indeholder på første Plads kort *u*. det lange *ú* findes under No. 32. Den

5 sidste Fi . . . . . kort *o*; det lange *ó* er det næstfølgende under . . . . . indeholder først kort *æ*, det lange *æ* betegnes med samme Figur noget nedad eller til venstre omtrent ligeså langt som Bogstavet selv er højt. Denne lange Vokal, som i Håndskrifterne aldrig forblendes med den korte er udeglemt af Anquetil. Den

10 anden Figur er vort *e* No. 29 er et nasalt *a* og bör derfor betegnes med det polske *ą* No. 30 er en Medlyd neml. nasalt *n* eller fransk *n* finale, hvilket man kunde betegne med stort N, af en Højde, som svarer til de øvrige små Bogstaver i Linien. No. 31. indeholder to forskellige Næsebogstaver, af hvilke det første kan betegnes *ǰ* det

15 andet *ǧ* No. 33 er langt *á*, No. 34 er *þ*. Flere enkelte Bogstaver gives der ikke, Den næste Figur er en Tvelyd, der synes sammensat af *áæ*, men udtales sædvanlig *áo*; den næste er de to Bogstaver *ah* (ikke *eh*) og den sidste er *st* (ikke *sht*). Således ser De at No. 16 bortfalder af Anquetils 35. Bogstaver, hvorimod No. 5, 10, 26, og

20 31. afgive hvert et nyt Bogstav, og No. 6 og 28 hvert 2. hvilke 8 lagte til de 34 giver det bestemte Antal 42. Denne jeg tør sige nøjagtige, Bestemmelse af Lydene i det mindste af Bogstaverne i begge disse gamle Sprog, som er her første Gang fastsat ved møjsommelig Jævnførelse af de ældste Håndskrifter der existere, vil måskje

25 ikke være uvigtig for dem, der afgive sig med at forklare Indskrifter i disse Sprog, skönt affattede i andre Skriftegn. F. Ex. når *De Sacy* i sit Brev til *Millin* om Kileskriften ytrer Tvivl om Grotefends tre *A*'er og to *E*'er, så ses heraf at denne Tvivl er ugrundet, efterdi Zend virkelig har tre *A*'er og to *Æ*'er samt et *E*. De Sacy

30 tvivler også på de to *sh*, som Grotefend vil have udfundet, men det har sin fulde Rigtighed, kun at det ene af dem er sædvanligt *s*, svarende til den første Figur under No. 10 i Anquetils zend. Bogstav-række, hvilket uendelig ofte er forbyttet med *sh* (eller det sidste

Tegn af No. 10) fordi det samme Tegn i Pehlvi betyder *sh*. Det som Grotefend gör til sædvanligt *s* er derimod ζ ; således komme de tre *s* i Kileskriften til at svare ganske rigtig til de tre i Zend, og den Aspiratsion i Enden af Daryavesh, som forekommer *De Sacy* mistænkelig, forsvinder; ti det er det samme Bogstav, som findes i 5 *paçus* (*pecus*), *dus-mainyus* (*δυσμενης*) og alle andre zend. Ord på *us*, svarende til de græske på *vs* og den 4de Dekl. i Latinen. — Den rette Anvendelse af *s* og ζ er derfor en stor Bestyrkelse for Grotefends Læsning af Navnet *Hystaspes* på Kobberpladen 24. *B.* i 2den Del af Niebuhrs Rejse, nl. *Gost-açpahe* eller egentl. *Gost-* 10 *açpáha*: Om derimod de tre *A* og to *E* af Grotefend ere rigtig bestemte eller ej er et andet og stort Spørgsmål. Overhoved har han ikke adskilt Medlydene *y*, *w* og *v* fra Selvlydene *i*, *u*, ikke heller nøjagtig adskilt Selvlydene indbyrdes, de lange fra de korte, o. s. v. hvilket ikke heller var nogen let Sag så længe det var ubestemt hvor 15 mange Selvlyd Sproget har. Jeg har også stor Tvivl om mange af hans Medlyd, især om hans Gen. plur. på *-êchâo*, hvilket aldeles ingen Lighed har med den zendiske Bøjning, hvor alle Gen. pl. endes på *anam*, *ánam*, *inam*, *unam* eller i den lukte Hovedart (*nomina impura*) på *-am*, svarende til den sanskritiske Deklinering, 20 item til gr. *ων*, *ων*, *ων*, *ων* eller blot *ων*, samt lat. *o-rum*, *arum*, *ium*, *uum* eller *-um*. Jeg tror derfor man burde læse *a-n-a-m* isteden for *â-ch-â-o* og *unam*, for *u-ch-â-o* i Endelserne på anførte Tabel hos Niebuhr, hvilket vilde give et nyt *n* og *m*, af hvilke det sidste dog meget ligner Grotefends *M*. Dette vilde også gøre en 25 mærkelig Forandring i Ordet *a-kh-e-o-ch-o-sh-o-h*, sst. som vilde blive til *âqamn.s.* (ti de sidste Bogstaver er jeg ikke sikker på), og således komme betydelig nærmere til det *achæmenidiske* Navn, som De Sacy har fundet på den tilsvarende pehlviske Indskrift. Det første Ord af denne Indskrift nl. *Darhyus* forekommer mig tem- 30 melig sikkert især formedelst Overensstemmelse med *Tab. 24. G.* hvor det forekommer i Ejeformen: *Darhyâus*, som stemmer vel overens med den zendiske Bøjning, hvor *Hankönsord* på *us* ere af

en dobbelt Art, nogle få i Gen. æus (med langt æ), andre aos, hvilket vel kan være den samme Endelse som áus, da Tvelydene i dette Sprog stundum forblandes. Derimod er jeg såre tilbøjelig til at tvivle på Ordet Khshêhiôh *Konge* (det er at sige qshahioh) 5 fordi Gen. qshahioháha er aldeles barbarisk. Jeg erindrer ikke noget Ord på *ió*, da dette efter Sprogets Velklangsregler må blive til *yó* og alle Hankönsord på *yó* få i Ejeformen *yehe*, hvilket synes at være for langt fra Endelsen *ioháha*. Böjningsendelserne hænges overhoved i Zend aldrig således til Nævneformen (ligesom de ungerske postpositioner) men sættes isteden for Nævneformens Endelse ligesom i Græsk og Latin f. E. *Κυριος Κυρις* (ikke *Κυριοςσ*) 10 *Dominus, Domini* (ikke *Dominusi*). Såvidt om Kileskriften.

Hvad mig selv angår da har jeg været meget upasselig i den hede Tid, og lidt uendelig, siden jeg forlod Agra d. 6te Marts. 15 Jeg opholdt mig ikke længe i Benares, da det var mig umuligt at få et bekvemt Losi tilvejebragt, dog så jeg den gamle Oberst Wilford og en Del andre Embedsmænd, til hvem jeg havde Anbefalelser, især fra Sir John Malcolm. I Bengalen fandt jeg det så varmt at det var mig umulig at udholde det, jeg rejste derfor efter en 20 Måneds Tid i Serampore til Madras, hvor jeg nu befinder mig, skönt ikke stort bedre. Jeg slutter denne ubetydelige Skrivelse med at anbefale Hr. Professoren på det beste Deres oprigtige og højst forbundne

R. Rask.

25 Sluttet Madras den 30 Juli 1821.

Da der ingen Lejlighed endnu har været til at afsende dette Brev, vil jeg tilføje endnu et tredie Afsnit med Fortsættelse til idag d. 27 Sept. 1821. Jeg er her på ny levet op igjen, skönt jeg endnu lider meget af den utålelige Hede; jeg har anvendt Tiden på at er- 30 kyndige mig om de sydlige ind. Sprog, og tror at jeg deri har gjort en mærkelig Opdagelse nemlig disse Sprog *Telugisk* (ell. *Telinga*) *Tamulisk*, *Kanaræisk* (ell. *Karnátaka*), *Malabarisk* (ell. *Ma-*

leyalím) og *Tuluvi* udgøre en egen Sprogklasse grundforskjellig fra Sanskrit og fra vor hele Menneskeæt (som jeg tror i et ældre Brev fra Rusland foreslog at kalde den *sarmatiske*, som man ellers og kunde kalde den *japetiske*, men ikke ret vel den kavkasiske) og derimod grund-beslægtet med Sprogene i det mellemste og nordlige Asien, 5 som De måske erindrer jeg henførte til den skyt-iske Folkeæt, eller Sprogæt. Den første Sætning at de ere grundforskjellige fra Sanskrit har været indset af to Lærde her i Madras nl. Hr. Ellis nu afdød og Hr. Campbel, som har skreven en telugisk Sproglære hvorvel det nægtes af den berömte Carey, som i Fortalen til sin teling. 10 Sproglære henfører dem til Sanskrit men det sidste nl. at de stemme overens med de tatar. og finn. Sprog og åbenbare høre til den store skythiske Folkeæt er, såvidt jeg vêd, aldeles min egen Opdagelse. Sprogbygningen er aldeles den samme i disse dekhanske Sprog: 1) De have ingen Forskjel på Kön uden den naturlige så at 15 alle *Ting* ere af Intetkönnen og blot Personer af Han og Hunk. der dog også adskilles med Endelser, som synes lånte af Sanskrit for det meste. 2) Navneordenes Bøjning er aldeles mekanisk, så at alle Ord erholde samme Endelse i samme Casus og Flertallet igjen i alle Casus de samme Endelser som Entallet, hvorfra det blot skilles ved 20 en indskudt Stavelse. 3) Forholdsordene anbringes altid efter Navneordene som Postpositioner isteden for Præp. 4) Velklangen tillader især i Tamulisk aldrig to Medlyd i Begyndelsen af et Ord, ligesom i Grönlandsk og Finsk o. s. v. 5) Intetkönsord have aldrig Nom. og Acc. lige hverken i Ent. eller Flert. men deklineres me- 25 kanisk igjennem alle Casus ligesom alle andre Ord. 6) Alle Tider bøjes med samme Personendelser, der synes at være vedhæftede Bagsatser eller Suffixer. I malebar. hvor de sættes foran har Gjærningsord. ingen forskjellige Endelser for Personerne; Om det tyrkiske eller tatar. o. s. v. Conjugationsystem tror jeg nok jeg tilforn 30 har tilskreven Hr. Professoren. 7) Go. have en egen nægtende Bøjning ligesom de finske og lapp. &c. verba. 8) Ordfølgen er bestemt og stræng og aldeles den samme som i Tatarisk 9) Ejeformen endes

- i alle No. på *-in* aldeles ligesom i Finsk. 10) Til Exempeler på Ordligheden må tjene: Telung. & Kan. táta *avus* finn. taata *pater*
 Tam. körvi *auditus* esthon. körv *auris*
 — kei *manus* votjak. ki *id.*
 5 — vuđu *domus* tyrk. اودو
 telug. illu *domus* grönl. iglo
 tam. kallu *lapis* fin. kallio
 — ammei *mater* — emä
 — annei *mater* lap. ädne
 10 Tam. pallu, pal *dens* lap. padne, pane
 — nakku *lingua* — njuoktjem.
 — váy *os, oris* fin. maista *gustare*
 — tođa *tangere* — tuta *id.*
 Tel. ayya *pater* lap. aija *avus*
 15 — polamu } *campus* { ung. föld
 tam. veli } { fin. peldo

Vale & fave!

443. Til Christopher Mundt.

Calcutta d 23 Junij 1821.

Jeg seer nok at jeg formodentligen ikke vil faae Leilighed at
 20 komme tilbage som jeg troede jeg skulde, da jeg skrev den sidste
 Seddel. Jeg maa derfor tage Afsked med Dem, da jeg in sha'Allah
 i nogle faa Dage sætter afsted til Madras. Idet jeg ret hjerteligt tak-
 ker Dem for bevist Giestfrihed og Taalmodighed, maa jeg tillige
 bede Dem undskylde, at jeg saa længe har plaget Dem. Det Øie-
 25 blik da De gav mig Deres Æresord paa, at De intet hørte uden sæd-
 vanlig, naturlig uundgaaelig Støi, og at De umuligen vilde kunne
 taale at den europæiske Karacteer skulde saaledes blive fornedret,
 da indsaae jeg at De var forstilt imod mig og fortrolig med Deres
 Folk, at der altsaa umuligt kunde tænkes paa nogen Hiælp, og at

det vilde være aldeles ugiørligt at blive i Huset. Strax den næste Dag begyndte jeg at gjøre Anstalter, men det var mig ikke muligt at faae nogen Leilighed tilveiebragt før. At jeg ikke talte noget om det, eller overhovedet yttrede mig med at mærke noget videre, var for ikke at plage Dem mere end nødvendigt, hensigtløst vilde det 5 dog altid være, da jeg ikke kunde regne paa nogen giensidig Oprigtighed. Det er langt fra mig at forudsætte nogen ond eller slet Hensigt hos Dem, jeg saa tydeligt nok, hvorledes Deres Folk narrede Dem ind i Tænderne, og gjorde lige det modsatte af hvad De befalede, men som jeg troer jeg sagde Dem, det var nok til min Be- 10 slutning, at min egen Tilstand ikke tillod mig noget andet Valg, uden Hensyn paa andres Hensigter, som dog umuligt kunde udføres. Lad mig blot tilføie eller gientage en Ting, som er at intet har smertet mig mere siden jeg forlod Fædrelandet, end denne Skilsmisse, men aldrig har noget Øieblik af min Tilværelse været mig 15 saa piinagtigt (i det mindste ikke for Sielen) som disse to Maa- neder — altsaa „durum sed levius fit patientia quidquid corrigere est nefas“.

Nu! Lev vel, ret hierteligt vel, som De uden Tvivl vil, naar De bliver fri fra det Uvæsen i Huset; jeg har ogsaa, uagtet min Tjeners 20 skjendige Utroskab, følt en Lettelse som jeg knap kan beskrive, og som jeg haaber vil være fordeelagtig baade for Siel og Legeme. Jeg har endnu en Bøn til Dem, at tilbageholde mine Folk i Huset til en Dags Tid eller to efter at jeg er seilet, da Mansbach vil betale deres Løn, og give dem Afsked. Lad dem ikke vide noget før, om de end 25 kan formode det. Tal ikke heller med nogen anden derom før. Hils alle gode Venner, og erindre imellemstunder Deres evig oprigtige og hengivne

R. Rask.

444. *Til Christopher Mundt.*

Calcutta d 24e Junij 1821.

Kiære Hr Doctor!

Jeg haaber, De har erholdt den Seddel, jeg skrev igaar eller for-
gaars, og at De ikke regner mig til Last hvad der vil blive behage-
5 ligt, eller rettere hvad der var nødvendigt for os begge, skjøndt vel
ubehageligt i og for sig selv; det er min Trøst, at den største Ube-
hagelighed derved uden Tvivl falder i min Lod, som den ogsaa til-
hører, men jeg tilskriver Dem Følelse nok til ogsaa ret levende at
mærke den; og derfor beder jeg Dem ret alvorligt om Forladelse,
10 hvilken jeg haaber paa den Grund, at der var intet andet at gjøre,
og at der var mig ingen anden Udvei mulig; thi De vil sikkert have
Menneskekundskab nok til at indsee det var umuligt at holde ud,
hvad jeg maatte lide, og at leve i samme Huus som de to Afskum,
der staae i Spidsen af Deres Tjenere. Men hvad jeg egentligen
15 skriver denne Gang for er en Ting, som jeg glemte sidst, nemlig at
bede Dem, hvordan De end optager Denne Bortreise af mig, ikke
at lade andre uskyldige Personer lide derunder. Navnlig min Tje-
ner med det daarlige Been. Hav den Godhed at blive ved at give
ham Medicin til han er istand, hvad det koster vil jeg med stor For-
20 nøielse erstatte, da jeg ikke kan fordre eller vente, at De skulde op-
ofre noget for en saadan Person, men jeg har lovet ham at sørge for
hans Helbredelse, saavidt det var mig muligt, derfor er det Pligt
for mig, hvad der er ligegyldigt for Dem. De behøver ikke at have
ham i Huset, men blot at give ham Medicin, hvis De vil beholde
25 ham saalænge, kan han forrette hvad Arbeide, der kan forefalde.
Hans Løn skal han faae fra mig saalænge, tilligemed Betalingen for
Medicin, hvilket jeg skal give Mansbach i Commission, thi jeg
glemte det ogsaa da jeg skrev til ham.

En anden Omstændighed er at bede Dem ikke at skrive min Be-
30 slutning paa nogen andens Regning; det forekom mig altid som De
yttrede Mistanke, at Mansb. vilde nedsætte Dem eller andre i sin
Omtale &c & & De har deri taget meget feil, ved mig har han i

det mindste ikke gjort det. Hvis De har nogen sikker Erfaring af den Art skulde det gjøre mig ondt, men det er i alt Fald ikke min Sag. Kun vil De erindre at jeg strax sagde „Hvis jeg ikke kan faae Roe og Fred her, saa maa jeg gaae til Tranquebar for mit Ophold her er mig til ingen Nytte“. At jeg ikke fik Ro eller Fred, men blev pro- 5 stitueret og fornærmet paa alle optænkelige Maader til det sidste Øieblik, kan vel ikke have undgaaet Dem, skjøndt De sikkerlig ikke hørte eller mærkede Tiendeparten. Sed hæc hactenus.

Jeg skal ikke glemme Nizami, ifald den ikke kommer til at til- 10 høre Universitetsbibliotheket, som den er bestemt og som jeg har skrivtligt underrettet derom fra Persien, om jeg erindrer ret. Det skulde fornøie mig inderligt om jeg kunde tiene Dem paa nogen Maade. Hvis De reiser over Persien hjem vilde maaskee Breve til mine personlige Bekjendter og Venner ikke være af Veien. Imidlertid takker jeg Dem endnu engang paa det hierteligste for alt 15 Venskab, som De har beviist og agtet at bevise mig, samt ønsker Dem at leve vel og haaber at De nu og da med Overbærelse erindrer Deres ævig oprigtige og forbundne
R. Rask.

445. *Fra Christopher Mundt* ²⁴/₆ 1821.

Hr Professor,

20

Ogsaa jeg maa til Afsked sige Dem et par Ord. Ikke havde jeg ventet at nogen Mand skulde have fortalt mig, at jeg gav mit Æresord paa Skrømt, heller ikke skulde jeg have ventet, at den Mand, som jeg delte mit Huus og Bord med, og behandlede med alt det Venskab, jeg kunde have viist en Broder, imidlertid skulde gaae om- 25 kring til Fremmede, og beklage sig over den Behandling han mødte med i mit Huus, og med christelig Skaansel opdigte Bevæggrunde for mig |:saaledes er det mig fortalt:| der tilforladeligen gjøre Opfinderens Hierte kun liden Ære. Det kunde synes som om jeg havde Uret i at tale med saamegen Varme, for hvem vredes ved at 30 høre den Guulsottige at kalde den hvide Væg guul? Men ogsaa han

vil tro mig, at jeg siger min virkelige Mening, naar jeg forsikkrer ham om, at hvad der forekommer ham guult, synes mig hvidt. Derfor om De ogsaa ikke kunde give slip paa Deres Indbildningskrafts uheldige Misfostre, burde De dog have troet mig, naar jeg forsikkede Dem, at jeg ikke bemærkede deres Tilværelse. Da jeg saae med hvor liden Skaansel, De behandlede vore Landsmænds Character, og min i særdeleshed, gjorde jeg mig mindre Betænkelse ved at give adskillige her Nøglen til Gaaden i Deres Opførsel, ved at forklare dem Deres Tilstand; alle ere enige i at beklage Dem, 10 men hos ingen har jeg fundet mindste Nødvendighed for at rense mig selv. De kunde for Forsøgs Skyld, prøve at fremsætte Deres samtlige Lidelser fra Benares indtil mit Huus incl. for hvilkensomhelst Europæer i Calcutta, der har været nogle Aar i Indien, og dersom De finder *en Eneste*, der vil eller kan tro Virkeligheden i 15 Deres Syner, saa behold de gode Tanker, De allerede har fattet om mig; ligefrem vil man formodentligen ikke modsige Dem, men det høflige Svar vil vel være ligt General Morris's „bryd Dem om intet“. Jeg ønsker og venter ikke at høre fra Dem førend Søluften, et andet Climat og Kystens forskjellige Sprog, maaskee forjager disse uheldige Griller, og jeg tvivler ikke om, at De da vil finde dette Brev yderst mildt skrevet. Deres Mening i nærværende Øieblik om det 20 veed jeg, spild derfor ikke Tid og Møie med at skrive mig den, for jeg har ikke isinde at aabne noget Brev fra Dem, med mindre det er mærket i et Hjørne udvendigt „emendatio“ som jeg vil ansee for 25 et Beviis at De er kommet Dem igjen.

Alligevel ønsker jeg Dem at leve saavel som De kan C. Mundt.

Serampore 24de Junij 1821.

446. *Til P. E. Müller.*Colombo d. 1ste Des^{br} 1821.

Højædle og Høj lærde Hr. Professor!

Jeg ankom igår til denne Stad, efter en dyr, besværlig og kjedsommelig Rejse fra Madras over Trankebar, og Jafna uagtet jeg naturligvis ikke er vel orienteret i den ny Sfære endnu, ser jeg dog 5 at her er meget at gøre, ja en såre rig Høst, blot den ikke vil blive mig for utilgængelig; jeg skal imidlertid ingen Ting forsømme. Jeg tilskriver Dem ellers denne Gang især for at lade Dem vide jeg ikke ligger stille, og for at takke for de sidste to Pengeforsendelser ved en Kredit åbnet for mig først på 100 ₧ Stl. og siden på 200 ₧ hos For- 10 bes & Co. i Bombay. Det første af disse (nl. de 100 ₧) eller største Delen deraf vare alt opbrugte da jeg erholdt Efterretning om de sidste (nl. de 200 ₧) De kan slutte hvilken Vigtighed denne Efterretning havde for mig; men De vil indse at jeg snart igjen må 15 trænge; min Plan er om alt går efter Önske at gå herfra til den malebar. Kyst og derfra igjen til Kalkutta, hvor jeg ingenlunde blev færdig med hvad der var at gøre, men var nødt til at rejse bort fra for at vedligeholde Liv og Sundhed. Jeg er nu fuldkømt vel og har været så i lang Tid, jeg agter at være næste Vinter i Kalkutta og derfra vende tilbage til Fædrenelandet, da jeg ikke tror 20 det vil være synderlig fornødent for min Hensigt at besøge Bagindien, hvis mit Ophold her må blive lykkeligt. Her er Buddhismen endnu den herskende Religion og her ere Folk, som tale Pali, ligesom man i Evropa taler Latin. Det er mig umuligt at forskaffe mig fornødne Afskrifter og Sager uden flere Penge, ja jeg kan ikke indse 25 at jeg kan hjælpe mig blot til at leve og rejse for med hvad jeg nu har erholdt længere end nogle Måneder. Rejsen fra Trankebar til Jafna kostede 60 Madras Rupier i rede Sølv i den usleste Båd, jeg tror jeg nogensinde har rejst i; foruden Fortæring og andre Småudgifter blot for Bådsleje. Til Lands kan man ikke rejse anderledes 30 end i Palenkin, hvilket er endnu kostbarere. Jeg håber De også vil være betænkt på at skaffe mig Penge til Hjemrejsen, skönt jeg ikke

vêd, hvorledes De finder Udveje dertil. 1823 håber jeg som De ser efter dette Overslag at være i København; jeg kan ikke indse at det kan skje paa kortere Tid, skønt det gör mig ondt at Prof. Nyerup savner mig, og ønsker mig snarere. For det nærværende er jeg lovlig undskyldt, da jeg ikke er i Stand til at betale Rejsen til Kap end-sige til København. Jeg har intet Svar erholdt paa noget Brev fra Persien eller Indien; men Tiden tillader ikke mere; med mange Hilsener til alle gode Venner har den Ære at henleve, Højædle og Højlærde Hr. Professor Deres hengivne og ærbødige

10

R. Rask.

Udskrift: Højædle og Højlærde Hr. Dr. og Prof. Theologiæ Peter Erasmus Müller i København.

447. *Fra Rasmus Nyerup.*Kjøbenhavn d. femte Dec^b 1821.

Kjære Rask!

15 Uden paa dette Brev vil jeg titulere Dem Medlem af Asiat: Society; thi dertil tvivler jeg ikke paa at De jo er bleven ophøjet. Men det som jeg gad vidst, er, om De har faaet Fingre paa den danske Præsts Doctor Johns Sanscritbibliothek?

20 Zend- og Pelvi-Bøgerne kan Engellænderne skyde en hvid Kjep efter. Vi beholder dem. Længe var Udredelsen af 334 Ducater Spørgsmaalet over alle Spørgsmaal, og Regjeringen saae sig deraf — tænker jeg — foranlediget til at gjøre det ny Laan paa 3 Mil-lioner Pd Sterl:

Jeg har nævnt Zend og Sanscrit, og da der etsteds i Asien ligge 25 hele Dynger af babylonske Murstene med Kiler paa, saa kunde De nok formaae Kjærulf eller nogen anden Ostindiefahrer til at tage nogle af dem med i Retour som Baglast.

Noget Nyt maa jeg dog berette.

Jeg var i afvigte Sommer i Tydskland. Paa Wien, Berlin og 30 Dresden nær, saae jeg alle berømte Stæder. Paa Göthe, Schelling,

Brødrene Schlegel, von der Hagen og Bopp nær, talte jeg med alle berømte Mænd, saasom: Græter og Grimmerne, Grotefend som læser Kile-Pile-Kegle-Skrift, Ottmar Franck, som docerer Sanskrit, Thiersch, som er en Ven af Nygrækerne; og jeg var Vidne til at Studenterne i Heidelberg bragte en Professor et Vivat med Sang 5 og Fakler.

Larsen og jeg har talt om, at Vi snart kan vente fra Dem at erfare Planen for Rejserouten her tilbage; og bilder jeg mig ind, at den gaaer over London og Paris, hvor jeg troer, det var *klogt*, om De saae at blive Medlem af de derværende *kongelige* lærde Selskaber. 10

Med mine Øjne har det den Beskaffenhed som det længe har havt: Jeg seer godt nok med det ene, men slet Intet med det andet, formedelst den graa Stær. Forresten Alting vel indenborde.

Nyerup.

Jeg beder flittigst og skyldigst at hilse Wallich; ikke at glemme 15 Rosen, om De seer ham.

Udskrift: S: T: H^r Professor R: K: Rask Medlem af det lærde Selskab i Calcutta.

449. *Fra P. E. Müller.*

Kiøb: d 18 Dec 1821.

Højstærede Hr Professor.

20

Inderlig kiert har det været mig hidtil at have erfaret, at Deres lange og farlige Reise er gaaet lykkelig Jeg har modtaget Deres Breve fra Ispahan Bombay og om jeg mindes ret, thi jeg har ei Brevet ved Haanden, fra Qvaliur paa Veien til Maratterne. Jeg haaber De har modtaget mit Brev fra forrige Aar til Kalkutta, 25 hvori jeg meldte Dem den Forhøielse i Deres Reisestipendium Kongen havde tilstaaet Dem. Det er vel ikke, hvad De behøver for at reise meget om i Indien men jeg haaber dog at De vil derved blive sat i Stand til at naae Deres Hovedøiemed. Stipendiet fra Universitetet kan De gjøre Regning paa, saalænge det kongelige vedvarer. 30

Dette skulde rigtig nok høre op med Udgangen af 1823, dog tvivler jeg ingenlunde paa at erholde det forlænget eet Aar; for længere Tid tør jeg ikke love det. Skulde De attraae at tilbringe endnu længere Tid i Asien end til 1824, maatte De være saa god at hiemsende
5 en detailleret Reiseplan, der indeholdt Grunden hvorfor De attraaede en ny Forlængelse af Stipendiet, og tillige angav med Bestemthed naar De agtede at vende tilbage. Uagtet vor Konge rundeligen saavidt Finantserne tillade det understøtter videnskabelige Foretagender, især saadanne, hvilke som Deres, saa meget bidrage
10 til Fædrelandets Ære; kunde han dog tage i Betænkning at vedblive at understøtte en Reise, der fortsattes i det Ubestemmelige. Hvad mig angaaer, da længes jeg tilligemed Deres øvrige Venner efter Deres Hiemkomst, da vi ere bange for at De ved at forhale Deres Tilbagekomst fra et Aar til et andet, dog tilsidst bukkede for
15 Klimatets Farer eller Reisens Besværligheder.

Den Samling af Haandskrifter, De har kjøbt i Indien, har Vedkommende besluttet at skulle modtages til Universitetsbibliotheket. Sagen er vel ikke formaliter afgjort men dog er i Virkeligheden Kjøbet paa Deres Anbefaling ratihaberet, og Pengene blive om et
20 Par Maaneder udbetalte Deres Kommissionair. Da det sidste Dem tilstillede Kreditiv lyder paa en større Sum end De egentligen havde selv at disponere over fra 1823, kan De deraf tage Kjøbesummen. Men De erindrer vel at under denne Kjøbesum er indbefattet de
25 250 Specier som forhen vare satte til Deres Disposition til derfor at giøre Indkiøb for Universitetets Bogsamling.

En Bøn jeg fremsatte i mit forrige Brev gientager jeg i dette, forlader De det brittiske Indien for at drage til Birmanerne; maae De først omhyggeligen samle og ordne Deres hidtil giorte Iagttagelser og deponere dem som et litterarisk Testament hos Vallich.
30 Fra Kalkutta haaber jeg at erholde omstændelige Breve fra Deres Haand.

Jeg og mine befinde os vel. Mit Helbred som i nogle Aar var svageligt er i den senere Tid bleven bedre. Nyt veed jeg ikke hvad

jeg skulde melde Dem af thi smaae Kiævlerier i Litteraturen kunne efter Deres Fraværelse og i Deres Afstand ikke interessere Dem. Altsaa blot til Slutning mit inderligste Ønske, at Gud vil bevare Dem for Videnskaberne, Fædrelandet og Deres Venner, blandt hvilke De ikke har nogen oprigtigere end
 Deres hengivneste 5

P. E. Müller.

450. *Til Rasmus Nyerup.*

Kolombo d. 23de Des^{br} 1821.

Kære gode Hr. Professor!

Uagtet det ikke er længe siden jeg skrev til Fædrenelandet må ¹⁰
 jeg dog ikke forsømme denne ny Lejlighed til at skrive Dem et Par
 Linier ogsaa; det sidste var til Prof. Müller. Jeg har nu temmelig god
 Lejlighed til at indhente Efterretning om Pali, hvorvel jeg finder
 det højst vanskeligt at erholde Bøger deri til Købs. Jeg har gjen-
 nemgået en Sproglære derover allerede og gjort et Uddrag deraf ¹⁵
 eller rettere et Udkast til en ny efter min egen Plan på Dansk, men
 at trænge til Bunds deri er et Arbejde af den yderste Vanskelighed,
 da Hjælpeidlerne ere så utilstrækkelige. Intet som kan sammen-
 lignedes med en Ordbog har nogensinde været udarbejdet og ingen
 Sproglære eller nogen anden Bog deri har nogensinde være trykt, ²⁰
 alle Bøger ere skrevne på Palmeblade, og sandelig ikke at løbe med.
 Imidlertid har jeg lært nok deraf til at afgøre med Sikkerhed hvor-
 ledes det forholder sig til Sanskrit, og dette allerede er en vigtig
 Punkt i den indiske Old-historie. Det er en ren Dialekt deraf, og
 senere oprunden; dets Literatur kommer ikke heller i nogen Sam- ²⁵
 menligning med den sanskritske. Mine Grunde for at sætte det så
 langt neden for Sanskrit både i Ælde og Vigtighed ere: 1) Det har
 færre Lyde og følgelig færre Bogstaver, nl. ikke flere 41, hvoraf 8
 Selvlyde (a, á, i, í u, ú, e, o), de øvrige Medlyde

2) Det har ved en blød og fordærvet Udtale forandret Ordnes ³⁰
 Form, forenet forskjellige sammenstødende Medlyde til en dobbelt;

bortkastet væsentlige Bogstaver og således forkortet og forsimplet Ordnes hele ydre Form. f. E.

sabbam for sarvvam *alt*

attho - arthah *Mening, Hensigt.*

5 atthi - asti *han er.*

tassa - tasya *hans, dens (sv. dess)*

putto - putrah *Søn.*

Hvilket er meget mer end vi have forandret de islandske Ord, og kan sammenlignes med de italienske Fordrejelser af Latinen. *petto*
 10 for *pectus, ditto* for *dictum, dictus* o. s. v. At de sanskritske Former ere de oprindelige og ikke de paliske falder let i Øjnene ikke blot i Følge den almindelige Grundsætning at den hårdere og kunstigere Form sædvanligvis er den ældre og den afslebne, afrundede derimod
 15 beslægtede gamle Sprog f. E. det alt anførte atthi og sanskr. asti (*han er*) med Gr. *εστ*, lat. *est* o. s. v. Ligeså

tīp̄hāmi *sansk.* tiṣ̄hāmi *jeg står, gr. ἵστημι &c.*

attá - átmá *Sjæl, tysk Athem, Odem*

ap̄pha - aṣ̄pa *átte, lithau. asztuni, t. acht &c.*

20 aggi - agnih *Ild, lat. ignis, russ. ogon' &c.*

3) Sproget selv er simplere i sin Bygning, og har tabt en hel Del af de gamle Bøjningsformer i Sanskrit, og forblandet de forskjellige Klassers Bøjninger, f. E. I Navneordenes Flertal er *Redskabsformen* altid lig *Fratageformen* og *Hensynsformen* lig *Ejeformen*. I Entallet ere
 25 sædvanligvis dobbelte Fratageformer og Stedsformer, den ene svarende til den sanskritske den anden tagen fra Stedordenes Bøjning, som således er forblandet med Navneordenes, såsom:

cittam *Sind, Tanke*

Fratagef. cittá, cittamhá, cittasmá

30 *Stedsf.* citte, cittamhi, cittasmim.

Ordet er det samme i Sanskr. hvor det har i Fratagef. blot cittát, i Stedsf. blot citte, svarende til de første anførte Paliformer cittá, citte; de næste Former cittamhá og cittamhi ere blot Omsæt-

ninger af de sidstanførte sjældnere Former, der svare til Endelserne *-asmát*, *-asmin* i de sanskritske Stedord. Totallet fattes aldeles i Pali såvel i Navneord, som Gjerningsord. Gjerningsordenes fattes desuden to *Tider* eller rettere *Måder*, som findes i Sanskrit nl. *den forudsigende Måde*, som Wilkins kalder *det første Futurum* og *den bedende Måde*, som Wilkins kalder *precativus modus*, f. E. Ordet *pacámi* (læs: *patshámi*) *jeg káger* i den tredie Person af alle Former hørende til *verbum finitum*.

	<i>Sanskrit</i>	<i>Pali</i>	
<i>Nutiden</i>	<i>pacati</i>	<i>pacati</i>	10
<i>Datiden</i>	<i>apacat</i>	<i>apacá</i>	
<i>Efternut.</i>	<i>paśyati</i>	<i>pacissati</i>	
<i>Efterdat.</i>	<i>apaśyat</i>	<i>apacissá</i>	
<i>Förmüt.</i>	<i>papáca</i>	<i>papaca</i>	
<i>Fördat.</i>	<i>apáśít</i>	<i>apací</i>	15
<i>den bydende Måde</i>	<i>pacatu</i>	<i>pacatu</i>	
- <i>tilladende</i> -	<i>pacet</i>	<i>pace eller paccyya</i>	
- <i>forudsigende</i> -	<i>paktá</i>	<i>(fattes)</i>	
- <i>bedende</i> -	<i>pacyat</i>	<i>(fattes)</i>	

Denne korte Udsigt over hele Sprogbygningen håber jeg er til- 20
strækkelig til at afgøre Striden om Sanskrit eller Pali er det ældste.
Betænker De nu tillige at Pali må have været et levende Sprog da
Buddhismen blev indført på Sejlön, hvilket sædvanlig sættes omtrent
500 År för Kristi Fødsel, så vil de vist få et højt Begreb om Sanskrit,
som er dets Stammemoder og overgår det langt i Ælde og Vigtighed. 25

Tillad mig endnu, kære Hr. Professor! at tilføje et Par Ord om
min Hjemrejse; jeg kan ikke se at den kan udføres förend i 1823; ti
jeg er ikke nær færdig her endnu, og jeg önskede meget at se den
malebariske Kyst for at få et rigtigt og klart Begreb om de Sprogs
Forholde, som høre til den dekkhanske eller rettere malebariske 30
Sprogklasse, som er grundforskjellig fra Sanskrit og vor hele
Sprogæt. Desuden trænger jeg højlig til at opholde mig en kort

Tid i Kalkutta, da mit Helbred gjorde mig umulig at benytte min første Ankomst til dette Hovedsæde for indisk Lærdom. Alle disse tre Ting uden Hensyn til Bagindien! kan ikke udføres i kortere Tid end et År, i det mindste ikke udføres *vel.* og om de kunde det, så vil
5 det for min Sundheds og Livs Skyld ikke blive muligt for mig at være i Kalkutta på anden Tid af Året end om Vinteren. Hjemrejsen vil tage fire, fem Måneder, så at i Sommeren 1823 håber jeg at se Dem igjen, kære Ven og Velgører! Undskyld min lange Udebliven, hvor nødigt jeg vilde komme hjem med uforrettet eller halvforrettet
10 Sag kan De selv best tænke. Det er dog vel muligt at jeg kan komme 1822. Men jeg udstrækker ikke min Virksomhed til nogen anden Gjenstand end Sprogene; ti så vilde jeg slet intet kunde udrette. Jeg har nu været lidt mer end et År her i Landet, men De véd selv at jeg har ikke kunnet gøre andet end flakke om den hele Tid og
15 samle Materialier i Flugten. Jeg har endnu ikke været en Måned på dette Sted, og jeg var blot en Uge i Trankebar, da jeg fandt der var så lidt at lære. Hvor inderlig længes jeg ikke efter Dem og mine andre kære Venner i Fædrenelandet, hvor smigrende og sød er mig det Håb at gøre Verden Nytte og Fædrenelandet Ære med hvad
20 der har kostet mig så megen Møje at hente fra det vilde Indien! Endnu en Gang, kære Hr. Professor! forlad min lange Udebliven og béd Dr. Bloch ligeledes at forlade den; jeg skal være så meget flittigere på Biblioteket når jeg kommer. Gid De må leve glad og vel så længe tilligemed alle der ere Dem kære og dyrebare! og siden
25 efter endnu mange År. Jeg ønsker Dem ret hjertelig en glad Jul og et godt Nytår skönt jeg véd dette Önske vil ikke nå Dem såsnart. —

Hils Prof. Müller Magnusen, Engelstoft, Thorlacius, Bülow &c. &c. tusinde Gange og erindre nu og da, kære Hr. Professor!
Deres indtil Døden hengivne R. Rask.

452. *Til P. E. Müller.*

Kolombo d. 5 Aug. 1822.

Højædle og Højlærde Hr. Professor!

For lang Tid siden gjorde jeg et Forsøg paa at vende tilbage til Fædreland og Venner, hvilket var saa meget mere uundgaaeligt, som jeg var uden alle Efterretninger fra min Kommissionær, og ⁵ uden Penge til at betale endog den blotte Rejse; men jeg kom ikke langt. Skibet strandede paa Sydkysten af Sejløn nær ved Galle, og blev aldeles uistandsættelig sönderslaget paa Klipperne, paa hvilket det stødte an med stor Voldsomhed mere end 10 Gange. Ingen Men- nesker tilsatte Livet, men en af mine Bogkasser faldt i Vandet, saa ¹⁰ at de fleste Bøger bleve aldeles fordærvede og nogle Sølvpenge, som var deri, stjalne eller tabte. Desuden tabte jeg $\frac{1}{4}$ af Rejsepengene som udgjorde 650 Rd^{l^r} sejlonske Penge, om jeg erindrer ret. Jeg maatte vende tilbage over Land til Kolombo, og har siden været heldig nok til at forøge min Haandskriftsamling i Pali og Singal. ¹⁵ såre betydelig. Jeg var i stor Gjæld men fik Forskud fra Regjerin- gen i Trankebar af 2000 Madras Rupier, som netop slog til at rede mig ud af mine Vanskeligheder og sætte mig i Stand til at gaa til Trankebar hvorhen jeg agter at begive mig i Begyndelsen af næste Uge. Det danske Skib Johanna Maria (Skipper Dunsfelt) forlod ²⁰ Trinkomali d. 25 Juli for at gaa til Trankebar; hvis det er mig muligt vil jeg se at gaa hjem med det, men jeg kan ikke rejse herfra, inden jeg faar færdig trykt et lille Stykke om at læse Singalesisk og Pali; jeg troede jeg burde benytte Lejlighed til at faa det trykt her som det eneste Sted i Verden det kan skje uden mange Kobber- ²⁵ tavler og andre Vanskeligheder. Det tjener tillige til en Fremstil- ling af min latinsk-indiske Retskrivning som jeg kan anvende i mine Sammenligner af alle de andre ind. Sprog uden at behøve de ind. Typer: være sig til Sanskrit eller hvilket andet Sprog som helst. Jeg giver mig den Frihed at vedlægge en Prøve, som jeg beder at med- ³⁰ dele Prof. Nyerup og alle andre Velyndere. De ny lat. Typer æ, é, ø, ó æ ã ĝ ħ ð ð o. s. v. ere gjorte paa min Gæstevæn den methodistiske

Missionær Hr. Cloughs Bekostning i Hensigt at tilføje Udtalen ved alle Ordene i hans Pali-Sproglære, efter mit System, som har vundet mange Tilhængere her i Landet. Man har endog tænkt paa at indføre det i Skolerne isteden for de singal. Bogstaver.

5 Tiden tillader ikke mere jeg er heller her paa mit sædvanlige Opholdssted, men paa et Besøg og har ingen af mine Sager ved Haanden, da jeg ikke vidste af denne Lejlighed i Forvejen. Jeg maa derfor slutte med de ærbødigste Hilsener til alle Velyndere og med at anbefale Hr. Professoren på det beste Deres

10 ærbødigste og hengivneste

R. Rask.

Udskrift: Højædle og Høj lærde Hr. Prof. P. E. Müller Dr. Theologiæ &c. &c. &c. paa Studiegaarden. København. Recommended to the kind care of His Danish Majesty's Consul of London.

15 453. *Til Det Danske Guvernement i Trankebar* [september 1822].
(Koncept.)

I det jeg på det underdanigste aflægger min Taksigelse til det Kongelige Danske Guvernement i Trankebar for den mig tilsendte Understøttelse af 2000 Madras Rupier, der udhjalp mig af den Forlegenhed, hvori Skibbrudet af Skibet Colombo nær ved Galle, og
20 andre Udgifter på Sejløn havde forsat mig; har jeg anset det passende at give en nærmere Udsigt over Beskaffenheden af den Rejse til hvis heldige Udførelse Højstsamme alt så beredvilligen har bidraget. I Året 1816 forlod jeg Fædrenelandet med den private skönt af Regjeringen billigede Rejseplan igjennem Sverrig, Fin-
25 land og Rusland at besøge Egnene om Tanais for at undersøge hvad Lævninger der muligvis måtte befindes endnu af vore Forfædre, eller idet mindste af de senere Gøter; men jo nærmere jeg kom, jo mere overtvedes jeg at lidet eller intet af den Art var at vente på hine Steder, hvor omflakkende Tatarer havde huseret for
30 mange Hundredår. Jeg anmodede derfor Prof. P. E. Müller i Kø-

benhavn skriftligen om at forestille dette for Regjeringen og tillige at det vilde gøre den begyndte Rejse mere frugtbringende for den Literære Verden om den kunde fortsættes igjennem Persien til Indien for at undersøge den såre omtvistede Punkt hvorvidt de indisk-persiske Oldsprog (gamle Religioner og Folkefærd) virkelig 5 ere beslægtede med Evropæerne eller at anse som fremmede for os. Ogsaa dette vandt allerhøjeste Bifald, to Års Forlængelse og en mere klækkelig Understøttelse forundtes mig, og Rejsepasser til Indien samt offentlige Anbefalelsesbreve tilsendtes mig. Jeg var heldig nok til at trænge igjennem de tatariske, kavkasiske og persiske Ørkner 10 til det udtømmelig lærerige Indien; men den uhyre lange Rejse medtog langt mere Tid og flere Udgifter end det var muligt at forudse. Det var imidlertid min Trøst at jeg allerede i Bombay var langt heldigere end jeg havde ventet i at samle parsiske Håndskrifter af sjældent Værd; og på Sejløn gjorde jeg endnu en rigere Høst af 15 ligeså sjældne Buddhistiske Håndskrifter i Pali og Singal. — En tredie Gren af indisk Sproggranskning og det en Hovedgjenstand står mig endnu tilbage nl. Sanskrit; med hvad der hører til den braminske Sekts Literatur; men at hverken Udførelsen af denne nu i Evropa så deltagelige Undersøgelse eller en Gang den simpleste og 20 hurtigste Hjemrejse der også nu er bekvæmest fra Bengalen¹ hvor et dansk Skib snart vil indtræffe kan være mig mulig uden ny liberal Understøttelse er en Sag som det vilde være ligeså upassende at udvikle for det sag- og sted-kyndige kongelige Guvernement i Trankebar. 25

Jeg har derfor blot taget mig den underdanige Frihed her at fremstille disse Omstændigheder så vel som Tidens Korthed der fordrer min hurtigst mulige Afrejse til Bengalen, hvis noget skal udrettes der förend det omtalte Skibs Afrejse tilbage til Fædrelandet. I Forventning af det kongelige Guvernements gunstige Beslutning 30 i denne Sag har jeg den Ære at henleve Højsammes

Underdanigste Tjener

Rasmus Rask.

¹ for hvilken Bengalen er det egentlige Sted

456. *Til Rasmus Nyerup.*

Helsingørs Red d. 3. May 1823.

Kære gode Hr. Professor!

Ifald disse Linier skulde kunne nå Dem förend jeg; anser jeg det for min Pligt at melde Dem min Hjemkomst med Kaptejn Duntzfeldt på Skibet Johanne Marie; jeg er sund og frisk, men næsten frussen fordærvet, da jeg ikke var vel forsynet mod en sådan Kulde, som jeg ikke ventede på denne Årstid.

Vi ankom hertil igårs Aftes silde, men Stormen har været så stærk, at vi har ikke engang kunnet fået vor Lods fra Gillelege sat i Land endnu. Deres gode og venskabelige Brev modtog jeg rigtig i Indien, men så silde og så ilde tilredt at jeg neppe fik det læst; det kom mig tilhænde i Madras en Dags Tid för min Afrejse

Jeg beder om min ærbødige Hilsen til Deres Familie, Professor Müller &c. &c. &c. og har imidlertid den Ære at henleve
 15 Deres bestandig hengivne R. Rask.

Fra Kanalen skrev jeg til Hr. Larsen, d. 25. for. M. men han kan vel neppe have det endnu.

Udskrift: Höjædle og Höjlærde Hr. Prof. R. Nyerup Provst på Regjentsen i København.

20 457. *Fra N. M. Petersen* [maj 1823].

Det vil ikke forundre dig, kjære Rask, ved din Ankomst ogsaa at modtage et Par Ord fra din gamle Ungdomsven, medens saamange Andre Kjære vistnok ogsaa hilse dig velkommen, sikkert ingen med mere bevæget Hjerte. Til det meget Andet, som maa røre Andre, 25 din lange Fraværelse, din lykkelige Ankomst og hvad mere, der maa bevæge Vennernes Bryst, kommer hos mig endnu en Bekymring, der først vil udslettes, naar jeg engang, som Gud visselig vil forunde mig, seer dig igjen Ansigt til Ansigt.

Hvor saare meget har forandret sig, medens du var borte fra Fædrelandet; medens du har daglig seet Omskiftelse, mange Gange vel ogsaa været i Livsfare, har mit Liv sneget sig langsom fremad. Bunden til en snever Kreds, næsten uden daglig Afvexling, har jeg mange Gange sendt Tanken til min Ven; kun manglede Phanta- 5 sien det Ydre Omgivende, for at kunne ret levendegjøre sig dig paa Rejsen. Meget overrasket blev jeg derfor, da jeg i Aften af Avisen saae, at du var kommen tilbage.

Efterat være forstyrret med et Par Reiser, hvis jeg ellers tør tale om Reiser naar jeg skriver til dig, vender jeg tilbage til mit Brev, 10 som saaledes er blevet opholdt noget vel længe. Og da tænker jeg atter paa det meget som du maa have gennemgaaet, de mange Farer, Glæder, den bestandige Afvexling og hvorledes du vil finde det i det lille snevre Danmark. Nu maa du snart være en Sprogmand som kan tale med Hundrede Tunger, og som det danske vel 15 strax i Begyndelsen maatte klinge som hottentottisk.

Dog det passer sig ikke at spøge, elskede Rask, ved en Anledning som denne. Det vil interessere dig mere maaskee, naar jeg fortæller dig, at jeg Gud veed med hvad Lykke, staaer med den ene Fod paa Skribentbanen, maaskee et voveligt Skridt. Jeg skal saa 20 snart mueligt give min Kommissionær Beskeed om, at levere Dig et Exemplar af mit ringe Arbeide. Da det er af mig vil det maaskee ikke være dig uvelkomment. — Stor Skade, at du vel ikke nu kan see dig saa ganske lønnet efter Fortjeneste, naar du vil gjøre Verden bekjendt med dine Hændelser, der maae være overmaade in- 25 teressante, med mindre du vil gjøre det i et mere udbredt Sprog end vort.

Endnu engang min hjerteligste Lykønskning til din Ankomst. Meget du foer, meget du fristed. Da vi gik sammen paa Odense Gader, da vi paa det lille Kammer eller rettere i Stuen ved Siden 30 ovenpaa hos Træskomandens udkastede Plan til en nyseelandsk Republik, da drømte vi vel ikke om, at du skulde gjøre en saadan Reise, men det har dog været den samme Spire, der kun bar ganske

andet Frøe end vi dengang tænkte paa. Hvor levende bliver mig
 igjen alle de lykkelige Timer vi dengang tilbragte sammen, vore
 Miødgilder paa Torvet hos Skomageren, vore Vandringer i Sam-
 ling; nej det er umueligt, gode Rask, at du selv efterat have seet
 5 saameget af Verden, jo endnu med Bevægelse maa tænke tilbage
 paa vort daværende Liv, hvor simpelt det end var, med samme Be-
 vægelse hvormed jeg af og til, undertiden med Kreidal, har staaet
 stille paa Odense Torv, seet op til Vindverne, hvor du før boede,
 og fundet det underligt, at det nu var ganske anderledes end for-
 10 hen.

Endeel Nyt er ogsaa her foregaaet, men for dennegang vil Pa-
 piret ikke mere. Dette Brev skal jo heller ikke andet end bringe dig
 en Velkomsthilsen fra din Ven; end sige dig at han med rørt
 Hjerte tænker paa dig, og takker Gud, der under saamange Farer
 15 har beskjermet dig, der har aabnet dig en Løbebane, hvorpaa du
 høster meget mere end verdslig Ære, og som tillige vil være Be-
 rømmelse for Fædrelandet. Saa lev da vel og mindes med kjerligt
 Hjerte din Ven, eller rettere, vær velkommen, velkommen og tænk
 undertiden paa din

20

N. Petersen.

Udskrift: S. T. Hr Professor Rask boende paa Regentsen i Kjøbenhavn frit

471. *Til Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler* ^{26/5} 1823.

Underdanigst Pro-memoria.

Den kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler
 25 havde den Godhed i Aaret 1816 at understøtte mig til at begynde
 den Rejse i det østlige Evropa og Asien, hvorfra jeg nylig er kom-
 men tilbage efterat have tilbragt næsten syv Aar uden for Fædrene-
 landet. Det meste af denne Tid har været anvendt paa det om-
 hyggeligste til Udbredelse af Fædrenelandets Literatur og Sprog og

til Indsamling af Kundskaber om de andre med os beslægtede Folkes Tungemaal, samt af sjældne Mindesmærker i disse. At jeg ikke har været aldeles uheldig i disse Bestræbelser, derom vidne, hvad det første angaar, adskillige paa Russisk trykte Smaaskrifter, der dels ere oversatte fra Dansk, dels give et rigtigere Begreb om vor 5 Literatur dens Ælde, Indhold og Værd end hidtil har været bekendt i det østlige Evropa, samt, i Henseende til det sidste, den sjældne Samling af zendiske og pehviske Haandskrifter, som den kongelige Direction allerede under mit Ophold i Indien besluttede at købe til Universitetsbiblioteket, til hvilket den nu ogsaa lykkelig 10 er hjembragt og afleveret. Desuden har jeg saavel paa mine forrige Rejser i Sverrig og Island som paa denne sidste i Rusland, Persien og Indien samlet en betydelig Del andre Materialier til Opløsning af vigtige Spørgsmaal i Verdens og Menneskehedens Historie, paa hvis Bearbejdelse i Ro og inden Fædrenelandets Grændser jeg in- 15 derlig ønsker at anvende den øvrige Del af mit Liv, i Haab om hvilken Lykke jeg ogsaa har forsmaaet fordelagtige Tilbud i Stokholm, Upsala og Petersborg

Hidindtil har jeg vel kun haft liden Lejlighed til betydelige Arbejder, da jeg aldrig har haft højere Lønning end 200 Rd^f om Aaret 20 og selv dette kun et Par Aar för jeg tiltraadte min sidste Rejse; ikke des mindre har jeg dog alt udgivet *en islandsk Sproglære, en Undersøgelse om det gamle Sprogs Oprindelse*, der var saa lykkelig af det Kongelige Videnskabernes Selskab at blive tilkjendt den højeste for denne Opgave udsatte Pris, samt en *angelsaksisk Sproglære og Læse-* 25 *bog* paa Dansk. Jeg har ogsaa besørget *Udgaven af Björn Haldorsons islandske Ordbog*, samt efter gamle Haandskrifter kritisk bearbejdet og for første Gang fuldstændig *udgivet Grundteksten af begge de islandske Eddaer*; foruden adskillige smaa Afhandlinger paa Dansk, Svensk Tysk og Engelsk, trykte i adskillige Selskabers Skrifter og Tids- 30 skrifter. Men da jeg nu allerede gaar i mit 36te Aar, saa er det mit underdanige Önske at den Höjkongelige Direction vilde forunde mig en fast Ansættelse, der kunde gøre mig det muligt at leve med

Familie, og uden Næringsssorger for Fremtiden at bearbejde det indsamlede Forraad i betydeligere Værker til Literaturens Fremme og Fædrelandets Ære.

Underdanigst

R. Rask.

5 København d. 26. Maj 1823

472. Til Wilhelm Grimm.

København d. 3. Juni 1823.

Nylig hjemkommen fra min asiatiske Rejse var Deres i Hermes for 1820 indrykkede Udsigt over *Die altnordische Literatur in der gegenwärtigen Periode* noget af det første Prof. Nyerup viste mig fra
 10 Tyskland, og, ikke at tale om den Fornøjelse Deres så yderst fordelagtige Bedømmelse af mine Arbejder og Foretagender naturligvis måtte gøre mig, må jeg tilstå at jeg beundrede den omhyggelige Nøjagtighed, hvormed De havde samlet alle hidhørende Efterretninger, mange af hvilke vare undslupne min Erindring eller Be-
 15 mærkning. Deres Afhandling giver i Sandhed en skøn Udsigt over denne Gren af vor Literatur, og da den stiller os i så fordelagtigt et Lys i Sammenligning med vore Naboer må den vist nok smigre enhver dansk Mand. Men, for ikke at spille Tid og Papir på Komplimenter, — De kjender vist ikke Hammarskölds Jómsvíkinga-
 20 saga, og har vist ikke set noget Eksemplar af den; ti ellers vilde det umulig have undgået Deres skarpe Blik hvor elendig den er. Adlerstam forstod slet ikke Islandsk, og der findes neppe nogen Linie i Bogen fri for de absurdeste og utroligste Bommerter. Hammarsköld forstår det ligesålidt, og havde ikke mindste Kundskab til
 25 at bedømme Adlerstams Arbejde, men det stak ham i Öjnene at den var *så net skreven!!* Han har derfor heller ingenlunde „den Text hie und da berichtigt“ men vel her og der fordærvet den endnu meget mere, f. Eks. Ved at sætte ovenover til hvad Verseart de forekom-
 30 ende Vers henhøre, hvilket han naturligvis ikke selv vêd, og derfor, såvidt jeg erindrer, i intet eneste Tilfælde har truffet det rette!!

Ligeså er det gået Liljegren, skönt han forstår meget mer Islandsk, med hans for Ungdommen på Svensk udgivne Sagaer. Jeg har nylig sét en tysk Resension derover, hvori han roses for at have samlet så mange skønne Bemærkninger og Oplysninger i sine Noter. Jeg har kun herved at bemærke at næsten alle disse skønne Oplysninger ere falske, f. E. den som just var anført i den tyske Anmældelse víkingr af víg eller vik (!) *Kamp*, da han dog kunde have lært den rigtige Oprindelse dertil hos Ihre. Víg komer nl. af veg (at vega) *dræbe, fælde* og antager aldrig *k*, men víkingr komer af víking, og dette igjen af vik *en Vig* (sinus maris), og derfor er det at det aldrig bruges om Landkrigere; et overensstemmende Eksempel er heiðingi *en Ulv* af heiði *en Hede*, fordi den ligger på Hederne og lurar på sit Rov. Men Liljegren har ikke Kundskab nok til at vælge iblandt den store Mængde Materialier, men griber ligesåsnart det falske som det rigtige. Derfor savne hans Anmærkninger såvelsom hans Sagaer selv i mine Øjne alt Værd. Overhoved er der nok ikke meget at vente fra Sverrig i vor Tid, så vidt jeg kan skønne. Det er Skade De ikke har kunnet få Sjöborgs Inledning till Kännedom af Fäderneslandets Antiquiteter; ti den er i mine Tanker meget bedre end hans Försök till en Nomenklatur, der forekommer mig at være et ubetydeligt Produkt.

Ved S. 37. i Deres Afhandling falder det mig ind, at De har vist ikke noget klart Begreb om *det islandske literære Selskab*. Dets Hensigt er at vedligeholde Literatur og Kultur i Landet; derfor udgiver det ikke noget med latinsk eller dansk Oversættelse. Det består mest af unge islandske Studenter og Præster og er inddelt i to Afdelinger den ene på selve Island, den anden i København. Det har intet umiddelbart at göre med Oldsager eller Oldskrifter, og udgav kun Sturlunga fordi det synes at høre til almindelig Opdragelse at kjende sit eget Lands Historie, det udgiver nu en Fortsættelse af Sturlúnga til vore Tider af en Syssemand *Jón Espólin* under Navn af *Íslands árbækr*, hvoraf allerede adskilligt er trykt. Dette Selskab må vel skilles fra et andet ældre Selskab kaldet *det*

islandske Literatur Selskab, der arbejdede også for Literaturens Vedligeholdelse men efter en ganske anden Plan, det udgav nemlig ingen særskilte Bøger hverken gamle eller ny; men en Række af *Skrifter*, et Bind hvert År, det første Bind udkom 1781 med Titel:

5 Rit þess Íslenzka Lærdóms-lista Félags. fyrsta Bindini fyrir árit 1780. Prentad í Kaupmannahöfn á kostnad Félagsins af Jóhann Rúdólph Thiele. og udgør 255 Sider i 8^{tav} Det fortsattes i 14 Bind til 1796. Det 15de Bind blev også trykt så nær som Titel og Fortale men så slet at det ikke vel kunde udgives, skönt det

10 indeholdt blandt andet to skønne medicinske original-Afhandlinger. De fleste Stykker i de 14 Bind ere ellers af økonomisk Indhold, dog nogle historiske, teknologiske juridiske medisinske o. s. v. iblant; også nogle ret gode Poesier, f. E. De to første Bøger af Miltons tabte Paradis oversat af Jón Þorláksson; ellers

15 ere de allerfleste Afhandlingere originale og Udgiven korrekt og tækkelig. Efter at det var kommet i Stå, blev der gjort adskillige Forsøg på at gjenoplive det (et quidem især 1816 som en Modsætning imod bókmentafélagið); men da det ikke lykkedes, har endelig nu dets sidste Præses, den gamle Thorkelin, overdraget det ny Selskab dets Penge og Bøger. Det (ny) literære Selskab kalder sig hið

20 íslenzka bókmentafélag, det gamle derimod það íslenzka lærdóms-lista félag. Det ny blev stiftet i Island 1815 og begyndte at udgive den islandske Tidende 1817. under Navn af *Sagnablöd*: det har ikke forandret hverken Navn eller Plan ved at erholde Lævningerne af

25 Literaturselskabet. B. Þorsteinsson, som har underskrevet Fortalen af Sturlunga var den anden Præses, (forseti) der blev valgt da jeg tiltrådte min Rejse til Sverrig. Han er nu Amtmand i Island og Prof. Finn Magnusen er nu den tredie Præses Selskabet har haft. Jeg giver mig den Frihed at sende Dem nogle Papirer angående

30 Selskabet, og nogle andre Småsager, som jeg ønskede måtte interessere Dem for nogle Öjeblikke. De danske Blade om det islandske literære Selskab ere særskilte Aftryk af dets årlige Beretning i et Ugeblad, der kaldes *Københavns Skilderi*. Forsetaheimt er en Lyk-

önskningsång till Konferensråd Magnus Stephensen Justitiarius på Island, i Anledning af at han blev Dr. Juris utriusque. De svenske Eddaer har jeg tilføjet, fordi jeg ser De har vanskelig ved at erholde svenske Sager, (ligesom vi her i København). Har De min *Anvisning till Isländskan eller gamla Nordiska Fornspråket* Stockholm 1818.? Den 5 er meget forskjellig fra den danske *Vejledning til det Islandske* Khavn 1811. Min *Snorra-edda ásamt Skáldu eptir gömlum Skinnbókum Stockhólmi 1818* har De vel sikkert. Men hvis der ellers skulde være noget som De fattes håber jeg De ved Lejlighed lader mig det vide; da jeg måske ved mine Bekjendtskaber i Sverrig kunde have lettere 10 end andre ved at tilvejebringe det. —

Den ældre Edda oversat og forklaret ved Finn Magnusen 4de Bind Khavn 1823. er alt i Boghandlingen og uden Tvivl kommen til Tyskland Den tredje Del af den store latinske Kwartudgave vil snart være sluttet der trykkes på Registret. 15

Jeg véd nu ikke mere som jeg burde skrive Dem til for denne Gang; ti nogle Småafhandlinger af mig, hvoraf måske det betydeligste er *A letter on the antiquity and authenticity of the Zend language* i tredje eller fjerde Bind af the Transactions of the Bombay literary Society, er Dem vist allerede bekjendt; og hvad jeg har bragt med 20 hjem af Håndskrifter o. desl. vil De finde en Efterretning om i den danske Literaturtidende, som De uden Tvivl holder. Jeg vil derfor hermed slutte dette lange Brev, og med mange Hilsener til Deres Hr. Broder, anbefale Dem på det beste, 25
Højstærede Herre!
Deres hengivne og oprigtige

R. Rask.

P. Scr. Hvorledes og hvor lever Grev v. Hammerstein?

473. *Fra A. I. Arwidsson.*

Borgå den 12. Junii 1823.

Höglärde och Vidtberömde Herr Professor!

I den förmodan, att mit namn ej torde vara alldeles förgätit af Herr Professorn, anser jag det för en särdeles fågnad för mig, att
5 förena mig med de många, som redan förut lyckönskat Herr Professorn till sin lyckliga återkomst. Underrättad härom af tidningarne, har jag ej kunnat hindra mig, att härmedelst göra mig påminnt, isynnerhet som härmed förenar sig ett större ändamål. Jag torde kanske falla Professorn besvärlig; men en revision jag åtagit
10 mig af *Rühs Finland*, hvaraf Hæggström i Stockholm ernar en ny upplaga, har tvungit mig till detta steg. — Det gäller en förfrågan, om Herr Professorn under sina resor, med undantag af de Finska folkstammarne i Ryssland, träffat något folkslägte som synes hafva gemenskap med det Finska. — — I händelse Herr Prof. upptagne
15 tid ej gör besvarandet af denna fråga alldeles omöjligt, vågar jag anhålla ödmjukast att skriftligen erhålla härom någon upplysning, och jag skall tacksamt tillkännagifva, hvarifrån jag har mina notiser. Skulle några härifrån interessera Herr Professorn, skall jag gerna stå till all återtjenst.

20 Min vistelse i Borgå är föranledd af följande skäl. År 1821 utgaf jag tidningen *Åbo Morgonblad*, hvilken efter 9. månader på Kejserslig befallning blef indragen, och for ett år sedan varit jag, för denna och nyare skrifter, förvist universitetet i Åbo. Derföre är jag nu här, huru länge, vet jag ej. Min address är emellertid på denna ort. —
25 Lektor Ottelin härstädes, ni fallor er bekant, är gift sedan 1819 har haft 3 barn, och söker referendarie Sekreterare tjensten i vår Senat och dess ekklesiastik expedition. — *Renwall* är prost och pastor nära Åbo. — Af hans Finska Lexicon äro omkring 20 a 25 ark färdiga. — Adjunkten *von Beckers* Finska Grammatika hade redan svel-
30 lats 7 a 8 ark undan prässen; men dessa sägas af honom vara supprimerade och en nygjord upplaga under tryck. —

Fruktur af mitt Isländska studium äro tre delar öfversättning,

(svensk) med Latinska noter, af Völsunga Sagan. De utkommo i disputationsform, för att, såsom hos oss är sedvanligt, sålunda betäcka kostnaden, och af öfvertryck få en upplaga af Sagan. Skild ifrån Åbo afstادنade arbetet. *Horna Gerts Saga* har jag öfversatt dessutom, och låtit trycka, och nyligen har en lan . . . . förfär- 5 digat en Finsk öfversättning . . . . samma, under min ledning. Den . . . . läggare; och torde i sommar utkomma.

Under afvaktan på svar, tecknar jag mig med Högaktning, Herr Professorns

ödmjukaste tjänare

Adolf Iwar Arwidsson. 10

Udskrift: Professoren Högädle och Widtberömd Herr Rasmus K. Rask.
Köpenhamn.

475. *Fra Árne Helgason.*

Reykjavík 16da Jul 1823

5ta Juni kom Einar bródir miñ gangandi ur Reykjavík, og þau fyrstu ord sem hañ taladi vid mig eptir ad heilsad hafði voru þessi: 15 Rask er komiñ til Kaupmannahafnar. so sagdi hañ mér ad hañ komiñ til skips med Simonsen hefdi frett ad sá Indiafari er þín var von med, væri komiñ, hañ feck ser bat til ad róa þángad, og fretti þá ad þú hefdir gengid á land í Helsingiaeyri og þar endadi hans Sögu. Seiña kom Riddari Sivertsen og sagdist hafa talad vid 20 þig, loksins kom bref med þiñi elskudu hendi og bækur med — og nú kañ eg ecki þessa sögu leingri — Vertu nú velkomiñ heim úr hættum og þrautum, audgadur allri Speki austurs og nordurs eingin getur nú um þig sagt það sem vier herna segium um örqvisa: ad þú þolir hvörki heitt né kalt. Þegar reist hefur um 25 Island, buid þar heilan vetur i Onlausu húsi, og sídan farid til India yfir land so þú ert i vissu tilliti ordiñ meiri eñ Bacchus og Alexander ad miñsta kosti vidförlari. —

Þetta er nú eckert Sendibref því eg kom til Stadarins og fretti ad Skip væri hedan ferdbuid og vildi ej sleppa því tækifæri til ad heilsa 30

þér — já vertu af hiarta velkomiñ. — mér lídur anars vel er nú ad setia upp hiá mér öblugan túngard — hefi fengid ádur sémilegan Kálgard og líka Jardepla-gard sem blessast vel — vertu nú sæll, eg qved þig med öllum mínum kuñingium vinsamlegast og skrifa
5 rækilega med næsta skipi eg er ætid

Þiñ af hiarta elsk. vin

A. Helgason.

Udskrift: S T Hr Professor R. Rask a Kiöbenhavn

477. *Fra A. Andersen Feldborg.*

Edinburgh 23 July 1823.

Kiære Herr Professor!

10 En Engelsk Ven i Helsingøer har underrettet mig om Deres Tilbagekomst til Danmark med min brave Ven Captain Duntzfelt. Denne lykkelige Begivenhed har glædet Deres Bekiendtere her overmaade meget, og især vor fælleds Ven Herr Robert Jamieson i Register Office som har bedet mig at hilse Dem paa det hierteligste.
15 Han vil snart selv tilskrive Dem med et Exemplar af hans Bog om de Skotske Høylande.

Ved denne Leilighed maa jeg tage mig den Frihed at forespørge om De ei har i Sinde at udgive Deres Reisebeskrivelse paa Engelsk. I dette Land vil den opvække dyb Interesse, og mangen Boghandler
20 vilde vist tilstaae Dem fordeelagtige Vilkaar, naar en Engelsk Oversættelse kunde komme ud paa samme Tid som den Danske Original kom for Lyset. Behag at meddeele mig Deres Tanker og Bestemmelse, og modtag tillige min Forsikkring paa at jeg skal med største Fornøjelse bidrage alt hvad der staaer i min Magt til at fremme Deres
25 Værk's Tarv i dette Land. Maaskee vilde De have den Godhed at meddeele mig en Oversigt af Deres Reise Journal, som vilde være min Ven, den berømte Skotske Digter, Thomas Campbell meget kiærkommen, da han er Udgiver af en af de meest populaire Journaler i London.

30 Beviis mig det Venskab snart at bæere mig med et Par Linier,

som jeg vil bede Dem at aflægge hos Herr Lose i Musikhandelen i Gothers Gade, der vil besørge mig dem tilsendt.

Indsluttet følger en Subscibent Liste, hvorpaa jeg vil udbede mig Tilladelse at sætte Deres Navn, som en honorair Subscibent.

Naar De seer den gode Professor Nyerup og min gamle Lærer 5
Hr Doctor Bloch, saa hils dem begge og vær selv paa det for-
bindtligste hilset fra

Deres forbundne og hengivne A. Andersen Feldborg.

Udskrift: S T Herr Professor Rask. Regentsen Kiøbenhavn.

479. *Fra Sveinbjörn Egilsson.*

Bessastöðum þ. 7da Aug. 1823. 10

Elskulegi Hra Professor!

Jeg má ecki láta hiálíða að votta yður mína gleði yfir því, að þér erud vel og luckulega komnir heim úr lánqferdinni og aptur setstir að í yðar föðurlandi. — Um leid ætla eg líka að segja yður 15
dálitla sögu frá mér, og taka til þar sem þér hættud, þegar þér
óskudud mér sigursins frá Petursborg seinast. — Bardaginn gékk
nógu vel, þó hiartad væri farid að síga, eins og opt kann að ské í
stríðinu. Þegar loksins allar veriur voru orðnar beigladar, og, það
sem vest var, stórt skard komid í látínuna, þá vard til allsar lukku
hvíld á sókninni, og eg bar gott ord frá fundinum. — Síðan fór eg 20
híngad heim og hvíldi á mínum krækiberium (lárberium vildi eg
segja) eins og ormr á gulli, í nokkra stund, þar til mér fór að leidast
að vera einsamall, hafdi eg og adur heyrt að það mundi ekki vera
gott. Eg fór þá og gipti mig Helgu Benediktsdóttur ass. Gröndals,
það var í fyrra. — Medan eg var hér inni í einlífinu, hafdi eg mér 25
til skémtunar á sumrin Eddu sem þer höfduð látid prenta í Stock-
hólmi og fór eg þá að reyna til að leggja út vísurnar í Snorraeddu
og vildi það ecki gánga greitt. Þó eg nú ekki skildi mart, lidkadist
eg þó smásaman, so eg fór að búa mér til dálitla ordbók yfir vísurnar
úr Snorraeddu og sumum prentudum sögum, nema þeim frá 30

Hólum, því mér fundust þær so óskilianlegar. Scheving lédi mér Registur yfir vísurnar í Heimskringlu, sem hann hafdi skrifad upp og þar upplýstist eg á mörgu. Þó skil eg eckért ord í Þorsdrápu í Snorraeddu enn og ekki sumar vísur þar, t. d. bls. 159. og *sá halur*
 5 *ad hárr vedri* &c: þar skil eg ekki „*hösvan*“, en mér datt í hug hvört það mundi géta þydt *móraudan*. — Sömmuleidis vísuna á bls. 193. *öðlingur drap sér úrgum* &c: og so er fleira. — Eg ætladi samt med tíma ad smábæta vid þetta; nú hefi eg bedid Jón Bryniólfson ad skrifa fyrir mig upp vísurnar úr Kórmákssögu og Biörns Hítðælakappa og
 10 Gísla Súrsonar, en ætla ad bidia yður ad vera honum hiálplegur, ad hann fái lof til ad géra þetta á turni og vísa honum á góðar bækur ef þær eru til. — Einusinni í vetr komu í mig skáldagrillur, so eg tók til ad yrkia; og útlagdi átiandu bókina af Homeri Iliade undir fornryrdalagi, eg skal syna yður það þegar þér komid híngad,
 15 og bidia yður ad lagfæra það fyrir mig. —

Nú á eg ecki annad eptir en heilsa yður frá konunni, og óska ydr alls góds allar stundir.

Ydar einlægur elskandi

S. Egilsson.

Udskrift: S. T. Herr Professor R. C. Rask a Kiøbenhavn

20 483. *Fra Johan v. Bülow* [1823?].

Sanderumgaard. d. 31^e August.

Af Deres ærede Skrivelse seer jeg, at De har nyt Arbeide for, og det glæder mig, at kunne bidrage til dets Forskiønnelse; men — førend jeg vover at love noget, er det nødvendigt for mig, at vide Beløbet af Omkostningerne paa de tamuliske Kobbere, for at
 25 kunne bestemme, om jeg kan være behielpelig til det Hele eller en Deel deraf. Saafremt Deres Velbyrdighed vil underrette mig derom, skal Svaret strax følge. Saagierne som jeg vil bidrage til alt godt og hæderligt for mit Fædreneland, saa er det dog en forsigtig Huusholders Pligt, at adspørge først sin Evne og sine Midler dertil.

30 De siger: „af Lede til alt det asiatiske“ — Disse Udtrykke hoer

mig ikke, da det asiatiske var Maalet for Deres kostbare, besværlige og interessante Reyse, af hvis Resultat vort Fødeland og den Lærde Verden lover sig, med Grund, saameget. Vær i øvrigt forsikkert om, at hvert Beviis, som jeg kan give, D. V. paa uforandret Høyagtelse og Velvillighed, stedse skal være mig saare kiært. 5
ærbødigst J. Bülow.

Maa jeg bede min ærbødigste Hilsen formeldet til vor gode Landsmand Hr. Prof: Nyerup.

Udskrift: Til Hr Professor Rask Under-Bibliothekar ved Universitets-Bibliotheket. til Kiøbenhavn Regentsen. 10

487. *Til S. N. J. Bloch.*

København d. 16de Sept. 1823.

Velbårne Hr. Professor!

Jeg burde for længe siden have takket Dem for Tilegnelsen af Deres vakre Indbydelsesskrift; den var mig dobbelt kær både for Personen og Tingen; men jeg har ikke fået det rigtig gjennemgået 15
før; skönt jeg erholdt det i forrige Uge fra Sejdelin, jeg kunde ikke finde første Del men Dr. Bloch skaffede mig den til Låns, og efter at have gjennemlæst begge, tror jeg at have fået en klar Oversigt af det hele, og kan ikke skønne andet end at Tingen er bragt i det rene såvidt som noget af den Art kan ventes at blive det nogensinde. 20

Noget som især fæstede min Opmærksomhed var S. 10. i første Del om Inddelingen af de danske Gjærningsord i to Bøjningsmåder. Og dersom jeg måtte tillade mig „ydmygst at gøre en liden Bemærkning på Grammaticæ Vegne“ så skulde det være at beklage mig over at denne Inddeling ikke er bleven fulgt i Deres ny Danske 25
Sproglære: den er nemlig ikke blot simplere og tydeligere men håndgribelig rigtigere end enhver anden; ti den har sin Grund i Adskillelsen af Gjærningsordene i åbne og lukte (pura og impura), og denne i Naturen selv grundede Adskillelse er den eneste rigtige

Inndelingsgrund i alle Sprog af vor (Race eller den japetiske) Folkeæt. I Islandsk, Angelsaksisk og Møsogetisk er den såre indlysende — Angående dens Anvendelse på Lat. og Gr. jfr min Prisafhandling S. 183. og 181. — også i Sv. og Tysk er det ud. Tv. den eneste rigtige. Jeg tror det vilde hjælpe på til at fuldende Sejren for det ny System i Græsk; når man ligervis i den antog to Bøjningsmåder a) *den første* (verba contracta) med tre Klasser b) *den anden* alle de øvrige på ω , adskilt fra hin blandt andet ved Endelserne $\omicron\mu\iota$, $\omicron\iota\varsigma$, $\omicron\iota$ o. s. v. i Önskemåden istedenfor $\omega\eta\nu$, $\omega\eta\varsigma$, $\omega\eta$ o. s. v.

10 Det vilde herved falde i Öjnene hvor urimeligt det er at regne Aor. 2. &c. &c. med blandt de regelrette Tider, da intet regelret Ord af den hele første og mest regelrette Bøjningsmåde har Aor. 2^{dus} o. desl. og man vilde förend man kom til den anden Bøjn. være bleven fortrolig med den Forestilling at alt hvad der overskrider det i

15 den 1. befindtlige Antal af Former må være Udvæxter så at sige, $\circ$: Uregelretheder og må ikke indblandes i Systemet.

Fremdeles tror jeg det vilde være en stor Lettelse i Sproglæren, om de uregelrette Go. i Græsk (med Dialektformerne fraskilte) bleve efter visse tydelige Kjendemærker, (f. E. Præs. indic.) hen-

20 førte til bestemte Klasser; således *at de kuns kunde henføres til én hvert*, og derpå i disse Klasser *hvert på sit bestemte Sted beskrevne fuldstændig*, så at man ikke skulde søge på ét Sted dem, der afvige i Forøgelsen og på et andet dem der afvige i Aoristus, når de for øvrigt have samme Kriterier; endnu meget mindre skulde søge Afvigelserne i

25 nogle Tempora på ét Sted, i andre af samme Ord på et andet Sted, hvilket sidste især nødvendig må forvirre den der ikke i Forvejen véd af hvilken gammel Form et ham ubekjendt Tempus, muligvis kan være at udlede. Således har jeg søgt i min Isl. Språklära Stockh 1818. såvelsom i den angels. ib. 1817. og jeg tör sige at det bidrager

30 overordentlig til Klarhed og Lethed i ethvert Sprogs Beskrivelse, når hvert uregelret Ord har sin bestemte Plads, og afhandles fuldstændig en Gang for alle på denne Plads, det er at sige så fuldstændig som ansees nødigt. Jeg vilde derfor være tilbøjelig til at göre

Indvendinger mod Inddelingen S. 135—154. i Professorens større Sproglære af 1803. Den sidste har jeg ikke haft Lejlighed til at gjennemgå endnu. Jeg har hørt mange gøre den Indvending mod Græsken, hvorfor den burde sættes tilbage for Latinen, som mindre skikket til Dannelsesmiddel og til de Lærdes Sprog, at den var ikke 5 så logisk bestemt og især Bøjningen af Go. ikke så simpel og regelret i den som i Latinen; men jeg anser dette for aldeles ugrundet, og tror at man snarere kunde påstå det modsatte når begge vare skildrede med lige Klarhed og Bestemthed og Dialektformerne fraskildte med tilstrækkelig Tydelighed. Men i Latinen plejer man 10 altid således strax på en Gang at underrettes fuldstændigen om alt hvad der er at mærke ved ethvert afvigende Verbum; og tror derfor at der er mere Rede i Sproget selv, uagtet dets Grammatik for øvrigt er højst mangelfuld. Hvad siger Professoren om denne Idé; er den nogensinde falden dem ind, eller tror De den har nogen 15 Sandhed? Jeg må til at studere Deres sidste Grammatik igjen, ti Græsken selv har jeg aldrig lagt på Hylden; men Sproglæren har jeg ikke synderlig studeret i senere Tid. Deres Program har givet mig ny Interesse derfor; jeg vilde nu kun ønske jeg havde noget at meddele Hr. Prof. som kunde vække Deres Interesse igjen, men 20 endnu må jeg lade det blive ved pia desideria. — Jeg har den Ære at anbefale mig på det beste til alle Velyndere i Deres Kreds og at henleve Professorens

evig hengivne og forbundne Ven

R. Rask.

Udskrift: Velbårne Hr. Prof. S. N. J. Bloch Rektor ved den lærde Skole i Ros- 25
kilde betalt

493. *Fra Johan v. Bülow* [1823?].

Sanderumgaard d. 6^e October.

Det var nærved, at Deres Velbyrdighed havde faaet et nyt Brev fra mig, for at faae Efterretning om mit Sidste var kommet Dem tilhænde — Nu veed jeg da hvad jeg ønskede at vide, og er veltil- 30 freds dermed. De kan gjøre Regning paa at 100. Rbd. Sed. ligger

færdig til Dem, naar De forlanger dem, og vær De tillige forsikkret om, at det er mig meget kiært, at denne Sum kan bidrage til at forskiønne Deres Værk og giøre det mere brugeligt. Jeg holder meget af det utile dullce. Maaskee kommer der nu en lithographeret Vignet paa Tittelbladet. Dog, som De Selv synes.

Tak for vor brave Landsmands, den værdige Prof: Nyerups Hilsen og Pr. Magnusens — Mange ærbødige Hilsener formeldes igien — Med sand Høyagtelse henlever jeg stedse Deres
 10 ærbødigthengivne J. Bülow.

Stræb med Værket, at det kan komme ud inden Deres Ven døer. De 100. R. indsluttes heri. N° 52029.

Udskrift: S. T. Hr. Professor Rask. Under Bibliothekar ved Universitets Bibliotheket til Kiøbenhavn. m. G. Heri Penge

15 498. *Fra J. S. Vater* 9/11 1823.

Sehr hochgeschätzter Herr Professor,

Wiederum geht mein Brief vorauf; das Paquet mit Hrn Wuk's Wörterbuch und neuen Liedern und einer kleinen Schrift eines Ungar. Magnaten über die Wlachen folgt nach; seinen Brief lege
 20 ich bey. Als ich Ihnen schrieb, war er just nicht hier, ich wusste zufällig nicht von seiner persönlichen Bekanntschaft mit Ihnen.

Um seine Volkslieder drucken zu lassen, war er nach Leipzig gekomē (in Wien hatte man den Serbischen Liedern — da es eine Art von Heldenliedern sind, welche erregen könnten — die
 25 Censur versagt). Er kam alsbald hieher, mich aufzusuchen, und Sie können denken, wie ich überrascht war, den Mann vor mir zu sehen, der mir von Petersburg aus sein Wörterbuch geschickt hatte. Die freundliche Aufnahme in mein Haus stach ab gegen das einsylbige Leipzig, wo Niemand redet, ausser wo es dem Geldmachen

gilt. Nach ein paar Monaten bekam dadurch der Vielgereisete, welcher Frau und Kinder in Temeswar hat, die förmliche Heimweh Krankheit, entschloss sich bald, hieher zu kommen, wo er eingemietet in eins der nächsten Häuser übrigen den meisten Tag bey uns zubrachte, und liess sich die Correcturen hieher schicken. 5

In den Michaelis Ferien reisete er zu Grimm und Göthe, ging von hier wieder nach Leipzig, um Collegien zu besuchen, welche dort in einem Gebäude gelesen werden, und also bey seinem Stelz-Fuss bestritten werden können — aber das steife Leipzig hat ihn nochmals abgestossen, er ist heute wieder zu mir gekom̄en, um nicht wieder kränker zu werden, und bleibt in jenem Verhältniss bey uns, wo, wenn ich, sehr Angestregter ihn nicht sehen kann, meine Frau oder mein erwachsener Sohn für ihn da sind. Das dritte Bändchen seiner Lieder lässt er eben noch drucken; dann reiset er zurück. 15

Schade dass ich ihn, als Sprachforscher wenig benützen kann, denn ich bin zu angestrengt mit theologischen schweren Arbeiten beschäftigt, welche meine *ganze* Zeit fordern. Gleichwohl theilen wir uns begreiflich Mittags und Abends bey Tische Manches mit, was die lieben Sprachen betrifft. Er bleibt hier bis Weihnachten. 20

Von Jena aus habe ich ihm die Würde eines Doctors der Philosophie verschafft (die er natürlich an seinen Familiennamen Karadschitsch anschliessen muss) welches ihn sehr erfreut hat.

So viel von dem treflichen Manne, der Sie, wie uns alle interessirt, und ebendeshalb, weil er Ihnen nahe ist, seine Feder aber, ausser im Serbischen nicht so geläufig fährt, um Ihnen Alles selbst zu berichten. 25

Sollte mir noch das Vergnügen werden, einmal einige Wochen in Ihre Nähe zu kommen: so wollte ich mich schon vorbereiten, um von Ihnen Vieles über Linguistik zu lernen. Was Sie mir darüber irgend sagen werden, macht einstweilen Ihre Briefe für mich, bis zum Tode auf minder gewöhnliche Art Gelehrigen, höchst interessant. Sind Sie mit Bopp völlig einverstanden? bey Wilkins hat 30

er viel gegolten; und er ist ein gar trefflicher Mensch, mit dem ich aber nur noch über Indische Mythologie, nicht über die Sprachen verhandelt habe. Bald lerne ich wieder Sprachen, mit allem Eifer, obwohl schon fast 53 Jahr alt Doch alles Specielle zu bestreiten, 5 ists etwas spät: wo man Grosses und wo man das bewährte Specielle gedrängt lernen kann, wie von Ihnen, da schöpfe ich mit voller Hand.

Achtungsvoll und ergebenst der Ihrige Vater.

Halle 9 Nov 23

10 Grimm hat einen Verleger zu einer deutschen Uebersetzung von Wuks serbischer Grammatik gefunden.

499. *Fra A. J. Sjögren* ^{21/11} 1823.

S. H. T. Herr Professor!

Vor etwa drey Monathen hatte ich die Ehre Ihnen zu schreiben 15 und kurz darauf mit Herr Gerschau Gelegenheit ein Exemplar von meinem kleinen Aufsätze so wie von der Strahlmannschen Kritik desselben zu übersenden. Da ich seitdem nichts aus Kopenhagen gehört habe, so bin ich versucht zu zweifeln, ob der Brief einmal angekommen seyn mag. Ich sendete ihn durch Bruzelius 20 über Schweden und es könnte seyn, dass er verloren gegangen. Um so viel mehr halte ich es für meine Pflicht, Ihnen mit einem abermaligen Schreiben aufzuwarten. Der Graf Rumäntzof, bey dem ich jetzt nach Hipping die Bibliothekarstelle versehe, hat sich sehr nach Ihnen und Ihrer Reise erkundigt, ohne dass ich ihm 25 Auskunft über das Eine noch über das Andere hätte geben können. Es würde Ihm ausserordentlich schmeichelhaft seyn, wenn Sie es selbst in einem an Ihn gerichteten Schreiben thäten, wo Sie dann zugleich auch Gelegenheit hätten Ihn an die versprochenen und

in Ihrem Briefe an Hipping als nicht erhaltenen erwähnten Bücher zu erinnern. Er befindet sich noch auf seinem Landgute Homel und dürfte vielleicht noch nicht sobald davon hierher kommen.

Seitdem ich die Ehre hatte das vorige Mal Ihnen zu schreiben, bin ich glücklich gewesen meinen längst gehegten Wunsch der Erfüllung näher gebracht zu sehen. Auf Proposition des Finnischen Staatssekretäres Baron Rehbinder hat der Kayser mir zu einer Reise ins Innere von Russland in historisch-philologischer Hinsicht 3000 Rubeln jährlich (auf zwey Jahre) zu bestimmen geruht. Viele sehen diese Unterstützung für zu gering und nicht hinlänglich an; mit oekonomischer Anwendung möchte sie doch wohl ausreichen. Nur ist sie in Hinsicht der Zeit nichts weniger als hinreichend. In zwey Jahren lässt sich die Reise mit einem solchen Plane, wie der meinige wäre, durchaus nicht machen Ich bin doch der Hoffnung, dass ich vielleicht Zulage bekommen könnte, wenn man sich erst von dem Nutzen ipso facto wird überzeugt haben. In diesem Vertrauen und mit dem aufrichtigsten Wunsche diesen Erwartungen nach meinen Kräften entsprechen zu können habe ich beschlossen auf jeden Fall während der mir bestimmten Zeit mit meiner Reise ja nicht zu übereilen, sondern meine Sache so ausführlich und erschöpfend als möglich zu betreiben.

Indem ich Ihnen meine Freude über einen so glücklichen Ausgang meiner Bestrebungen mittheile, bitte ich Sie Herr Prof. aufs verbindlichste, dass Sie mir Ihren guten Rath und ihre Belehrungen über den Gegenstand meiner Forschungen (die Geschichte des Finnischen Völkerstammes aus den Sprachen der als dazu gehörend angesehenen Völkerschaften zu erläutern) nicht versagen. Kann ich dabey auch über irgend einen besonders aufgegebenen Umstand Auskunft verschaffen, so versichere ich im Voraus, dass es meine innigste Freude seyn wird auf solche Art meine Dankbarkeit bezeugen zu können. — Damit Sie ungefähr meinen Plan ersehen und beurtheilen können, so füge ich hiebey einen Auszug meiner darüber dem Baron Rehb. übergebenen Schrift. — Die Abreise ist

auf das künftige Frühjahr (im May oder spätestens Junius) ausgesetzt, ich habe gedacht, es wäre am Zweckmässigsten mit dem Norden anzufangen, da höchstwahrscheinlich nur so der Stufengang nach den natürlichen Spuren verfolgt werden können dürfte.

5 Gegenwärtig bin ich mit den Vorbereitungen beschäftigt. Auch in Hinsicht dieses bitte ich mir vor allen Dingen ihren guten Rath aus. Da ich Niemanden wüsste, der mir ihn so gut zu geben im Stände wäre, so kann mir nichts interessanter, nichts erwünschter seyn, als Ihre väterlichen (Verzeihen Sie mir diesen Ausdruck; er
10 bezeichnet das Verhältniss, in welchem ich mich zu Ihnen denke oder denken möchte) Belehrungen. Beehren Sie mich also damit. Je eher, je besser; je ausführlicher je willkommener. Ich werde Ihnen genaue Rechenschaft ablegen, in wiefern ich diesen oder
15 jenen Wunsch erfüllt habe oder erfüllen können werde. Für die Reise selbst werde ich wohl nachgehends eine besondere Instruction von *Ihrer* Hand erwarten dürfen. Mit unbeschränkter Hochachtung verbleibe ich Ihr
aufrichtigster Verehrer

And. Joh. Sjögren.

St Petersburg

20 d. $\frac{9}{21}$ Nov. 1823.

501. *Til Vuk Stefanović Karadžić* [december 1823 eller januar 1824].

An Hrn. Wuk Stephanowitsch.

Empfangen Sie, lieber Freund! hiedurch meinen recht herzlichen Glückwunsch, dass Sie allen Gefahren entronnen und die
25 Reise glücklich beendigt haben, wie sehr freuet es mich nicht Sie in Sicherheit zu wissen denn ich weiss ja welchen Gefahren Sie ausgesetzt gewesen sind. Aber wie leben Sie dann eigentlich? wo gehen Sie jetzt hin? wie steht es mit der Reise? Tausend andre Fragen möchte ich Ihnen thun, wenn es nur verstattet wäre Sie einen

Augenblick zu sehen. Ich weiss nichts von Ihnen, gar nichts als was mir der Prof. Vater geschrieben hat. Aus Rusland habe ich nichts gehört. Gleich nach meiner Rückkunft habe ich meinem Commissionär Hrn Pastor Hipping geschrieben, und so eben (!) erhalte ich die Antwort dass er nach Finland versetzt worden, dass man ihm aber bald den Brief schicken werde. Dass ich ganz lebendig zurückgekommen bin, werden Sie von diesem ersehen. Geben Sie mir doch einen gleich unverkennbaren Beweis dass Sie es sind, und dass Sie mich noch im freundlichen Andenken erhalten. Wenn Sie bald nach Rusland gehen so grüssen Sie ja schönstens alle unsre gemeinschaftliche Freunde, und vergessen Sie niemahls Ihren ganz ergebensten

Freund und Diener

R. Rask.

510. *Til Vuk Stefanović Karadžić.*

Kopenhagen d. 16. Febr. 1824.

Hochgeschätzter Hr. Doctor!

15

Lieber Freund!

Ich habe Ihren freundschaftlichen und werthen Brief nebst den beyden Büchern richtig erhalten, und wie sehr habe ich mich nicht an beyden gefreuet? Recht lebhaft erinnere ich mich unsere Gespräche in Petersburg und Moskow, wenn ich Ihren Brief durchlese, und dann freuet es mich ganz ausserordentlich dass Sie mich doch nicht vergessen haben, und dass Sie noch so thätig sind. Während der Mensch thätig ist, blüht ihm immer das Leben schön und frisch entgegen, er mag auf dem Aste oder im Neste sitzen, um das serbische Gleichniss zu behalten. Aber warum reisen Sie so weit, lieber Freund! wäre es nicht besser in Deutschland irgendwo zu bleiben? Es wäre noch so viel für die serbische Literatur zu thun, was Sie gewiss thun können, und was gewiss auch in Deutschland viele Gönner finden würde. z. B. 1) hat man wohl eine Sammlung von serbischen Sprichwörtern? 2) gedenken Sie nicht einen zwei-

30

ten Theil von Ihrem Wörterbuche oder ein ganz neues *deutsch-serbisches* herauszugeben, dass wäre wenigstens ein grosser Gewinn für Ihre Landsleute, die deutsche Bücher lesen mögten, auch für die Sprachforscher, die einzelne Wörter zur Vergleichung nachslagen mögten, und es existirt wohl noch gar kein solches Buch. Wenn Sie daran denken wollen, so subscribere ich auf 10 Exempläre. Es dürfte nicht viel grösser als das serbisch-deutsche seyn. — Leben Sie jetzt, recht wohl, theurer Freund! und erinnern Sie sich bisweilen Ihren ganz ergebensten

10

R. Rask.

515. *Fra P. v. Köppen* $\frac{3}{3}$ 1824.

Sehr hochgeschätzter Freund!

Noch werden Sie sich eines Petersburgers erinnern, dem die Freude zu Theil ward sich Ihren Freund nennen zu dürfen. Sie finden dieses Gefühl öffentlich ausgesprochen in einer Schrift (den Nordgestaden etc.) die ich drucken liess als ich Ihre baldige Rückkehr nach Europa noch nicht ahnen konnte. Wohl uns, dass wir Sie jetzt wieder haben. Und sprechen muss und werde ich Sie, sey's nun zu St Petersburg oder in Kopenhagen, die ist denn immer gleich viel, wenn der Mann nur den Mann, den Freund sucht.

Sie erhalten hiebey eine ganze Ladung von kleinen Schriften die der Zufall während meiner Abwesenheit von Russland mir abnöthigte. Nehmen Sie die Gabe so gut und anspruchlos, wie solche Ihnen gereicht wird. Die Mängel derselben kennt keiner besser als ich. Hätte ich Zeit genug, so wollte ich mich selbst recensiren, wie's kein andrer leicht thun würde. Doch es gibt der Confusionen so viele schon in der Welt, dass ein Spass dieser Art nur eine Bürde mehr für die Leser abgäbe.

30 Seit mehr denn zwey Jahren bin ich nun schon auf der Wanderschaft. Wo und wie ich die Reise machte, ob mit oder ohne

Nutzen, davon mögen meine Arbeiten zeugen. Sie aber beneide ich als gründlichen und zugleich so glücklichen Forscher. Denn nur unter diesen beyden Bedingungen, darf sich die Wissenschaft bleibenden Vortheil versprechen.

Ob Sie meinen Brief erhielten, den ich Ihnen durch einen Schiffscapitän (oder Seeräuber?) welcher Sie in Bassora bey dem englischen Consul kennen lernte und von Petersburg nach Calcutta ging, erhalten habe, weiss ich nicht, und glaube es kaum. So viel aber ist gewiss, dass ich und alle Ihre russischen Freunde sich Ihrer öfters und bestens erinnerten. 10

Schreiben Sie mir doch recht bald nach Petersburg, wo ich in 6 bis 8 Wochen wieder eintreffe. Meine Briefe können abgegeben werden bey der Oberpostdirection, wo ich früher in Diensten stand. — Loboiko ist in Wilna. Mit Wuk Stefanowitsch (Karadzitsch), dem Serben, welchen Sie bey mir kennen lernten, gehe ich jetzt von Leipzig nach Dresden. Von dort aus geht er nach Wien und ich nach Berlin. Unsern Loboiko haben Sie zum Skandinavier gemacht. Er will auch in den Grabhügeln in Litauen Nordische Sachen gefunden haben. Noch ist mir seine Abhandlung über diesen Gegenstand nicht zu Gesicht gekommen. Vielleicht gehe ich von Königsberg erst nach Wilna, ehe ich nach St. Petersburg zurückkehre. 15

Doch nun genug. Leben Sie wohl und antworten Sie recht bald Ihrem treuergebenen Freunde und Diener Köppen. 25

Leipzig

d. $\frac{20 \text{ Februar}}{3^{\text{n}} \text{ März}}$ 1824.

N. S. Es findet sich so eben, dass ich von meinen Nordgestaden hier kein Exemplar mehr besitze. Von Petersburg sende ich Ihnen solches, nebst einem zweyten Exemplare für Sn. Hochwürden den Bischof Münter. 30

520. *Fra Johan v. Bülow* [1824].

Sdgd. d 27de Marts —

Forsikkert om Deres Velbyrdigheds vedvarende Deeltagelse i alt hvad som mig angaaer, takker jeg Dem forbindtligst for Deres Lykønskning til den mig nyligst beviste Kongelige Naade, som,
 5 Sandelig! blev mig ligesaa uventet til Deel, som den ikke var attraaet. Den bliver derfor — og alene derfor — dobbelt erkiendt og paaskiønnet af mig.

Om Deres Virksomhed kan jeg aldrig tvivle, men det Beviis, som De var saa god at sende mig derpaa, og som jeg herved skyl-
 10 digst og hierteligst takker Dem for, var mig rigtignok ganske uventet. Jeg tilstaaer, at da jeg saae Bogens Titelblad, tænkte jeg just det De formodede jeg vilde tænke. Jeg kaldte Dem, i mit sidste Brev, Danmarks Mezzofanti, og troer De vil vise Verden, at det passer godt paa Dem. Dog maa jeg tilstaae, at jeg hellere havde ønsket,
 15 at have seet noget fra Deres Pen, som havde staaet i nærmere Forbindelse med Deres indiske Reyse!

Jeg beklager Dem for det ringe Honorar som faldt i Deres Lod. Havde Bogen været skrevet paa tydsk og spansk, var det vel blevet større; men jeg kan vel tænke, at Deres Patriotismus ikke har til-
 20 ladt Dem det.

Ved Deres næste Bogs Udgave skal jeg nok sørge for et bedre Honorar, hvis jeg lever saalænge, — helst dersom det bliver en Møsogotisk eller Sanscrittisk Sproglære — —

Naar De taler med vor agtbare Landsmand, Hr. Prof: Nyerup,
 25 Magnusen, Fr: Jessen, hvortil jeg vil tilføye Hr. Holst og Schjøtz, da beder jeg dem flittig hilset fra mig.

Med sand Høyagtelse henlever jeg stedse

Deres

ærbødige og hengivne

J. Bülow.

30 *Udskrift:* Til S. T. Hr: Professor R. Rask Under-Bibliothekar ved Universitets Bibliotheket. betalt. til Kiøbenhavn. Regentsen.

521. Til Jacob og Wilhelm Grimm.

København d. 27 Marts 1824.

Højstærede Herrer og gode Venner!

Forlad mig at jeg skriver til Dem begge på én Gang, da De dog
 leve sammen, synes det overflødigt at gøre to Breve af det. Jeg må
 allerførst takke Dem mange Gange for Deres gode og venskabelige 5
 Breve, som jeg rigtig har erholdt, og det til ikke liden Glæde for
 mig, da det både er behageligt at se sig erindret af gamle Venner
 og Mænd, som man højagter, og tillige Efterretningen om den ser-
 viske Sproglære på Tysk o. desl. var mig højst kærkommen. Jeg
 venter den med Længsel da jeg har vanskelig ved at læse Dr. Ka- 10
 radschitsches serviske Original, jeg har søgt at opmuntre ham til
 at udgive en *tysk-servisk Ordbog* også, vilde det ikke være fortjenst-
 ligt både for hans Landsmænd og tillige for os som befatte sig med
 Sproggranskning? I så Fald vilde det meget glæde mig om De vilde
 understøtte min Stemme hos ham med et Vink i deres Fortale eller 15
 i Breve om De kjender ham personlig.

Hr. J. Grimm, som har udgivet de spanske Kæmpeviser, har jeg
 den Ære at sende min spanske Sproglære, som nylig har forladt
 Pressen; Deres Doñe om den ved Lejlighed vil være mig uendelig
 dyrebar, være sig i en offentlig Tidende eller i Breve. Jeg har ad- 20
 skillige andre i Arbejde, men hvilken der kommer først ved jeg
 endnu ikke; i denne Tid har jeg arbejdet en Del på de gamle tyske
 Sprogarter Alemannisk og Frankisk, er det ikke mærkværdigt at
 tvende af de åbne (schwache) Klasser af Gjærningsord i Alem. endes
 på *m* (neml. *-om*, *-em*) ligesom i Servisk og Sanskrit? Jeg takker 25
 meget for Deres Bemærkning imod min Adskillelse af *p* og *ð* (eller
d?) inde i Ordene eller i Slutningen; men den var så kort, at jeg
 kan ikke se Deres Grunde imod den, eller Deres Formodning om
 en rigtigere. På Grund af Deres venskabelige „Näheres wenn Sie
 wollen“ giver jeg mig den Frihed at anmode Dem meget derom. 30
 Dog forud; jeg tror ikke De ville overbevise mig; ti det er ikke *min*
 Adskillelse, men *Folkets*, der taler Sproget. I begge *mine* Eddaer og

i min *Örvarodds-saga* er denne Adskillelse nøjagtig udført efter gamle Håndskrifter, af samme Pergamentsbog, hvoraf *Örvarodds-saga* i mine *Synishorn* er taget, trykkes nu her i Byen *Jómsvíkingasaga* på det nøjagtigste; men allerede meget ældre vil De finde denne Forskjel iagttaget i *Njáls-saga* og den findes i alle gode gamle Pergamentsbøger her og i Sverrig. Jeg véd vel at den er ganske anderledes i Angelsaksisk; men hvor kan man påtvinge det ene Sprog det andets Udtale? fornemmelig da den islandske er bleven sig selv så lig, at det i 5 Hundredår kun er forandret i enkelte Ord!

10 Den svenske *Idunna* har jeg forskreven til Dem, men endnu ikke erholdt, da Vinteren har standset Mellemfarten; den er vel ikke meget dyr og dog altid såre interessant, skönt jeg tvivler på der er noget „das man nicht entbehren kann“ overhoved vil De ikke finde meget af *det* i Sverrig. Af *Liliegrens og Brunius Nordiska Fornlemningar*
 15 giver jeg mig den Frihed at sende en Prøve, som en god Ven Hr. Kanselliråd Thomsen havde to Eksemplarer af; vil De have mere skal jeg med Fornøjelse forskrive det til Dem. — *Liliegrens Skrift* om Runerne er endnu ikke trykt, undtagen dermed menes en Afhandling i Skandinav. Selskabs Skrifter, som De dog vist har i
 20 Hænde. Blichers *Böjtastene* er et nyt æsthetisk Digtværk, som slet intet har at gøre med de virkelige *Böjtastene*. *Nyerups* skriver formodentlig selv. *Magnusen, Rafn* og det islandske Literaturselskab hilser Dem på det bedste, men ingen hjærteligere end, Højstærede Herrer!

25 Deres ærbødig hengivne

R. Rask.

Udskrift: An die Hrn. Brüder Dr. J. Grimm u. C. W. Grimm in Cassel.

524. *Fra A. Andersen Feldborg.*

Edinburgh 18 April 1824.

Bedste Herr Professor!

Deres kiære Brev af 13 August f. A. modtog jeg først for nogle
 30 Dage siden. Det kom med et Skib, som har lagt under Haverie i

Vinter i Kiøbenhavn. Det glæder mig ei lidet at De erindrer mig saa venskabeligen og skienker Deres Deeltagelse i mine svage Bestræbelser for at giøre Danmark og Dansk Litteratur fordeel . . . . . bekiendt i Britannien.

Jeg maa endnu engang lægge Dem paa . . . . . at udgive noget 5 paa Engelsk om Deres Reise. Det vilde bestemt blive Dem til Fordeel, saavel som det vilde blive Dem og vort Fædreland til Ære.

Ved en ung Landsmand Hr Otte, som overbringer dette vil De modtage fra vor Ven Hr R: Jamieson en Pakke Bøger til Dem Selv og Hr Afzelius. Naar De skriver til denne Svenske Lærde vilde De 10 meget forbinde mig om De kunde skaffe Cataloget over Bibliotheket i Upsal, som min Ven D^f Irving, Bibliothekaren ved Advocaternes Bibliothek her har anmodet mig at tilveiebringe. Han ønsker ligeledes at erholde 2. Ex: af Deres Angelsaxiske Sproglære og 2 Ex af Deres Priisafhandling om Det gamle Nordiske Sprog's Oprindelse. 15 Disse Bøger vilde De behage snarest mueligt at levere til Hr Lose, som vil betale Beløbet, eller om De skulde ønske at erholde en eller anden Engelsk Bog kunde vi maaskee paa den Maade afgiøre det. Der er f: Ex: nyligen udkommet en Angelsaxisk Grammatik, hvoraf D^f Irving vilde have sendt Dem sit eget Ex: som han havde 20 bestilt fra London, men var ei endnu ankommet. Jeg afskrev derfor i Advocaternes Bibliothek Titelen med nogle Bemærkninger, som følger hermed. Dersom De vil forære mig et Expr af Deres Svenske Omarbeidelse af den Islandske Grammatik, saa vil jeg give den til D^f Irving, som interesserer sig meget for Nordisk Litteratur. 25

Medfølgende Brev fra Hr Jamieson vil endvidere overtøye Dem om hvor stor Deel han tager i Deres Sysler og Velfærd. Han har viist sig mod mig som en sielden Ven.

Det giør mig meget ondt at erfare at en Virkekreds med klækkelige Indkomster stod ikke aaben for Dem ved Deres Tilbage- 30 komst efter saa mange Aars Anstrængelser Men med patience and water gruel overvinde vi alt, som en gammel Skotsk Veninde indpræntede i mig, da jeg var ung. Og at hun havde Ret, det vil hos-

følgende Subscriptions Plan maaskee godtgjøre, og paa hvilken De vil meget forbinde mig ved at tillade mig at sætte Deres Navn som en Æres-Subscribent. Finder De min Bog om Danmark en Plads paa Deres Boghylder ei ganske uværdig, saa er et Exp: af 1ste og 5 2^{det} Hefte til Deres Tieneste som De vil behage at bede Hr Lose at udlevere Dem.

Hils min ædle Lærer Herr Doctor Bloch paa det forbindtligste og siig at det er ei endnu lykkedes mig at afsænde hans Manuscript. Hav ogsaa den Godhed at hilse Her Prof. Nyerup fra mig og Hr 10 Jamieson, som vil sende ham ved mig et Exp af Northern Antiquities, og i det Haab snart at høre fra Dem troe mig
kiære Herr Professor

Deres taknemmelige og hengivne A. Andersen Feldborg.

15 *Udskrift:* S T Herr Professor R: K: Rask i Kiøbenhavn ved Hr Otte's Godhed
Hermed en Pakke Bøger

525. *Fra N. P. Rumancev.*

St Petersbourg le 19 avril 1824.

Monsieur

Vous m'avez très bien jugé lorsque vous avez supposé que je recevray avec plaisir la lettre que vous m'avez fait l'honneur de 20 m'ecrire le 10. de ce mois N. S. et l'envoy d'un essay sur la gramair Espagnol que vous venez de publier recevez en Monsieur mes remerciements et je vous scais un gré particulier du cadeau que vous me faites du Dictionair Lapon ou des Finemarks, avant que de le placer dans ma Bibliotheque, je serai moi même fort aise, qu'il 25 assiste Mr Schegreen dans le voyage qu'il vas entreprendre et que semblable au fil d'Ariadne, il le guide avec succès dans le labirinthe quil vas parcourir.

je vous envoys Monsieur un Abécé de la langue samogitiene, et je vais prier Mr le Cte de Blome de faire parvenir à l'université de 30 Copenhague les 3. vol. des chants qui ont deja parus, j'y ajouterai

deux Exemplairs du 1er volume du Dictionair Finois qui vient de paroître, l'un de ces deux Exemplaires est pour vous Monsieur, réclamez le auprès de l'université

lorsque vous me ferez l'honneur de m'écrire, mandez-moi je vous prie, quelles sont les occupations littéraires auxquelles vous allez vous livrer, ne vous proposez vous pas de livrer par l'impression au public; la riche recolte que vous avez Monsieur fait dans le voyage que vous venez d'achever?

agreez les assurances de la consideration très distinguée avec la quelle j'ai l'honneur d'être

Monsieur Vôtre très humble et très obeïssant serviteur

Le Comte de Romanzoff.

528. *Til I. N. Lobjko.*

København d. 27de April 1824.

Højstærede Hr. Professor!

kære Ven!

Kan De endnu erindre den rejsende Dansker, der plagede Dem så meget med sine Særheder og med sin Dansk? Dog det er ikke muligt, at en Mand af Deres Karakter skulde glemme sin Ven, og i alt Fald ville disse Linier sikkerligen kalde Dem mig tilbage i Erin-
dringen; altså til Lykke med Deres ny Post og velkommen til Deres
ny Levested! Er De allerede gift og har glemt den Pige, jeg foreslog
dem? Hun er endnu ugift og lige skøn og god; agter De ikke at be-
søge os en Gang ved Lejlighed i en Sommerferie? Det vilde inderlig
glæde mig at se Dem. Glem kun ikke at tage med, hvad der hører
til den nyeste russiske og littauiske Literatur; jeg mistede ved Hjem-
sendelsen fra Petersborg en Del af mine russ. Sager, for Eksempel
Ordbog etc., ja endogså Navnet kan jeg ikke finde, så at jeg kunde
forskrive den på ny. Dersom De endnu skøtter om vore grønlandske
Sager eller noget andet, som udkommer her, skal jeg søge at skaffe
Dem det. Jeg har siden min Hjemkomst kun udgivet en spansk

Sproglære, som vel ikke kan interessere Dem; dog skal jeg se at sende Dem den ved en Landsmand, som er Læge hos Grev Engeström fra Sverrig, der vil rejse til sine Godser i Nærheden af Posen med det förste. Deres slavoniske Sager, som De så ædelmodigen
 5 overlod mig, har jeg alle bevaret, så og de fleste Sager, jeg købte i Petersborg, undtagen Ordbogen og nogle andre grammatikalske Småting. Der er Lykke ved Deres Sager; men hvad siger De om Dobrowsky's slavoniske Grammatik? Det forekommer mig, at han i den, ligesom i den bømiske, har begået en stor Fejl ved at blande
 10 Orddannelsen (*Etymologia sive doctrina de formatione vocum*) sammen med Formdannelsen (*o: doctrina de formatione temporum et ceterarum terminationum s. inflexionum*), hvilken sidste hører ind under Formlæren (*Analogia sive doctrina de vocum flexione*) og bör fordeles imellem de forskjellige Ordklasser, som kunne mod-
 15 tage Bøjninger eller Former, hvis Dannelse bör beskrives. Men hvorledes det øvrige er udført, derom vil De bedst kunne dømme, og det vil inderlig glæde mig at se Deres Dom derom. Når De skriver, saa lad det blive paa Tysk; ti Dansken falder Dem vel for vanskelig, og Russisk vil falde mig for vanskelig nu efter så lang Tids Forløb.
 20 Glem ikke at underrette mig om, hvorledes De selv lever, og hvad De arbejder på, hvad Fag De læser over ved Höjskolen o. desl. Vi arbejder her dygtig på de nordiske Oldsager; det vil interessere Dem at se vort antikvariske Musæum; og vi vilde gjerne bede Dem om Oplysninger angående russ. og polske og littauske Oldsager,
 25 især om gamle Indskrifter findes, og med hvilke Bogstaver etc.; men jeg må först se, om dette Brev kan træffe Dem, og om det ikke trætter Dem for meget at læse og besvare det, samt om vi ikke snart skal se Dem her personlig o. s. v. Imidlertid har jeg den Ære at henleve, Höjstærede Hr. Professor
 30 Deres evig hengivne og oprigtige Ven

R. Rask.

533. *Fra J. L. Heiberg.*Kiel den 12te Mai 1824.

Høistærede Herr Professor!

En særdeles kjærkommen Gave, for hvilken jeg takker Dem paa det forbindtligste, var mig Deres spanske Sproglære, som jeg allerede havde seet anmeldt i Aviserne, og hvorpaa jeg var meget begjærlig, 5 og just i Begreb med at forskrive den, da jeg paa det behageligste blev overrasket ved at modtage den fra Deres Haand. Det ven-skabelige Brev, som ledsagede den, skulde jeg ikke have tøvet saa længe med at besvare, dersom jeg ikke først vilde have læst Bogen, saa meget meer, som De i Deres Brev gjør mig den Ære at opfordre 10 mig til at sige Dem min Mening om dette ny Arbeide, hvormed De har beriget vor Litteratur. Andre kompetentere Dommere ville vel allerede have fundet, hvad De selv, som den allercompetenteste, ogsaa bedst maa vide, at dette Skrift, ligesom Deres forrige gram-maticalske Arbeider, udmærker sig ved en Klarhed og Bestemthed 15 i Fremstillingen, som letter Oversigten af det hele, og som dobbelt fortjener at paaskjønnes i en Videnskab, hvor de fleste Bearbejdere bringe Forvirring istedenfor Tydelighed. Deres Skrift giver et sær-deles tydeligt Overblik af hele Sprogets Grundindretning. Saa meget mere vilde jeg ønske, at De havde fremstillet Tempora efter den af 20 Harris foreslagne og af Bernhardi fulgte Maade (hvor alle Tempora deles efter to Inddelingsgrunde: 1) i forbigangne, nærværende og tilkommende, 2) i begyndende, vedvarende og ophørende), istedenfor den almindelige, af Silvestre de Sacy og andre fulgte Maade, (hvor en fuldendt Tid sættes i en ufuldendt o. s. v.), hvilken fore- 25 kommer mig baade mindre tydelig og mindre philosophisk rigtig end den første. Den almindelige, af Dem fulgte, Methode leder til den Inconsequentz, at man f. Ex i Latinen kalder Tempora som *amaturus sum Futura*, da *sum* dog tydelig viser, at det er et Præsens, men et begyndende. Rigtigheden af denne Bemærkning synes De 30 selv at have erkjendt i § 267, hvor De siger, at de sammensatte Tempora bør beholde de enkeltes Navne. I øvrigt finder jeg Læren

om Verberne særdeles klar og simpel. Udmærket fortræffelig er efter min Mening Accentlæren. Ved denne har De lagt en god Grundvold for en Prosodie, som De, efter saa gode Præmisser let vilde kunde have udført. En væsentlig Basis for Prosodien er Bestemmelsen af, hvilke Stavelser der bør ansees for Diphtonger, og hvilke ikke, en Undersøgelse, som i §§ 31 og følg. med megen Bestemthed er affattet.

De i § 69 anførte Forstavelser synes mig ingeniende at høre til en spansk Grammatik, eftersom de ikke selvstændigen forbindes med spanske Ord. De kunde jo med samme Grund anføres i en dansk Sproglære, da vi jo ogsaa sige: Analyse, Epistel, Hyperbel, Methode, Syntaxis o. s. v. — Det samme gjælder nok, i det mindste for en Deel, om de i § 149 anførte Sammensætningsstavelser.

§ 162. At antage *Casus* i de romanske Sprog, synes mig urigtigt; de i disse Sprog tilsvarende Forbindelser af Substantivet med Præpositioner høre aabenbart til Syntaxis og ikke til Etymologien, og det ifølge den af Dem selv angivne Aarsag i § 295. Urigtigheden heri viser sig, som mig synes, bedst ved den Anmærkning, som De paa Grund heraf har været nødt at tilføie til § 297. — Ligesaa lidt bør vel de i 169 og 294 angivne Comparativer og Superlativer betragtes som saadanne, da de have ganske andre Rødder end Positiverne. Kun med Hensyn paa Betydningen ere de Gradbøininger, men bør denne komme i Betragtning i etymologiske Benævnelser? Den samme Feil har jeg selv gjort mig skyldig i, i min danske Formlære.

I anførte § 162 har jeg stødt paa en besynderlig Feiltagelse, som jeg ikke veed at forclare mig, nemlig i Bestemmelsen af de Tilfælde, da Accusativ skal have *à* foran om sig (*à Pedro*), og naar det ikke skal have dette Ord foran sig (*pan*). De antager, at naar Gjenstanden er et personligt Væsen, maa hiin Præposition forenes dermed, i modsat Fald ikke. Men enhver Side i den første, bedste spanske Bog maatte kunne overbevise Dem om Usikkerheden af denne Regel. Allerede i de første Linier af den Sprogprøve, De har givet som Anhang, staaer: „*halláron prevenido . . . . . y muchos Indios*“, ikke *à muchos Indios*. Jeg vil til Bekræftelse end ydermere anføre nogle

Exempler af Calderon, som er det eneste Spanske, jeg har ved Haanden.

1. No nos faltaba aora mas Que aversenos añadido <i>Quarta dama</i> à la novela. 2. Desde aquellos miradores, Que hacen con belleza suma <i>Al</i> mar un jardin de espuma <i>Y al</i> jardin un mar de flores. 3. Dexadme y buscad <i>el</i> dueño, Cuyas sois, mis alegrías. 4. . . . . yo <i>assí</i> Tengo imaginado <i>al</i> sol.	5. Que no ví <i>al</i> sol, ví <i>una</i> estrella (her findes begge Tale- 5 maader forenede i een Linie, og begge bruges om upersonlige Gjen- stande) 6. Para vencer à Amor querer 10 vencerle, (hvor Amor ikke er Kjær- lighedsguden, men Kjær- lighed) o. m. fl. 15

Den i alle romanske Sprog saa bestemte Regel for Brugen af Fortid og Datid har jeg ikke kunnet finde i Deres Bog. Derimod er Forskjellen mellem det enkelte og sammensatte Perfectum med megen Bestemthed angiven i § 269.

Meget sindrige ere Deres Bemærkninger mod Raynouard i § 377, 20 saavel som Deres egen Etymologie af Fremtidens og Eftertidens Flectionsstavelser. Men *yo he de decir* kan ikke oversættes paa fransk ved *j'ai de dire*, som er ganske ubrugeligt i Sproget; det maa hedde: *j'ai à dire*.

Mod den danske Terminologie, som De har brugt, og som De allerede i Deres angelsachsiske Grammatik begyndte at indføre, har 25 jeg meget at erindre. Det forekommer mig at være en stor Lettelse i Videnskabernes Rige, at have i de meest forskjellige Sprog den samme latinske Terminologie; og især i en saa abstract Videnskab som Grammatiken. Men selv udenfor hvad man kalder Terminologie finder jeg, at det ikke er til Fordeel, men tvertimod til Skade for 30 Sproget at afskaffe de gangbare latinske Ord, fordi — som ogsaa Jean Paul har bemærket i sin *Vorschule der Aesthetik* — man berøver

sig alle de deraf afledte Ord. Saaledes kan i og for sig selv *Sproglære* være et lige saa godt Ord som *Grammatik*, men hvad vil De kalde *grammaticalsk*? Naar Adjectiv og Verbum oversættes ved Tillægsord og Gjerningsord, hvad kalder De da *adjectivisk* og *verbal*? *Idee* kan
 5 oversættes ved *Tanke*, *Ideal* ved *Forbillede*, men forsvinder ikke den smukke, ved Etymologien betegnede, Forbindelse mellem disse Ord? At der i ethvert Ideal er en Idee, siger selve Ordet mig, men Forbillede staaer ikke i nogen Forbindelse med Tanke. Og hvorledes skal man oversætte Adj. *ideel* og *idealsk* og Verb. *idealisere*?. Det fore-
 10 kommer mig derfor, som om vi ved denne Purisme berøvede os selv en langt større Fordeel, end den vi paa den anden Side opnaar derved.

Da jeg i dette Øieblik staaer i Begreb med at gjøre en Reise til Berlin (hvor W. v. Humboldt, den store Kjender af det baskiske Sprog — De kjender dog hans „Prüfung über die Urbewohner
 15 Hispaniens vermittelst der baskischen Sprache“? — vist med Interesse vil læse Deres Skrift, som jeg vil tage med og vise ham) saa forbyder Tiden mig at begynde en grundigere Undersøgelse af Deres Bog. Ogsaa ville vel andre meer stemmeberettigede komme mig i Forkjøbet. Men for Deres Godhed at sende mig den, og for
 20 Deres venskabelige Brev gjentager jeg Dem min inderlige Taksigelse, med Bøn og Begjæring om at De ville vedblive at meddele mig Efterretninger om Dem selv og Deres videnskabelige Virken, hvori ingen kan tage mere Deel, end Deres bestandig hengivne og forbundne

J. L. Heiberg.

25 *Udskrift*: S. T. Herr Professor Rask. i *Kjøbenhavn* Adresse: Herr Professor Nyerup paa Regentsen.

534. *Fra P. v. Köppen* 20/5 1824.

Sehr werthgeschätzter Freund!

Durch Ihre werthen Zeilen haben Sie mich gleich bey meiner
 30 Ankunft in St. Petersburg beschenkt. — Bald hätte ich mich über

Sie geärgert, dass Sie nach einer Rückkehr aus Asien eine spanische Grammatik schreiben. Dagegen hat nun Prof. Bopp in Berlin den ersten Bogen seiner Sanscrit-Grammatik mitgetheilt. Was Krug über die Nordalbingi zu sagen hat, ist noch nicht im Druck erschienen.

Meiner ersten Sendung an Sie ist gleich darauf eine andere gefolgt, die Sie gewiss auch schon erhalten haben. Dabey war denn auch eine Beilage für den schätzbaren Bischoff Münster, durch dessen Vermittelung ich diessmal an Sie schreibe.

Ich will doch hoffen, dass Sie Ihrer Ausgabe des Zend-avesta im Originaltexte keine blosse Dänische Übersetzung beyfügen. Sorgen Sie doch dafür, dass auch der Fremde sich nicht den Kopf zu zerbrechen brauche. Von Ihnen erwarten wir mit Recht Vieles, und je eher Sie solches mittheilen, je mehr man Ihrem Eifer Dank wissen wird. Führt Sie ihr Schicksal nicht noch einmal nach Petersburg? Wir sind einander so nahe, dass es unrecht wäre sich nicht von Zeit zu Zeit zu besuchen. Jetzt trifft mich freylich die Reihe. Doch habe ich noch so Manches vor mir.

Ich kann Ihnen in diesem Augenblicke nichts schicken, das Sie interessiren möchte. Doch sende ich Ihnen für die öffentliche Bibliothek ein Exemplar des Verzeichnisses meiner Slawisch-Russischen Sammlung. Von Kijew aus sandte ich das Mspt. hiezu nach Moscau, wo Hr. Kalajdowitsch während meiner Abwesenheit die Herausgabe desselben besorgte. Im Auslande hat sich noch mancher Beytrag hiezu gefunden, besonders in Sirmien, Slawonien, München und Warschau.

Und nun leben Sie wohl und schreiben Sie mir doch recht bald wieder, damit ich sehe, dass Sie eingedenk sind, Ihres Sie innigst hochschätzenden Freundes
und Dieners

Köppen.

St. Petersburg

30

d. $\frac{8}{20}$ May 1824.

P. S. Der Reichskanzler, bey welchem ich heute speisete, trägt mir auf Ihnen zu sagen, dass er mit letzter Post an Sie geschrieben habe. Auch er bittet Sie doch einmal in Ihrer Bibliothek nachzusehen, ob sich dort keine slawischen Manuscripte vorfinden. Sollte
5 etwas da seyn, so möchte ich wenigstens um Schriftproben bitten.

N. S. Ich erbreche dieses Päckchen an Sie, um Sie noch zu fragen ob Sie sich in Persien wirklich mit Entzifferung der Keilschrift abgegeben haben, wie die „Annales des voyages“ dieses mittheilten, und was Sie von Grotefends und St. Martins Arbeiten halten. —

10 535. *Fra I. N. Lobojsko.*

Vilno d. 9de Maj (gml St) 1824.

Höjtagtede Ven!

Jeg har modtaget Deres Brev af 27 April. Forrige År læste jeg ved denne Tid i vore russiske Blade den første Efterretning om deres Tilbagekomst til Fædrelandet, og blev ganske greben af Glæde, idet
15 Håbet om at se Dem igjen fremstrålede hos mig. Med det varmeste Hjærte takkede jeg Gud, at han havde opholdt Dem sund og frisk på den lange og farlige Rejse. I min Dagbog finder jeg, at De i Juni 1819 forlod St. Petersborg; Deres Fórmand til Moskov var Denis Denison uden venstre Öje. Altså fem År siden vor Adskillelse! — Jeg
20 kom til mit nuværende Kald i Vilno d. 6 Jan. 1822, hvor jeg ved Konkurrens har erholdt en Professorplads med en Indtægt af 1500 Sølvrubler og fri Bolig. Mit Fag er russisk Litteratur og Historie. Men jeg foredrager også for mine Studenter den slavoniske Sprog-lære efter Dobrovski; desuden oversætter jeg af slavonisk på polsk
25 eller latin, og meddeler den russiske Litteraturhistorie efter Gretsch. I den russiske Historie holder jeg mig meget nøje til Nestor med Benyttelse af Schlözers og Karamzins Værker. Mit Opholdssted er meget kærkomment for en Sproggrandsker. Den nordlige Del af det vilnoske Guvernement udgør Samogitsien. Mundarten i denne Egn
30 er en Sproggren af det littaviske. I den sydlige Del af dette Guverne-

ment, i det grodnovske, minske og vittepske, findes hist og her adspredte Nybygder af Littaver, som endnu tale Littavisk. Selv i disse Guvernementer taler Folket så at sige „wasserrussisch“, ligesom og i Bialystok. Folket, som man må anse for Urbeboere, er altså enten Littaver eller Russer; Godsejerne eller Adelen derimod ere 5 Polakker, og de forholde sig ligesom Ester og Tyske, Finner og Svenske. I Volynien og Podolien taler Folket „lillerussisk“. I Minsk, Vitepsk og Mohilev træder det „storrussiske“ frem. I alle disse Egne var den græske Religion indført, men den blev siden fortrængt af den katolske. Tilligemed Religionen blev også den russiske Skrift indført, 10 med hvilken man finder alle Dokumenter og Retsforhandlinger skrevne indtil det 17. Hundredår. De unerede have sammen-smæltet den græske Religion med den katolske, men de beholdt dog ved sin Gudstjeneste de græske Skikke og det slavoniske Sprog. De unertes Munke hedde Basilianer; her findes mange Basilianer- 15 Klostre. De forrette gjerne Gudstjenesten i det slavoniske Sprog, som de kun halvt forstå; de unge Munke i Vilno besøge derfor meget gjerne mine Forelæsninger over det slavoniske. Læsning, litterær Brevveksling, Granskninger og Forberedelse til mine Forelæsninger ere mine sædvanligste Beskæftigelser. I hyppigst Brevveksling står jeg 20 med vor berømmelige Rigskansler, Grev Rumænzov, der efter Deres Bortrejse har besørgt flere nyttige Skrifter. — Første Bind af den finske Ordbog er udkommet; den mytologiske Del synes at være fuldstændig, derimod er det etnografiske og gjeografiske kun lidet behandlet. Det vilde netop have været det rette Sted til at give en fuld- 25 stændig Skildring af Finland og Finnerne og fremstille fornuftige Ety-mologier. Hvorfor skulde ellers det lærde Evropa føle sig tiltalt ved denne Ordbog, når man ikke deri kunde finde, hvad senere litterære Granskninger have givet til Udbytte? Man har ikke taget Hensyn til det lappiske. — En ubekjendt Forfatter af en russisk Afhandling har 30 med Hensyn til Finnerne ytret meget paradokse Tanker, som jeg nu vil forelægge Dem til Prøvelse. „Finnerne, siger han, beboede den nordlige Del af Skandinavien, og udstrakte sig lige til det hvide Hav,

men i det egentlige Finland bleve de tvungne til at optage tjudiske Stammer på Kysterne af den botniske og finske Bugt, som Kvæner, Kareler, — Udlændere, der i Ansigtstræk, Levemåde og Sprog væsentlig afvege fra Finnerne. Disse Folk beboede Sum, det egentlige
 5 Finland og Satakund, Jem, Nyland, Tavastland o. s. v.; Kvænerne Østbotnien og Kajan ligetil det hvide Hav; Karelerne Karelien. — Efter svenske Historieskrivere, vedbliver han, vare disse Folk af samme Stamme, som de ældgamle Skandinaver, der gennem Finland vandrede til Sverrig.“ Mig synes disse Tanker ikke at være
 10 uden Grund, og det er mig i mine historiske Undersøgelser højst vigtigt at erfare Deres Mening derom. Følgende Angivelse kunde og yde os en vigtig Tjeneste, når dens Sandhed blot lod sig bevise; nemlig: „Den nordiske Kong Ingvar den store lagde Skat på tjudiske og novgorodske Slaver, Krivitser og Merja og tillige de i Fin-
 15 land bosatte Folkeslag, som alle hørte til Riget Holmgård; dette Rige var dengang en Bestanddel af det nordiske Rige, hvis Hovedkonge opholdt sig i Upsala. I År 860, efter Regner Lodbroks Død, udstykkedes det store nordiske Rige. Det holmgårdske Rige, som var delt mellem hans 4 Sønner, tilfaldt Hvidserk, og skilte sig fra Sverrig
 20 ligesom Finland. Efter Hvidserks Død kaldte Novgoroderne, kjede af de borgerlige Uenigheder, Prins Irik eller Rörik til sig År 862.“ Alt dette er lånt af Olof Dalin. Når dette var sandt, så kunde det store Hul i vort Riges Historie fortræffelig udfyldes, og med det samme knyttes til den nordiske. Desværre, vi have ingen Hjælpemid-
 25 ler til at berigtige sådanne Angivelser. Derfor vilde jeg bede Rigskansleren til vor Tarv at befordre den danske, svenske og norske Historie i det tyske Sprog. De vilde gøre os Russer en vigtig Tjeneste, når De vilde anbefale os de bedste og fuldstændigste Håndbøger i den svenske Historie på Svensk, og i den danske og norske på Dansk, for-
 30 at disse Værker kunde tjene os til Vejledning. — — Om Deres Ud-gave af den spanske Sproglære have russiske Blade allerede meddelt mig Kundskab; men i intet Tidsskrift har jeg fundet noget om Deres Rejse. Længselsfuld ønsker jeg Underretning derom; det undrede

mig, at De slet ikke havde omtalt den i Deres Brev. Vor Ven, Köp-
 pen, kommer nu tilbage fra sin videnskabelige Rejse i Tyskland.
 Ved min Ankomst til St. Petersborg venter jeg Brev fra Dem, og vi
 ville da begge skrive Dem til. Mig er det overmåde kært, at De skri-
 ver mig til på Dansk, og jeg gör Dem det til Pligt også at gøre dette 5
 for Fremtiden. Jeg er Dem, dyrebare Ven, evig taknemlig, at De har
 vejledet mig i Studiet af det danske Sprog; jeg kan ikke betragte min
 Kundskab deri anderledes, end som en vigtig og uskattérilig Gave
 af Dem. Desværre må jeg sige Dem, at min danske Bogsamling
 ved Flytningen til Vilno i en våd Vinter har lidt overordentlig. 10
 Den mig af Dem forærede danske Ordbog er dog reddet, og Bøgerne
 kan man endnu bruge. Jeg har læst de første Bind af Suhms
 Historie, men fundet meget lidet Udbytte for den russiske Historie.
 Når jeg kommer lidt til Kræfter, vil jeg forskaffe mig en anden
 dansk Bogsamling. 15

De var i St. Petersborg kommen mig i Møde som et himmelsk,
 velgørende Væsen, for at forhøje og forædle min Nydelse af Vi-
 denskaberne. I enhver af mine Anskuelser svæver mig endnu for
 Öje Deres vejledende Ånd. Intet er mig kærere end Mindet om
 Dem, og jeg skal evig være Dem hengiven. 20

Byen Vilno er efter Petersborg og Moskov vist den skønneste i
 Rusland; Universitetet er gammelt, rigt og har berömte Professorer.
 Min Bolig ligger på Hovedgaden, er skön og består af 6 Værelser.
 Min Moder bor hos mig, thi jeg er endnu ugift. Staden har Skön-
 heder i Mængde; men de passe ikke for en Professor; de ere flane- 25
 vorne og ødsle og glimmersyge, forstå ikke og elske ikke Husvæs-
 net, søge stedse Fornøjelser og Adspredelser og at forskönne Ver-
 den ved sit Ydre, uden at have Smag for den huslige Lykke. De tale
 næsten altid, foruden sit polsk, fransk, hvilket Sprog her er Sel-
 skabsprog; og da man stedse finder Udlændere og Russer, som 30
 ikke kunne polsk, er det uundværligt. Jeg taler og skriver polsk
 flydende, og jeg er meget prist, ja endog beundret for min rigtige
 Udtale, hvilken Medlydenes hårde Udtale meget vanskeliggör.

Jeg smigrede mig engang med det Håb at komme til København. Denne Stad har formedelst Deres Ophold stor Værd for mig, men jeg kan ikke så let vove mig på Søen; dog ville vi oprigtig søge at få hinanden at se igjen. Dersom de interesserer Dem
5 for det littaviske Sprog, så har jeg alle Hjælpemidler til at tilfredsstille Deres Begjerlighed. De kunde i Året 1825 gøre en Sørøjsse til Memel, eller endnu bedre til Riga, hvor man blot sætter sig i Postvognen, og så kommer man til Vilno; thi nu ere Personsposter indrettede fra Riga til Vilno, omendskönt de først komme i Gang i
10 denne September. Fra Riga til Vilno betaler man 70 Papirsrubler; man regner Vejen til 40 Mil.

Fra St. Petersborg skal jeg meddele Dem Efterretning om alt mærkværdigt, hvad vor Litteratur har frembragt siden Deres Afrejse. Den russiske Ordbog skal jeg sende Dem. Den grønlandske Sprog-
15 lære gad jeg gjerne haft. Når De flygtig læser Schlözers Nestor, så vil de strags se, hvad der kan interessere os Russer af den nordiske Historie, og da vilde De gøre os en højst vigtig Tjeneste med at meddele os Efterretninger af denne Art. Alt hvad De selv har udgivet, og hvad jeg er i Stand til at benytte, vilde det være mig kært at be-
20 sidde. Af Deres Skrifter og Udgaver har jeg endnu ret vel bevarede: den islandske Ordbog og Sproglære og den angelsaksiske. — —

Dobrovskis Slavoniske Sproglære behager mig vel: hans Kundskab i Sproget er dyb og grundig; hans Udvikling er ganske ny og naturlig. Han har visse bestemte Anskuelser, som han fastholder
25 igjennem hele Lærebygningen. Hensynet til andre slavoniske Mundarter i Kap 1—3 er meget træffende, og angiver de bedste Regler til at bestemme Indflydelsen af serbisk og andre Mundarter på de slaviske Håndskrifter. Hans classes syllabarum radicalium ere aldeles praktiske og angive den simpleste og sikreste Frem-
30 gangsmåde i at udfinde Antallet af Stamordene eller rettere af Stamstavelserne i ethvert slavonisk Sprog. Jeg har hidtil ingen Fejl eller Forvirring fundet hos ham. Desuagtet finder jeg Deres Bemærkning aldeles rigtig, at han har udvidet sin Formlære formeget og

med Urette henført Dannelsen af Gjerningsordets Former til Ety-
 mologien. Hvorledes han kan forsvare sin Fremgangsmåde, véd jeg
 ikke, men dette vil jeg komme til nøjere Indsigt i, når jeg under
 mit Foredrag får det gennemgået. Man siger, at der i Tyskland
 skrives på to Bedømmelser af hans Bog; jeg har endnu ingen set. Om 5
 hans Formlære § 459 fgg. kan jeg endnu ikke fælde nogen Dom;
 stundum fandt jeg mig ikke tilfredsstillet. Hans Etymologi berører
 også mange andre Sprogformer, som man heller gad finde i Form-
 læren, hvorfor denne også er uforholdsmæssig mindre end den første.
 Vilde man undgå denne lille Mangel, hvilket lod sig gøre ved anden 10
 Fordeling af Stoffet, så kunde hans System være et følgeværdigt
 Mønster. Véd De, som den første Sprogforsker i Evropa, for hvilket
 vi anse Dem, at anvise os noget bedre, så sig os det. Min Smag i
 videnskabelige Arbejder har slet ikke forandret sig. Efter min An-
 komst til Vilno har jeg henvendt min Videbegjerlighed på Almues- 15
 sprogene, navnlig det herværende russiske, polske og samogittiske,
 eller overhovedet det littaviske. Jeg har været den første, der har
 meddelt Oplysninger over alle disse Ting og deres indbyrdes For-
 hold. Jeg har nogle Gange gennemrejst Samogitsien og opmuntret
 Samogitterne til at bearbejde deres Sprog igjennem Skrifter; og jeg 20
 har truffet på flere Lærde, som grundig forstode Samogittisk. I Følge
 disse Bestræbelser ere nogle Skrifter udgivne i dette Sprog, og iblandt
 andet en Afhandling om Biavlen, hvilken Rumænzov vilde tilsende
 Dem; nogle andre Sager skal jeg sende Dem fra Petersborg. —
 Da jeg læste 1. Bind af den finske Ordbog, lod jeg en indfødt 25
 og lærd Samogitter anstille Sammenligning mellem de finske og
 littaviske Ord, men Udbyttet var uden Vigtighed. Det kan være,
 at 2. Bind yder noget mere. Vor Rigskansler er meget tilbøjelig
 til at lade en littavisk Ordbog forfærdige. Der er to Samogitter,
 som ere villige dertil, den ene en Kannik, den anden en Gods- 30
 ejer. På Grev Rumænzovs Bekostning bliver nu trykt en Sam-
 ling af bialystokske Sendeskrivelser, Testamenter, Skøder og Regje-
 ringsdekreter, skrevne ved slavoniske eller russiske Bogstaver fra

14 — 17 Hundredår, for det meste på „wasserrussisch“, det er:
i den russisk-polske Mundart i de forrige polske Provinser, som nu
høre til Rusland; af sådanne Mindesmærker er Arkiverne overalt
fulde. Jeg har beskæftiget mig meget med at undersøge dem. Nestor
5 studerer jeg flittig i Grundteksten, og tænker på engang at give en
ordret tysk Oversættelse af hans Værk. Min Hensigt dermed var,
før jeg fik Deres Brev, at foranstalte denne Oversættelse for de Dan-
ske og Svenske, for at vække deres Smag og Deltagelse for den rus-
siske Historie. Det er besynderligt, at Deres skandinaviske Brødre
10 ganske have været ligegyldige for os, og slet intet bidraget til vor
Historie, uagtet vi udviste deres Forfædre den Ære, at tage vore
Fyrster og Stormænd og vor tidligere Dannelse fra Skandinavien.

Det glæder mig meget, at De tilligemed Danmarks lærde Mænd
utrættelig arbejder på de nordiske Oldsager. — — Her i Vilno er
15 ved Universitetet i Universalhistorien en Polak, Lelewel; han
besidder stor Lærdom og Dygtighed; han beskæftiger sig blandt
andet med at udtyde gamle Indskrifter og det ofte med meget
Held. Gretsch, som så hårdt angriber Akademiet for det russiske
Sprog, arbejder nu selv på en russisk Grammatik efter en vidtløftig
20 Plan. — —

Det vilde være os såre nyttigt og gavnligt at have en Håndbog
i de skandinaviske Oldsager som Eschenburgs Håndbog i den klas-
siske Litteratur, eller i det mindste en antikvarisk Håndordbog som
Pitiscus. Derom talte jeg allerede med Dem i St. Petersburg, og jeg
25 har stedse følt Trang dertil. Skulde denne eller andre Skrifter,
som have noget Hensyn til Rusland, blive skrevet på Tysk, da
vilde Rigskantsleren ved Deres Indflydelse gjerne udrede Tryk-
ningsomkostningerne og honorere Forfatteren, når Bogen blev de-
diseret til ham. — Den ærværdige gamle vil fryde sig overordent-
30 lig, når jeg mælder ham, at jeg har haft Brev fra Dem. Det var
meget nyttigt for de videnskabelige Forbindelser mellem Danmark
og Rusland, når De engang skrev ham til, og aflagde et kort Regn-
skab for Deres Rejse. — —

536. *Fra A. Andersen Feldborg.*Edinburgh den 22de Maii 1824.

Kiære Herr Professor

I Følge mit Brev af 18de April har jeg nu den Fornøjelse at sende Dem Bosworth's Angelsaxiske Grammatik, som koster 16^{sh}. Herr Jamieson længes ret meget efter at høre fra Dem og vi haabe snart 5 at nyde den Fornøjelse. Behag at hilse min ædle Lærer Herr Doctor Bloch og siig ham at jeg skal snart svare ham paa hans forbindtlige Brev af 21 Martz som jeg først modtog den 3^{die} Maii. Behag at tilstille ham et Exp. af hosfølgende Rapport over Advocaternes Bibliothek her og giv et andet til Hr Prof Nyerup med min venligste 10 Hilsen, samt behold det 3^{die} selv.

Apropos! Hvorfor er De ikke blevet Overbibliothekar paa det store Kongelige Bibliothek? Der havde De jo ret været paa Deres Hylde, min gode Professor.

Kunde De forskaffe mig et fuldstændigt Exemplar med uop- 15 skaarne Blade af „Svenska Folk-Visor från Forntiden samlade och utgifne af Er: Gust Geijer och Arv Aug: Afzelius Stockholm 1814 vilde De forbinde mig. Jeg vil med Fornøynelse erlægge alle Omkostninger ved dets Fremsendelse fra Stockholm om det saa kom alleene.

I mit sidste glemte jeg at sige Dem at jeg kiender Deres Ven 20 Hr John Jamieson, Doctor i Theologien og Præst. Da jeg saae ham sidst sagde han at han vilde tilskrive Dem og lovede at sende mig Brevet til Besørgelse, men det er ikke endnu kommet. Jeg staaer imidlertid ikke paa den intime Fod med ham som med Robert Jamieson, der urigtigen anføres i Stats Kalenderen iblandt det 25 Skandinaviske Selskabs Medlemmer som Præst. Kan det ikke forandres? Han beder mig at sige Dem at De maa tage Bladet fra Munden, om De recenserer Dr Murray's Bog og sige ligefremt hvad De tænker om den, om De ogsaa ikke stemmer overeens med Forfatteren. Gud velsigne Dem 30

Tænk nu og da paa

Deres hengivne Landsmand

A. Andersen Feldborg.

541. *Til A. I. Arwidsson.*

Köpenhamn. d. 9 Juli 1824.

Högädle och Höglärde Hr. Magister!

Välkommen til Sverige! Det fagnade mig utomordentligt att höra af Mag. Guldbrand att Hr. Mag. wore ankommen til Sverige och anställd vid kgl. Bibliotheket. Vi kunna numera åtminstone skriva hvarannan till, och kanske någon gång få tillfälle att se hvarannan. Jag har icke upptäckt några nya finnska stammar på min resa; men öfvertygad mig att Finnarne äro nära släkt med tatariska folksstammen, och kanske fått litet bättre reda på de stammar åter som höra till tatar. familjen, hvartill jag t. e. äfven räknar Czerkasserna på norra sidan af Caucasus, men det lærer numera intressera Hr. Mag. mindre, efter han öfvergifvit ryska området. Jag skall derfore endast för denna gången försäkra Hr. Mag. om min oförändrade vänskap och tillgifvenhet, och önskan om jag på något sätt kunde vara honom till tjänst herstädes. Med tillfälle skulle jag vara Mag. förbunden för att blifva underrättad om Pastor Hippings adresse, jag vet att han kommit till Finland, men intet i hvilket hörne af Landet han bor, och jag önskade att skriva honom till. —

20 Emedlertid har jag äran af framhärda

Höglärde Hr. Magisterns

evigt tillgifne och upriktige Vän

R. Rask.

Udskrift: Högädle och Höglärde Hr. Mag. Arfwidson vid kgl. Bibliotheket i Stockholm

25 544. *Fra Jacob og Wilhelm Grimm.*

Cassel 24 juli 1824.

Verehrter herr und freund,

Ihren lieben brief vom 27 merz haben wir durch buchhändlergelegenheit zwar etwas spät, aber doch schon länger als einen monat empfangen, bald nachher auch den zweiten vom 29 merz

mit den diplomaten der isländischen gesellschaft. Für diese ehrenbezeigung statten wir den schuldigsten dank ab und werden, soviel es in unsern kräften steht, der gesellschaft und ihrem zwecke zu nützen suchen. Schon früher hätte ich geschrieben und geantwortet, wenn ich nicht gerade mit dem gedanken umgegangen wäre nach Mailand zu reisen, um die gotischen palimpsesten abzuschreiben und endlich herauszugeben. Allein die Italiener legen mir vorläufig hindernisse in den weg, so daß dieses jahr wenigstens aus der reise nichts wird. Mai, nachdem er sieben jahr nichts mit den hss. gethan, will nun wieder urlaub von Rom nehmen und nach Mailand zum edieren reisen; Castiglione, der lange kränkelte, scheint sich plötzlich zu bessern. Eigentlich, wenn dieser ernstlich wollte, könnte Mai recht gut zu Rom bleiben und seine vorrede dort fertig machen. Aus diesen gothischen neuen quellen stehen unsern deutschen sprachkenntnissen große erweiterungen bevor, die ich gerne noch in meine grammatik mitverarbeitet hätte. Es wird jetzo der zweite theil langsam gedruckt und sind erst 16 bogen fertig; er soll bloß von wortbildung (ableitung und zus.setzung) handeln, die syntax bleibt für einen dritten theil zurück. Bei den lingualwortableitungen habe ich Ihren neulich berührten isländ. unterschied zwischen d und þ (ð) wiederum zur sprache gebracht. Kein zweifel, daß Ihre regel völlig der *heutigen*, vielleicht auch der schon jahrhunderte gültigen, aussprache gemäß ist. Allein da Sie selbst in besonderen abschnitten die veränderung der neuen sprache der älteren verfaßung gegenüber stellen, so wage ich nicht viel mit der behauptung, daß Sie dieses meiner meinung nach nicht überall genug gethan haben. Die alte mundart, durch die abgeschiedenheit der insel hat sich unvergleichlich länger und reiner gehalten, als es in Schweden und Norwegen hätte sein können; dennoch muß man auch eine vorrückende entstellung des alten organismus auch in Island annehmen. So mag z. b. der jetzige Isländer nur ein æ sprechen und darin das frühere æ und œ (jenes umlaut des â, dieses des ô) vermengen. Sicher war das nicht immer so. Jede

mundart hat ihr eigenthümliches, aber es giebt einige allgemeine lautverhältnisse, wo uns alles nöthigt frühere einstimmung sämtlicher deutscher (oder gothischer, wie wirs nennen wollen) zu behaupten. Dahin rechne ich auch das verhältnis des þ und d. wo
 5 Ulfilas und der Angelsachse ein þ hat, der Hochdeutsche ein d, der Lateiner ein t, da muß auch der Isländer ein þ haben und gehabt haben und ein d, wo der Gothe, Angelsachse ein d, der Hochdeutsche ein t zeigt. Die neuisländ. aussprache und schreibung garðr scheint also tadelhaft, d. h. unorganisch, es sollte gardr heißen,
 10 nach dem goth. gards. Bekanntlich wird goth. lþ, nþ altnordisch zu ll, nn, es ist daher glaublich, daß das heutige fundr (conventus) früher funnr lautete, wie sich finna (goth. finþan) erhalten hat. Das heutige fundr fechte ich nicht an. Dieselbe ableitung muß ursprünglich denselben conson. gehabt haben. Den goth. fem. -iþa (althochd.
 15 -ida) entsprechen nun isländische -ð, folglich ist es unorganisch neben stær-ð zu schreiben girn-d, man müste denn wohllautsregel nennen, was ich für verderbnis der neueren sprache halte. Mit mehr beispielen will ich nicht belästigen, mein zweiter theil p. 224—260 bietet ihrer genug.

20 Es freut mich, daß Sie das althochdeutsche näher betrachten wollen, dem vormahls Ihre sehr übereilt alle regel absprach. Eben höchst regelmäßig ist es und selbst aus Otfrieds reimkunst und verskunst, wenn man sie sorgfältig erforscht, laßen sich über prosodische verhältnisse ungeahnte aufschlüsse gewinnen. Kein deutscher
 25 dialect hat den ableitungsvocal a so wenig weggeworfen, als der althochdeutsche. Die in Ihrem briefe als merkwürdig ausgehobne prima praes. auf -m habe ich in meiner gram̃. I, 1043. 1061. ebenso angesehen, noch heute sagen wir bin, das ist bim.

Man entdeckt oft regeln, deren resultate nicht alle vorauszu-
 30 sehen sind und weiß im anfang nichts sonderliches damit anzufangen. Aus meinen lautverschiebungen (I, 584 &c) ziehe ich jetzt bei den ableitungen viel gewinn, aber damahls hatte ich eine andere regel, die vom ausfall der spiranten, noch nicht genug erkannt. Wie

urtheilen Sie über meinen satz, daß unsere sprache nur *drei* ursprüngliche vocale kenne, a, i, u?

Daß Sie, kaum aus Indien heimgekehrt, mit einer spanischen grammatik auftreten würden, hätte ich nicht geahnt. Sie ist mir ein werthes geschenk, das ich, sobald muße da ist, studieren und Ihrem wunsche gemäß öffentlich anzeigen werde. Bis jetzt konnte ich nur darin blättern.

Um die schwedische Idunna geben Sie sich nicht allzugroße mühe; ich muß mich undeutlich ausgedrückt haben, es liegt mir bloß an den (neusten) heften, worin die altschwedischen romane der königin Euphemia abgedruckt sein *sollen*. Aus dem andern traue ich mir nicht viel zu lernen. Erstehen denn aber in Schweden immer noch keine grammatiker und mythologen *Ihrer schule*?

Der übelberüchtigte fußwanderer Arendt soll in der gegend von Venedig elendiglich gestorben sein. Die wißenschaft verliert wenig an ihm; denn was er besaß, ein treffliches gedächtnis, blieb unfruchtbar, da es ihm ganz an kritik fehlte. Wo wohl seine Eddahandschr. hingerathen ist?

Begierig bin ich näheres von Ihren plänen und arbeiten zu hören; schon die bloße reisebeschreibung wird wichtige dinge enthalten. Gefallen Ihnen Bopps und A. W. Schlegels ausgaben und arbeiten im Sanskrit? Ich schließe damit Wilhelm etwas hinzuschreiben kann und verbleibe mit herzlichem gruß Ihr aufrichtiger freund
Jacob Grimm.

noch eins; die adj. auf -roenn in Ihrem § 375 sind mir dunkel (s. beiliegendes blättchen). — Ein päckchen von Köppen und meine serb. gramm. werden Sie mittlerweile erhalten haben, ein Wörterbuch Wuks ist zu Wien 1818 gedruckt und jetzo Berlin b. Reimer leicht zu erhalten. Zu meiner vorrede habe ich einiges nachgetragen gött. anz. d. j. n° 83. Billigen Sie meine erklärung der slavischen jer und jerr? — An Nyerup meine beste empfehlung.

Ich will nur gerne selbst für Ihr freundschaftliches Andenken, für die durch das übersendete Diplom erzeigte Ehre, endlich für die literarischen Nachrichten, die Ihr Brief enthielt, meinen Dank ausdrücken. Unter Liljegrens Schrift habe ich freilich die von der Academie zu Stockholm gekrönte Abhandlung verstanden, sobald sie gedruckt ist, bitte ich Sie, mir ein Exemplar zuzuschicken. Auch die paar Hefte der Nordiska Fornlemningar waren uns willkommen, es kann doch auf diesem Wege allerlei nützliches bekannt gemacht werden. Unsern Paläographen *Kopp*, der vor einigen Wochen den Weg nach Ihnen eingeschlagen, habe ich ersucht bei seiner Rückkehr aus Schweden, wohin er auch zu kommen gedenkt, das Ganze mitzunehmen. Er wird Ihnen eine Karte von mir bringen, hoffentlich ist es Ihnen nicht unangenehm, den gelehrten und muntern Mann kennen zu lernen, der in seinem Fach Epoche macht und dessen Meinung, auch da wo man ihr nicht zugethan ist, bei dem großen Scharfsinn und der Gelehrsamkeit, womit er sie zu vertheidigen weiß, Achtung verdient. Seine Ansicht von den Runen, die ihm nur ein verderbtes römisches Alphabet dünken, etwa durch die Angelsachsen nach dem Norden gebracht, wird dort nicht viel Anhänger finden. Leben Sie wohl und erhalten Sie uns ferner ein freundschaftliches Andenken.

Wilhelm Grimm.

Udskrift: Sr Wohlgeboren des Herrn Professor R. Kr. Rask Kopenhagen franco

545. *Til A. Gamborg.*

Kh. d. 29 Juli 1824.

25 Velbårne Hr. Professor!

Det er en Skam at jeg så lang en Tid har opsat at svare på Professorens inderlig gode og velkomne Skrivelse og Sendelse, som jeg alt rigtig har modtaget, men mangfoldige Småforretninger have gjort mig det umuligt för; jeg har også været uvis på hvad Måde det bedst lod sig gøre hvad De ønsker, endelig har jeg besluttet at sende Dem en Bog, som måske er en gammel akademisk Bekjendt,

og hvoraf De vil kunne øse italienske, hollandske, spanske og latinske Sententser; hvis De ellers ønskede andre udskrevne af Bøger her i Byen vilde jeg gjerne gøre det, dersom det var mig muligt at sætte mig ind i Deres Regler for Valget, dog det bliver bedre at De selv udfører dette; med Korrekturen derimod måskje jeg kunde tjene Dem.

Om Bogen selv, da må jeg tilstå at Ideen om de sydlige Sprog synes mig fordelagtig, kun mener jeg *Modersmålet ikke burde udelukkes*. En vigtig Ting, der er falden mig ind, må jeg meddele Dem, om den måskje skulde vinde Deres Bifald, og det er at vælge de latinske Paradigmer af *lutter sådanne Ord som på Endelsen nær ere de samme i Dansken*; f. E. punctum ell. templum, murus, rosa, pater, piscis, versus, materies rarum, rarus, rara o. desl. Dersom De nu tillige gav den Tittel af Abece for tilkommende Latinere, eller desl. så mener jeg at mangen Prest; f. E. vilde kunne bruge den til sine Børn med Held, og Bogen således læmpet efter en bestemt Klasses Tarv vilde måskje des snarere få Afsætning. Årsagen hvorfor jeg mener De ikke burde udelade Modersmålet er at De ikke kan vente Køberen af ét sådant Verk tillige skulde købe flere ældre. Apropos. Er De bleven opmærksom på min Måde at opstille Paradigmer i Lat. og Gr.? Jeg tror derved vindes såre meget for Lethed og Tydelighed. Den består i at Neutrum sættes først, på Grund af at det er simplest, og Kasus ordnes efter den indre Overensstemmelse i Endelserne og Begreberne således

subjektive	{ pater	πατηρ	Denne Orden er indført i alle	25
	{ pater!	πατερ	indiske Sprog af Braminerne	
objektive	{ patr-em	πατερο-α	blot med Undt. af abl. som de	
	{ patr-i	} πατρο-ι	sætte foran Dat. hvilket jeg	
accessoriske	{ patr-e		heller ikke har noget imod,	
	{ patr-is	πατρο-ος	da Endelsen synes at fordre	30

det. Den er endvidere fulgt af mange Europæiske Lærde som have skrevet over de indiske Sprog, ja af alle hvis Værker tillægges noget Værd; og det forekommer mig at være en stor Vinding i Lethed og

Klarhed om den indførtes i Græsk og Latin ligeså; jeg må endnu tilføje at jeg har indført den selv i Angelsaksisk og Islandsk (i den svenske Udg. af min isl. språklära) uden at at det såvidt jeg har mærket er blevet dadlet af nogen Recensent. De ser nemlig lettelig
 5 at det også i Tysk er den rigtige Orden; f. E.
 das Land Men jeg vil ikke længere opholde Dem med slige
 das Land Betænkninger, som De selv bedst kan bedømme,
 dem-Land-e kun må jeg tilføje at jeg alt for længe siden har af-
 des Land-es sendt Deres Bøger til Sverrig, til Cancelliråd Wall-
 10 mark, og udgiver almänna Journalen, samt skreven ham til i den
 Anledning. For Deres Foræring til mig selv takker jeg på det ær-
 bødigste, og har den Ære at henleve Deres
 oprigtige og hengivne Ven R. Rask.

undskyld mit Hastværk.

15 Den hermed følgende Bog tilhører Universitetsbiblioteket. Prof Nyerup hilser på det venskabeligste.

Udskrift: Velbårne Hr. Prof. Gamborg &c &c &c i Roskilde. hermed en Pakke, indeholdende en trykt Bog af Værdi 2 Rd^r, med samme Udskrift.

547. *Fra Sveinbjörn Egilsson.*

Bessastöðum þ. 1. Augusti 1824.

20 Elskulegi Herra Próffessor!

Ofurvænt þykir mér ad sjá línu frá yður, og þessa vænst ad vita
 ad yður lídi vel. Þad sem þér mælist til af bókum nýútkomnum hér,
 sendi eg yður nú, nl. Gamans og alvöru 2^{ad} B. óinnbundid, Hjálmar
 á Bjargi, Legords- og Sættakverid. Allt þetta hefi eg sjálfur fengid
 25 géfins, og má því ekkért taka fyrir þad aptr. Eitthvad af æfisögum
 mun vera til enn, sem eg skal hafa í huga seinna, en býst vid ad þér
 hafid Arna-postillu, og fáid K̄lpóstinn frá Conferentsr., því bágt er
 ad fá hann hér fullkomiñ, og sjálfur vil eg ei missa hann, því þá er

eg hreint fréttalaus maður. Annad en þetta mun ekki hafa útkomid, síðan eg kom inn.

Mér þykir vænt um, að þér erud svo gódir að vilja vera mér til þénustu með eitthvad vidvikjandi fornfræðum, ef eg kynni að óska þess. Nú skal eg segia yður sögu: Eg hafdi bedid Jón Brynjólfsson að skrifa upp fyrir mig vísurnar úr Kórmáks — G. Súrssonar — og Biörns Hítðalakappa sögum, og mig minnir eg beiddi yður að leidbeina honum eitthvad í þessu. Nú tok Drottinn hann til sín, og líklega hefir hann ekki endst til að ljúka vid neitt fyrir mig, því ekkért hef eg sied frá honum. Skyldi eg bidja einhvörn annan um það sama, þá vildi eg eiga von á yðar góðu adstod með að vísa honum á góðar bækur, og að hañ mætti bera undir yður það sem hann ekki gæti komist fram úr; til þessa hefði eg helst hug á Gunnlaugi Oddssyni, ef Oddinn ekki hertekur hann. —

Þessu nærst vil eg segja yður og sýna yður, hvad eg er vogadur. Milli bókanna, sem eg sendi yður, stíng eg bladi; þar á hef eg skrifad útleggíngar ómynd af 18^{du} bokinni í Ilias, sem eg bögladist vid í fyrra. Það er hálfíllt í mér vid hana, og þessi gédsnefill er kominn af því, að eg í vetur bad einhvörn lærðan mann hér að yfirsíá hana fyrir mig og segja mér til lýtanna. Ámedan hún lá hjá honum, komu milli okkar brösur útaf veraldlegum efnum, og þó þetta ekki hefði átt að ná til þeirra andlegu efnanna, þá fékk eg þó blöðin aptur með aungvum einlægum úrskurdi, en sá er kalladur vinur, sem til vammis segir. — Þennan ómaga dirfist eg nú að senda yður til yfirskodunar, í þeirri von að þér segid mér til allra minna yfirsjóna, bædi hvad málleysur snertir, og það sem eg hefi sleppt undan, stytt og aukid með hortittum; líka vísa mér á hvar eg kynni að hafa annadhvört misskilid sjálfan Hómer, eda ekki skilid hann. Eg hefi studst vid Voss þýsku útleggíngu og Clarkes útgáfu af Homer, sem mest upplysir það prosódiska, en mér finnst samt, að eg ekki hafi allstadar gétad fengid nóg ljós af þessum samt. — Líka vildi eg þér fræddud mig ef eg hefi brúkad gömul ord rángt, eda ofmikid. — I sumar hefi eg ei komist til að líta í það til neinna

umbóta, því við Schevíngr höfum verið að revidera útleggingu af N. T. Eptirá að hyggja, eg var í vandræðum með manna og stada-nöfnin grisku, hvörmin eg ætti að fara með hneigingu þeirra í íslenskunni; í blöðunum hefi eg ekki fylgt neinni reglu, nema
 5 femin. uppa η hefi eg látid endast uppá á, til þess að géta hneigt þau. masc. uppa εως vildi eg gera að eifr, svo þá yrði *Οιλεως* að Óleifr eða Auleifr, *Πηλεως* að peleifr, í gen. s eða ar, eptir því sem áliggur; en *Ζεως* hef eg enn látid standa óumbreytt, kannské af því mér hefir þótt það verða torkennilegra að segja Zeifr — s — i,
 10 þar það var einsatkvæðisord, eða þá hefur það komið af einhvörri heimuglegri virðingu fyrir *Ζεως*. — En oflángordur hefi eg verið um þetta, ef ómaginn er so vanskapadur, að ekki standi til neinna umbóta, og þá ætla eg að biðja yður að brenna hann. — Eg bydst til að standa skriftir fyrir yður, fyrir alla þessa dirfsku mína og
 15 ónæði sem eg kann að géra yður með þessu, en þar eg er feiminn, vildi eg heldur géra það heimuglega en opinberlega.

Mér og mínum líður bærilega. Ein lítil þuridur er sprottin hér upp hjá mér, og kvakar so eg fæ hljóð fyrir eyrun; allt gott kostar nokkud, og síðan mér hlotnadist þetta, hefir kona mín enn þá ekki
 20 náð sömu heilsu og áður, og eru þó síðan fiörutygi vikur. Þetta var sagan af mér.

Ad endingu bið eg yður forláts á öllu ónædinu, og á að heilsa yður kærlega frá konu minni og Tengdforeldrum. Med alúdar
 kvedju og óskum alls góðs er eg ætíð

25 yðar einlægur elskandi

S. Egilsson.

Udskrift: S. T. Til Herr Professor R. Rask a Kjøbenhavn Herhos en forseglet Pakke Bøger mærket R. R.

557. *Fra C. Krogh.*Christiania den 4^e September 1824.

S. T.

H^r Professor R. C. Rask!

At jeg ikke hidtil har givet mig den Ære at besvare Deres Velbaarenheds behagelige Skrivelse af 11te Marts d. A., bruger jeg den 5 Frihed at udbede velvilligen tilgivet, i Betragtning af de Omstændigheder, der, ganske mod min Vilje og Ønske, har foranlediget denne Udsættelse, nemlig en Mængde Forretninger i Stortingets Anliggender og min Fraværelse fra Trondhjem, hvor Pluraliteten af det trondhjemske Videnskabers Selskabs Directeurer opholde 10 sig. I det jeg herved, paa nysnævnte Selskabs Vegne aflægger den forbindtligste Tak for den med Skipper Petterson til bemeldte Selskab oversendte Gave af trykte Sager, giver jeg mig tillige, paa Directionens Vegne, og i Anledning af Deres Velbaarenheds, i ovennævnte Skrivelse gjorde gode Tilbud, den Ære at oversende en Anviisning, stor 200 Sp. Sølv dansk, i Haab om at ommeldte Uefterrettelighed ej vil berøve Selskabet Adgang til at erholde de tiltænkte Bidrag fra Deres Haand, og at denne Sum saaledes, i Følge Deres velvillige Yttring, betragtes som et Slags Honorarium for de Arbejder, som det maatte behage Dem, overensstemmende med 20 samme Skrivelse, at lade Selskabet nyde Godt af. Da Deres Velbaarenhed ikke, saaledes som De ønskede, *strax* har erholdt udbetalt det Halve af den af Dem opgivne Sum, saa har jeg, paa Selskabets Vegne, søgt, saavidt det for Øyeblikket var mig mueligt, nogenledes at bøde paa saadan Mangel ved herved at oversende 25 ovennævnte Anviisning. Ligesom det vil være mig særdeles kjært, at modtage Underretning om, at Beløbet rigtigen er modtaget saaledes tillader jeg mig, paa Selskabets Vegne, at henstille til Deres Velbaarenheds egen nærmere Overvejelse, under hvilken Form o. s. v. de Arbejder, som De maatte have den Godhed at bestemme for Selskabet, kunde, paa hensigtsmæssig Maade, i sin Tid, bringes i Forbindelse med Selskabets øvrige Skrivter. — Næst her-

ved at gjentage Bevidnelsen af min Glæde over at Selskabet i Deres Velbaarenheds udmærkede Talenter og Tjenstagtighed har fundet en nye og høyst vigtig Støtte for dets gjenoplivede Virksomhed giver jeg mig den Ære, med største Høiyagtelse at undertegne mig

5 Deres Velbaarenheds
ærbødigste

C. Krohg.

P. S.

Da jeg i Morgen afreiser herfra til Trondhjem, hvor jeg, indtil videre, opholder mig, saa kunne Breve til mig nu behagl. adresseres
10 til sidstnævnte Sted. —

558. *Til I. N. Lobjko.*

København d. 6te September 1824.

Inderlig kære Ven!

Tusende Tak for Deres gode Brev, det var venskabeligt og hjærteligt og overtydede mig tilfulde, at De ikke har glemt mig, ikke
15 heller hvad vi talte og bestilte, da jeg havde den Lykke af Deres daglige Selskab; dernæst underrettede det mig om Deres Velgående og Befordring til et hæderligt Embede, — alt det glædeligste, jeg nogensinde kunde høre fra Rusland. Gid De ret længe maa nyde Deres Lykke og udrette meget til Videnskabernes Fremme og Deres
20 Fædrelands Oplysning! — Den Pige, vi talte om, er egentlig svensk af Fødsel, af borgerlig men hæderlig Familie, jeg tror hendes Fader var Rektor, og hendes Broder er *härads höfding* i Vestergötland, men hun er opdraget her i Byen og taler Dansk så godt som nogen indfødt; hendes Navn er W . . . . . , og hun lever hos vor be-
25 rømte Digterinde Frøken Jessen; jeg tror nok, hun er så vel opdragen som nogen, og at hun forstår både Fransk og Tysk, dog må jeg sige, jeg har aldrig hørt hende tale uden Dansk. Jeg tror nok, hun forstår sig meget godt på Husholdningen, men i Fald De vil göre os den Ære at besøge os en Gang, så vil De finde mange andre
30 vakre Piger, som jeg ikke tror, De vilde fortryde at tage én af til

ægte. Jomfru W . . . . . er nok omtrent 24 År; jeg må tilstå, jeg undser mig ved at spørge hende nøjere ud om slige Sager. Formue, tror jeg ikke, hun har af nogen Betydenhed.

Hvad mig selv angår, da har jeg siden min Hjemkomst fornemmelig arbejdet på de oldtyske Sprog, og det er muligt, jeg med det 5 første udgiver noget over Oldfrisisk og Nordfrisisk, en Almuedialekt i en Del af Sönderjylland (eller Hertugdømmet Slesvig). Desuden har jeg påtaget mig for Videnskabernes Selskab at udarbejde ts Etymologicon Danicum omtrent i samme Smag som Ihres Glossarium Sveogothicum, med hvilket Arbejde jeg skulde være 10 færdig om tre År. Desuden har jeg en yngre Broder, som jeg holder i Latinskole og selv underviser hjemme, så godt som jeg formår; han kan ikke blive Student för om tre År, og för den Tid, at disse Ting kommer fra Hånden, vil De vel indse, kære Ven! at jeg ikke kan tænke på at besøge Dem i Wilna. Jeg har vel også tænkt på at 15 udgive Zendavesta i Grundtexten, men da jeg ikke er bleven Professor i de østerlandske Sprog, ej heller har nogen Understøttelse af det offentlige endnu til dette Arbejde, så er jeg fri i denne Henseende, og det ligger mig mindre på Hjærte. Her ser De min hele Stilling, jeg er ikke gift og kan umulig tænke derpå i min nærvæ- 20 rende Stilling; jeg har fra næste Års Begyndelse (1825) imellem 900 og 1000 danske Rdr. i Sedler om Året, og det er mig ikke muligt at leve med min Broder for det, end sige at gifte mig. Dog ved Spar-sommelighed og ved at informere i Engelsk o. desl. kommer jeg ud af det nogenledes. Jeg bor til Leje hos Prof. Nyerup. Mine Ud- 25 gifter ere omtrent 110 til 120 Rdr. om Måneden, da jeg ikke kan leve uden at købe en eller anden nyudkommende Bog fra Tyskland, Frankrig og England. Derimod har jeg temmelig god Tid til at arbejde, da jeg ingen Forelæsninger holder; jeg er nemlig blot ansat som Bibliotekar, og mit Professorat er kun en Tittel. 30

Det vigtigste Nyt her ellers gives i Literaturen, er vel det Foretagende, hvoraf jeg giver mig den Frihed at sende Dem en Prøve. Det vil indeholde eller omfatte Kilderne til vor hele Oldhistorie

altså det, hvoraf De også må øse, hvad Oplysninger om Rusland og Vender vi kunne yde. Det er nøjagtigt og pålideligt uden Lige. Intet, af hvad der hidtil er udkommet her, kan i det fjærneste sammenlignes dermed, men vi trænge til Penge til at fortsætte det; kan
5 De derfor skaffe nogle Velyndere, som ville abonnere eller skænke Bidrag, vil det være Udgifterne og os alle såre kært. De ser, at dette Værk indeholder Teksten separat og den latinske Oversættelse med Anmærkninger for sig selv; måske det var mest passende, om Bibliotekerne og Velyndere i Littauen blot abonnerede på disse to,
10 uden at bryde sig om Dansken, som ligeledes udkommer særskilt. Af Latinen er endnu ingen Prøve færdig. Jeg tilføjer et Blad af den isl. Avis, som trykkes på Klosteret Vidø (Viðey) i Island, som Kuriositet; der udkommer ellers en anden isl. Avis her i Byen, som trykkes langt sirligere med latinske Bogstaver.

15 Endelig sender jeg Dem nogle Kobberer over Brakteater, som ere fundne her og i Sverrig, tillige med en Del Spørgsmål til Dem selv og Deres lærde Venner og Kolleger. Deres Svar tilligemed Småforsendelser hertil ombedes tilsendt Handelshuset N. Kriegsmann & Co. i Riga; Formanden for dette Hus er dansk Konsul i Riga. Alt
20 hvad De vil sende igjennem denne Kanal, bedes couverteret til Cancelliråd C. Thomsen junior i København; De kan gjerne gøre separate Breve til mig under samme Couvert, men mit Navn er dem ubekjendt på Kontoiret, og derfor bedes Thomsen's Navn sat på det yderste Omslag, skönt, hvad er til mig privatim, ønskes
25 forseglede aparte.

Tusende Tak for Deres Efterretninger om Sprogarterne i Littauen og Deres hele Egn; jeg har nylig erholdt Mjelke's litt. Ordbog og Sproglære samt Biblen og Rhessa's Geschichte der Litth. Bibelübersetzung, men jeg har ikke haft nogen Tid til at studere det
30 endnu. Jeg er bange, De er lidt vel hård i Deres Bedømmelse over det finske Ordbog-Arbejde, samt måske lidt vel eftergivende med Dobrovsky's slav. Sproglære. De kunde aldrig vente noget Udbytte af Finsken for Deres Littauisk; ti de høre jo hver til sin Men-

neskeæts (Race's) Sprog. Hvad De anfører af den unævnte russiske Forfatter om de finske Stammer Jem, Kvener, Kareler o. s. v., der skulde være af samme Stamme som Skandinaverne, og om disses Indvandring i Skandinavien gjennem Finland, da skønner jeg ikke rettere, end at det hele er et Væv af Fejltagelser og Urimelighed. Vore Forfædre (Skandinaverne) ere indvandrede dels over Østersøen fra Veikselens Munding, dels igjennem Holsten og Danmark —, og Kvener og Kareler ere fuldkommen finske Stammer ligesåvel som Lapperne og have intet at gøre med de gamle Skandinaver. Dette er bevisligt; jeg har omtalt det i min Undersøgelse om det Islandske eller Gamle Nordiske Sprogs Oprindelse, København 1818, som jeg håber De har. — Med Overkongen i Upsal Ingvar den store ser det ikke stort bedre ud; dog er det vidst, at en berömt Konge Ivar vidfadme har været til, og at den gamle skandinaviske Historie har stået i mangfoldige Børørelser med den oldrussiske. Men man må selv udlede det af Kilderne og ikke stole på de svenske Historieskrivere, som slet ikke due! Dog har Rigshistoriografen Cancelliråd Jonas af Hallenberg nylig udgivet nogle vigtige Forbedringer til Lagerbring angående den ældste svenske Historie. — Her i Byen er en meget håbefuld ung Mand, Lieutenant Rafn, som har begyndt at oversætte de isl. romantiske Sagaer (eller Kæmpehistorier) af isl. Håndskrifter med stor Flid og kritisk Nøjagtighed. Han har udgivet to Bind allerede, som indeholde Ragnar-Lodbroks Saga, Vilkina-Saga og andre desl., men da det sidste Hæfte just indeholder det så höjst vigtige sögubrot (d. e. Sagafragment), tager jeg mig den Frihed at vedlægge det. Det indeholder ingen Tekst, men er fuldkommen pålideligt. Kun må man ved de romantiske Stykker selv bruge den historiske Kritik; han har brugt den filologiske. Det er den samme Rafn, som står i Spidsen for det andet Foretagende, at udgive de isl. historiske Værker med latinsk og dansk Oversættelse i separate Bind. — Ragnar-Lodbroks Saga står i første Bind af Kæmpehistorierne. De burde have begge disse Værker; går det ikke an, at De

køber dem til Universitetsbiblioteket i Wilna uden Privatudgifter?

Min spanske Sproglære har jeg sendt Dem med Engeströms Huslæge, som er en dansk Mand; men om det har lykkets ham at bringe den i Deres Hænder, véd jeg ikke. Det var mig umuligt at skrive mere med den Lejlighed, da de ikke rejste her igjennem men over Ystad i Skåne til Pommern; kun den omtalte Læge var her på et Besøg hos sin Familie og rejste tilbage til Sverrig for at møde Greven og hans Familie. De vil se af min sp. Sprogl., at jeg er bleven mine grammatikalske Grundsætninger tro; jeg bestyrkes jo mere og mere i dem, og jeg formoder, deres Anvendelse på slavonisk og russisk Sproglære vilde gøre god Virkning, men det overlader jeg Dem for det første!

Denne Lejlighed tillader mig ikke at sende mere. De hilses på det ærbødigste af Nyerup, Müller og fl., fornemmelig af Hr. Egerod, som omtaler Dem bestandig med Højagtelse og Venskab. — Lev nu vel, ret inderlig vel, kære, gode Ven! Det ønsker med dansk Oprigtighed

Deres evig hengivne

R. Rask.

560. *Fra B. Bendsen* 13/9 1824.

Wohlgeborner,

Hochgelehrter Herr Professor!

Für die beiden Sprachlehren sage ich Ihnen den verbindlichsten Dank. Die bedeutende Menge der Ableitungssylben in der angelsächsischen Sprache ist ein ziemlich sicherer Beweis für den Wortreichthum derselben, oder doch wenigstens für ihre innere Bildsamkeit. Doch, ich will lieber sogleich anfangen Ihren Brief und die angeschlossenen Bemerkungen zu beantworten, um desto schneller zum Ziele zu gelangen.

Zwar haben die Selbstlaute der friesischen Sprache viel Aehnlichkeit mit den dänischen, aber diess gilt bei weitem nicht überall,

was Sie auch daraus leicht einsehen werden, dass ein Däne und selbst, wenn er als Kind unter den Friesen aufgewachsen ist, die Sprache der Letztern meistens nicht einmal erträglich, und also viel weniger richtig sprechen lernt. Diess gilt besonders in Hinsicht der Aussprache und des richtigen Gebrauches der Geschlechter. Dänen, 5 die 20, 30 bis 40 Jahre unter den Friesen gelebt und beständig die Sprache derselben gesprochen haben, kaudern noch immer so unbarmherzig darauf los, dass es für die Ohren der Eingebornen ein wahrer Jammer ist. Die Deutschen machen es um kein Haar besser, aber ein deutsches *Kind* lernt die friesische Sprache leichter, 10 als ein dänisches, und spricht sie besonders rein und schön, so abweichend auch beide Sprachen von einander an sich sind. Ich bedaure es schmerzlich, dass ich mich mit Ihnen hierüber nicht mündlich verständigen kann, weil ich Ihnen dann in einer Stunde mehr sagen könnte, als ich auf 10 Bogen zu schreiben vermag. 15

Die doppelte Aussprache des friesischen ö lässt sich leichter aus Beispielen verwandter Sprachen nachweisen, als durch eine Beschreibung dieser Lautbildungen verdeutlichen. Erstlich hat es den gewöhnlichen tiefen Ton des deutschen und dänischen ö, wie es in den angeführten Beispielen über die richtige Aussprache desselben 20 vorkommt, als: de *Töle*, das Maul, *göl* oder *göhl*, gelb, *hölen*, heulen, *föl* od. *föhl*, boshaft, *öwen*, üben, *jö Röw* oder *Röhw*, die Rübe u. s. w. Hier klingt es ganz wie z. B. in folgenden dänischen und deutschen Wörtern, als: at *prøve*, *bedrøve*, at *røbe*, at *røve*, at *nøle*, *søle*, *pøle* &c. oder: das Oehl, das Oehr, die Höhle, hören, 25 stören, empören &c. Die zweite, etwas veränderte, Art der gedehnten Aussprache dieses Lautzeichens haben wir rein in den plattdeutschen Wörtern öwer, über, öwel, übel, för, vor und für, de Dör, die Thür, de Gör, (en Tøs) brösig, sperrig, de Brök, Brüche &c. So klingt es z. B. in den fries. Wörtern: de Jögel — Eis- 30 zapfen, de Bögel, der Bügel, de Tögel, Zügel, de Fögel, der Vogel, nögern, wiehern, tögern, zögern, jö Sög, die Sau, krögen, drücken, högen, erfreuen &c. Daher klingt das friesische Wort: de Fögel

ganz anders als die Vögel im Deutschen — ganz wie in dem niederdeutschen bören (at bære) — Wenn Sie z. B. das dänische Wort Dør, welches mit dem friesischen Dör (die Thür, aber auch durch) gleichlautend und gleichbedeutend ist, in folgendem Satze etwas ge-

5 dehnt aussprechen: „han staar i *Døren* og *smører* Maling paa Stolperne, so haben sie in den unterstrichenen Wörtern zwei feststehende Beispiele für die beiden Arten der gedehnten Aussprache des fries. ö. Die geschärfte Aussprache desselben ist ganz wie im Deutschen und Dänischen, z. B. *snöwwen*, schnauben, jö *Döww*, *dá*

10 *Döww*, die Tauben, *klöwwen*, klauben, jö *Wöff* — das Weib, wöwwen /wöww, sich gatten &c. Folgende deutsche u. dänische Wörter können hier als Beispiele dienen: öffnen, öffentlich, at ømme sig, rømme, svømme, en Tømme &c. — Nun zur Beantwortung Ihrer Beilage. Sie haben vieles gegen meine Rechtschreibung einzuwen-

15 den, und ich selbst nicht minder. Der einzige, aber auch ein sehr wesentlicher und gewichtiger Vorwurf, der mich hier trifft, ist dieser: dass ich meiner eigenen Rechtschreibungslehre nicht treu geblieben bin. Mein Hauptaugenmerk bei Abfassung der Sprachlehre war immer nur darauf gerichtet, dass der *geborene Fries*e jedes

20 Wort sogleich richtig und ohne Mühe echt friesisch aussprechen möchte, und in sofern hat sich meine Rechtschreibung vollkommen bewährt: denn der geborene Frieser liest hier alles richtig, als ob man ihn im täglichen Leben sprechen hörte, nachdem er zuvor den ersten Bogen über die richtige Aussprache der Buchstaben im

25 Kopfe hat. Wiederholte Versuche an verschiedenen Friesen haben diess bestätigt, und diese fanden die Anweisung über die richtige Aussprache der Buchstaben so einfach, vollständig und genügend, als man sie nur geben könne. Da nun alle Friesen die deutsche Sprache lernen und unter tausend kaum einer ist, der die hoch-

30 dänische Sprache versteht oder nur lesen kann; da ich überdiess auf einen deutschen Verleger gerechnet hatte, und mir hierüber den Rath des Herrn Pastors *Outzen* in Brecklum und des H^m Professors *Falk* in Kiel zu erbitten gedachte: so schien es mir

auch am zweckmässigsten deutsche Lautzeichen für die friesische Sprache zu wählen. Daher kam es denn auch, dass ich selbst dänische Wörter mit deutschen Buchstaben schrieb als z. B. bräge, en Äre, et Öre, at fläbe &c. — Dass ich aber die nordfriesische Sprache zum Nachtheil der reinen Aussprache, ganz verdeutscht hätte ist wirklich ein kleiner Irrtum Ihrer Seits, obgleich ich nicht zu läugnen wage, dass die Einfachheit der Schreibart hin und wieder darunter leide. — Aber auch an dänischen Kindern, die ich selbst nach *Krugs* und *Stephanis* Lautmethode im Lesen der deutschen Sprache unterrichtet hatte, habe ich Versuche mit den schwersten friesischen Wörtern und Sätzen angestellt, und zu meinem eigenen Erstaunen lasen sie dieselben ganz so, wie der geborne Friese sie spricht. Das können aber auch nur allein solche Kinder, die nach der *Lautmethode* im Lesen unterrichtet worden sind. — Ich wünschte eben so sehr, als Sie, die Schreibart des Friesischen mehr zu vereinfachen, kann aber durchaus keine Mittel entdecken, durch welche diese Vereinfachung im Ganzen möglich zu machen wäre. Wie soll man z. B. die fünffache Aussprache des a durch zwei Zeichen andeuten, als: *kaanen*, können, *laai*, faul, träge, *maai*, ziemlich, *dāt Aawent*, die Schnürbrust, jö *Haawel*, saure, dicke Milch — wo dieser Buchstabe ganz die Aussprache des dänischen Aa hat, wie in Aal, Skaal, Maal, faa, at slaae &c. — Für diesen Fall ist nun zwar Ihr å vollkommen hinreichend, aber wodurch bezeichnen wir dann das gedehnte ah der Deutschen in den Wörtern *Ahl* oder *Äl*, die Grossmutter, *mäl*, toll, *stjāwen*, einherstolpern, *gāwen*, gaffen, *lāken*, lachen, *snāken* niederd. schnacken, u. s. w. Und wodurch wieder die richtige Aussprache desselben in den Wörtern jö *Kütt* pl. Kätte, *fätt*, pl. fätte, fett, *fällen*, fallen, *gällen*, weinen, *Ätte*, Grossvater, damit man nicht Katt, Katte, fatt, fatte, fallen, gallen und Atte liest, was entweder der Friese gar nicht, oder ganz falsch verstehen würde. Wodurch liessen sich die Verwechslungen folgender Wörter z. B. entgehen, als: *ställen*, einstellen und *ställen*, stillen — fällen, at falde, und *fällen*, at flaae, *wällen*, sieden, und *wällen*, wollen, u. s. w.,

ohne ein besonderes Tonzeichen zu Hülfe zu nehmen? Ferner in *bāsen*, baden und bāsen, birschen, at bisse, *ān* und *ān* d. i. *und*, u. *ein* numer.? Würde man bei bāsen Ihr Zeichen gebrauchen, so hiesse es bāsen, also bāāsen, fällt das Hülfszeichen ganz weg, so liest
 5 jeder leicht in beiden Fällen entweder bāsen oder bāāsen, u. weiss nicht, wie er daran ist. Da aber die Anweisung über die richtige Aussprache der fries. Wörter auf dem ersten Bogen genau und so vollständig als möglich angegeben ist, und da Sie dort leicht finden, was für Laute ich durch die deutschen Buchstaben bezeichnet
 10 wissen will: so würde mein Vorschlag dahin gehen, dass Sie durch die Wahl neuer Lautzeichen der echt friesischen Aussprache keinen Eintrag thäten, und die Schreibart, *unter dieser Bedingung*, so viel als möglich vereinfachen möchten. Denn was liegt wohl daran, ob die Zeichen deutsch, dänisch u. s. w. sind, wenn man nur überall die
 15 richtigen Sprachlaute damit zu verbinden weiss? Selbst bei meiner so regellosen Schreibart klingt dennoch jedes Wort echt friesisch, wenn es ausgesprochen wird, wie es geschrieben steht. Wenn Sie daher das System Ihrer Selbstlautzeichen, statt der von mir gebrauchten, als Grundlage für die Aussprache anwenden wollen:
 20 so wird die eben erwähnte Bedingung bei Zusammenstellung der Dobbellautzeichen noch ganz besonders zu beachten sein, wenn die Sprache friesisch bleiben soll. Schreibe ich z. B. einem Friesen die Wörter: Bläujdd, gäujd, de Häujdd, läujdden (laichen) jö Räjtt &c. so *muss* er sie durchaus richtig u. echt fries. aussprechen
 25 — aber Blöjd, göjd, de Höjd, löjdden, jö Røjtt &c. fällt ihm aus dem Grunde fremdartiger, weil diese Schreibart mehr von der deutschen abweicht, die der Friese, im Durchschnitt, nur allein kennt, obgleich sich im letzten Falle dieselbe Aussprache damit verbinden lässt, sobald man nur das ö gehörig schärft und es dann schnell mit
 30 dem j verschmelzt. Bei dem Worte *fuhggen* und ähnlichen Wörtern habe ich des wegen das h als Dehnungszeichen gesetzt, weil ich nichts Bequemereres zur Dehnung wusste: denn in diesem Worte hört man das g doppelt, ohne dass der Vocal dadurch geschärft

würde; Ihr Zeichen ist hier unstreitig weit bequemer. Den Vorschlag, das h nur da als Dehnungszeichen zu gebrauchen, wo es statt eines weggefallenen Buchstabens steht, finde ich ganz vortrefflich, u. danke Ihnen herzlich für diese Bemerkung, die mir so ganz entgangen war. Also: *tijtten*, *tüjt*, *thän*, oder *tähn*, *badden*,⁵ *bäjd*, *bähn*, *gijtten*, *güjt*, *gähn*, *äsen*, *äj*, *ähn* u. s. w. Auch den Gebrauch des holländischen z würde ich sehr billigen, wenn es nur da angebracht würde, wo der vorhergehende Grundlaut gedehnt u. das s weich ausgesprochen werden muss, aber der Friese geräth, durch die tägliche Gewohnheit, nur allzu leicht in Versuchung es¹⁰ wie ein deutsches z auszusprechen, u. dann wäre es ganz das Gegentheil von dem, was es sein sollte.

Th, als *Thäte*, *thug*, &c. ist bloss dem Deutschen nachgebildet, wie in *Thür*, *Thal*, *Theil*, *thun*, *That* &c. u. steht also nur als Dehnungszeichen ohne eine besondere Aussprache; es sollte eigentlich¹⁵ hinter dem Vokal stehen. *Tijtten*, *thän* ist also verkehrt, statt *tähn*, wie Sie richtig bemerkt haben, u. so in ähnlichen Fällen, wo th vorkommen sollte. In *thogt*, u. ähnlichen Wörtern ist h überflüssig, wenn man dem o das andere Dehnungszeichnung gibt, also: *tögt*, *brögt*, *sögt*, (*nög* 1. genug 2. gar, von gekochtem Fleische) &c.²⁰ *Trêsen*, *träjt*, *trähn* aber nicht *thrähn* u. *tähn* &c.

Das doppelte *kk* ist unstreitig richtiger als *ck* obgleich letzteres auch den doppelten Laut des *k* bezeichnet, also *makken*, *slakken*, *de rikke Mōnn*, *nakken*, *flakken*, *tikken* (kitzeln) ein Verkleinerungswort für *killen*, (at *kildre*) u. s. w.²⁵

Mit der Verdobblung der Mit- oder Hülfslaute muss es durchgängig wie im Deutschen gehalten werden. Wo man also in der Mehrheit den Konsonanten doppelte hört, da müsste er auch in der Einheit doppelte stehen, z. B. *dāt Beedd*, *dá Beedde* oder *Bêdde*; *jö Säll*, *dá Sälle*, *dāt Hüss*, *dá Hüssinge*, u. s. w. Eben so beim Ad-³⁰jectiv, als: *natt*, de *natte Hájnst*, *nall*, *dá nalle Kée*; *witt*, de *witte Säirk*, *hijtt*, de *hijtte Auwen*, *bliekk*, de *bliecke Mōnn*, oder *blükke* — *brünn*, de *brünne Rokk* u. s. w. — Bei dem unregelmässigen

Zeitworte geht diess nicht *immer* an, wenn man der richtigen Aussprache treu bleiben will, z. B. *nàmen* (nehmen), hier ist das hellklingende à im Wandelworte gedehnt, in der 2ten u. 3ten Person der Gegenwart aber geschärft, als: *nammt*, oder *námt*, und nammst, im 2ten Mittelworte wieder geschärft, also *nümmen*. *Nàmen*, (nennen, at nævne) ist gedehnt, aber in der 2ten u. 3ten Person der Gegenwart wird es bei unverändertem Laute kurz ausgesprochen, als, dö nāmmst, he nāmmt, u. sw. wie es in der Tabelle über die unregelmässigen Zeitwörter wohl auch vorkommen wird. Aus einigen Ihrer Beispiele will es mir scheinen, als ob sie diesen Laut des a nicht ganz richtig aufgefasst hätten, worin ich mich irren kann. Sie führen unter andern auch das Wort *kāmen* als Wandelwort auf, welches gar kein friesisches Wort ist, und wenn ich es durch das vorstehende Tonzeichen gegeben habe, so ist diess ein Fehler von mir; es muss *kàmen* heissen — hier die Schreibart desselben nach der Aussprache in den abweichenden Personen u. Zeiten.

Kāmen — gedehnt: ikk kamm oder kām, dö kammst oder kāmst, he kammt od. kām — imperf ikk kaumm, — perf bān kiemmen. Hier muss also entweder der Konson. verdoppelt oder der Vocal mit dem Schärfungszeichen versehen werden, u. so in analogen Fällen. Eben diese Abweichungen sind es ja, durch welche die Zeitwörter unregelmässig werden. — Wo aber das Wandelwort einen doppelten Mitlauter hat, da wäre dieser auch beizubehalten, wenn der Vocal in den verschiedenen Personen u. Zeiten *geschärft* werden muss — z. B.

Spillen (at spilde) ikk spill, dö spallst, he spallt — imperf ikk spüll — hāw spüllen —

fallen, ick fāll, dö fāllst, he fāllt, ick feëll, bān feëllen &c.

luppen, lāppt, lāhm — imperf lüpp. *dürren*, dürr, dürrst imperf *durst*, sprich: duhrst — smólten, überall ól. wórden, wórt, imperf wórd od. wúrd nach der Aussprache. — de Buhmm pl dá Buhmme. de Stökk, pl. Stökke (der Stock) aber dāt Stók, dá Stöge lies Stöhge. das Stück — jö Fläujdd pl. Fläujdde — jö Rāujtt pl. Rāujtte — fātt,

pl. fätte, dá fätte Swinn; brijdd, de brijdde Wäi, rüjdd, jö rüjdd Köwel, dá rüjdde Köwle — die rothen Frauenzimmerröcke &c. — *Hüjllen* — ick hüjll — dö hällst, he hällt, ick hüll, häw hüllen und im Befehle: hüjll ist richtig, aber *stäuynnen*, stäuyn natürlich verkehrt u. einer von meinen vielen Schreibfehlern — ick stäuynn, 5 dö stönnst he stönnt imperf stöhs oder stöd, wenn man das d wie in den dänischen Wörtern Gud, Baad, Bad &c. ausspricht, doch bezeichnet stöhs genauer — perf. häw stijnnen; eben so steellen, steell, statt steel &c.

Allerdings wird der Laut, den Sie durch das holländische z be- 10 zeichnen, nicht selten zwischen zwei Grundlauten verdoppelt, z. B. *swihssen*, at svie, *lihssen*, (leiden) *grihssen* &c. oder *svizzen*, *lizzzen*, *grizzzen* &c. Hier ist i geschärft, der Laut des s wird in der Aussprache doppelt gehört, aber sehr weich — weshalb ich das h als Milderungszeichen vorgeschoben habe. Eben so: *wihssen*, 15 (weisen) *tühssen* (zausen) &c. Hier muss also auch derselbe Laut am Ende des Wortes doppelt bezeichnet werden, als: *ikk tühss de*, (ich zause dich) *ikk swihss mín Häier*, (jeg svier mit Haar) obgleich man ihn am Ende nur einfach hört. — Gott mag wissen wo *Oken* den verlorenen Sohn auf friesisch aufgestöbert hat. Ich kenne diese 20 Uebersetzung recht gut, und so viel ich mich erinnern kann, soll sie von einem Pellwormer Friesen herrühren, wo man jetzt die fries. Sprache gar nicht mehr spricht. Diese Uebersetzung ist aber in jeder Rücksicht so schlecht und mittelmässig, dass Sie auch nicht den geringsten Werth darauf legen dürfen. Da aber dieses, nebst 25 einem friesischen Vaterunser (ich glaube in Vaters Sprachlehre) u. einem Bewillkommungsliede an Fried. den 5ten das einzige ist, was man bisher in der nordfriesischen Sprache hatte, so musste man sich damit begnügen, wie es nun einmal war. In den Beilagen finden Sie erstlich eine Uebersetzung des Märchens „Undine von 30 Fried. de la *Motte Fouque* nach Oehlenschlägers „Eventyr af forskjellige Digtere 1ste Deel Side 143,“ wobei ich aber bemerke, dass ich hin und wieder, wo es mir mit der genauen Uebersetzung

nicht sogleich gelingen wollte, Willkürlichkeiten begangen habe, die wohl hätten vermieden werden können. Durchgängig ist aber die Uebersetzung (nach Öhlenschläger) treu, u: nur in den friesischen Versen herrscht die grösste Willkühr. wegen des Reimes.

5 Die beiden letzten Stücke habe ich frei bearbeitet u. das zweite derselben enthält die Geschichte eines jungen Mörders aus *Niebull* namens Sibbern, wie man sich dieselbe an meinem Geburtsorte noch immer erzählt. Auch leben noch viele 50, 60 u 70jährige, die Zeugen seiner Hinrichtung gewesen sind. Zweitens lege ich den

10 verlorenen Sohn (nach der deutschen Bibel) u. ein fries. Vater-unser bei, damit Sie von allem beliebigen Gebrauch machen können.

Lucas 15 v. 11 u. f.

11) Aurs he säht: en Mánске häi twäier Sáne. 12. An de jungste fon jám säht tó de Fidder: Täte, dug (l. duhg) me dät Dijl auf mín

15 Gäujd, dirr me tóhiert. An he dijld jám dät Gäujd. 13. An ài long dirreefter sömmelt de jungste Sán alles tóhupp (l. huhpp) án tug fier auwer Läuynn, án dirr brögt'r sín Gäujd tóninte má Wäjlláwen.

14. Ás'r nö áll sín Gäujd fortjárd häi, wörd'r en grott jöhr Tidd* dör dätseellew hiel Läuynn, án he *fänget* äujn tó dierwen. 15. Án

20 ging hàne, an hängd hám tó en Bürger äujn dätseellew Läuynn, de sánnd hám ütt àw sán Eeker ××× Swinn (dá Söhge) tó wären.

16. Án he begjárd sán Bükk tó feellen má Skáwe, dirr'e Swinn äjttten, án niemmen dái's hám. 17. Dirr slaug'r äujn hám, an säht: hör mannig Däilunern heet mán Fidder, dirr Brüjd full ápp

25 háwe, án ikk fordierew äujn (auf) Hunger. 18. Ikk wall me áppmāge, án tó mán Fidder gonge, an tó hám seedde: Täte, ikk háw seennigt äujn'e Hammel án faar de. 19. Án bán hirreefter ài mörr wjárt, dät ikk dán Sán hijtt; māg me, ás ān auf dín Däilunern.

20. Án he māget hám app án kaum tó sán Fidder. Aurs ás'r noch fiir

30 dirrfon wās, sāg sán Fidder hám, an jammert auwer ham, löpp an feell hám ám'n Hāls, án makket hám. 21. Aurs de Sán säht tó hám:

* An grott, jöhr Tidd h. auch mit einem Worte: jö *Jöhrk*, die Theuring.

Täte, ikk häw seennigt äujn'e Hammel án faar de, án bán hirrefter ài mörr wjært, dät ikk dán Sàñ hijtt. 22. Aurs de Fidder säht tó sín Knágte: Bring dät beest Klàid jurtt, an tie't hám äujn, an dug hám en Fingerring àw sín Häujnn án Skuhr àw'e Fäjtt. 23. Áñ bring en fätt Kulew jurtt án slägtig't. Läjtt üss ähse án fräulík 5 weese. 24. Dáññ de dirre mán Sàñ wäs däjdd án ás wíhsser labben wörden; he wäs forläsen án ás fúnneñ wörden. 25. Aurs de ällste Sàñ wäs àw't Fäjll, án ás'r näi tó't Hüss kaum, hirrd'r dät Sjongen án Däñsen. 26. An teeldd ãñ auf'e Knágte tó hám, an fräget, wät't wäs? 27. Aurs he säht tó hám: Dán Brauser ás kiemmen, án dán 10 Fidder heet en fāt Kulew slägtigt, dāt'r hám sünn wíhsser heet. 28. Dirr wörd'r wriess án wäjll ài íngonge. Dirr ging sán Fidder üt't án bäjdd hám. 29. Aurs he swäret án säht tó de Fidder: laukk, sö manning Ihr tien ikk de, án dö häst (l. hähst) me aller en Rōmm däjñ, dät ikk má mín Fröinne fräulík wäs. 30. Aurs nö, dirr de 15 dirre dán Sàñ kiemmen ás; dirr sín Gäujd má Hauw forsláingd heet, häst ham en fätt Kulew slägtigt. 31. Aurs he säht tó hám: Mán Sàñ, dö bast ältidd bàì me, an älles wát mín ás, dät ás dín. 32. Aurs dö skäust fräulík án gäjdd bàì't Mäjdd weese: Dann dedirre dán Brauser wäs däjdd, án ás wíhsser labben wörden; he 20 wäs forläsen, án ás wíhsser fúnneñ. —

Bei Oken heisst es: „he *füng* äujn tó hungern — *füng* ist aber das Imperfect: von *fuhggen* (at faae) und kann hier durchaus nicht stehen; *äujnfangen* ist dagegen im Friesischen ein regelmässiges Zeitwort. *Dierwen* ist das deutsche Wort darben, kommt auch in 25 *fordierwen* (verderben) vor und geht in beiden Fällen unregelmässig. Ich weiss nicht, ob es in der Tabelle üb. die unregelm. Zeitwörter mit vorkommt, es hat aber folgende Formen: *Dierwen* — *dörw* — *dörwen*. — — *Täte* steht nur in der Anrede, obgleich man auch spricht: *mán Täte ás ài inne* — *dán Täte ás krōnk*, *dín* 30 *Mamm ás tās* (zieml. gesund) — Wo aber die Mutter- u. Vaterschaft bezeichnet werden soll, da muss statt *Täte* u. *Mamm* oder

Täjte und Meem Fidder und Mudder gesetzt werden. Der richtige Ausdruck für mästen hat mir nicht beifallen wollen, obgleich es dafür ein friesisches Wort giebt; ich habe daher statt gemästet, fett gebraucht; sonst ist aber die Uebersetzung treu.

5 *Dāt Vaterunser.* „Üsen Täte! dirr dö bast äujn'e Hammel. Hilliget wörd dán Nome. Tó üss kám dín Rikk. Dán Walle skài àw't Jàrd, àlk ás äujn'e Hammel. Dug üss dilling ühs deeglík Brüjdd, an forjeew üss ühs Skäjll, ás we forjeewe ühs Skäjllnere. Án fàir üss ài äujn Forsäikking, aurs erlies üss fön't Äirig. Dann
10 dín ás't Rikk, án'e Kraft án e Hárlíkhäid äujn Ewighäid. Amen.

Jö *Skäjll* heisst die Schuld in sittlicher Beziehung, jö *Sküll*, die Geldschuld (Gjeld) das Adjectivum für beide heisst aber *skäjllig*.

Sentenzen.

1) Grott ás de Mánске, wánn'r Gödd forbraut, aurs lajtt án
15 üttaartet, wánn'r hám äujntijn sträwet an ünwjärdig fön'e Wräll-
ordnung tånkt, án liewere Gödd bäsere wall, ás hám seellow.

Seneka.

2) Ríww de ài läss fön de Ewige dör jö Kráft, dirr dö fungen
häst, am de fäst bái hám tó hüjllen. Läjtt jö Mägt, Gödd tó liewen,
20 ài fön jö Aufmägt hám tó begrippen, auwerwünnen worde. —

3) Ikk besweer, dāt't nijn Läuyn jeeft, wirr äujn en trau, alles be-
rágtend Gesandskàpp, fön de jàrste tó de leeste Rāng, en fūrst
so nòhssig án njüttig wās, ás äujn sín äien.

Jean Paul.

25 *Bemerkungen zu dem Märchen.*

(die hier übersetzten Wörter will ich im Texte unterstreichen)

Seite 2. *de Bolter* — en Praas. S. 4 *tjåwlen* — at kjævle — kjævles

krösen. at nøde. 5. *Hörrdäining* — hvorledes. *stjüllig fläid* — meget
 smuk pyntet. *reeddigen* oder *raddigen* ist völlig synonym. — *gljne.*
 gloende. 6. S. *krassnen*, at kristne v. trans. (døbe) en *Hiesen* — en
 Hedning. *Slieren* — liebkosen, kosen, (schmeicheln —). — *gniesen*,
 grinsen — (at vrænge Mund ad) S. 7. *wüdd*, vadede, das Wandelwort 5
 h. *wodden* — ist regelmässig in den Personen der Gegenwart, hat im
 Imperf. *wüdd* und im Perf. *wüdden*. Da es nicht in der Tabelle über
 die unr. Ztw. vorkommt, so nehmen Sie es gefälligst mit auf. Es ist
 mir entgangen. 8. Der friesische Vers ist schlecht, giebt den Sinn
 des dänischen gar nicht, hat ein ganz anderes Versmass u. besteht 10
 fast aus blosser Form ohne Sinn — klingt aber dabei nicht übel.
 S. 11. *de Mājnte*, en Mandsling, dat *Krāt*, ein Schimpfwort für einen
 kleinen ungestalteten, boshaften Knirps — et lille tosset Skrog —
 oder so etwas Aehnliches. S. 12. *Ān sġsset ds en Gānner*, und zischte
 wie ein Gānserich. S. 14. *Ānd* — geendigt — das Wandelwort 15
 heisst *ijnnen* ick ijnn, dō ānnst, he ānnt, imperf ick ānd. perf. hāw
 ānd. *ijnnigen*, endigen, ist dagegen ganz regelmässig. — *hie-en.* ein
 reines verb. passivum. anschwellen, steigen — 15. Jō *Ijnbāgg*, en
 Enebolig — 16. *forwies.* verwies ist nicht echt friesisch, es muss
forwittigt heissen. 17. *hulewbāgen* adject. wörtlich halbgebacken, d. i. 20
 albern — 18 *Kriess*, das echte Wort für keck. Für *Mönch* kenne ich
 kein fries. Wort u. habe daher statt dessen Prediger gesetzt. 19. De
Hūhs. die Heimath. 24. *Enteēnne.* Gestern Abend. 29. *nāilick* —
 neugierig 31. De *Trōlster*, der Zauberer Trolldmand — aber de Trōhl
 od. *Trōl.* der böse Geist — den Onde. — 34. *spaawelt*, gesprenkelt. 25
 spraglet. *orkel*, ungestüm. *nājlike* — neulich, unlängst. *krānen* at krane,
 kneise. *nāgel*, adj. nackt. 36. de *Uhrs* — der Lenz. 37. De *Hāme*, die
 Reuse, der Hamen. *Glōpp*, en Gliv, Breil, et Ketse. der Ketscher —
harken, horchen, lauschen. In dem letzten Liede ist das dänische
 Versmass nur in der ersten u. 3ten Stanze jeder Strophe beibehalten, 30
 und der Inhalt etwas verändert. 40. Dāt *Fäil* (1. Fäihl) das Gefühl.
Liewen 1. lieben 2. glauben hier glauben. 42. De Süss pl. dá Suse,
 der Brunnen, und in Zusammensetzungen Suse- als: Susewāser,

Susestiene, Suseladd &c. Brunnenwasser, Brunnensteine, Brunnen-
 deckel &c. jö *Rau* von dem Zeitworte rauhen, ruhen, heisst auch jö
Ró, wo das o sehr scharf u. kurz ausgesprochen wird. 44. *fűjn* ist hier
 verkehrt, es muss heissen: „Dirrdör würden mín Frünne en Rógt
 5 auwer de fuhggen — will man aber statt des Hülfzeitwortes wor-
 den, wallen (wollen) gebrauchen, so steht fűjn ganz richtig u.
 fuhggen würde verkehrt sein — als: „dirrdör wäjn mín Frünne en
 Rogt auwer me fűjn. 46. De Swähme, Besvimelse. 46. Biese má de
 Fäjtt äujn e Kräwelstäjł, ein willkürlicher Zusatz, um das Wort
 10 Kräwelstäjł Kröppelstuhl, anzubringen. Die Friesen binden den
 „Kräwelstäjł“ vorne am Fuder, füllen ihn mit Heu aus u. sitzen
 nicht allein gemächlicher sondern auch gefahrloser in demselben,
 als auf dem Fuder. 47. Ein willkürlich gebildetes, aber schlecht ge-
 lungenes Wort für *deemäjddig*. 50. *pulen* v. tr. von dem Substant. de
 15 Pule — at indpäle — einpfählen. 53. *Aujn e Döwe gangen* — at gaae
 i Barndom, eller ikke at være rigtig ved Samlingen — ogsaa at
 gaae hen i Taaget. At gaae i Barndom h. sonst: kinnsk weesen —
 (kindisch sein) u. ist wahrscheinl. dem Deutschen nachgebildet.
 Kinnsk könnte sonst nur von Kinning (König) abgeleitet werden
 20 u. würde also so viel heissen als könisch. *Bjårnsk* würde ganz den
 Sinn von kindisch ausdrücken, welches Wort ab î gebräuchlich ist.
 55. *fläien*, putzen, schmücken. 57. De *Skräpp*, der Laut, (Ton) den
 der kurze Fall eines schweren Körpers hervorbringt — das Zeit-
 wort heisst *skräppen*, he skräppt má de Dör, er schlägt die Thür
 25 hart zu &c. — 59. *dähl*, eigentlich nieder (ned) aber auch so viel als
 todt ihjel in Zusammensetzungen als: dählsluggen, dählläken, dähl-
 gällen, at slaae, lee og græde ihjel. sägtmäjddig h. noch richtiger
seeft-mäjddig, da seeft genau das deutsche sanft bezeichnet. *liess*
 — leid, dät's me liess es ist mir leid — liessdreegend, leidtragend.
 30 61. *làiët Själl*, wenig Regel, wenig Uebereinstimmendes mit den For-
 derungen der Sittlichkeit u. Religion — „*Äst hirr män hijnn, wörtet*
jänner nōg gäjđ — Ists hier nur schlecht, wird's jenseits wohl gut. —
Äserstäht — Eiderstedt, wo er als Junge gedient hatte. *Bottslűjtt*,

Bottslåt, ein See bei Fåhretoft — de *Kug*, der Kog. de *Læsere*, der letztere, der 2te. *untig*, oder — „Nö begånnd e Tröhl äujnt Hårt to blåsen — Nu begyndte den Onde at blusse i Hjertet — *åderam* — bagom. 64. willt h. auch willert — während — mens — medens — Nånemånske, eine eigene sehr gebråuchliche Zusammensetzung 5 für kein Mensch, niemand, keiner. — *Låit'r dóg äujnt Tåjk dirr åw'e Skaas* — Ein unübersetzbarer Satz, der nur durch eine erklärende Umschreibung gegeben werden kann. — *jö Skaas* ist eigentlich ein Bund Langstroh; von diesem Stroh breitet man mehrere Bunde aus und legt darauf die Todten bis der Sarg fertig ist, u. dann sagt 10 man: *dåt Lick låit åw e Skaas. dåt Tåjk*, der Tang, Seegras &c. — Hieraus werden Sie den Sinn des Satzes begreifen: denn der Ausdruck ist mir, sowohl im Deutschen als im Dånischen unnachahmlich. *Maurelåujn* — Maurenland, das Riesummoor — od. die 4 Gemeinden Riesum, Lindholm, Deegbüll u. Niebüll. de *Gulig*. der 15 Galgen — *haadijn*, köpfen, enthaupten — *dåt Fulig* die Bråche, Brachåcker von *fuligen*, *fieligen* oder *fålligen*, zur Brache pflügen, at brakke. Die 3 unterstrichenen Wörter sind alle gebråuchlich u. ganz gleichbedeutend. —

Bei einer flüchtigen Durchsicht finde ich hin und wieder einige 20 kleine Zusätze, die ich deshalb gemacht habe, um einzelne, passende, echt fries. Wendungen u. Sprachformen anzubringen; aber Sie werden schon sehen, wo ich mich genau an Oehlenschlåger gehalten habe u. wo ich abgewichen bin. Die grösste Schwierigkeit in der nordfries. Sprache für den Fremden finde ich in der richtigen 25 Anwendung der Für- u. Geschlechtswrter, wofür ich keine bestimmte u. erschöpfende od. umfassende Regel bilden kann. — Ich hatte diese Uebersetzung einem meiner fries. Freunde bestimmt; da sie aber noch, bei der Ankunft Ihres Briefes, im Pulte lag, u. da ich in Ihren Sprachlehren åhnliche Proben finde: so sende ich Ihnen 30 diesen Versuch, den Sie, so wie alles andere, nach Ihrer Rechtschreibung umarbeiten können, wenn Sie nur dafür sorgen, dass die von mir bezeichneten Laute eben so richtig ausgedrückt werden.

Am besten wäre es aber, wenn Sie eine Zeitlang friesisch mit mir sprechen könnten, etwa einen Monat oder nur 8 Tage, aber wie geschieht das, da ich zu arm bin um nach Kopenhagen kommen zu können? Sollte indessen ein gewisser *Johannsen* aus Niebüll, ein
 5 geborner Friese, der in Kopenh. Theologie studirt hat, noch dort sein, so könnten Sie sich an ihn wenden. Um aber alles richtig u. mit Fertigkeit lesen zu können, müsste er sich das Kapitel üb. die richtige Aussprache der Buchstaben zuerst fest einprägen, u. Sorgfalt auf die Reinheit derselben wenden. — Welche Verände-
 10 rungen Sie aber auch selbst in der Rechtschreibung machen werden: so würde ich doch auf keinen Fall den Gebrauch des *y* statt *ü* anrathen, wofür Ihnen die Gründe von selbst einleuchten werden.

Hätten die Herrn Falk u. Outzen meine Arbeit zur Durchsicht erhalten, wie es anfänglich mein Vorsatz war, so würde ich die mir
 15 einleuchtenden Winke dieser beiden Männer benutzt, u. das Ganze darnach umgearbeitet haben. Da aber der Herr Katechet *Leth* mich an Sie erinnerte, u. mir zugleich sagte, dass er Sie persönlich kenne: so schien es mir, nach seinem Rathe zweckmässiger, Ihnen die Arbeit zu übersenden, da ich vollkommen überzeugt
 20 war, dass sie in keine besseren Hände gerathen könne.

Gerne würde ich auf eine kurze Zeit nach Kopenh. kommen, bloss um mich mündlich mit Ihnen üb. die fries. Sprache zu besprechen, wenn meine ärmliche Lage es mir nicht durchaus unmöglich machte. Diess würde mehr frommen, als alles Geschreibe,
 25 indem wir uns dann über so manches besser, genauer u. kürzer verständigen könnten, als es jetzt möglich ist. — Und nun eine kurze Beantwortung der Fragen Ihrer Nachschrift. Seit meiner Confirmation bis 1818, in einem Zeitraum von 14 Jahren, habe ich mich meisten mit Privatunterricht beschäftigt — u. bin in
 30 manchen wechselnden Lebenslagen gewesen. Nachdem ich ab. im Jahre 1817 einige Schriften über den Lebensmagnetismus gelesen

hatte, nahm ich mir vor, die Sache selbst, auf dem Wege der Erfahrung, genauer zu untersuchen. Seitdem habe ich reichlich 20 Personen magnetisch behandelt, unter denen 12 traumwach (sommambul) wurden u. von ihren, den Aerzten unheilbaren, Krankheiten genesen. Unter den nicht Traumwachen wurden 4 völlig hergestellt. Sowohl während dieser Krankenbehandlungen, als nach denselben, habe ich fortwährend fast alle bisher erschienenen Schriften über diesen Gegenstand gelesen, und mir zu diesem Fache einen Schatz von Kenntnissen gesammelt, der nur allein auf diesem Wege zu erlangen war. Da ich wohl weiss, wie man im allgemeinen, nicht über den Magnetismus, sondern üb. die durch denselben hervorgebrachten Erscheinungen urtheilt: so hoffe ich, dass Sie hier meinem Urtheile mehr trauen werden, als dem Geschrei der unberufenen Richter, welche die Sache nicht kennen. Gerade das ängstliche Schreien der lichtscheuen Gegner reizte mich am meisten zu Versuchen: denn gewöhnlich ist dasjenige nicht schlecht, was der grosse Haufe zu verdammen pflegt, und ich bin endlich zu der festen Ueberzeugung gelangt, dass die Naturkraft, welche wir Lebensmagnetismus nennen, in den meisten Fällen, wo die ärztliche Kunst mit ihrer Weisheit zu Rande gekommen ist, noch ein sicheres Heilmittel sei; dass uns durch dieselbe neue Seelen- u. Geistesfähigkeiten im Menschen aufgeschlossen werden, die sich früher meistens der Erfahrung entzogen, und dass die Seelenlehre, wie sie bisher da stand, sich eine Menge Bereicherungen daraus zu versprechen hat, welche uns die Nachtseite unserer eigenen Natur mehr u. mehr enthüllen werden. Statt also Beförderung des Aberglaubens daraus zu befürchten, muss dieser vielmehr dadurch gedämpft werden. Wesentlich bleibt es aber hierbei immer, dass der Behandelnde mit nüchterner Besonnenheit u. prüfender Beurtheilung verfare, dass der Kranke sich in allem genau nach seinen, im Traumwachen gegebenen, Selbstverordnungen richte, und so wenig wie sein Magnetist, mystisch befangen sei. —

Da ich nur arme Kranke behandelt habe, u. nebenher nichts ver-

dienen konnte, so begreifen Sie leicht, dass ich mich oft kümmerlich habe durchschlagen müssen. Prof. *Kieser* in Jena, der Herausgeber des Archivs für den Magnetismus, versprach mir für das Manuscript eines magnet. Tagebuches 200 rthl. preuss. Courant
5 obgleich er sonst keinem etwas an Honorar bezahlt. — Dieses Geld habe ich nur nach u. nach, in 5 bis 6 Jahren, erhalten u. ausser dem bitter wenig verdient. Daraus werden Sie am besten auf meine Lage schliessen können. Ich habe mich hier erboten Privatunterricht in der deutschen Sprache zu geben, aber man fand es zu
10 übertrieben *einen* Schilling für die Stunde zu bezahlen, und somit gab ich natürlich den Vorsatz wieder auf. Ich bin daher jetzt ohne Aussichten, ohne Geld u. fast auch von den nöthigsten Kleidern entblösst. Den kommenden Winter werde ich nun wieder mit meinem kalten Zimmer vorlieb nehmen müssen, da ich mir kein
15 Brennholz anschaffen u. eben so wenig auf Unterstützung rechnen kann. An vornehmen Bekanntschaften und einflussreichen Fürsprechern fehlt es mir gänzlich, daher ich eben so wenig hoffen darf ein Unterkommen zu finden, das mich wider den drückendsten Mangel schützte. Dazu kommt nun noch, dass ich mich bei einer
20 sitzenden Lebensart nie anhaltend wohl befinde, und nur dann einer erwünschten Gesundheit geniesse, wenn ich hinlängliche Bewegung im Freien haben kann. — Obgleich es mir an forstwissenschaftlichen Kenntnissen fehlt, so wünschte ich doch nichts lieber, als Holzvogt oder Hägereiter auf irgend einem adlichen Guthe zu
25 werden: denn bei der überwiegenden Lust zu diesem Fache würde ich mir bald so viel Kenntnisse darin erwerben, als zur zweckmässigen Betreibung desselben erforderlich wären. Ohne ein solches Geschäft werde ich den Rest meines armen Lebens meistens durchsiechen müssen, aber leider ist für mich auch nicht die geringste
30 Aussicht auf eine solche Anstellung vorhanden. Wenn ich mich der Bewegung im Freien, auch nur auf einen Tag entziehe, so äussern sich schon die nachtheiligen Folgen davon an meinem Befinden, meiner Stimmung u. s. w. u. daher graut mir ordentlich vor einer

Schreiberstelle, die ich sonst vielleicht suchen würde, um nur mein armseliges Dasein hinzufrieten. — Aber Welch eine ekle, widerliche Arbeit ist nicht auch das Abschreiben an und für sich? — Sollten Sie mir etwa durch Ihre Fürsprache oder Vermittelung auf irgend eine Weise förderlich werden können, so vergessen Sie mich armen 5 Teufel nicht. Da ich ab. keiner gelehrten Zunft angehöre, so wird es äusserst schwer fallen, auch nur eine Anstellung als Forstbedienter zu erhalten. Verzeihen Sie gütigst, wenn ich Sie durch mein Geschreibe zu sehr ermüdet haben sollte. Ich bin mit der grössten Hochachtung

10

Ihr

ganz gehorsamster

B. Bendsen.

Arröeskjöping
am 13ten Septb.

1824.

15

— So wie ich eben geschlossen u. Antwort u. Beilagen zum Absenden eingepackt habe, kommt Ihr 2ter Brief. Dem Wunsche, Ihnen einiges auf fries. zu schreiben, war ich schon zuvor gekommen, wie sie aus den Beilagen sehen werden. Ueber die angegebene Ordnung der Selbstlautzeichen kann ich mich mit Ihnen nicht 20 schriftlich verständigen. Durch Joh. Friedr. Adolph Krugs Anweisung die hochdeutsche Sprache recht aussprechen, lesen und recht schreiben zu lehren, nach seiner, in der Bürgerschule zu Leipzig betriebenen Lehrart, Leipz. 1808 bei Gräff, bin ich zuerst darauf geleitet worden, über die Bildung der Grundlaute weiter 25 nachzudenken, u. die natürlichste Ordnung der Zeichen für diese Laute ergibt sich aus den Mundstellungen, welche man bei der Bildung dieser Laute zu machen hat. Nun erfordern aber diejenigen Laute, welche ich z. B. durch aa, ā, à, á und ǎ bezeichnet habe, in der fries. Sprache alle verschiedene Mundstellungen u. Bewegungen 30 der Sprachwerkzeuge, u. sind also verschiedene, obgleich mehr oder weniger verwandte, Laute, als: Aane, Änert, Ätte, bāsen,

wäss. — und müssen daher auch als solche auf irgend eine Weise genau bezeichnet werden. — Das ò und ó bleibt wie es ist, aber das gedehnte ò hat im fries. eine zweifach verschiedene Aussprache, woran ich die eine nicht zu bezeichnen, sondern nur aus Beispielen

5 nachzuweisen im Stande bin; als: fòl od. fòhl, njòhl, gòhl, wie in dem deutschen Oehl, die Höhle, höhere &c. aber jö *Böser* klingt ganz anders wie z. B. das deutsche Wort: böser comparativ von bös oder böse. de *Jöhe, grösen, krögen, högen, nögern, jö Köwel, döwelt, tröwelt*, wie das gedehnte ö der Plattdeutschen, in *öwer, fòr*, de

10 *Dòr, öwel, könen*, de *Gòr*, &c. u. dieser Laut sollte auch billig bezeichnet werden. Das geschärfte ó bleibt sich überall gleich. — Das è behält immer seinen ihm eigenthümlichen tiefen Grundlaut, auch wenn der darauf folgende Mitlauter verdoppelt wird z B. gedehnt in: de Teele, weelen, feelen (at file) tweelen (at sagle) u.

15 kurz aber tief in *seétten, Beédd*, de Geédd — leédden, aber nicht wie etwa ein Däne od. ein Deutscher setzen, Bedd, Gedd u. ledden lesen würde — Bloss in der Endsylbe des Wandelwortes ist das e geschärft als: badden, ladden, wéedden, seédden &c. — W. w. wird im Fries. ausgesprochen wie im Dänischen u. Deutschen, aber hin und wieder

20 kann wohl ein altes Schlepptau es wie ein Jütländer aussprechen, was aber durchaus nicht zu billigen ist. — Aber in den Wörtern Hjäl, (Hør) Hjårn, (Hjørne) &c. darf das h vor dem j nicht fehlen u. muss mit ausgesprochen werden. — Vielleicht ist es aus Vorliebe für Ihr Vaterland, oder Sie glauben es demselben schuldig zu sein,

25 dass Sie Ihre Werke in Kopenhagen verlegen lassen. Aber würden Sie dieselben nicht weit besser bezahlt krigen, wenn Sie sich einen deutschen Verleger z. B. in Leipzig suchten? — Welch ein weit grösserer Absatzkreis wäre nicht dort für Ihre Werke, u. wie vielmehr würde man sie dort nicht benutzen! Warum übersetzen Sie

30 Ihre Werke nicht in die deutsche Sprache? Von der Dänischen könnten Sie ja immer so viel nebenher mitgeben, als es Ihnen zweckmässig scheinen würde. — Jammer Schade, dass wir nicht eine Zeitlang fries. mit einander sprechen können!

561. *Fra J. S. Vater* ¹⁵/₉, 1824.

Verehrter Herr Professor u Bibliothekar

Verzeihen Sie, dass ich, um es im Einschlusse zu können Ihnen auf diesem einzelnen Blatte schreibe.

ich habe Ihnen durch die Vogelsche Buchhandlung zu Leipzig 5 unter obiger Aufschrift unseres Wuks Lieder Samml. I u. II. und seine Uebersetzung einiger Stellen des N. T., die ich ihm auswählte, geschickt; was letztere betrifft: so konnte ich nicht deutlicher sagen, dass die Petersburger Bibelsocietät seine Uebersetzung durch einen 10 Priester, welcher ein Slawisches Sprachgemisch geben wird, ver- hunzen lässt Vom guten Wuk selbst weiss ich seit seiner glücklichen Rückkunft nach Wien Nichts.

Ihre gehaltvolle Spanische Grammatik habe ich mit vielem Dank den ich hierdurch abstatte, empfangen; hätte aber eher vermuthet, Sie in Ostindien zu finden, und bitte sehr, dass Sie uns 15 doch bald mit einer Pehlwi Grammatik beschenken.

Hat es sich bestätigt durch Ihre eigene Forschung: dass Kandy im Innern von Ceylan nicht eine andere Sprache sondern nur einen Dialekt des Singalesischen hat?

Mit Achtung und Ergebenheit

der Ihrige Vater. 20

Halle 15 Sept 24.

Udskrift: S Wohlgeb. Herrn Professor u Bibliothekar Rask zu Kopenhagen

565. *Fra N. P. Ruhnancev.*

Homel, le 24. Septembre 1824.

Monsieur,

La lettre que vous m'avez fait l'honneur de m'écrire en date de 25 Copenhague le 28 Août m'a fait un sensible plaisir. J'y ai retrouvé des preuves de vos bons sentimens pour moi, et vous savez, Monsieur, le cas que j'en fais. J'y ai retrouvé également des preuves de

5 votre vaste savoir et des travaux infatigables, auxquels vous vous
livrez pour étendre les lumières générales sur les langues. Dès que
votre essai sur la langue des Frisons paroitra, ayez la bonté de me
l'envoyer: j'y prends un intérêt particulier, persuadé que j'y trou-
verai des mots russes tout à fait étrangers à la langue slavonne et
10 qui ont été introduits dans notre langue par les Variaghs. M. Lo-
boiko m'a déjà depuis quelque tems prevenu que quelqu'un s'occu-
poit de la rédaction d'un dictionnaire de la langue samogitienne.
J'ai alors fort insisté sur cette apparition, comme devant me faire
15 un plaisir particulier. Maintenant que j'ai reçu votre lettre; je vais
le presser de nouveau et vivement encourager ce travail.

M. Schmidt de Sarepta vient de publier de savantes recherches
sur une partie de l'Asie, et particulièrement sur les Mongols et les
Tibétains. J'ai tout lieu de croire que vous serez charmé de pos-
séder cet ouvrage et j'écris à Petersbourg pour qu'on vous l'envoie
15 de ma part.

On va recueillir pour moi les mots d'un idiome particulier, dont
il reste encore des traces dans le district de Soudal et qui hors delà
ne s'entend jamais par aucun des russes, et de même les mots
20 étrangers à notre langue qui se conservent encore dans le district
de Mourom. Vous savez, Monsieur, que Nestor cite à part le peuple
de Mourom, comme étranger au tribut slave, mais faisant partie de
leur confédération. Dès qu'on m'aura satisfait je vous enverrai ce
que j'aurai reçu à cet égard. Vous savez, Monsieur, avec quelle
25 passion je cherche à assister les savants qui sont occupés à étendre
nos lumières. Si je pouvois vous être utile dans vos laborieux
travaux, j'aurois encore le plaisir d'avoir rendu service à quelqu'un
que je considère comme un de mes amis.

J'ai l'honneur d'être avec une considération très-distinguée
30 Monsieur,
Vôtre très humble et très
obeissant serviteur

Le Comte de Romanzoff.

566. *Fra P. I. Bink* 26/9, 1824.

S. T.

Herrn Professor Rask in Copenhagen

Als ich zu Anfang des Jahrs 1820 von meiner Reise nach dem Vaterlande zurück kam, fand ich in meinem Schreibpult von Ihnen 5 ein angenehmes Geschenk, ohne dass mir jemand sagen konnte, wie es dahin gekommen. Sie waren damals noch in Tiflis, und ich schrieb einige Zeilen des Dankes, welche ich an Bischof Reichel in Sarepta couvertirte, mit Bitte, sie Ihnen bestmöglichst zuzustellen; habe aber nie erfahren ob Sie diesen Brief erhalten. Was ich seit 10 Ihrer Abreise von hier von Ihnen erfahren, geschahe meist durch die öffentlichen Blätter, deren ich mehrere lese; und es hat mich stets innig gefreut, dass nur eine Stimme in Ansehung Ihrer herrscht, und zwar eine solche, wie es nur die Freundschaft wünschen kann. — Freund Laboika war neulich hier; er überströmt 15 jedesmal von Gefühl der Dankbarkeit u der angenehmen Erinnerung von jener Zeit aus der Dimitow Pereulok. Uebrigens hat er jetzt eine angenehme Carrière.

Der Hauptzweck dieses war, Sie zu bitten, beifolgendes Buch, von meinem ehemaligen Prinzipal geschrieben, gütigst anzu- 20 nehmen; indem ich glaubte, Ihnen damit einen Gefallen zu thun, da selbiges — wenn es gleich nicht einer strengen Critik aushalten möchte — doch manche Notitzen enthält, die für einen Orientalisten Interesse haben können.

Die Gelehrten hier sind gespannt, von den Resultaten Ihrer 25 ungeheuren Reise zu sehen; Dr. E. Wallich lässt sich Ihnen bestens empfehlen. Mit der Versicherung meiner wahren Hochachtung empfehle ich mich Ihnen
ergebenst

P. I. Bink.

St Petersburg d. 14/26 Sept. 1824

30

Udskrift: S. T. Herrn Professor Rask in Copenhagen Hiemit ein Paket zums
Address fracht 3 ×. × × ×

568. Til Jacob Grimm.

København d. 3. Okt^{br} 1824.

Højstærede Herre!

Kære Ven!

Det er nu sålænge siden jeg skrev Dem til at jeg virkelig må bede
 5 Dem undskylde min Sendrægtighed; jeg har været en lille Tur i
 Lund, og siden haft travelt med at skrive til Island; da et Postskib
 afgik dertil igår.

Når jeg tager Deres Skrivelse for mig, så finder jeg især to videnskabelige Punkter at besvare 1) Angående det isl. *ð* og *d*; jeg billiger
 10 *ikke* deres Slutningsmåde derom, overhovedet må de forlade mig, at De *oftere har taget fejl* i Deres Forestillinger om de nordiske Sprogs Udtale. Men for at holde mig til Sagen så findes *ð* og *d* adskilt på samme Måde, som endnu den Dag i Dag, i de ældste Håndskrifter jeg har set, med Undtagelse af nogle enkelte Tilfælde, som omtales
 15 i min isl. Språklära (34.) De vil af dem se at *ð* var tilforn mere udstrakt i Islandsken; hvad Grund De derimod har til tværtimod at antage det mere indskrænket, begriber jeg ikke. Ingen Grund kan i det mindste være usikrere at slutte af end det gotiske ti hvem siger os hvorledes *ð* i *γαρδς* blev udtalt? Det kan ikke være Dem ubekjendt at *ð* i det mindste nu omstunder i Græsken er ganske det isl.
 20 *ð*, og De vil altså indse Rimeligheden at *γαρδς* har været udtalt netop ligesom garðr, på det sidste Bogstav nær. Men hvad de end vil dømme herom, så kan de nu levende Sprog, hvis Udtale er bekjendt over hele Verden vise os hvilke store Undtagelser i slige Ligheds-regler, Folkene tillade sig; f. E. Det engelske: *think, thrall, thing* o. s. v. har samme Lyd som det isl. *þenkja, þrall, þing*. Vil de nu deraf slutte at *thou, they there* også udtales ligesom *þú, þeir, þar*? Dog hvad have vi længer Vidnesbyrd behov? Viser ikke den nuværende isl. Form af disse Ord tydelig at sådan Forskjellighed finder Sted?
 30 og hvor kan De nu påstå at den til en vis Tid ikke har fundet Sted uden De har Kjendsgjæringer derfor? Men dette har De ikke tværtimod De behøver blot at kaste et Øje på *den isl. Njåla* som er

trykt med ð, efter de ældste Håndskrifter, og der vil de finde samme Regel fulgt, som jeg giver i min isl. Språklære, tror De ikke Ud-giverne, så se på Skriftprøverne af de ældste Håndskrifter i Sa-gaerne! Jeg tror jeg tør påstå at de aldrig skal finde Spor til Deres angels. d hvor Isl. har ð i noget Oldtids Mindesmærke norden for 5 Ejderen. Behag f. E. at efterse Jydske Lov (Kofod Ankers Udgave) 1, 58. de finder der to Gange: *fiskegarth*, derimod 2,9. sannend, 2,10. giald, halder. Det første Ord i Bogen er *Meth* isl. *með*, og straks derpå *æmgooth* isl. *jamgóð* og *hafthæ* isl. *hafði* o. s. v. trods det angls. *mid*, t. *mit*, angels. *gód*, t. *gut*, angels. *hæfde* t. *hatte*. Fremdeles Kong Eriks 10 sjjellandske Lov (Rosenvinges Udgave) 1,2. finder De *mæth* isl. *með*, *mothær* isl. *moðir*, men *föd* isl. *fæddr* og *skild* isl. *skildr* o. s. v. ja 2,9. *læggarth*, *fæggarth*, *lathæggarth* og således overalt. Skånske Lov 1. finder De igjen *mäth gothä*, og 2. *mothär*. 6. *garth*. o. s. v. at der så ofte står *med* hos Hadorph er kun en Følge af den urigtig læste Forkortelse 15 *m₃*, i Håndskrifterne findes ikke uden med *th* eller *dh*. — Gutalagh (Schildeners Udg.) 2. *miþ*, *lerþr maþr*, *lyþi*, *orþ*, *moþr legþu* (men *handu*, *landu*, *kendu*, *feldu*) af isl. *með*, *lærðr maðr*, *lýði*, *orð*, *móðir*, *lögðu* trods al Overensstemmelse med Angelsaksisk, Mæsogotisk, o. s. v. Jeg skønner derfor ikke, at Deres Påstand om denne Punkt på 20 nogen Måde kan forsvares, men håber De vil indse at de skandinaviske Sprog heri som i meget andet ere forskjellige fra de germaniske.

Om Selvlydene *a i u* som Grundselvlyde har jeg ikke meget at sige, kun skulde jeg snarere tro der fandtes kun oprindeligt blot *to* (*a*, *u*) ti *a* bliver til *e*, og *e* til *i*; jf. min isl. Språkl. (72). Jeg holder 25 overalt meget af Todelingen Den befindes også i Sprogene, synes mig, den rigtigste.

2) Om Endelsen *-rænt*, *rænn*, *ræn* er jeg ikke ganske enig med Dem „*ostrono-wint* (l. *ostroni-wint*)“ anser jeg for en fejlagtig Ret-telse; ti *ostrono wint* er den bestemte Form, (der) östliche Wind; og 30 *ostroni wint* vilde være den ubestemte, östlicher Wind. „Volle Form wäre: *ostaroni*“ o. s. v. atter fejl, i mine Tanker; ti *ar* i *ostar*, *westar* er en Afledsendelse, der må borttages, förend *roni* kan tilföjes;

ostaroni klinger mig altså ligesom *österlich*, *süderlich* o. s. v. eller *östenlich*, *südenlich* o. s. v. vilde klinge det er, vilde såvidt jeg skønner være Sprogfejl. Derimod har intet at indvende, om De vil gøre det til Sammensætning; kun at De kan finde hvor *rant*, eller
5 *roni* forekommer allene, og hvad det betyder. —

Jeg håber De har fået den svenske Iduna, som jeg forskrev til Dem; jeg syntes De burde dog have den, da det hele ikke koster mer end 5 Daler saksisk. Önsker De Fortsættelsen, skal jeg med Fornøjelse skaffe den. Det De bestilte med *Kopp* har jeg skrevet efter;
10 men *Sjöborg* har givet et Bind i 4to ud, som kaldes: Samlingar för Nordens Fornälskare, innehållande Inskrifter, Figurer, Ruiner, Verktyg, Högar och Stensättningar i Sverige och Norrige med Plancher, Tom. 1. Stockholm 1822. Teksten udgør 140 Sider og Stentrykkene som ere vel udførte 43. Nummere. Men den koster 8
15 Daler sv. Banco, der er omtrent 7 Rd^r dansk; jeg vêd ikke om De önsker at erholde den? —

Da jeg har fyldt dette Brev med lutter Modsigelser, må jeg ikke glemme at takke Dem mange Gange for Deres Oversættelse af Wuks serviske Sproglære; og især for den Fornøjelse Deres skarpsindige og mesterlige Forklaring af *z* og *z* har skaffet mig. Jeg mener *z* har haft Lyden af det engelske *u* i *but*, eller *o* i *come*, en dunkel Selvlyd eller et Slags Shva (:) i Endestavelser f. E. motion, mortar o. desl. Jeg ved ikke om De kjender Silverstolpes Bog om en ny
20 „Bokstafverings-Teori för svenska Språket.“ Stockh. 1811. Der er kjender han i Svensk et lignende *Shva*, som han vil skrive *1*, i Endelserne; f. E. „trovêrdigî pèrsonir, prèstin“ o. desl. Vi have det også i Dansk i Endelserne *-er, en*, stundum *el*; f. E. Personer, Presten. o. desl.

Men det er Tid at slutte, Prof. Nyerup og Prof. Magnusen hilse
30 Dem såvel som Deres *Broder* meget; men ingen mere end Højædle og Høj lærde Hr. Doktor!

Deres evig hengivne Ven

R. Rask.

569. *Fra Elias Lidfors.*

Lund den 21 October, 1824.

Högädle och Vidtberömde Herr Professor!

.....

Med glädje emotser jag den Svenska Grammatik, man har att vänta af Nordiska Språkens Coryphée; och jag tar mig friheten 5 tillägna honom den del af Svenska Språk-Areopagens handlingar, som skulle innefatta dess domslut i Bokstafveringsläran (den är författad af Leopold). Men Hr. Professoren behagade förlåta, att detta sista sker af egen nytta. Jag önskade nemligen med det första få förskrifva följande bok från Köpenhamn: *Svensk Grammatik, ut- 10 gifven af E. Rask*. De i ärade brevet af den 27 Sept. mig gifna commissioner har jag utträttat på följande sätt: Jag har öfverlemnadt Paqvetterna till Biskop Tegnér, Excellencen De la Gardie och Prof. Lindfors. De trenne hos mig qvarlemnade exemplaren har jag med de ankomne completerat och öfversänder dessa 3 exemplar med 15 Excellencen De la Gardie till Wallman i Linköping, Friherre Adlerbeth och Canzlie-Rådet Tannström (kronprinsens f. d. Informator). Det paqvett, som jag afsände från Malmö vid Hr. Professorens återresa, är till Stockholm redan framkommet.

Till vårt Academie Bibliotheqve har jag långt för detta genom 20 Consistorium Academicum framlemnadt de 2^{ne} böcker, som Hr. Professoren genom mig behagat till nämde bibliotheqve förära, och lär Consistorium genom Academiens Rector ej underlåta att skriftligen förklara Herr Professoren sin erkänsla, om det ej redan skett. För öfrigt tillåte Herr Prof., att jag i Svenska språkets namn hembär 25 Herr Professoren dess helsning: det lär vara sällsynt att finna en Dansk, som med sådan correction skrifver Svenskan. Och jag har i Herr Professorens bref blott träffat ett enda fel, men af den beskaffenhet, att om Herr Professoren behagar i följande skrivelser altjemt tillåta sig det samma, vore en af mina innerligaste 30 önsknningar uppfylld. I brevet af den 24 Sept. finnes nemligen följande strof: — — — för hvilka jag skall be *bror* vara god att skaffa mig — —. Namnet *bror* är en gammal Svensk lösen, och med en

af Svenska språkets största kännare utomlands vore det för mig en stor heder att vexelvis få begagna den samma. Professor Lutze ber om sin innerliga helsning och beklagar endast, att han ej längre fick profitera af Herr Professorens sällskap, äfvenså Adj. Hylander, 5 Lindfors, Biskop Tegnér m. fl.; hvaremot jag anhåller om den samma till H^r Prof. Nyerup, Justitie Rådet Thorlacius, Finn Magnussen m. fl. och förblifver

S. H. T.

ödmjukaste tjenare

Elias Lidfors.

10 P. S. Man har sagt i Sverige, att i Danska aftonbladet något skall vara utkommet rörande David Munck af Rosenschölds upplaga af Biskop Tegnér's Tal; om så är, vågar jag anhålla, att med något bud få ett exemplar häraf för Biskopens räkning.

P. S. I Post- och Inrikes Tidningen läste jag för några dagar 15 sedan, att följande bok denna höst är utkommen: *Inledning till Svenska Språkläran af Jonas Svedbom, 1^{sta} delen*. Författaren är Lärare vid högre Lärdoms Skolan i Hernösand.

ödmjukeligen

Elias Lidfors.

573. Til Det Kgl. Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem.

20

København d. 4 Nov^{br} 1824.

For et Par Dage siden har jeg haft den Ære at modtage en Skrivelse fra det kongelige Selskabs Præsæs tilligemed en Anvisning på 200 Spesier dansk, hvilken Sum jeg også igår erholdt udbetalt af Sekretær Deichman, som Anvisningen var stilet på. Idet jeg herved 25 aflægger det kongelige Selskab i Almindelighed, såvelsom dets høje Formand i Særdeleshed min ærbødigste Taksigelse derfor, må jeg tillige tage mig den Frihed at bringe i Erindring at den Sum Penge ikke blot var bestemt til Honorar for at jeg kunde anvende en betydelig Tid på et Værk over det lappiske Folks eller i Almindelige 30 den finske Stammes Sprog og Slægtskab &c. men tillige til at forske mig en Del sjældne Hjælpemidler til Kundskab om Sprogene

i det indre Rusland og Nordasien, som er udkomne i Rusland og tildels på Russisk, altså ikke ankomne her til Byen, ej heller passende at forskrive til offentlige Bogsamlinger for en eneste Læsers Skyld. Da det nu imidlertid varede så længe inden jeg erfarede det kongelige Selskabs Beslutning; så har jeg ikke allene ladet blive at bestille disse Sager; men også i Uvished hvad Udslaget heraf måtte blive, lagt Undersøgelsen om Lappisk og Finsk tilside, og påtaget mig et meget vidtløftigt Arbejde for det kongelige danske Videnskabernes Selskab heri Byen; nemlig Udarbejdelsen af et *Etymologicon linguæ danicæ*, hvortil jeg nu har samlet betydeligt og hvoraf jeg alt har udarbejdet en Del Artikler. Dette såvelsom Umuligheden at erholde de ovenomtalte Hjælpemidler fra Rusland i Vinter ville uundgåelig udsætte Tilendebringelsen af det Værk, jeg har lovet om de finniske Sprog noget længer, hvilket jeg håber det kongl. Selskab vil indse at være en nødvendig Følge af Tingenes Gang, og ikke tilregne mig som Forsømmelse i at holde mit Ord. Jeg skal anse det som en hellig Pligt at tilendebringe det såsnart som muligt; men såsnart som først var betænkt, kan det ikke skje.

Derimod er det faldet mig ind, om jeg måske torde tilbyde det ærede Selskab en udførlig Lærebygning om den danske Retskrivnings-teori? Det er betænkt til at være et Værk omtrent som Svenska Akademiens, skönt hel forskjelligt i Udførelsen: det deler sig i to Afdelinger i den første handles teoretisk 1) om Skrivningens Natur 2) om vort Modersmåls Natur 3) dets enkelte Lyde, 3) om vor (den latinske) Bogstavrækkes Beskaffenhed. I den anden Afdeling praktisk om den rigtigste Anvendelse af denne Bogstavække til at skrive vort Sprog. De Grundsætninger, jeg følger, ere de samme som Pontoppidan Ped. Syv, Højsgård o. fl. have bekendt sig til; skönt måske ikke konsekvent iagttaget, eller videnskabelig udviklet. Som en Prøve deraf kan foruden mine Breve tjene den lille spanske Sproglære, jeg i År har udgivet, og hvoraf jeg har taget mig den Frihed at sende et Eksemplar, i en Pakke, Bogh: Schubothe besørgede til Kristiania. Den første Afdeling af dette Værk er færdig til Renskriv-

ning og udgør omtrent 90 Sider i 4to Den anden har jeg blot i collectanea og in mente; da det er min Agt at oplyse de enkelte Ræsonementer med Eksempler af Sprogets Historie og med ældre Forfatteres Betænkning og Brug: så vil det hele nok ikke blive mindre end Svenska Akademiens bekjendte Værk.

Dersom Selskabet imidlertid, til det andet kan blive færdigt, vil tage til Takke med dette, så vil jeg i Vinter udarbejde den anden Afdeling; blot ønskede jeg at betinge mig nogle Eksemplarer, efter Selskabets Godtbefindende. Men Trykningen kan ikke vel skje andre Steder end her, dels for Korrektorens Skyld, dels fornemmelig fordi der ofte anføres fremmede Sprog med Bogstaver, som efter al Rimelighed ikke findes i norske Trykkerier; f. E. *þ, ð, ž, š, ł, ñ* o. desl. Dette kan imidlertid, mener jeg, ikke hindre denne Bogs Forbindelse med Selskabets andre Skrifter, der dog vel alligevel skulle trykkes med latinske Bogstaver. Selskabet behøver blot at bestemme Formatens og Bogstavernes Størrelse samt Papirets Beskaffenhed o. s. v. samt indrette Titel og Fortale, efter samme Målestok, hvorpå de trykte Ark kunne opsendes, og Eksemplarerne kompletteres, samt udgives i Trondhjem, om dette er Selskabets Ønske. På samme Måde kan også lettelig Afhandlingen om de finniske Sprog, og hvad det ellers måtte være, bringes i Forbindelse med Selskabets Arbejder, skönt det trykkes her i Byen. Trykningen af denne Retskrivningslære kan forøvrigt begynde såsnart Selskabet befaler, da den anden Afdeling kan være/skal blive udarbejdet inden den første er trykt færdig.

I Fald det kongelige Selskab bifalder noget af dette, håber jeg at se et Par Ord derom; hvis ikke skal det også være mig inderlig kært om jeg på nogen anden Måde, ved literære Kommissioner ell. desl., kan være Selskabet til Tjeneste. Med de bedste Ønsker for dets Varighed og Flor har jeg den Ære at henleve
30 Det kongelige Selskabs
ærbødigste Tjener

R. Rask.

Til det kongelige norske Videnskabers-Selskab

574. *Fra E. M. Frähn* 9/11 1824.

Herrn Professor Rask in Kopenhagen
Verehrtester Herr Professor.

Vom Reichskanzler Grafen Romanzow habe ich den Auftrag Ihnen beiliegendes Schreiben desselben nebst H. Schmidts For- 5
schungen in Mittelasien zu übersenden. Ich hätte dazu noch eine
Schriftsgelegenheit zu finden, da man mir sagt, dass noch ein Paar
Kopenhagen Schriften hier sind; weil aber der eine heute, der
andere morgen abgehen soll, kañ ich bei dieser Gelegenheit nichts
als mich mit diesem Paar Zeilen in Ihr freundliches Andenken zu- 10
rückrufen, u Ihnen die Versicherung geben, dass ich, mit allen
Ihren übrigen Verehrern u Freunden hieselbst die Nachricht von
Ihrer glücklich beendigten Wallfahrt mit innigem Vergnügen ver-
nommen haben u uns herzlich freuen, Sie nun ganz der Ruhe der
Studien wiedergegeben zu wissen, welche uns gewiss bald die Resul- 15
tate Ihrer eben so ausgebreiteten als gründlichen Forschungen
bringen wird.

Leben Sie wohl, u erhalten Sie nur Ihre mir so schätzbare
Freundschaft.

Mit unveränderlicher Hochachtung
Ihr ergebenster Diener u Freund

20
Frähn.

St. Petersburg d. $\frac{28 \text{ Okt}}{9 \text{ Nov}}$ 1824.

Empfehlen Sie mich dem Herrn Bischof Münter u H. Prof.
Rasmussen. Beide haben doch die Sendungen erhalten, welche ich
im Frühling u Sommer dieses Jahres an Sie gemacht habe? 25

579. *Fra Det Kgl. Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem* ^{22/12} 1824.

Det har været undertegnede Direction behageligt, af Deres Velbaarenheds Skrivelse af 4de f: M: at erfare, at de anviste 200 Species Sølv dansk rigtigen ere modtagne.

- 5   Endskjøndt Man, med Hensyn til de af Deres Velbaarenhed anførte Omstændigheder, indseer, at det omhandlede lærde Arbeide, angaaende det lappiske Folks eller i Almindelighed den finniske Stammes Sprog og Slægtskab, m: v:, ikke kan ventes færdigt til den forhen nævnte Tid, ere vi dog, paa Selskabets Vegne, særdeles
10 glade ved det angaaende samme Værks fremtidige Udførelse givne gode Tilsagn og ved at dette Selskab saaledes kan smigre sig ved Tanken om, for en liden Deel, at have bidraget til Istandbringelsen. — Paa Selskabets Vegne erkjende vi den Humanitet og Uegen-
15 kjendeligen fremlyser af Deres Velbaarenheds saavel foregaaende som senere Tilbud. — Ved ovennævnte Afhandling om det finniske Sprog m: v:, vil De i sin Tid vist nok tilstrækkeligen fyldestgøre hvad dette Selskab, i Anledning af det derom givne Løfte, kan være beføiet til at vente. Ligesom vi derfor, paa Selskabets Vegne,
20 foreløbigen herved bevidne dettes Tak for det velvilligen gjorte Tilbud i Henseende til Lærebygningen om den danske Retskrivnings Theorie, saaledes have vi troet det at være betænkeligt, ved Tilbudets ubetingede Antagelse, enten fra vor Side, paa nogensomhelst Maade at foranledige en muelig Forsinkelse i de uden Tvivl vigtigere og meere omfattende Arbeider, hvorom Deres Velbaarenheds behagelige Skrivelse melder — eller at paadrage Selskabet en endnu større Pligt i Henseende til den skyldige Erkjendtlighed
25 m: v:. — Ledet af disse Betragtninger, hvis Grund De sikkerligen ikke miskjender, har Directionen fundet det rigtigt, med den Oprigtighed og Uforbeholdenhed, der skyldes en Mand af Deres Velbaarenheds Karakter, aldeles og med fuldkommen Tillid at henstille til Dem selv, hvorvidt De, med Hensyn til øvrige foreha-

vende lærde Arbeider og Stilling vil kunne opoffre nogen Tid paa den omhandlede Retskrivnings-Theorie, i den Hensigt, at denne skulde af Selskabet besørages offentliggjort, og hvorvidt De fremdeles maatte ville vedblive det Selskabet angaaende dette Værkjorte Tilbud, hvilket det naturligviis for Resten vilde være Selskabet kjært at kunne antage. — De ville imidlertid behage i denne Henseende at ansee Dem som aldeles ubunden, og at iagttage hvad der for Videnskabernes Tarv i det Heele saavel som for Deres egen Stilling af Dem maatte befindes tjenligst. — Kun ønske vi i sin Tid at modtage Deres behagelige Bestemmelse, hvorefter i alt Fald det nærmere Fornødne i Henseende til Trykningen m: v: kunde vedtages og besørages, saaledes som efter Deres Velbaarenheds Yttringer i ovennævnte Skrivelse, maatte være mest overensstemmende med Deres Ønske, hvilke upaatvivlelig beqvemmeligen ville kunne forenes med Selskabets Tarv.

Vi gjentage, paa Selskabets Vegne Bevidnelsen af Taknemlighed for den dette Samfund i enhver Henseende viiste Opmærksomhed.

Trondhjem i Directionen for det kongelige norske Videnskabers Selskab den 22de December 1824.

C. Krohg.

N. S. Schultz

Bang

B. Schnitler

/Møller.

Velbaarne

Herr Professor R: Rask.

Udskrift: Velbaarne Herr Professor R: Rask i Kjøbenhavn. franco Helsingborg

580. *Fra Jacob Grimm.*

Cassel 3 jan. 1825.

Verehrter freund, da ich eben nach Copenhagen an Hr. Rafn schreibe, drängt es mich, einige zeilen an Sie einzulegen; zu einem ordentlichen brief ist keine muße da. Ich habe neulich die durch

Ihre güte besorgte Idunna erhalten und bin nur verlegen, wohin ich das geld dafür zahlen soll? kann ich es einem copenhagner buchhändler in Leipzig oder Hamburg zustellen laßen und auf welchem fuß? ich bitte mich davon zu unterrichten. Vorläufig aber
 5 den herzlichsten dank für Ihre mühe.

Auf Ihren lehrreichen brief vom 3. octob. ist es schwer zu antworten; der streitige punct betrifft grundsätze, die noch über die aussprache der d, ð und þ hinaus in die alte lautlehre greifen. Von Ihrer ansicht bin ich noch nicht überzeugt und behalte mir vor, sie
 10 einmal brieflich oder öffentlich, so viel ich vermag, zu prüfen. Hier also nur, was ich auch schon in meiner grammatik bemerkt habe, Sie scheinen mir die altnord. aussprache zu sehr nach der heutigen zu bestimmen, ungefähr wie Reuchlin, während ich dem erasmischen system zugethaner wäre. Daß ich mich in der heutigen aussprache
 15 hundertfältig irre, versteht sich von selbst, denn ich habe nie von einem eingebornen Isländer auch nur eine zeile lesen hören. Vor Ihren einwendungen an sich habe ich also den größten respect, nur meine ich widerlegen sie nicht alle das was ich behauptete, und aus der historischen vergleichung aller mundarten folgern muß.

20 Es freut mich, daß Sie in meiner vorrede zur serb. gram̄. einiges neu und brauchbar finden, das buch selbst ist viel zu unvollständig, auch in der anordnung fehlerhaft.

Wäre Ihnen noch ein exemplar Ihres aufsatzes über die dän. sprache (im jahrg. 1820. der schriften der gel. gesellschaft) zur hand,
 25 so würden Sie mir einen gefallen durch dessen zusendung erweisen; unsere bibl. besitzt das werk nicht. Aber fordern Sie mir doch auch ab, was ich Ihnen von mir, oder lieber aus Deutschland schaffen soll, sonst vergeht mir aller muth zu weitem bitten. Wilhelm grüßt, der himmel erhalte Sie gesund u. froh!

30

Jacob Gr.

Wenn Sie mir wieder einmahl schreiben, erklären Sie sich doch darüber, wofür Sie das *a* in dem eigennamen Pálnatôki halten? es muß ähnliche fälle geben, aber dies beispiel liegt mir eben im sinn.

Kein casus-a kann es sein, da der nom. pålnir, gen. pålnis lautet
An den trefflichen Nyerup unsere herz. empfehlung.

Udskrift: Herrn Professor Rask Kopenhagen

584. *Til Kongen* 1⁶/₂ 1825.

Til Kongen.

5

Prof. Rask ansøger allerunderdanigst om fast An-
sættelse ved Universitetet med et Tillæg af 2-300
Rd^r aarlig; samt om at beholde den ham ved Re-
solution af 6 Decb^r 1823 paa 3 Aar allernaadigst
forundte Gage af 400 Rd^r aarlig, for bestandig. 10

I et Brev fra D. Irving i Edinborg har jeg erholdt Tilbud om
Ansættelse ved det store offentlige Bibliothek der i Byen, Advoka-
ternes Bibliothek kaldet, og tillige at holde Forelæsninger over de
indiske Sprog for de unge Studerende, der agte sig til Indien som
Embedsmænd, foruden Løfte om videre Befordring, ifald jeg vilde 15
modtage dette Tilbud, samt Udsigt til Pengefordele, som jeg aldrig
kan haabe i Fædrelandet.

Desuagtet ønskede jeg heller at opofre mit øvrige Liv til Deres
Majestæts og Fædrelandets Tjeneste; eftersom min hele Stræben
hidtil har været rettet til dette ene Öjemed; men da jeg nu gaar i 20
mit 37te Aar, saa ønsker jeg alligevel inderlig at se mig en fast Stil-
ling og et taaleligt Udkomme sikret for Fremtiden. I Betragtning
af disse Omstændigheder vover jeg allerunderdanigst at anholde 1)
om en fast Ansættelse ved Universitetet i et eller andet Fag, hvortil
jeg maatte ansees duelig; f. E. i de asiatiske Sprog, i hvilke mange 25
tyske Universiteter alt længe have haft offentlige Lærere.

2) om et Tillæg af to til tre Hundrede Rigsdaler aarlig for at
holde Forelæsninger i mit Fag, eller udgive et eller andet Værk af
den gamle asiatiske Literatur. 3) om den Gage paa 400 Rd^r af
Deres Majestæts Kasse, som ved allernaadigst Resolution af 6te 30

Decbr. 1823 blev mig forundt paa tre Aar, maatte blive bestandig. Jeg vilde herved nogenledes se mig i Stand til at leve for Videnskaberne, og skatte mig lykkelig ved at gøre mine indsamlede Kundskaber frugtbringende i Fædrenelandet.

5 København d. 16. Febr. 1825.

Allerunderdanigst

R. Rask.

592. *Fra B. Bendsen.*

Ärröeskjöbing am 1sten April 1825.

Wohlgeb. Hochgelehrter Herr Professor,

Schon längst ist es mein Vorsatz gewesen, Ihnen die eingeschlossene Arbeit zur Durchsicht und Beurtheilung zu übersenden, wozu es mir aber bisher an Gelegenheit gefehlt hat, indem ich, meiner Armuth wegen, nichts mit der Post schicken kann. Ueber einige Punkte derselben will ich mich im voraus mit Ihnen verständigen, da ich es fast als gewiss voraussetze, dass Sie dieselben rügen werden. Diese betreffen nämlich die Ausführlichkeit des ganzen Werkes, die Menge der Beispiele in den einzelnen Uebungen und die Ordnung und Reihenfolge der behandelten Gegenstände. Was die beiden ersten Punkte betrifft, so sind diese, nach meiner festesten Ueberzeugung, ein durchaus wesentliches Erforderniss beim Elementarunterrichte: denn das Kind ist hier noch ganz unwissend, man muss ihm alles anbidden, was es lernen soll, und den Wortreichthum, welchen man bei dem weiter vorgerückten Schüler vorauszusetzen berechtigt ist, muss jenes sich erst durch die vorliegenden Uebungen sammeln; dabei müssen nun diese so geordnet sein, dass sie sowohl dem Geiste der Sprache als den Regeln einer gründlichen Methodenlehre für den ersten Unterricht entsprechen. Wo indessen dem Lehrer die Ordnung oder Reihenfolge der Gegenstände nicht gefallen sollte, da steht es ihm ja immer frei dieselbe nach seinen eigenen Ansichten abzuändern. Sie, theurer Herr Prof. bitte ich besonders, auf dasjenige zu achten, was die Sprache selbst

betrifft, und die neu aufgestellten Ansichten in Bezug auf die Abstammung und Wortbildung ganz vorzüglich zu beachten. Sie würden mir daher eine besondere Freude machen, wenn Sie gütigst bemerken wollten, was Sie von meiner Arbeit billigen oder verwerfen, wobei ich denn zugleich ein kurzes Dafür und Dawider 5 oder die Gründe Ihres Urtheils erwarte. Sollten Sie das Werkchen seinem Zwecke entsprechend finden: so wünsche ich es noch überdiess gerne mit einer kurzen Vorrede von Ihnen versehen, weil es mir dann leichter werden würde, einen Verleger dazu zu finden. In Kopenhagen möchte es wohl schwerlich anzubringen sein, es 10 sei denn bei Brummer, der die leipziger Messen fleissig zu besuchen pflegt. Wüssten Sie mir auch in dieser Hinsicht einen vortheilhaften Rath zu ertheilen, so würde er mir sehr willkommen sein. Demnächst frage ich ergebenst vor: ob Ihre angelsächsische Sprachlehre ins Deutsche übersetzt ist, oder nicht, und ob Sie mir im 15 leztern Falle die Uebersetzung derselben erlauben wollen? Auch ohne die von Ihnen angeführten Gründe und Beweise würde es mir einleuchtend gewesen sein, dass die angelsächsische Sprache für den Deutschen wichtiger ist, als für den Dänen, was aber nun durch Ihre Vorrede ausser allen Zweifel gesetzt wird. Ich bin der 20 Meinung, dass Ihre Sprachlehre im deutschen Publico eine sehr günstige Aufnahme finden würde, da sie hin und wieder über einzelne dunkle Gegenstände der deutschen Sprache mehr Licht verbreitet. — Wenn ich nicht befürchten dürfte, Ihnen endlich mit allen meinen Bitten lästig zu fallen, so würde ich noch gerne eine 25 hinzufügen, nämlich diese: ob Sie nicht irgend einen dortigen Buchhändler kennen, der etwa geneigt sein sollte, eine Anzahl Tagebücher meiner lebensmagnetischen Behandlungen zu verlegen, von denen ich keinen unbedeutenden Vorrath besitze. Prof. Kieser in Jena hat seinem magnetischen Archive eine andere u. weit umfas- 30 sendere Richtung gegeben, als es bisher hatte, indem es gegenwärtig alle Erscheinungen des Nachtlebens überhaupt darzustellen u. zu erklären versucht, u. aus diesem Grunde kann er von den

Tagebüchern magnetischer Behandlungen, die nur eine Seite des Nachtlebens beleuchten, weniger Gebrauch machen, als bisher. Die Bogenzahl meiner, über diesen Gegenstand vorrätigen Manuscripte beläuft sich ungefähr auf 100, oder 1600 Quartseiten, die
 5 vorläufig hinreichenden Stoff zu einem nordischen Archive für den Lebensmagnetismus enthalten. Zwar weiss ich wohl, dass die Stimm-
 10 Indessen giebt es von dieser Regel doch auch viele ehrenvolle Ausnahmen, und in Deutschland würden die Tagebücher vielleicht hinlängliche Leser finden.

Von den friesischen Sprachlehren wünschte der Buchhändler Korte Jessen in Flensburg wohl 25 Exempl. in Commission zu
 15 haben, was Sie gefälligst Ihrem Herrn Verleger gelegentlich mittheilen werden. Der Ueberbringer dieses wird sich wenigstens 8 Tage in Kopenhagen aufhalten, und Ihnen seine Adresse zurücklassen. Wenn Sie daher ein halbes Stündchen Musse hätten, wünschte ich gerne einige Zeilen von Ihnen zurück. — Ich bin mit
 20 der unbedingtesten Hochachtung

Ihr

ganz gehorsamster

B. Bendsen.

Den herzlichsten Dank für Ihren letzten Brief. Des Ueberbringers Adresse ist diese:

25 Frederick Denker
 Holmens Kanal N. 262 3^{die} Sal. — über 5 bis 6 Tage wird er aber wahrscheinl. nicht warten.

594. *Fra Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler* 16/4 1825.

Efterat Directionen ifølge allerhøieste Befaling havde nedlagt
 30 allerunderdanigst Betænkning og Forestilling i Anledning af H^t

Professorens til Hans Majestæt Kongen indgivne allerunderdanigste Andragende af 16de Febr d. A. om Forbedring i Deres Embedsindtægter har det behaget Allerhøjstsamme under 12te d. M. allernaadigst at resolvere saaledes:

„Vi ville allernaadigst have Directionen bemyndiget til at til- 5
kiendegive Professor Rask, at han kan vente at vorde udnævnt
til Professor i Literair-Historie i Almindelighed, dog for det
første med særdeles Hensyn til den gamle asiatiske Literatur, og
at han vil erholde den i saa Henseende fornødne Bestalling ud-
leveret aldeles gratis; derfor ville Vi have ham forundt allernaadigst 10
Tilsagn om, foruden at vedbeholde de 400^{rbd} Sølv aarlig,
som af Universitetets Fond ere ham tillagte, fremdeles for en Tid
af 3 à 4 Aar at erholde udbetalt det temporaire Tillæg af 400^{rbd}
aarlig, som ved Vor allerhøieste Resolution af 6te December 1823
er ham forundt for 3 Aar af Finantscassen, da et saadant Tillæg 15
ifølge de for Finantscassen fastsatte Bestemmelser ikke kan be-
vilges vedvarende. Ligeledes gives Professor Rask Haab om,
naar han udgiver en eller anden interessant Afhandling af den
gamle asiatiske eller anden til dette Lærdomsfag henhørende
Literatur, derfor at erholde af Fonden ad usus publicos eller 20
anden Vor Casse en Gratification af 200 à 300^{rbd} efter Arbeidets
Beskaffenhed.

Saafermt Professor Rask ikke herved skulde finde sine Øn-
sker tilfredsstillende og vælge at modtage den ham tilbudne An-
sættelse i Skotland, bliver det ham dog at paalægge at vende til- 25
bage til Vor Tieneste, naar Omstændighederne i Fremtiden
maatte tillade her at give ham en til hans Ønsker svarende An-
sættelse.“

Ved at communicere denne allerhøieste Resolution, maa Man
i Henhold til sammes Slutning have Hr Professoren anmodet om, 30
at meddele Directionen Deres endelige Bestemmelse, om De nu
maatte være sindet at modtage det Dem fra Skotland giorte Tilbud,
eller ikke.

Den Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler,
d. 16de April 1825

Malling

Engelstoft

Mynster

Til

5 H^r Professor Rask.

/C. Kall.

Udskrift: Til H^r Professor Rask.

595. *Til Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler* ²⁰/₄ 1825.
(Koncept eller kopi.)

Jeg har haft den Ære at modtage en Skrivelse fra den kongelige
10 Direktion for Universitetet og Skolerne af 16de April, hvori der med-
deles mig Underretning om en kongelig Resolution af 12te d. M. an-
gående min Embedsstilling, og forlanges Svar indeholdende min
Bestemmelse i Henseende til det mig fra Edinborg gjorte Tilbud.

I denne Anledning tager jeg mig den Frihed at melde den kongelige
15 Direktion, at min Beslutning alt tilforn uigjenkaldelig var
fattet, idet jeg allerede d. 19. Marts havde tilskrevet Dr. Irving og
undskyldt mig for at modtage den tilbudne Post, og at jeg altså
allerunderdanigst modtager de mig af hans Mst. gjorte allernådigste
Tilsagn, hvis Udførelse, jeg indstiller til den kongelige Direktions
20 gode Forsorg.

København d. 20 April 1825.

underdanigst

R. Rask.

Til den kongelige Direktion for Universitetet og Skolerne.

599. *Fra B. Bendsen.*

Ærrøeskjøbing den 15de Mai 1825.

25 Velbaarne, hølærde Herr Professor!

Jeg takker dem hjerteligen for Deres sidste Skrivelse, og beklager
allene, at Deres Forretninger ei have tilladt Dem, at gennemgaae

min tydske Orddannelsesmaade med den Nøiagtighed, som jeg havde ønsket. Den Bemærkning, at Endelserne: *el* og *sel* ei ere een og den samme Efterstavelse, finder jeg meget rigtig, men det er blot Skjødesløshed fra min Side, ei at have skjelnet imellem dem, da jeg forudsatte, at enhver Lærer selv vilde gjøre det ved Underviisningen. 5 Ved Navneordene er *el* unægtelig en overtydsk Formindskelsesstavelse, som i Mädel, Bündel, Sädel, Aermel, Mündel, Ringel, Stängel o. s. v., og sel adskiller sig noksom derfra i alle Hverkenkjønsord med denne Endelse, saasom i Schabsel, Füllsel, Fegsel, Schneidse! Mengsel &c. og er maaskee samtydig med den danske Endelse *sel* i: Hængsel, 10 Bidsel, Fængsel, Aadsel, Brændsel, Gjærdsel, Spørgsel og lignende neutra. Deres velmeente Raad, at henvende mig til den frankf. Gelehrtenverein, er ei saa let at udføre for mig, da jeg er saa aldeles fattig, at jeg ofte i hele Maaneder ikke eier en Skilling, og ufrankerte Breve give, især i vore bedrøvelige Tider, kun en maadelig 15 Anbefaling for en stakkels ubekjendt og altid trængende Staader. Prof. Kieser i Jena er den eneste, som jeg, efter hans eget frie Tilbud, tør bebyrde med ufrankerede Breve og Pakker, men De indseer let, at jeg ei gjerne vil gjøre Misbrug af denne Tilladelse, omendskjønt jeg er overbeviist om, at han vilde sørge for, at faae mit Arbeide anbragt paa den for mig fordeelagtigste Maade, hvis jeg tilsendte ham det. Jeg trænger derfor atter til Deres Raad, hvorledes det vel bedst lod sig gjøre, at træde i en, fra min Side postfri, Brevvexling med denne Verein. Kan De ei selv finde nogen Udvei hertil, saa vil det dog venteligen lykkes Dem, naar De desangaaende taler med een 25 eller anden af Deres lærde Kaldsfæller. — Om For- og Efterstavelsernes Behandling have vi aldeles forskjellige Synsmaader. Jeg holder det for en Umuelighed, at bibringe smaa Børn de forskjellige Betydninger af samme, naar man ei vil rette sig efter de Ordklasser, paa hvilke de anvendes: thi netop i disse ligger jo dog for en stor 30 Deel Grunden til Endelsernes og Forstavelsernes Fleertydighed.

Hvis det var mueligt, at mit fris. Arbeide kunde vorde trykt, saa vilde det, efter al Sandsynlighed, have den Følge, at flere Friser i

andre Distrikter af Nordfriesland, f. E. paa Øerne Føhr og Sylt, ligeledes udarbejdede noget i deres saa afvigende Tungemaal, hvilke aarliggen tabe mere og mere af deres gamle, eiendommelige Præg, og jevnliggen og næsten umærkeligt gaae deres visse Død imøde.

5 Med den omtalte Hædersgave er jeg saare vel fornøiet, og saa meget mere, da jeg saa høiligen trænger dertil. Jeg tillader gjerne, at Haandskriftet maae opbevares paa Universitætets Bøgerie, men hvis det kunde skee med den Betingelse, at jeg engang i Tiden maatte faae det tilbage paa en Maanedes Tid, for at tage en Afskrift deraf:
10 saa ønskede jeg helst, det skeede paa denne Maade, da jeg ikke engang eier en Smørelap mere deraf. —

Det er mig aldeles umueligt, at udfinde en Regel, efter hvilken den forskjellige Udtale af Bogstavet ö kunde rette sig i mit Modersmaal, hvorfor jeg allene kan opfylde Deres Ønske med nogle ufuld-
15 stændige Fortegnelser af de forlangte Ord.

A.

har ö i det Nordfrisiske den samme Udtale, som det høitydske Ö i Ordene: das Oehl, öhlen, die Öhlung, die Höhle, böse, lösen &c. eller som det danske ø i: en Øe, en Møe, Søe, at døe, Kløer, løbe,
20 søbe, røbe, støbe o. s. v. Denne Udtale findes saavel foran, som i Midten af Ordet.

1) I *Begyndelsen*:

dāt *Öhle* — Olie — *öwen*, at øve, en *Öwing*. en Øvelse; — flere Exem. kan jeg ei finde, hvor det staaer i Begyndelsen af Ordet.

25 2) I *Midten af Ordet*. med samme Udtale.

dāt *Böhr* — et Buur; jö *Löhr* — Luur, die Lauer. *göhl*, guul; *njöhl*, plump, schwerfällig. *föhl*, onskabsfuld; ful, *föhlhäid*. Bosheit. jö *Köhl*, 1. en Kule. 2. Graven.

de *Löper*, Schnellkugelchen aus gebranntem Thon, mit welchen die
30 fries. Kinder spielen.

de *Möser* — en Morter. jö *Blöged*, Blusel af blögen, at blues; Stammordet er Adjectivet *blöch*, bly — blu — blöde.

dröhg, tør, de *Dröhge*, det Tørre. f. E. aw' e *Dröhge*, paa det Tørre. *dröhgen*. 1. at tørre. 2. at tørres. — *höhlen*, at hyle. *sköhlen*, 1. staae i Skjul for Regn og Blæst; 2. at see skummelt. dat *Sköhr* — 1 der Schauer, Anfall. 2. en liden Stund. de *Göhme*, der Gaumen; jö *Möhr*, en Muur. *möhren*, at mure; de *Töme* 1. Tommelfingeren. 2. en 5 Tomme; de *Glöme*, Gløder. *swöhmen*, at svime; de *Swöhme* — Svimelse. jö *Kröhn*, en Krone, *kröhnen*, at krone; jö *Plöm*, en Blomme; *sögen*, at sugesue; de *Stöhr* — en Stør (Fisk); da *Skröhne* og da *Skröhninge* singul. dat *Skrönn*, Skriin; Ligeledes alle tre Kjøen i begge Tal, af Ordene *röch* tysk: rauch — laadden og *blöch*, bly naar de staae 10 foran Substantiverne, saasom: de *röhge* Pudel, jö *röhg* Hull; dat *röhg* Skäip; pl. da *röhge* Pudle, Hulle an Skäip; de *blöhge* Dring, jö *blöhg* Fömmen, dat *blöhg* Bjärn; dá *blöhge* Dringe, Fömmene an Bjärne; men efter Substantiv. altid skarpt: *blöch*, *röch* — *dröhg* tørr, skjærpes derimod aldrig. — I Enden af Ordet har ö aldrig denne Udtale, men 15 derimod stedse den korteste og skarpeste man formaaer at frembringe. Derom see videre under C.

B. (immer gedehnt.)

Udtales ö, ligesom det platt- eller nedertydske ö i Ordene *öwel*, *brösig*, *dösig* *Dör*, de *Gör*, en Tøs og forekommer allene i Midten af 20 Ordene. *Exempler*. jö *Dör*, en Dør — dette Ord udtales aldeles eens paa friesisk, plattysk og dansk. de *Flöte*. 1. Saltflod, en Sygdom. 2. at have Rænker i Hovedet — He heet *Flöte* äujnt Haad. da *Klöte*, die Klothe, bei Hengsten. *Döwelt*, dobbelt. *tröwelt*, trefold de *Jögel*, en Iistap, de *Tögel*, en Tøil de *Fögel*, en Fugl, nögern. at vrinske; 25 *tögern*, zögern, at nøle; *högen*, at glæde Een med noget; *jögen*, at aage, spænde i Aag, von: dat *Jock*, et Aag. *Brök*, i Regnekunsten; *grösen*, at knase under Tænderne; *skrögen*, at knage, om gammelt Huusgeraad; de *Stöge*, pl: af dat *Stock*, et Stykke; de *Kögen*, et Kjøkken; *nögen*, nøisom i Mad og Drikke; dat *Rön*, Osteløbe, t. das 30 Rinnsal; jö *Jöged*, die Jugend; jö *Döged*, die Tugend, en Dyd af: daagen, at due; *trögen*, at trykke f. E. med Haanden;

C. Den samme Udtale, men *skjærpet*

1) I *Midten af Ordene* —

Döwwen, at dyppe, af *dät Döf*, Dyppelse *snöwwen*, at snuse; heraf *Snöf*, Snue; *klöwwen*, at pille Been.

5 de *Klöwwer*, en Klostav, med en Jernklos under for at holde imod i Dyndet;

sköwwen, at skyde. t. schieben, *dät Sköf* —

stöwwen, at støve, stieben, stäuben von *dat Stöf*, Støv.

jö Döww, en Due, *dät Glöpp*, en Gliv, en Breil, et Ketse, t. der

10 Ketscher —

röch, laadden, *blöch*, bly, *hörr?* hvorledes? *sörr* suur; de *Sörring*, Suurdei *mörrig*, mør; t. mürbe; *Sörrig*, die Trauer, Sorrig;

2. I *Slutningen. meget skarpt:*

Nó, nu; *jó*, hun; *dó*, du; *jö Kö*, en Koe; *só*, saaledes; —

15 Her har jeg nu samlet saa mange Exempler, som jeg kunde finde om dette Bogstavs forskjellige Udtale, men det vil neppe lykkes Dem, at danne nogen bestemt Regel derefter. For en Sikkerheds Skyld har jeg sat h til ved den første Udtale, men den anden lader sig vanskeligen angive uden ved et særskilt Lydtegn, og da Deres *ø* fermè er

20 det, der forekommer under A i *Öhle*, *Töhle*; at høre, smøre, bløde, de *Døde*, det *Søde*: saa maae Udtalen under B og C være *ö* ouvert, i *jó*, hun, *Kó*, Koe; o. s. v. — Jeg beder Dem, at De ei vil ledes ved mit idelige Overhæng, thi jeg trænger til Deres Raad og Veiledning. Deres ærbødigste

B. Bendsen.

25

Ærrøeskjøbing

den 20de May 1825.

605. *Fra A. Krejdal* 9/6 1825.

Kjæreste Rask!

30 De 2 Breve Du sendte mig ere besørgede; og hermed tilbagesender jeg Dig de 2 Blade som Du for rum Tid siden skikkede mig til

Læsning; dit Brev til Bergraaden har interesseret mig, ligesom det og har interesseret mig at see å og ø at komme i Brug. Jeg er meget villig til at bidrage til disse ulykkelige Bogstavers Opkomst i Skriften og jeg vilde ret inderlig ønske at der vilde opstaae et Selskab til Ortografiens Fremme thi den er rent ud sagt — skidt, og det aller 5 harmeligste er at dannede Folk ja Lærere ikke kan begribe eller høre det ravgale derved. Børnenes sunde Omdømme kalfatres gandske allerede strax i første Klasse, og det fordi Læreren ved kunstige, rabulistiske, elendige etc. Grunde endog forsvarer det gale derved hvad maa dog et Barn tænke som skal skrive *som* med o og ligeledes 10 *god* med o det ene er jo aabenbart — nej åbenbart (jeg vil ogsaa bruge disse Tegn) såm, og det andet *god*; ligeledes *med* og ned det første er *mæd* det andet *ned* og 1000 andre Urigtigheder. Og det ligger jo gandske i et Tegns Natur Væsen og Definition at det skal ligne det de betegner eller at der skal være Consequence deri. Man skulde 15 tage Exempel af Musikens Tegn eller Matematikens. Hvad om en Musiker vilde i nogle Tilfælde skrive c for cis men i andre ikke. Skriv som du taler dette er og bliver den *eneste* Grundsætning for Orthografie og Etymologie, Analogie kommer slet i i Betragtning. —

I gaar Aftes da jeg kom fra en botanisk Excursion med nogle 20 af Skolen, fik jeg N° 2 af Hermod og 1ste Bind af Fornmanna Sögur, men Diplom har jeg ikke faaet.

Jeg lever ved det gamle, og studerer i denne Tid Botanik; min hele Hu er til at rejse til de tropiske Lande især til Vestindien eller Brasilien Gujana; jeg har af Hofmann Bang laant Lamarcks Illu- 25 strationes og tegnet en stor Mængde af dem men jeg fejler de/nogle nyere opdagede Slægter som Humboldt og Bonpland eller Prinds Maximilian Neuwied har opdaget; de har udgivet i Fascicler deres Nova Genera. og andre botaniske Tegninger; jeg gad vist om jeg i enten kunde faae dem at laane paa en bestemt og meget kort (8 30 Dage) Tid; eller og faae nogen i Kbhavn til at tegne de opgivne Slægter for Ex. Habnearia, Peperomia, Bonplandia etc. det er ret slemt at man i Provindsen lider Tørst efter litterære Sager; der er

f. Ex. Laplaces mecaniqve celeste den maa jeg engang kjøbe fordi jeg ellers i let kan faae den fat. —

Nu er Kl: snart 7. (Morgen) og Brevet skal bort desaaarsag holder jeg nu op men gratulerer dig først til dit Avancement til Professor ved Universitetet.

Kjærligst lev vel og Hilsen fra din evig hengivne Ven   A. Krejdal.

9 Juni 1825.

606. *Fra C. Molbech.*

Kbh. den 12te Jun. 1825.

Den af Professor Nyerup i Fortalen til Danske Digtekonssts Historie 2den Deel p. IV—XX beskrevne Danske Prosodie af Præsten Peder Jensen findes hverken anført i Langebeks trykte Fortegnelse o . . . det Kongel. Danske Selskabs Haandskrifter m. m. eller i den skrevne Catalog o . . . . . Selskabets Sager, ved Kammerjunker og Amtmand Benzons, hvori . . . . . Selskabet for nærværende Tid eier af skrevne og trykte Sager . . . . . mig er bekiendt, fuldstændigen og nøiagtigen er optegnet. Det g . . . ig ondt, at jeg saaledes ikke er i Stand til, efter Hr. Professorens Ønske, at skaffe Dem bemeldte Haandskrift, der i det mindste i Aaret 1801 efter Professor Nyerups bestemte Opgivende, skal have tilhørt Selskabet, til Laans. Det eneste, som endnu kunde staae tilbage, var at eftersee, om noget af Haandskrifter eller desl. findes i Selskabets Gjemme, der ei i bemeldte Catalog af Amtmand Benzons var registreret, hvilket dog, paa Grund af den Orden og Nøiagtighed, hvormed han har samlet og optegnet alle Selskabets Sager, neppe er at formode; men snarere, at det omtalte Haandskrift, ligesom saameget andet, der eengang har været i Selskabets Eie, ved Mangel af Omsorg, er gaaet tabt — forudsat at Haandskriftet, skjøndt det ei findes i den ældre Fortegnelse, har tilhørt Selskabet.

Ærbødigst

C. Molbech.

³⁰ *Udskrift:* S. T. Herr Professor Rask Underbibliothekar ved Universitets-Bibliotheket, &c. &c.

607. Fra C. A. Gottlund ²⁰/₆ 1825.

Höglärde och Vidtberömd Herr Professor!

För den korta tid, jag sidstledne höst, hade den äran, att under min vistelse i Kiøbenhavn, vara i Herr Professorns sällskap, får jag härmedelst än ytterligare betyga min tacksamhet, och måste blott 5 beklaga att tiden ej tillåt mig längre profitera deraf. Redan före min afresa från Helsingör, skref jag ett bref till H^r Professorn, och öfversände derjämte en Katalog öfver Finska böcker. Ehuru jag ej hört om dess framkomst, förmodar jag dock ej annat.

Med Professor Geijer, som nu gör en resa åt Kiøbenhavn, har 10 för mig yppats tillfälle, att enligt mitt löfte till H^r Professorn öfversända ett exemplar af min Fars *finska öfversättning af Apostlarnas sändebref*, jämte dess i noterna införde *anmärkingar emot den gamla och ännu brukeliga öfversättningens felacktighet och odugelighet*. Hans död som inträffade under tryckningen häraf, lade hinder i vägen för ut- 15 gifvandet af en ny och omarbetad version af *hela Bibeln*, hvartill denna utgjorde en slags *anmälan*. Hans *Finska öfversättning af g^{la} testamentet*, var redan censurerad och inlämnad till trycket, men blef af mig efter hans inträffade död uttagen, och finnes ännu hos mig i förvar. Jag nämner detta derföre, att eftersom H^r Professorn corre- 20 sponderar med Grefve Romänzoff, och han alltid visat sig som en vän och befordrare af vettenskaper — skulle han kanhända, vid underrättelsen härom, vela bestrida kostnaden till detta verks tryckning, hvarom jag då här i Sverige skulle ombesörja. Det vore i religieust afseende en stor tjenst, som han derigenom bevisade hela 25 det Finska folket, hvilket för det närvarande äger sin Codex i en ganska slät och osammanhängande öfversättning, hvilket H^r Professorn såväl af företalet, som af slutanmärkingen till noterna i medföljande bok, finner.

Skulle H^r Professorn, enligt hvad jag sednast nämnde, framdeles 30 blifva i tillfälle att öfverkomma något som angick Finska eller Lappska språket, folket, eller historien, och hvilket förut ej i Sverige eller

fiñland blifvit meddeladt, vore det för mig interessant att derom blifva underrättadt. Lheems (?) lappska lexicon torde mera ej stå att köpas! — Ännu har ej Renvalls Finska Lexicon, hvaraf H^r Professorn visade mig första delen, utkomit; men deremot har Beckers
 5 Finska Grammatika ändeligen lämnat prässen, dock har jag ännu icke blifvit i tillfälle att få se den.

Med den gedignaste Vördnad och Högacktning har jag den äran att förblifva

Höglärde och Vidtberömde H^r Professorns Ödmjukaste Tjenare

10

Carl Axel Gottlund.

Upsala den 20^{de}

Junii 1825.

608. *Fra Johan v. Bülow* [1825].

Sanderumgaard d. 25de Juni.

De er altid saa god, at sende mig skønne Frugter af Deres ved-
 15 holdende litteraire Flid — Min hierteligste og ærbødigste Tak ville Deres Velbyrdighed modtage derfor.

Villigen tilstaaer jeg, at den frisiske Sproglære ikke personligen kan interessere mig meget; men jeg indseer derfor ret vel Nyttens af Deres Hensigt. Engang vil de længselsfulde Lærde see Frugterne af
 20 Deres lærde Rejse til Orienten; men det er begribeligt, at der hører Tid til at udføre et saadant Værk paa en Dem og Fædrenelandet værdig Maade. Gud give Dem Aar og Helbred dertil!

Min flittige Gienhilsen beder jeg at formelde til de meget Agtede som have mig i god Erindring.

25 Med de varmeste Ønsker for Deres Velgaaende og med Højagtelse henlever jeg stedse

Deres Velbyrdigheds ærbødigsthengivne

J. Bülow.

Med sand Glæde og Deeltagelse har jeg erfaret Deres ny Befordring og lykønsker Dem dertil af mit ganske Hierte!

30 *Udskrift:* S. T. Hr: Professor Rask. Under-Bibliothekar ved Universitets Bibliothek betalt til Kiøbenhavn.

612. Til Jacob Grimm.

København d. 10 August 1825.

Højstærede Hr. Bibliothekar!

Deres sidste Brev til Løjtnant Rafn har jeg set med stor Bedrøvelse: det gjorde mig usigelig ondt at jeg havde fortørnet Dem saa meget med min Modkritik i Hermod, at De kunde finde det *uvenligt*,⁵ og lade forstå at De vel skulde *vogte Dem for at anmeldte* mere af sådanne Sager i Fremtiden. Dog jeg er vis på De ikke vil blive dette Forsæt tro, dertil er Deres Iver for det nordiske Bogvæsen alt for ædel, Deres Overbevisning om dets Værd for Deres Landsmænd altfor stor, og Deres Tænkemåde alt for ophøjet, om jeg endogså på¹⁰ det uværdigste havde fornærmet Dem; men læs det hele igjennem, jeg beder Dem, og De vil næppe finde det så hårdt og ubilligt. De har virkelig fejlet, forlad mig det, men det er sandt, i de Punkter jeg anmeldte; jeg troede at skyldte de unge Begyndere, som med så utrolig Flid, havde besørget Jomsvikingasaga, at vise det udførligt;¹⁵ har jeg sagt det for hårdt, så er det en Følge af min Travelhed, der ikke tillod mig at file og pynte meget på Udtrykkene; det er langt fra at jeg personlig har haft nogen Del i Bogen, og derfor er bleven stødt og har villet yde min Harm; eller overhovedet at nogen Uvenlighed af hvad Art som helst har bevæget mig. Har De, når De får²⁰ Dem betænkt, noget at indvende imod Indholdet, eller Lyst til at revse nogen Upassenhed i Udtrykket, så skulle Deres Modbemærkninger på det samvittighedsfuldeste blive indrykkede i næste Nr. af Hermod på Tysk eller Dansk, med eller uden Navn, som De behager, og i alt Fald uden nogen ny Anmærkning i Hensigt at mod-²⁵ sige Dem.

Har De, som jeg håber, Sandhed og Videnskab kær over alt, så vil De ikke fortryde på at jeg siger Dem, De har virkelig ikke det klareste Begreb om de nordiske Sprogs Udtale og Finheder. Gid De vilde besøge os en Gang så skulde jeg, i alt Venskab, give Dem³⁰ mange Oplysninger om en Mængde Småting, og erholde megen Underrettelse af Dem igjen over de gamle og ny tyske Sprog, hvori

jeg visselig er langt fra at tiltro mig synderlig Styrke, skönt jeg har studeret på dem måskje så meget som nogen anden på denne Side Østersøen. Jeg spørger ofte Islænderne til Råds om Islandsken, ja Svensker og Dansker om de nyere Sprog; ti der er endnu meget i
 5 Dansk som er mig dunkelt. I tredie Nr. af Hermod vil De atter finde Modsigelser, skönt visselig ikke anbragte for at komme til at modsige Dem, men tværtimod for at benytte mig af Deres Avtoritet. I den frisiske Sproglære, som jeg giver mig den Frihed at vedlægge, finder De atter Modsigelser og det ikke få, dog ihvordan de måtte
 10 forekomme Dem udtrykte, så tilskriv ikke nogen Mangel på Venskab eller Hengivenhed det. Amicus Plato, amicus Socrates, sed magis amica veritas, skal altid være mit Løsen, når Talen er om Videnskab, men i venskabelig Omgang skulde det smærte mig meget at stå tilbage. Sed hæc hactenus.

15 Prof. Nyerup lever vel og hilser Dem meget, Löjtnant Rafn vil formodentlig skrive Dem selv til. Jeg beder at hilse Deres Hr. Broder på det bedste, og har den Ære at henleve,
 Deres Velbyrdigheds, ærbødigste og oprigtigste R. Rask.

Jeg giver mig den Frihed at vedlægge 1. Hæfte af vort Selskabs
 20 Tidsskrift, hvor De ser min Analysis af Lydene i Dansk: samt et Nr. af Lidskjalf, hvor De ser min Adskillelse af *ö* og *ø*, anvendte på Svensk efter Lydens Forskjellighed.

At *ö* svarer til *é*, *ä* | *a*
 og derimod *ø* — *é*, | *ó*

25 behøver jeg vist ikke at anmærke.

Udskrift: Sr. Wohlgeboren Hrn. Dr. J. Grimm Kurhess. Bibliothecar &c &c &c
 Cassel

619. *Til P. Dainko.*

Kopenhagen d. 2 Septbr^r 1825.

Hochgeschätzter Herr!

30 Durch die Güte des Hern. Regierungsraths J. v. Sonnleithner habe ich ein Exemplar von Ihrer windischen Grammatik bekom-

men. Sie haben ein treffliches Werk geleistet und gewiss viel Nutzen damit gestiftet, wenigstens werden die Sprachforscher Ihnen vielen Dank wissen für diese genaue klare und einfache Schilderung des Windischen. Nur mit den Bezeichnungen *x*, *8*, *y* muss ich unzufrieden seyn: dass Sie einfache Zeichen gewählt haben ist gewiss ganz recht, nur müsste man solche aus dem lat. Alphabet hernehmen nicht wider dasselbe neu erschaffen. Wider das lat. Alphabet ist aber das *x*, weil es so viel ich weis in keiner Sprache diese Bedeutung hat; Sie haben wohl an die Ähnlichkeit mit dem russ. *ж* gedacht, aber wie viele lateinisch-schreibende werden wohl dieselbe Idéassociation haben? Ebenso ist das *y* scheinbar aus dem russ. *у* genommen; *8* aber nicht aus dem russ. sondern aus dem lateinischen *ſ*! und kann ohnehin in Verbindungen wie *80*, *i80* u. dergl. leicht mit dem Cipher verwechselt werden. Sie müssten alle drei aus dem lat. Alphab. genommen werden; wie dann, werden Sie sagen, wenn keine da sind? Ja doch! *x*, *8*, *y* sind ja nur *z*, *s*, *c* aspirirt (weshalb auch Kopitar *sh*, *fh*, *zh* schreibt). Die *z*, *s*, *c* hat man ja, und was ist leichter als alle drej mit einem Tüttel oder Spiritus zu aspiriren? und daraus *ž*, *š*, *č* zu machen? Und alle diese Buchstaben sind ja nicht jetzt erst von jemand erdacht, sondern von andern slav. Stämmen lange allgemein gebraucht gewesen. Die Pohlen z. B. schreiben: *želazo*, *Eisen*; die Böhmen *čas*, *Stunde*; *budeš*, *du wirst seyn*, u. s. w. Warum nicht eben so im Windischen: *želézo*, *čas*, *bodeš*? Warum mehrere Zeichen für denselben Laut? Ich kann nicht glauben dass Sie sich des Polnischen und Böhmischen erinnern haben, im Augenblicke wenn Sie Ihre *x*, *8*, *y* erfunden haben. Denn die *ž*, *š*, *č* scheinen mir gar zu einfach, als dass sie von einem Gelehrten, wie Sie sind, mit Bedacht verworfen werden sollten. *ž*, *š*, *č* sind dazu geeignet, einmahl allgemein zu werden wo die Laute nur vorhanden sind. Ich denke mir die Zeit wenn die Russen lateinische Schrift annehmen werden, dann werden sie gewiss *ž*, *š*, *č* schreiben, die weit besser sind als *ж*, *ш*, *ч* weil sie einem jeden den Laut gleich anzeigen. — Denken Sie, hochgeschätzter Herr! wenigstens un-

partheyisch daran, und wenn Sie eine andre Ausgabe Ihrer Gramm. herausgeben oder die Volkslieder, wie glücklich würde ich mich schätzen, wenn ich erfahren mögte dass Sie stillschweigend meinem Vorschlag Ihren Beifall geschenkt. Es ist sehr zu bedauern dass die
 5 slav. Stämme so verschieden Schreiben, die Deutschen und Holländer die Dänen und Schweden Die Italiäner und Spanier können fast ohne Hinderniss die Bücher ihrer Nachbarn gegenseitig benutzen; aber der Russe und Pohle, der Serbier und Krainer, werden schwerlich ein Wort von einem Buch in der Nachbarsprache
 10 verstehen oder lesen können, und die fremden Sprachforscher wie viele Mühe haben sie nicht mit allen den verschiedenen Alphabeten? Derjenige der die am meisten philosophische und einfachste Schrift annimmt der wird seine Sprache u. Schrift am längsten unverändert bewahren und die andern werden sich ihm alle nähern
 15 müssen. Ich ziehe doch Ihre Orthographie der des Hrn. Kopitars vor, weil Sie alle die grundbuchstaben *z, s, c* recht gebraucht haben; und das *8* in *š* ganz unvermerkt verändern können; er hat aber viel zu ändern. Sollte nicht durch Verabredung mit dem trefflichen Manne eine Uebereinstimmung sich in Stand bringen lassen?
 20 Es ist Ihnen wohl nicht eingefallen. Wird er nicht einmahl eine neue Auflage seiner Grammatik geben? Ich freue mich recht dazu, und zu ihren andern Arbeiten. Unterdessen bitte ich Sie meinen freundlichen Widerspruch nicht übel zu nehmen, sondern mir die Ehre vergönnen, zu verharren,

25 Hochgeschätzter Herr! Ihr gehorsamster Diener R. Rask.

Udskrift: Hrn. *Peter Dainko* Weltpriester, Kaplan in der Stadtpfarre zu *Radkersburg*

632. *Fra Jacob Grimm.*

Cassel 25 nov 1825

Verehrter herr, Ihr letztes schreiben hat mir wahrhafte freude
 30 gemacht und die angenehme versicherung gegeben, daß ich Ihre freundschaft noch nicht eingeüßt habe, wie ich aus dem ton einer

gegen mich gerichteten anticritik wirklich glaubte folgern zu müssen. Meiner sinnesart nach würde ich bei beurtheilung eines geachteten freundes, ohne der wahrheit das geringste zu vergeben, vor den augen der welt merken laßen, daß ich ihn, selbst wenn er in offenem irthum befangen wäre, von einem unberufenen schriftsteller zu unterscheiden weiß. Das bekannte auf gewisse extremfälle gerechte: amicus Plato scheint mir für unseren fall gar nicht zu passen. Doch wir wollen dieser kleinen irrung nicht weiter gedenken.

Die mir neuerdings gemachten geschenke verbinden mich zu herzlichem dank; Ihre friesische grammatik habe ich kaum zeit gehabt zu durchlaufen; was sich bei näherem studium, sobald ich nur dazu gelangen kann, ergeben wird, will ich Ihnen entweder brieflich mittheilen oder eine recension darüber ausarbeiten. Es thut nichts, daß wir in manchem, auch in einigen wichtigen puncten, von einander abweichen; die wahrheit kommt dadurch desto vollständiger ans licht.

Das mir gesandte ehrenvolle diplom vermag ich freilich mit nichts ähnlichem zu erwidern. Wir haben hier weder gesellschaften zur besprechung und berathung gelehrter arbeiten, noch öffentliche ermunterung dazu. Dänemark zeichnet sich hierin beinahe vor allen ländern aus.

Wie ich Ihnen meine schuld für die neun hefte der Iduna (seitdem ist früher mehr heraus?) abtragen soll und wie viel sie nach leipziger oder hamburger geld beträgt, haben Sie mir doch zu melden vergeßen. Wilhelm bittet hinzuzuschlagen, was er durch Ihre güte gleichfalls empfangen hat.

Ist die schreibung gôts f. gôds bei Biörn (dän. schwed. gods) richtig und kommt das wort in alten denkmählern vor?

Herrn Nyerup und Rafn grüßen Sie herzlich. Ich bin mit aufrichtiger freundschaft
der Ihrige
Grimm.

Udskrift: Sr Wohlgeborn des Herrn Professor und Bibliothecar Rask Copenhagen ganz frei

636. *Fra N. M. Petersen.*

Bernstorfsminde den 19 December 1825.

Mangfoldige Tak for din tilsendte Afhandling i Skandin. Litteraturs. Skrifter. Det var mig ret kært, kære Rask, at jeg fik den, da Oprindelsen til den Forandring som det første Ord lider ved
5 Sammensætningen blev mig klarere end den havde været mig før. Dersom jeg må beholde den som Ejendom så vil jeg det helst, da jeg nemlig har begyndt at samle på dine Skrifter. Betalingen derfor samt det øvrige jeg skylder for det forhen tilsendte, skal min Svoger
10 levere dig med det første, men da han ikke kan hæve min Gage förend ved Nyår, så kan det nok ikke blive förend noget ind i det ny År; jeg beder dig derfor have Tålmodighed sålænge.

Hvad mine Arbejder angår da har jeg fra Odense haft nogle Korrekturark deraf, men det går imod min Forventning forfærdelig
15 langsom. Jeg korrigerer selv, som du heraf ser, men det er et langt möjsommeligere Arbejde end jeg ellers havde forestillet mig, hvortil vel også den ny Retskrivning kan tildels være Årsag. Med Hensyn til Udgivelsen, da har ingen Subskription fundet Sted, men jeg har sluttet den Akkord med Hempel at Omkostningerne for
20 Arket ansloges til 10 Rdlr. dersom disse ikke inden to År efter første Bekjendtgørelse var kommen ind skulde jeg erstatte ham det manglende; var der nogen Fordel skulde vi dele den. Jeg havde så gjerne set at det om Retskrivningen var kommen ud inden Nyår men nu når det sig vist nok ikke, da jeg i hele 3 Postdage ikke har hørt noget
25 ikke at vide förend jeg kommer til Odense nu i Juleferien. — Jeg rejser nemlig i Morgen (dette er skrevet den 22) til Tommerup for der, formodentlig for sidste Gang, at tilbringe Juleferien. Således løber Tiden fra mig, inden jeg vëd af det, er den borte, og jeg kan ikke få arbejdet alt det jeg vilde og som jeg mente jeg skulde imedens
30 denne min Rolighedsstand varer, ti mit Arbejde på Seminariet er nu, da vi kun har én Klasse tilbage betydelig formindsket; efter Bestemmelsen skal Seminariets Virksomhed ophøre til næste Sep-

tember, og så megen Fritid som jeg har indtil da, kan jeg muligens aldrig få mere, endskøndt man skulde tro, at jeg derefter måtte få slet intet at gøre.

Du skrev engang, at Prof. Nyerup interesserede sig meget for den ny Retskrivning og længtes også efter mit. Jeg har mange 5 Gange fortrudt på at jeg ikke da jeg var i København besøgte den herlige Mand, men min gamle Frygtsomhed eller om du vil Men-neskeskyhed kom igjen over mig, skøndt jeg dog har aflagt meget deraf; jeg havde også så meget for, at jeg ikke kunde gøre noget tilgavns, ti denne min Københavnsrejse på 14 Dage var min første 10 og sidste Udflugt i 10 År. Dersom du tror at det kunde fornøje ham, så hils ham fra mig på det hjerteligste og bring ham den Tak, som jeg vilde dersom jeg mundtlig havde kunnet gøre det, da jeg i ham erkjender et af de Midler i Forsynets Hånd, der har forskaffet mig den i det hele meget lykkelige Stilling jeg nu har haft på ellefte År. 15 Jeg vêd ikke hvad alt det er der så inderlig bevæger mig, det meget som jeg mente jeg skulde sige dig dersom jeg vidste at give det Ord. Tanken om det ny År som jeg ser imøde, som for mig sikkert medfører meget nyt, om godt eller ondt vêd jeg ikke, sætter mig i en hel underlig Stemning. De få Ord hvormed du sluttede dit forrige 20 Brev: det er i Dag min Fødselsdag, har også mangan Gang svævet for mig, og de gamle Dage i Odense vendte tilbage for mig som ny, som noget jeg igjen skulde opleve, som jeg måtte opleve. Men det forsvundne kommer aldrig aldrig mere igjen, hvor man har glædet sig er forbi, hvad man har fejlet er forbi, hvad der skal komme er 25 mørkt og dunkelt. Men hvor kunde jeg andet end glæde mig med dig, dine Ideer og Planer ere gæde i Opfyldelse, skøndt på en ganske anden Måde, således som de kunde gå i Opfyldelse. Sydhavsrejsen blev til en Sprogrejse måske den eneste i sit Slags der endnu har været gjort, og du står nu i din Manddoms Flor istand til at 30 indsamle og udbrede dens utallige Frugter. O kære Rask, måtte du endnu opleve mange, mange Fødselsdage, mange År til Held for Verden, som du nu tilhører, dine Ungdomsvenner i Fyen, på Lol-

land ja ved Kysten af Vesterhavet ville glæde sig med Verden over dig og prise den Lykke, som gav dem dig til Ven. — Jeg må afbryde, men du véd det jo at jeg evindeligt er din

N. Petersen.

5 *Udskrift*: S. T. Hr. Professor Rask på Regentsen i København betalt

637. *Fra J. S. Vater* ²⁵/₁₂ 1825.

Herrn Professor u. Bibliothekar Rask

bitte ich angelegen und bey aller Ihrer mir sonst bewiesenen Freundschaft um gutige Beantwortung folgender Fragen

10 I Was haben Sie Wesentliches und Einzelnes gegen W. *Carey's* „Bericht über die Sprachen Ostindiens (welchen ich in meinen Analekten der Sprachenkunde Heft I übersetzt und woraus ich eine Sprachenkarte Ostindiens entworfen habe einzuwenden, zur Berichtigung?

15 II. Was sagen Sie, als Augenzeuge zu der Sorgfalt der Uebersetzungen in Serampore und den Grammatiken W. *Carey's*? Der Abt Dubois hat sie angefochten, und man hat neuerlich eine Sprache darunter aufgestoben, die nicht Landes- sondern blos zuweilige Verkehrs Sprache sey.

20 III Sie haben Sich länger in Ceylon aufgehalten. Meine Nachrichten von Missionairs behaupten bestimt: dass die Sprache des Innern also von Kandy keine andere als die Singalesische der Küste, nur ein anderer Dialekt sey — ist es so?

25 IV. Haben Sie mir eingreifende Bemerkungen über die Sprachen von der Halbinsel jenseits des Ganges für mein redliches Studium mitzuthemen, welche eine Aenderung bisheriger Ansichten bewirken können?

Sie werden, Verehrtester, gewiss nicht einen wissbegierigen Forscher auf möglichst befriedigende Antwort warten lassen der nun fast
30 55 Jahre alt nicht auf unbestimmte Zeit und künftige ausführlichere

Mittheilung sich vertrösten lassen, und gern schon itzt Ihnen verdanken möchte, was ihn weiter bringt

Achtungsvollst und mit herzlichen Wünschen zum Neuen Jahr

Joh. Sev. Vater.

Halle 25 Dec 25. 5

639. *Fra A. Krejdal* [1826].

Kæreste Rask!

Det var mig meget ubehageligt ja ærgerligt at se af dit Brev den ræveagtige Maneer som Vedkommende har vist ved Udgivelsen af Subscription og af Bogen selv. Nei da må Pokkeren subscribere, 10 når det ì er for at bringe å mere iblandt Publicum; jeg sender Subscriptionsplanen sporenstregs tilbage. Geografien skal jeg gjerne bidrage til. Det er sandelig jammerligt, ja meer end jammerligt at se, hvordan Folk skaber sig i Anledning af Ortografien; jeg har med megen Harme læst Blochs imod Petersen, og det netop fordi jeg 15 holder meget af B; og det gör mig ondt at se en Mand, der i sin Ungdom var så klartseende og forstandig, nu i sin Alderdom, at være så sløvet afstumpet og (jeg havde nær sagt) vrøvlevoren.

Det er overalt den værste Elendighed vi har at plages i denne ufuldkomne Verden, Alderdommen; det er ret ynkeligt at Folk, 20 når de har samlet en Masse af Kdskaber, Erfaringer, Færdigheder, ikke kan bruge dem når Tiden er til at bruge dem.

Havde B. været en 20—30 År yngre havde han talet anderledes. Har man dog set Magen: at sætte *Brugen* til øverste Princip for Retskrivning. 25

Hvad om nogen spurgde en Regnemester eller bedre en Arithmetiker: hvorfor regner du således? fordi det er Skik og Brug. At der ved enhver Ting er Vedtægter og Brug i Spillet det veed vi, også ved Mathesis hvorfor skriver vi Tallet fem så: 5 fordi det er Skik og Brug ellers kunde man ligesågodt skrive ** eller *** eller en 30

anden Krimskrams, men Vedtægter findes blot ved alt det enkelte i det sammensatte i det Øjeblik jeg går fra det enkelte til det sammensatte, så træder *Love* frem og den allerførste Lov der viser sig er *Consequents* har jeg betegnet fem med 5 så må jeg bruge det således indtil evig Tid, og jeg gad nok seet hvor B. vil vise mig *Inconsequents* i Mathematiken altså: har jeg betegnet a med a så skal det hedde a til evindelig Tid og aa blir a — a og aldrig i sine Dage å.

Det er og et underligt Særsyn at han i kan se at Sprog er Natur og Skrift en Kunst; en Idee der er så gandske fortræffelig og tillige klar at alle må gribe den med Hænder og Fødder. Den store Ornitholog Vaillant rejste i Hottentotternes Land og hørte deres Schnalzen eller Smækken med Munden gav det et Tegn og har i sin Rejsebeskrivelse opskreven adskillige af deres Ord med dette Tegn. Nu gad jeg dog for Fanden vide om i Hottentotternes Sprog er Natur og Vaillants Tegn Kunst. Det er besynderligt at Folk i kan begribe at når jeg vil tegne en Rose tegner jeg ingen Nellike og når jeg vise Nogen hvordan en Rhinoceros seer ud, viser jeg ham ikke en Spurvehøg; At Udtalen altså er det første og sidste; og at B. nu gör mange Krumspring angående hvilken Udtale viser at han i er capable til at trække et Corollarium ud af en Sætning; nemlig *enhver* skriver som *han selv* udtaler en Sællænder som han udtaler, en Fyenbo efter hans etc. vi forstå såmæn nok hinanden, det er noget Sludder at der vilde blive Confusion. Du er i København, Bloch i Roskilde, jeg i Odense, Petersen på Bernstorfsminde Overlærer Hansen i Ribe, Frigast i Ålborg etc etc skulde vores Udtale være så forskjellig at vi i forstod hinanden. Det er jo Pjank. Desuden siger han at man måtte følge de dannedes Udtale, nu er det vist og sandt at Københavnerne ere de mest dannede i Riget altså skulde vi skrive stø—re for større; Kla—se for Klasse, majet for mæjet, Frisberg for Friderichsberg. etc. Jeg vilde nok være fornøjet med denne Skrivemåde fordi det er som de taler, men hvordan B. vilde være fornøjet det gad jeg seet.

Nu skal jeg på Posthuset med dette og slutter derfor. N° 6 af Hermod har jeg i fået. det vil være mig meget kært at se mere af din Retskrivningslære. Hilsen til Prof. Nyerup og Ráfn og andre gode Venner

fra din evig hengivne Ven

A. Krejdal. 5

652. *Fra Jacob Grimm.*

Cassel 26 febr 1826.

Hochgeehrter herr,

oberstallmeister von Malsburg hat die güte, Ihnen den zweiten theil meiner grammatik, den Sie freundlich aufnehmen mögen, mitzubringen. Ich denke mir zwar, daß Sie manches darin nicht 10 billigen werden und wo könnte es bei solchen untersuchungen ohne fehler abgehen? Allein ich hoffe auch, daß Ihnen hin und wieder einige neue brauchbare ansichten begegnen und da dieser band überhaupt einen gegenstand behandelt, den Sie Sich bisher weniger ausführlich zerlegt haben, daß Sie Sich auch leichter darin zu recht 15 finden können.

Ich lege einen abdruck der beurtheilung Ihrer friesischen sprachlehre bei. Was Ihnen an meiner polemik möglicher weise misfällt, werden Sie als erwiederung auf Ihre äüßerungen selbst für erlaubt halten. Einigermåßen stehe ich im vortheil dadurch, daß meine 20 vor fünf jahren (und ich garantiere jetzt meine sätze kaum für ein jahr) im laufe des ganzen mitgenommenen friesischen grammaticalien weniger anspruch auf untrüglichkeit machen, als Ihre monographie. Ich hoffe und wünsche, daß unser freundschaftliches verhältnis im geleise ist und darin bleiben wird. 25

Herr Feldborg ist eben hier. Er hat mir einiges von Ihren verhältnissen erzählt, was mich verwundert und betrübt. Ich dachte mir Ihre ganze äußere lage bisher die heiterste, sorgenfreieste. Der himmel verwandle die, welche verschulden, daß dem nicht so ist.

Sein Sie herzlich begrüßt von Ihrem ergebensten diener und 30 freund
Jacob Grimm.

663. *Til Kongen* ¹⁰/₄ 1826.

Prof. i Literærhistorien med Hensyn til de asiatiske Sprog, R. Rask, ansøger allerunderdanigst om at erholde Professuren i de østerlandske Sprog efter afgangne Prof. J. L. Rasmussen.

5

Til Kongen.

Ved Prof. J. L. Rasmussens dødelige Afgang er Professuren i de østerlandske Sprog ved Universitetet i disse Dage bleven ledig. Det er min allerunderdanigste Ansøgning, at jeg ved denne Pladses Be-
 10 sættelse maatte komme i fortrinlig Betragtning, fornemmelig af følgende Grunde,

1) Sprogenes Studium har bestandig været mit Hovedfag, og skönt jeg især tidlig lagde mig efter Islandsk, studerede jeg dog ogsaa de østerlandske Sprog, navnlig Hebraisk og Arabisk med Flid
 15 under sal. Prof. N. Kall, som kan sees af mit Prisskrift om det nordiske Sprogs Oprindelse, hvor jeg oftere (f. E. S. 302) har anvendt disse tvende Hovedsprog af den semitiske Klasse. Men paa min Rejse i Østerlandene havde jeg endnu meget bedre Lejlighed til at trænge ind i disse Sprog og skaffe mig en Oversigt over deres For-
 20 holde til alle Tungemaal i det sydlige og vestlige Asien. Jeg har ogsaa, foruden noget over Hebraisk, Samlinger til en arabisk og persisk Sproglære, som hidtil ikke have været bearbejdede paa Dansk:

2) Ved min Hjemkomst fra Island erholdt jeg intet, og efter min Hjemkomst fra Asien blot en midlertidig Lønning af Financerne.
 25 Da jeg forrige Aar i Anledning af et hæderligt Tilbud fra Edinborg, blev ansat ved Universitetet som Professor i Literærhistorien med Hensyn til de asiatiske Sprog, erholdt jeg aldeles intet Tillæg eller nogen anden Forbedring i min Stilling, uagtet derved paalagdes mig Forpligtelse til at holde Forelæsninger; jeg har derfor bestandig
 30 været nødsaget til at paatage mig Timeundervisning og deslige tidspildende Forretninger, og haaber da, saa meget mere som jeg nu er i mit 39te Aar, ved denne Lejlighed, at blive sat i en fast Stilling,

der kan sikre mig mit Udkomme og stemme overens med mine Studier.

København d. 10. April 1826

allerunderdanigst

R. Rask. 5

678. *Til Bjarni Thorsteinsson.*

København d. 18 Maj. 1826.

Kære Ven!

Jeg skulde skrive Dig til, for at afvende Din retfærdige Vrede, og min velfortjente Straf for min lange Tavshed; men sandt at sige, véd jeg ikke hvad jeg skulde skrive om, som kunde interessere dig. 10
 Alt går så jævnt sin Gang, og /eller står ved det gamle, hvilket Du vil. Det går til som i Noæ Tid, så at Menneskens Søns Tilkommelse næppe kan være langt borte. Det nyeste her er passeret, og det eneste, som det falder mig ind at skrive om, er at Grundtvig har resigneret; han havde skrevet nogle Jubelsalmer til at synges på 15
 Jubelfesten; men det kunde ikke skje efter Forordningen derom, siger man (Gud og Du må bedst vide det), han blev herover meget vred, og grov imod Provst Clavsen, og da denne fik Biskoppen og s. v. på sin Side gik han op til Kongen, men blev meget unådig modtaget, hvorpå han nedlagde sit Embede, og har ikke prædikedet 20
 siden. Man siger han vil gå til Norge, og blive Professor i Teologien, og jeg siger *prosit!* At Prof. *Hovitz* er død, så og sal. *Rasmussen* véd Du ud. Tvivl alt forud,

så jeg omsonst det dølge vilde &c.

så og at Etatsr. Thorlacius er rejst udenlands med Frue og Jfr. 25
 Briem. —

Vort ny Selskab står sig nogenledes endnu, som ikke er at undre, eftersom det er så nyt, *hvat biðr sinnar stundar.*

Dette må være nok til at vise Dig, at jeg er endnu i Live, måtte det tillige antages som Bevis på mit uforandrede Venskab og min 30

inderlige Hengivenhed, vilde jeg skatte mig lykkelig. Jeg henlever bestandig

Din oprigtige Ven

R. Rask.

Udskrift: Hávelbornum Hra. Bjarna Þorsteinssyni Amtmanni fyrir vestan á Íslandi.

5 685. *Fra A. Krejdal* ¹⁵/₆ 1826.

Kæreste Rask!

Jeg har modtaget Subscriptionsplanen og skal nok besørge den. Det er rart, at man skriver sådanne Skrifter med den ny Ortografi, det baner den Vej. — Det har været mig næsten ynkelig at læse
10 Blochs Bog mod Petersen; jeg er vis på han havde i skreven således i sin Ungdom men Alderdommen er en afskyelig Indretning, den sløver og afstumper Forstand og alle Sjele-Evner; det er noget elendigt Stads, han der har skreven og tænk engang at sætte Brugen til et Princip; det er i og for sig så tåbeligt at det er underligt han i har
15 skammet sig ved det. Når man spørger en Mathematiker: hvorfor regner du således; og han svarer fordi det er Skik og Brug iblandt de beste Mathematikere, så vilde man jo dog tro enten at han var gal eller at han spögede.

Det er ellers og en artig Ting, at han er selv temmelig plat mod
20 P. og forlanger dog tilsidst Høflighed på Grund at han er hans Discipel. — Jeg kan fortælle dig og det vil dog vist glæde, at Frigast Adjunct i Ålborg Cathedralskole bruger den ny Skrivemåde. Da Frigast er min meget gode Ven glædede jeg mig dobbelt derover både for Sagens egen Skyld og for hans Skyld, da jeg troer den som
25 i hylder den Ortografi at have en formørket Forstand. —

Jeg har hørt at du bliver Professor i de orientalske Sprog efter Rasmussen. Det var da rigtig dejligt, hvis så var; for al Ting spænd for, at i Lindberg skal blive det, han er en af Nutidens Obscuranter en Egoist i høj Grad. Det er nogle væmmelige Folk disse Mørk-
30 hedens Ånder som skråler såmeget på det 18 Århundredes Oplys-

ning; og troer med deres bælmørke Troe at være ene i Besiddelse af Lyset. Nu er da Grundtvig kommen fra Kirken som vel er, var han nu bare vel ude af Landet, ti nu tænker jeg det går rigtig løs med det hellige pharisæiske Væsen.

Nu går Posten snart, hvorfor jeg slutter og ønsker næste Gang at 5 kunne gratulere dig; det vil være mig kært både i positiv og negativ Henseende; fordi *du* bliver det og fordi Lindberg *î* bliver det.

Kærligst Hilsen til Rafn og andre gode Venner
fra din evig hengivne Ven A. Krejdal.

Torsdag, 15 Juni 1826.

10

Udskrift: Højædle og velbyrdige Hr. R. Rask, Professor ved Universitetet i København. frit

695. *Fra William Erskine.*

Edinburgh. August 5. 1826.

My dear Sir,

It is so long since I have written to you that you will hardly 15 imagine that I still hold a place in the land of the living. And indeed, I have gone through so much, in various ways, since then, that I hardly know if I can say that I am wholly alive. But however that may be, I have lost no portion of my regard and esteem for you. Your letter of the 7 June 1823. went with the volumes that accom- 20 panied it to Bombay, whence they were returned to England, and reached me in Edinburgh some months after my return from India by way of China in 1824. I did not think myself entitled to retain your literary treasures, and therefore sent back your valuable volumes to Bombay to be presented to the Literary Society in your 25 name, at the same time explaining the cause of the delay.

I congratulate you most sincerely at your safe return to Europe, rich with those treasures of the East which you value most highly, erudition & knowledge. I trust the world will be the better for the

wide extent of your enlarged & accurate researches. I am sure I know no one so well qualified to throw new light on the wide and wonderful connection of language between the West & the East, Europe and Asia. I learned that we had had some chance of having
5 possessed the pleasure of your society in Edinburgh, but that you preferred your own northern region and studies, to any thing this country promised. Wherever you may be however, you must be at home, if you are in the world of refinement and literature.

I may also take occasion to mention that there is a sum due to
10 you by my friend the late Mr Rich. His Manuscripts have been purchased for the British Museum, so that your Agent in London will now be able to draw your demand, by applying to Messrs Bazett, Farquhar, Crawford & Co. Lt. Old Broad Street. London, the Agents of Mrs Rich the widow, who have power to discharge all
15 debts. Mrs Rich, Mrs Erskine's sister, is now living with me, which reminds me to put you in the way of receiving payment of a debt too long deferred.

Since my return home I have employed part of my time in conducting through the Press the Memoirs of the Emperor Baber,
20 written by himself & translated by Dr Leyden & me. It was sent home for publication before you were in Bombay but did not then appear. I should be glad to send you a copy, if I knew how to do so. But I shall desire Messrs Longman, Hurst, Rees & Co. in London to attempt to forward one — Should it not reach you, you may let
25 me know how it ought to be sent.

Since my return to this country my health has been very uncertain and feeble. It has however begun to improve. I lately heard from your excellent friend Mr Elphinstone, who is still in Bombay, and in good health. I do not offer you my assistance in this country
30 where you have so many friends, while I am too much of an invalid to be very fit for active exertions, but you will believe me to be sincere when I say, that if I can be of any use to you, by any accident, it is not a slight degree of labour that will prevent me

from having that gratification. Mrs Erskine joins me in kindest remembrances. Farewell my dear Sir and believe me,
Yours very faithfully Wm Erskine.

The Seal with which this letter is sealed is Sassanian, with a Sassanian Inscription — It is remarkable as exhibiting a front 5 face —

Udskrift: Professor Erasmus Rask. Copenhagen.

704. *Fra Wilhelm von Humboldt* ²⁵/₈ 1826.

Schon längst habe ich den angelegentlichen Wunsch gehegt, Ew. Wohlgeboren die wahre und innige Hochachtung auszu- 10 drücken, die ich für Sie und die Werke hege, mit welchen Sie die Wissenschaft im eigentlichsten Sinn des Worts bereichert haben. Ich kann daher die günstige Gelegenheit, welche mir die Reise meines Schwiegersohnes darbietet, nicht unbenutzt lassen, Ihnen diese Empfindungen auszudrücken, und Sie zugleich für ihn um 15 eine gütige Aufnahme zu bitten. Mein Schwiegersohn, der Geheime Legationsrath von Bülow, ist auf einer Reise begriffen, auf der er Copennagen berühren wird, und wenn auch sein Aufenthalt daselbst nur kurz seyn dürfte, so wünscht er doch sehr Ew. Wohlgeboren persönliche Bekanntschaft zu machen. 20

Die vergleichende Sprachkunde hat mich seit einer langen Reihe von Jahren angezogen, und seitdem ich mich in vollkommen freier Muße befinde, hat sie eigentlich meine einzige wissenschaftliche Beschäftigung ausgemacht. Das ausschließliche Studium des Sanscrit, mit dem ganz genau bekannt zu werden, eine unerläßliche Be- 25 dingung schien, hat zu einem guten Theil diese Zeit hinweggenommen, allein nachdem ich nun den Grund gelegt zu haben glaube, auf dem ich weiter fortbauen kann, habe ich die Ausarbeitung eines Werkes begonnen, das ich eigentlich als das Ziel meines litterä-

rischen Strebens ansehe. Es ist dies eine vollständige systematische Darstellung der uns bekannten Amerikanischen Sprachen. Ich werde dieselben in dieser Schrift gern auch einzeln hinter einander, jede für sich darstellen, allein mein hauptsächlichstes Ziel ist, alle dergestalt vergleichend mit Durchgehung des ganzen Sprachbaus zu schildern, daß man mit Leichtigkeit übersehe, was sie gemeinsam charakterisirt, und von andern unterscheidet, und in welche Classen der Verwandtschaft unter einander sie zerfallen. Da ich das vergleichende Sprachstudium immer hauptsächlich als ein kritisches betrachte, und die philosophischen Ideen nur als ein Mittel ansehe, einen richtigen Leitfaden bei demselben abzugeben, so scheint es mir, daß die wirklich genauere Uebersicht so vieler ganz neuer Species, wenn ich den Ausdruck gebrauchen darf, dasselbe nothwendig finden muß. Nur muß es eine wirklich genaue und systematische Darstellung seyn; die Auszüge enthalten überall zu viel u. zu wenig Einzelnes, ohne Zusammenhang und von einer hingenommenen Erklärung, und sind mehr gemacht irre zu leiten, als nützlich zu werden.

Die Reise, von der Ew. Wohlgeboren, wie ich aus öffentlichen und Privatnachrichten weiß, so reiche Schätze mitgebracht haben, erregt meine gespanntesten Erwartungen, und wenn Sie es mir nicht als eine Unbescheidenheit auslegten, möchte ich wohl so frei seyn, Sie zu bitten, mir durch meinen Schwiegersohn dasjenige zukommen zu lassen, was Sie seit Ihrer Zurückkunft herausgegeben haben.

Noch hätte ich zwei andere Bitten, durch deren gültige Erfüllung mich Ew. Wohlgeboren ungemein verpflichten würden.

Zuerst möchte ich, daß Sie die Gewogenheit hätten, meinem Schwiegersohn Anleitung zu geben, wo er die neuesten und besten Hülfsmittel über die Grönländische Sprache für mich kaufen könnte. Ich habe bisher nur Egedes Wörterbuch (1750.) Grammatik (1760.) und Neues Testament, und Fabricius Wörterbuch. (1804.) benutzen können, nicht einmal dessen Grammatik. Ich möchte nun wünschen dasjenige zu erhalten, was seit Fabricius

erschienen ist, und wenn Fabricius nicht durch diese neueren Schriften unbrauchbar oder überflüssig geworden ist, dessen Wörterbuch und Grammatik in den neuesten Ausgaben.

Ferner ist mir eingefallen, daß, da Ihr Vaterland doch immer mit America in Verbindung gewesen ist, die Coppenhagener 5 Bibliotheken leicht Sprachlehren und Wörterbücher anderer Amerikanischer Sprachen besitzen könnten. In diesem Falle würde mir eine genaue Anzeige der Titel derselben ungemein willkommen seyn. Ich besitze zwar einen reichlichen Vorrath von Hülfsmitteln dieser Gattung und wie ich glaube versichern zu können, mehr in 10 gedruckten und handschriftlichen Aufsätzen, als sich sonst irgend bei jemandem findet. Jedoch stößt man immer noch auf Neues, und eine nicht unbedeutende Anzahl von Schriften, die mir, ihrem Titel nach, vollständig bekannt sind, geht mir in der That ab.

Ich bin beschämt, Ew. Wohlgeboren, als einen Unbekannten, mit 15 so vielen Bitten zu belästigen. Allein ich wage auf Ihre Güte, und Ihren Antheil an jedem, wenn auch untergeordneten wissenschaftlichen Bemühen zu rechnen, da ich wohl fühle, daß diese Sprachen wilder Stämme sich nicht an Interesse mit denen des gebildeten 20 Asiens messen können.

Erlauben Sie mir Ihnen noch einmal die Versicherung der innigsten Hochachtung zu wiederholen, mit der ich die Ehre habe zu verharren

Ew. Wohlgeboren ergebenster,

Humboldt.

Tegel bei Berlin, den 25. August, 1826.

25

712. Til J. L. Heiberg. (Koncept?)

København d. 4 Oktober 1826.

Kære Ven!

Min Retskrivningslære er færdig; men jeg véd ikke, om jeg kan sige *opus exegi* o. s. v. dog er det vist, at jeg har ingen Umage skyet for at kunne det. Det 4de Hæfte har fundet Nåde for Br.s Øjne i ny 30

Freya Nr. 37. hvor han siger: „de fleste af de Forandringer, som foreslaaes i 4de Hæfte, maa jeg ansee for virkelige Forbedringer“. Men det er vel kun for at hindre Udbruddet af åbenbar Krig eller Fjendskab, da han har mældt sig ud af Selsk., hvilket jeg dog var
 5 langt fra at tage ham ilde op! Hvis De vilde anmælde min Bog i Revue Encycl. Journal des Savans eller et andet passende Sted vilde det være mig meget kært; den er at få særskilt, og kan derfor anmeldes som et særskilt Verk. Jeg ønsker helst at De gör det ganske upartisk og uafhængig af Deres egen Overbevisning om Sagen, og
 10 Venskab for min Person; men for at give Dem nogle Idéer tillader jeg mig at yttre:

For at dömmе om dette Verk, må man kjende Forfatningen af den danske Retskrivning. Der gives da næppe noget Sprog i Evropa, hvis Retskr. er mindre bestemt eller mere vaklende, hvilket spores
 15 selv i de allernyeste Bind af Vid. Selsk. Skr. En Forf. opfylder alt med dobbelte Vokaler eller stumme *e* (f. E. Prof. J. Møller), en anden udelader alle stumme Bogstaver (Dr. G. L. Baden); én antager *i* næsten overalt for Konsonant (Prof. C. Molbech), hvorved Sproget bliver fuldt af Diphthonger en anden skriver *j* overalt for
 20 *i consonans* (det franske *y*) i *youg* o. desl.) f. E. Prof. R. Nyerup, hvorved alle Diphthongerne forsvinde, ti at skrive *v* for *u consonans* er forlænge siden antaget i de allerfleste Tilfælde. En skriver *f* for *ph* og *kv* for *qu*, f. E. Prof. S. N. J. Bloch, en anden beholder *ph*, *th*, *ch*, o. desl. aldeles efter den latinske Skrivebrug, f. E. Provst M. F. G.
 25 *Bøgh*. foruden en uendelig Mængde mindre Forskjelligheder i enkelte Tilfælde Og alle disse Forfattere ere nulevende flittige og sprogkyndige Mænd. I dette Virvar har vor Forf. søgt at bringe Orden og System, se her hvorledes han bærer sig ad for at løse denne vanskelige Opgave. Først bestemmer han den højeste Grund-
 30 sætning for Retskrivningen i Almindelighed, nl. *synlig at betegne det hørlige Sprog, eller Udtalen*. Dernæst analyserer han det dansk-norske Sprog og viser af hvilke *Vokaler, Aksentuationer og Konsonanter* det består, af hvilke dog nogle anses for så fine, at de ikke bör udtrykkes i

Skriften, da de ikke iagttages ensformig overalt. Endelig betragter han den Bogstavsrække/Alfabet som er antaget til at betegne de enkelte Lyde med, hvilken egentlig er *den latinske*, skönt den endnu hyppigere anvendes i *den gotiske Form*, der dog som mindre ægte og smagfuld *burde forkastes*. — Efter udførlig at have betragtet disse Materialier for Retskrivningslæren udvikler han i et 4de Afsnit/chapitre, de Hensyn man må tage, de specielle Grundsætninger man må følge i at anvende Alfabetet til at udtrykke de enkelte Lyde for at opnå Skriftens højeste Mål, at synliggøre Sproget. Disse Grundregler ere efter vor Forf. følgende 1) *ikke at antage for fine Distinctioner i Lydene til Betegnelse i Skrivningen for ikke at forvilde den skrivende eller opløse Sproget i Provinsdial. især for ikke at adskille det danske fra det norske, som hidtil have været det samme i ét og alt.* 2) *men følge Brugen (Skrivebrugen) såvidt muligt, ja endog tage Hensyn til andre Sprogs Brug, der have samme Alfabet. Da imidlertid Brugen som vi have set er så vaklende og ubestemt, bör man 3) undersøge dens historiske Oprindelse og Grund eller Ugrund i gammel Dansk og i Oldsproget, det gamle skandinaviske eller islandske samt det nyere Nabo-sprog, Svensk; som i sin Udvikling af det samme Grundprog er gået ganske parallel med Dansken Heri adskiller vor Forf. sig især fra sine Forgængere; da de ikke have taget Hensyn til Brugens Rigtighed eller Urigtighed, uden i alt Fald efter deres egen personlige Følelse, som ingenlunde er tilstrækkeligt til at bedømme den i et Sprog der i 600 År har været Skriftsprog, og hvis Stamsprog er bekjendt af en rig og mærkværdig Literatur næsten som den latinske.* 4) *samt bestemme dens filosofiske Overensstemmelse med Sprogets Natur efter Ordenes Etymologi og 5) Analogi samt 6) lignende Ords Adskillelse.* Dette er Forfs. Teori og udgør den 1. Afdeling af Verket fra S. 1—121. Den anden større Afdeling fra S. 122—339 indeholder i 16 chap. Afhandlingen af de enkelte Punkter, hvortil den danske Retskrivning efter Forfs. Synsmåde kan henføres. Det første af disse (eller forfra det 5te) handler om Nødvendigheden at bruge de latinske Bogstaver; det 6te om de store Begyndelsesbogstaver; det 7^{de}

om de lange Vokaler. disse har Forf. indrømmet en udførlig Afh. hvori han viser at deres Betegnelse med stumme og understøttende Selvlyds- eller Medlydstegn, strider imod Sprogets indre Natur og Analogi, mod gammel dansk Brug og mod Svensk og Islandsk, på hvilke Grunde de forkastes aldeles og kun en enkelt Vokal antages til hver enkelt Vokallyd, men til at betegne Længden, hvor det måtte anses fornødent, anvendes Tonetegn. Det 8de Kapittel handler om *å*, en Lyd som i Oprindelsen svarer til Fransk *au*, men i Lyden nærmere til *o* ouvert f. E. i *opter*, *ordre*, *or*. Dette har man hidtil sædvanlig betegnet med *aa*, hvilket i sig selv er fejlfuldt, da Lyden er enkelt og derhos barbarisk og smagløst da denne Vokal ofte forekommer i Forbindelse med *a* ja stundum to Gange efter hinanden, hvilket altså må skrives: *aaa*, og *aaaa*! Årsagerne hvorfor vor Forf. just vælger *å* ere 1) at denne Figur isig selv bedst tilkjendegiver Oprindelsen af *a* og Lyden, som har nærmet sig *o* 2) at den bruges af de Svenske altså er bekjendt over hele Norden, 3) at den stemmer overens med den islandske Betegnelse *á*, og 4) med den ældste danske Skrivebrug, som var at skrive *a* med en Tøddel over, eller *a* alene, til at godtgøre hvilket Forfatteren har tilføjet et Facsimile af en ældgammel dansk Codex, hvorpå dette *å* forekommer tre Gange; 5) samt at dette *å* har været foreslået af en berømt dansk Grammatikus *Höjsgård* 1743 og 1747, hvilket Forslag siden den Tid er gjentaget af flere f. E. af Prof. *Nyerup* og især siden 1804. virkelig begyndt at anvendes af Danske. I 9de Kap. kommer Forf. til *eu fermé* og *ouvert* for hvilke han ligeledes bestemmer to forskjellige Bogstaver, nl. *ø* og *ö*, som hidtil have været i almindelig Brug, skönt ikke således adskilte; dog er hans Adskillelse af dem ikke vilkårlig men dels grundet på *Höjsgårds* Forslag dels på Overensstemmelsen i Figuren af *ø* med *o* *fermé*, og af *ö* med *å* ouvert. Således har Forf. fået 10 Selvlydstegn til de 10 Selvlyde som efter omtalte *Höjsgård* findes i Dansk og som efter den berømte *E. F. F. Chladni* i *Gilberts Annalen der Physik* 1824, 2 St. udgøre alle de selvstændige Hovedlyde, de menneskelige Taleredskaber ere i Stand til at frembringe.

Vor Forf. har dog uafhængig af Chladni anvendt sit System i en spansk Sproglære på Dansk, som udkom 1824, hans ortografiske System er nl. ikke så afvigende fra det sædvanlige, at det i nogen Måde hindrer Læsningen af en dansk Bog, det letter den snarere da det blot består i at bringe den sædvanlige uregelrette Brug til 5 Enhed og Regel. Det 10. Kap. handler om Adskillelsen af *o* og *å* samt af *e* og *æ*, hvilke Bogstaver for længe siden ere antagne til at betegne *e fermé* og *è ouvert*; dog ikke ganske regelret men, lige som det Franske *e* og *ai*, ofte efter Oprindelsen/Etymologien; f. E. *règle* af *regula*, men *aigle* af *aquila*. Forf. hæver ikke denne Uregelret- 10 hed i Brugen men søger at henhøre den til visse bestemte Regler efter hvad han anser for dens virkelige Grund, nl. Ordenes Etymologi. Det 11. Kap. afhandler Adskillelsen af de øvrige beslægtede Selvlyde: *ö* og *ø*, *ø* og *y* (det franske *u*) *o* og *u*, *e* og *i*. Det 12te om Aksenternes Brug, hvormed Forf. dog er meget sparsom. Efter hans 15 Theori er det kun de 5 Selvlyde *e*, *o*, *i*, *y*, *u* der kunne behøve at aksentueres, og i nogle få Tilfælde *a*, men han anvender kun Ak-senten i sådanne Tilfælde som ellers kunne forveksles med andre, og i disse overensstemmende med Fransk, så at *é* er *e fermé*, *ó* er *o fermé* o. s. v. I det 13. Kap. går han over til Konsonanternes Ret- 20 skrivning, og navnlig til Tvelydene, som ikke findes i Dansk og Svensk, han vil altså ikke skrive *ei* men *ej* (*j* er nl. ligesom i Tysk og alle nordiske Dialekter det fr. *y* consonne) ikke *eu* men *ev* o. s. v. f. E. *Evropa* hvilken Anvendelse af *v* dog i de fleste Tilfælde har været antaget i Dansk over Hundrede År. I det 14. Kap. bestem- 25 mes *j* ligeledes til at bruges foran Selvlydene i Ord som *Pjedestal*, kort overalt hvor man ikke hører *i* som Vokal i en egen Stavelse, også dette er næsten almindelig Brug. Foran de bløde Selvlyde *æ*, *ö*, *ø*, *y*, *i* skriver han dog ikke *kj*, *gj*, men kun *k*, *g*, da disse bløde Selvlyde af sig selv i alle Tilfælde blødgøre Lyden af *k*, *g*, så at intet 30 *j* her behøves; men foran *a*, *å*, *o*, *u*, *e* skriver han *kj*, *gj*, da de hårde Selvlyde ofte forbindes med hårdt *k*, *g*, og *j* altså ikke kan undværes når den bløde Lyd *kj*, *gj* skal tilkjendegives. Herved kommer han

ofte til at indskyde *j* imellem *g* og *e*, hvor *g* i den danske Udtale er blødt, ligesom de Franske omvendt ofte indskyde *u* imellem *g* og *e*, når *g* er hårdt Det 15de Kap. handler om Konsonanter, der ligne hinanden i Lyden og derfor let forveksles, såsom: *j* og *g*, *g* og *k*, *v* og *f*, *b* og *p*. Det 16de om stumme Medlyde. Resultatet af hans Under-søgelse derom synes at være at de i Ordene radikale beholdes, når de høres i visse Provinser, eller og i Følge deres Stilling ikke kunne høres, altså ikke fordunkle Udtalen; men de uvæsentlige, fal-skelig indkomne forkastes, f. E. *Lance* skrives *Lanse* ikke *Landse*, *Pro-
 10 vince* skrives *Provins* ikke *Provinds*, hvor *d* er indkommet fra den tyske Skrivebrug, der er rigtig efter den tyske Udtale, men fejlagtigt efter den danske Udtale og efter Ordenes Oprindelse. Det 17de om Konso-nanternes Fordobling, Forf. følger heri den almindelige Brug, der stemmer overens med Brugen i Latinen, altså fordobles ingen Kon-
 15 son. i Enden af en Stavelse. Det 18de om de overflødige Bogstaver *c*, *q*, *x*, *z*, som alle forkastes, fordi intet af dem betegner i Dansk en nogen egen Artikulation; men *c* udtrykker Lyden *k* eller *s* og plejer især i første Tilfælde at forkastes af mange; *q* er næsten gået af Brug; *x* forekommer sjælden og hindrer Stavningen, ti den naturlige Af-
 20 deling af f. E. Ordet *Exempel* er hverken *e-xe-mpel* eller *ex-emp-el*, men, efter den danske Udtale, *Ek-sem-pel*, Forf. skriver altså overålt *ks* isteden; *z* forekommer ikke i noget dansk Ord, men kun i nogle meget få fremmede, der udtales med *s*, stundom er det fejlagtigen indkommet fra den tyske Skrivebrug, f. E. *Magazin* for *Magasin*,
 25 som er den danske Form af Ordet. Det 19de om de fremmede især franske og latinske Ord. Man har påstået at de måtte skrives lige-som i Grundsproget fordi de i den Form ere bekendte over hele Evropa og danne ligesom et almindelig antaget Sprog; men vor Forf. viser at de ligesom andre Ord, skrives ganske forskjellig af
 30 forskellige Folkefærd, f. E. *jaloux*, på Engl. *jealous*, på Ital. *geloso*, på Spansk *zeloso* o. s. v. at de danske følgelig ligesåvel som alle andre Natsioner kunne have Ret til at skrive dem efter deres egen Udtale og deres eget Sprogs Natur. Forf. beråber sig for øvrigt

mest på den Grund, at den modsatte Skrivebrug leder til den Absurditet at ingen kan læse en dansk Bog uden han forstår at læse Tysk, Fransk, Engelsk, Latin o. s. v. hvilket er såre hinderligt for Almuens Læselyst og Oplysning, samt at Forfædrene fra Arilds Tid have forandret fremmede Ord efter Sprogets Fordringer uden Sky, 5 og at man ikke nu kan afvige fra den begyndte Plan — uden ligesom at dele Sproget og fordærve Retskrivningssystemet. Det 20de Kap. handler om Skilletegnene og de øvrige i almindelig Trykbrugelige Tegn, og slutter med en kort Efterretning om Rommertallenes Oprindelse hvori der efter Prof. *Giuseppe de Matthæis* sull' 10 origine de' numeri romani, vises at de intet have at gøre med det lat. Alfabeta uden ved en tilfældig Lighed med nogle af Bogstaverne, at de følgelig ikke bør anses for at høre til den latinske Skrift; men forkastes som et langt ufuldkomnere Talsystem end de arabiske, da et dobbelt er unødigt, og uantageligt. Således anfører 15 Forf. ved mange andre Lejligheder en Mængde danske og svenske Forfattere, dels af samme Tanker som han selv dels af modsatte, samt en Mængde Prøver af og Anmærkninger over gammel Dansk foruden idelige Jævnførelser med Svensk og Islandsk så at hans Arbejde er helt igjennem historisk og filosofisk tillige, og derved måskje 20 interessantere at læse end adskillige andre Arbejder over Retskrivningen både på Dansk og andre Sprog. Dette var også uundgåeligt nødvendigt for vor Forf. da hans Plan var intet nyt at indføre; men alene at vælge imellem det forhåndenværende hvad der efter Sprogets Natur og Oprindelse syntes at være det rigtigste. 25

723. *Fra P. A. Heiberg.*

Paris den 29de December 1826.

Høystærede Herr Professor.

Jeg takker Dem meget for de mig tilsendte Skrifter. Den første Halvdeel af Deres Retskrivnings-lære modtog jeg ved Herr Borryng, faa Dage efter min Hjemkomst fra Landet. Jeg var da noget upas- 30

selig, saa at jeg ikke kunde indlade mig med Herr Borring i nogen sammenhængende Samtale, hvilket jeg haaber at han, i Følge Omstændighederne, vil tilgive mig, naar De vil behage at bringe ham, tilligemed min Hilsen, denne Undskyldning.

5 Med Herr Raymond modtog jeg sednere nogle andre Meddelelser fra dem, og iblandt Dem Slutningen af Deres interessante Skrivt. Herr Raymond har sednere været hos mig for at bede mig læse for ham et Brev fra Dem, skrevet paa Engelsk, som han antog for Dansk. Han har bedet mig takke Dem for Deres givne Raad,
 10 som han agter troeligen at følge. Han beder mig ogsaa sige Dem at han har afsendt til Hamborg en Pakke, indeholdende nogle Skrifter til Dem, og til andre af hans Venner.

Hvad Deres Innovation med å angaaer, da er jeg i Grunden aldeles enig med Dem, men jeg differerer meget fra Dem i Hen-
 15 seende til Formen. Jeg troer ikke at man bør antage et Svensk Tegn, naar man kan faae et eget Nationalt, og dertil har Capit. Abrahamsen i Minerva, for henved 30 Aar siden gjordt et Forslag. Dette Tegn er omtrent saadant α, hvilket har to Fordeele for det Svenske å, først at det ikke er laant, dernæst at det, for at skrives,
 20 kuns udfordrer eet Pennestrøg, da derimod det Svenske Bogstav fordrer to, hvilket er, i mine Øyne, en stor Fordeel og Lettelse for den skrivende. Det er National-Aand og ikke National-Had, der bevæger mig til at forkaste det Svenske Bogstav, hvis *almindelige* Antagelse i det Danske Sprog vil finde en, som jeg troer, uovervin-
 25 delig Modstand, hvorpaa De maaskee ikke har tænkt. Utallige Danske Familienavne skrives paa ældgammel vedtagen Maade med aa; Vil det vel være mueligt at bevæge disse Familier til at antage det Svenske Bogstav, og saaledes give sig Udseende af at være Svenske Familier? det troer jeg ikke. Forandringen vilde der-
 30 imod have været meget lettere at tilvejebringe, naar det nye Tegn havde været originalt isteden for at det er laant. Dog, maaskee fejler jeg i denne Formodning; dette vil Tiden lære. I alt Fald bør man dog, troer jeg, forkaste det stumme e med det samme, og ikke

antage Præsten Galskjøts latterlige og ravgale Orthografie; thi naar man vil gjøre orthografiske Reformer, bør man ikke opholde sig ved een eeneste Fejl, men angribe dem alle paa eengang.

Behag at hilse Herr Petersen, og takke ham for de mig tilsendte Skrivter, som jeg, efter hans Ønske, med Fornøyelse skal omtale i 5 *Revue encyclopedique*. Men han vil letteligen indsee at en Analyse af et orthografisk Skrivt over et Sprog saa lidet udbredt som det Danske, ikke er passeligt for et Fransk Maanedsskrivt, jeg vil saaledes ikke kunne faae Plads til en saadan Anmeldelse i den bibliografiske Sektion, men maae henkaste den i den sidste Sektion, der 10 indeholder korte Noticer.

Dersom jeg, her i Paris, kan være Dem til nogen Tjeneste, da beder jeg Dem være overbeviist om min Beredvillighed.

Jeg har den Ære at hilse Dem med sand Høytælse.

Heiberg. 15
rue du Dauphin No. 7.

P. S. Den ovenmeldte Pakke er adresseret til den Danske Post-Direktør Muck i Hamborg.

Udskrift: à Monsieur Monsieur le Professeur Rask à Copenhague affranchi 20
jusqu'à Hambourg.

740. *Til Sveinbjörn Egilsson.*

Kaupmannahöfn þ. 12 maji 1827.

Elskuligi vinn!

Þó eg hafi eginliga ekkert að skrifa um, nema að þakka yðr fyrir seinast, sem við segjum, get eg samt ekki látið hjálfiða að skrifa yðr línu með þjesum mínum nýutkomnum, sem eg bið yðr halda til 25 góða með. Þeir munu að sönnu ekki vera úr yðar ríki, enn eg hefi nú ekkert annað að bjóða.

Um mikið þakklæti er eg yðr skyldugr fyrir þá ágætu latínsku útleggíngu af O. Tryggvas. sögu, sem öllum kemr saman um, að aldrei gat betri verið; bara yðr mislíki nú ekki vor meðferð í prent- 30

uninni, við höfum umbreytt stöku orðum og bókstöfum, sem við biðjum yðr ekki að misvirða, það hefir ekki verið opt. Eitthvað það helzta var að hafa allar sítaziutölur eða merki aptan við það, sem þau tilheyrja; þér hafið stundum haft það fyrir framan, en þá sèr
 5 maðr ekki hvert það heyrir því orði, þeirri klausu eðr allri vísunni til, og sèrílagi sè eitthvað fyrir framan, þá veit maðr ekki, hvert það heyrir því undanfarna eðr því eptirfylgjandi til.

Mèr þótti vænt um lagfæringarnar og athugasemdirnar við Eddu mína, eg vildi þér gæfuð hana út alla einhvörntíma með yðar upp-
 10 lýsingum og skíringargreinum, því annars held eg mart í henni verði með tímanum óskiljandi og meiníngin gleymist.

Það var skaði að nokrum sinnum í yðar handariti var sítærað rángt, svo við fundum það ómöguliga, sem til var greint í textanum, og urðum svo að strika út, eða setja *alio loco* &c. í staðinn.

15 Ennþá eitt! Má eg spyrja yðr, hvað *Skirnir* heitir? *Sktrnir* eða *Skirnir*, því þeim lærðu hér kemr ekki saman um það.

Loksins bið eg að heilsa öllum góðkunníngjum í yðar hring, og að hafa í vinsamligri endrminníngu
 yðar einlægt elskandi vin og þenara

R. Rask.

20 Það væri mart, sem eg vildi skrafa við yðr um, ef færi gæfist; t. d. hvört maðr á að segja *mán* eðr *man* (fyrir eg *mun*); eg held *mán* hafi verið elzt af því Svíar segja *mán*, og það finnst í margt. *mánum*, sem mun eiga að vera *mánum*, enn síðan *man*, *munum*, eins og *skal*, *skulum*.

25 2) Eg held *hon* sè opið eins og *son*, og órètt að skrifa *hón*, sem eg hefi áðr hugsað, af því eg finn í Gotlandslögum skrifað *han* (fyrir *hún*), sem mun ega að vera *hån* þ. e. *hon*.

3) Eins held eg *hot* (fyrir *hvat*), sè rèttara heldr enn *hót*, af því hverki *v* nè *j* fyrir framan hljóðstaf gerir tvíhljóð.

30 4) Eins og *or* (fyrir *úr*) enn ekki *ór*, því það mun vera sama sem *ör*, *er*, og sèrílagi *yr*, eins og *for*, *fyrir*; *of*, *yfir* (ekki *fór*, *óf*.) En ekki er eg viss um þetta samt. Þér munuð vita það alt betr; en híngað til

hefir vantað flesta isl. málvitrínga Krítík og smekk og nákvæmni, að mér sýnist; þeirra þekking hefir verið *aggregat* af orðum og hugmindum hvað um annað, enn sjaldan hefir fundizt maðr, sem væri í standi til að skera úr vandræðum með röksemdum skírliga, stuttliga og ómótmælakliga. —

5

Lifið þèr vel!

Udskrift: Veleðla Hra. Sveinbirni Egilssyni Kennara við Bessastaðaskóla á Íslandi.

745. *Til A. A. Afzelius.*

Köpenhamn d. 5 Juli 1827.

Bästa Bror!

10

Ditt Bref med v. Essen var mig ganska kärt; jag har då deraf erfaret att du lefver väl, och icke glömt mig alldeles; måtte dessa rader nu också träffa Dig och de Dina vid god hälsa och förnöjdt sinne! Jag visste i förstone efter min hemkomst icke hvar Bror var att finna, da jag hörde bara att du flyttat från Stokh. men ingen kunde säga mig hvart; jag har derfor icke skrivvit; men en gång skickade jag dig en engelsk bok (Northern Antiquities &c. 4to), som jag fick i Kommission från Edinborg; jag adresserade den til Mag. Wiborg i Stockh. i hopp att han måste veta ditt uppehållsställe och adresse, och att jag genom ett par rader från dig sjelf i den anledning torde få att höra hvart du flyttat; men jag har sedan intet hört om boken hvarken från honom eller dig. Sedermera har det dragits, så att jag till dessa icke skrivvit, men flere gånger skickat Bror munliga hälsningar med gemensamma bekanta. —

Jag lefver ganska bra, fast ännu ungar i mitt 40de år, och studerar på all verldenes språk, som hittills. Jag har iår utgifvit en liten *italiensk Formlære*, som jag intet vill ledsna bror med att skicka. Min sista pjese är om gamla ägyptiska tideräkningen, och emedan den, måhända, kunde äga intresse för Theologen har jag äran att skicka den. Till slut ber jag så mycket att hälsa Frun, och om jag

30

skulle äga någon annan vän eller bekant i ditt granskap; ty lilla Oriel lärer knappast vara så reel att han kommer i håg mig.

Din uppriktigt tillgifne vän

R. Rask.

5 *Udskrift:* Konungens Trotjenare Kgl. Hofprädikanten Mag. A. A. Afzelius
Kyrkoherde i Enköping.

765. *Fra Carl Dahlgren.*

Stockholm d. 26. Oct. 1827.

Min bäste Herr Professor!

Tack för längesen och vistelsen tillsammans hos Afzelius å Blasieholmen, der Professorn i det inre rummet var syselsatt med
10 sina litterära arbeten och jag i det yttre att prägla förstånd i en hop dumma pojkar. Sen den tiden äro nu, om jag ej bedrar mig, en nära 10 år förflutna. Och ännu troligen intet grått hår på Professorns hufvud, då jag har minnst ett för hvart lefnads år. Men Herr Professorn undrar väl, hvarföre en sådan fogel som jag, fattat
15 pennan för att på en quart störa Tit. begrundanden i Sancritska, Celtiberiska, Spanska, Isländska, Arabiska, Lappska, — ja — skall jag säga ut ordet — men det mulnar härvid på mitt anlete — Vår gamla, hedersvän Lorenzo Hammasköld är död. — Jag har ansett såsom en skyldighet att härom anvertera. Han stafvar nu på det
20 nya Alphabetet deroppe — den trofaste, redelige vännen. Ack! för alla roliga stunder jag hade i hans hus. Jag minns ej om Professorn var med, när vi tillställde komedien för honom på hans födelsedag, då vi voro utklädda: den ene till Allmänna Journalen, en annan till Svensk Litt. Tidning, en tredje till hans opera omnia etc. — der,
25 efter skrattandet och löjet, förmaksdörren öppnades, och alla hans barn togo emot honom och en glad harmonicis toner och vackra röster kommo honom till mötes, och han gråt så hjertligt. —

Dock det der allt är nu förbi, liksom den roliga tid jag hade i Tit. sällskap i Afzeli hus, der jag gerna var dagens Pajas och råkade
30 ofta i krakil med Mamsellen i Huset, Dahlman och ett par dumma

lärare för min satiriska tunga. Nu för att tala om gamla bekanta, så får jag nämna, att Afzelius mår väl och har huset fullt af barn, rättnu flere än de poetiska. Cnatingius ser så här ut

alldeles som en
 Heimskringla, lärer lancastermetoden och funderar att få sig ett 5
 pastorat. — Hamburger börse, der han och Jag complimenterade
 Tit i paunsch på dess födelsedag, står ännu quar och florerar,
 paunschen är dock dyrare. Palmblad med foten skall gifta sig. Ling
 grubblar på sina Asar och ämnar efterhand trycka fort. jag har läst
 hans 14 15, och 16 sångerne — som äro rätt bra — men hvad säges 10
 om det hela? kan det skapas till ett Epos? Korss om jag nu finge om-
 famna Professorn och säga: se här hur klar himmelen är idag, slå
 nu igen den där stora boken, kom ut med i det fria, vi ska dricka ett
 glas Mosel ur ett stor Bragebägare till Lorenzos minne — Men i
 botten — och skålen skulle blifva: Skål för den, som lefver och 15
 andas för det rätta och sanna, står fast och ej svigtar, lefver och
 verkar för idéer och ger djefvulen en örfill, när så bär åt — Han
 tål väl mer än en, det odjuret.

Herr Professor! efter 50 år äro vi troligtvis mer ej till. Jorden har
 ett stort gap. Alltid hungrande, aldrig mätt. Förjäfves strider man 20
 då mer med pennan mot maskarne. Välan låt det rulla af — blott
 det bär oppför. Rättnu går tiden med ångor och vetenskaparne
 likna benrangel, och benrangel bli vi allihop. Men nytt kött få vi på
 yttersta dagen, på Ragnarök. Då behöfva vi ej mer Galten Schrim-

ner. Jo, jo — det är och blir ändå slutligen skönt att få göra det stora språnget in i evigheten och få flyga i famn på sina gamla vänner, då måste Professorn lofva lära mig litet Sancritska, hvarpå jag är mycket nyfiken.

5 O det var ändå bra dumt att Lorenzo dog! annars hade jag kunnat ha det nöjet, att slå ihjel ännu en och annan eländig litteratör en compagni med honom. När höst blir i poésien, så växer det opp svampar. Efter skörden och efter kokningen af sommarns rosor och trädens gröna löf. — Jag blir ledsen rättnu åt alltsam-

10 mans, jag skall börja studera Seneca. Oelenschlägers Væringerne är förtrefflig, en ny krans på hans hjessa. Han kan rycka opp munnen på den poëtiska Pegasen — och föragtar att narragtigt sko den, som ej behöfves, när man färdas i luften. Jag funderar nu på att också bli författare och utgifva mina Ungdomsdigter, med portrait

15 framför, som blir af denna Stads välloflige Åkare Alderman, hvilken har en utmärkt dum physionomi. Härigenom hoppas jag, volente Deo, bli, medan anphaserad i honom, odödlig. Gift sig nu Herr Professor, så har man varm soppa till middagen och bakelse efteråt. — Förlåt mitt sladder. Jag kan inte skrifva på annat sätt, det är

20 dock välment. Med vänskap och högagtning städse Herr Professorns

Tillgifne

C. Dahlgren.

766. Til P. Hjort.

København d. 26 Okt^{br} 1827.

Højstærede Hr. Lektor!

Jeg har at takke Dem på det hjærteligste for Deres gode Skri-

25 velse og for Deres tyske Sproglære, som jeg i Forgårs rigtig har erholdt til min store Fornøjelse. Det var ellers Skade at jeg ikke fik begge Dele så tidlig, at jeg kunde benytte Brevet og anføre Bogen i min Anmeld. af den lat. Konjugationslære. Men De ser ellers lettelig, at jeg ikke kan lade Deres 3 Grunde, for at sætte de lukte Gjo.

30 først, gælde; da Overensstemmelsen med den franske og tyske

Sproglære, endogså blot for den praktiske Nyttes Skyld ved Undervisningen upåtvivlelig bør foretrækkes alle andre Hensyn. Det fornöjer mig derfor usigelig, at De i den tyske Sprogl. har sat de åbne Gjo. først, da jeg således altid kan slå Dem med Deres eget gode Eksempel! De ser at jeg heller ikke har forsömt det i min Anmæld. Men jeg håber dog for øvrigt, at De ikke vil finde den uartig, eller fornærmelig, som i det mindste var vidt fra min Hensigt og Villie; jeg kan ellers ikke nægte at jeg frygter, De vil ikke blive tilfreds, og at jeg har opvakt større Forvæntning om Bifald, end jeg burde. Jeg erindrer ikke mere hvorledes jeg udtrykte mig i mit Brev; men jeg synes endnu, når jeg gjennemlæser min Anm., at jeg ikke kan bifalde noget af det, jeg har ytret mig imod deri, så at, hvis den er stræng, så er den dog efter mit bedste Indsigt og Skönende. Jeg beder Dem derfor ret meget ikke at tage den ilde op; men jeg skal naturligvis ikke have noget imod at De forsvarer Dem, hvis De så synes.

Det fornöjer mig at De i Deres tyske Sprogl. har optaget så meget nyt, som De har; men jeg havde dog ønsket lidt mere! især af/under første Deklin. at se endnu et Par Eks. såsom *Auge, Staat* og under anden ligeledes, f. E. *Kind, Bad*. hvorved de utallige Afvigelser vilde synes ganske regelrette, og *Systemet blive fuldstændigt*, og overensstemmende med de oldtyske Sprog. Dog måskje De med Tiden får lidt at se på Prent derom, hvis De ikke bliver alt for utålig ved det, hvormed jeg denne Gang opvarter Dem.

Imidlertid har jeg den Ære at henleve

Deres ærbødigste og oprigtigste

R. Rask.

767. Til P. C. Larsen.

Københ. d. 27 Okt^{br} 1827.

Höjstærede kære Ven!

Såsom og efterdi jeg nyligen en Bog udgivet og til Trykken befordret haver om de vise Molboers berömmelige Bedrifter og snilde

Påfund; så giver jeg mig den Frihed Dennem, min synderlige gode Ven, samme Bog at tilskikke og forsende; enddog den er hel liden og af ringe Anseelse, håbendis De ville det udi bedste Mening tage og forstå. — Jeg var uvis om jeg skulde vedlægge den anden om de
 5 Ægyptiers Tideregning; men betænkendis at højstærede Ven derudaf kan se, hvorlunde Menniskene tilforne ere blevne henved 900 År gamle, (som hannem ellers af den hellige Skrift noksom vitterligt og bekjendt er), og følgelig hvor længe han har, næst Guds Hjælp, at opholde og i Live bevare Bogense Bys og Omegns vel-
 10 fornemme Indevånere, dem Gud nådeligen beskjerme; så haver jeg den samme Bog ikke villet undtage eller tilsidesætte, overladendis hannem for Resten, at læse derudinden hvad hannem behager, og det øvrige overspringe og plat forbigå.

Med ydmyg og kærlig Hilsen og Tak for sidst til Mad. og andre
 15 Velyndere i Bog., eller hvor højsamme ellers måtte træffes, befalendis eder Gud den alsommægtigste nu og til evig Tid, Amen.
 Venskabeligst R. Rask.

De vedlagte Sager bedes besørgede til de Hrr. Fick og Borring.

780. *Fra Otto Abel.*

Echterdingen bey Stuttgart d. 19ten März 1828.

20 Verehrtester Freund und Lehrer!

Längst schon wäre es meine Schuldigkeit gewesen, Ihnen meinen herzlichsten Dank abzustatten für Ihr gütiges Schreiben und die dabey geschickten Schriften, und es geschah nur deßhalb nicht, weil ich Ihnen einen recht guten dänischen Brief zukōmen laßen
 25 wollte, was nicht geschehen kōnte, weñ ich mich nicht wieder ganz ins Dänische hineinarbeitete. Was mich hinausgebracht hat, und warum ich mich nicht wieder hineinarbeitete, so daß ich jetzt nur mit vieler Zeit und Mühe einen dänischen Brief schreiben kōnte, davon später. Ihre Schrift über die ägyptische Zeitrechnung hat

mich ebenso sehr erfreut wegen ihrer Wichtigkeit, als überrascht, da ich bisher nicht gewußt habe, daß Sie auch in dieser Frage bewandert sind. Die italiänische Formenlehre werde ich studieren, sobald ich daran köme, das Italiänische, das ich seit 2¹/₂ Jahren nicht mehr betrieben, und, da ich vorher eben nicht stark darin 5 war, vergeßen habe, wieder vorzunehmen! An Petersens Wortbildungslehre werde ich mit Nächstem kömen. Die Molboer haben mir schon manchen Spaß gemacht.

Seit einem Jahre bin ich Vicarius d. h. Pfarrgehülfe in Echterdingen, 2. Stunden von Stuttgart, 5. von Derendingen, wo meine 10 Braut wohnt. Sie könen sich wohl denken, daß ich, so oft ich könte, sie oder meine Eltern besuchte. Das kostete mich dañ nicht wenig Zeit. Dazu kömt noch, daß ich mein Tagbuch ins Reine schreibe. Ich mußte auf meiner Rückreise von Kopenhagen an so viel von meiner Reise erzählen, daß mir's am Ende zum Eckel wurde. Ich 15 versprach daher, als ich nach Hause kam, den Meinigen, ihnen mein Tagbuch mitzutheilen. Allein dasjenige, das ich auf der Reise selbst führte, könte ich ihnen aus verschiedenen Gründen unmöglich vorlegen; ich mußte daher ein neues anfangen. Das legte ich gleich anfangs zu weitläufig an. Zwar zog ich es dañ in's Kürzere, 20 allein, so wie ich an Kopenhagen kam, wurde ich wieder weit-schweifiger als je. Wie das kam, darf ich Ihnen kaum erst sagen. Keine mir bekañte Stadt ist mir — noch im̄er — so lieb und werth, sowohl die Stadt selbst, als die Leute darin. Selbst in Stuttgart habe ich unter Aelteren nicht so viele Freunde, als in Kopenhagen. Mit 25 der Beschreibung hievon bin ich deñ noch im̄er beschäftigt. Unter diesen Umständen ließ ich das Schwedische so gut als ganz liegen, das Dänische trieb ich nicht viel mehr, nur daß ich in Ihrem: oprindelse af det g. n. Sprog und besonders in Holberg las. Den Winter hindurch könte ich das Dänische auch deßwegen nicht 30 ernstlich wieder vornehmen, weil ich bey der hiesigen, sehr an-sehnlichen, Gemeinde, beynahe Alles allein zu versehen hatte. Doch habe ich jetzt angefangen, J. Badens Gram̄atik wieder durchzu-

peitschen, welcher daß Petersens Wortbildungs- und Ihre Recht-
schreibungslehre folgen werden. Da ich dänische Prosa noch ohne
Mühe lese, geht es beynahe so schnell damit als weiß die Bücher
teutsch geschrieben wären. Nur mit dem Lesen poetischer Stücke
5 happert es gewaltig und mit dem Schreiben und Sprechen würde
ich vielleicht gar nicht mehr fortkömē.

Von einem Schweden habe ich bis jetzt einen Besuch bekomēn,
oder vielmehr ich habe ihn aufgesucht. Von einem Dänen nur
einen halben. Deñ leider hielt sich Herr v. Schönberg so gar kurz
10 in Stuttgart auf. Addressiren Sie doch ja alle Dänen an mich, nicht,
damit sie an mich etwas ausrichten, sondern hauptsächlich, damit
ich ihnen behülflich seyn kañ. Freylich, weiß ich selbst nicht recht,
auf welche Art? Deñ auf dem Lande, wo ich bin, wird sich nicht
leicht einer herumtreiben. Sie bleiben eben beynahe bloß in Stutt-
15 gard. Deßwegen, damit Sie Dänen an mich addressiren könten
wollte ich Ihnen meine Adresse schicken, aber ich vergaß es daß
freylich, wie Sie mir geschrieben haben. Einen Brief hätte ich nicht
von Ihnen erwartet. Ihre Zeit ist zu kostbar, als daß ich mir Hoff-
nung gemacht hätte, Sie würden etwas davon auf einen Brief an
20 mich verwenden. Weiß ich mich nur Ihres freundschaftlichen Wohl-
wollens würdig machen könnte! Aber ich kañ nichts andres thun,
als, dieselbe Dankbarkeit und Hochachtung gegen Sie behalten,
von der ich durchdrungen war, seitdem ich das Glück hatte, Ihre
Bekañtschaft zu machen. Könnte ich Ihnen doch einmal durch die
25 That beweisen, daß das keine leeren Worte sein. Darf ich nicht
hoffen, daß Sie uns einmal besuchen werden? Dañ richten Sie's
doch ja so ein, daß Sie sich bey mir einige Zeit aufhalten. Laßen
Sie sich für die Zeit, da Sie sich im Wirtembergischen aufhalten,
bey mir häuslich nieder, und machen Sie von mir aus Ihre Ausflüge,
30 auf denen ich Sie begleiten werde. Gewiss für Sie ist Schwaben und
die Schweiz gar nicht ohne Interesse. Sie finden hier in der Sprache
noch Manches aus uralten Zeiten, Manches, das Ihnen über das
Allemañische Aufschlüsse geben kañ. Land und Volk gefallen Ihnen

gewiss auch. Und was ist deñ für Sie eine Reise von 300 Stunden? Ist es ferner nicht Unrecht, entfernte Vetter zu besuchen und die Brüder nicht? Haben Sie Slaven, Perser, Hindus und gar Fiñen u. d. g. besucht, so dürfen Sie deñ wohl auch zu den Teutschen koñen. Nehmen Sie ein Beyspiel an Nyerup und koñen Sie. Oder muß ich 5 Sie abholen? Daß ich es doch köñte! Mein sehnlichster Wunsch ist Ihnen meiner Braut nach der Hochzeit in Kopenhagen vorzustellen*. Aber der Wunsch wird nicht erfüllt werden, und deñoch stelle ich mir ihn so gerne ausführbar vor. Ich schwelge oft eigentlich in dem Gedanken, ich werde in einigen Jahren mit Uhland, der 10 Ihnen vielleicht als Dichter bekañt ist, durch Scandinavien reisen, Dänemark, die Færøer, Island, Norwegen, Schweden und die schwedisch- und teutsch-russischen Ostseeprovinzen besuchen. Da mache ich mir oft gar schon Reisepläne und am Ende sind doch Alles Seifenblasen. Doch, wer weiß, was noch geschieht? Ich habe 15 einem Freunde in Christiania geschrieben, weñ er in Norwegen eine Stelle wiße, die für mich paßen würde, solle er mir's schreiben, und ich würde eine solche in der That añnehmen. Ich nahm mir auch schon vor, ähnliche Bitten nach Dänemark zu richten. Allein, weñ auch meine Versuche nicht so gewiss umsonst wären, Unterthan 20 einer unumschränkten Regierung, sey sie auch so mild, wie die Ihrige, und — wie bey dieser der Fall ist — freysiñiger, als manche constitutionelle; ich möchte nicht Unterthan eines unumschränkten Fürsten seyn. Auch — nehmen Sie mir's nicht übel — Dänemark und Dänen liebe ich bey weitem nicht *so* sehr, als Norwegen und 25

---

* Auch sie selbst habe ich sehr begierig auf Kopenhagen gemacht. Ich erzählte ihr gar viel davon, von Ihnen besonders, und weñ Sie koñen, treffen Sie an ihr schon eine Bekañte. Der Bräutigam einer ihrer Freundinñen war den vorigen Herbst auch in Kopenhagen, von dem er ebenfalls eine glänzende Beschreibung machte. Er kam von Berlin. Berlin . . . . . gen! Lieber todt 30 hier als dort lebendig. Diese Sandwüste, in der die Stadt liegt! Diese langweilig regelmäßigen Straßen! Diese affektirte, süßlich fräuelnde Gemüthlich- . . . . . Ich bedauerte sehr, daß mein Freund (Knepp) hinreiste, ehe ich es wußte. Er entschloß sich erst in Kiel dazu.

Normänner, weiß gleich Kopenhagen selbst mir lieber ist, als irgend eine Stadt in und außer Norwegen, und weiß gleich ich in Norwegen keine solche Freunde habe, wie in Kop. Freyheit ist das erste, und die ist in ganz Europa nur in Norwegen zu finden, ein
 5 so braves Volk — ich rede natürlich nicht von einzelnen Menschen selbst nicht von einzelnen Provinzen — gibt es gewiss nirgends, wie dort, und — als selbst Gebirgsländer — ist mir auch das Land heimischer, als Dänemark. Von Schweden schröckt mich die Aristokratie und Hierarchie ab, und der Mangel an höhere Bildung. Sie
 10 brauche ich in der Beziehung nicht auf den Unterschied zwischen Stockholm und Kopenhagen aufmerksam machen. Ich hätte in der That nicht geglaubt, daß in irgend einer Residenz so wenig Kunst- und wissenschaftlicher Siñ seyn könnte, als mit Stockholm der Fall ist, und es war nur um so auffallender, da ich unter dem Volke im
 15 Ganzen so viele Bildung (nur natürlich nicht höhere) fand und wußte, was einzelne Schweden in Kunst und Wissenschaften geleistet haben. Aber werden Sie nicht denken, es scheine doch nicht, daß mir das Erzählen von meiner Reise so sehr zum Eckel geworden sey? Nun ja, jetzt werde ich nicht mehr so leicht dazu aufgefordert,
 20 und da fange ich deñ wohl auch hie und da unaufgefordert davon an. Deñ, wer erzählte nicht gerne von dem, was man liebt, seye es ein Mädchen, oder ein Volk? Verzeihen Sie mir also mein Dociren.

Bey Gräter fürchte ich in Ungnade gefallen zu seyn, was ich sehr bedauern würde, nicht um seiner vielen Verdienste willen,
 25 deñ Gelehrsamkeit allein flößt mir nicht Hochachtung ein, sondern hauptsächlich wegen der Güte, mit der er mich in dem Norden empfahl. Ohne ihn hätte ich das Glück entbehren müssen, Ihre und noch manche, mir werthe Bekañtschaft gemacht zu haben. Deñ, redlich gestanden ich gieng zu Ihnen mit Angst und Zittern.
 30 Ein solcher Mañ, dachte ich, wird mit dir viele Umstände machen! Wie leicht mir's dañ war, da Sie nur die ersten Worte mit mir gesprochen hatten. Nun sah ich wohl, daß ich auch ohne Empfehlung hätte wagen dürfen, zu Ihnen zu gehen. Aber vorher hätte

ich's nicht gewagt und auch abgesehen davon, bin ich in jedem Falle Gräter für seine Gefälligkeit sehr verbunden und es würde mich schmerzen, ihn beleidigt zu haben. Er antwortete mir so gleich, nachdem ich das von Kopenhagen Mitgebrachte überschickt hatte und gab mir zu verstehen, daß mich die Gesellschaft der 5 Dänenfreunde aufzunehmen bereit wäre. Allein, da ich voraus sah, daß ich sobald nicht für ihre Zwecke werde wirken können, schrieb ich ihm offenherzig, so schmeichelhaft sein Zutrauen zu mir für mich sey, so werden sie doch schwerlich ein todtes Mitglied in ihre Gesellschaft aufnehmen wollen und das würde ich vor der Hand seyn. 10 Vielleicht machte ich ihm auch nicht genug Complimente, deñ da . . . , auf Titel u. d. g. hält er mehr, als ein Mañ von wahren Verdiensten, wie er, thun sollte. und endlich fand er vielleicht Manches in meinem Briefe unbescheiden, wie besonders, daß ich — darf ich es sagen? — Ihre Fehde mit J. Griñ beklagte. Gewiss Sie 15 sind nicht ganz gerecht gegen ihn gewesen, und das beklage ich um so mehr, je größere Hochachtung ich vor ihm und Ihnen habe. Gewiss die „Artigkeiten“ mit denen er Ihre friesische Gramatik anmeldete, waren keine leeren Phrasen; sie waren ernstlich gemeynt. Das kañ ich Sie auf's bestimteste versichern. Ich weiß ja, 20 wie er von Ihnen unter 4. Augen sprach. Vor mir hätte er nicht nöthig gehabt, Achtung zu heucheln, deñ er koñte sich ja wohl denken, daß ich es Ihnen nicht berichten würde, weñ er sich über Sie ungünstig äußerte. Über seine eigentlichen Bemerkungen und Ihre Gegenbemerkungen kañ ich freylich nicht urtheilen, als völliger 25 Laye in der friesischen Sprache, aber zum Theil beruht Ihre Verschiedenheit doch wohl mehr auf den Worten, als in der Sache selbst. Weñ er z. B. das Isländische eine Mundart neñt, so will er gewiss bloß das damit sagen, Teutsch und die alte nordische . . . seyen nächst verschwisterte Sprachen u. s. f. Söhnen Sie sich nur 30 mit ihm aus und verzeihen Sie — mir meine Naseweisheit.

Weñ ich mit meinem Tagbuch fertig bin, und mich vorher im Griechischen, Lateinischen und Italiänischen wieder etwas um-

gesehen habe, werde ich mit Ernst an's gothische Sprachstudium gehen, um daß die ältere teutsche und scandinavische Geschichte und Sagen, besonders das Gemeinschaftliche beyder großen Hälften zu studiren. Wañ ich daran koñe, kañ ich noch nicht sagen, nur
 5 so viel, daß es nicht früher geschehen wird, bis ich irgendwo meinen eignen Heerd errichtet habe.

Vorigen Herbst machte ich eine kleine Reise an den Bodensee nach Oberschwaben, um da außer den schönen Gegenden einige Alterthümer zu betrachten. Unglücklicherweise hatte ich so schlecht
 10 Wetter, daß ich wieder umkehren mußte. Doch sah ich in Ravensburg eine recht hübsche Privatsaamlung von teutschen Alterthümern, freylich meist erst aus der Ritterzeit. Die ältern, Waffen, gleichen den nordischen, aber steinerne finden sich da noch nicht. Derselbe, der diese Saamlung anlegte, die aus in der Umgegend ge-
 15 fundenen Stücken besteht, ließ schon früher in der Gegend von Ellwangen nachgraben, verkaufte aber das dort Gefundene nach Wien. In derselben Gegend (etwa 15 Stunden nordöstlich von Stuttgart) . . . voriges Jahr einige Alterthumsfreunde einige Grabhügel öffnen (teutsche, die bey uns seltner sind, als römische),
 20 deren 15—20 in einem . . . sich befinden. Die Hügel haben die Form der nordischen, sind aber sehr klein. Außer Gebeinen fand man einige zerbrochene Scherben und einige . . . , die aber der Beschreibung nach weder einen Thorshañer, wie ich anfangs vermuthete, noch Streitäxte u. d. g. gewesen seyn köñen. Ich hoffe einen
 25 von denen, die nachgraben ließen, überredet zu haben, eine genauere Beschreibung (etwa in's Morgenblatt) einrücken zu laßen. Eine Beschreibung von einigen Grabhügeln, die bey Sinzheim (bey Heidelberg) geöffnet wurden, stund vor einiger Zeit in der Neckarzeitung. Ich habe sie noch nicht zu sehen bekoñen. Es ist schliñ,
 30 daß wir keine allgemeine teutsche Alterthumszeitung haben. Alles dahin gehörige wird in Provinzialblätter, selbst in politische Zeitungen eingerückt. Wer kañ es da überall her zusammenlesen? Die Schweden bey einem kleinen Publikum von nicht 3 Millionen

haben eine so schöne Sammlung von schwedischen Alterthümern, Sie ein ganz antiquarisches Blatt und wir mit einem Publikum von 30—40. Millionen nichts der Art. Elende Romane, oder elend aus dem Englischen und Französischen übersetzte, werden verschlungen, und altteutsche Gedichte, Alterthümer u. d. g. könnten nicht 5 angebracht werden! Ist das die vielgerühmte teutsche Vielseitigkeit und Gründlichkeit? Ist das die Bildung unsrer Zeit, daß man aus Scotts und van der Veldes Romanen Geschichte und Geographie lernen will, und über Alles sprechen zu dürfen glaubt, was man im Conversationslexikon liest? und wovon man nichts versteht? Diese 10 Scheinbildung, diese französische Oberflächlichkeit und Windbeuteley nimt auch bey uns über Hand von Norddeutschland aus, wo sie längst zu Hause war. Bey Ihnen, wünsche und glaube ich, sieht es in dem Punkte noch beßer aus. — Weñ wir nur eine Alterthumszeitung für Teutschland hätten, oder noch beßer für Scan- 15 dinavien und Teutschland gemeinschaftlich. Ihre Alterthümer würden gewiss manche Erläuterung durch die unsrigen erhalten und noch mehr diese durch jene, da ja beide Völker nach Abstammung, Sprache, Charakter, Sitten und Religion so nahe verwandt waren und blieben. Kopenhagen, so gerade in der Mitte zwischen den 20 beyden Hälften gelegen, wäre gewiss der beste Vereinigungspunkt. Eine Zeitschrift in dänischer, schwedischer und teutscher Sprache, in der man ja in den beyden ersten Exemplaren nur die wichtigsten teutschen, in den letzten nur die wichtigsten scandinavischen Alterthümer aufnehmen könnte. Sie sind so viel ich weiß, Mitglied der 25 thüringischen Alterthumsgesellschaft. Könnten nicht Sie dieselbe veranlaßen, ganz Teutschland in ihren Kreis zu ziehen, und mit Dänemark und Schweden in engere Verbindung zu treten? Doch das sind frome Wünsche, süße Träume. Also genug hievon!

Mein Landsmañ, durch den Sie diesen Brief erhalten, ist ein 30 junger Apotheker, Kurr, der auf Kosten der in Eßlingen gestifteten naturhistorischen Gesellschaft den Norden bereist. Da er demnach hauptsächlich nur Naturforscher aufsucht, so bitte ich Sie, mich

denen zu empfehlen, an die ich gerne Kurr selbst Empfehlungen mitgegeben hätte, Dr. Wendt, Fiñ Magnussen, Þorgeir Gudmundson, Thomsen, Nyerup und besonders Rafn, dem ich bald auch schreiben werde. Wo ist Michelsen jetzt? Ist von den Formaña Sögur der 3te Theil noch nicht erschienen? Ich habe ihn noch nicht erhalten. Darf ich hoffen, daß Sie mich noch ferner mit Briefen beehren werden, so bitte ich Sie, mir auch Nachrichten zu geben von Ihren literarischen Unternehmungen, so wie überhaupt von Ihnen und meinen Freunden.

10 Verzeihen Sie mir die Länge des Briefs. Ich unterhalte mich noch immer so gerne mit Ihnen und Ihr gütiger Brief hat mir den Muth gegeben, nach Belieben mit Ihnen zu sprechen.

Meine Adresse, die ich beynahe wieder zu schreiben vergebßen hätte, ist gegenwärtig: Vicar Abel in Echterdingen bey
15 Stuttgard. Da ich aber nicht weiß, wie lange ich noch hier bleibe, adressiren Sie (Briefe oder Menschen) lieber an V. A. bey Generalsuperintendent Abel in Stuttg. Weñ ich indeßen nicht noch eine Reise mache, bleibe ich hier bis zu meiner Bedienung und von der werde ich Ihnen dañ Nachricht geben.

20 Mit größter Hochachtung Ihr
dankbarer Schüler u. wahrer Verehrer O. Abel.

Wollten Sie nicht die Güte haben, Kurr, weñ er es wünscht, zu Wendt und auf die Bibliothek zu führen?

784. Til Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab.

25

København d. 10de April 1828

I lang Tid har jeg forehaft et literært Arbejde over den fra Sanskrit radikal-forskjellige Sprogklasse i det sydlige Ostindien, det såkaldte Dekkhan, hvortil blandt andre betydelig udstrakte Sprog, hører Tamulisk, som tales i det danske Distrikt omkring Trankebar.
30 Min Hensigt er, deri at give en kort Udsigt over alle de til denne

Klasse hørende Sprog, deres Indretning, indbyrdes Slægtskab og Forholde til andre bekendte asiatiske Tungemål, en i Videnskabernes udstrakte Rige ikke uvigtig Mark, der hidtil har været så ubekjendt i den lærde Verden, at endnu Klaproth i sin, for et Par År siden udgivne, *Asia polyglotta* ikke med et eneste Ord har om- 5
talt den hele Sprogklasse. I Kolombo fik jeg med stor Møjsommelighed og ikke uden Opofrelser Begyndelsen af dette Arbejde trykt på Dansk, for at erholde de asiatiske Tegn til et af de fuldstændigste af disse Sprog (Singalesisk) paralleliserede med de latinske Bogstaver og Mærker, hvormed jeg mente at udtrykke dem alle; 10
men efter min Tilbagekomst til Fædrelandet har det været mig umuligt at få det fortsat, da jeg i min såre indskrænkede Stilling ikke ser mig i Stand til at opfre noget betydeligt til videnskabelige Foretagender, og der vanskelig erholdes Forlægger til et Verk, som isteden for at love Vinding kræver betydelige Udgifter. Der udfor- 15
dres nemlig at adskillige Afændringer af de latinske Bogstaver skæres og støbes, hvilke, skönt kun få til hvert Sprog, dog til alle 6 af denne Klasse løbe op til en betydelig Sum her i Byen, hvor sådant ellers aldrig plejer at forfærdiges. Desuden udkræves nogle Kobbertavler, og da der ikke er at tænke på Forlægger, så falder endelig hele Ud- 20
giften for Papir og Trykningen (som er vanskelig nok) tillige på Udgiveren.

Jeg tager mig derfor den ærbødige Frihed, at henvende mig til det kongelige Videnskabernes Selskab, om det ikke vilde forunde mig en Understøttelse af 300 Rbd. Sølv til dette Foretagende, hvoraf 25
Halvdelen ønskes mig anvist straks, da Arbejdets Trykning ikke kan begynde, förend alle dertil udforderlige Bogstaver ere støbte; den anden Halvpart, når en 5 til 6 Ark ere færdige fra Pressen. Verket vil ikke blive stort af Arketal; men det er Vanskelighederne derved, som fordre så betydelige Bekostninger. Jeg har i disse Dage 30
gjort et lidet Forsøg med at lade skære et Par Stæmpler og siden støbe Typer derefter, hvilket fuldkommen er lykkedes, men allerede dette Forsøg har kostet mig 20 Rd. Ikke desmindre har det over-

tydet mig om Muligheden, at udføre Arbejdet her i Byen, uden hvilken Overbevisning jeg ingenlunde vilde have besværet det kongelige Selskab med en sådan Anmodning.

Ærbødigst

R. Rask.

5 Til

Det kongelige danske Videnskabernes Selskab.

785. *Fra Ebbe Bring* ²³/₄ 1828.

Wälborne och Widtberömda Herr Professor!

Tillåt, att en okänd af Herr Professorn, hvars namn af oss Sven-
 10 skar är så allmäneligen bekant och högaktadt, begär en litterair
 upplysning. Saken är, att jag har afritat flera runstenar, af hvilka
 en del finnas i *Bautil*, men alltid felaktigt teknade. Till dessa senare
 höra 2^{ne}, hvaraf jag här sänder en tekning. Fig. 3. förekommer i
Bautil under N° 1164, och Fig. 4. under N° 1172. — Förklaringen
 15 af Fig. 3 har ingen svårighet; men figuren 4, som på ena sidan af
 stenen har 4, på andra 2 och på 3^{die} sidan en rad runor, är svårare,
 att förklara. Hela inscriptionen, som med största noggranhet blifvit
 afteknad, läste jag så här: *Eskil sati stin thansi iftir Tuka Gurms sun*
sar hulan Trutin sar flu aiki at Upsalum sam o biarig sauthan Runum thir
 20 *satu trikar iftir sin bruthr Gurms Tuka kaku nistir*, eller på Svenska:
 Eskil satte denna sten efter Tyche Gorms son, hvilken Herren vare
 nådelig, och som ej tog flykten vid Upsala etc. De följande orden:
sam o biarig sauthan, förstår jag ej rätt, om de ej skola betyda: *såsom*
fåren på berget; men derpå tviflar jag dock. — *Brocmans* förklaring
 25 (uti Bihanget till Ingvar Widtfarnes Saga, Stockholm 1762 pag. 196.
 följ.) är så orimlig, att den behöfver ingen vederläggning.

De sista orden: *kaku nistir* äro och svåra att förklara. Men torde
 hända, att *kaku* betecknar runristarens namn, och att $\uparrow\uparrow\uparrow\uparrow$ är
 felaktigt inuggit för $\uparrow\uparrow\uparrow$.

30 Härom vågar jag utbedja mig att få veta Herr Professorns tanka.

Genom Bokhandlaren Gleerup skall jag med första hafva äran sända de Prolusiones antiquariæ, som jag hittils utgifvit. Emedlertid framhårdar med största högaktning

Wälborne och Widtberömda Herr Professorns ödmjukaste tjenare

Ebbe Bring,

5

Lund d. 23 April
1828.

Professor vid Academien i Lund. —

798. *Fra Sveinbjörn Egilsson.*

Bessastöðum þ. 5ta Augusti 1828.

Elskulegi Herra Prófessor!

Sofandi gefr guð sínum: ekki þurfti eg að vaða ígegnum móðuna, 10
eins og hann Eiríkr viðförli, til þess að komast í Paradís; þér hafið
sent mér skuggsjá, til að skoða hana í, fyrir hvörja eg þakka yðr
hjartanlegast, vongóðr um það, að bókin yðar, sem eptir fylgir, leiði
mig í allan sannleika; því, satt að segja, finnst mér nú æði tómlengt
í þessari Paradísinni: eg sé þar ekki somikið sem djöfulinn. — 15

Viðvíkjandi Eðinu í Skírnir, þá hefir mér aldrei litist svo illa á
það. En hvað gerið er af lina gèinu? því þessi stafajöfnuðr mun þó
rèttr, d : ð = g : g, ef eg mætti skrifa það svo; sbr. orðin *ógóðr* og
ógurlegr, *ágirnd* og *agi*; og í sama orði: *vigglaðr*, *viggjöll*, öðruvísi en
vigguleið, *Vigguson*, og til þess fyrra heyrði *sigramr* og *sígramr*. Ekki 20
kann eg við þessa Proportionem, þ : ð = h : j, eða þessa, t : þ =
k : h; en þér munuð segja, að ekki verði nær því komist, og það
held eg þér segið satt; því það er bersýnilegt, að okkr vantar
aspiratam gutturalem við k, til hvörrar g svarar, eins og g til k. En
h mun verða ríkt í sessi, so ekki mundi gjörlegt, að fara með það, 25
eins og griskir með sitt H; og þó mun h traúðla heita meiga góm-
stafr (palatina). —

Aldrei tek eg á Ordabókinni. I vor ætlaði eg með miklum
virtum (virktum) að fara til að gegnumganga vísurnar í Snorra
aptr, og bera þær saman við 6ta part Heimskringlu, útg. Khf. í 30

Arkarf., hvörja eg fëkk að láni; en, sjá, Rafn kemr, og hleðr uppá mig heilum bagga, og við hann hefi eg setið í sumar, og þykir gott, geti eg fært þann ómaga af mér fyrir réttir. Sona fer fyrir mér á hvörju sumri.

5 Einhvörntíma í sumar munuð þér sjá ferskeytta vísu íslenzka, sem ort er annó 1403. En ámeðan fel eg mig yðar vinsamlegri og teikna mig

Yðar einlægan elskara

S. Egilsson.

Udskrift: S. T. Herr Professor R. Rask Kjøbenhavn

10 800. *Til Kongen* $\frac{8}{8}$ 1828.

Til Kongen.

Prof. Rask ansøger allerunderdanigst om, at erholde det efter Prof. Rasmussens dødelige Afgang, d. 30te Marts 1826, endnu ledig værende Professorat i de østerlandske Sprog ved Københavns Universitet.

15

Det er nu omtrent 10 Aar siden Deres Majestæt allernaadigst behagede at udnævne mig til Professor, og paa 4de Aar siden jeg, i Anledning af et hæderligt Tilbud fra Edinborg, blev ansat ved Uni-

20 versitetet i København, som Professor i Literærhistorien *med særdeles Hensyn til den asiatiske Literatur*, hvilken Ansættelse, skönt den paa-lagde mig at holde offentlige Forelæsninger, dog ikke var forbunden med ringeste Tillæg i Lønning, eller anden Fordel. Imidlertid mod-

25 tog jeg med Glæde denne Deres Majestæts Naadesbevisning, og opgav Tanken om at forlade Fædrenelandet, i det Haab derved at aabne mig Adgang til videre Ansættelse som ordentlig Professor i de øster-

30 landske Sprog ved mulig indtræffende Vacanse i det filosofiske Fakultet. En sådan Plads aabnedes ogsaa siden ved Prof. Rasmussens Afgang, hvorfor jeg ogsaa under 10de April 1826 indgav min allerunder-

danigste Ansøgning om at erholde samme, saa meget tillidsfuldere, som ingen anden akademisk Lærer var bekjendt for at have opofret

sig til dette Studium. Jeg har ogsaa siden den Tid, for end videre at gøre mig værdig til denne Post, holdt offentlige *Forelæsninger over det arabiske*, og for øvrigt, saa vidt mine indskrænkede Omstændigheder tillode, arbejdet flittig paa den østerlandske Literatur, f. E. udgivet en *Undersøgelse om den gamle ægyptiske Tidsregning*, jævnført med de 5 asiatiske Folkeslags, og i Aar besørget et forbedret Oplag af Prof. Rasmussens *hebraiske Grammatik i Tabeller*, samt bearbejdet *den ældste hebraiske Tidsregning* i Mose Bøger, saavel efter Grundteksten som de gamle østerlandske Oversættelser, hvilken *Undersøgelse* snart vil udkomme, saa og, med det kongelige Videnskabers-Selskabs Under- 10 støttelse, foretaget et Arbejde over den hele Sprogklasse i Dekkhan, hvortil *Tamulisk i Trankebar* hører, samt med stor Umage og Tidsopofrelse samlet en liden *Sproglære og Ordbog over Akrasproget i Afrika*, hvilken paa Missionsselskabets Bekostning ligeledes er under Pressen.

Imidlertid hengaar mit Liv (jeg fylder snart mit 41de Aar), uden 15 at jeg med taalelig sorgfrit Udkomme befinder mig i nogen fast Virkekreds i noget af de Fag jeg har studeret; (jeg har nemlig ogsaa anvendt megen Tid og Flid paa de nordiske Sprog, Oldsager og Historie), og det er nu paa tredie Aar, at Professoratet i de østerlandske Sprog staar ledigt. Jeg vover derfor herved paa ny at hen- 20 vende mig til Deres Majestæt med den allerunderdanigste Bön, at jeg ved denne Lejlighed ikke maatte forglemmes.

København d. 8de August 1828.

Allerunderdanigst

R. Rask.

804. *Fra A. A. Afzelius* ²⁵/₈ 1828.

25

Älskelige Broder!

Efter många öfverståndna sorgfulla öden, skrifver jag Dig åter några vänskapens ord Från det första ögonblick jag såg Dig var det Ditt hjerta ej Din lärdom som fästade mig till Dig: Således har vår Litteraira communication blifvit afbruten; men aldrig vänskapens. 30

Tack för det bref jemte en liten bok, jag nu af Viborg fått. men den Bok, Du från Edinburg sändt mig såsom Commissionaire har ej Viborg lemnat: Låt mig veta när och genom hvem den är till honom lemnad.

5 Du har förmodligen sett att min älskade Sophie, Din väninna, ej lefver mer. Min belägenhet här på landet föreställer Du dig lätt; med 6 små barn. Oriel är i Upsala Cathedral Schola och är skicklig gosse. —

För Din vänskap att hedra mig med kallelse till det vackra Säl-
10 skap Du stiftat är jag Dig förbunden. Laga att jag får ett Exemplar af allt, som hos Eder utgifves i min vitterhets väg: Addressera hvad mig sändes till Prinsessans Catholska Pastor Hudach i Stockholm eller ock till Palmblad i Upsala. Min blifvande skuld afsänder jag tacksamt till Dig sedan jag fått veta den. Var god lemna innelig-
15 gande till Tit. Rafn.

Helsa den vördnadsvärde Nyerup och Mollbech samt Grundvig från Din
tillgifne Vän Afzelius.

Enköping

20 d 25 Aug 1828.

I förra veckan kom Atterbom från landet, der han i sommar arbetat på slutet af *Fågel blå*. Geijer skrifver på sin Historia. Och jag är åter sysselsatt med Folk-Wisor.

811. *Til Sveinbjörn Egilsson.*

Kaupmannahöfn þ. 28. Sept. 1828.

25 .....

Hvað Eðinu mínu viðkemr, þá segi eg eins og Eysteinn k. í mann-
jafnaðinum: þar greiptu á kýlino, ok eigi myndag þessa ræðo vekja,
ef ek kynna hær engo til at svara. En það er fyrst, að *ð* hefir verið
til í isl. frá alda öðli, og aðgreint frá *d*, þó stundum hafi skrifað verið
30 *þ*; en aldrei mun finnast *d* fyrir *ð* í neinum góðum og gömlum sö-

gukóðex. Svo og líka í Noregi, sem sèst af Hákonar Aðalstf. Gulaþingslögum, rúnakeflum, o. ö. Einnig í Danm. og Svíþjóð í elztu lögum og á rúnasteinum er þ eðr th fyrir ð, enn aldrei d, fyrr en gamla málið týndist að öllu leiti hær í landinu, *vide sis* eyrstúnguna við dönsku rættritunina mína. En hvað g snertir, þá hefir aldrei 5 sèreginligr stafr verið hafðr til þess, hverki í íslenzku nè í neinu öðru túngumáli í Norðrálfu heims, og aldrei hefir verið gætt regluliga að skrifa gh fyrir það, þó gh finnist hingað og þangað. Dreg eg hær af þá ályktan, að g hefir ekki verið eins skilmerkiliga og regluliga aðgreint frá g í talinu, eins og ð frá d. Þykja mær þær stúngnu rúnir 10 sanna þetta mál augsjáanliga, þareð:

ʀ er k; ʀ er t, þ er þ,
en ʀ — g, ʀ — d, þ — ð,

en öldúngis ekkert teikn finnst fyrir g. Sýnir það, að

g : k = d : t = ð : þ, 15
en ekki g : g = d : ð

að þeirra dómi, er þá lifðu. En þótt svo væri, að g væri eins ásigkomið og ð, þykir mær það eingin röksemd til að sleppa ð, þó g vanti. Eins og t. d. það er víst betra, að eiga tvær kýr heldr en eina; enn þótt nú maðr, sem ætti að eiga tvær, hefði ekki nema aðra, 20 væri aldrei vert að lóga hinni fyrir því. Eðr hvað sýnist yðr?

En líkligt sýnist mær enn, að h : j = k : g; að minsta kosti er víst, að h er náskyldt k, t. d. *Knæ*, hnè, kríngla, hríngur; eins og: ega, *eje*; saga, seji; auga, *Öje*, osfr., en sè

k = h 25
og g = j
þá er k : g = h : j.

830. *Fra Sveinbjörn Egilsson.*

Bessast. 2 Marts. — 29.

Elskulegi Herra Prófessor!

Óafátanlegar þakkir séu Ydur fyrir ebreska Tímatalid og Paradísar veginn, sem eg hefi lesid med mestu ánægju einsog Egyptska
 5 Tímatalid ydar. Ekki hefi eg enn haft neinn tíma til ad rannsaka það, og eg held líka þar til þurfi meir en minna, ad gera það á eptir Ydur. En eg skal segja Ydur, hvad einn madr sagdi, hvörjum eg lédi bókina; so þér sjáid, ad hann er merkr dómari, þá er hann
 1° lítill, 2° þykist vera lærdr og trúmadr mikill; hann sagdi sér líkadi
 10 ekki, ad þér gerduð Gud ad Bónða undir Fjöllum. Mér syndist þetta ekki koma vid bókarinnar adal-innihaldi, og fór ad segja honum hvad bændastéttin væri æruverd, og af því hann héldt mikid med bændum, syndist mér hann verda gódr aptr.

Eg legg hérna med útlekking af 2 bókum af Odyssea, sem eg
 15 held sé full bædi af ásetnings og óvilja syndum. Nokkrar misprentanir eru í henni, og sumar kannske mér ad kenna, hvad handritinu vidkémr, en ekki las eg prófórkin, eg baudst til þess, en það var ei laust fyrir; er því sumstadar, þó óvíða, vikid fra réttituninni í handritinu t. d. *findi*, impf. conj., sem eg vil skrifa *fyndi* (*af fundu*).
 20 Grisku nöfnin hefi eg átt ílt med. Eg ætladi fyrst ad skrifa allar þetur í einkanöfnum med þ, t. d. Aþena &c.; en lét tilleidast ad skrifa það med því lat. th., vegna vidtekens framburðar, og þó sé eg, ad það er inconsequentia ad sumu leiti.

Vid vorum ad tala um d seinast. Mér sýnist þér ekki taka mei-
 25 níng mína öldungis eins og eg meinti hana, og eg held ad sitt fari hverr okkar, og ad jafnadar dæmi hvers okkar muni vera rétt; því diversi respectus tollunt omnem controversiam. Ekki var það mín meiníng, ad innleida g, og ekki heldr ad reka ð í útlegd; én eg sá engan grundvöll fyrir ð framar en g, nema þann sonefnda skinn-
 30 bóka-grundvöll, móti hverjum eg ekkert hef sem þvílíkum. Heldr vil eg hafa ð, heldr en ð og g, því hér stendr eins á og á tánum á honum Þórarni Nefjólfsyni. Samlíkingin ydar um ð er góð, eg

ætlaði að springa af hlátri yfir henni, og óskaði bara að þá mjóckaði, þá yrði hún aðæquat. Nú á eg eptir að sanna, að líkingin $d : \delta = g : \acute{g}$ sé rétt, og að því fer eg sona: það er sami mismunur á d og δ , í tilliti til linleika hljóðsins, einsog milli g og $\acute{g}$; það flýtr af þessari ritnínargrein: „hvör eyru hefir að heyra, hann heyri“. Þennan 5 mismun kalla eg λ . Nú er $d = g$, af því það eru meðia, þá er

$$\begin{array}{l} d : d-\lambda = g : g-\lambda \\ \hline d-\lambda = \delta \quad \text{og} \quad g-\lambda = \acute{g} \end{array}$$

þarfyrr $d : \delta = g : \acute{g}$ Q. E. D.

Slæmt þykir mér, að eg fæ so lítinn tíma til þess að auka orð- 10 safnid, sem eg var byrjadr með. Eg hefi nú verid að bögglast við Rekstefju og kemst ekki framm úr henni almennilega. Á meðan verð eg að halda ordsafninu ydar, sem mér er mikill leidarvísir. Eptir-á að hyggja, eg finn í Badens dansk-látínska Indice orðid „steenrig“, præðives, hvörninn hugsar maðr sér það í dönskunni? 15 hugsar maðr sér það í dönskunni einsog ríkr af steinum (gimst:) og so yfirhöfud mjög ríkr, eða álítr maðr þar *stein*, sem intensivum? Eg spyr að því uppá lík orð í isl. ss. steinblindr, steingeldr, steinóðr.

Ad endíngu bid eg ydr audmjúklega fyrirgefningar á þessari endrleysu, og óska ydr allskyns heilla í brád og lengd, og vil allajafna 20 finnast

Ydar einlægr vinr og elskari

S. Egilsson.

834. Til Det Kgl. Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem.

København d. 14 Marts 1829.

For nogle Dage siden har jeg haft den Ære at modtage det kgl. 25 Selskabs Skrivelse med Forespørgsel om Undersøgelsen om det lap-piske Sprogs Oprindelse og Slægtskab med de asiatiske; jeg bör ikke længer opsætte at sende det høje Selskab mit ærbødige Svar,

som består i følgende: At det kgl. Selskabs forrige Præsident Hr. Stat... Krogh osv. ved Døden er afgået var mig bekjendt; det var et Tab, som mange her tilligemed mig dybt føle og inderlig beklage. Ikke desmindre har det, hvad mig angår, aldeles ingen Indflydelse på Arbejdet over det lappiske Sprog. Jeg har i sin Tid modtaget al den Understøttelse til bemældte Arbejde, som jeg ønskede og behøvede, indtil det kunde komme til Trykningen deraf: det er derfor ene og alene mig som er i det kgl. Selskabs Gæld, såvel i denne som andre Henseender, og ingenlunde omvendt. Jeg har også arbejdet temmelig betydelig på at opfylde den påtagne Forpligtelse, og skulde måske alt have skrevet Selskabet til, angående Udgivelsen af mit lille Arbejde, om jeg ikke havde væntet på to Hjælpe midler, som jeg meget ønskede først at benytte: det første og fornemste er en Vens Ankomst fra Finmarken her til Byen, som forventes i Løbet af Sommeren, og af hvem jeg håber Oplysninger af Vigtighed for mig, som aldrig har hørt Lappisk tale, og aldrig været i Finmarken eller i Lapland. Det andet er at se Resultatet af Sjøgrens Rejse til de finniske Folkefærd i Rusland, hvilket dog vel ikke behøvede at oppebies, skönt det i sig selv vilde være ønskeligt at erfare.

Jeg vilde også være det kgl. Selskab såre forbunden, om det tilige med Undersøgelsen om Sprogets Oprindelse vilde bekoste en omarbejdet Udgave af Leems lappiske Sproglære, som jeg har Ud-kast til, udgivet særskilt; da jeg så ofte i Afhandlingen kunde behøve at beråbe mig derpå, ligesom jeg i min Undersøgelse om det isl. Sprogs Oprind. havde min isl. Sprogl. at henvise til, skönt den som første Forsøg var meget ufuldkommen; men at henvise til Leems lapp. Sprogl. synes aldeles unyttigt, da den næppe findes på de største Bogsamlinger end sige i nogen Sprogelskers private Eje, om den også var nok så fortræffelig. Men den har vist nok store Mangler, som gör den praktisk ubekvem og ufuldkommen, langt mere end Ordbogen ved Leem og Sandberg er det, efterdi den var udarbejdet förend Sainovicz o. a. begyndte at omtale og begrunde det lappiske. Ikke desmindre ønskede jeg også om den at rådføre

mig mundtlig med min Ven fra Finmarken i Sommer; da Trykningen kunde begynde til Efteråret af Sproglæren og til Sommeren 1830 af Undersøgelsen. Sproglæren burde vel unægtelig være et særskilt Verk, dels for dens praktiske Anvendelse, dels for det upassende i at indføre en Sprogl. i en Samling hvilkensom helst; men Undersøgelsen har jeg intet imod at indføre i det kgl. Selskabs Skrifter, om det har flere Afhandlinger, som tilligemed den kunde udgøre et betydeligt Bind, og ellers agter at begynde nogen ny Samling af Skrifter. Blot at jeg måtte udbede mig at mit Arbejde blev trykt her, med latinske Bogstaver og Retskrivningen *deri* overladt til min Rådighed. Jeg vilde i så Fald med Fornøjelse påtage mig at besørge Korrektur af de andre Afhandlinger i samme Bind med den Retskrivning, som Selskabet måtte behage selv at bestemme. Det synes mig dog bedst, at den lapp. Sproglære først udkom, hvis Selskabet vil indlade sig derpå. Störrelsen vil blive omtrent som den/Leems er, dog snarere mindre end större. Jeg ønskede gjerne ved Lejlighed at erfare det kgl. Selskabs Beslutning i denne Henseende, og det skulde meget fornøje mig, om jeg i denne eller andre Punkter kunde udføre noget til Selskabets Tilfredshed.

At jeg i den lange Tid, siden jeg modtog Selskabets Understøttelse til den lappiske Undersøgelse, ikke har været ledig med andre Arbejder til den fælles Literaturs Ære og Udbredelse; håber jeg de Småsager jeg har udgivet, og efterhånden taget mig den Frihed at sende Selskabet vil kunne godtgøre; den sidste og måske betydeligste Afhandl. var den om den hebraiske Tidsregning indtil Moses med Kårt over Paradis, sendt ved Etatsr. Engelstoft. Desforuden har jeg haft en Del med herværende literære Selskabet at gøre, nl. i tre År været Formand for det nordiske Oldskriftselskab, ligesom jeg endnu på tredie År er for det islandske literære Selskab, foruden et *Etymologicum Danicum*, som jeg udarbejder for det danske Videnskabernes Selskab; men håber og ønsker må tjene begge Folkefærd, som tale den samme Tunge. Alt dette håber og beder jeg må tjene til Undskyldning for min Langsomhed i at tilendebringe

den lappiske Undersøgelse. For øvrigt har jeg den Ære at henleve det høje Selskabs ærbødige og forbundneste Tjener

R. Rask.

Udskrift: Det kongelige norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem.

5 836. Til F. W. Pipping.

København d. 24 Marts 1829.

Højstærede Herre!

I sin Tid har jeg haft den Ære at modtage Deres Skrivelse af 17de Okt^{br} f. Å. med indlagte Kommissioner for det kejserlige Aleksanders Universitet i Finland, og burde vel for længe siden have
10 besvaret den; men dels blev Bogavksionen, som Kommissionerne angik udsat flere Gange, og sluttelig foretaget sidst i Året i Desember Måned, dels har Vinteren her været så stræng, og Postgangen desårsag så afbrudt og usikker, at jeg har troet at burde bie noget. Endnu have vi her Frost og Sne, så at Posten sjælden kommer eller
15 går regelret.

De mig betroede Kommissioner har jeg søgt at udføre efter bedste Skønnende, og det skulde meget glæde mig om De, Højstærede! og det kejserlige Universitet i Almindelighed måtte være fornøjet med mig; det vilde imidlertid ikke hjælpe her at indgå i Enkeltheder, da Bøgerne endnu en god Stund ikke kunne ventes til
20 Helsingfors, men Årsagen, hvorfor jeg skriver disse Linier er for at underrette om Udfaldet i det hele, og udbede mig Forholdsregler med Forsendelsen af Bøgerne til Sommer, samt den lille Sum, hvorfor der ere købte Bøger til Dem, på en eller anden Måde anviste.
25 Den mig tilstillede Regning for Universitetet lyder da på

	179 Rd. 12 Skl. for Bøger
hvertil kommer Salarium	11 - 19 -
samt Omkostninger med Flytning	
og Indpakning &c.	9 - 72 -

30

ialt 200 Rd. 7 Skl. danske Sedler

Det bliver altså 200 Rbd. 7 Skl. danske Sedelpenge, som jeg må udbede mig anvist jo för des kærere i denne Anledning; tillige vilde jeg bede Hr. Bibliothekaren at underrette mig om Universitetet ikke i Sverrig har nogen Kommissionær, som jeg kunde adressere mine følgende Breve til, for at undgå den lange Omvej over Tyskland, dette vilde nl. især behøves når jeg sender Konnossement på Bøgerne, og når den kvitterede Originalregning sendes. — Endelig har jeg også en literær Kommission til Dem, Højstærede! for Universitetet her og for mig selv, om jeg dermed tör besvære Dem, nl. at købe og sende to Expl. af Renwalls finske Lexikon 2^{den} Del; da både Universitets-Biblioteket og jeg selv har første Del, som er en Foræring af Grev Rumänzow, men savner og længes meget efter anden Del af dette vigtige Verk. Hvis noget grammatikalsk Arbejde er udkommet i Finland yngre end Strahlmanns og Judéns (1816 og 1818), bedes De også meget at købe og sende mig ét Ekspl. af hvert, om det også blot ere ny Udgaver af de nysnævnte. Endelig vilde jeg meget gjerne udbede mig en kort Efterretning om Sjögrens Rejse til de finske Folkefærd i Rusland, nl. 1) om han er kommet hjem og 2) om han har udgivet eller bekendtgjort noget om sin Rejse, som på nogen Måde oplyser Sprogenes Forholde 3) hvor sligt erholdes eller, om muligt, da at købe og sende mig strags ét Eksemplar deraf til mig selv. Regningen for sligt Udlæg skal med største Nøjagtighed vorde betalt jo för den sendes des kærere, eller f. E. betalt til Overbringeren, om det sendes til Søs i Soñer.

Jeg har haft den Ære at modtage en venskabelig og såre kærkommen Skrivelse fra Statsråd Stichæus, hvem jeg beder at hilse og bringe min ærbødige Taksigelse for hans kærlige Erindring af sin fjærne Ven. Har jeg nogen anden Ven eller Velynder i Helsingfors bedes ligeledes at hilse Dem fra Højstærede Hr. Bibliotekar! Deres ærbødige

R. Rask. 30

841. Til Sveinbjörn Egilsson.

Kaupmannahöfn þ. 27 apr. 1829

Elskuligi Hra. Egilsson!

Ástarþakkir fyrir sendínguna, sem mér var í sanhleika mjög kærkomin; eg hefði kannske heldr séð Odysseifsdrápuna á vers, en 5 mér líkar mikið mál og tón í yðar útleggíngu, og eg sé það að hún mun nytsamari í sundrlausri ræðu. En — —! Er það rétt að kalla slíkan dikt *drápu*? eg hugsaði drápa væri eitt einasta kvæði, svo sem Jómsvíkingadrápa o. s. fr. enn þetta skyldi heita *Ódysseifsrimur*. — Ad skrifa ekki *Aþena* o. þessh. getr víst vel forsvarazt „*vegna vidtekins* 10 *framburðar*“; en hvört það getr *eins* forsvarazt að skrifa *Athena*, hvað kemr það við oss, sjá þú þar fyrir. Aldrei hefi eg heyrt nokkurn mann segja *Athena*, og aldrei hefi eg vitad *th* fyrir *t* skrifað í *neinu íslenzku orði*. Sýnist mér þessvegna *Atena*, *Filíppus*, *Kalkas* osfr. eins rétt á Ísl. og á Völsku og Spönsku, já nauðsynligt, skuli maðr ekki 15 hafa tvennslags rèttritun í málinu. Í því valska N. T. finn eg: *Matteo* 17,1. svo látandi: E sei giorni appresso, Gesù prese seco Pietro, e Giacomo e Giovanni suo fratello; e gli condusse sopra un alto monte, in disparte. Og mátuligt sýnist mér, að vilji nokkur vita hvörninn það eðr það nafn heiti á grísku, þá líti hann eptir í textanum, 20 og leiti ekki að því í íslenzkuñi. Þó er þetta víst mjög ómerkiligt hjá því að útleggíngin sé rétt, og orðatiltækið snotrt og efninu og textanum samhljóða, sýnizt þèr mér þarí svo heppnir, að eg vildi mikilliga þèr hèlduð þessu starfi áfram allt til endans, og feingjuð svo kórónu lífsins.

25 Forlátið nú þetta bull, og haldið til góða Paradísarmissir, sem eg viðlegg, og behaldið í vinsamligri endrminníngu hæztvirtu Hr.a Egilsson! Yðar einlægt elskandi vin R. Rask.

Í því eg er að láta saman brèfin, sem ega að fara í töskuna, finn eg hjá mér þenna brèfseðil, sem var mér horfinn í vor; læt eg hann 30 svo fylgja nú, þar eg held eg hafi ekki skrifað yðr það sama, sem hann inniheldr áðr. Þarhjá þakka eg fyrir brèf yðar í haust, sem

eg hefi fengið fyrir skömu, og sem var mër mjög kærkomið og uppörfandi. Lifið þèr alla tíma vel, og heilsíð öllum kunníngjum auðmjúklíga og ástsamlíga.

í flýtir.

R. Rask.

Udskrift: Veleðla Hra. Sv. Egilssyni Kennara við Bessastaðaskóla á Íslandi. 5

851. *Til Konsistorium* 30/6 1829.

Allerærbødígst

Ansøgning til det Høje Konsistorium.

Det er nu 17 Aar siden jeg blev fast ansat ved Universitetsbibliotheket, efter dog flere Aar tilforn at have gaaet Prof. Nyerup 10 tilhaande som Volontør, baade ved Udlaanet, da den gamle Underbibliothekar Schelderup var meget svagelig, saa og med andet Bibliotheksarbejde om Eftermiddagen. Ved Schelderups Afgang 1814, da der bleve antagne to Underbibliothekarer, erholdt jeg formedelst min lange Tjeneste den første Plads. I denne Egenskab har 15 jeg siden den Tid, altsaa nu i 15 Aar, tjent i denne Post, først med 200 Rbd. aarlig Løn, derefter, fra 1824 af, med 400 Rbd uden fri Bolig eller nogen anden lignende Fordel, ja endog uden allermindste Tillæg, den Gang jeg blev udnævnt til Prof. i Literærhistorien ved Universitetet. Under min hele Tjenestetid har jeg 20 næppe forsømt nogen eneste Dag at indfinde mig, naar jeg har været her i Byen; men arbejdet paa at ordne og opstille, samt efter Prof. Nyerups Planer omflytte Bøgerne, og at udføre en systematisk Katalog, naar min Hjælp ikke, som i Sommer, har været nødvendig ved Udlaanet eller ved Avktioner o. desl. Saaledes har jeg ordnet 25 og forfattet Katalog over flere Dubletsamlinger, som ere blevne saalgte, og udarbejdet tre Foliobind af Kataloger, det ene over alle de østerlandske Haandskrifter, som tilhøre Bibliotheket, de tvende over trykte Bøger, og begyndt paa det fjerde, hvilket dog de mange løbende Forretninger, og det stærke Udlaan i Sommer, hidtil have 30

gjort mig umuligt at fortsætte. Imidlertid tør jeg vel haabe at mit Arbejde ved Bibliotheket ikke har været ganske ubetydeligt.

Paa Grund heraf giver jeg mig den Frihed, for det Høje Konsistorium at frembære mit allerærbødigste Önske om at maatte erholde den nu efter Prof. Nyerups Afgang ledige Plads, som Overbibliothekar ved Universitetets Bibliothek, hvilken det i Følge Universitetets Fundats (7. Kap. 5. §.) tilkommer det Høje Konsistorium at besætte. —

København den 30 Juni 1829.

10 Allerærbødigst

R. Rask.

852. *Til J. Hallenberg.*

København d. 2 Juli 1829.

Höjvelbårne Hr. Kanselliråd!

Kære, gode Velynder!

Jeg har en Hilsen at bringe Dem, som vil bedrøve Dem, ligesom
 15 den inderlig bedrøver mig, en Hilsen fra den anden Verden, skönt
 den er mig meddelt i denne, og det er fra — Nyerup! Den 28de Juni,
 Kl. 6 om Morgenen hensov han, efter at have lidt utrolige Smærter,
 især en Uges Tid eller to. Han havde dog tilforn modtaget den af
 Dem oversendte Pakke med Afskrift af Eriks Krönnike og Skrift-
 20 prøve, som ere faldne i mine Hænder, hvem det også egentlig var,
 der havde bestilt den, og agtet at göre Brug deraf. I det jeg derfor
 bringer Dem hans Taksigelse, beder jeg at måtte tilföje min egen,
 og endnu en ung Mands, ved Navn Petersen, der er en stor Ven,
 og hvad mere er, en stor Kjender af Islandsk og alle de gamle nor-
 25 diske Dialekter, og måskje med det første vil besøge Dem, for at for-
 øge sin Kundskab i gammel Svensk og Norsk, ved de stokholmske
 Håndskrifter fra Middelalderen. Han har alt vundet Prisen i Sam-
 fundet til den danske Literaturs Fremme for en Afhandling om
 Skriftsprogets Oprindelse i de tre nord. Riger af det gamle islandske,

det første Stykke om det danske Skriftsprogs Udvikling udkommer om en Uges Tid. Det andet skal handle om det Svenske og Norske.

Dertil begriber De let, at det måtte være ham kært, at erholde den gamle Eriks Krönnike.

Jeg søger nu Nyerups Post, hvori han dog levede kummerlig nok. 5
 Det halve, nemlig Bibliotekariatet, har jeg temmelig Håb om, men det vigtigste, nemlig som Provst på Regentsen, mindre. De har vel ikke Ret til at udnævne Deres Eftermand, ligesom Kejseren af Rusland. Dog jeg vil ikke opholde Dem med sådanne Indfald men bede Dem at tage til Takke med en lille Pjese, jeg har udgivet, og 10
 bevare i venskabelig Erindring
 Deres ærbødigste og evig hengivne R. Rask.

Mine Afhandlinger om den ægyptiske og hebraiske Tidsregning med Kært over Paradis håber jeg De har modtaget for længe siden. 15

Udskrift: Högvälb. Hr. Kansellirådet J. af Hallenberg Sveriges Rikshistoriograf &c &c &c Stockholm.

867. *Fra Det Kgl. Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem* 7/10 1829.

S. T.

H^r Professor R. Rask, &c &c &c

20

Kjøbenhavn

Idet Directionen herved har den Ære, at erkjænde Modtagelsen af Deres Velbaarenheds Skrivelse af 20de August, skylder den at melde, at sammes Besvarelse er bleven udsat, fordi den først maatte indhente Selskabets Samtykke i Henseende det Foreslaede an- 25
 gaaende Udgivelsen af Leems lappiske Sproglære.

Det er Directionen særdeles behageligt at melde, at dens Bestræbelser i denne Henseende ikke have været frugtesløse; og at Resultatet deraf er, at Selskabet samtykker i, af dets Casse at under-

støtte Udgivelsen af Leems lappiske Sproglære med 125 Specie-
dalere, under Betingelse, at Selskabet erholder 40 Exemplarer paa
Tryk- og 10 Ex. paa Skrivpapir; samt at i Fortalen nævnes, at Sel-
skabet med denne Sum har bidraget til Værkets Udgivelse; hvilket
5 med Hensyn til de Pligter, der paahvile Selskabets Bestyrelse for-
saavidt Anvendelsen af dets disponible Fonds angaaer, ansees at
være fornødent; ligesom en offentlig Erkjændelse, at Bogen er trykt
paa et lærd Samfunds Bekostning neppe kan siges at være den til
noget Skade.

10 At Trykningen af den omtalte Sproglære ved Deres Velbhs gode
Medvirkning snarest mulig maatte vorde paabegyndt, og at De
ville være uleiliget med at paaskynde sammes Fuldførelse er et
Ønske, som Directionen saa meget mindre kan undertrykke, som
den hurtige Udgivelse af Deres Velbhs belovede Afhandling, om
15 det lappiske Sprogs Oprindelse og Slægtskab med de asiatiske, for
en stor Deel synes at beroe derpaa. De ville derfor venskabeligen
tilgive, at vi — saavel med Hensyn til den Længsel, hvormed Re-
sultatet af Deres Forskninger i et for den nordiske Literatur saa in-
teressant Emne naturligvis imødesees, som til Directionens Pligter
20 mod Selskabet — tillade os at anmode Dem om, saavidt mulig at
gaae dette Ønske imøde; saameget mere som den meer' eller mindre
hurtige Udgivelse af det under Trykken værende Hefte af Selska-
bets Skrivter beroer paa det forventende M. S. med mindre Af-
handlingen skulde blive af det Omfang at den kom til at udgjøre et
25 særskilt Hefte, der almindeligvis bestaaer af henved 30 Ark.

For ikke fra vor Side at give nogensomhelst Anledning til Op-
hold, tage vi os herved den Frihed at fremsende et trykt Ark af det
paabegyndte Hefte, hvoraf det vil kunde skjønnes, hvorvidt —
hvilket ikke er sandsynlig — det skulde være forbunden med Van-
skelighed, at erholde Papir og Typper, der ikke saa væsentligen af-
30 vige fra indlagte Prøve, at det skulde hindre Trykningen, i Kjø-
benhavn, af Deres Velbhs Afhandling.

Saasart Deres Velbhs Svar herpaa indløber, skulle vi ikke und-

lade at meddele det Fornødne i Henseende til Paginering &c &c, og anmode Dem imidlertid at modtage Forsikringen om vor uskromtede Højagtelse.

Directionen for det Kongelige Norske Videnskabers Selskab i Trondhjem 7 Oct 1829

N. S. Schultz

Hersleb Horneman

L. Angell

B. Schnitler

/B. Knudtzon

5

873. *Fra F. D. Gräter.*

Schorndorf, den 26. Dec. 1829.

Verehrungswürdiger Freund,

10

Ich schreibe Ihnen zum ersten Mal aus einer andern Welt. Wie ich dazu gekommen bin, Ulm zu verlassen, und mir hier vor den Wällen der Stadt (die jedoch itzt abgebrochen werden, und mich mit derselben in nähere Verbindung setzen) einen kleinen Landsitz anzukaufen, werden Sie aus meinem Rundschreiben ersehen haben. 15 Sie erhalten hier ein Exemplar meines Wagestücks, des Versuchs einer Einleitung in die Nord. Alterthumskunde. Wenn Sie nur nicht zürnen, über das was ich S. 36 u. 37. aus unseres ehrwürdigen Freundes Afzelius Mittheilung verrathen habe. Ich erhielt diese *Getspeki à Allanzhafi* auf einer Amtsreise, und hatte so ausserordent- 20 liche Freude darüber, dass ich in meinem Wagen und dann zu Hause die Antwort daauf in gleicher Sprache versuchte. Gott weiss aber, wo das hingekommen ist! Vielleicht findet sich ein Mal noch unter meinen Acten. Indessen meins verdiente in keinem Falle den Druck, aber wohl das Ihrige. Noch erinnre ich mich, dass ich 25 Ihnen ein ähnliches Räthsel aufgab, wozu ich den Stoff auf der Höhe des Ipfs (bey Bopfingen) gesammelt hatte.

Wenn ich des å und des ø mich noch nicht bedient habe, so ist es nur, weil der Verlagshandlung nichts zuzumuthen ist. Dieses erste Bändchen sollte schon seit 1¹/₂ Jahren erschienen seyn. Aber 30

immer behauptete man, das Manuscript sey noch nicht angekommen. Drey Vierteljahr soll ein grosser Theil auf der Grenzpost liegen geblieben seyn.

Auch die *Druiden* haben deswegen einen Stillstand. Der Ulmer
 5 Drucker thut in dieser Hinsicht — nichts, und mein Stiefsohn Franz Haspel, der ehemals die Runen schnitt, *will* — bittet aber als Anfänger (er hat sich erst seit einem Jahr in Halle etablirt) noch um Frist. Er war vor 14 Tagen bey mir, und ich machte ihm den Vorschlag, nicht nur eine Dänische Druckerey, sondern auch eine
 10 Dänische Commissions-Handlung zu errichten. Beides würden die ersten in Teutschland seyn. — Er *will* — aber nur erst Kräfte! Meines verewigten Freundes W. Abrahamson's Lieder werd' ich zuerst sammeln, und das schöne Lied über den Sterbenden von Guldberg anschliessen.

15 In Stuttgart sind schon wieder zwey junge Dänenfreunde gewonnen, der K. Bibliothekar Stähle, und ein junger Dr. Jur. Duvernoy. In Tübingen hat *Hoffmann* die Götter des Nordens von Öhlenschläger übersetzt, und ein Cand. *Schönhuth* mir mehrere lyrische Versuche dieser Art mitgetheilt. *Hohbach*, jetzt Justitz-
 20 Assessor des K. Gerichtshofs in Ulm, wird noch viel leisten, und Prof. *Hassler* (ebenfalls ein Schüler von mir) hat aufs neue zu unsrer Fahne geschworen. Dr. *Abel* gegen ein halbes Jahr hier als Vicar. seines Schwagers, jetzt (seit Sept.) Diaconus in Leonberg, lebt und webt im Norden. Wir haben ihn zu unserm wirklichen Mitglied
 25 aufgenommen. Wollen's die Nornen, so erscheint künftiges Jahr endlich doch ein *Dänisches — Museum!* *Nübling* ist auch sehr thätig — in Ulm bleibt die Hauptgesellschaft, und zu ihrem Fortbestand, auch *nach* meinem Tode, werden bereits Verhandlungen angeknüpft. Doch wird sich die Gesellschaft an der Donau künftig auch auf
 30 die *Reins* und den *Neckar* ausdehnen müssen. Die Pakete werden am besten und wohlfeilsten unmittelbar hieher an mich adressirt durch Einschluss an *Carl Hoffmann* in Stuttgart. Sollte sichs einmal ändern, so werd' ich schleunige Nachricht ertheilen.

Den Vorsatz mit Gr's Gram̄. habe ich Ihrem Rathe zu folge aufgegeben, doch leider solches der Jen. A. L. Z. noch nicht gemeldet.

Dagegen möchte ich einen andern Vorschlag machen. Schon mehr als 25. Jahre habe ich das Original von *Fulda's Wurzelwörterbuch aller Menschengsprachen* in Händen, und dazu nach zweyjährigem 5 Studium (von 1793—95.) ein vollständiges, druckgerechtes Werk über *Fulda's 5 Systeme* mit Proben, so wie über sein Leben, und seine sämtlichen gedruckten u. ungedruckten Schriften ausgearbeitet. Es war für die K. Akademie d. Wissenschaften in Berlin bestimmt. Allein Graf *Herzberg*, ihr Präsident und mein Gönner u. 10 Correspondent starb dazwischen, und mit seinem Tode wurde die teutsche Deputation bey der Akademie aufgehoben oder schlof doch ein. Ein solches wichtiges Sprachwerk würde nun jetzt zu gelegenerer Zeit als ehemals erscheinen, und könnte keinen tüchtigern, fachkundigern und einsichtsvollern Geleiter ins Publicum ha- 15 ben als Sie. Möchten Sie nicht? In jedem Falle bitte ich, falls auch *ich* darüber stürbe, sich der Herausgabe dieses wichtigen Werkes *allein*, und jetzt noch, falls Sie wollen und können, *mit mir* anzunehmen.

Ihr Werk über die *Akrasprache*, das ich immer noch, etwa in der Jen. od H. L. Z. anzuzeigen gedenke, hat mir nicht nur ganz neue 20 Ansichten, sondern auch grosse Unterhaltung gewährt, und es scheint mir auch dadurch *Fulda's* Idée aufs neue bestätigt. Ihre *Hebräische Chronologie* aber ist so wichtig, dass kein alttestamentlicher Exeget sie mehr ignoriren darf, ohne ignorant zu scheinen (wiewohl ich diess nur aus der Erinnerung des ersten Lesens ur- 25 theile) — Ich wollte für eine teutsche Uebersetzung besorgt seyn, glaube aber gelesen zu haben, dass bereits eine solche erschienen ist Wäre es nicht, so würde es gewiss Prof. *Hassler* thun. Mit diesen Ihren beiden forschungs- und gehaltreichen Schriften erhielt ich auch zugleich unsers theuern, unvergesslichen Freundes *Nyerups* 30 Peder Lolle.

Ach, Freund, wie erschrak ich, als (wo ich nicht irre) im October das erste Gerücht seines Todes hieher nach Schorndorf

drang! Ich glaubte es nicht, wollte es nicht glauben, und bat den
 Hrn. Maj. v. Abrahamson, dem ich eben schrieb, mich doch bald
 möglichst darüber zu beruhigen. Allein leider erhielt ich bald
 daauf die *Dansk Literatur-Tidende*, und meine Furcht und das Ge-
 5 rücht nur zu sehr bestätigt. Mein Dank für bald vierzigjährige
 Treue in Liebe und Freundschaft folgt ihm mit Wehmuth ins Grab.
 Aber auch öffentlich werde ich diesen Dank meines Herzens in
 einem Denkmal auf ihn niederlegen. Sie, theurer Freund, sein
 Freund u. Landsmann, mit ihm unter einem Dache wohnend,
 10 können mir gewiss von seinen letzten Tagen nähere Nachricht
 geben? O thun Sie das, und bald! Wo ist denn seine Lovise? Grüßen
 Sie mir dieselbe 100mal, auch seinen Schwiegersohn *Ström*. Kom-
 men Sie diesen Sommer nach Teutschland, und zu mir! O wie vieles
 möcht' ich mündlich mit Ihnen reden u. verhandeln!

15 Ewig Ihr

Gräter.

879. Til Det Kgl. Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem.

København d. 30 Jan. 1830.

I lang Tid har jeg været det kgl. Selskab Brev skyldig, men beder
 meget at min Tøven ikke må tages ugunstig op. Det var min Agt
 20 at bie, indtil jeg kunde have den Ære at sende Begyndelsen af
 det først udkommende Arbejde, og dette har formedelst adskillige
 Hindringer, især fra Bogtrykkerens Side, ikke för kunnet skje; det
 er også kun et blot Prøveblad jeg endnu kan vedlægge, ikke et
 ordentligt, reentrykt Ark, som endnu ikke er færdigt; men jeg vilde
 25 ikke opsætte længer at skrive, da det ærede Selskab heraf vil kunne
 gøre sig en Ide om Bogens Udseende og Beskaffenhed, og tillige over-
 tyde sig om, at den virkelig er under Pressen og en Gang vil ud-
 komme. Hurtigt vil det vel ikke gå med Trykningen, men Verket
 vil intet tabe derved, det har vist nok vundet betydeligt ved at hen-

De arabiske Bogstaver:

Figur	Navn		Figur	Navn	
ا	Elif	(A, a)	ض	Ðzad	Ð, ð
ب	Be	b	ط	Tta	Þ, þ
ت	Te	t	ظ	Ʀza	Ʀ 5
ث	The	Ʀ, Ʀ	ع	ʾAjn	ʾ, ʾ
ج	Dshim	G, g	غ	Rgajn	Γ, γ
ح	Hha	h	ف	Fe	f
خ	Cha	x	ق	Qaf	q
د	Dal	d	ك	Kaf, Kjef	ķ 10
ذ	Dhal	Ð, đ	ل	Lam	l
ر	Re	r	م	Mim	m
ز	Ze	z	ن	Nun	n
س	Sin	s	و	Vaw	v, w
ش	Shin	š	ه	He	h 15
ص	Ssad	ç	ي	Je	J, j.

Hertil kommer Hunkönsheet ʾ, ħ

samt de persiske Bogstaver:

پ	Pe	p	ز	Zhe	ž
چ	Tshim	c	گ	Gaf	Ľ, ğ 20

og det tyrkiske ك çáyyr Nún ĝ.

Selvlydstegn

— a, e, ۛ en, ۛ á, ۛ à, ۛ â,
 — y, i, ۛ in, ۛ í,
 ۛ o, u, ۛ un, ۛ ú.

Læsetegn

ۛ ۛ ۛ
 ۛ ۛ ۛ ۛ ā, (ī, ū).
 ۛ ۛ ۛ ۛ á.

5

انجيل متى 6.

Matt. Evang. Kap. 6.

9. وهكذا تصلون اتم: يا ابانا الذي

في السموات يتقدس اسمك 10. تاتي

ملكوتك: تكون مشيتك كما في السماء

وعلي الارض. 11. خبزنا الذي للغد اعطنا

اليوم 12. واغفر لنا ما علينا كما تغفر

نحن لمن لنا عليه. 13. ولا تدخلنا

(1) التجارب لكن نجنا من الشرير. 14. فان

غفرتم للناس. (2) خطاياهم غفر لكم ابوكم

السمائي خطاياكم. 15. وان لم تغفروا

15 للناس فلا ابوكم السمائي يغفر لكم

خطاياكم *

V. 9. Ve hakedá teçallúne entum: já abáná 'lleđí fí 'ssemvátí! jeteqaddesu 'smuke; 10. teatí melkútuke; tekúnu mešile-tuke kemá fí 'ssemāli ve lalà 'larði. 11. Xobzená 'lleđí li 'lyadi aλpiná 'ljawme; 12. ve 'γfir lená má lalajná, kemá naγfiru naħnu limen lená lalajhi; 13. ve lá tudxylná 'ttegáribē, lekin negginá min eššeriri. 14. Fe in γafartum li 'nnási xaβájáhum, γafara lekum abúkum-u 'ssemáijju xaβájákum; 15. ve in lem taγfirú li 'nnási, fe lá abúkum-u 'ssemáijju jaγfirú lekum xaβájákum.

1) Sf. af تَجْرِبَةٍ

2) Sf. af خَطِيئَةٍ

ligge hidtil, da jeg imidlertid idelig har søgt at rette og forbedre det; det er også af de Verker, som man kan sige om: *sat cito si sat bene*.

Hvad den hidsendte Prøve af Selskabets Skrifter angår, da kan samme Slags Bogstaver og Papir lettelig haves her i Byen, og navnlig hos den samme Bogtrykker, som trykker Sproglæren, og som er en brag, agtværdig og billig Mand. Jeg selv kan naturligvis ikke andet end være fornøjet med, at mit Arbejde trykkes deri, jeg mener det vil gøre et eget Hæfte, skönt jeg ikke så nøje kan vide Arketallet endnu. — Jeg bör endnu tilføje, at det ingenlunde er Forlæggerens Skyld, om dette første Ark af Sproglæren er kommet lidt sent under Pressen; ti han har leveret Papir for lang Tid siden, og oftere skyndet på Bogtrykkeren; jeg synes også Papiret er meget takkeligt, og håber at Bogen vil blive det ærede Selskab ikke uværdig, i det ydre, hvis blot det indre nogenledes må svare til dets Forventning.

Jeg giver mig den Frihed at vedlægge en liden Prøve af et nyt System til at udtrykke Arab. med evropæiske Bogstaver. Det skulde meget fornøje mig at høre den lærde Præsidents ellers andres Tanker derom ved Lejlighed; det er temmelig forskjelligt fra Sir Wm Jonesses, og som jeg håber en Del simplere. Det står i visse Måder i Forbindelse med det lappiske Alfabet, da jeg finder alle Variationerne af בגדכפת i Lappisk, nl. $\left. \begin{array}{l} b \ g \ d \ p \ t \\ v \ z \ d \ f \ t \end{array} \right\} \text{ja i Gananders lap.}$

Gramm. endogså tysk *ch*, d. e. *k* af *k*. At dette var det rette Forhold imellem *b* og *v*, har Leem alt bemærket i sin Fortale, men ikke omtalt de andre 5 Tilfælde. Jeg har troet at dette endelig burde betegnes på samme Måde i Lappisk som i de østerlandske Sprog, og dette er Grunden, hvorfor jeg har foretrukket *d* og *t* for de isl. Bogstaver *ð* og *p*. Disse ere væsentlige Bogstaver, forskjellige fra alle andre, og *p* hyppigt i Begyndelsen af Ordene, de synes derfor at harmonere med arab. ط og ض, hvorimod de lapp. *d* og *t* aldrig forekomme i Begyndelsen af Ord, og derved røbe sig som blotte Afændringer af *d* og *t*, aldeles ligesom tilsvarende Lydtegn i Hebraisk, og temmelig overensstemmende med arab. ث og ذ

Derimod har jeg frygtet for at indføre ð o. desl. og beholdt Leems sh, o. s. v., for ikke at gøre Sproget altfor fremmed for dem der ere vante til de gamle Bøger, eller altfor vanskeligt at trykke, hvor man ikke har noget Skriftstøberi ved Hånden: 3 (Eds) er det
5 eneste ganske ny Bogstav, som jeg har ladet gøre til det lapp. alene, da det syntes uundgåeligt.

Dog jeg vil ikke underholde Dem længer med den lappiske Ret-skrivning, som, idet mindste for Selskabet i det hele, ikke kan have synderlig Interesse, men slutte med at anbefale mig i det kongelige
10 Selskabs gunstige Bevågenhed.

Ærbødigst

R. Rask.

Udskrift: Til Det kgl. norske Videnskabernes-Selskab i Trondhjem.

884. *Fra Det Kgl. Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem* 20/2 1830.

S. T.

15 H^r Professor Rask &c &c &c

Kjøbenhavn

Deres Velbaarenheds Skrivelse af 30te f. M. har Directionen havt den Ære at modtage, og aflægger sin forbindtligste Taksigelse for den beviste Opmærksomhed ved at tilstille den et Prøveblad af den
20 paabegyndte omarbeidede Udgave af Leems lappiske Sproglære, hvoraf Directionen med megen Fornøjelse har erfaret, baade at Selskabets, under 7 Octob^r f. A. gjorte Tilbud har fundet Bifald, og at Begyndelsen allerede er gjort til at fremskynde den Tidspunkt, da Selskabet skal see sine Skrivter prydede med den omhandlede
25 Afhandling fra Deres Velbhs Haand. Paa nærmere Opgivende om Afhandlingens sandsynlige Størrelse, vil Directionen give sig den Ære at yttre sin Formening om, hvorvidt den kunde bestemmes til særskilt at udgøre et Hefte, eller om een eller flere andre Afhandlinger maatte optages tillige; og, i første Tilfælde, hvorledes Trykningen formentligen bedst kunde udføres.
30

I Henseende til den medsendte Prøve af et nyt System til at udtrykke Arabisk med europæiske Bogstaver, maa Directionen — 2de af hvis Medlemmer for nærværende ere fraværende paa Storthinget i Christiania — oprigtigen tilstaae, at den ikke drister sig til, for Øyeblikket, derom at afgive nogen Mening for en saa kyndig Sprog- 5 grandsker som Deres Velbh. Det vil imidlertid være os en behagelig Pligt at forelægge Selskabet denne interessante Sag i det i næste Maa- ned holdende Qvartalsmøde, hvorfor vi dog skylde at bemærke, at det maaske turde være tvivlsomt, hvorvidt der blandt Selskabets her- værende Medlemmer vil kunne finde aldeles competente Bedømmere. 10

Hvad i Øvrigt Selskabets Bidrag til Udgivelsen af den omarbejdede Udgave af Sproglæren angaaer, smigrer Directionen sig, at dens Stilling til Selskabet maa tjæne til Undskyldning for, at den herved tillader sig at bringe dets gjorte Betingelse i behagelig Erindring, nemlig at Fortalen til Sproglæren kommer til at inde- 15 holde, hvad Andeel Selskabet har havt i dette Værks Udgivelse; da dette med Rette betragtes som et virksomt Middel til at skaffe Selskabet Forbindelser og befordre dets litteraire Virksomhed.

Directionen for det Kongelige Norske Videnskabers Selskab i Trondhjem 20 Febr 1830 20

N. S. Schultz

L. Angell

/B. Knudtzon

Udskrift: S. T. H^r Professor Rask &c &c &c Kjøbenhavn frit

895. *Til J. H. Halbertsma.*

Copenhagen April the 21st 1830.

Dear Sir! 25

I have had the honor to receive your kind letter of March 30th and found myself as much flattered by your favorable mention of my little work on the Frisic, as instructed by the clear and interesting account, you have given of several things unknown to me. Among these I was charmed to learn that you were engaged in such 30 a work as a dictionary of the modern Frisic. Mr. Wm de Clerk has

been so good as to procure me a copy of the new edit. of Gisb. Japicx, but I was in a great measure prevented from using his Vocabulary by the barbarous appearance of the words in his orthography, which made it very difficult and troublesome to me to
 5 find a word, I wished to see. I dare say you will keep nearer to the noble simplicity of the old Frisic, expressing each vowel sound as far as possible by a single letter, and each variation of *sound* (*sonus* not *tonus*) by an accent, and I imagine the *a, e, i, o, u, y, æ*, together with the (´ ` ^) will be pretty sufficient for that pur-
 10 pose. In the *North-Frisic* indeed there are some more variations viz. å pronounced as *o ouvert & long*; as also ø french *eu fermé* and ö *eu ouvert*, as you will find these letters employed in the Danish text of my little Fris. Grammar, but I am not sure whether the same variations of sound exist in your native tongue, as I have scarcely
 15 been able from Japicx to form any distinct idea of the system of sounds now prevailing in your language. However — it may be indiscreet for a foreigner to give advice to a native about such a matter and so I will speak no more of this.

As to Mr. Outzen's Fris. Dictionary, it is under the press, &
 20 will be ready in this summer, I suppose; 9 or 10 sheet are printed already, it is seperately printed in small 4to, but I am afraid it will not be of much use to you, for it labours under several great inconveniences, not to say faults — It is a sort of *etymologicum*, comparing the North-Fris. words at random with any thing similar in the other
 25 Gothic tongues, but without any living knowledge of any of them, excepting German & Danish. — It was written by the author in the old German hand, but so exceedingly badly, that scarcely a person at Copenhagen could read it, consequently it was to be copied out for the press by a young man who did not know much
 30 of the matter, and who consequently has made, I fear, innumerable mistakes. — But even the author himself must have been a person without critic & taste, amassing materials without distinction, so that I should think this dictionary though scanty would have been

better, had it been less by one half. However as soon as it is published, I shall send it you, souch as it is, and shall think myself much favored, to receive some of your publications in return. I have a very good opportunity to judge of this work, having myself a share in the publication of it; but of course *I do not just wish to see this judgment of it published.* 5

If you would be so kind, Sir! to send me your publications, I should feel particulary obliged to you, and I would beg you to send them *by poste*, which I think would be the safest and most convenient way, nor very expensive; but I at the same time beg you will permit me to pay at least the whole of the porto, as I am sure you will not find any equivalent in the Diction. of Outzen. I am engaged, myself, in compiling another work *on the North-frisic*, but being much occupied in heterogenous business, it will not be ready for the press so soon. — 15

As you mention Prof. Hamaker, I am sorry to tell you, that his chief- and perhaps only correspondant of this place, our celebrated, learned and distinguished bishop *Münter*, is just dead some days ago, so that he would not perhaps have been able now to procure any information about Outzen's dictionary. But if there were any thing else of more material use to you to be procured from this place, I should think myself honored by receiving your commands. In the meantime I have the honor to remain, dear Sir! Your most obedient sev^t Erasmus Rask. 20

P. Scr. 25

An English translation of my Anglo-Saxon Gramār, much improved, will be published here in this summer.

A Danish translation of Mr. Depping's french work on the Norman incursions into the southern countries, with considerable additions or emendations, is just appearing these days. 30

Udskrift: Monsieur Mr. J. Halbertsma, Correspondant de l'Institut Royal des Pays-bas &c. &c. à Deventer Franco Hamburg.

907. *Til J. H. Halbertsma.*Copenhagen June 25th 1830.
dispatched Sept^{br} the 11th

Dear Sir!

I have had the honor to receive your very kind letter of June 5th
 5 together with the considerable present accompagnying it, for which
 I am exceedingly obliged to you, & perfectly at a loss how to show
 you my very sincere gratitude. The books sent were all new to me
 except the *oude Wetten*, which I possess complete, but the/our
 University-library, of which I am the librarian, wanting it, I have
 10 offered the copy you sent to it in your name, and am charged by
 the committee superintending the library, to convey their very cor-
 dial thanks to you, together with the wish, if without too great
 trouble or expence you might procure the remaining part of it for
 the Library, for which they would be very willing to defray the ex-
 15 pences incurred. As to the great Charterboek the Library mentioned
 possesses that of/door Fr. van Mieris 1—4 Deel Leyden &c 1756.
 the other would be very acceptable, but I fear too difficult to send.

The account also of the things sent by you was very acceptable
 to me, & I beg you to accept my sincerest thanks for it. — As to
 20 the Frisian orthography I am *far from being convinced* or devoid of
 fresh objections, & although it is not a matter of much conse-
 quence, yet I am sure that even in triflings you would always prefer
 right to wrong; at least I beg you once more to listen coolly to the
 following considerations.

25 1) Though the Frisians had no letters of their own, yet the Ro-
 man letters were introduced together with Christianity, of course
 very early, and applied to the language in an admirably simple and
 easy way, continuing in several centuries unaltered and agreeing
 admirably with the cognate dialects especially Old-Saxon and
 30 Anglosaxon. Now if this orthography *must be altered*, the language
 has been altered, and *cannot by any means pass for the same language!*
 „Afterwards“, you say, „the Dutch having succeeded to the rights
 of the Latin, the spelling was modelled after the use and value of

the Dutch letters“ &c. Very true, Sir! but was not this without or rather against all right reason? for the art of writing was not introduced from the dutch (not then in existence) but from the latin nor is the language itself derived from the Dutch, but elder than this, supposing it to be same still as the ancient Frisian. How then 5 have you come to change the orthography of an old original Language and to abandon the noble simplicity in spelling introduced allready, in order to modell it after the intricate and less perfect use in a more modern dialect? This is however more an historical than scientific point; but 10

2) The accents, you say, denote now *sonus* and then *tonus*, but chiefly *tonus*, & receive a signification after the fancy of the Gram- marian, whilst the letters have a fixed general value &c. In modern Spanish indeed the accent denotes *tonus*, but in the ancient Gothic languages *never*, unless it should be accidentally, but always *sonus*; 15 thus *o* and *ó* in Icelandic are materially different sounds, *o* very open as in Engl. *for*, *horse*, and preserves always this sound whether long or short; whereas *ó* is very broad and deep I suppose like the Dutch *oo* in *oog*, Engl. *o* in *more*, *nose* &c though somewhat more diphthongal (nearly *ow*). And thus in all other cases; *a* is clear, *á* is 20 broad or diphthongal (nearly *aw*); *i* is open like Engl. *his*, *kill*, *till* &c. *í* broad or diphthongal like dutch *ie*; *u* nearly like french *u* in *pure*, but *ú* like dutch *oe*, fr. *ou* in *pour e* open like Engl. *there*, *where*, *best*; *æ* broad nearly as *ay* or *aj* This use, Sir! is not assumed according to the fancy of any Grammmarian but the very same in Anglo-Saxon 25 and nearly in the same words, except where a difference of dialect takes place, f. i. if you have access to a library, and will take the trouble to look for the places, you'll find *rád* (he rode) in Cædmon p. 66, l. 20. *dras*, (messengers) (Icel. *drar*) *ibid*: p. 52 l. 21. *récas* (smoke) *ib.* p. 8. *béc* (books) *Hickes. Gramm. Anglosax et Mæsog.* 30 *Fol.* p. 182. b. *bíg-standað* (stand by) Cædm. p. 7. *mín* (my), *tíd* (time) *ib.* p. 9. *gód* (good) Luke 6, 43 in the edit. of Junius. *bóc* (book) *Matt.* 5, 31. *dóm* Ælfric de Vet. Testamento p. 23. *búan* (dwell)

Cædm. p. 6. *gebún* (cultivated) Ingram's Lect. 61. *iú* (id est *jú*) (olim) Cædm. 92. *fús* (proud) Cædm. 11. and even *é* (law) Beda p. 496. & 497. And all these words are in Icelandic also written with the accent or other diphthongs thus: *reid*, *árar*, *reykir*, *bækr*, (germ. *bey-*
5 *stehen*) *mín*, *tíð*, *góðr*, *bók*, *dómr*, *búa*, *búinn*, . . . *fús*, . . . Thus even in Old-Saxon f. i. in Mr. Schmellers very accurate edit. of the Harmonia Evangelica (Cottoniana) Monachii, 1830. 4to p. 11. you will find *wárun* (they were), Icel. *váru* (or now aday *váru*) *giléstid* Germ. *ge-*
leistet; *késor* Germ. *Kaiser*; *bók* (book); *Fórun* (they went) Icel. *fóru*;
10 *the gódo* (the good) &c &c p. 9 *uif* (wife), *frí* (free) Icel. *víf*, *frí* &c. Hence you will see, Sir! that the accents were used uniformly by the old Gothic nations to give the vowels a broad or deep, diphthongal sound, and that this by no means depends on the fancy of any Grammarian. Only Dr. J. Grimm has attempted to alter
15 this usage, but his system appears rejectible on that very ground that it is in opposition to the old national use. The Icelanders have sometimes a weak articulation before the vowel, like *i* in french *bien*, *piéd* &c. this they denote by (`) in opposition to (^), which is used when the articulation follows the vowel f. i. *sér* (pronounce *sjer*) *sibi* (to himself or herself), *lèt* (he let); *hèt* (he was called, or he ordered) pron: *ljet*, *hjet* &c. This cannot I think be called a fanciful invention neither, it being the only logical way to denote the reverse of (^) and so it is for *è* is always originally short (*ég* = *εγω*, *brèf* = *brève* &c) but *á*, *ó* &c always originally long.
20 But the Icelandic has also some very broad and long vowels derived from diphthongs, yet not themselves the least diphthongal, these cases are denoted by (^) f. i. *váru* for *váru*, *dúfa* for *dúfa* (dove, pigeon) &c. This seems also to have been used in the Frisic, at least I find: *Forhánlinge yn it Fránsch*, 't *lán* &c. in the discours *fen it Libben* &c why
30 *then not use also the other accents belonging to the Alphabet*, according to the regular system prevailing in the old languages by many nations (f. i. *ín* (una) = *mín*, *súnerlinge forhánlinge fen it Libben* in fenn-e Däde, *éren yn it Fránsch beschräw'n* in makke trog NN. Rjücht

trogloftig frânsch Edelman, forfrîsche trog &c.) and making the language appear elegant and intelligible almost without study, instead of barbarous & impossible to pronounce. f. i. *aeaeck! dwaee*

3) „*The letters have a fixed general value*“, you say, in opposition to the accents; but is not this very value entirely subverted by the 5 many diphthongs?! f. i. *o* has a fixed value, and *e* likewise, very true; but what becomes of this fixed value in *goed, moed, doe* &c.? Besides the sound in question does not appear to be any diphthong whatever, nor to have any thing to do with the *fixed general value* of either *o* or *e*. This is the very worst side of this system of writing, and 10 to convince yourself of the faultiness of it, you need only consider that according to it the same sound is written in Dutch *oe*, in Engl. *oo*, in French *ou*, all with equal right! which destroys or conceals the coincidences of the languages, thus to say, f. i. Eng. *good*, Dutch *goed*, Germ *gut* appear to be quite different words, whereas the 15 writing *gúd, gúð, gút* would show them to be the very same. — Now in such a word as *moai*, am I to pronounce: *mó-aj*, or *mod-i*, or *modj*, or *moaf*? here the fixed general value of the letters leaves me entirely uncertain, which the other system does not, when followed regularly, and not changed and disturbed according to any body's 20 fancy. There may still be cases which cannot be denoted but by uniting two vowels into one syllable, such as fr. *roi, ennui* &c. but they are very few in the gothic languages, if *j* & *w* be used after, as wel as before, the vowels, and the accents used properly according to the old, Icelandic, Anglo-Saxon &c. System. *v* should at least 25 never be used for *f*

But I am afraid, Sir! . . . . I have tired you too much already with my remarks on the . . . . . aphy, which after all is merely a clothing or a fashion, though it contributes a good deal to show the beauties of a language and to attratc the gazers on. — Finally my Anglo Saxon 30 Grammar has appeared, and I am happy to be able to send you a copy, and would be still more so, if you should find it in any way

valuable, and promoting the philological science of our old Gothic tongues.

Yesterday the 10th of Sept^{br} I sent it away, and delivered it in the post office with my own hands, but as I have observed, that
 5 there is some difficulty in sending books or parcels in general to Holland, so I let it unsealed, that everybody might satisfy his curiosity as to the contents. — The Dictionary of Outzen is advancing very slowly, & will scarcely be ready this year.

I have nothing more to add, but to recommend myself to your
 10 kind remembrance. I remain, dear Sir!
 your very obliged & obedient friend & servant

Erasmus Rask.

Udskrift: Aan den Heer J. Hiddes Halbertsma Deventer. franco Hamburg.

910. Til J. H. Schröder.

Köpenhamn d. 22 Juli 1830.

15 Kära Vän och broder!

Jag har haft det synnerliga nöjet, at emottaga ditt goda bref af
 29da april jämte Lagerløf, för hvilken jag är dig oendligt förbunden; den lilla boken är ikke illa skrifven för sin tid; ehuru jag väntat
 20 mera om vokalernas skyldskap och öfvergång i Svenskan, som det tyckes vara hans hufvudförtjenst att ha bemärkt och använt i ortografin, och som de sednare för mycket ur akt låtit. Är ingen nu, som funderar på att förbättra svenska ortografin? Leopolds är bra och har gjort stor nytta, men jag tycker det vore ännu någon ting att förbättra.

25 Det fågnar mig oändtligt att kära bror har blifvit Aurivillii efterträdare, och jag gratulerar af hjertat; *tillförordnad* lærer vara det som vi kalla *konstitueret*, men det är väl ändock meningen, att den som tillförordnas skall bli den verkliga efterträdaren. Det är sanning att våra öden ha någon likhet; men köpenhamnska universitetets för-

lust på ett års tid är mycket större; det är nu åtta eller nie af de skickligaste och bekantaste som vi mist! — Brors bref till sällskapet var mig äfven ganska kärt; ty emedan vi icke alls hört från någon annan i Sverrige, yppade någon, ehuru ganska modest, den tanken att Herrarne antingen icke fått sina diplomer eller icke satt mycket värde på dem. Det förre var omöjligt att supponera emedan jag sjelf lemnat dem i svenska ministerns hand; det sednare obehagligt att antaga; men nu bortfaller det hela.

Den man, som förmodeligen sjelf kommer att öfverlämna kära bror dessa rader, är en engelsk präst från Newcastle vid namn G. Cooper *Abbs*, hans ändamål tyckes i synnerhet vara att se miner eller bergverk, samla Mineralier, &c. om du kunde vara honom till någon tjänst med att visa honom Upsalas märkvärdigheter, eller ge honom anvisning på andra, som kunde och ville vara honom behjälpliga till at ernå sitt ändamål, skulle jag anse det som en ny skuld, jag tagit ut hos dig, och som jag ganska mycket önskar att afbördas, så snart tillfälle måtte yppa sig.

Jag påminner mig, när jag var i Stockholm att några gånger ha råkat en ung, modest person i sällskap, som hade samlat en hel hoper svenska folksägen, folklekar o. dyl. hvem kan det ha varit? och har något utkommit sedan af dylika samlingar?

Asiat. Res. äger jag icke mera, den har tagit vägen åt søder, och blef väl betalt; jag var i stor brist af pengar, emedan min gage var usel (och är litet bättre än) och jag har en bror, som studerar att underhålla och förse med allt behøfligt utom andra torstiga af min familj att understødja; men jag äger ännu en privat samling af handskrifter af olika ålder og värde, några ojemförliga, i tolf asiatiske språk Pali, Singalesiska, Tamuliska &c., på ungefärligen 70 numror, de flästa äro originaler skrifna för hinduiska tempelbiblioteker på palmblad, några äro från Candy på Ceilon, några frå Amerapura i Ava, några från Dekhan, &c några få äro afskrifter gjorda för min räkning af infödda Indianer på stället. Denna samling har jag värderat för 350 holländska dukater, en Ryss har

bjudit mig 250, men jag nekade. För 300 ville jag likväl afhända den i synnerhet om den kunde komma att stanna qvar i Skandinavien; men jag *önskar icke för mycket talat om det*. Det var kannhända egentliga orsaken att jag icke nu lefver i Upsala, att Herrarne
 5 gjorde alltför mycket ord af sine afsigter förr än någon ting möjligtvis kunde afgöras, så att mina bekanta härifrån skrefvo mig till, om jag nu vore blefven en fäderneslandsförr. &c. &c. &c.

En engelsk öfversättning och omarbetning af min angelsaksiska Gramm. är nästan färdig trykt og utkommer sannolikt i nästa
 10 månad. En *lappisk Sproglære*, omarbetning af Leems, är under pressen för kgl. Vetenskapernas sällsk. i Trondhem. Annars ingen ting nytt, jag lefver drägeligen väl, och anbefaller mig i kära brors vänskapsfulla erinran med många hälsningar til andra bekanta och vänner från

15 din upriktigt tillgifne vän och broder

R. Rask.

Udskrift: Högädle och Höglärde Hr. Mag. Schröder i Upsala.

914. Til C. A. Gottlund.

København d. 8de Avgust 1830.

Højædle og Höjlærde Hr. Magister!

I det jeg takker for alt gammelt godt, og undskylder min lange
 20 Tavshed på det bedste, med Mangel på noget godt at skrive om, samt på Kundskab om Hr. Mags. Opholdssted i senere Tider, giver jeg mig herved den Frihed at sende et Par Ark af en lappisk (finlappisk) Grammatik, som jeg har under Pressen, i det Håb at det må interessere Dem, også for Casussystemet i Deres Modersmål,
 25 som jeg har fremsat deri på en ny Måde. Ved Lejlighed håber jeg at høre hvorledes det går med den finske Literatur, og hvorledes De selv befinder Dem, samt hvad De nu arbejder på o. desl.

Hvad er der blevet af de to finske Dreng (i. e. gossar) som vare med Dem her i Byen? Skulde ikke én af dem have Lyst til at tjene
 30 mig et Års Tid eller to for det første, eller någon annan fattig, bara

skicklig och beskedlig, finsk gånse, må hända student, hafva lust att komma hit för att se sig om, och stadna qvar hos mig ett års tid? och på hvad vilkor? Var så god att skrifva mig ett par rader till herom. Mag. ser jag har intet glömt bort min svenska alldeles, så det skulle ingen svårighet alls ha för dem att göra sig begripliga, eller att 5 förstå hvad jag kunde säga. Jag får äfven bedja Hr. Mag. att uppgifva noggrant huru jag skall adressera mitt svar. —

Imidlertid har jeg den Ære at henleve
højstærede Hr. Mag.! Deres ærbødigste

R. Rask.

921. *Til A. F. Sjögren.*

København d. 10. Sept^{br} 1830. 10

Højstærede Hr. Adjunkt!

Jeg har haft den Ære at modtage Deres gode Brev eller Breve, og medfølgende mig kære og dyrebare Foræringer for hvilke jeg er Dem i højeste Måde forbunden. Især var Deres Afhandling om Syrjænsken mig dyrebar, skönt jeg naturligvis gjerne havde ön- 15 sket mig den lidt omstændeligere: det var mig også usigelig kært, at De havde sendt to Eksemplarer, det ene er nu på Vejen til Finmarken i Norge hvor en lærd og dulig samt meget ivrig Provst og Prest til Lelesby ved Navn Stockfleth arbejder meget på at opdyrke det lappiske, og oversætte Bibelen deri. — De herfra bestilte Sager 20 har jeg noget nær alle erholdt for Dem, og afsendt ved Konsul *Gerschau* i en god og forsvarlig Kasse under Adresse og med Mærke til Kayserl. Russ. Akademie der Wissenschaften (*K. R. A W St. Petersburg*) abzugeben an Hrn. Adjunkt Sjögren &c &c.; men da jeg har skaffet dem fra mange forskjellige Boghandlere og nogle fra 25 privat Personer, var det mig umuligt at stå i Forskud med Betalingen eller lade den stå hen hos Personer med hvem jeg ellers ingen Mellemsgning har; jeg har derfor, efter *Gerschaus* Råd, *trukket en Veksel på Dem hos Grosserer Hambro her i Staden for 113 Rd. danske Sedler, (som udgjorde, hvis jeg mindes ret, 258 Papirsrubler)*. Af disse 113 vil nok 30

komme på Akademiets Regning,

	alle det nord. Oldskriftselsk. Skr. ialt 66 Rd. 32 Skl.	
	de øvrige Regninger vare fra den Gyldend. Boghandl. 20 - 80	
	- Schuboths Boghandl... 13 - 48	
5	- A. Soldin..... 5 - 48	
	af mig udlagt til Kasse og for nogle Bøger 6 - 80	
		113 - „

Jeg var så heldig at få et Eksp. af Leems Beskrivelse af Finmarkens Lapper for $3\frac{2}{3}$ Rd. der fattes et eneste ubetydeligt Kobber, 10 men det var dog meget godt Køb; jeg har selv givet 10 for et ikke meget bedre Eksp. om jeg mindes ret. *Alle de specielle Regninger har jeg vedlagt*, tillige med Kataloger fra 3 Boghandlere her i Staden, og et Par Småting fra mig selv, som jeg beder Dem ikke at forsmå. og deriblandt 7 Ark af en lappisk Sproglære, som jeg har under Presen, 15 og hvorom det skal fornøje mig at høre Deres Bemærkninger. — Har De *Leems Lexicon Lapponico-latino-danicum*? Det kommer just for på en Avksion her i disse Dage; jeg var tilfreds jeg vidste, om jeg skulde købe det til Dem, og for hvormeget? Biskop Münters Katalog er ikke nær færdigt endnu. —

20 Såvidt om de mig pålagte Kommissioner; torde jeg nu igjen besvære Dem, højstærede! med en lignende Forretning, vilde jeg være Dem højlig forbunden: hvad jeg især fattes er et gammelt Russisk Verk et Slags Grammatik over det *Votjakkiske*, som især ved Deres Vidnesbyrd om dets Nærhed ved Syrjænsken er blevet mig ønskeligt og såre vigtigt. Dernæst har jeg ikke en Gang sét *den syrjænske* 25 *Oversættelse af Matteus*, den vilde også være mig meget kærkommen, såvel som den syrjænsk-russiske *Наставление о прибывании предохра . . . . . оспы*, som De anfører. Jeg tror også der skal være udkommet en *Oversætt. af idet* mindste *de 4 Evangelister på Chere-* 30 *missisk ell.* en anden chudisk Dialekt, hvilken også nok vilde eje. Andre grammatikalske eller leksikalske Sager eller Bibeloversættelser ere vel ikke udkomne over de Dialekter siden jeg var i Peters-

borg? — Dernæst har jeg en inderlig Bön til Dem, som De måske vil forbavses over, og det er, *at understøtte mit lappiske Retskrivnings-system i hvad De herefter udgiver*, hvis De finder det regelret, simpelt og let anvendeligt. Det tyske er dog yderst upassende med *w* for *v*, *ss* for *s*, og *s* med en Lyd, som ingen anden Natsion tillægger det, og 5 dernæst med *tsch*, *dsch*, *dtsh*! osv. Mine Betegnelser stemme overens med *Engelsk*, *Littavisk*, *Polsk* osv. Det synes som Syrjænsken har en Hvislelyd mere end Lappisken, men det er let at gøre et Tegn dertil i Overensstemmelse med de øvrige, f. E. *c* (ц), åndende *ch* (ч); *ç* (щ), åndende *çh* (щ); og nu Deres (дв) med rundt Hoved *ç*, 10 åndende *çh* (дш); ti Deres дч er vel blot *ççh*; fremdeles *s* for russ. с, og *z* for russ. з ligesom i Engelsk og Fransk; *ch* (det tyske) burde egentlig skrives *k* efter mit lapp. System, men man kunde behjælpe sig med russ. x; jeg har dog også ladet *k* gøre, men det er ikke blevet støbt endnu da det ikke behøves til min lapp Sprogl. men Stæmpelen 15 er skåren og ret god. Men hvortil alle disse ny Tegn eller dog ny Tegnbestemmelser vil De vel spørge! Dog nej, det kan vel en Mand, der har befattet sig så meget og så grundig med Sprogjævnførelser, som De, umulig spørge. Hvilken Fordel ved Sammenligninger? hvilken Lettelse for den uindviede at han kun behøver at sætte sig 20 ind i *ét* System og derved strags erholder et langt klarere Begreb om Lyden? Hvilken herlig Ting for en Natsion selv at have en regelret og simpel Retskrivning, som hvert Barn let kan fatte og beholde? Jeg tror alt dette opvejer meget gammel Skik, og Udlænderes (Tyskeres) Bifald, fordi deres Fordomme smigres, i det Sproget fordærv- 25 ves, og vanskabes. Dette ere mine Grunde, men mit System kan have Fejl, og dem vil jeg gjerne rette; jeg håber også Stockfleth antager mit System, men hans Rettelser vil jeg også benytte og antage ligesom Deres, om De f. E. har noget bedre Forslag end *ç*. Dog jeg har vel alt for meget trættet Dem med disse Betragtninger; altså 30 kun endnu én Ting er det *ø* der findes i Syrjænskan, som i de sv. Ord: *høra*, *föra*, *øde* eller *ö*, som i de sv. Ord: *dörr*, *töras*, *böra*, *höns*, o. desl. ell. er det begge Dele?

Det Tilbud fra Grev Tolstoy, om en Foræring til vort Bibliotek, som De omskriver, er jeg Greven såvel som Dem, höjstærede! uendelig forbunden for; og vilde kun været det mere, hvis jeg så mig i Stand til at vise nogen Gjengæld. Det er vel ikke Meningen, at jeg
 5 skulde selv vælge eller foreslå, hvilket vilde blive mig alt for besværligt, og sætte mig i Fare for at synes immodest eller ligeegyldig; men hvad Greven måtte ville sende, vil blive modtaget (lidet eller meget) med hjærtelig Taknemmelighed. Om så er at det kommer dertil, beder jeg at Udskriften må være *til det kgl. Universitetsbibliotek*
 10 i Kh. ti her er et andet Bibliotek i Byen, som kaldes *kongeligt* alene, men som jeg intet har med at gøre. Jeg henlever stedse Deres ærbødigst hengivne
 R. Rask.

935. *Fra A. J. Sjögren* 1/2 1831.

Högstärade Herr Professor!

15 Ända hittills har min vilja att tacka H^f Prof. för dess stora möda med uppköpet och expeditionen af de utaf oss requirerade böcker kommit att stanna vid blotta tanken. Hufvudorsaken till detta dröjsmål har legat deruti, att jag redan vid böckernas framkomst i förledne höst var fallen uti en sjukdom, som blef ytterst envis och lång-
 20 varig, så att jag först nyligen åter kunnat komma mig så före, att jag vågat träda uti vanlig verksamhet. — Oändeligen förbunden är jag för de gåfvor, hvilka H^f Prof. tillika behagat göra mig med sina sednaste högst interessanta arbeten. Med särdeles nöje genomläste jag redan under min reconvalescence skriften om den he-
 25 braiska tidräkningen, än mer intresserade mig dock naturligtvis den lappska Grammatiken, hvars ankomst H^f Prof. redan först uti sitt bref hade anmält mig. Då H^f Prof. derom begär mitt omdöme, så gör jag mig ett särdeles nöje utaf att utan allt smicker uppriktigt tillstå, att den i det hela är ett verkeligt mästerstycke, utförd med den H^f
 30 Prof. alldeles egna skarpsinnighet och den finaste uppfattningsgåfan, derjämte så fullständig och noggrann, som den någonsin kunnat ut-

arbetas efter blott främmande anvisningar. Denna det besagda arbetets beskaffenhet är ock orsaken, hvarföre jag måste inskränka mig till några anmärkningar om blotta orthografien. Med samma upprigtighet som ofvanstående omdöme i allmänhet hemställer jag äfven dessa till Herr Prof.s benägna bepröfvande. θ efter H^r Pr.s 5 mening lärer intet eller högst sällan förekomma; det tyckes i allmänhet vara mera främmande för de Finska språken och finns icke heller, så vidt jag kan påminna mig, uti Syrjänskan. — I afseende å det nya tecknet ζ tyckes det, som 2 särskilda ljud i lappskan vore förvecklade med hvarandra. Det kallas i alfabetet *gh*, hvarmed 10 ock sid. 13 öfverensstämmer, då det aspirerade *g* (Leems *g'*) har uti språket sin fullkomliga rättighet. Men ifrån detta är det ljudet wida skiljdt, hvilket efter Leem Sid. 5 afhandlas. Dess uttal är mycket svårt att förklara ock kan bäst läras endast viva woce. Så mycket möjligt har Leem sökt åtminstone antyda det. Ett egentligt *g* är det 15 icke; men än mindre är det *gh*. Kanske kunde man kalla det ett eget slags ytterst förtjockadt eller härdadt *j*, som utföres genom en egen böjning af tungan åt gomen. Därföre skulle jag ock vilja hänföra det *j* (i ställ. för hvilket *Leem* inkonsequent ock orätt stundom nyttjade *i*), som *Leem* alltid nyttjar framför sitt *gj*, icke till före- 20 gående stafvelse, utan till ett slags förslag af detta besynnerliga ljud i början af den påföljande, så att den fullständiga beteckningen på Leems vis borde blifva ej *gj* utan $\widehat{jg}$ såsom *ett ljud*, hvarigenom kanske ock dess förhållande till det simpla *j* blefve åskådligare. *Leem* kallar *g* den beqvämaste konsonant för detta ljuds bruk. 25 Kanske blir dess egendomliga natur något begripligare, om jag tillägger, att det stundom — ock det naturligt i anseende till den roll tungan vid dess bildning spelar — lika så mycket tyckes närma sig (åtminstone i Utsjoki i det ytterste finska Lappland på gränsen af Norrige) till *d* eller rättare *dt*, så att man till ex. icke mycket felar, 30 om man efter vanliga alfabetet i st. för migjidi skrefve *midtjidi* eller $\widehat{mijdtjidi}$. Ju originellare detta ljud är, ju mer är det visserligen nödigt att därför införa ett eget enkelt tecken; men det borde då

blifva ett *nytt*, om man för det aspirerade *g* (Leems *g^f*), vill bibehålla *g*. Wid dess beskrifning måste man rent af tillstå, att dess uttal egenteligen icke kan beskrifvas utan blott läras af infödda Lappar; men att i allmänhet *g* (*jg̃j*) af alla konsonanter kommer närmast.

5 Att genom (') utmärka hvarje förljud till närmaste konsonant, är just ingeniöst och lättar visserligen jämförelsen med andra beslägtade språk och framställningar af Lappskan, hälst denna just karakteriserar sig genom många sådana sväfvande halfdiftonger. Äfven i vår Finska skulle ett sådant beteckningssätt skickligen kunna

10 användas för den genom dylika utmärkta *nordliga* dialekten. I förbigående bör jag dock om dess bruk i Lappskan anmärka, att det äfven stundom borde användas framför *ö*. Ordet *k'olle* (Kuolle fisk) uttalas t. ex. på sina ställen ock *k'ölle* (Kuölle). *t* lär sig blifva allt mera sällsynt, ehuru det efter analogien med *đ* har sin rigtighet.

15 åtminstone hörde jag det alldrig nyttjas, *đ* deremot ofta nog. — Också det tyska *ch* finns uti Lappska munarter. Jag vet derföre icke, huruvida det skall kunna betecknas med *k̃*; efter Analogien borde ju detta blifva *kh* och icke det tyska *ch*. — Om det *nasala g* har Hr Prof.s förmodan sin fullkomliga rigtighet. — I Lappskan finnes

20 ännu också en egen aspiration af det hårda *s*, svarande emot *th*, såsom Engländerne i vissa fall uttala detta. — Väl tyckes de Norrske författarne ingenting veta derom, så att man derutaf skulle kunna sluta, att ett sådant ljud hos Finnmarkens Lappar icke förekommer; men åtminstone i Utsjoki, hvarest språket, såsom jag

25 under en längre vistelse hade tillfälle att öfvertyga mig, högst obetydligt skiljer sig ifrån Finnlappskan, hörde jag detta aspirerade *s* uppenbarligen nyttjas t. ex. i den der brukliga benämningen för *Svensk*. (*Leem* har *Ruotteladzh*. — Således ett analogon till de i Finland varierande *Ruottalain* ock *Ruossalain*, hvilket sednare

30 emedlertid *der* uttalas utan all aspiration). Jag har derföre ansett för min pligt, att på denna omständighet göra Hr. Professoren uppmärksam. Utan tvifvel kan Past. Stockfleth (till hvilken jag beder H^r Prof. vid tillfälle anmäla min vänskapsfulla hälsning)

bäst upplysa, huruvida detta aspirerade *s* nyttjas ock i Finnmarkerna eller icke. Men i fall det nyttjas, huru skall det betecknas? Att derföre nyttja *sh* går ej an, då detta behöfves för det än oftare förekommande *ш*, t. ex. redan uti det nästan likeljudande ordet *r'osshalaz* (Р'ОШШАЛ.) en *Rysse* till skiljnad ifrån ofvan anförda be- 5
nämningen för *Svensk*, som med aspireradt *s* (det är hårdare) bör uttalas. Dock synes mig passligare, att just för denna slags aspiration häldre bibehålla *sh* och för *ш* häldre införa ett annat nytt tecken. Att efter Engländernes Exempel nyttja *ch* för *ч*, lærer för många blifva en stötesten. — Aldrabäst wore väl, att, om man 10
engång börjar reformera, häldre med *ens* införa enklare tecken så väl för *ch* som för de andra (*sh, zh &c.*), hvartill Herr Prof. äfvenledes uti sin Grammatik lemnat flera goda förslag. Dessförinnan torde dock vara nödigt, att inhämta ytterligare upplysningar äfven af Prosten Stockfleth, huruvida t. ex. de af mig antydda ljuden äfven 15
i Finnlappskan finnes eller icke. Uppå det af Leem såkallade *gj* tviflar jag icke, deremot är jag osäker om det aspirerade *s* (*sh* skiljdt ifrån *sch*) och det tyska *ch*. Skulle det sistnämnda också icke der finnas, så väcker dock dess förekommande i det finnska Lappland stor betänklighet mot införandet af dessa bokstäfver för att beteckna *tsch* (*ч*), 20
utan att *ch* redan i sig sjelf är sammansatt af 2 bokstäfver för 1 ljud. —

Detta är nu allt, hvad jag för denna gång har att anmärka till de mig benäget öfversända arken af den lappska Grammatiken. Jag hoppas Herr Prof. i nästa sommar will vara god och låta följa äfven fortsättningen (För närvarande äger jag ännu blott paginae 1—112). 25
För nästa sommar vågar jag tillika åter besvära Herr Professoren med önskan, att derjämte erhålla en hop andra requisita, hvilka på en särskild hosföljande Nota äro antecknade. Den har blifvit så betydlig, att jag verkligt fruktar att öfversända den; men jag har tyvärr ingen annan så pålitlig utväg att kunna göra mig förhoppning 30
om deras erhållande. De uti Gyldendalska Katalogerna nedsatta priser för äldre ehuru viktiga verk hafva bidragit att göra Notan så vidlöftig. Kanske kunde ock ett och annat verk för lika billigt eller än

billigare fås vid tillfälle på auktioner, hälst äfven den Münterska om snart kommer att börjas. Om Katalog öfver den Münterska boksamlingen har Statsrådet Frähn gjort ny påminnelse; men en sådan skulle wäl i alla fall numera komma post festum, om det ock funnes
 5 lägenhet att skicka en sådan, hvarpå jag emedlertid sjelf högeligen tviflar denna årstid. — Uti det exemplar af Heimskringla ed. Thorlacius & Werlauff Tomus VI, som Krug fick, felas ett halfark, neml. pagg. 255 & 256 af arket. Sss. Dem är wäl den Gyldendalska bokhandeln icke obenägen att completera. — Är 12te Tomus af *Suhms*
 10 *Historie af Danmark* redan utkommen? Jag köpte de 11 delarne präktigt inbundna i förledne höst uti en boklada här uti Gostinnoj dwor för 35 Rubel ock mig felas blott den 12te, i fall den redan utkommit. — Hvad betalningen för alla de nu requirerade böckerna beträffar, så torde vara bäst, att förfara på samma sätt, som förra året,
 15 att nämligen åter draga en wäxel på mig. Detta blifwer så mycket lämpligare, som hela summan nu kommer att blifwa mycket större än den war i det förra året. Derved blifwer ock nu mindre att risquera, då böckerna redan med första sjölägenheten kunna afsändas. Statsrådet Gerschau är wäl också åter så god och derwid lemnar sitt benägna
 20 understöd. — Addressen bör blifwa den samma (till Kejserl. Wetenskaps Akademien). Det gör också intet till saken, om ibland böckerna äfven finnes bundna; ty såsom jag fann i förra hösten, så öppnas kistan (eller kistorna) alldeles icke, när allt går i Akademiens namn. —

De af mig i förledne höst efter Herr Professorens önskan härifrån
 25 sända artiklarne hoppas jag att Herr Professoren riktigt erhållit. Wore det något, som Herr Professoren vidare för sig eller andra önskade nästa sommar härifrån erhålla, så skall det blifwa mig en fägnad, att derigenom kunna visa min skyldiga beredvillighet ock erkänsla. I sommar får jag ock tillfälle att uppvakta å min sida
 30 med åtskilliga småsaker, hvilka jag denna tiden utgifvit. I anseende till min sjuklighet har jag Gunås! icke hunnit med mycket. Wid vår Akademie kommer en Mongolisk Grammatik författad af H^r Schmidt att snart lemna prässen. Utom par ryska Grammatiker har

här eljest intet philologiskt eller lingvistiskt nytt utkommit, när man undantager ett verk tryckt redan 1828 under titel: *Δοκιμιον περι της πλησιεστατης συγγενειας της Σλαβονο-Ρωσικης γλωσσης προς την ελληνικην. Συνταχθεν υπο του Οικονομου Πατριαρχικου θρονου κ.τ.λ. Κωνσταντινου Πρεσβυτερου* på Grekiska ock ryska i 3 Tomer in 8°. 5
 — Förledne år utgaf Adelung under titel af Versuch einer Literatur der Sanskritsprache ett slags Register öfver alla hittills utkomna arbeten om Sanskrit. I fall nu H^r Prof. önskar erhålla dessa eller andra böcker härifrån, så får jag nog dertill tillfälle i nästa sommar. Då skall jag äfven sända till H^r Professorens komplettering af 10
 den Lappska Literaturen några småsaker utgifna i Åbo af Pastoren i Utsjoki Fellman, hvilka jag åtminstone såsom rariteter (ty stort värde hafva de icke uti sig sjelfva i anseende till den uti dem förwirrade orthografien) för Herr Prof.s räkning anskaffat. —

Så väl Krug som Frähn bedja hälsa H^r Prof. på det vänskap- 15
 ligaste och den sistnämnde bedja åtminstone om en Katalog öfver Münters mynt- och medaillesamling, i fall det någonsin blifver en möjlighet att i god tid kunna få en lägenhet att sända den hit. —

Med oinskränkt högagtning har jag äran förblifva Herr Professorens

ödmjuka tjenare

A. J. Sjögren. 20

P. S. Medföljande bref till Prof. Rafn beder jag vid tillfälle Prof. vara god och aflemna.

St. Petersburg d. $\frac{20 \text{ Jan.}}{1 \text{ Februar.}}$ 1831.

940. *Fra Franz Bopp.*

Berlin d. 20 Febr 1831 25

Es thut mir sehr leid, theurer Freund, daß Sie genöthigt sind eine so schöne Sammlung sanskritischer Bücher wieder zu verkaufen, besonders daß Sie auch den Wilson sich entziehen wollen, der

Ihnen bei Ihrem wackern Studium gewiß von großem Nutzen gewesen ist. Ich werde Ihnen indessen gerne bei dieser Sache behülflich seyn, bitte aber mir die Preise der Bücher im Einzelnen zu bestim̄en. Was sich in Berlin selbst davon absetzen läßt, wird
 5 geschehen können ohne eine öffentliche Bekañtmachung. Für Auß-
 erhalb wird es einfacher seyn, weñ die Kauflustigen sogleich an
 Sie oder einen von Ihnen Beauftragten in Bremen gewiesen werden
 Was die hiesige Bibliothek von den genañten Büchern nicht bereits
 besitzt wird sie gewiß nehmen; allein die Sañlung im Ganzen an-
 10 zubringen, dürfte schwer seyn. Daß Sie so übermäñig an Ihrer
 Schule beschäftigt sind, bedaure ich sehr. Sollten Sie nicht in Preuß-
 en eine bessere Anstellung finden können?

Mit Freundschaft und Hochachtung

· Ihr ergebenster

Bopp.

15 Gibt es in Kopenhagen keine Sanskrit-Uebersetzung einzelner
 Zend-Bücher? Der Gram̄atik dieser interessanten Sprache bin ich
 durch das Studium von Burnouf's Vendidad-Sadé fast in ihrem
 ganzen Umfang auf die Spur gekom̄en und ich habe manche
 Mittheilungen darüber gegeben in einer Recension des genañten
 20 Werkes, die in kurzem in den Jahrbüchern erscheinen wird.

954. *Til Sveinbjörn Egilsson.*

København d. 4. Maj 1831

Tusende Tak for Deres gode og venskabelige Brev af 27. Febr.,
 og alle Deres Bemærkninger ved min isl. Retskrivning; her ere så
 såre få man kan tale med om slige Ting; jeg tror ikke jeg har mod-
 25 taget en eneste Bemærkning af nogen kyndig og duelig Mand, som
 kunde overtude mig om at han havde læst Pjesen, uden et Par Ord
 af Hr. Th. Helgesen en Aften i Selskab. Jeg tror nok De har Ret i
 det allermeste, da Udtalen åbenbare har forandret sig. Min Mening,
 såvidt som det kan falde mig ind at betegne den med Gåsefjedren,
 30 var at *dúfa* udtaltes omtrent *duh-va*, men *húa* udtales nu (*húa* eller)

huw-a, hvilket er temmeligt forskjelligt, men om *dúfa* endnu har denne Lyd (*duh-va*), som jeg anser for den ældste, eller også lyder *dúa* nu omstunder, tør jeg ikke påstå, skönt jeg indbildte mig, at *dúfa* som det sjældnere var blevet uforandret, *húfa* derimod, som et dagligdags Ord, var gået over til *húa* i almindelig Tale nu omstun- 5 der. Om at erstatte *r* med *ur* har jeg heller ikke meget at sige; kun synes mig Grunden til den foregående Stavelses Selvlyd derved forsvinder; f. E. når man skriver *feður*, så burde det være *föður*, ti *u* fordrer *a* forandret til *ö*; når man skriver *hleður*, så burde det være *hlöður* (= *hlada*, *hlöður*), eller al Grund til *e* i det ene, og *ö* i det andet 10 Tilfælde forsvinder; men der ligger måske ingen Lag på, når Forskjellen på *r* og *ur* alligevel er aldeles forsvunden af det nyere Sprog. ....

955. *Fra A. J. D. Cnattingius.*

Stockholm d. 10 Maj 1831.

Högtärade och käre Vän!

15

Brefhafwaren, H^r Madsen från Bergen, har lofvat mig, att under sitt wistande i Köpenhamn infinna sig hos Dig, för att, såsom min representant, uppvakta min Högtärade Broder och betyga å mina wägnar min respekt och erkänsla, — respekten för den Nordiske Polyhistor, — erkänslan för den gamle gode Vännen, som 20 beredt mig så mången dyrbart angenäm njutning både såsom Litteratör och enskild. Kommunikationen oss emellan har warit nog trög, men minnet af min Broders myckna wänskap, som jag erfarit både i Stockholm och Köpenhamn, har alltid med uppriktig tacksamhet warit af mig erkändt och anser jag för en kär pligt, att, då 25 tillfället nu medgifwer, detta förklara och hos Dig göra mig påmint, i hopp, att ännu af min Broder med wänskaplig godhet och wälwilja wara ihågkommen.

Den litterära werksamheten hos oss är, ty wärr, icke stor inom den werkliga wettenskapliga sferen, naturwettenskaperna undan- 30 tagna; Upsalienses, på hwilka vi hade de störste anspråken, äro

numera tämligen makliga. Ännu ha vi ej, efter Convänten, fått 2^a delen af Geyers Svea Rikes Häfder och Gud wet när det sker. Mannen har låtit indraga sig i politiskt gräl och offentliga bestyr vid Riksdagen m. m. för hwilka han alls icke passar och så förlorar litteraturen oersättligt. Några småstycker i Svea af en och annan bland de fordna raske männen är nu allt hvad vi få nöja oss med af duglig litteratur: ty dagens politiska kannstöperier och stridigheter, som absorbera all uppmärksamhet från det positiva och bättre, lemna jag derhän. — Var nu god låt mig vid tillfälle få höra något intressant litterärt nytt från Kjöbenhavn och hwad Bror nu som mest sysselsätter sig med. — Huru går det med ditt Etymologicon? Detta är ett efterlängtadt och behöfligt arbete, som blott du med held kan utföra.

Jag har gifvit H^r Madsen i Kommission att köpa några böcker åt mig. Var god gif honom goda råd och anvisningar i dessa ämnen. Skulle han ej få säkert tillfälle att till mig afsända böckerna direkte, wille Bror hafva den godheten att skicka dem till prosten Dr Reuterdahl i Lund. Rhabeks Læsebog wille jag möjligast första erhålla, emedan jag är i färd med ett liknande arbete för våra skolor, och det intresserar mig se huru den omnämnde boken är inrättad.

Att om Din helsa och välgång erhålla tillfredsställande underrettelser med första skall för mig blifva högst angenämt.

H^r Madsen inneslutes i Min Brors ynnest och godhet, såsom en ung skickelig man. Täckes min Bror procurera honom något nöje, blir jag derföre ganska tacksam.

Med uppriktig högaktning och tillgifvenhet städse Din
Redlige Vän

A. J. Cnattingius.

Vår vän Afzelius, som för några år förlorade sin Fru (genom döden) har nu nyligen omgift sig med en ung, vacker Flicka från Stockholm och vi hoppas af detta mariage all lycka för honom. Gubben Hallenberg lutar mot grafwen. Liljegren är en rask man, som iordningsatt Antiquitets Akademiens samlingar m. m. ganska godt.

Udskrift: S. T. H. Herr Professorn R. K. Rask Kjöbenhavn. Ved Godhed af H^r Madsen fra Bergen.

959. Til Det kejserslige Universitet i Petersborg. (Kopi.)

København d. 2. Juni 1831.

Det kejserslige Universitet har gjort mig en stor Glæde og Ære ved at sende mig det af Pastor Renwall udgivne finske Leksikon; jeg har tillige at takke på det forbindtligste for et andet Eksemplar 5 af samme Verk, skjenket vort Universitetsbibliotek til samme Tid. Det har allerede været udlånt til en ung Mand ved Navn *Lange* som er Forfatter til en *græsk Sproglære*, og som har troet i Græsken at finde en Tredeling af Kasus, lig den Pastor Renwall med mig har antaget i Finsk, og det förend han fik den finske Ordbog at se. 10

Dernæst har jeg at undskylde at denne skyldige Taksigelse kommer så sent, hvortil dog Årsagen ingenlunde er Forsømmelse eller Mangel på Ærbødighed og Erkjendtlighed; men tildels at jeg vilde sende adskilligt med, som jeg troede strags skulde udkomme, f. E. Biskop Münters Bogkatalog o. desl. men det blev forsinket ved Bog- 15 trykkerens Dødsfald, og jeg fandt ingen Skibslejlighed mere, da jeg endelig forsøgte derpå.

I det jeg nu giver mig den Ære at anbefale Hr. Prof. Pipping Frembærelsen af min bedste Tak til det kejserslige Universitet, er jeg tillige så fri at vedlægge nogle Småting, som jeg beder må for- 20 undes en liden Plads i det kejsersl. Universitets, som jeg håber nu snart igjen rige og smagfulde, Bibliotek. Måtte jeg ellers kunne tjene det kejsl. Univ. eller Hr. Professoren privatim med noget Slags literære Kommissioner vilde det være mig en såre stor Fornøjelse.

Her i Byen er en Mand, som ejer den bekjendte *Waltons Polyglott*, 25 udkommen i London i 6 voll. stor Fol., som han vilde afhænde for 120 Rdr. Dansk, hvilket måtte anses for meget godt Køb, dersom ikke den 6te Del var lidt beskadiget neden til i den forreste Margin, så at noget af Teksten er borte, dog er det kun i Pauli og især de mindre Epistler, samt i den ætiopiske Oversættelse, altså i Stykker, 30 som mindre studeres.

En anden ejer den originale Udgave i Kalkutta af det berönte Verk *Asiatick Researches* 15 voll. Fol. min. (eller rettere 4to maj.),

- med Kobbere, Kårt osv. samt den *franske Bearbejdelse af de to første Dele*, ved den beröimte Langlés, hvoraf Oplaget brændte og som derfor er meget sjælden og endelig *The Mégha Dúta by Cálidása*, Sanscr. & Engl. with Notes &c by H. H. Wilson *Daya-bhaga* på
- 5 Sanskrit trykt i Kalkutta, og *Munoo-Sunghita* (Menu's Lov) ligeledes på Sanskrit og trykt i Kalkutta; ialt 20 Bd. 4to som han vilde afhænde for 200 Rd^r dansk; men den ene Del af *Asiat. Researches* er også lidt beskadiget, da jeg tror Tittelbladet og noget af Fortalen mangler.
- 10 Jeg ejer også selv nogle ikke ubetydelige Verker hørende til den asiatiske Literatur og trykte i Indien eller England, som jeg ikke så meget behøver, fordi de forefindes her på Universitetets Bibliotek, såvel som på det kongelige, hvilke jeg vilde overlade det kejsl. Univ. for billig Pris, hvis jeg vidste det kunde interessere eller på nogen
- 15 Måde anses tjenligt.

1000. *Til Bjarni Thorsteinsson.*

København d. 9 Maj 1832.

Kære gamle Ven!

- Jeg har fået en Del Hilsener fra Dig igjennem Købmand Larsen, hvoraf jeg erfarer at Du gunstig og venskabelig undskylder min
- 20 Utilbøjelighed til Brevskrivning. Nu vil jeg dog forsøge om jeg kan nå Dig med disse Linier, ti jeg hører nok, det er på Nippet. Ellers har jeg næsten intet at skrive om, uden „at jeg lever og lider vel (nogenlunde), og ønsker det samme fra eder at spørge“. Jeg begynder ellers at blive lidt skrantevorren, især for Brystet af den
- 25 idelige Trykning, som det giver Brystet, at sidde og glo på de gamle Skindbøger. Det 6. og 7. Bd. af *Fornmannasögur* har kostet mig meget, (nl. Tid, Umage, Stirren, Nattevågen o. desl.); det vilde fornøje mig en Gang ved Lejlighed at se din Dom derom, eller høre
- 30 ninger om din gode Familie. Men Gud véd, jeg gör ingen Fordringer på hastigt Svar; da jeg på min Side er ligeså overbevist om dit

uforandrede venskabelige Sindelav og Godhed mod mig, som Du om min Hengivenhed og Erindring af vort uforglemmelige Ungdoms Venskab. — Lev nu vel, kære Ven! og hils Fruen mange Gange som og Dine Små fra

Din til Døden oprigtig hengivne

R. Rask. 5

Udskrift: Højvelbårne Hr. Amtmand B. Thorsteinsson &c &c &c på Stapen.

1003. Til Sveinbjörn Egilsson.

København d. 24. Maj 1832

Kære Ven!

Tusende Tak for Deres gode Brev og *sendingar*, som vare mig meget kære; jeg troede ikke De havde latinske Bogstaver nok til at sætte et Ark op med, da jeg aldrig mindes jeg för har set et helt Ark med det Slags Tryk fra Island. Det fornöjer mig også, at De har gjort Brug af adskillige af mine Påfund i Retskrivningen; her agtes de ikke stort, fortasse tamen insaniisse juvabit. Jeg beundrer Deres Held med at få Mening i de vanskelige poetiske Udtryk, og navnlig den Mening Skalden höjst rimelig har haft dermed. Angående Stederne i Fms. 6te Bd tjener til Underretning . . . . .

Adskillige Steder vilde jeg *fetta flng*r ud i Deres Forklaring af Olafsdr., men jeg ser ved nöjere Eftertanke, at det er lidet beventd. V. 13 L. 4 mener jeg dog der burde stå: *aldr guðs lög um-halda*, og S. 20. l. c. måskje *halda guðs lög um allan aldr*; i alt Fald ikke *lögum*.

I Anledning af „herr *fur* elda þverri“ (Olafsdr. V. 7 L. 6) og overalt vort *fur* i Ol. Tryggves. S. falder det mig ind at anføre en Spekulation jeg har haft, nl. at denne Form vel er falsk, og at man burde læse *for*, hvoraf *fyrir*, *fyr*r, o. s. v. ligeså bekvemt udledes; ti 1) *fur* grunder sig nok næppe uden på Forkortelsen $\overset{N}{F}$, men den er skinbarlig sammensat af o og ı, d. e, r; altså egentlig *or*; 2) finder man næppe nogensinde Spor til Formen *fur* i Sammensætninger, hvor den ældste Skikkelse er beholdt uforandret, som *forvitri*, *forvitni* &c., aldrig *furvitri*, eller desl. I Morkinskinna skrives snart $\overset{N}{F}$, snart $\overset{N}{F}$ yp, man burde derfor vist læse og skrive *fyr*r, *fyrst*, ikke *furr*, *furst*.

Ved at rode i Codices til 7. Bd af Fms. ere adskillige slige Småting faldne mig ind; f. E. i A (No. 61 Fol. Arn. M.) skrives *ie* for *è*; endog Forkortelser ere således indrettede, at et *i* tydelig er tilkjendegivet, f. E. *iget* (*grèt*), o. s. v; men visse Ord skrives bestandig således, at
 5 et *i* aldrig indflyder i Betegnelsen, f. E. *m* (*mèr*), *h* (*hèr*); undertiden iagttages endog en Forskjel i Bøjningen af et og samme Ord, som: *se*, *ser*, men *þer sèð* og *hefi sèt* eller *sèð*. Jeg formoder derfor, at der har været en Forskjel i Udtalen, og at *è* ikke i gamle Dage har været så almindeligt som nu. Dette har jeg søgt at iagttage i 7de Bd, men
 10 fortryder, at jeg ikke blev opmærksom på det alt ved 6te Bds Redaktion, da det grunder sig på samme Oldbog. I Ordene *vèl*, *èl*, *rèttr*, *lèttr* og i Datiderne finder jeg *ie*, dog i Vers en Gang *bles*, *fell* ell. *hell*; men i *tre*, *kne fe* yderst sjælden, i *mer*, *þer*, *ser* aldrig; altså slutter jeg Udtalen var Træ, Knæ, Fæ, sær.

15 *Skæðr* mener jeg bør have *æ* og ikke *æ*, da det ikke umiddelbar kommer af *skaði*, men af (*skóði*), ligesom *sæmr* ikke er taget af *sami*, men af *sómi* — *dælir* ikke af *dalr*, men af (*dólr*); *dægr* ikke af *dagr*, men af (*dógr*); i det mæsog. haves — *δωγς*, som adjektivisk Endelse, *af så eller så mange Dage*. Er der ikke også et Ord *skóð* i Old-
 20 sproget? .....

1013. *Fra N. V. Stockfleth* 9/7, 1832.

S: T:

Her Professor Rask

Hvorledes jeg skal kunne retfærdiggøre min Taushed siden jeg
 25 forlod København véd jeg ikke, imidlertid beder jeg Dem Højstærende kjæreste Her Professor! tillade jeg idag for bevidne Dem de Taknemmeligheds og Højagtelses Følelser, samt den Ærbødighed jeg stedse vil føle for Dem.

Det vil altid blive mig ligesaa behageligt som smigrende at have
 30 været og fremdeles at maatte blive en Discipel af Her Professor Rask. Jeg er nu ifærd med igjen at gennemgå og Bogstavlären og

Formlæren, og at ordne og rénskrive de af Her Professoren mundt-
 ligen tilføjede Bemærkninger og Tillæg. Jeg har fåt en særdeles Lyst
 til således som De i Grammatiken Side 15 anfører at ville skrive de
 aspirerede Hvislelyde *ž, ś* o. s. v. istedet for at benytte *h*, og skrive
zh, sh o. s. v.; dels i Overensstemmelse med de aspirerede *D, G, T* 5
 o. s. v. der ikke skrives *dh, gh, th* o. s. v. men blot med et enkelt
 Tegn: *đ* o. s. v. dels vindes ét Bogstav i Korthed, og dels fordi at
 denne Måde at tilkendegive Aspirationen er vedtaget af flere Sprog.
 Overbevist om Her Professoren ikke i Fremtiden ville nægte mig
 Deres godhedsfulde Overbærelse og Vejledning vil jeg stedse tillade 10
 mig, eftersom mit Arbejde får Fremgang at fremsende Prøver af
 samme forinden jeg vover at udgive noget i Trykken.

Min Kone beder om Tilladelse til at frembære Bevidnelsen om
 sin Højagtelse og venskabeligste og forbindtligste Hilsen.

H. Mortensen bevidner ligeledes sin Taknemmelighed og Ær- 15
 bødighed. —

I Kristjania forbliver jeg en lang Tid Først i September rejser
 en af mine Bekjendtere i et kort Besøg ned til København, om ikke
 för så vil jeg da med ham kunne erholde Fortsættelsen af Her Pro-
 fessorens lappiske Grammatik jeg lenges efter at erholde. 20

Idet jeg anbefaler mig i Her Professorens venskabelige og god-
 hedsfulde Erindring har jeg den Ære med uindskrænket Højagtelse
 at undertegne mig

Deres ærbødigste og hengivneste

Stockfleth.

Christjania 9 Juli 1832

25

Udskrift: S T Her Professor Rask Over-Bibliothekar København Lille Lars-
 bjørnstrædet N° 182, betalt til Helsingöer

1014. Til R. J. F. Henrichsen.

København d. 10. Juli 1832.

Höjstærede Hr. Prof.

Skönt det ikke egentlig var min Tur, har jeg dog påtaget mig i 30
 År at holde Talen og skrive Programmet til Reformationsfesten:

det sidste tænker jeg nogenledes skal gå, da jeg vælger en Materie, som jeg er inde i, og Foredraget bliver simpelt Ræsonnement om Sprogsager; men Talen sætter mig i stor Forlegenhed, især da Tiden er mig *uendelig* knap; jeg har endnu en isl. Læsebog og Sproglære, 5 en engelsk Gramm. for Danske, en lappisk Grammatik, et Bind islandske Sagaer under Pressen og Forberedelsen til mine hebr. Forelæsninger hænger mig over Hovedet som et tantalisk Frugttræ, jeg aldrig kan nå.

Af Erfaring fra min lat. Fort. til den AS. Gramm. kjender jeg 10 Deres *gode Villie* og *Færdighed*; tillad derfor at jeg henvender mig til Dem, Højstærede! med Anmodning at De vil forfatte mig en sådan Tale; da jeg med største Fornøjelse vil erstatte Dem Deres Tidsopofrelse og Umage, med hvad øvrigt der kan erstattes, og være Dem højlig forbunden for det Venskab De derved beviser 15 mig, og den Tjeneste som ikke med Penge kan erstattes. Jeg ønskede den skulde handle om Festens Anledning, altså om den dobbelte Forbedring i Kirken og Universitetet, med et Blik over de store Fordele, som derfra have tilflydt vort Fædreland. Det synes mig at være en smuk og rig Materie, kun ønskede jeg den måtte behandles 20 uden alle polemiske Hensyn, og at De intet Menneske, ihvem det være må, vil meddele denne Sag, da man her i Byen strags plejer at kunne sige den har skreven N. N.s Tale, den har skreven (ell. overs.) N. N.s Disputats o. s. v. hvilket jeg usigelig gjerne vilde undgå. Jeg håber at se et Par trøstende Ord fra Dem med det første, 25 da Sagen virkelig begynder at ængste mig, og jeg ellers ikke véd til hvem jeg skulde vende mig, som måtte forene den behørige Duelighed, Villie og Diskretion.

Imidlertid henlever jeg Højstærede Hr. Prof.

Deres forbundne og ærbødige

R. Rask.

30

Lille Lars Björns Stræde 182. 2^{den} Sal.

Udskrift: Velb. og Højlærde Hr. Prof. *Henrichsen* i *Sorø* betalt

1016. Til R. J. F. Henrichsen.

Kh. d. 17. Juli 1832.

Höjstærede Hr. Prof.

Tusende Tak for Deres gode Skrivelse og deri udviste Beredvilighed; De gör visselig deri en god Gjerning. At sende noget Ud-
kast er mig en Umulighed; kun meget få didhørende Ideer have
foresvævet mig enkelte Öjeblikke, når jeg har tænkt derpå Ind-
gangen mener jeg kunde tages deraf, at skönt jeg vel er mig min
Svaghed i orator. Færdighed og i det l. Sprog bevidst formedelst
den fuldkomne Mangel på Övelse deri og Anledning dertil, så har
jeg dog ikke ugjerne grebet Lejligheden, som blev mig buden af
min ærede Kollega (Prof. Hohlenb.) til at lægge mine Følelser for
Dagen ved denne Universitetets skönne Fes, som er indstiftet til
et Minde om Trosforbedringens Indførelse og Universitetets Gjen-
fødelse eller Fornyelse. Jeg har derfor ikke troet at kunne vælge
noget bedre Æmne, noget som, uagtet alle min Tales Ufuldkom-
menheder, mere vilde sikre mig Tilhørernes Opmærksomhed, vissere
vilde finde en Gjenklang i alles Hjärter, end Betragtningen over den
lykkeligste Forandring der er foregået i vort Fædreneland i de
tusende År siden Kristendömen begyndte at bestråle Norden og
Gorm den gamle gjenoprettede Dans mykillatis og Rolf Krakes
gamle Rige, og den lykkeligste Forandring der er foregået i vor Höj-
skole, siden den oldenborgske Stamme besteg Valdemarernes Trone
og Kristjan den første skjenkede vort Fædreneland denne uforlig-
nelige Skat. Forandringer, som fremkaldte Danefolket til åndeligt
Liv og Tænksomhed, og Höjskolen til Kraft og Årvågenhed i at
nære den hellige Lue med uforfalsket Olie

Dernæst mener jeg at det var bedre at holde sig til *Betragtninger*
over de Fordele som derved vandtes end at gå ind i historiske En-
keltheder (f. E. Sprogets Dañelse) (Frihed til at bruge det) en
Literatur Skabelse, Lærebøgers Erholdelse, gamle og ny Sprogs
Studering, Tilegnelse af fremmed Visdom, og endelig egne Opda-
gelser i Videnskabernes Enemærker., og at slutte med Önsket at
disse Fordele måtte bevares for de sildigste Slægter og bestandig for-

øges og velsignes af den fra hvem alle gode Gaver komme, samt derfra gå over til Bönnen at Gud i Særdeleshed ville våge over Fædrelandet Fader, Höjskolens Beskytter og Plejefader vor allern. Konge Hs M. K. Fr. 6. og hans hele Hus; jeg ved ikke om det ikke
 5 kunde være passende at tilføje, samt andre vor almæ matris höje Styrere og Velyndere tillige med alle hendes værdige Æmbetsmænd og Plejesønner, at de i huld Samdrægtighed måtte nærme sig det fælles ophøjede Mål, Sandhedens Erkjendelse og Videnskabernes Flor. —

10 Men De vil kunne sige Dem selv alt dette og meget andet bedre, imidlertid vil jeg dog med næste Agepost sende Dem Nyerups Bog om Universitetets Annaler, hvis nogle histor. Punkter behøvede at efterses. Måskje de vilde have den Godhed at tage den med, når De kommer til Byen. Jeg tror ikke at nogen særegen Punkt skulde
 15 berøres i Bönnen; skulde jeg omtale mig selv måtte jeg tillige berøre at det er på 10de År efter min Hjemkomst fra Orienten jeg er bleven ansat i de østerlandske Sprog, o. desl. som er bedre at tie end tale om på sådant Sted.

Jeg anbefaler mig nu på bedste Måde til Deres fortsatte Venskab
 20 og Godhed, og gjentager min bedste og hjærteligste Tak for Deres Beredvillighed. — Gid jeg blot havde noget på Papiret af Progr., når De kommer!

Ærbødigst

R. Rask.

Udskrift: Velb. og Höjlærde Hr. Prof. Henrichsen i Sorø betalt

25 1025. *Til Det kejserlige Alexanders-Universitet, Helsingfors, ved F. W. Pipping* 18/8 1832.

Ærbødigst Pro Memoria!

På det herværende kgl. Universitets Vegne har jeg at takke det kejserl. Aleksanders Universitet i Helsingfors for en Mængde akademiske Skrifter fra forskjellige År, som bleve vort Universitetsbibliotek
 30 tilstillede efter den her vedlagte Liste, som jeg strags lod opskrive, da intet Brev eller Designation medfulgte. Vort Universitet

har hvert År tilsendt det kejsrl. Universitet i Helsingfors, de i Årets Løb her udkomne akademiske Sager, i en Pakke med trykt Liste over Indholdet; det vilde være mig kærkomment en Gang at erfare, at de ere rigtig ankomne År efter År, da Ekspeditionen deraf går igjennem mine Hænder. 5

Privatim har jeg at aflægge min allerærbødigste Taksigelse til det kejsrl. Aleksanders Universitet for tvende Eksemplarer af *Renvalls finske Ordbog*, det ene til vort Universitetsbibliotek, det andet til mig selv, hvilke begge jeg for rum Tid siden rigtig har modtaget. Jeg véd ikke hvorledes jeg skal undskylde min lange Tavshed des- 10 angående. Sandheden er at jeg håbede bestandig at kunne sende en lappisk Sproglære, som jeg udarbejder, til noget Slags ringe Bevis på min Taknemmelighed for Gaven, og Interesse for de finniske Tungemål. Men mangel på Hindringer, andre Forretninger, Upasselighed o. desl. har forhindret mig fra at tilendebringe 15 dette lille men vanskelige Arbejde endnu; jeg er derfor endnu nødt til at lade mig nøje med at sende nogle andre Småting, som her ere udkomne, og som jeg formoder det kejsrl. Aleksanders-Universitet endnu ikke har erholdt, og derfor ærbødigst beder det vilde gøre mig den Ære gunstigen at modtage. 20

Disse Sager ere følgende:

A. Persii Flacci Satiræ, cum Commentario crit. *Fr. Plum.*

Læren om Aberrationen ved *H. J. Hansen.*

Depping om Normannernes Sætoge overs. ved *Petersen.*

G. L. Badens Danmarkshistorie 1—5te Del. 25

Sammes Fredr. 5tes Regjerings Årbog.

Elskovskunsten oversat ved P. R. Maurath (*R. M. Thårup*)

Erasm. Rask, Grammar of the Anglo-Saxon Tongue, &c.

Ejuds. Locmani sapientis fabulæ arabice editæ &c

Sammes kortfattede Vejledning til det oldnordiske ell. gamle isl. 30

Sprog.

By the same, Grammar of the Danish language &c.

Kriegers Småting om den nydanske Retskrivning.

Ialt 15 Stykker, hvis Ubetydelighed jeg endnu til Slutning meget må bede det kejserlige Universitet at undskylde.

Jeg har den Ære at undertegne mig
Det kejserlige Aleksanders-Universitets
5 allerærbødigste og højstforbundne Tjener R. Rask.

København d. 18 August 1832

1027. *Fra Det Kgl. Norske Videnskabernes Selskab, Trondhjem* 21/8 1832.

S. T.

Hr. Professor Rask.

10 Til Gjensvar paa Hr. Professorens ærede Skrivelse af 9de dennes
undlade vi ikke at tilbagemelde, at vi aldeles Intet vide at erindre
mod den Maade, hvorpaa Hr. Professoren i Fortalen til Deres lappi-
piske Sproglære, hvis nærforestaaende Fuldendelse glæder os at er-
fare, omtaler Selskabets Deeltagelse i Værkets Udgivelse. For det
15 Beløb, Selskabet i vor Skrivelse af 7 Octbr 1829 har lovet til dette
Foretagende, vil det behage Hr. Professoren selv eller Bogens For-
lægger ved Afsendelsen af de i bemeldte Skrivelse forbeholdte Exem-
plarer at udstede Anviisning paa undertegnede Direction, hvilken
Anviisning skal nyde vedbørlig Honneur.

20 Med den Længsel og Forventning, Gjenstandens Interesse og
vor Høiagtelse for Hr. Professorens Indsigter begrunde, og med for-
nyet Haab om deres Tilfredsstillelse imødesee vi nu Deres Under-
søgelse om det lappiske Sprogs Oprindelse o. s. v. og i Henseende
til Selskabets Ønsker angaaende denne Afhandling henholde vi os
25 aldeles til vor meerbemeldte Skrivelse af 7 Octbr 1829.

Directionen for det Kgl. Norske Videnskabers Selskab i Thron-
dhjem den 21de August 1832.

Hersleb Horneman

L. Angell

Henr. Lysholm
/Schwach.

30 *Udskrift*: S. T. Hr. Professor Rask Kjøbenhavn. betalt

1034. *Fra N. V. Stockfleth* 17/9, 1832.

S T Her Professor Rask.

På det ærbødige og erkjendtligste bevidner jeg Her Professoren min Tak for 13, 14, og 15 Ark af Deres Grammatik hvilke jeg samtlige har modtaget. — Det har været mig overmåde kjært at 5 Her Professoren har bifaldt Antagelsen af $\dot{z}$, $\dot{s}$ &c for zh, sh &c. Hvorfor jeg ikke strax efter Modtagelsen af Deres meget Ærede af 1ste August takkede for samme var og er fordi jeg ved den Tid havde fåt nogle Betæneligheder jeg ikke forinden nærmere Over-
vejelse vilde tillade mig at underkaste Her Professorens Bedöm- 10
melse. — $\square$, $\bar{z}$, $\bar{d}$, $\bar{t}$, $\bar{k}$, tilkjendegive de beændede g, d, t, k, ligesom $\dot{z}$, $\dot{s}$, &c de beændede z, s &c, altså 3 forskjellige Måder til at betegne ét og det samme. Beændingen, — Aspirationen — ved Tungebogstaverne, d, t og Ganebogstaverne g, k er jo den samme som ved Tandbogstaverne. (Hvislebogstaverne) z, s, $\bar{z}$, $\bar{s}$, c; $\bar{z}$ er egh, $\bar{d}$ er edh, 15
 $\bar{t}$ er eth, $\dot{z}$ er zh &c Da der nu i det Finmarkiske engang skal indføres et nyt Alphabet var det da ikke det simpleste og for den Enfoldige næmest og fatteligst ikkuns at benytte ét Aspirations eller Beændings Tegn og skrive $\dot{g}$, $\dot{d}$, $\dot{l}$, $\dot{k}$ ligesom $\dot{z}$, $\dot{s}$ &c? — Den i Her Professorens Ærede af 19 Juli yttrede Formodning at samtlige 6 20
Selvlyde a, æ, e, i, o, u danne hver for sig en Trehed ved at antage to ny Afændringer har uden al Tvivl sin fuldkomne Rigtighed, men med nogenlunde Bestemthed at kunne opgive disse Afændringer, må jeg rént ud tilstå jeg ikke forinden efter min Tilbagekomst til Finmarken sér mig istand til, de tre herværende Finner ere alt for 25
vاكلende og ofte sig selv modsigende i deres Udtale. —

Her Professorens ligeså skarpsindige som interesente Bemærkninger i Deres Sproglære Side 147—149 om Leems amam amad &c ere fuldkommen rigtige, jeg har undersøgt Betydningen med Finnerne; når det til Ex. heder: varjel mú amam gac̣at, da er det 30
akkurat det samme som: varjel mú (dastgo) gac̣am lakaj mån læm; bevar mig, jeg er faldefærdig, nær ved at falde osv. —

Med særdeles Interesse har jeg gennemgået de efter min Til-

bagekomst til Norge tilsendte Ark, og har mere end én Gang haft Anledning til at beundre Dem hvorledes De med de hafte Materialier har kundet levere en sådan Sproglære. Hvad Her Professoren til Exempel siger om Ordfølgen Side 234 & c § 378, og navnlig 5 §s første Punktum er aldeles rigtigt. —

Overbringeren af dette, Fuldmægtig Collet i Kirke-Departementet rejser tilbage sidst i denne Måned, når Dampskibet sidste Gang for i År forlader København. Skulde 16de Ark være udkommet 10 tør jeg måske håbe samme. Ligeledes vil jeg blive Her Professoren meget forbunden for Besvarelsen af Spørgsmålet om Tegnet ' ikke kunde optages som et almindeligt Aspirations Tegn.

Tør jeg uden Fortrydelse bede Indsluttede tilsendt sin Ejer.
ærbødigst og hengivnest Stockfleth.

Christiania 17de September 1832

15 1037. *Til Sveinbjörn Egilsson* 27/9, 1832. København d. 27. Sept. 1832.

Højstærede Hr. Egilsen!

Tusende Tak for Deres gode og venskabelige Brev tillige med Bøgerne, som dog ingen Hast havde haft, ti jeg havde næppe åbnet dem mere, når det ikke havde været for Deres Anmærkninger, hvorfor jeg takker på det bedste. Det var mig også usigelig kært, at se et 20 Bogstav af Deres Ordbog, og derved overtyde mig om, at den enten er færdig, eller nær ved; jeg tvivler ikke på, at den ved sin Klarhed, Rigtighed, Udvalg og naturlig Simpelhed vil gøre megen Nytte, når den bliver trykt, som jeg ønsker måtte skje ret snart. Jeg er 25 ganske syg af *Brystsyge*, og derfor sløv og sandsesløs til at skrive; gid jeg ikke måtte have været det samme i alt for høj Grad efter Deres Dom, da jeg skrev *min lille Sproglære og Læsebog* eller udarbejdede det 7de Bd af *Fms*. Dog ønsker og håber jeg at se Deres *oprigtige Dom*, om den også bliver nok så hård. Jeg har kun et Par 30 Eksemplarer af *Læsebogen*, som skulde sendes en halv Snes Stæder omkring. Derfor beder jeg Dem at forlade, at jeg bestemmer det

eneste Ekspl. som jeg sender til Island til Stiftsbibliotheket. Jeg beder Dem på det inderligste ikke at gøre noget Forslag til Selskabet om min Retskrivning, ti den er ikke til, ej heller agter jeg nu nogensinde at skrive mer om eller på Islandsk. Gud give Dem og andre, som arbejde fort i Vingården, Held og Lykke og tifold 5 Glæde for Deres Flid og Granskning. *Amen.* Hvis De skriver nogen isl. Retskrivningslære, så vil jeg blot advare Dem for en Fejl, som jeg bestandig har gjort mig skyldig i selv, og det er a) at der i det gl. Sprog aldrig må skrives *-ur*, uden i *sögur, fôður* og = *bróður*, da det i de øvrige Tilfælde hos Skaldene *aldrig danner nogen Stavelse*; 10 men b) at der i nu brugelig Islandsk overalt må skrives *ur*, aldrig *r*, da det hos Skaldene altid danner en egen Stavelse. I gamle Dage svarede den Halvlyd, der høres foran *r*, aldeles til det hebr. *Shva mobile*; i nyere Tider er den bleven til en virkelig Selvlyd. Enhver Linie i Hallgr. Petersens, eller Eggert Olafsens Kvæder beviser dette. 15

At det nyere Sprog ikke kan eller bör fordrejes efter det gamle, ligesålidet som omvendt det gamle efter det ny, behøver jeg ikke at minde Dem om, da De selv i Anledning af *-legt, -legr, -leg* har overbevist mig derom.

Lev nu vel og bevar i venskabelig Erindring 20
Deres bestandig hengivne og forbundne R. Rask.

1038. *Fra N. V. Stockfleth* 9/10 1832.

S T

Her Professor Rask

Med den störste Erkjendtlighed og ikke mindre Tilfredsstillelse 25 har jeg modtaget höjstærede kjæreste Her Professors sidste særdeles ærede og velkomne Skrivelse Forinden jeg endnu ganske havde læst dette Brev til Ende havde jeg allerede ganske opgivet den Idé at skrive ð osv Nogle Dage efter at jeg havde den Fornøjelse at have modtaget Her Professorens Brev ankom Lars Pedersen, som 30 straks tilsendte mig Deres 16de Ark; da Skibsfarten mellem her og

København fremdeles vedvarer tør jeg håbe ret snart at se det 17^{de}
Ark jeg med Længsel venter efter Her Professorens danske Ret-
skrivnings Lære har jeg i sin Tid ganske rigtig modtaget, Sand-
heden tro må jeg rent ud tilstå jeg ganske havde lagt den tilside
5 uden at have læst den, at den efter Her Professorens Brev er taget
frem og bliver læst er vel aldeles overflødigt at bemærke.

Idet jeg bevidner min ærbødigste og forbindtligste Erkjendtlighedsfordi Her Professoren ikke bliver træt og ked af at meddele mig Deres venskabelige Råd, Deres vejledende og lærerige Bemærkninger tør jeg håbe De også vil føle Dem overbevist om den
10 Taknemmelighed, med hvilken jeg til enhver Tid vil erkjende hvad jeg, højstærede kæreste Her Professor! har Dem at takke.

Ærbødigst og erkjendtligst

Stockfleth.

K^{nia} 9de October 1832.

15 *Udskrift*: S T Her Professor Rask Over-Bibliotekar ved Universitets Biblioteket
København Lille Larsbjørnsstrædet N° 182, 2^{den} Sal betalt til Helsingborg

1039. *Til Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler*¹¹/₁₀ 1832.

Underdanigst P. M.

Det gör mig usigelig ondt at jeg ved Begyndelsen af det første
20 Kursus af hebraiske Forelæsninger efter min Udnævnelse til den østerlandske Professur, finder mig nødsaget til at tilmælde Den kgl. Direksion for Universitetet og Skolerne at jeg formedelst Brystsvag-
hed ikke ser mig i Stand til at holde Forelæsninger i tilstundende Vinter. I de sidste tre Måneder har jeg stadig brugt Medisin, råd-
25 spurgt flere gode Læger, hvoriblandt Prof. Klingberg, overhovedet intet forsømt, for at gjenvinde Sundheden, også sporet gode Virkninger af de brugte Midler, men dog ikke bragt det så vidt som fornødent vilde være, til at udføre et helt Semesters Forelæsninger for et talrigt Avditorium.

30 Jeg beder og håber derfor, at den kgl. Direksion godhedsfuldt

vil undskylde dette Sygdomstilfælde, og gunstigen træffe Foranstaltning i den Anledning. Hr. Prof. Dr. Theol. Hohlenberg har erklæret sig villig til at besøge Forelæsningerne i Vinter, om den kgl. Direksion så befaler. At de udsættes til næste Sommer, så at jeg selv kunde have den Ære og Glæde at udføre dem, er noget jeg nok 5 indser næppe lader sig gøre.

underdanigst

R. Rask.

København d. 11. Okt^{br}. 1832.

Til Den Kgl. Direksion for Univer. og Skolerne.

BREVREGISTRANT

Forbemærkninger til brevregistranten.

Registranten omfatter alle skrivelser til og fra Rasmus Rask, som er bevarede, være sig helt eller delvis, i original, i afskrift eller koncept eller i trykt form, egenhændige eller ikke-egenhændige, herunder ogsaa medregnet skrivelser (og udførligere antegninger paa aktstykker) udfærdigede fra eller til Rask i hans egenskab af embedsmand eller repræsentant for institutioner. Registranten omfatter dærimod ikke kontrakter, diplomer og kgl. udnævnelsesbreve, udfyldte blanketter (herunder attester, indberetninger, regninger og kvitteringer i blanketform), protokollater signerede af Rask samt breve, der kun kendes gennem korte citater eller referat, protokollat eller journalisering.

Hvor intet andet udtrykkelig er bemærket, er skrivelserne egenhændige og affattede paa dansk.

I regesterne er tilstræbt en for den udenforstaaende og for nutidslæseren saa vidt muligt umiddelbart forstaaelig formulering. Af hensyn hertil er saa vidt muligt navne og titler fuldstændiggjorte og enkelte punkter supplerede med tilføjelser beroende paa andre kilder; dette har dog kun kunnet gøres i de helt sikre tilfælde. Hvor afsender eller adressat ikke udtrykkelig er nævnt i brevet, men er sikker, er dette ikke særskilt betegnet; naar der er tvivl om en afsender eller adressat, er navnet forsynet med spørgsmaalstegn og sat i kantet parentes.

Udaterede skrivelser er søgt daterede helt eller tilnærmelsesvis ud fra de kronologiske holdepunkter, som skrivelserne selv eller dærmmed korresponderende skrivelser frembyder. Skrivelser, der kun lader sig tilnærmelsesvis datere, er anbragte paa det tidligst mulige tidspunkt. Breve, der ikke har kunnet dateres, er anbragte ved slutningen af registranten (p. 392).

En viss usikkerhed i dateringen ogsaa af daterede skrivelser opstaar dærvæd, at baade Rask selv og hans korrespondenter ofte benytter „gam-

mel stil“ (juliansk kalender) i breve udfærdigede i lande, hvor denne paa Rasks tid endnu var almindelig brugt. Hvor det i en skrivelse udtrykkelig er angivet, at dateringen er gammel stil, er originalens datering bibeholdt, men brevet anbragt paa det sted i den kronologiske rækkefølge, hvor det hører hjemme i forhold til breve daterede efter ny stil (gregoriansk kalender). Datering efter gammel stil ligger paa Rasks tid 11 à 12 døgn længere tilbage end datering efter ny stil. Hvor det dærimod i en skrivelse ikke udtrykkelig er angivet, at der er benyttet gammel stil, eller hvor dette ikke paa anden maade kan sluttes med sikkerhed, er brevene registrerede som om originalens dato er ny stil.

Samtlige breve er nummererede i kronologisk rækkefølge. Brevenes samlede antal er 1067 (idet numrene 10a, 31a, 95a, 97a, 252a og 343a er indskudte og nummer 951 udtaget).

I stedsnavnene er originalens stavemaade ikke bibeholdt, men herudover er stedsnavnene ikke moderniserede (der skrives *Christiania* (*Chria.*) og *Petersborg* (*Pb.*), ikke *Oslo* og *Leningrad*, o. saal. v.).

Ved samtlige breve bevarede i haandskriftform er anført brevets forekomststed og den katalogbetegnelse, der skal anvendes ved eventuel rekvirering i det paagældende bibliotek eller arkiv. Hvor ingen saadan betegnelse er anført, er den haandskriftlige overlevering gaaet tabt. En fortegnelse over brevenes forekomststeder samt udgivelsessteder findes ndf. p. 393.

* foran et brevnummer betegner, at brevet (resp. den bevarede del af brevet) i sin helhed er optaget i nærværende udgave; med (*) betegnes, at et brudstykke af brevet (resp. af den bevarede del af brevet) er optaget.

I registranten er der ved hvert brevnummer saavidt muligt henvist til det sted i litteraturen, hvor brevet (eller uddrag heraf) første gang er trykt, samt til Rasks Samlede Afhandlinger I-III 1834-38, for saavidt det er optaget heri.

---

1. [1805?] Rask til [H. J. Hansen?] Koncept. Add. 198 Fol. (Datering og adressatangivelse skyldes paategning af H. K. Rask.) — Meddeler at Graabrødrekirken i Odense skal tilintetgøres, og hvor de enkelte dele af inventaret er kommet hen.

*2. [1805?] Rask til [H. J. Hansen?] Koncept. Add. 198 Fol. (Datering og adressatangivelse skyldes paategning af H. K. Rask.) — H. har søgt at interessere R. for at blive matematiker i stedet for historiker. R. fremhæver historiens betydning og sammenligner den med matematikken.

3. [1805?] Rask til [H. J. Hansen?] Koncept. Add. 198 Fol. (Datering og adressatangivelse skyldes paategning af H. K. Rask.) Gennemstreget. Slutning mangler. — Om et ventet besøg.

4. Kh. ²⁵/₁ 1808 Rask til Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskabs Ordbogskommission. KDVS. — Tilbyder sin medvirkning ved ordbogen. — *Bilag*: Anbefaling fra R. Nyerup af ²⁸/₁ 1808.

5. Kh. ²⁴/₇ 1808 Rask til unævnt. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Kvittering for fædrene og mødrene arv.

6. Kh. ²⁵/₈ 1808 Rask til Árni Helgason. (isl.) Nyere brevsamling. — Afskedshilsen og ønsker om lykke i anledning af H.s afrejse til Island.

7. Kh. ¹⁶/₉ 1808 Rask til Arnamagnæanske Kommission. Arnam. — Ansøgning om plads ved det arnamagnæanske legat.

*8. Kh. ²⁹/₁₁ 1808 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. — Beretter om sin rejse til Saxkøbing og Nykøbing F. med besøg hos S. N. J. Bloch og hos R.s farbroder og med dialektstudier. Plan om udgave af Edda. Om R.s afhandling *Noget om den Glavendrupske Runesteen i Fyen*. Stigende interesse for den nordiske oldtid i Kh.

*9. Kh. ¹⁹/₁₂ 1808 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. — Tak for understøttelse til arbejde med nordisk filologi. Skildring af R.s arbejde hermed, særlig af hans plan om og forarbejder til en udgave af Snorres Edda. Giver forslag til udgavens udstyrelse med vignetter m. m.

10. Kh. 3¹/₁₂ 1808 Rask til Rasmus Nyerup. Add. 17 Fol. — To takkedigte (og et toliniet vers paa ældre dansk).

10a. [1809?] Rask til [N. M. Petersen?]. Delvis udg. N. M. PETERSEN SA I 14-18. — Redegørelse for R.s lingvistiske studier og hans planer herfor. Sammenligning mellem græsk, latin og germansk. Teori for den latinske konjugation og for ordenen af genera og kasus.

*11. Kh. 3⁰/₁ 1809 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. — Skildring af R.s forarbejder til udgave af Snorres Edda; R. har kollationeret sin egen og Skule Thorlacius' afskrifter af Codex Regius og vil nu fortsætte med Codex Wormianus. Savner paalidelig afskrift af Codex Upsaliensis. Sender en tegning af Skæppestenen tilbage fra Rasmus Nyerup.

12. Kh. 2⁷/₃ 1809 Rask til Arnamagnæanske Kommission. Arnam. — Frasier sig arbejdet med den islandske ordbog samt videre arbejde for kommissionen.

*13. Kh. 1⁸/₄ 1809 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. — R. har faaet afslag paa brev no. 7. Skildrer en strid mellem R. og kommissionen angaaende udgaven af Björn Haldorsons islandske ordbog, som først var tildelt og derefter delvis frataget R. R. arbejder paa islandsk sproglære; den arnam. kommission vil udgive et ældre grammatisk haandskrift, og R. mener sig dærvædet hæmmet i trykningen af sin grammatik. Arbejdet med Edda fortsættes.

14. Kh. 9/₆ 1809 Rask til Peder Hansen. Landsarkivet for Fyen (Odense), bispearkivet, Ansøgninger om legater 1809 no. 24. Udg. HANS H. FUSSING, *Fynsk Hjemstavn* VIII 1, 1935, 4, 5. — Ansøgning om Hans Michelsens stipendium. — *Bilag*: anbefalinger fra P. E. Müller af 9/₆ og fra B. Thorlacius og J. Møller af 1⁰/₆ 1809.

*15. Kh. 1³/₆ 1809 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. — Tak for opmuntrende brev. R. ønsker at rejse til Uppsala og til Island. R. mener at have fjender, der hindrer bogtrykkeren i at sætte hans islandske grammatik. Trykningen er dog nu begyndt. Skildring af forhandlinger mellem sysselmand Sigurður Pétursson og den arnamagnæanske kommission angaaende udgivelsen af Björn Haldorsons islandske ordbog.

16. Kh. 1¹/₉ 1809 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. Cit. RÖNNING 26 note. UA III 194. — Om R.s *Bemerkungen über die skandinavischen Sprachen*. Af *Vejledning til det Islandske* er kun 3 ark sat. R. er

blevet underrettet om, at der i Utrecht findes et haandskrift til Snorres Edda. Fortæller at Island er besat af englænderne.

*17. Kh. $10/12$ 1809 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. Cit. RÖNNING 26 note. — *Vejledning til det Islandske* er endnu ikke færdig. Om udenrigspolitiske forhold, særlig vedrørende Island. R. skildrer sit studium af engelsk og fremsætter en vurderende sammenligning af engelsk og fransk. Udtrykker beundring for islændingenes interesse for deres oldtid.

*18. Kh. $5/1$ 1810 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. — Rasmus Nyerup har planlagt en videnskabelig rejse til Sverige og Norge og har ønsket ledsagelse af R., men Nyerup har kun opnaaet bevilling til at foretage rejsen alene. Björn Haldorsons svoger Jón Ólafsson har overladt R. et andet exemplar af Haldorsons ordbog.

*19. $11/1$ [1810] Johan v. Bülow til Rask. Kopi ved Rask i brev no. 21.

*20. Kh. $21/1$ 1810 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. — Tak for løfte om bidrag til rejse til Sverige og Norge sammen med Rasmus Nyerup. R. kan ikke skønne over omkostningernes størrelse og kan paa grund af N.s bortrejse til Jylland ikke mundtlig faa oplysninger af ham derom.

*21. $21/1$ 1810 Rask til Rasmus Nyerup. Add. 17 Fol. Lidt iturevet. Udg. BIRKET-SMITH 330-336. — Meddeler ordlyden af brev no. 19 ovfr., hvori Johan v. Bülow tilbyder at bidrage til at afholde omkostningerne ved R.s rejse til Sverige og Norge sammen med N. R. har været i tvivl om, hvor meget disse ord betyder, og résumerer brev no. 20. Beder N. besøge B. paa tilbagevejen og tale med ham derom.

*22. Kh. $17/3$ 1810 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. Cit. RÖNNING 33. — R. har intet brev modtaget fra B. siden brev no. 19 ovfr. Han har foreløbig udsat forberedelsen til attestatsen og forbereder sig til rejsen til Sverige; udarbejder en svensk grammatik og studerer tysk, engelsk og islandsk. Om R.s *Nogle Betænkninger om den i Skilderiet N° 30 lovede Oversættelse af Edda*; R. har taget sit gensvar tilbage.

23. Kh. $30/3$ 1810 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. — Tak for understøttelse til Sverigesrejsen; R. forbereder sig til denne. R. læser M. MALLET, *Northern Antiquities* translated by PERCY, og glæder sig over, at oversætteren i fortalen hævder, at germansk og keltisk ikke er beslægtede.

*24. [Mellem april 1810 og sommeren 1813] Rask til Bjarni Thorsteinsson. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. Cit. og delvis udg. RÖNNING 22-24 (ændret ortografi), — Udvikler R.s syn paa den kristne religion.

*25. Kh. $\frac{4}{4}$ 1810 Rask til Grímur Jónsson. (isl.) Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. Udg. ÓLSEN 82-84 (ændret ortografi). Kopi ÍB 94, 4°. — R. opfordrer J. til forfattervirksomhed paa islandsk.

*26. Kh. $\frac{27}{4}$ 1810 Rask til Grímur Jónsson. (isl.) Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. Delvis udg. ÓLSEN 85-86 (ændret ortografi). Kopi ÍB 94, 4°. — Sender J. nogle bøger. Om muligheden for trykning af litteratur i Island. Fremhæver islandsk fortrin for andre sprog; bemærkninger til nogle islandske udtryk i brev fra J.

*27. Kh. $\frac{4}{5}$ 1810 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. — R. har opgivet tanken om at ledsage Rasmus Nyerup paa hans rejse til Sverige og Norge. R. har læst F. D. Gräters oversættelse af Skírnisfór paa græske vers og har selv oversat Hamarsheimt til dansk i det gamle norske versemaal.

28. Kh. $\frac{1}{6}$ 1810 Rask til Grímur Jónsson. (isl.) Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. Delvis udg. ÓLSEN 86-88 (ændret ortografi). Kopi Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Om lydsystemet i islandsk og dets gengivelse i skriften. Fremhævelse af islandsk ælde og øvrige fortrin for andre sprog. Forespørgsel om, hvorvidt nogle udtryk er korrekt islandsk. Meddeler Rasmus Nyerups rejse til Sverige.

29. Kh. $\frac{3}{6}$ 1810 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. — Meddeler Rasmus Nyerups afrejse til Sverige. Om den svenske tronarvings død og mulige politiske følger deraf.

30. Kh. $\frac{24}{8}$ 1810 Rask til Grímur Jónsson. (isl.) Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. Kopi ÍB 94, 4°. — Sender sin islandske grammatik og udbeder sig bemærkninger til den. Drøfter den politiske situation i Skandinavien og i det øvrige Europa og knytter historiske betragtninger hertil.

*31. Kh. $\frac{21}{9}$ 1810 Rask til S.N.J. Bloch. Add. 198 Fol. — Forespørg om B. har opgivet tanken om at skrive et græsk lexikon for danske og fremhæver vigtigheden af, at dette arbejde bliver gjort. Drøfter i forbindelse hermed forholdet mellem latin og græsk samt principperne for sprogundervisning og for ordbogsarbejde. Kritik af Schneiders græsk-tyske ordbog.

31a. Decbr. 1810 Rask til [N. M. Petersen?]. Delvis udg. N. M. PETERSEN SA I 18-20. — Om de malajisk-polynesiske sprog.

*32. [1811] Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. — Takker for B.s dom om R.s *Vejledning til det Islandske*. Fremstiller sine principper for

dansk retskrivning og for fremmedords behandling i skrift og tale. R. vilde gerne skrive et arbejde om runer, men savner kendskab til runestene i Sverige. Haaber at besøge B. den følgende sommer.

*33. Kh. $\frac{3}{2}$ 1811 Rask til P. E. Müller. P. E. Müllerske familiearkiv. — Meddelelser af R. paa grund af sine intensive sprogstudier har besluttet at opgive at læse til attestats.

*34. Kh. $\frac{2}{4}$ 1811 Rask til Wilhelm Grimm. (ty.) Preuss. Staatsbibliothek (Berlin), Grimm-Schrank no. 1499. Udg. SCHMIDT 85-88 (med formelle ændringer). — Bemærkninger om en oversættelse af nogle sange af Edda, som R. har leveret til G. R. meddelelser at han forbereder en udgave af begge Eddaer.

35. Kh. $\frac{6}{4}$ 1811 Rask til H. Sommer. Landsarkivet for Fyen (Odense), Dokumenter til Vends herreds skifteprotokol. Udg. HANS H. FUSSING, *Danske Studier* 1932, 154-155. — Rask gör efter opfordring rede for sine krav paa mødrearv samt omtaler sin økonomiske stilling og sit forhold til familien.

*36. [$\frac{10}{4}$ 1811] Wilhelm Grimm til Rask. Koncept. (ty.) Preuss. Staatsbibliothek (Berlin), Grimm-Schrank no. 1499. Udg. SCHMIDT 88-91 (med formelle ændringer). (Datering paa grundlag af brev no. 39.) — Den danske oversættelse af nogle eddadigte, som R. har sendt G., vil G. benytte som hjælpemiddel til at oversætte digtene direkte fra islandsk til tysk. G. gaar med glæde ind paa et samarbejde med R. om udgivelse af digtenes text og oversættelse. Nærmere forslag om arbejdsdelingen herved. Det er vigtigt, at arbejdet bliver gjort hurtigt. Fremhæver betydningen af, at R. udgiver Snorres Edda. Længes efter R.s islandske grammatik. Anbefaler hjælpemidler til studium af nedertysk.

*37. [Maj 1811] Rask til S. N. J. Bloch. Add. 198 Fol. — R. sender sin *Veiledning til det Islandske* samt fra Rasmus Nyerup Gräters græske oversættelse af Skfrnisfór. R. har udarbejdet en græsk grammatik, gör rede for denne og retter kritik mod nogle enkeltheder i B.s græske grammatik. R. har ogsaa skrevet en afhandling om den latinske konjugations teori og tænker paa at udsende en fuldstændig latinsk sproglære. Opfordrer B. til ikke at opgive tanken om et græsk lexikon og tilbyder sin hjælp derved. R. vil gerne gøre [Ove?] Mallings bekendtskab.

38. [Maj 1811] Rask til [F. D. Gräter]. Bøllings brevsamling D 4° no. 888. (Paategnet foroven med fremmed haand: „May, 1811“, og fornedet

med Gräters haand: „Erhalten 28. Jul. 1811“.) — Kritiske bemærkninger af sproglig art til en metrisk oversættelse fra islandsk til græsk.

*39. Kh. 10/5 1811 Rask til Wilhelm Grimm. Preuss. Staatsbibliothek (Berlin), Grimm-Schrank no. 1499. Udg. SCHMIDT 91-93 (med formelle ændringer). — Tak for oplysninger om arbejde med Edda i brev no. 36. R. havde ikke forstaaet, at G. ønskede en oversættelse af hele den poetiske Edda. R. gaar ind paa samarbejdet om udgaven og stiller forslag om dennes form. R. har skrevet en anmeldelse af F. D. Gräters udgave af et stykke af et eddadigt. R. finder Gräters oversættelse af Skírnisfór vel truffet.

40. Kh. 24/5 1811 Rask til C. F. Degen. Add. 280 Fol. — Sender *Vejledning til det Islandske* og udtaler sig om D.s *Bidrag til de etymologiske Undersøgelers Theorie*. Hilsen fra S. N. J. Bloch og skildring af hans skole i Nykøbing F. Nyt om fælles bekendte fra Odense, især om D.s tidligere elever og deres skæbne. Om R.s arbejde, særlig med Björn Haldorsons ordbog.

41. Cassel 26/5 1811 Wilhelm Grimm til Rask. Konzept. (ty.) Preuss. Staatsbibliothek (Berlin), Grimm-Schrank no. 1499. — Enkeltheder ved G.s og R.s udgivelse af Edda.

*42. Kh. 27/5 1811 Rask til S. N. J. Bloch. Add. 198 Fol. — R. fremstiller sit græske deklinationssystem og udvikler grammatikkens principper, særlig m. h. t. formernes orden og forholdet mellem rigssprog og dialekt samt begrebet regelmæssighed i grammatikken. Angiver hvilke kategorier af ord der kunde udelades i det græske lexikon. Om oldgræsk fonetik, især om akcenterne, og lidt om latinsk fonetik.

43. Kh. 1/7 1811 Rask til C. F. Degen. Add. 280 Fol. — Tak for en anvisning som betaling for *Vejledning til det Islandske*. R. kan intet oplyse angaaende den af D. omspurgte strid mellem Pauli og Arends. Fortæller om en officersduel paa Hven og om planerne om at oprette et universitet i Norge.

44. Frydendal 27/7 1811 Rask til unævnt. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Kvittring for modtagelse af fædrene og mødrene arv.

*45. Kh. 20/8 1811 Rask til Jacob Grimm. Preuss. Staatsbibliothek (Berlin), Grimm-Schrank no. 1499. Udg. SCHMIDT 95-97 (med formelle ændringer). — Om udtrykkene *gotisk*, *germanisk* og om det af G. foreslaaede udtryk *thiotisk* samt om det indbyrdes forhold mellem de germanske sprog. Oplysninger om nogle islandske metriske termini og om bogstavrimets form i forskellige germanske sprog. Om R.s arbejde med Björn Haldorsons ordbog. Oplysninger om de færøske kæmpeviser.

*46. Kh. $20/8$ 1811 Rask til Wilhelm Grimm. Preuss. Staatsbibliothek (Berlin), Grimm-Schrank no. 1499. Udg. SCHMIDT 93-95 (med formelle ændringer). — R. glæder sig over at G. vil anmelde *Vejledning til det Islandske*; R. samler til en ny udgave. Om brugen af udtrykkene *gotisk* og *germanisk*, og om de germanske sprogs indbyrdes forhold. Bemærkninger til P. E. Müllers skrift om Edda. R. lover at sende afskrift og oversættelse af de manglende partier af den poetiske Edda.

*47. Kh. $9/9$ 1811 Rask til C. F. Degen. Add. 280 Fol. — Refererer planerne om oprettelse af et universitet i Norge.

*48. Kh. $14/12$ 1811 Rask til Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab. Udg. SA III 383-384 (ændret ortografi). — Ansøgning om udsættelse med besvarelse af selskabets prisopgave.

*49. [Slutn. af 1811] Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) Ny kgl. saml. 2085 h 4°. Cit. KÅLUND, *Dania* IV, 1897, 141. — Tak for og kritiske bemærkninger til et islandsk æresdigt, som Finn Magnusen har sendt R. i anledning af *Vejledning til det Islandske*.

*50. [1812] Rask til Adam Oehlenschläger. Ny kgl. saml. 1674 Fol. Udg. C. L. N. MYNSTER, *Mindeblade om Oehlenschläger*, 1879, 202-206. — Kritik af O.s forelæsning over islandsk poesi.

*51. Kh. $1/1$ 1812 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. Cit. RÖNNING 24 note, 30-32. — Om C. Molbechs og N. F. S. Grundtvigs arbejder; tanker om forholdet mellem fritænkeri og romantik. R. haaber at blive amanuensis ved UB efter Krum, der skal være professor i Norge, og senere underbibliotekar efter Skjelderup. Skildring af den norske universitetsfest. Aug. Krejldal lærer R. at spille klaver, og R. lærer ham engelsk. R. fortæller om Finn Magnusens æresdigt til ham og anfører et svar paa islandske vers.

*52. Kh. $1/1$ 1812 Rask til Jacob & Wilhelm Grimm. Afsluttet $29/1$ 1812. Preuss. Staatsbibliothek (Berlin), Grimm-Schrank no. 1499. Udg. SCHMIDT 97-103 (med formelle ændringer). — R. har af en tandsygdom været hindret i at arbejde. R. er fornøjet med betingelserne for samarbejdet om Edda. Drøftelse af nogle enkeltheder i eddadigte, om digtenes orden, om ordregister til udgaven m. m. En række islandske ordforklaringer. Om digtenes metriske affattelse. I anledning af K. L. Rahbeks angreb paa W. G. og den tyske litteratur drøftes forholdet imellem dansk og tysk nationalitet og kultur.

*53. Kh. 28/1 1812 Rask til H. C. Ørsted. Ørsted 1-2 Fol. Udg. M. C. HARDING, *Danske Studier* 1919, 71-73. — Bemærkninger om danske kemiske termini (*ilt, brint, ætse*).

(*54. Kh. 4/2 1812 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. — Tak for en pengegave. R.s tandsygdom hindrer ham i at arbejde paa biblioteket. Skolekammeraten Bendz skal studere kirurgi i Kh. og bo hos R. Om afhandlinger af Rasmus Nyerup om hans svenske rejse og om gamle tyske folkebøger. Om tydningen af guldhornsindskriften i anledning af P. E. Müllers og Thams arbejder.

*55. 24/2 1812 C. Molbech til Rask. Koncept? Ny kgl. saml. 2336^I 4° no. 1712 b. — Beder om R.s hjælp til studiet af islandsk. Gör rede for M.s studier og deres forhold til lingvistikken.

*56. Kh. 7/3 1812 Rask til C. Molbech. Ny kgl. saml. 2336^I 4° no. 1712. — R. vil med fornøjelse bidrage til M.s fædrelandske og fortjenstfulde öjemed. R. interesserer sig mere for sproget og litteraturen, M. mere for historien; om disse interessers indbyrdes forhold og om udviklingen af R.s interesser og studier. Foreslaar samarbejde med forglemmelse af tidligere uoverensstemmelser.

*57. Kh. 19/3 1812 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. Cit. RÖNNING 18-22, 138-39, UA III 79. — R. gör udførligt rede for sine grammatiske arbejder og for sine arbejdsforhold, der ved en følelse af tilside-sættelse og mangel paa friere virksomhed hæmmer hans videnskabelige virkestrang. R. føler sig forraadt af C. Molbech og af N. F. S. Grundtvig. R. øver skarp kritik af den arnamagnæanske kommissions arbejder. R. har haft vanheld med sine litterære arbejder, med sine planer om islandsrejse og om oprettelse af et selskab for nyere islandsk litteratur. Redegørelse for de fremkomne forsøg til tydning af guldhornsindskriften.

*58. Kh. 24/3 1812 Rask til Johan v. Bülow. Med en senere (udateret) efterskrift. Sorø AB no. 41 c. Cit. RÖNNING 34-35. — Meddeler at R. sammen med Rasmus Nyerup skal rejse til Sverige og beder B. om et bidrag til bestridelse af omkostningerne derved. R. planlægger et studium af finsk og lappisk og gör rede for sine forberedelser til besvarelse af Videnskabernes selskabs prisopgave om det nordiske sprogs oprindelse og for de hypoteser, R. herved arbejder med.

59. Kh. 28/3 1812 Rask til C. F. Degen. Add. 280 Fol. — Meddeler R.s forestaaende rejse til Sth. og Uppsala sammen med Rasmus

Nyerup. R. har været syg næsten hele vinteren. Om en fælles bekendt Gorm.

*60. Kh. $\frac{4}{4}$ 1812 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. — Tak for en pengegave og for understøttelse. Rejsen til Sverige synes at skulle hindres af udsigterne til krig. R. udvikler sin teori om slægtskab mellem lappisk og eskimoisk.

*61. Kh. $\frac{6}{4}$ 1812 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. — R. og Rasmus Nyerup rejser til Sverige næste dag. Om nogle skolekammeraters examen.

*62. Sth. $\frac{19}{5}$ 1812 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. — Skildring af rejsen til Sth. og af R.s studium af finsk, lappisk og svensk. R. har udsendt svensk subscriptionsplan til islandsk læsebog og har bistaaet A. A. Afzelius med udgivelse af *Völuspá*. I Uppsala vil R. studere eddahaand-skriftet og den gotiske Codex argenteus.

63. Uppsala $\frac{24}{5}$ 1812 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (sv.) ÍB 94, 4°. Kopi Ny kgl. saml. 2085 h 4°. Cit. KÅLUND, *Dania*, IV, 1897, 142. — Om fremgangen i studiet af islandsk, særlig i Sverige. R. har udsendt svensk subscriptionsplan til islandsk læsebog.

*64. Sth. $\frac{28}{5}$ 1812 Rask til Jacob Grimm. (sv.) Preuss. Staatsbibliothek (Berlin), Grimm-Schrank no. 1499. Udg. SCHMIDT 103-104 (med formelle ændringer). — R. er ved sin rejse midlertidig forhindret i arbejdet med den poetiske Edda; R. har tidligere sendt G. Vølundarkviða. Skildring af R.s rejse.

*65. Kh. $\frac{24}{6}$ 1812 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. Cit. RÖNNING 35-36. — R. har anskaffet bøger til studium af lappisk, finsk og svensk. Skildring af rejsen i Sverige og Norge. R. er udnævnt til amanuensis ved UB, men føler sig utilfreds og savner en bedre og friere stilling. R. afviser tanken om at skrive en rejsebeskrivelse. R. udvikler sine tanker om den romantiske filosofi i Tyskland. Sender den svenske subscriptionsplan til islandsk læsebog. Fortæller om en artikel, R. har skrevet i *Nya Posten*.

*66. Kh. $\frac{20}{7}$ 1812 Rask til A. A. Afzelius. (sv.) Kungl. Bibl. Sth. Cit. HJELMSLEV, *Nordisk tidskrift* N. S. IX, 1933, 448-451. — Om R.s arbejde paa rejsen for udvexling af litteratur imellem de nordiske lande. Skildring af rejsen i Sverige og Norge. Om Chr. Fr. Rüh's angreb paa R. for hans afhandling *Bemerkungen über die skandinavischen Sprachen*.

67. Kh. $\frac{1}{8}$ 1812 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. — Tak for

understøttelse. R. har faaet andre værelser paa Regensen. Skildring af Rasmus Nyerups søns hjemkomst fra Norge og af hans sygdom. Om skole- og regenskammeraten Bendz. Skildring af den grasserende teologiske galskab.

*68. Kh. $26/8$ 1812 Rask til L. Hammarsköld. Kungl. Bibl. Sth., Hammarskölds brevväxling vol. III. — R. mindes med glæde sit ophold i Sth. Savner efterretninger fra A. A. Afzelius. R. tænker at udgive sin svenske sproglære. Om R.s arbejde med græsk grammatik. Om C. Molbechs rejse i Sverige. Om bogudvexling mellem Danmark og Sverige. Om det norske universitet og et muligt professorat i islandsk dær.

*69. Kh. $22/9$ 1812 Rask til Jacob & Wilhelm Grimm. Afsluttet $25/12$. Preuss. Staatsbibliothek (Berlin), Grimm-Schrank no. 1499. Udg. SCHMIDT 104-110. — R. har daarlig tid til arbejdet med den poetiske Edda. R. fortæller om sit møde med Chr. Fr. Rühls i Kh. og giver detaljeret redegørelse for fejlene i hans tyske oversættelse af Snorres Edda. Oplysninger om nogle enkelte tekststeder i den poetiske Edda. R. beder G. om ordne afdelingerne af eddatexten. Bemærkninger til enkeltheder i et tilsendt arbejde af G. Svar paa G.s anmeldelse af *Vejledning til det Islandske*.

*70. Kh. $5/10$ 1812 Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. — Tak for tilsendte bøger. R. har maattet give saa meget privatundervisning at han næsten ikke har tid til studier; han bliver desuden træt af det mekaniske arbejde med den islandske ordbog. Dersom R. fik tid, kunde han tænke paa at tage attestats eller paa at disputere. R. er ved at opgive haabet om at studere græsk litteratur og om at komme til Island. Om R.s *Et Brev til den ærlige gudelskende og dydzirede Frue, Frue Mette Mons Dotter* (imod N. F. S. Grundtvig). Udenrigspolitisk nyt.

*71. Kh. $2/12$ 1812 Rask til L. Hammarsköld. Kungl. Bibl. Sth., Hammarskölds brevväxling vol. III. — R. mindes med glæde sin rejse i Sverige. Redegørelse for R.s forarbejder til en græsk sproglære; om grammatikkens principper. Om J. K. Høsts arbejde med svensk litteratur og om mulighederne for øget kulturelt samarbejde mellem Sverige og Danmark.

72. Kh. $2/12$ 1812 Rask til Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab. KDVS (Prot. no. 964/1812). — Forespørger om besvarelse af selskabets prisopgave staaar aaben indtil udgangen af 1813.

*73. Kh. $6/12$ [1812] Rask til Johan v. Bülow. Sorø AB no. 41 c. (R. har ved en fejlskrift dateret brevet $6/12$ 1813; paa dette tidspunkt var R. ikke i Kh., men i Island; cf. RÖNNING 151 b ad 19, note 1.) Cit. RÖN-

NING 19 note, 20 note, 22 note. — Om forskellige islandske udgiverarbejder. Om planen for og retningen af R.s videnskabelige studier og om konflikten imellem disse og livets praktiske krav; meddeler i denne sammenhæng at han har mulighed for at komme til Island, og udvikler sin rejseplan, hvori er indbefattet et ophold i England med studium af angelsaxisk og nyengelsk. R. meddeler at Videnskabernes selskab har tilstaaet ham udsættelse med besvarelse af prisopgaven, og at J. Aall har givet ham en mindre understøttelse til at fuldende den.

*74. [1813] Rask til Jacob & Wilhelm Grimm. Preuss. Staatsbibliothek (Berlin), Grimm-Schrank no. 1499. Udg. SCHMIDT 111. — Sender 5 ark af Edda med dansk oversættelse og lover senere resten. G. skal ikke lade sig afskrække af, at den arnamagnæanske kommission har planlagt en udgave af den manglende 2. del, da det ikke er sikkert, at den udkommer. Om de nyeste sagaudgaver. Om Chr. Fr. Rüh's svar paa G.s anmeldelse af hans oversættelse af Snorres Edda.

*75. Kh. 7/1 1813 Rask til L. Hammarsköld. Kungl. Bibl. Sth., Hammarskölds brevväxling vol. III. — Skarp kritik af N. F. S. GRUNDTVIG, *Kort Begreb af Verdens Krönnike*. Om R.s græske sproglære. Om danske abonnenter paa H.s poetiske skrifter. Forespørgsel om A. A. Afzelius' arbejder.

76. Kh. 11/2 1813 Rask til Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler. RA Univ.-Dir. Ref. og Resol. 3 J¹ 1813-1817 no. 27, Henl. S. 1807-17. — Ansøgning om understøttelse til videnskabelig rejse til Island. — *Bilag*: Anbefalinger fra B. Thorlacius og P. E. Müller, begge af 12/2 1813.

77. Kh. 4/5 1813 Rask til Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler. RA Univ.-Dir. 3 J¹ 1813-1817 no. 87, Forest. 456/1815. — Ansøgning om forskud paa 200 rbd. af bevilget rejseunderstøttelse.

*78. Reynivellir 30/8 1813 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) Afsluttet Reykjavík 2/9 1813. ÍB 94, 4°. Udg. ÓLSEN 54-61 (ændret ortografi). — Skildring af R.s rejse i Island.

79. Reykjavík 6/9 1813 Rask til unævnt. Udg. *Athene, et Maanedsskrift* udg. af C. MOLBECH II, januar-juni 1814, 57-64, N. M. PETERSEN SA I 23-29. — Skildring af R.s studium af islandsk og af hans rejse i Island.

80. Reykjavík 7/9 1813 Rask til unævnt. Udg. *Athene, et Maanedsskrift* udg. af C. MOLBECH II, januar-juni 1814, 64-67, N. M. PETERSEN SA I 29-31. — Om R.s studier og om forholdene i Island.

81. Reykjavík 7/9 1813 Rask til P. E. Müller. P. E. Müllerske familiearkiv. — Skildring af R.s rejse i Island.

82. Reykjavík 8/9 1813 Rask til Grímur Jónsson. (delvis isl.) Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. Udg. ÓLSEN 88-90 (den isl. del med ændret ortografi, den danske del oversat til isl.). — Skildring af R.s rejse i Norge og det sydlige Island.

83. Reynivellir 3/7 1814 Rask til Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler. RA 1 D 1813-1817 no. 375, Univ. Br. 1017/1814. — Ansøgning om forlængelse af rejseunderstøttelse.

*84. Reynivellir 4/7 1814 Rask til P. E. Müller. P. E. Müllerske familiearkiv. Cit. UA III 4. — Om vanskelighederne ved at gennemføre rejsen i Island under dyrtiden. Redegørelse for R.s islandske studier, herunder hans tilendebringelse af prisskriftet. R. paatænker at udgive en beskrivelse af Island.

85. Reynivellir 4/7 1814 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. Kopi Ny kgl. saml. 2085 h 4°. Delvis udg. ÓLSEN 61-65 (ændret ortografi). — Forskelligt personalnyt fra Island. Forskelligt om R.s bekendtskaber og oplevelser i Island. Nogle kommissioner m. m.

86. Möðruvellir 24/7 1814 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. Kopi Ny kgl. saml. 2085 h 4°. Delvis udg. ÓLSEN 65-66 (ændret ortografi). — R. takker for venskab og raad. Planlægger rejse til østlandet. Kommissioner og hilsener.

*87. Reykjavík 5/9 1814 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (delvis isl.) ÍB 94, 4°. Delvis udg. ÓLSEN 67-71 (den isl. del med ændret ortografi, den danske del oversat til isl.). — Skildring af R.s rejse paa nord- og østlandet, og af den islandske folkekarakter i de berejste egne. Fra Th.s søster skal R. bede Th. om at hjælpe ved hendes søns uddannelse og ved købet af deres gaard. R. udvikler sit politiske standpunkt i anledning af begivenhederne i Frankrig og i forbindelse hermed sit syn paa forsynstroen, paa menneskenaturen og paa de etiske grundlove.

88. Reykjavík 24/11 1814 Rask til Jón Þorláksson. (isl.) Udg. ÓLSEN 95-97 (efter original i docent Þórhallur Bjarnarsons eje; originalen eftersøgt uden resultat 1940; ændret ortografi). — Kort skildring af østlandsrejsen. Forespørger om de af Þ. benyttede hjælpemidler til den islandske oversættelse af Miltons *Paradise Lost*. Om et brev paa vers af Þ.

89. 1815 Skúli Magnússon til Rask. (isl.) Indlagt i Arnam. Rask

66. — Fuldmagt angaaende haandskriftet Arnam. Saml. Rask 66's udlevering fra G. J. Thorkelin.

*90. Reykjavík ²⁷/₂ 1815 Rask til unævnt. (isl.) Lb. JS 98 Fol. Facsimile *Hið íslenska bókmenntafjelag 1816-1916, Minningarrit*, 1916, 6/7. Udg. *Hið íslenska bókmenntafjelag 1816-1866*, 1867, 57-59. Indholdet identisk med brev no. 91. — Cirkulære til islandske præster med indbydelse til dannelse af Hið íslenska bókmenntafjelag.

91. Reykjavík ²⁸/₂ 1815 Rask til unævnt. (isl.) Ny kgl. saml. 2016 Fol. Indholdet identisk med brev no. 90. Cf. *Hið íslenska bókmenntafjelag 1816-1916, Minningarrit*, 1916, 6-7. — Cirkulære til Danmark med indbydelse til dannelse af Hið íslenska bókmenntafjelag.

92. Bessastaðir ⁶/₇ 1815 H. Scheving til Rask. (isl.) Indlagt (bl. 33/34) i Arnam. Rask 21 b. — Sender fortegnelse over sagaer fra Þorskinn Gíslason og gör nogle bemærkninger om den. Sender ogsaa Edda. Nogle digte er sendte til biskoppen fra Jón Þorláksson. Om runeindskrift fra Hallbjarnareyri. Om nogle ordlister og ordforklaringer til sagaer og digte; S. tilbyder at sende R. disse ting. Om etymologien til nogle islandske ord.

*93. Leith ²¹/₉ 1815 Rask til unævnt. (eng.) Næppe egenhændigt. British Museum, Department of MSS. Udg. *Hið íslenska bókmenntafjelag 1816-1866*, 1867, 61-62. — Cirkulære med opfordring til at oprette et engelsk selskab for islandsk sprog og litteratur.

*94. Leith ²⁵/₉ 1815 Rask til Joseph Banks. (eng.) British Museum, Department of MSS. — R. sender brev no. 93.

95. Kh. ¹/₁ 1816 Rask til L. Hammarsköld. (delvis sv.) Kungl. Bibl. Sth., Hammarskölds brevväxling vol. V. — Skildring af R.s rejse i Island og arbejde med prisskriftet. Litterært nyt.

95 a. Kh. ¹/₁ 1816 Rask til unævnt. (isl.) Udg. *Hið íslenska bókmenntafjelag 1816-1866*, 1867, 62-64. — Opfordring til islændinge og islandsvenner i Kh. til at tiltræde Hið íslenska bókmenntafjelag og eventuelt danne en københavnsk afdeling af dette.

96. Kh. ²/₁ 1816 Rask til A. A. Afzelius. Kungl. Bibl. Sth., Danska autografer. Udg. L. DAAE, *Museum* 1891 II, 117-119. — Rejsebeskrivelse fra Island.

97. Kh. ¹²/₂ 1816 Rask til L. Hammarsköld. Kungl. Bibl. Sth., Hammarskölds brevväxling vol. V. — Om en anmeldelse i *Iduna* ved H. af Chr.

Fr. Rüh's eddaoversættelse. Bemærkninger om forskellige andre nyere litterære arbejder. Om etymologien til navnet *Oskar*. Redegørelse for planen om R.s rejse til Kaukasus.

97a. Kh. $\frac{27}{3}$ 1816 Rask til unævnt. Udg. *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn* 1816, 650-652, *Hið íslenska bókmenntafélag 1816-1866*, 1867, 65-67. — Opfordring til at støtte Hið íslenska bókmenntafjelag.

*98. Kh. $\frac{18}{4}$ 1816 Rask til A. A. Afzelius. Kungl. Bibl. Sth. Delvis udg. HJELMSLEV, *Nordisk tidskrift* N. S. IX, 1933, 453. — Takker for tilbud om ophold i Sth. med midlertidig lønnet videnskabelig undervisningsvirksomhed. Af praktiske grunde tøver R. med at modtage det, skönt han vilde foretrække at virke i Sverige frem for i Danmark. R. refererer et brev, han har skrevet til L. Hammarsköld. Beder om oplysninger om en Beulewitz, som skal have opholdt sig i Uppsala. Lykønsker til A.s bryllup.

99. Kh. $\frac{4}{5}$ 1816 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. Kopi Ny kgl. saml. 2085 h 4°. Cit. KÅLUND, *Dania* IV, 1897, 142-43. — Tak for en gave.

100. Kh. $\frac{4}{5}$ 1816 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. Kopi Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Efter anmodning af P. E. Müller beder R. Th. anmelde H. P. Clausens skrift om frihandel paa Island.

*101. Uppsala $\frac{6}{5}$ 1816 G.W. Gumælius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — G. sender udhæng af R.s anmeldelse af LING, *Asarne* og gör rede for nogle rettelser, han har foretaget i den. Litterært nyt fra Uppsala. Om svenske abonnenter paa Björn Haldorsons islandske ordbog. Takker paa *Swensk Litteratur-Tidnings* vegne for de af R. leverede anmeldelser. Anmoder R. om medarbejde ved et nyt *Tidskrift för vetenskap och konst*.

102. Kh. $\frac{9}{5}$ 1816 Rask til L. Hammarsköld. Kungl. Bibl. Sth., Hammarskölds brevväxling vol. V. — Forskelligt vedrørende angelsaxisk.

*103. Kh. $\frac{9}{7}$ 1816 Rask til A. A. Afzelius. Kungl. Bibl. Sth. Delvis udg. HJELMSLEV, *Nordisk tidskrift* N. S. IX, 1933, 453-454. — R. har besluttet at rejse til Sverige og agter at ansøge om orlov. Meddeler at Johan v. Bülow har lovet R. understøttelse til rejse til Kaukasus. Lover at tage melodier til svenske folkeviser med til Sth. Beder om oplysning om svenske folkeviser om Völsungerne.

*104. Kh. $\frac{9}{7}$ 1816 Rask til Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler. RA Univ.-Dir. 1 D 1813-1817 no. 772, Forest.

720/1820. Udg. H. P. DYGGEVE, *Danske Studier* 1933, 20-21. — Ansøgning om rejseorlov samt om videnskabelig ansættelse.

105. Kh. ¹⁰/₇ 1816 Rask til L. Hammarsköld. Kungl. Bibl. Sth., Hammarskölds brevfväxling vol. V. — Kritik af H.s *Jomsvinga-Sagan*.

106. Kh. ¹⁷/₈ 1816 Rask til N. F. S. Grundtvig. RA N. F. S. Grundtvigs papirer, fasc. 431. Udg. *Breve fra og til N. F. S. Grundtvig* udg. af GEORG CHRISTENSEN og STENER GRUNDTVIG I, 1924, 430-32. — Henvider sig i anledning af at A. A. Afzelius har anmodet om at faa tilsendt G.s religiøse arbejder. Forslag angaaende fremgangsmaaden ved udgivelse af rimkrøniken. Bemærkninger om et angelsaxisk digt.

107. Ballará ²³/₈ 1816 Einar Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om Landhusholdningsselskabets ophjælpning af hampdyrkingen og andre arter af landbrug i Island. En bogkommission. Nyt fra Island, bl. a. om en epidemi.

108. Holt ²⁷/₈ 1816 Þ. Bödvarsson til R. Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for bogsending. Anmoder R. om at skaffe nogle lærebøger til hans sønner. Om kongens plan om at give alle nationer fri handel paa Island og om handelsforholdene i Island. Forespørgsel om Hið íslenska bókmenntafjelag.

*109. Kh. ¹/₉ 1816 Rask til J. H. Schröder. Univ.-bibl. Uppsala, Bref till J. H. Schröder G 263 i. Cit. UA III 79. — Om dalmaalet.

110. Skriðu i Hörgárdal ²⁸/₉ 1816 Th. Hallgrímsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Sender sin søn Jón, som R. har lovet at tage sig af. Om H.s have og kartoffelavl. Tak til assessor Krarup for nogle figurer. Hilsen fra Jón Þorláksson, der har sendt R. 3. del af islandsk oversættelse af Miltons *Paradise Lost*.

111. Möðruvellir ³⁰/₉ 1816 S. Thorarensen til Rask. (delvis isl.) ÍB 94, 4°. — Lykønskning til Videnskabernes selskabs pris. Th. har sendt R. ¹/₂ tønde kød som takkegave. Om indsamling og indbetaling af medlemsbidrag til Hið íslenska bókmenntafjelag i forskellige islandske distrikter. Th. har haft besøg af grev Knuth.

112. ¹²/₁₀ 1816 Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Meddeler kgl. resolution af ⁵/₁₀ 1816, ifølge hvilken der bevilges R. en understøttelse af kommunitetet paa 200 rbd. sølv i 2 aar.

113. Kh. ¹⁴/₁₀ 1816 Rask til stifmoderen, Anne Katrine Peders. Ny kgl.

saml. 2085 h 4°. — Afskedshilsen inden R.s afrejse fra Kh. Meddeler at frk. Juliane Maria Jessen har lovet at tage sig af R.s halvsøster Maren Nielsdatter og skaffe hende ind paa Det kvindelige velgörenhedsselskabs skole i Kh.

*114. Kh. ¹⁶/₁₀ 1816 Rask til A. A. Afzelius. Kungl. Bibl. Sth. Delvis udg. HJELMSLEV, *Nordisk tidskrift* N. S. IX, 1933, 454. — Gör sig haab om dagen efter at faa rejseorlov bevilget, men maa endnu udsætte afrejsen noget. Sender et arbejde af P. Grönland med hilsen fra ham.

115. Sanderumgaard ¹⁹/₁₀ 1816 Johan v. Bülow til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Dokument med løfte om understøttelse paa 2000 rbd. n. v. til en videnskabelig rejse til Asien.

116. Kh. ¹⁹/₁₀ 1816 Rask til Kongen. RA Fonden ad usus publicos 3, 1107. Udg. *Tillæg til Nationaltidende* 3/7 1884. — Andragende om hjælp til udgivelse af *Undersøgelse om det gamle Nordiske eller Islandske Sprogs Oprindelse* og af *Angelsaksisk Sproglære*.

117. ²²/₁₀ 1816 A. A. Afzelius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Cit. HJELMSLEV, *Nordisk tidskrift* N. S. IX, 1933, 454. — Paa grund af A.s svigermorders død har han længe været tavs over for R. og N. F. S. Grundtvig. A. har ikke faaet de af R. afsendte bøger og spørger om skibskaptajnens navn.

118. ²²/₁₀ 1816 Rask til C. F. Degen. Add. 280 Fol. — Med oversendelse af en pjece. Undskyldning for distraktion foregaaende aften.

119. Kh. ²⁹/₁₀ 1816 Rask til A. A. Afzelius. Kungl. Bibl. Sth. — R. ligger for modvind paa Kh.s red. Hvad de afsendte bøger angaar, erindrer R. ikke skibskaptajnens navn og har ikke kunnet finde det. R. vil bringe A. arbejder af P. Grönland og af A. Oehlenschläger.

120. Kalmar ⁸/₁₁ 1816 Rask til A. A. Afzelius. (sv.) Kungl. Bibl. Sth. — Beretning om R.s rejse.

121. [Mellem ²⁰/₁₁ 1816 og decbr. 1819] Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. Slutning mangler. — Pengekommissioner. Hilsener til forskellige.

122. Sth. ⁶/₁₂ 1816 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (delvis isl.) ÍB 94, 4°. — Forespørgsel om Hið íslenska bókmenntafjelag og om udgaven af Sturlungasaga. Beder sende Hallgr. Peturssons passionssalmer og digte, som R. tænker at udgive, samt utrykte ting efter P. Gröndal. Meddeler at Heimskringla udgives i Sverige. Beder Th. spørge Finn Magnusen, hvorledes det gaar med trykningen af prisskriftet og den angelsaksiske sproglære, og giver nærmere besked om prisskriftets trykning. Om et engelsk brev. Nærmere om udgaven af Sturlungasaga.

*123. Sth. 13/12 1816 Rask til P. E. Müller. Add. 198 Fol. — Om svenkernes subskription paa danske værker og om uordenen i den danske boghandel. Om en svensk prisopgave om sagaerne udsat sidste gang i 1788. R. savner efterretning om bevillingen til trykning af prisskriftet samt om sin *Ottars og Ulfstens korte Rejseberetninger*. Forespørger om muligheden for udbetaling af Videnskabernes selskabs pris. R. er mere tilfreds i Sverige end i Danmark; han studerer russisk og persisk.

124. Kh. 17/12 1816 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for breve og meddelelser til Hið íslenska bókmenntafjelag. Om dettes udgaver og regnskaber, især udførligt om praktiske enkeltheder ved udgivelsen af *Sturlungasaga*. Th. glæder sig til at se R.s islandske læsebog. Meddelelse om forskellige islandske digte og oversættelser til brug for R. Beder om litterært nyt fra Sverige. Personalía.

(*125. Kh. 20/12 1816 Rasmus Nyerup til Rask. Add. 198 Fol. — Om nogle bogsendinger. Diverse.

126. Kh. 26/12 1816 C. Molbech til Rask. Add. 198 Fol. — Forskelligt litterært nyt fra Kh., bl. a. om Adam Oehlenschlägers rejse. Beder R. være behjælpelig med en samling svenske bøger til KB.

127. Kh. 28/12 1816 Finn Magnusen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om brev- og bogkommissioner, bl. a. vedrørende Hið íslenska bókmenntafjelag. M. arbejder paa forelæsninger over *Edda* og omtaler kilder hertil. Sender subskriptionsplan til udgave af *Sturlungasaga*. Ønsker, at R. vil udgive sin islandske læsebog i indeværende vinter. Litterært nyt.

*128. Kh. 28/12 1816 P. E. Müller til Rask. Add. 198 Fol. — M. savner oplysninger i R.s brev om planerne for den russiske rejse. Om subskriptionslisten til Björn Haldorsons ordbog. Om forberedelserne til udgivelsen af R.s prisskrift samt om prisens udbetaling. Beder R. om forskellige oplysninger angaaende islandske haandskrifter i Sth. Spørger, hvem der har udsat den svenske prisopgave om sagalitteraturen. Om M.s *Saga-bibliothek* samt om R.s *Ottars og Ulfstens korte Rejseberetninger* og *Angelsaksisk Sproglære*.

129. Kh. 28/12 1816 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Forretningssager vedrørende Hið íslenska bókmenntafjelag, især angaaende udgivelsen af *Sturlungasaga*.

130. Kh. 31/12 1816 Finn Magnusen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Nyt-aarshilsen. Økonomiske sager vedrørende Hið íslenska bókmenntafjelag.

131. Uppsala 4/1 1817 G.W. Gumælius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Om sending af WILKENS, *Grammatica Persica*. Oplysninger om persiske bøger og haandskrifter i Uppsala. Haaber at R. kommer til Uppsala paany og for længere tid. Personalia.

132. 7/1 1817 Einar Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Beretning om hvad der er hændt H. siden de skiltes. Han er tilfreds med sit arbejde som lærling.

133. Uppsala 17/1 1817 P.F. Aurivillius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Tak for R.s gave til Academiska Bibliotheket af *Udvalgte Danske Viser fra Middelalderen I-V*.

134. Uppsala 17/1 1817 G.W. Gumælius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Tak for Thorkelins angelsaxiske digt. Beder om anmeldelse af L. Hammarskölds udgave af *Jomsvikinga-Sagan* til *Swensk Litteratur-Tidning*.

135. Sanderumgaard 26/1 1817 Johan v. Bülow til Rask. Sorø AB no. 41 c. — Hjertelige ønsker for R.s velgaaende. Tak for *Ottars og Ulfstens korte Rejseberetninger*. Sender en bog [Hans Egede Saabys skrift om Grønland] og beder R. faa den oversat til svensk. Meddeler at B. har grundlagt en oldsagssamling i Odense og beder R. om numismatiske oplysninger.

136. Sth. 27/1 1817 Rask til C. Molbech. Ny kgl. saml. 2336^I 4° no. 1713. — R. fortæller om sit ophold i Uppsala og om sine videnskabelige arbejder, især om planlagt eddaudgave. Litterært nyt. Om en samling svenske bøger til KB.

137. Sth. 7/2 1817 Rask til Grímur Jónsson. (isl.) Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. Kopi Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Sender nogle ark af sin eddaudgave og beder om bemærkninger dertil. Redegör for udgivelsesprincipperne. Foreslaar en kundgørelse derom i det islandske litterære selskabs *Sagnablöð*. Om svenske abonnenter paa udgaven af *Sturlungasaga*.

*138. Sth. 7/2 1817 Rask til P.E. Müller. Add. 198 Fol. Iturevet. — Tak fordi M. har talt med H. C. Örsted om udbetalingen af Videnskaberne selskabs pris. Beskrivelse af haandskriftet *Berg Abbeds Bog*. R. kan ikke oplyse, hvem der har forfattet prisopgaven om sagaerne. Oplysninger om Vilknasaga. Om annalerne kan R. endnu ikke give oplysning. Om R.s arbejde med udgave af Snorres Edda.

139. Sth. 10/2 1817 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. Kopi Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Om det islandske litterære selskabs udgave af *Sturlungasaga* og andet om selskabet. Om R.s udgave af Snorres Edda

og forarbejder til *Anvisning till Isländskan*. Planer om ansættelse af en islandsk litteratør i Sverige.

140. Kh. $16/2$ 1817 Rasmus Nyerup til Rask. Add. 198 Fol. — Dagsnyt og litterært nyt. Kommissioner.

*141. Uppsala $18/2$ 1817 G.W. Gumælius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Om Atterboms udgivelse af maleren Hörbergs selvbiografi. Bemærkning til *Ottars og Ulfstens korte Rejseberetninger* samt om det angelsaxiske lydssystem og dets betegnelse. Spørger hvor Grundtvigs anmærkninger til Thorkelins angelsaxiske digt findes. Fremhæver betydningen af at R. vil udsende en angelsaxisk grammatik. Om betydningen af nyudgaven af Björn Haldorsons ordbog; G. vil udgive et supplement til den og foreslaar R. at udgive den i omarbejdet skikkelse. Imødeser med interesse R.s anmeldelse af L. Hammarsköldsudgave af *Jomsvikinga-Sagan* og foreslaar R. at anmelde Lings *Asarne*.

*142. Kh. $5/3$ 1817 Rasmus Nyerup til Rask. Add. 198 Fol. — Bebrejdelser imod Rask for hans eddaudgaver og for hans islandsk-filologiske virksomhed i Sverige.

143. Kh. $8/3$ 1817 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Betæneligheder ved de rygter, som R.s udgivelse af Eddaerne og planerne om ansættelse af en islandsk litteratør i Sverige har givet anledning til i Kh. Om Hið íslenska bókmenntafjelag, bl. a. om dets udgave af *Sturlungasaga*. Th. er ved at opgive sin rejse til Færøerne. Om et møde i Landhusholdningsselskabet angaaende de islandske studenters forhold i Kh.

(*144. Kh. $21/3$ 1817 Grímur Jónsson til Rask. (isl.) Afsluttet $25/3$ 1817. ÍB 94, 4°. — Om det islandske litterære selskabs udgiverarbejder. Om R.s udgivelse af Eddaerne og meningen herom i Kh. — *Bilag*: Betænkning om det islandske litterære selskabs geografiske værk.

145. Sth. $21/3$ 1817 Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. Lidt iturevet. — Pengesager og bogkommissioner.

*146. Sth. $21/3$ 1817 Rask til P.E. Müller. Add. 627 m 4°. Delvis udg. SA II 276-277 (ændret ortografi). — Om abonnenter i Sverige paa M.s *Sagabibliothek*. Om R.s eddaudgaver og øvrige videnskabelige arbejder. Om det videnskabelige liv i Sth. og litterært nyt derfra.

*147. Kh. $24/3$ 1817 C. Molbech til Rask. Add. 198 Fol. Iturevet. — Tak for en sending svenske bøger til KB. Glæder sig over den svenske folkeviserudgave. Ønsker R. hjem for at deltage i udgiverarbejderne i

Kh. og beklager, at *Corpus Eddicum* udgives i Sverige. Litterært nyt. P. E. Müller er alvorligt syg. Meddelelse om forandringer i universitetsdirektionen.

(*)148. Kh. $\frac{2}{4}$ 1817 Finn Magnusen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Meddeler at *Fundinn Noregr* udkommer. Beklager danskernes stemning i anledning af at R. udgiver Eddaerne i Sverige. Beklager at R. ikke har faaet svar paa sin ansøgning om et professorat. Udvikler sin teori om indholdet af Vafþruðnismál. Sender sine sidste arbejder og meddeler andet litterært nyt. Personalialia.

(*)149. Sth. $\frac{3}{4}$ 1817 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. Kopi Ny kgl. saml. 2085 h 4°. Delvis udg. ÓLSEN 71-73 (ændret ortografi). — Om R.s behandling i Kh. og om hans økonomiske forhold. Om R.s ret til at udgive Eddaerne i Sverige og om misstemningen i Kh. i anledning deraf. Fortegnelse over nye abonnenter paa udgaven af Sturlungasaga og paa P. E. Müllers *Sagabibliothek*. R. anmoder om i det islandske litterære selskabs *Sagnablið* at faa indrykket en annoncering af hans eddaudgaver. Om Liliegrens planlagte studierejse til Island.

150. Kh. $\frac{5}{4}$ 1817 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Forskellige forretningssager vedrørende Hið íslenska bókmenntafjelag, bl. a. om planerne om at genoplive det gamle videnskabselskab (Lærdomslistafjelagið), som Th. ikke mener det islandske selskab skal have forbindelse med. Om stemningen i Kh. i anledning af R.s foretagender i Sth. Bogkommissioner. Meddeler at J. H. Bredsdorff har tiltraadt sin udenlandsrejse.

(*)151. Uppsala $\frac{15}{4}$ 1817 G. W. Gumælius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Sender *Swensk Litteratur-Tidning* med R.s anmeldelse af L. Hammar-skölds udgave af *Jomsvikinga-Sagan*. Om subscriptionslister paa R.s Edda, paa P. E. Müllers *Sagabibliothek* og paa det islandske litterære selskabs udgave af Sturlungasaga. Uppsala er misundelig paa Sth. fordi R. dær har begyndt forelæsninger over islandsk. R.s *Anvisning till Isländskan* og *Angelsaksisk Sproglære* imødeses med stor interesse. Om Thorkelins angelsaksiske digt.

(*)152. Sth. $\frac{21}{4}$ 1817 Rask til Grímur Jónsson. (isl.) Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. — Om misstemningen i Kh. paa grund af R.s foretagender i Sth. Vedlægger ark af sin eddaudgave og beder om bemærkninger dertil. Gör rede for sit arbejde med den. Om det islandske litterære selskab, især om dets geografiværk og om det dertil hørende korts indretning og udstyrelse.

(*153. Sth. $^{21}/_4$ 1817 Rask til C. Molbech. Ny kgl. saml. 2336^I 4° no. 1714. — anbefaler overbringeren, major Tersner. Om en sending svenske bøger til KB og betalingen herfor. Om R.s ret til at udgive Eddaerne i Sverige.

154. Sth. $^{25}/_4$ 1817 Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. — Pengesager og bogkommissioner. Om R.s udgivervirksomhed i Sth. og om opfattelsen deraf i Kh.

(*155. Kh. $^{26}/_4$ 1817 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om R.s forhold til Danmark. Om principperne for det islandske litterære selskabs virksomhed og om dettes udgave af Sturlungasaga. — *Bilag*: Kopi af 4 breve fra Th. til Th. Bödvarsson, Th. Thorsteinsson, Paul Hialmarsen og Eggert Johnsen med bogkommissioner fra R.

*156. Uppsala $^{29}/_4$ 1817 J. H. Schröder til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — S. har faaet brev fra Chr. Jürgensen Thomsen med anmodning om at træde i korrespondance med ham vedrørende numismatik og spørger i den anledning R., hvem han er. Tak for og bemærkninger til *Ottars og Ulfstens korte Rejseberetninger*. Gör rede for en nyopdaget runesten i Vestmanland. Glæder sig over at R. udgiver Edda. Om trykningen af *Scriptores Rerum Suecicarum*.

(*157. Kh. $^{3}/_5$ 1817 Rasmus Nyerup til Rask. Add. 198 Fol. — Om Finn Magnusens ytringer i anledning af R.s anmodning om varianter til Örvarodds saga. Foreslaar R. at komme til Kh. Litterært nyt.

*158. Sth. $^{5}/_5$ 1817 Rask til J. H. Schröder. (sv.) Univ.-bibl. Uppsala, Bref till J. H. Schröder G 263 i. — Om Chr. Jürgensen Thomsens henvendelse angaaende numismatik. Om S.s bemærkninger til R.s *Ottars og Ulfstens korte Rejseberetninger*. Om den i Vestmanland fundne runesten.

*159. Kh. $^{6}/_5$ 1817 P. E. Müller til Rask. Add. 198 Fol. Cit. RÖNNING 64-65 (fejlagtig dateret $^{6}/_3$ 1817). — Ytrer sin misfornøjelse med at R. udgiver Eddaerne i Sverige og mener, at subscriptionsplanen er meget uheldigt affattet. Dersom R. søger ansættelse i Sverige, er han en fædrelandsforræder. Meddeler at 500 rdl. er bevilgede til trykning af prisskriftet og giver R. haab om en understøttelse, naar prisskriftet er trykt. Beder om oplysninger om nogle haandskrifter i Sth. Litterært nyt.

160. Sth. $^{11}/_5$ 1817 Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. — Tak for tilsendt vaxel for Videnskabernes selskabs prismedalje. Angiver hvorledes L. skal disponere over den givne understøttelse til prisopgavens tryk-

ning. Beder L. forhøre hos Johan v. Bülow om den understøttelse, som R. har gjort sig haab om at faa af ham.

(*161. Kh. ¹⁵/₅ 1817 Grímur Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — En anekdote om da. *lumpen* og isl. *lumpinn*. Mislykket aftale om møde med major Tersner. Om R.s udgivelse af Eddaerne og stemningen i Kh. i anledning heraf. Tekniske enkeltheder ved det islandske litterære selskabs geografiske værk. Andet om dette selskab og dets forhold til Lærdomslistafjelagið.

(*162. Sth. ²⁷/₅ 1817 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. — Sender de første ark af *Anvisning till Isländskan*. Om R.s udgivelse af Edda i Sverige og i forbindelse dærmed om hans forhold til universitetsdirektionen i Kh. og til fædrelandet overhovedet. Bemærkninger om form og indhold af det islandske litterære selskabs *Sagnablöð*.

*163. Sth. ²⁹/₅ 1817 Rask til P. E. Müller. Add. 198 Fol. Delvis udg. RÖNNING 65-68. — Om nyudgave af Ihres *Glossarium Sviogothicum*. Om R.s ret til at udgive Eddaerne i Sverige og om tilbud til R. om ansættelse i Sverige. Tilbageviser beskyldningen for at være landsforræder; R. forklarer hvorfor han føler sig tilsidesat i sit fædreland, og hvorfor han er mere tilfreds i Sverige.

*164. Kh. ¹²/₆ 1817 Rasmus Nyerup til Rask. Add. 198 Fol. — Om korrekturer paa R.s prisskrift. Litterært nyt. Diverse.

165. Kh. ¹³/₆ 1817 Hið íslenska bókmenntafjelag (ved Bjarni Thorsteinsson, paraf. Finn Magnusen) til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Bókmenntafjelagið skænker R. et exemplar af udgaven af Sturlungasaga bind I og takker for hans bidrag paa 20 rdl.

(*166. Kh. ¹³/₆ 1817 Finn Magnusen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Udvikler sine tanker om R.s planer og karriere og ønsker at de begge maa blive professorer i Kh. Om danskernes og islændingenenes stemning over for R.s filologiske virksomhed i Sth. M. lover at læse korrektur paa R.s prisskrift men ønsker intet honorar. M. udvikler sine litterære planer. Meddeler en afhandling: *Um nokkrar vísur úr Snorra Eddu*.

167. Sth. ¹⁴/₆ 1817 Rask til Asmus Larsen. Afsluttet ²⁶/₆ 1817. Add. 198 Fol. — Bogkommissioner o. lign. Fortæller at A. A. Afzelius har faaet en søn. R. arbejder paa 5 bøger paa een gang.

(*168. Kh. ¹⁴/₆ 1817 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Haaber at R. vil studere aser og vaner i det østlige Gardarige. R. har misforstaaet Th.s tidligere bemærkninger om R.s stilling til Danmark, og

Th. skriver dærfør nærmere om sit syn paa R.s virksomhed i Sverige. Forskellige sager vedrørende Hið íslenska bókmenntafjelag (tidsskrift, forhold til Lærdomslistafjelagið, love, udgaver, økonomi, kommissionærer og abonnenter i Sverige og Island). Bogkommissioner til Island. Personalialia.

169. Uppsala ^{18/6} 1817 G.W. Gumælius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Sender nye Uppsala-disputatser, dæriblandt sin egen, samt vers af-sungne ved Atterboms afrejse til Sigtuna. Om P. E. Müllers *Sagabibliothek*. Om Christiania-arkivaren Wulfsbergs bestræbelser for litterært samarbejde i norden.

170. Kh. ^{24/6} 1817 Finn Magnusen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Sender første ark af R.s prisskrift. Nogle detaljer af nordisk mytologi. Om R.s eddaudgave. Johan v. Bülow atter rask. Diverse.

171. Kh. ^{30/6} 1817 Bjarni Thorsteinsson til Rask. ÍB 94, 4°. — Exemplarer af Det islandske litterære selskabs udgave af Sturlungasaga sendt til kommissionæren i Sth., regimentspastor Bergwahl. Spørgsmaalet om selskabets forening med Lærdomslistafjelagið skal afgøres af selskabets islandske afdeling. Dagsnyt. P. E. Müllers *Sagabibliothek* er udkommet.

172. Chria. ^{12/7} 1817 C. Steenbloch til Rask. Add. 198 Fol. — Det er vanskeligt at faa abonnenter i Norge paa R.s eddaudgaver og paa det islandske litterære selskabs udgave af Sturlungasaga. S. havde haabet at R. blev professor i Chria. Tak for *Ottars og Ulfstens korte Rejseberetninger*. Spørger om forholdet mellem gotere og finner.

173. Kh. ^{17/7} 1817 P. Grönland til Rask. Kungl. Bibl. Sth., Bref rör. utg. av Geijers och Afzelii folkvisor. — Om trykning af G.s udgave af melodier til svenske folkeviser.

174. Uppsala ^{22/7} 1817 G.W. Gumælius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Om en bogsending til Sth., hvori ogsaa subscriptionslister til R.s eddaudgaver. G. paatænker besøg i Sth. Imødeser med interesse eddaudgaverne og *Angelsaksisk Sproglære*. Litterært nyt. Om tyrkiske og persiske haandskrifter i Uppsala.

*175. Kh. ^{22/7} 1817 P. E. Müller til Rask. Add. 198 Fol. — Videnskabernes selskab har besluttet at benytte Olafsens supplementer til *Ihres Glossarium* til udarbejdelse af et *Etymologicum Danicum*. Om R.s forhold til sit fædreland. Savner oplysninger om planen for R.s videre rejse. Om M.s *Sagabibliothek*. Litterært nyt.

176. Kh. ^{24/7} 1817 Finn Magnusen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Sender

2.-5. ark af R.s prisskrift. Rasmus Nyerup er rejst til Fyn. Om trykningen af Sæmunds Edda.

177. Kh. $26/7$ 1817 Finn Magnusen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. Øverste halvdel iturevet. — Om korrektur paa R.s prisskrift. Diverse.

178. Sth. $29/7$ 1817 Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. — Beder L. sælge R.s sengklæder og engagere Sveinbjörn Egilsson til at katalogisere R.s privatbibliotek. Forespørgsel om understøttelse fra Johan v. Bülow. Bogkommission.

*179. Kh. august 1817 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Raader R. til hurtig at rejse videre. Venter forgæves skib med nyt fra Island. Om det islandske litterære selskabs forhold til Lærdomslistafjeldagið og om dets udgave af Sturlungasaga og dets geografiske værk. Th. ønsker at selskabet skal trykke værker i Island.

180. Kh. $3/8$ 1817 Asmus Larsen til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Johan v. Bülow har tilstaaet R. en understøttelse paa 500 rbd. n. v. Vanskeligheder med at faa pengene hævet hos stiftamtmand v. Bülow. Andre pengesager og kommissioner.

(*181. Breiðholt $5/8$ 1817 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. Delvis udg. ØLSEN 101-104 (ændret ortografi). — Svar paa et brev fra R. af $9/5$, hvori R. har foreslaaet H. at komme til Sth. H. afslaar dette, med mindre R. opgiver sin videre rejse. Personalialia og meddelelse om H.s faders død.

182. Kh. $7/8$ 1817 Finn Magnusen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Sender ark 6 af R.s prisskrift. Sveinbjörn Egilsson vil katalogisere R.s bøger. Er stærkt optaget af eddaudgaven og tvivler paa om M. kan naa at skrive sit prisskrift. Omtale af nordisk-filologiske arbejder af Stuhr og L. Steckling.

*183. Kh. $7/8$ 1817 Rasmus Nyerup til Rask. Add. 198 Fol. — N. har besøgt Johan v. Bülow, som har udtalt frygt for, at R. vil vende fædrelandet ryggen. Lover at sende forskellige bøger. Personalialia. Om trykningen af R.s prisskrift.

184. Kh. $21/8$ 1817 Finn Magnusen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om nogle enkeltheder i R.s prisskrift, særlig om vanskeligheden ved korrekturen. Om Asmus Larsens vanskeligheder ved at faa understøttelsen udbetalt. Om M.s arbejde. Nyheder fra Island. Om tolkning af et eddasted.

*185. Sth. $22/8$ 1817 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. — Versificeret undskyldning for tavshed. Redegørelse for R.s udgivervirk-

somhed og videnskabelige planer. Om Det islandske litterære selskabs geografiværk.

*186. Kh. 27/8 1817 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Savner meddelelser om R.s rejseplan og glæder sig til at se hans værker. Bemærkninger om Det islandske litterære selskabs geografiske værk. Nyt om selskabet og fra Island.

187. Kh. 28/8 1817 Finn Magnusen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Sender 7.-9. ark af R.s prisskrift. Bemærkninger hertil. Nyheder fra Island. Diverse.

*188. Kh. 28/8 1817 C. Molbech til Rask. Add. 198 Fol. — Tak for bogsending fra Sth. 2. bind af den arnamagnæanske kommissions edda-udgave er snart færdig. Ønsker at R. var hjemme og i en god stilling. Om disputationerne i anledning af reformationsfesten og om udnævnelse af nye professores consistoriales. Litterært og politisk nyt. Personalialia.

189. Sth. 29/8 1817 Rask til Grímur Jónsson. (isl.) Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. — Klager over optagethed og manglende frihed.

190. Kh. 3/9 1817 P. Grönland til Rask. Kungl. Bibl. Sth., Bref rör. utg. av Geijers och Afzelii folkvisor. — Om enkeltheder ved G.s udgave af svenske folkeviser.

191. Reykjavík 3/9 1817 Geir Vídalín til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — V. har sendt en medalje tilbage til baronet Mackenzie, Edinburgh, og anmodet ham om i stedet at sende klassikerværker.

192. Sth. 7/9 1817 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. Kopi Ny kgl. saml. 2085 h 4°. Delvis udg. ÓLSEN 73-79. Slutning synes at mangle. — Om forskellige islandske litteraturværker og om anvendelsen af det latinske alfabet i dem. Om udgaven af Sturlungasaga.

193. Kh. 11/9 1817 Finn Magnusen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Sender 10. og 11. ark af R.s prisskrift. Tvivl om R.s etymologi til isl. *aldurnari*.

194. Kalmar 11/9 1817 C. J. Zander (sen.) til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — En kommission.

195. Kalmar 11/9 1817 [C.] J. Zander (jun.) til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Bogkommission og tak for en bog.

196. Sth. 12/9 1817 Rask til Grímur Jónsson. (isl.) Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. — Enkeltheder ved det af Det islandske litterære selskab udgivne geografiske værk, særlig om kortets fremstilling og indretning.

197. Kh. 17/9 1817 P. Grönland til Rask. Afsluttet 18/9 1817. Kungl. Bibl. Sth., Bref rör. utg. av Geijers och Afzelii folkvisor. — Om udgaven af svenske folkeviser.

198. Kh. 18/9 1817 Grímur Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om fremstillingen af det af Det islandske litterære selskab udgivne geografiske værk. Nyt fra Island og familienyt.

199. Kh. 26/9 1817 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. Delvis udg. ÓLSEN 109-110 (ændret ortografi). — Savner nyt fra Bókmenntafjelagið i Island. Enig med R. i at det latinske alfabet bør anvendes i selskabets publikationer. Om selskabets udgave af Sturlungasaga og det geografiske værk. Afviser R.s forslag om at oprette et landeværn i Island. Personalnyt og litterært nyt.

200. Sth. 28/9 1817 Rask til Grímur Jónsson. (isl.) Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. Kopi ÍB 94, 4°. — Om den formelle indretning af det af Hið íslenska bókmenntafjelag udgivne geografiske værk.

201. Regensen [Kh.] 2/10 1817 Sveinbjörn Egilsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — E. har afleveret sin katalog over R.s bogsamling. Nyt fra Island. Om E.s religionsstudier. Diverse.

202. Kh. 3/10 1817 Grímur Jónsson til Rask. (delvis isl.) ÍB 94, 4°. — Om den formelle indretning af det af Hið íslenska bókmenntafjelag udgivne geografiske værk.

203. Kh. 7/10 1817 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. Delvis udg. ÓLSEN 110-111 (ændret ortografi). — Sager vedrørende Hið íslenska bókmenntafjelag: dets økonomi, dets forhold til Lærdomslistafjelagið og til Landsuppfræðingarfelagið m. m. Personalía.

204. Uppsala 10/10 1817 G.W. Gumælius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Om abonnenter paa P. E. Müllers *Sagabibliothek* og paa det islandske litterære selskabs udgave af Sturlungasaga. Lovet at sende Knös' bøger om arabisk. Beder om oplysninger om N. F. S. Grundtvigs anmærkninger til Thorkelins angelsaxiske digt. Tak for samvær i Sth.

205. Sth. 14/10 1817 Rask til Grímur Jónsson. (isl.) Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. Kopi ÍB 94, 4°. — Om den formelle indretning af det af Hið íslenska bókmenntafjelag udgivne geografiske værk, især om egenavnenes gengivelse paa det tilhørende kort.

206. Uppsala 16/10 1817 G.W. Gumælius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Har modtaget abonnenteksemplarer af P. E. Müllers *Sagabibliothek* og

sender betaling derfor. Tak for fortsættelsen af *Angelsaksisk Sproglære* og for oplysninger om skjoldungedigt. Sender Knös' arabiske krestomati.

*207. Sth. ¹⁹/₁₀ 1817 Rask til P. E. Müller. Add. 198 Fol. — Om R.s ansøgning om rejsetilladelse og omstændigheder i forbindelse hermed. Jonas Hallenberg hjælper R. med studiet af persisk og arabisk. Om de svenske subskriptionsexemplarer af M.s *Sagabibliothek*.

208. Sth. ²⁰/₁₀ 1817 Rask til Asmus Larsen. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. Slutning mangler. — Penge-, brev- og bogkommissioner samt familieanliggender.

209. ²⁵/₁₀ 1817 Grímur Jónsson til Rask. Sluttet ³⁰/₁₀ 1817. (isl.) ÍB 94, 4°. — Svar paa R.s bemærkninger til kortene i det af Hið íslenska bókmenntafjelag udgivne geografiske værk.

210. Kh. ²⁵/₁₀ 1817 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Forskelligt vedrørende Hið íslenska bókmenntafjelag: beklagelse af og modindvendinger imod R.s stærke misfornøjelse med det til geografiværket hørende Danmarkskort, særlig stedsnavnenes form; indvendinger af H. Scheving imod udkastet til selskabets love; m. m. Personalialia.

*211. Kh. ¹/₁₁ 1817 Rasmus Nyerup til Rask. Add. 198 Fol. — Skildring af reformationsfesten og de dærmed forbundne promotioner. Trykningen af R.s prisskrift midlertidig standset. Thorkelins angelsaksiske digt er afsendt til Jonas Hallenberg. Om Uvarovs *Projet d'une Académie asiatique*.

*212. Sth. ⁴/₁₁ 1817 Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. — Brevkommissioner.

*213. Sth. ⁴/₁₁ 1817 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om R.s studium af arabisk og persisk. Om Th.s paatænkte udtræden af bestyrelsen for Hið íslenska bókmenntafjelag.

214. Kh. ⁶/₁₁ 1817 Finn Magnusen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Trykningen af R.s prisskrift genoptages. Sæmunds Edda II er færdigtrykt. Det gaar smaat med M.s prisskrift og med det af det islandske litterære selskab udgivne geografiske værk. R.s afhandling *Den Brynderslevske Runesteen* foreligger nu. Beskrivelse af en til oldsagssamlingen skænket metalfigur.

215. Sth. ⁶/₁₁ 1817 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om formen af stedsnavnene paa kortene i det af Hið íslenska bókmenntafjelag udgivne geografiske værk.

216. Sanderumgaard [⁸]/₁₁ [1817] Johan v. Bülow til Rask. Sorø AB no. 41 c. — Tak fordi R. har sørget for svensk oversættelse af Hans Egede

Saabys skrift om Grönland. Sender brev og bemærkninger fra biskop F. Plum. Om plan om en grønlandsk geografi. Om den af B. udsatte præmie for lovtale over Daniel Rantzau. Agter at udsætte aarlige præmier for historiske skitser over berømte mænd. Om Finn Magnusens forelæsninger. Litterært nyt og personalia.

217. Sanderumgaard ^{12/11} [1817] Johan v. Bülow til Rask. Sorø AB no. 41 c. — Om udbetalingen af B.s understøttelse til R. Om de danske bibliotekers mangel paa orientalia. Om H.N. Clausens disputats.

218. Kh. ^{12/11} 1817 P. Grönland til Rask. Kungl. Bibl. Sth., Bref rör. utg. av Geijers och Afzelii folkvisor. — Enkeltheder i udgaven af svenske folkeviser og prøver paa melodierne hertil.

219. Kh. ^{13/11} 1817 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om R.s studium af arabisk. Th. skal til Island næste sommer. Forskelligt vedrørende Hið íslenska bókmenntafjelag: udgaver, tidsskrift, bestyrelsesvalg, love, forhold til andre selskaber. Personalialia, særlig om unge islændinge i Kh.

220. Kh. ^{13/11} 1817 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tilføjelser til brev no. 219. Om formen af stedsnavnene paa kort i Det islandske litterære selskabs geografiske værk. Om trykning af bøger i Island og Árni Helgasons stilling hertil.

221. ^{17/11} 1817 Finn Magnusen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Der mangler nu kun 2 ark af R.s prisskrift. Om M.s arbejde om nordboernes højtider i Miklagaard. — *Bilag*: Kopi af skrivelse paa fransk af ^{14/10} 1817 fra [Aug.] Hennings.

222. Sth. ^{18/11} 1817 Rask til Grímur Jónsson. (isl.) Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. Delvis udg. ÓLSEN 90-91 (ændret ortografi). — Om formen af stedsnavnene paa kortet i det af Hið íslenska bókmenntafjelag udgivne geografiske værk. Diverse forespørgsler, bl. a. om trykningen af R.s prisskrift.

*223. Sth. ^{20/11} 1817 Rask til Rasmus Nyerup. Add. 198 Fol. Slutning mangler. Cit. RÖNNING 62. — R. fortæller om sit studium af persisk, arabisk m.v. Sender sin og Afzelius' udgave af Sæmunds Edda. Sender titelark med fortale til prisskriftet.

224. Kh. ^{27/11} 1817 Grímur Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om det af Hið íslenska bókmenntafjelag udgivne geografiske værk. Om J.s private forhold og hans arbejde for Bókmenntafjelagið.

225. Sth. decbr. 1817 Rask til Grímur Jónsson. (isl.) Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. Delvis udg. ÓLSEN 91-92 (ændret ortografi). — Detaljbemærkninger vedrørende formen af stedsnavnene paa kort i det af Hið íslenska bókmenntafjelag udgivne geografiske værk. Hvorledes R. tænker sig sine islandske venner bedst anbragt i embeder.

*226. Kh. ¹/₁₂ 1817 Sveinbjörn Egilsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Det glæder E. at R. er tilfreds med hans katalog over R.s privatbibliotek. Svar paa spørgsmaal fra R. om opfattelsen af lydene *d*, *ð* og *j* i islandsk.

227. Sth. ²/₁₂ 1817 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om formen af stedsnavnene paa kort i det af Hið íslenska bókmenntafjelag udgivne geografiske værk. Om nævnte selskabs forfatning, tidsskrift og forhold til Lærdomslistafjelaðið. Om det islandske bibelselskabs bogtrykkeri. Foreslaar at oprette et bibliotek i Reykjavík.

228. Kh. ⁴/₁₂ 1817 Finn Magnusen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Sender udhæng af R.s prisskrift. Om et koncept om væringerne, som M. har sendt til Krug i Pb.

(*)229. Kh. ¹⁰/₁₂ 1817 Finn Magnusen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Sender udhæng af R.s prisskrift og gör bemærkninger om korrekturerne. Opgiver titlen paa R.s afhandling *Den Brynderslevske Runesteen*. Om Krug. Om rapporter fra Fyn til oldsagskommissionen. Meddeler at en expedition til Hindukuš har fundet folkeslag af vesterlandsk eller nordisk præg.

*230. Kh. ¹¹/₁₂ 1817 Rasmus Nyerup til Rask. Add. 198 Fol. — Meddeler at titelark af R.s prisskrift er trykt og at P. E. Müller vil overrække kongen prisskriftet. Bogkommissioner, bl. a. bogudvexling med Granberg.

231. Uppsala ¹²/₁₂ 1817 G.W. Gumælius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Tak for laan af skjoldungedigt. Kommer om nogle dage til Sth. Litterært nyt.

232. Kh. ¹⁴/₁₂ 1817 Bjarni Thorsteinsson til Rask. ÍB 94, 4°. — Forskellige forretningssager i Hið íslenska bókmenntafjelag: bestyrelsesvalg, medlemsbestemmelserne i lovene, forholdet til Lærdomslistafjelaðið, sagen om det islandske bibelselskabs trykkeri, m. m.

233. Sth. ¹⁵/₁₂ 1817 Rask til Asmus Larsen. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Pengesager og familieanliggender. Sender Johan v. Bülow titelark af *Angelsaksisk Sproglære* med dedikation.

234. Kh. ¹⁸/₁₂ 1817 Grímur Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. Delvis udg. ÓLSEN 111-112 (ændret ortografi). — Drøftelse af principper for enkelt-

heder i landkortene i det af Hið íslenska bókmenntafjelag udgivne geografiske værk og af dette værks udstyrelse, særlig om det af J. forfattede afsnit om den matematiske geografi. Om J.s fremtidsudsigter og arbejde.

235. Sth. $18/_{12}$ 1817 Rask til Fr. Münter. Ny kgl. saml. 1698^{IX} 2 Fol. — anbefaling for fætrene Tengström. Meddelelse om Malmströms arbejde med kufiske mønter og om J. Hallenbergs arbejde med indiske zodiakalmønter. — *Bilag*: 2 kobberer med kufiske mønter fra det svenske møntkabinet.

236. Sth. $18/_{12}$ 1817 Rask til H. C. Ørsted. Bøllings brevsamling D 4° no. 889. — anbefaling for fætrene Tengström. Tak for hvad Ö. har gjort i anledning af R.s prisskrift. Gör rede for grunden til at *Angelsaksisk Sproglære* ikke er blevet trykt i Danmark.

237. Sth. $20/_{12}$ 1817 Rask til E. C. Werlauff. Ny kgl. saml. 2387^{II} 4° no. 498. — anbefaling for fætrene Tengström. Fortæller om Lings arbejder, bl. a. om hans skuespil til reformationsfesten.

238. Tittja $22/_{12}$ 1817 A. A. Afzelius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Beder R. bringe nogle eksemplarer af *Tidskrift för Religionsvänner* til to boghandlere i Sth.

*239. Sanderumgaard $29/_{12}$ [1817] Johan v. Bülow til Rask. Sorø AB no. 41 c. Cit. RÖNNING 63. — Tak for dedikation af *Angelsaksisk Sproglære*. Beklager vanskeligheden ved at faa bogsendinger fra Sverige. Beklager at den angelsaksiske sproglære ikke er udkommet i Danmark, og foreholder R. det upassende i at søge fast ansættelse i Sverige. Om Finn Magnusens forelæsninger og fremtidsudsigter. Om udsættelse af besvarelse af en prisopgave i Videnskabernes selskab. Litterært nyt og personalia.

*240. Kh. $31/_{12}$ 1817 Finn Magnusen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om trykfejl i R.s prisskrift og omtrykning af ordliste.

241. [1818?] Rask til J. H. Schröder. (delvis sv.) Univ.-bibl. Uppsala, Bref till J. H. Schröder G 263 i. — Med 2 pjecer fra Rasmus Nyerup. Om polemik mellem Nyerup, Høst og Hammarsköld.

242. Kh. $2/_{1}$ 1818 Finn Magnusen til Rask. Afsluttet $28/_{1}$ 1818. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om forskellige litterære arbejder. Om en anmodning fra Rumancev om oversættelse af et fragment. Meddeler at der ingen oldslaviske haandskrifter findes paa KB. Om navnet *Lödi*. Meddeler ordlyd af Videnskabernes selskabs prisopgave om kong Rurik. Diverse personalia.

*243. Regensen [Kh.] $4/_{1}$ 1818 Rasmus Nyerup til Rask. Add. 198

Fol. Er ved en skrivefejl dateret 4/1 1808. — Om N.s polemik med Høst og Hammarsköld. Ytrer sin misfornøjelse med trykfejlslisten til R.s prisskrift. Om P. E. Müllers henvendelse til kongen angaaende R. Om N. F. S. Grundtvigs arbejder. Om flytning af Tirstedstenen.

244. Nes jernværk pr. Brevik 5/1 1818 J. Aall til Rask. Univ.-bibl. Amsterdam, Schenking Diederichs 131, A. — Undskyldning for ikke at have besvaret et brev fra R. under dennes gennemrejse i Norge paa vejen fra Island.

245. Sth. 6/1 1818 Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. — Pengesager og kommissioner.

246. 9/1 1818 Grfmur Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Indvendinger imod R.s teori om en efter udtalen indrettet retskrivning. Enkeltheder vedrørende det af Hið íslenska bókmenntafjelag udgivne geografiske værk. Om dette selskabs lovparagraf om medlemsretten.

247. 14/1 1818 Directionen for Fonden ad usus publicos til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Meddelelse om bevilget rejseunderstøttelse paa 800 rbd. sølv aarlig i 2 aar.

248. Kh. 14/1 1818 Finn Magnusen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om korrekturlæsningen paa R.s prisskrift. Om M.s helbred og litterære arbejder. Meddeler at foreningen *Concordia* er stiftet. Diverse.

*249. Kh. 15/1 1818 P. E. Müller til Rask. Add. 198 Fol. Cit. RÖNNING 69. — M. har været hos kongen med R.s prisskrift; R. er udnævnt til professor og har erholdt et rejsestipendium paa 400 specier aarlig i 2 aar. Om M.s *Sagabibliothek*.

250. Sth. 16/1 1818 Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. — Pengesager. Brev- og bogkommissioner.

251. Sth. 16/1 1818 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. Delvis udg. ÓLSEN 79-80 (ændret ortografi). — Om medlemsreglerne i Hið íslenska bókmenntafjelag. Om nogle islandske studenters ankomst til Kh. Om Th.s familie. Bogkommission.

252. Sth. 17/1 1818 Rask til Grfmur Jónsson. (isl.) Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. Afskrift ÍB 94, 4°. — Om retskrivning, særlig i islandsk. Om det af Hið íslenska bókmenntafjelag udgivne geografiske værk. Om islandske astronomiske fagudtryk.

252a. 21/1 1818 Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler til Rask. LA Bilag no. 1 til skifteretsprot. 1832-33, 3-43. Cit. (som

„Skr. af 10. Januar 1818“) CARL C. CHRISTENSEN, *Danske Studier* 1932, 14. — Meddeler, at kongen under 10/1 1818 har tillagt R. titel af professor og rang no. 8 i 5. klasse.

253. Sanderumgaard 22/1 1818 Johan v. Bülow til Rask. Sorø AB no. 41 c. — Lykønskning til professortitel. Om de af B. udsatte prisbeløninger. Længes efter bøger fra Sverige. Nyt fra P. Lemmings og J. H. Bredsdorffs rejser i udlandet. Forespørger om Veritas' mening om C. Molbechs svenske rejsebeskrivelse.

254. Kh. 22/1 [1818] Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Lykønskning til professortitel; raader R. til at skrive et takkebrev til Jonas Collin. Sager vedrørende Hið íslenska bókmenntafjelag: lovparagraffen om medlemsretten, udgaven af Sturlungasaga og det geografiske værk; grev Knuth vil skrive til R.; korrektur af selskabets tidsskrift vedlægges. Om Th.s planlagte islandsrejse. Dagsnyt.

*255. 23/1 1818 Rask til P. E. Müller. Add. 627 m 4°. Iturevet. Delvis udg. SA II 278-279 (ændret ortografi). — Tak for M.s arbejde for R.s sag og glæde over det store resultat. Meddeler svensk rigsdagsforslag om indkaldelse af en islandsk litteratør, og at R. har afslaaet tilbud om denne stilling; R. haaber Árni Helgason vil modtage den. R. er bitter over at Johan v. Bülows understøttelse ikke udbetales ham.

256. 27/1 1818 Grímur Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Lykønskning til professortitel. Om form, inddeling og indhold af det af Hið íslenska bókmenntafjelag udgivne geografiske værk. Om lovparagraffen om medlemsret i dette selskab.

*257. Kh. 29/1 1818 Rasmus Nyerup til Rask. Add. 198 Fol. — Beretter hvorledes det gik til med R.s udnævnelse til professor. Fra N. F. S. Grundtvig tak for *Angelsaksisk Sproglære* og forespørgsel, om R. har tænkt paa bearbejdelsen af det angelsaksiske digt. N. erklærer sig tilfreds med R.s ord i *Angelsaksisk Sproglære*, Fortale 17-18 om R.s og N.s *Edda* 1808 samt om Chr. Fr. Rüh's fortale til oversættelsen deraf. Om Johan v. Bülows præmie for lovtale over Daniel Rantzau. Om forfremmelser i anledning af kongens fødselsdag. Om fordelingen af exemplarerne af R.s prisskrift.

258. Sth. 29/1 1818 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om medlemsbestemmelserne i Hið íslenska bókmenntafjelag. Om retskrivningen i dette selskabs *Sagnablöð*.

*259. [Febr. 1818?] Carl Dahlgren til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Med

iturevet konvolut. — Spøgefuld hilsen i anledning af R.s forestaaende afrejse til Kaukasus.

260. Sth. $\frac{3}{2}$ 1818 Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. — Penge- og bogkommissioner.

*261. $\frac{4}{2}$ 1818 Rasmus Nyerup til Rask. Add. 198 Fol. — Tilføjelse til brev no. 257. 6 exemplarer af R.s prisskrift sendes til R.

262. Uppsala $\frac{6}{2}$ 1818 A. I. Arwidsson til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Lykønskning til professortitel og stipendium. Tilbagesender en bog med tak for laan. Sender R. anbefalingsbrev til adjunkt Nykopp i Finland. Beder om et erindringsord paa islandsk i medsendt album samt om J. STRAHLMANN, *Finnische Sprachlehre*.

263. Kh. $\frac{6}{2}$ 1818 Einar Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — H. er glad for sin husbond og for sin mester. Glæder sig til at gense R. og vise ham sit smedearbejde.

264. Kh. $\frac{6}{2}$ 1818 Finn Magnusen til Rask. Afsluttet $\frac{7}{2}$ 1818. (isl.) ÍB 94, 4°. — Lykønskning til professortitel og stipendium. Meddelelse om M.s forfremmelse og arbejde med prisafhandling. Om trykfejlene i R.s prisskrift. Om trykningen af Edda. R.s bestalling vedlægges. Personalialia.

265. Kh. $\frac{7}{2}$ 1818 Bjarni Thorsteinsson til Rask. ÍB 94, 4°. — Tak for R.s prisskrift. Bogkommissioner. Th. har med glæde set R.s islandske læsebog og Snorra Edda. Om korrektur paa *Sagnablöð*.

266. Sth. $\frac{12}{2}$ 1818 Rask til Grfmur Jónsson. (isl.) Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. Delvis udg. ÓLSEN 92-95 (ændret ortografi). — Lykønskning til udnævnelse til overauditor. Forslag til islandske lingvistiske fagudtryk.

267. Sth. $\frac{12}{2}$ 1818 Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. — Frostvejr hindrer R.s afrejse. R. længes efter sin professorbestalling. Pengesager.

268. Bernstorffsminde $\frac{17}{2}$ 1818 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Lykønskning til professortitel. Meddeler principperne for sin oversættelse af Njála og en prøve deraf.

269. Sth. $\frac{17}{2}$ 1818 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. — Afskedsbrev med hilsen til venner i Kh. Om videnskabens stilling i Sverige.

*270. Kh. $\frac{21}{2}$ 1818 P. E. Müller til Rask. Add. 198 Fol. — Om det R. givne tilbud om ansættelse i Sverige. Om R.s rejseplan og eventuel forlængelse af hans stipendium. Tak for *Angelsaksisk Sproglære*. Litterært nyt.

*271. Grisslehamn $\frac{24}{2}$ 1818 Rask til A. J. D. Cnattingius. (sv.) Kungl. Bibl. Sth., Danica: Biografi. Udg. CARL S. PETERSEN, *Danske Studier* 1909,

17-21. Bilag til brev fra C. til A. I. Arwidsson. — Begyndelse til en selvbiografi.

*272. $26/2$ 1818 Rask til A. A. Afzelius. (isl.) Kungl. Bibl. Sth. — Et skæmtegedigt.

273. Åbo $12/3$ 1818 Rask til [A. A. Afzelius]. (sv.) I privateje hos frk. Florence Stephens, Husaby pr. Vislanda. — Meddelelse om R.s rejse og om hans studium af finsk. Forskellige hilsener og kommissioner (bl. a. om sending af R.s bøger og optegnelser til Pb.).

274. Åbo $12/3$ 1818 Rask til H. Kamstrup. Kungl. Bibl. Sth. — Kort rejseberetning. Kommissioner (bl. a. om sending af R.s bøger og optegnelser til Pb.).

275. Åbo $12/3$ 1818 Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. — Meddelelse om R.s rejse og om hans studium af finsk. Forskellige kommissioner.

276. Åbo $18/3$ 1818 E. G. Ehrström til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. (I ALFR. KRARUP, *Katalog over Universitetsbibliotekets Haandskrifter* I, Kh. 1929, p. 135 urigtigt dateret $18/5$.) — Tak for samvær og venskab. anbefaler pastor Hipping. Om E.s arbejde med en russisk læsebog.

*277. Sth. $20/3$ 1818 A. A. Afzelius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Trist stemning i Sth. efter R.s afrejse. Enkeltheder vedrørende A.s og R.s *Edda Sæmundar*. Om forsendelse af R.s bogsamling. Om Adlerbeths arbejde for ansættelse af en islandsk litteratør. Personalìa.

278. [1818 efter $20/3$] A. A. Afzelius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Forsendelsen af R.s bogsamling venter paa skibsløjlighed. Castbergs rejse opgivet.

279. [1818 efter $20/3$] A. A. Afzelius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Kamstrup har længe forsømt at sende R. et exemplar af *Edda Sæmundar*. A. sender nyt exemplar samt ark af *Sýnishorn*; beder om mere manuskript hertil. Et exemplar af *Snorra Edda* vil blive overrakt Delagardie. Prins Oscar har modtaget begge Eddaerne.

*280. Viborg (Finland) $24/3$ 1818 Rask til [Rasmus Nyerup?]. Udg. *Magazin for Rejseiagttagelser* udg. af R. NYERUP I, 1820, 91-93, SA I 54-56 (ændret ortografi). — Skildring af R.s rejse og studier i Finland.

281. [Mellem $27/3$ 1818 og $13/6$ 1819] Rask til N. P. Ruñancev. (ty.) Udg. SA III 59-61. — Ansøgning om understøttelse til en forskningsrejse til de finno-ugriske folk i Rusland sammen med Nordblad og eventuelt Choris.

282. [Mellem april og oktbr. 1818] E. G. Ehrström til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Tak for R.s prisskrift. Sender prøve paa glossar til E.s russiske læsebog og plan for E.s russiske ordbog. Tilslutning til R.s bestræbelser for den finske litteratur.

*283. Pb. $\frac{3}{4}$ 1818 Rask til A. A. Afzelius. (sv.) Kungl. Bibl. Sth. — Spøgefulde oplysninger om nogle finske gloser. Om rejsen og om Pb. Diverse.

*284. Pb. $\frac{1}{5}$ 1818 gl. st. Rask til Geir Vídalín, Bjarne Thorarensen og Árni Helgason. (isl.) ÍB 94, 4° (under breve til Bjarni Thorsteinsson). Slutning mangler. Udg. ÓLSEN 97-100 (ændret ortografi). — Spøgefuld meddelelse om, at R. i Pb. har fundet et fragment af et islandsk haandskrift om Thors rejse til Jötunheim. I virkeligheden en skildring af R.s egen rejse fra Sth. over Åbo til Pb.

285. Pb. $\frac{2}{5}$ 1818 gl. st. Rask til Asmus Larsen. Abrahams'ske autografsamling 4° H 101 no. 1730. — Om en cliché til *Angelsaksisk Sproglære*. Bogkommissioner og pengesager.

*286. $\frac{3}{5}$ [1818] gl. st. Rask til Rasmus Nyerup. Add. 198 Fol. — Fortæller om et besøg i det tyske teater i Pb. Om R.s køb af bøger.

287. [ca. $\frac{15}{5}$ 1819] Rask til N. P. Ruñancev. (ty.) Udg. SA III 61-65. — anbefaler at understøtte udsendelsen af G. RENVALL, *Lexicon Linguae Fennicae*. Efterskrift om I. N. Lobjkos og A. J. Hippiings nordiske studier.

*288. Pb. $\frac{19}{5}$ 1818 Rask til A. A. Afzelius. (sv.) Kungl. Bibl. Sth. — R. længes efter efterretninger fra Sth.

*289. Sth. $\frac{22}{5}$ 1818 A. J. D. Cnattingius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Tak for brev no. 271. Meddeler at Skálda er i trykken og Sæmunds Edda færdig til udsendelse. Om rigsdagen og kroningen. Liljegren planlægger *Skandinaviska Fornålderns Hjeltesagor*. Der læses korrektur paa R.s *Sýnishorn*.

290. $\frac{23}{5}$ 1818 A. A. Afzelius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Om korrektur. Beretning om kroning og hyldning og om den svenske rigsdag. Om sending af R.s bogsamling. Gaveexemplarer af *Edda Sæmundar* er sendte. Beder om yderligere manuskript til *Sýnishorn*. Om Göthiska förbundets udstilling.

291. Åbo $\frac{30}{5}$ 1818 G. Renvall til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Udg. R. A. RENVALL, *Suomi* 2. rk. I, 1863, 223-27. — Om Ra.s forslag om *Lexicon Linguae Fennicae* udarbejdet af Re. med understøttelse af Ruñancev.

*292. 5/6 1818 A. A. Afzelius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Forslaget om indkaldelse af en islandsk litteratør til Sverige er til afgørelse hos kongen. Om sætning og trykning af *Edda Sæmundar, Anvisning till Isländskan og Sýnishorn*. Om Göthiska förbundets udstilling.

293. Sth. 5/6 1818 H. Kamstrup til Rask. Add. 198 Fol. En del af brevet er forsynet med interlinearoversættelse til russisk, dog formentlig med fremmed haand. — R.s bogsamling er afsendt. Forskellige andre kommissioner samt pengesager og personalia.

294. Kh. 6/6 1818 Den Kgl. Commission for Oldsagers Opbevaring til Rask. Kopi. Nationalmuseet, Kh.: Den Kgl. Commission for Oldsagers Opbevaring, Copiebog I, p. 180. — Forespørgsel angaaende guldamuletter fra gravhøje samt anmodning om at undersøge de russiske mønt- og antikvitetsamlinger og give oplysninger om figurer og indskrifter af lignende art som paa guldamuletterne.

*295. Pb. 11/6 1818 Rask til P. E. Müller. Add. 627 m 4°. Delvis udg. SA II 279-286 (ændret ortografi). — Fremstilling af de hidtidige resultater af R.s rejse: den islandske poesis oprindelse; sprogenes inddeling og slægtskabsforhold m. m.; om vanerne og danerne. Redegørelse for R.s videre rejseplan med forslag om at udstrække denne til Indien.

*296. Åbo 13/6 1818 R. v. Becker til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — B. er afgaaet som amanuensis ved konsistorium. Om R.s forslag om finsk ordbog ved G. Renvall. Paatænker at rejse til Pb. sammen med Savenius for at konferere med R. om planer for studiet af Finlands sprog og historie.

*297. Pb. 16/6 1818 Rask til A. A. Afzelius. (sv.) Kungl. Bibl. Sth. — Detaljer vedrørende de skrifter af R., der er under udgivelse i Sth.

*298. Sth. 19/6 1818 A. J. D. Cnattingius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Tak for det tilsendte af Hattalykill. Enkeltheder om trykningen af R.s arbejder i Sth. Fortæller om M. F. Arendts ophold og arbejde i Sth.

299. Åbo 20/6 1818 G. Renvall til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Udg. R. A. RENVALL, *Suomi*, 2. rk. I, 1863, 227-30. — Tak for de forslag, Ra. har gjort Krug vedrørende den planlagte finske ordbog. Om planen for denne ordbog og for en finsk læsebog. Det forlyder at Jac. Judén vil udgive en finsk grammatik.

*300. Helsingfors 1/7 1818 A. A. Afzelius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — A. er rejst bort, træt af rigsdagen. Om trykning og friexemplarer af

Edda Sæmundar. Endnu haab om indkaldelse af en islandsk litteratør til Sverige. A. beder R. besøge ham i Finland.

*301. Tackarby juli 1818 A. A. Afzelius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Tak for manuskript til *Sýnishorn*. Haaber snart at gense R., men A. har ikke raad til at tage til Pb. Uro over at R.s bogsamling ikke er naaet frem. Om en rettelse i den latinske fortale til *Sæmundar Edda*. A. beder om oplysninger om de religiøse forhold i de egne, R. gennemrejser.

302. Pb.^{6/7} 1818 Rask til Den Kgl. Commission for Oldsagers Opbevaring. Nationalmuseet, Kh.: Den Kgl. Commission for Oldsagers Opbevarings arkiv. Fri kopi udg. SA III 399-401 (ændret ortografi; angives urigtigt at være „fra Sverrig“). — Svar paa brev no. 294; oplyser at skriften minder om guldhornsrunerne, at man ikke i Rusland kender tilsvarende mønter, men at lignende findes i England, Sverige og Lifland. Vedlægger 26 kobbertavler over kostbarheder og guldsager paa kunstkammeret i Pb.

303. 7/7 1818 Rask til Chr. Jürgensen Thomsen. Nationalmuseets arkiv, Kh.: Thomsens breve. — Besvarelse af forespørgsel vedrørende 1) Dimidovs samling i Moskva, 2) en møntlegende, 3) litteratur om russiske mønter, 4) russiske numismatikere.

304. Savolax og Kangasniemi sogn ^{10/7} 1818 R. v. Becker til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — B. har opgivet sin rejse til Pb.

305. Sth. ^{21/7} 1818 A. J. D. Cnattingius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Sender en korrektur. Spørger om R.s rejseplan for at kunne skrive til ham. Meddeler at rigsdagen er hjemsendt.

*306. Kh. ^{21/7} 1818 P. E. Müller til Rask. Add. 198 Fol. — Om R.s arbejde og rejseplan; tiltræder planen om at tage til Indien og giver haab om forlængelse af stipendiet. Raader R. til at udgive en rejseberetning. Beder R. om at søge spor af smeden Vølund. Om Finn Magnusens prisafhandling. Litterært nyt og personalia.

307. Pb. ^{28/7} 1818 Rask til A. A. Afzelius. (sv.) Kungl. Bibl. Sth. — Om trykfejl og tekniske enkeltheder vedrørende R.s publikationer i Sth.

308. Pb. ^{28/7} 1818 Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. — Penge- og bogkommissioner. Om et brev fra R. til oldsagskommissionen.

*309. Pb. ^{5/8} 1818 Rask til P. E. Müller. Add. 198 Fol. Delvis udg. *Nordisk Ugeskrift* 1837-38, 50-51 (med ortografiske og andre formelle ændringer), VILH. THOMSEN, *Nordisk Tidskrift for Filologi og Pædagogik* N.

R. I, 1874, 305-308 (fuldstændigere og kun med svagt ændret ortografi, se anf. st. p. 305 note 1). — Fortæller om I. N. Lobjko og hans interesse for dansk sprog og litteratur; beder M. være behjælpelig med at besvare spørgsmaal fra ham og foreslaar ham som korresponderende medlem af det Skandinaviske selskab. Om tyske bøgers overmagt og danske bøgers udbredelse i Rusland.

*310. Ombord ved Ekenäs ¹¹/₈ 1818 A. A. Afzelius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Forskelligt vedrørende trykning af R.s arbejder i Sth. Fremhæver farerne ved R.s rejse.

*311. Pb. ¹⁴/₈ 1818 Rask til Rasmus Nyerup. Add. 198 Fol. Delvis udg. VILH. THOMSEN, *Nordisk Tidsskrift for Filologi og Pædagogik* N. R. I, 1874, 308-310 (svagt ændret ortografi, se anf. st. p. 305 note). — Om R.s bestræbelser for at interessere russerne for dansk litteratur. Om I. N. Lobjko og tilsendelse af danske bøger til ham. Om „Det frie selskab“ i Pb., af hvilket R. er blevet medlem. R. savner efterretninger fra Kh. og résumerer sine sidste breve til forskellige adressater.

312. Pb. ¹⁴/₈ 1818 Rask til Sveinn Pálsson. (isl.) ÍB 7, fol. Udg. P. TH., *Eimreiðin* XVII, 1911, 98-99. — Anmoder om islandske mineraler til hofraad Pantzner i Pb.

*313. Pb. ¹⁵/₈ 1818 Rask til P. E. Müller. Add. 198 Fol. (under breve til Rasmus Nyerup). — Om betydningen af studiet af avestisk. R. beder om en afskrift af Anquetil du Perrons text og foreslaar en udgivelse i Kh. Som svar paa forespørgsel fra M. svarer R., at Vølund smed uden tvivl er en historisk person. Om Finn Magnusens prisskrift. Anmoder om nogle litterære oplysninger til I. N. Lobjko. Beklager at bestilte bøger, dæriblandt R.s prisskrift, ikke er naaet til Pb.

314. Åbo ¹⁹/₈ 1818 G. Renvall til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Udg. R. A. RENVALL, *Suomi*, 2. rk. I, 1863, 230-31. — Om Re.s honorar for den finske ordbog og om trykningsomkostningerne. Beder om R.s *Angelsaksisk Sproglære*. Re. er næsten færdig med sin finske sproglære, hvori han bygger paa Ra.s kasusteori.

*315. Regensen [Kh.] ²⁷/₈ 1818 Rasmus Nyerup til Rask. Add. 198 Fol. — Om en sending indiske bøger fra N. Wallich til UB. Meddeler at Finn Magnusen har vundet Videnskabernes selskabs pris for sit skrift om skandinavisk og indisk mytologi.

*316. Sth. 1/9 1818 A.A. Afzelius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Meddeler sin hjemkomst fra rejse. Forskellige enkeltheder vedrørende de arbejder af R., der er under udgivelse i Sth.

(*317. 7/9 1818 Finn Magnussen til Rask. Afsluttet 8/9 1818. (isl.) ÍB 94, 4°. — Meddeler at R. er valgt til æresmedlem af Hið íslenska bókmenntafjelag. Forskelligt om dette selskab og dets udgiverarbejder. Om lovtaler over Daniel Rantzau indgivne ved konkurrence til Videnskabernes selskab. M. meddeler at han har vundet Videnskabernes selskabs pris og gør rede for arbejdet med prisskriftet. Gör rede for en tysk teori om slægtskab mellem nordboerne og et folk i Hindukuš og sætter den i forbindelse med M.s egen teori om nordboernes oprindelse fra Kaukasus. Forskelligt litterært nyt og personalia.

318. 22/9 1818 Rasmus Nyerup til Rask. Bakkehuset, Kh. — Vanskeligheder med brevgangen. UB har fra det engelske guvernement i Bengalen modtaget en persisk, arabisk og indisk boggave. Vil sætte Henderson i forbindelse med Larsen, naar han ankommer. N. har endnu ikke læst Radlovs sprogbog. Lover svar til Lobjko. Finn Magnussen og Thomsen er beskæftigede med at restaurere Harald Hildetands begravelse ved Lejre. Om Elphinstones „Rejse til Kabul“.

*319. Åbo 23/9 1818 G. Renvall til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Udg. R. A. RENVALL, *Suomi*, 2. rk. I, 1863, 231-34. — Takker for Ra.s omsorg for planen om finsk ordbog udgivet af Re. Nærmere om denne plan. Drøfter anvendelighed af Ra.s akcentuationssystem for finsk og takker for Ra.s afhandling om de finske sprogs klassifikation.

320. Pb. 28/9 1818 Rask til Asmus Larsen. Udg. MARIUS KRISTENSEN, *Danske Studier* 1924, 28-31. — Om R.s bestræbelser for at gøre Kh. til midtpunkt for den nordiske boghandel og for danske bøgernes udbredelse i Rusland, og i forbindelse hermed om en savnet bogsendning til R. Om en prioritet i R.s stiftaders hus.

*321. Pb. 28/9 1818 Rask til P. E. Müller. P. E. Müllerske familiearkiv. — Om R.s bestræbelser for at gøre Kh. til midtpunkt for den nordiske boghandel og for danske bøgernes udbredelse i Rusland. R. meddeler at han studerer sanskrit og foreslaar at ændre rejseplanen saaledes, at R. først tager til Kh. for at udarbejde en sanskritgrammatik og dærefter tager ad søvejen til Indien.

322. Sth. $2/_{10}$ [1818] H. Kamstrup til Rask. Add. 198 Fol. — Brevkommissioner. Politiske nyheder (om forholdet mellem Sverige og Norge). Personalia.

323. Sanderumgaard $4/_{10}$ [1818] Johan v. Bülow til Rask. Sorø AB no. 41 c. — B. meddeler at han intet har at indvende imod R.s forslag om ændring i rejseplanen, men at afgørelsen tilkommer P. E. Müller. B. har skiftet kommissionær i Kh. og beklager sin forrige kommissionærs uefterrettelighed. Om prisopgaver i Videnskabernes selskab.

*324. Sth. $6/_{10}$ 1818 A. A. Afzelius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Om forskellige udgiverarbejder af A. og R.; A. ønsker at R. bliver vinteren over i Pb. af hensyn til deres samarbejde.

*325. $12/_{10}$ 1818 Rask til Asmus Larsen. Herning museum. — Penge- og bogkommissioner.

*326. Pb. $12/_{10}$ 1818 Rask til P. E. Müller. Add. 198 Fol. (under breve til Rasmus Nyerup). Cit. VILH. THOMSEN, *Samlede afhandlinger* I, 1925, 130 [1887], RÖNNING 68-69. — Om den R. tilbudte stilling i Sverige. Gentager sit forslag om ændret rejseplan med udarbejdelse af sanskritgrammatik i Kh. og dærpaa følgende sørejse til Indien.

*327. Pb. $12/_{10}$ 1818 Rask til Rasmus Nyerup. Add. 198 Fol. Delvis udg. VILH. THOMSEN, *Nordisk Tidsskrift for Filologi og Pædagogik* N. R. I, 1874, 310. — Om I. N. Lobjkos studium af dansk og om det „frie selskab“ i Pb. Om R.s bekendtskaber i Pb. og om teatret.

328. Åbo $14/_{10}$ 1818 G. Renvall til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Udg. R. A. RENVALL, *Suomi*, 2. rk. I, 1863, 234-36. — Enkeltheder vedrørende Re.s arbejde med finsk ordbog.

329. Åbo $15/_{10}$ 1818 E. G. Ehrström til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Sender R. de ønskede eksemplarer af *Angelsaksisk Sproglære* og nogle blade af E.s russiske læsebog. Om E.s arbejde med denne og med russisk ordbog. Glæder sig over R.s plan om finsk ordbog ved Renvall.

330. Åbo $15/_{10}$ 1818 G. Renvall til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Udg. R. A. RENVALL, *Suomi*, 2. rk. I, 1863, 236-38. — Om finsk metrik og om forholdet mellem finsk og græsk. Om Jac. Judéns finske grammatik.

331. Sth. $16/_{10}$ 1818 A. J. D. Cnattingius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Lidt iturevet. — Meddeler at C. har været i Östergötland. Tak for R.s parafraze af Hattalykill, som C. er ved at oversætte til svensk. C. spørger R. om C. kan undlade at trykke oversættelsen af Fundinn Noregr. For-

skelligt om de arbejder af R., der er under udgivelse i Sth. Personalia. Familienyt. Litterært nyt.

332. Kh. ^{18/10} 1818 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Beretning om Th.s islandsrejse. Personalia. Forskelligt vedrørende Hið íslenska bókmenntafjelag, dets islandske afdeling og dets udgaver samt R.s udnævnelse til æresmedlem.

*333. Pb. ^{20/10} 1818 Rask til C. Molbech. Ny kgl. saml. 2336^I 4° no. 1715. — Forespørgsel fra Rumancev om oldslaviske og russiske haandskrifter i Kh. Om R.s arbejde for udbredelse af kendskab til nordens litteratur. Om bogforsendelser til R. fra Kh.

*334. Kh. ^{30/10} 1818 P. E. Müller til Rask. Add. 198 Fol. Cit. VILH. THOMSEN, *Nordisk Tidsskrift for Filologi og Pædagogik* N. R. I, 1874, 310. — Modsætter sig R.s ændrede rejseplan og gør gældende, at løftet om rejseunderstøttelse staar kun ved magt, dersom R. rejser over land til Asien. R. bör ikke skrive bøger paa rejsen, men samle materiale. Bogsendinger til N. Wallich og I. N. Lobjko.

335. Åbo ^{30/10} 1818 G. Renvall til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Udg. R. A. RENVALL, *Suomi*, 2. rk. I, 1863, 238-39. — Om udbetaling af Re.s honorar for finsk ordbog og om hans arbejde hermed.

336. Pb. ^{6/11} 1818 Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. — Bogkommissioner.

*337. ^{10/11} 1818 A. A. Afzelius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Om A.s arbejde med oversættelse af Sæmunds Edda. Om trykning af *Sýnishorn*. Om Göthiska förbundets udstilling; overskuddet ved denne skal anvendes til en prisopgave, hvis emne R. bedes foreslaa.

338. Åbo ^{14/11} 1818 G. Renvall til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Udg. R. A. RENVALL, *Suomi*, 2. rk. I, 1863, 239-40. — Redegør for Re.s arbejde med finsk ordbog og takker for Ra.s bistand ved honorarets udbetaling. Re. haaber at faa et præstekald.

*339. Pb. ^{27/11} 1818 Rask til P. E. Müller. Add. 627m 4°. Delvis udg. VILH. THOMSEN, *Nordisk Tidsskrift for Filologi og Pædagogik* N. R. I, 1874, 310-311 (svagt ændret ortografi, cf. anf. st. p. 305 note), SA II 286-290 (ændret ortografi). — Om R.s rejseplan og videnskabelige arbejde. R.s plan om udgivelse af en finsk ordbog ved G. Renvall. R.s arbejde for den danske litteratur i Rusland. Om Humboldts rejse. R. beder om fortegnelse over N. Wallichs foræring af indiske bøger til UB.

340. ^{28/11} 1818 N. P. Ruǵancev til Rask. (fr.) Ny kgl. saml. 2085 h 4°. Ikke egenhændigt. — Annullerer bestilling af P. F. SUHM, *Historie af Danmark*.

341. Pb. ^{14/12} 1818 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. Kopi Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Om Hið íslenska bókmenntafjelag; R. mener, at dette selskabs planer overstiger dets kræfter.

*342. ^{15/12} [1818] P. E. Müller til Rask. Add. 198 Fol. — Om R.s rejseplan og om forlængelse og forhøjelse af hans rejsestipendier. Meddeler at Henderson agter sig til Rusland. Sender en sanskritgrammatik.

343. Pb. ^{16/12} 1818 Rask til Rasmus Nyerup. Add. 198 Fol. Cit. VILH. THOMSEN, *Nordisk Tidsskrift for Filologi og Pædagogik* N. R. I, 1874, 312. — Om forsendelse af danske bøger til Rusland. Om Ruǵancevs mæcenvirk-somhed.

343 a. Åbo ^{16/12} 1818 G. Renvall til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Delvis udg. R. A. RENVALL, *Suomi*, 2. rk. I, 1863, 241-42. — Tak for brev og bogsending. Den finske ordbog ventes afsluttet i 1819. Spørger efter nyere estiske sproglærere og en syryjensk sproglære. Formoder, at finsk er beslægtet med syryjensk og „permisk“.

*344. [1819?] Rask til unavngiven statsraad (Krug?). (russ.) Add. 198 Fol. (under „Et Pas for Rask“). — Tak for venskab og undervisning.

*345. [1819] Rask til Rasmus Nyerup. Slutning synes at mangle. (Uafsendt?) Udg. SA I 46-53. — R. afviser tanken om at skrive en egentlig rejsebeskrivelse og gør rede for formaalet for sin rejse samt giver en udsigt over folkeslagene i Rusland efter deres sprog.

346. Åbo ^{2/1} 1819 G. Renvall til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Udg. R. A. RENVALL, *Suomi*, 2. rk. I, 1863, 243-45. — Om Re.s arbejde med finsk ordbog.

*347. Dorpat ^{6/1} 1819 Eschschoff til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. — I anledning af forespørgsel fra R. gör E. rede for sit arbejde med udforskning af det aleutiske sprog og meddeler sine foreløbige resultater m. h. t. dette sprogs morfologi.

348. Kh. ^{13/1} 1819 Bjarni Thorsteinsson til Rask. ÍB 94, 4°. — Sager vedrørende Hið íslenska bókmenntafjelag, især dets udgiverarbejder og økonomiske forhold. Meddeler at embedetsomstiftamtmand i Island er opslaaet. Th. arbejder paa et værk om det islandske skattevæsen og søger embede som sysselmand. Om de økonomiske forhold i Danmark. Personalialia.

349. Sth. $15/1$ 1819 A. J. D. Cnattingius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Nytaarshilsen. Detaljer vedrørende trykning og korrektur af arbejder af R. i Sth.

*350. Regensen [Kh.] $18/1$ 1819 Rasmus Nyerup til Rask. Add. 198 Fol. — Meddeler at N. vil udgive *Magazin for Rejseigttagelser* og anmoder R. om bidrag hertil. Meddeler at R.s og N.s oversættelse af Snorres Edda er udsolgt og drøfter muligheden af nyt oplag.

*351. Kh. $19/1$ 1819 C. F. Degen til Rask. (russ.) Add. 198 Fol. (Indlagt nogle russiske bogtitler med fremmed haand.) — Personalialia.

*352. Pb. $29/1$ 1819 Rask til P. E. Müller. Add. 627 m 4° . Udg. (med udeladelse af overskrift og efterskrift) SA II 261-276 (ændret ortografi). — Om R.s rejseplan og rejseunderstøttelser. Redegørelse for R.s studium af persisk, arabisk og andre asiatiske sprog. R. fremstiller sin teori for det danske og svenske vokalsystem og sin inddeling af jordens sprog samt sit system for den persiske grammatik.

*353. Pb. $29/1$ 1819 Rask til Rasmus Nyerup. Add. 198 Fol. — En kommission for Ruñancev. Om vokalsystemet i dansk og svensk. Om et nyt system for den almene lingvistik og om R.s persiske konjugationsteori. Om kinesisk og Schillings arbejder herom. Om Fr. Adelungs arbejde med sanskritlitteraturen og om de indiske sprogs klassifikation. R. beder oplyst, hvilke indiske, persiske og arabiske bøger der er skænkede til UB. Forespørgsel angaaende Finn Magnusens arbejde for Ruñancev med efterretninger om de russiske lande i den islandske litteratur. Om Grundtvigs angelsaxiske digt.

354. [$1/2$ 1819] Rask til Asmus Larsen. Udg. MARIUS KRISTENSEN, *Danske Studier* 1924, 31-32. — Om R.s økonomiske forhold. Bogsendinger til Rusland. R. beder oplyst, hvilke indiske, persiske og arabiske bøger N. Wallich har skænket til UB.

355. Åbo $6/2$ 1819 G. Renvall til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Udg. R. A. RENVALL, *Suomi*, 2. rk. I, 1863, 243-45. — Om hjælpemidler til syrjænsk og „permisk“ og om disse sprogs forhold til lappisk og finsk. Re. søger præstekald i Uskela. Om den finske ordbogs alfabetiske anordning. Om Ra.s teori for verbalsystemet i finsk.

356. Uppsala $12/2$ 1819 G. W. Gumælius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Lover at besørge de ønskede orientalia til Frähn og fra Knös at sende R. fortsættelsen af hans arbejde. Tak for *Edda Sæmundar* og for *Angelsak-*

sisk *Sproglære*. Lovet at sende første hæfte af tidsskriftet *Svea* samt ARBORELIUS, *Conspectus grammatices linguæ Dalecarlicæ*. Litterært nyt og personalia.

357. Sth. $18/2$ 1819 A. A. Afzelius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Enkeltheder ved fremstilling og udsendelse af arbejder af R. i Sth. Forlæggeren Bruzelius har faaet kgl. understøttelse til oprettelse af et islandsk bibliotek. Gräter udvexler publikationer med A. Familienyt.

*358. Pb. $18/2$ 1819 Rask til C. F. Degen. Add. 280 Fol. — Om R.s evner til praktisk sprogfærdighed bl. a. i russisk. Beder D. sørge for at Videnskabernes selskabs publikationer alle sendes til Pb. Om det videnskabelige liv i Pb. og om forskellige lærde, særlig inden for lingvistik.

359. Pb. $23/2$ 1819 Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. Cit. RÖNNING 78. — Om R.s afrejse fra Pb. R. savner penge og efterretninger hjemmefra. Om A. J. Hippings køb af dansk litteratur.

*360. Pb. marts 1819 Rask til Rasmus Nyerup. Add. 198 Fol. Delvis udg. *Magazin for Rejseiagttagelser* udg. af R. NYERUP I, 1820, 94-108, SA I 56-70 (begge steder med ændret ortografi). Cit. VILH. THOMSEN, *Nordisk Tidsskrift for Filologi og Pædagogik* N. R. I, 1874, 312. — I anledning af N.s forslag om et nyt oplag af oversættelsen af Snorres Edda henviser R. til sin udgave 1818 og udtaler sig om textens inddeling og navnenes form i den danske gengivelse. R. takker for subscriptionsplanen paa *Magazin for Rejseiagttagelser*, men tör ikke love mange bidrag. Udførlig skildring af R.s besøg i Kalmar. Skildring af finnerne, deres forhold til Rusland og deres sprog; redegørelse for nyere filologisk litteratur i Finland. R. savner fortegnelsen over de orientalske bøger, N. Wallich har skænket UB. Om I. N. Lobjoko og om forsendelse af danske bøger til ham.

361. Kh. $1/3$ 1819 Bjarni Thorsteinsson til Rask. ÍB 94, 4°. — Th. agter sig til Island, og da R. desuden skal forlade Pb., tager han afsked med ham. Hið íslenska bókmenntafjelag har udstedt nyt diplom for R. som æresmedlem, da det første er gaaet tabt under forsendelsen; skænker desuden R. et exemplar af udgaven af Sturlungasaga. Om selskabets udgaver, økonomiske status samt bestyrelse. Th. haaber at blive sysselmand.

*362. $2/3$ 1819 Directionen for Fonden ad usus publicos til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. Kopi ved P. E. Müller i brev no. 364. — Meddelelse om bevilget rejsetilskud paa 200 rbd. for 1819 og 1000 rbd. sølv aarlig for 1820 og 1821.

363. Viborg (Finland) 5/3 1819 Jac. Judén til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Tak for tilsendt arbejde. Bemærkninger til R.s kritik af J.s *Försök till utretande af finska språkets grammatik*.

*364. Kh. 6/3 [1819] P. E. Müller til Rask. Add. 198 Fol. — Meddeler at R. har faaet forøget rejseunderstøttelse. M. er skeptisk over for R.s plan om et russisk-nordisk selskab i Kh., men er villig til at besvare henvendelser fra I. N. Lobjko. Meddeler at J. L. Rasmussen har katalogiseret N. Wallichs donation til UB. M. har med stor interesse læst R.s fremstilling af sprogenes slægtskab.

365. Åbo 10/3 1819 G. Renvall til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Udg. R. A. RENVALL, *Suomi*, 2. rk. I, 1863, 246-47. — Re. indgiver ansøgning om præstekaldet i Uskela. Om navnet *Ruotsi*, dets alder og oprindelse. Redegørelse for Re.s arbejde med den finske ordbog. En bogkommission.

366. 11/3 1819 N. P. Ruñancev til Rask. (fr.) Ikke egenhændigt. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Anmodning til Ra. om at gennemgaa Ru.s bibliotek og i forbindelse hermed indbydelse til middag.

367. Sth. 12/3 1819 H. Kamstrup til Rask. Add. 198 Fol. — Brevkommissioner og en bogsending.

368. Pb. 23/3 1819 Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. — Kommissioner.

*369. Kh. 13/4 1819 P. E. Müller til Rask. Add. 198 Fol. — Meddeler ordlyden af kgl. resolution, ifølge hvilken R. faar 400 rdl. sølv af kommunetet samt vedbliver at oppebære gage som underbibliotekar samt beordres til at indkøbe orientalske haandskrifter til UB. M. har besvaret spørgsmaal fra Ruñancev om Rurik og sendt ham afskrift af Novgorodskraaen. Litterært nyt. — *Bilag*: Afskrift (ikke egenhændig) af erklæring af et udvalg af sagkyndige, bestaaende af N. C. Kall og J. L. Rasmussen, nedsat af universitetet med det formaal at give direktiver m. h. t. R.s indkøb af orientalske haandskrifter. Dateret 20/9 1818 og stilet til Universitetsbibliothekscommissionen i Kh.

370. Kh. 18/4 1819 Sveinbjörn Egilsson til Rask. (isl.) IB 94, 4°. — Meddeler at E. har bestaaet sin examen og faaet et adjunktur. Om forholdet mellem E.s interesse for teologi og for historie og filologi. Om nogle islandske textudgaver.

*371. Åbo 19/4 1819 A. J. Sjögren til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — S. gör rede for sine studier og for sin plan om en studierejse i Rusland. Spørger om R. kan skaffe ham udkomme i Pb.

372. Kh. ²⁰/₄ 1819 Grímur Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. Delvis udg. ÓLSEN 112-113 (ændret ortografi). — Om det af Hið íslenska bókmenntafjelag udgivne geografiske værk og om selskabets økonomi. Familienyt og personalia. J. fik ikke stillingen som stiftamtmand, men søger nu herredsfogedembedet i Skelskør.

373. Åbo ²⁴/₄ 1819 G. Renvall til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Udg. R. A. RENVALL, *Suomi*, 2. rk. I, 1863, 247-49. — Redegör for sit arbejde med den finske ordbog. anbefaling for A. J. Sjögren. Om Re.s forhaabninger om præstekald.

*374. Pb. ²⁵/₄ 1819 Rask til A. J. Sjögren. (sv.) Univ.-Bibl. Helsingfors. Udg. H. P. DYGGE, *Danske Studier* 1932, 140-41. — Da Rumancev for tiden understøtter talrige videnskabelige foretagender, raader R. S. til at henvende sig til Krug og Fr. Adelung og til at søge en friplads ved det nye universitet i Pb.

375. Uppsala ²⁹/₄ 1819 G. W. Gumælius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Tak for anmeldelse [af LILJEGREN, *Skandinaviska Fornålderns Hjeltesagor*], som sendes R. med bemærkninger om trykningen. En bogkommission. Lover fra J. H. Schröder oplysninger om oldslaviske haandskrifter samt at sende E. M. Frähn fortegnelse over orientalia i Sverige. Litterært nyt.

*376. Pb. ¹/₅ 1819 Rask til P. E. Müller. Add. 627 m 4°. Slutning mangler. Delvis udg. SA II 290-295 (med en del formelle ændringer). — Tak for efterretning om forøget understøttelse. R. fremstiller sit grammatiske system for russisk og beslægtede sprog.

377. [¹³/₅ 1819] Asmus Larsen til Rask. (Paategnet brev no. 378.) Add. 198 Fol. — Pengesager. Brevkommission.

*378. Kh. ¹³/₅ 1819 Rasmus Nyerup til Rask. Med paategning af Asmus Larsen (no. 377). Add. 198 Fol. — Tak for bidrag til *Magazin for Rejseagttagelser*. Personalia. Spørger til R.s litterære arbejder i Sth.

379. Pb. ¹⁴/₅ 1819 John Paterson til Rask. (eng.) Add. 198 Fol. — anbefaling for R. til engelske missionærer i Kaukasus.

380. ²¹/₅ 1819 Rosenkampff til Rask. (ty.) Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Indbydelse til middag.

381. Pb. ³⁰/₅ 1819 Rask til Rasmus Nyerup. Delvis udg. *Magazin for Rejseagttagelser* udg. af R. NYERUP I, 1820, 188-202 (ændret ortografi). Delvis udg. (dog langt fuldstændigere) SA I 1-46 (ændret ortografi). Udg.

UA II 239-283. — Indledning til den almene lingvistik og oversigt over de finno-ugriske sprogs inddeling.

382. [Juni 1819] Rask til A. A. Afzelius. (sv.) Med paategning til H. Kamstrup (no. 383). I privateje hos frk. Florence Stephens, Husaby pr. Vislanda. — R. sender rettelsel til *Synishorn* og opfordrer til snarest at faa den udsendt. Liste over friexemplarer deraf. Takker for A.s edda-oversættelse.

383. [Juni 1819] Rask til H. Kamstrup. (Paategnet berv no. 382.) I privateje hos frk. Florence Stephens, Husaby pr. Vislanda. — Forskellige kommissioner.

384. [Juni 1819] Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. — Tak for brev no. 377. Spørger hvordan det gaar med bogsending til A. J. Hippling. Pengesager.

*385. Pb. 4/6 1819 Rask til P. E. Müller. Udg. SA II 295-301. Begyndelse og slutning mangler. — Udvikling af R.s resultater m. h. t. det semitiske alfabet og de finno-ugriske sprogs slægtskabsforhold.

*386. Pb. 12/6 1819 Rask til Rasmus Nyerup. Udg. *Magazin for Rejse-iagttagelser* udg. af R. NYERUP I, 1820, 286-294, N. M. PETERSEN SA I 40-46. — Om vanskeligheder forbundne med R.s afrejse fra Pb.

387. [12/6 1819] Rask til J. H. Schröder. (sv.) Univ.-Bibl. Uppsala, Lösa bref G 360. — Sender 2 pjecer fra Rasmus Nyerup til Geijer. Brevet skrives lørdag, og R. skal rejse mandag. Om polemik mellem Rasmus Nyerup, Høst og L. Hammarsköld.

388. Moskva 25/6 1819 Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. Delvis udg. N. M. PETERSEN SA I 47, RÖNNING 85-87 (ændret ortografi). — Skildring af R.s ankomst til Moskva; beskrivelse af universitetet og dets bibliotek. Kommissioner. R. meddeler sit testamente.

389. Torneå 9/7 1819 R. v. Becker til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Takker for R.s bemærkninger til B.s anmeldelse af J. STRAHLMANN, *Finnische Sprachlehre*. Drøftelse af finske kasus og personlige pronominer og bemærkninger om det finske sprogs ydre forhold. Om en strid angaaende Svenska Akademien. B. skal udgive *Purun Wükko-Sanomat* samt en finsk grammatik. B. har maattet opgive planlagt forskningsrejse til det nordlige Rusland.

*390. 31/7 1819 Rask til Rasmus Nyerup. Afsluttet 6/8 1819. Udg. *Magazin for Rejseiagttagelser* udg. af R. NYERUP I, 1820, 294-297, N. M. PETERSEN SA I 48-50. — Skildring af rejseoplevelser.

*391. Sarepta $\frac{6}{8}$ 1819 Rask til P. E. Müller. Add. 627 m 4°. Delvis udg. SA II 301-306 (med formelle ændringer). — Rejseskildring. Hypotese om de nordiske *vaners* identitet med slaverne. Om dansk litteratur sendt til Rusland og om I. N. Lobjko. Besøg af en kalmuk og af biskop Reichel. Skildring af kalmukkerne og deres sprog.

*392. Breiðholt $\frac{13}{8}$ 1819 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Venskabelig bekymring for R.s rejse. Om forskellige af R.s publikationer. Personalialia og litterært nyt fra Island. Om Hið íslenska bókmenntafjelag.

*393. [Astrachan mellem $\frac{13}{8}$ og $\frac{1}{10}$ 1819] Rask til P. E. Müller. Add. 198 Fol. Slutning synes at mangle. — R. meddeler at det er hans plan at rejse over Tiflis gennem Persien til Indien. Om Finn Magnusens forfremmelse og giftermaal. Skildring af Astrachan.

*394. Astrachan $\frac{23}{8}$ 1819 Rask til E. M. Frähn. (ty.) Asiatic Museum of the All Union Academy of Science, Leningrad: Corr. Frähn. — Om P. Voločkov. Skildring af befolkningen i Astrachan. R. tilraader et systematisk samarbejde inden for den russiske turkologi.

395. $\frac{1}{9}$ 1819 A. J. Hipping til Rask. Afsluttet $\frac{10}{9}$ 1819. (sv.) Slutning mangler. Add. 198 Fol. — Meddeler at H.s fader er død og at H. dærfør har maattet foretage en rejse til Finland. H. har afsendt 4 kasser med R.s bøger og optegnelser. Brev- og bogkommissioner. H. har forgæves søgt at laane penge paa R.s gulddaase. Om Rosenkampffs interesse for dansk. Oplysninger om bibeloversættelser paa tyrkisk, mongolsk, kalmukkisk, karelsk, čuvašisk, čeremissisk, ostjakkisk, sibirsk-tatarisk. Litterært nyt.

396. Sarepta $\frac{19}{9}$ 1819 F. B. Reichel til Rask. Add. 198 Fol. — Tak for venskab. Om Re.s missionsvirksomhed. Tilbyder at være Ra.s finanskommissionær.

*397. Pb. $\frac{9}{10}$ 1819 E. M. Frähn til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. — Glæder sig over at Voločkov har været R. til nytte ved studiet af tyrkisk. Beder R. skaffe kopier af indskrifter paa gravstene ved Derbend.

398. $\frac{9}{10}$ 1819 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Meddeler at C. C. Rafn har lagt grunden til et bibliotek i Island; Th. beder R. om bøger dertil. Th. foreslaar, at R.s gulddaase, som R. vil skænke til Hið íslenska bókmenntafjelag, i stedet skænkes til P. E. Müller eller til Asmus Larsen. Th. er blevet auditør ved søkadetakademiet. Thorvaldsen er kommet hjem fra Rom. Andre personalialia.

399. Pb. $\frac{19}{10}$ 1819 A. J. Hipping til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — H.

har ingen efterretninger fra Kh. Om pengesendelser til R. H. har paa-
taget sig at ordne Rumancevs bibliotek. Om angrebet paa R. i LILJE-
GREN, *Skandinaviske Fornålderns Hjeltesagor* II. Personalia.

400. Mozdok ¹⁹/₁₀ 1819 Rask til Finn Magnusen. (isl.) Udg. *Magazin for Rejse-
iagttagelser* udg. af R. NYERUP I, 1820, 430-432; dansk over-
sættelse ved FINN MAGNUSEN *ibid.* 432-434; denne genoptrykt med ændret
ortografi N. M. PETERSEN SA I 52-53. — Skildring af R.s rejse blandt
tatarerne og af hans videre rejseplan.

401. Astrachan ²⁹/₁₀ 1819 John Mitchell til Rask. (eng.) Add. 198 Fol.
— Brevkommissioner. Meddelelse om Glens rejse.

402. Kh. ³⁰/₁₀ 1819 Finn Magnusen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Per-
sonalia fra Island. Meddeler at M. har forlovet sig samt at han holder
forelæsninger og arbejder paa 3. del af udgaven af Sæmunds Edda. Om et
muligt professorat i islandsk for R. Om Johan v. Bülow's økonomiske tab.

*403. Pb. ³¹/₁₀ 1819 Fr. Adelung til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. — En
pengesending til R. A. sender R. Liljegrens antikritik i *Skandinaviske Forn-
ålderns Hjeltesagor* II og meddeler at R.s afhandling *Ueber die norwegischen,
schwedischen und isländischen Litteraturen und Sprachen* nu er trykt.

404. ²⁴/₁₀ 1819 gl. st. A. J. Hipping til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Om
pengesending til R. Refererer Liljegrens modbemærkninger mod R. i
Skandinaviske Fornålderns Hjeltesagor II og af anmeldelse i *Swensk Litteratur-
Tidning* af R.s *Angelsaksisk Sproglære*. Personalialia og videnskabeligt nyt.
Meddeler at R. kunde have opnaaet en rejseunderstøttelse af den russiske
regering. Bogkommissioner.

405. Tiflis ¹⁶/₁₁ 1819 Rask til Asmus Larsen. Udg. *Magazin for Rejse-
iagttagelser* udg. af R. NYERUP II, 1820, 330-331. — Hilsen med résumé
af brev no. 406.

*406. Tiflis ¹⁶/₁₁ 1819 Rask til P. E. Müller. Add. 198 Fol. — Skil-
dring af R.s rejse; forslag om videre rejseplan og forespørgsel om rejse-
stipendium.

407. Pb. ²⁰/₁₁ 1819 A. J. Hipping til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Om
pengesendelse til R. Brevkommissioner. Forespørgsel om etymologien
til navnet *Vajgač*. Videnskabeligt nyt (bl. a. om I. N. Lobjko og Koda-
kovskij og om finske aviser).

408. Astrachan ⁶/₁₂ 1819 E. W. Delin til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. —
Forskellige kommissioner samt familienyt.

409. Sarepta ¹⁰/₁₂ 1819 F.B.Reichel til Rask. Add. 198 Fol. — Brevkommissioner og pengeforsendelser.

410. ¹¹/₁₂ 1819 A.J.Hipping til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Om pengeforsendelse. Meddelelse om at R.s sager er ankommet til Kh. Meddeler at P.E.Müllers *Sagabibliothek* III er under trykning. Om en afhandling af H. om russisk krigstog til Finland. En bogkommission.

411. Astrachan ¹¹/₁₂ 1819 John Mitchell til Rask. (eng.) Add. 198 Fol. — Brevkommissioner. Sender et manuskript med dialoger paa latin og paa persisk samt Genesis paa tatarisk.

*412. Tiflis ²⁰/₁₂ 1819 Rask til Rasmus Nyerup. Koncept. Add. 198 Fol. Mulig uafsendt. Slutning synes at mangle. — Om georgisk, med udkast til en paa tysk affattet afhandling om den georgiske skrift.

413. Pb. ²⁵/₁₂ 1819 A.J.Hipping til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Penge- og bogkommissioner, litterært nyt, personalia.

*414. Tiflis ⁹/₁ 1820 Rask til Rasmus Nyerup. Afsluttet ¹¹/₁ 1820. Delvis udg. *Magazin for Rejseiagttagelser* udg. af R. NYERUP II, 1820, 331-335 (ændret ortografi), N.M.PETERSEN SA I 56-59. — Om R.s bidrag til *Magazin for Rejseiagttagelser*. Skildring af boghandelens tilstand i Tiflis og af en tysk religiøs sekt sammesteds. Meddeler at R.s i Sth. udarbejdede værker nu alle er udkomne.

*415. Astrachan ²²/₁ 1820 John Mitchell til Rask. (eng.) Add. 198 Fol. — Brevkommissioner. Om det af M. sendte manuskript med dialoger paa latin og persisk. Meddeler at Henderson er alvorligt syg; om hans videnskabelige arbejde med tyrkisk. Andre personalia.

*416. Astrachan ²²/₁ 1820 Petr Voločkov til Rask. (russ.) Add. 198 Fol. — Oversender et brev fra E.M.Frähn. Beder R. om en anbefaling til R.s venner i Pb.

417. Pb. ²⁶/₁ 1820 A.J.Hipping til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Penge-, bog- og brevkommissioner, personalia, litterært nyt, dagsnyt.

*418. Tiflis ⁷/₂ 1820 Rask til Árni Helgason. (isl.) Udg. *Tímarit hins íslenzka bókmenntafélags* XI, 1890, 251-256 (efter original i privateje hos overlærer H.E.Helgesens enke; originalen eftersøgt uden resultat 1939). Afskrift (ved H.DAHL) Ny kgl. saml. 2965 4°. — Om den svenske udgave af Heimskringla og om R.s *Snorra Edda* og øvrige islandsk-filologiske arbejder i Sth. I anledning af H.s arbejde med latinsk grammatik ud-

vikler R. forslag til islandske grammatiske fagudtryk. Skildrer en religiøs sekt af tyske kolonister i Tiflis samt en bryllupsfest i Georgien.

419. Tiflis ¹⁴/₂ 1820 Rask til P. E. Müller. Preuss. Staatsbibl. (Berlin), Samlung Darmstaedter 2^b x1810. Udg. HOLGER PEDERSEN (efter afskrift af KARL BRUGMANN), *Dania* IX, 1902, 236-239. — R. takker for rejsepenge og kreditiv; om pengesendinger under R.s videre rejse og haab om forlængelse af stipendiet. Om R.s studium af ossetisk.

*420. Tiflis ¹⁴/₂ 1820 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. Kopi Ny kgl. saml. 2085 h 4°. Delvis udg. ÓLSEN 80-81. — Om R.s testamente. R. beder Th. sørge for anskaffelse af en altertavle til kirken i Hvamm (Island). Om R.s sidste publikationer.

*421. Tabriz ¹⁰/₄ 1820 Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. Udg. *Magazin for Rejseiagttagelser* udg. af R. NYERUP II, 1820, 426-430 (ændret ortografi), N. M. PETERSEN SA I 60-61, SA I 71-73. — Skildring af Rs. rejse og studier i Persien, især om mandžuisik og dets slægtskabsforhold.

422. Teheran ⁹/₅ 1820 Rask til Rasmus Nyerup. Add. 198 Fol. Delvis udg. *Magazin for Rejseiagttagelser* udg. af R. NYERUP II, 1820, 335-342 (ændret ortografi), N. M. PETERSEN SA I 61-66. — Skildring af rejseoplevelser.

*423. Tabriz ¹³/₅ 1820 S. Mazarovič til Rask. (fr.) Add. 198 Fol. — Hilsen med en sending.

*424. Isfahan ¹⁹/₅ [1820] (?) Rask til J. Hallenberg. (sv.) Univ.-bibl. Uppsala, Bref till Jonas Hallenberg, G 100: 1. Texten er overstreget. Brevet er dateret ¹⁹/₅ 1818, idet datoen er rettet fra ²¹/₄ 1818; dateringen er tvivlsom; ifølge Rasks dagbog og N. M. PETERSEN SA I 60 opholdt Rask sig i Isfahan fra ²²/₅ til ²⁵/₅ 1820. — Spørger om H.s mening om R.s prisskrift og beder om litterære efterretninger. R. fortæller om sit bekendtskab med E. M. Frähn.

425. Isfahan ²⁴/₅ 1820 Rask til Árni Helgason. (isl.) Afskrift Ny kgl. saml. 2965, 4° (ved H. DAHL) og Ny kgl. saml. 2085 h 4°. Delvis udg. *Klausturpóstur* IV, 26-28, *Tímarit hins íslenska bókmenntafélags* XXIV, 1903, 194-96 (efter afskriften; originalen, tidligere i privateje hos overlærer H. E. Helgesens enke, eftersøgt uden resultat 1939). — Rejsebeskrivelse; spøgefuld sammenligning mellem Persien og Island.

*426. Isfahan ²⁴/₅ 1820 Rask til P. E. Müller. Add. 627 m 4°. Delvis udg. SA II 306-310 (med formelle ændringer). — Skildring af de van-

skeligheder af økonomisk og anden art, som er forbundne med at gennemrejse Persien om sommeren. R. har købt mønter. Skildring af et slot, hvor R. er indlogeret. Beder om anvisning paa den sum, der skal købes bøger eller haandskrifter for til universitetet.

427. Persepolis ⁶/₁₆ 1820 Rask til Rasmus Nyerup. Add. 198 Fol. Delvis (næsten fuldstændigt) udg. *Magazin for Rejseiagttagelser* udg. af R. NYERUP III, 1820, 430-432 (ændret ortografi), N. M. PETERSEN SA I 66-67 (identisk med foregaaende, men med originalens ortografi). — Skildring af Persepolis og indskrifterne.

*428. [⁵/₁₀ 1820] P. E. Müller til Rask. Add. 198 Fol. (paa samme blad som brev no. 429.) — Beklager at R.s breve er saa korte. Meddeler forhøjelse og forlængelse af R.s rejsestipendium. Sender anvisning paa den bevilgede sum til indkøb af haandskrifter til UB; M. raader til eventuelt at opsætte købet til R. naar Bagindien. Om bogudvexlinger mellem UB og N. Wallich i Calcutta. Personalialia og litterært nyt. Referat af RITTER, *Vorhalle europäischer Völckergeschichten vor Herodot* med teori om orientens gamle forbindelse med Europa.

*429. Regensen [Kh.] ⁵/₁₀ 1820 Rasmus Nyerup til Rask. (Paategnet brev no. 428.) Add. 198 Fol. — N. opfordrer indstændigt R. til at vende hjem senest i 1822 og haaber, at han saa kan blive professor i sanskrit. Skildring af C. Molbechs udenlandsrejse. Andre personalialia (Finn Magnusen, Thorvaldsen, Baggesen).

430. Bombay ¹⁶/₁₁ 1820 Rask til Asmus Larsen. Add. 627 n 4°. Udg. SA II 313-314. — Skildring af R.s sygdom og økonomiske vanskeligheder.

*431. Bombay ¹⁶/₁₁ 1820 Rask til P. E. Müller. Udg. SA II 310-313 (med formelle ændringer). — Rejseskildring. R. fortæller om sit køb af iranske haandskrifter. Udvikler sine foreløbige resultater m. h. t. avestisk.

*432. I Dekhan ikke langt fra Bombay havn ²²/₁₁ 1820 Rask til Johan v. Bülow. Add. 198 Fol. Cit. *Magazin for Rejseiagttagelser* udg. af R. NYERUP III, 1823, 299-300. — Redegørelse for R.s køb af iranske haandskrifter og for hans resultater m. h. t. det avestiske sprogs bygning og dets forhold til sanskrit. R. fremhæver sine økonomiske vanskeligheder. Planer om grundigt studium af indiske sprog og anmodning om understøttelse hertil.

*433. Khandala (Bombay Presidency) ²⁵/₁₁ 1820 Rask til Rasmus Nyerup. Add. 198 Fol. Delvis udg. *Magazin for Rejseiagttagelser* udg. af

R. NYERUP III, 1823, 299. — Om R.s køb af iranske haandskrifter og om deres betydning. Skildring af rejsen og sprogene i Indien.

*434. Limb-gaun ved Tapti (Bombay Presidency) $1/1$ 1821 Rask til N. Wallich. Add. 198 Fol. — Anmodning om at være mellemmand ved R.s korrespondance med Danmark under hans ophold i Indien. Om de indkøbte iranske haandskrifter.

435. Kh. $11/1$ 1821 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Ønsker for R.s rejse. Personalía. Sager vedrørende Hið íslenska bókmenn-
tafjelag (udgaver, tidsskrift, økonomi). Meddeler at Th. er blevet assessor i landsoverretten.

*436. Kh. $18/2$ 1821 P. E. Müller til Rask. Add. 198 Fol. — Om penge-sendinger til R. og om forhøjelse og forlængelse af R.s rejsestipendier. Raader R. til at ordne sine optegnelser saaledes, at de kan benyttes af andre, hvis der skulde tilstøde R. noget i Bagindien. Om den økonomiske situation i Europa. Litterært nyt.

*437. Regensen [Kh.] $18/2$ 1821 Rasmus Nyerup til Rask. Add. 198 Fol. Cit. RÖNNING 117. — Om bogsendinger til R. Beder R. i Indien skaffe Dr. Johns efterladte sanskritbibliotek. Beder indtrængende R. komme hjem senest 1822. Litterært nyt.

*438. Gwalior $18/2$ 1821 Rask til unævnt. (eng.) Udg. N. M. PETERSEN SA I 80-81. — Sammenligning mellem Odin og Buddha.

439. Gwalior $21/2$ 1821 Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. — R. savner efterretninger fra Kh. Om R.s køb af iranske haandskrifter.

440. Kh. $22/2$ 1821 Asmus Larsen til Rask. Add. 1082, 4°. — Penge-sager, bog- og brevkommisioner. Fra Rasmus Nyerup en indstændig anmodning til R. om ikke at blive for længe borte.

441. Kh. $24/3$ 1821 Det Kgl. Bureau for udenlandske Betalinger til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Meddelelse om kreditiv.

*442. Serampur $10/6$ 1821 Rask til P. E. Müller. Sluttet Madras $30/7$ 1821, efterskrift $27/9$ 1821. Add. 627 m 4°. Udg. SA II 315-325 (med formelle ændringer). — Om R.s rejse og dens formaal samt økonomi. Redegørelse for R.s resultater m. h. t. pehlevi- og avestaalfabeterne samt tydning af de oldpersiske kileindskrifter. Efterskrift om dravidisk.

*443. Calcutta $23/6$ 1821 Rask til Christopher Mundt. Afskrift (ved adressaten) Nyere brevsamling (Mundt) (ændret ortografi). Udg. CARL S. PETERSEN, *Dania* X, 1903, 164-165. — R. tager afsked og ud-

taler sig om de forfølgelser, han mener at have været genstand for i M.s hus.

*444. Calcutta ²⁴/₆ 1821 Rask til Christopher Mundt. Afskrift (ved adressaten) Nyere brevsamling (Mundt) (ændret ortografi). Udg. CARL S. PETERSEN, *Dania* X, 1903, 162-164. — R. haaber at M. ikke har taget brev no. 443 ilde op og forklarer sig nærmere samt beder M. tage sig af R.s tjener.

*445. Serampur ²⁴/₆ 1821 Christopher Mundt til Rask. Afskrift (ved brevskriveren) Nyere brevsamling (Mundt). Udg. CARL S. PETERSEN, *Dania* X, 1903, 165-167. — Bebrejder R. at han ikke har haft tillid til M.

*446. Colombo ¹/₁₂ 1821 Rask til P. E. Müller. Add. 627 m 4°. Udg. SA II 325-327 (med formelle ændringer). — Om pengeforsendelser og om R.s rejseplan; R. ønsker ikke at tage til Bagindien.

*447. Kh. ⁵/₁₂ 1821 Rasmus Nyerup til Rask. Add. 198 Fol. — Forespørger om R. har fundet dr. Johns sanskritbibliotek. Meddeler at de af R. købte iranske og indiske haandskrifter vil blive købt i Danmark. N. ønsker kileindskrifter bragt til Kh. Om N.s rejse i Tyskland. Raader R. til at lægge hjemvejen over London og Paris.

448. Kh. ⁸/₁₂ 1821 Finn Magnusen til Rask. Afsluttet ¹⁰/₁₂ 1821. (isl.) ÍB 94, 4°. — Meddelelse om M.s giftermaal og økonomiske forhold. Litterært nyt og personalia.

*449. Kh. ¹⁸/₁₂ 1821 P. E. Müller til Rask. Add. 198 Fol. — Om forhøjelse af R.s rejsestipendium; dersom R. ønsker forlængelse ud over aaret 1824, bedes han hjemsende en detaljeret rejseplan. Om de af R. indkøbte indiske haandskrifter. Raader R. til, inden han rejser til Bagindien, at ordne sine videnskabelige resultater som et litterært testamente.

*450. Colombo ²³/₁₂ 1821 Rask til Rasmus Nyerup. Add. 198 Fol. Delvis udg. RÖNNING IIII-III2 (ændret ortografi). — Redegørelse for R.s resultater m. h. t. pāli og dets forhold til sanskrit. R. ønsker at studere dravidisk og vil ikke kunne rejse hjem förend i 1823.

451. Colombo ¹/₇ 1822 A. C. F. von Ranzow til Rask. (ty.) Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Et vers.

*452. Colombo ⁵/₈ 1822 Rask til P. E. Müller. Add. 627 m 4°. Udg. SA II 327-328 (med enkelte formelle ændringer). — Skildring af R.s skibbrud paa sydkysten af Ceylon. Om R.s *Singalesisk Skrifflære*.

*453. [Septbr. 1822] Rask til Det Danske Guvernement i Trankebar.

Koncept. Add. 198 Fol. Cit. N. M. PETERSEN SA I 33. — Tak for ydet laan til rejsens fortsættelse og i forbindelse hermed skildring af hele R.s rejse og af dens resultater.

454. Trankebar $\frac{6}{9}$ 1822 Rask til P. E. Müller. Add. 627 m 4°. Udg. SA II 329 (med enkelte formelle ændringer). — Om R.s hjemrejse og om laan hos guvernementet i Trankebar i anledning af den.

455. Frederiksnagor $\frac{5}{11}$ 1822 Rask til Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler. 2 enslydende eksemplarer. RA I B 1820-1824 no. 1268, Univ. Br. 870/1823. — Underretter om at R. har rejst et laan paa 2500 sicca-rupier hos det kgl. raad i Frederiksnagor imod en vewel in triplo paa Den Kgl. Direction af dags dato.

*456. Helsingørs red $\frac{3}{5}$ 1823 Rask til Rasmus Nyerup. Add. 198 Fol. Cit. RÖNNING 117. — Meddelelse om R.s hjemkomst.

*457. [Maj 1823] N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. Cit. RÖNNING 6. — Hilsen i anledning af R.s hjemkomst. Om P.s litterære arbejder. Minder fra barndommen.

458. [Maj 1823] Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. Lidt iturevet. — Tak for tilbud om karl og vogn til at transportere R.s sager fra skibet.

459. [Maj 1823 eller senere] Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. — Betaling af en regning. Tak for laan af *Dagen*.

460. [Maj 1823 eller senere] Rask til P. E. Müller. Abrahams'ske autografsamling 4° H 101 no. 1729. — Om etymologien til det danske ord *perial*.

461. [Maj 1823 eller senere] Rask til C. C. Rafn. Ny kgl. saml. 1599^I 1 Fol. — Tak for Færeyinga Saga. Om behandlingen af Sigurd Slemmedegns historie ved udgivelsen.

462. [Maj 1823 eller senere] Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. — R. takker for en sending og sender en gave.

463. [Maj 1823 eller senere] Rask til Dan Walker. Bøllings brevsamling D 4° no. 887. Papiret forbrændt. — Beskrivelse af en bog paa päl med birmansk skrift.

464. [Maj 1823 eller senere] Rask til unævnt. Bøllings brevsamling D 4° no. 886. — Beskrivelse af to persiske haandskrifter.

465. Hotel du Nord no. 41 [Kh.] [mellem maj 1823 og aaret 1829] J. H. Schröder til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Tak fra Geijer, Atterbom og S. fordi R. tilbyder at føre dem til Vor frelsers kirke for at høre N. F. S. Grundtvig.

466. Kh. 9/5 1823 Senioratet for den danske Studenterforening til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Lykønskning til hjemkomst og indbydelse til en fest i foreningen i anledning af K.L. Rahbeks udnævnelse til æresmedlem.

467. Sanderumgaard 10/5 [1823] Johan v. Bülow til Rask. Univ.-Bibl. Amsterdam, Schenking Diederichs 131, Bl. — Hilsen i anledning af R.s hjemkomst. Indbydelse til Sanderumgaard sammen med Rasmus Nyerup den følgende sommer.

468. Kh. 10/5 1823 Rask til Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab. KDVS (Prot. no. 2726/1823). — Afleverer fra Asiatiske selskab i Calcutta de sidste bind af *Asiatick Researches* i udvexling med Videnskabernes selskabs skrifter.

469. Skelskør 13/5 1823 Grímur Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Velkomsthilsen fra J. selv og fra Niels Madsen Harboe med opfordring til snarest at aflægge dem besøg.

470. Kh. 17/5 1823 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. Kopi Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Lykønskning til giftermaal og til udnævnelse til amtmand. Beskrivelse af R.s hjemrejse og modtagelse i Kh.

*471. Kh. 26/5 1823 Rask til Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler. RA I B 1820-1824 no. 1301, Univ. Br. 17/1852. Koncept Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Ansøgning om fast videnskabelig ansettelse.

*472. Kh. 3/6 1823 Rask til Wilhelm Grimm. Preuss. Staatsbibl. (Berlin), Grimm-Schrank no. 1499. Udg. SCHMIDT 112-114. — Tak for G.s *Die altnordische Literatur in der gegenwärtigen Periode* og for G.s bedømmelse heri af R.s arbejder. Kritiske bemærkninger om Hammarskölds oversættelse af Jomsvikingasaga og om Liljegrens *Skandinaviska Fornålderns Hjeltesagor*. Oplysninger om Hið íslenska bókmenntafjelag og dets udgivervirksomhed samt om R.s arbejder.

*473. Borgå 12/6 1823 A. I. Arwidsson til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Blad 2 lidt iturevet. — Lykønskning til hjemkomst. A. skal revidere Rüh's *Finnland* som grundlag for en nyudgave og beder i den anledning R. oplyse, om han paa sin rejse har fundet folkeslag beslægtede med de finske. Meddeler at A. er blevet forvist fra universitetet i Åbo paa grund af sine skrifter. Personalialia og litterært nyt, bl. a. om A.s arbejde med svensk saagaoversættelse.

474. Bernstorffsminde ^{23/6} 1823 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — P. vil sende R. et digt. Omtaler Kreuzers *Symbolik* og *Mythologie der alten Völker*. Drøfter forholdet mellem historie og sagn i den nordiske mytologi og spørger om R.s mening herom.

*475. Reykjavík ^{16/7} 1823 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Velkomsthilsen. Fortæller hvordan meddelelsen om R.s hjemkomst naaede Island gennem Einar Helgason.

476. Reykjavík ^{20/7} 1823 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Velkomsthilsen. Th. har berejst Island og skal tiltræde nyt embede.

*477. Edinburgh ^{23/7} 1823 A. Andersen Feldborg til Rask. Add. 198 Fol. — Lykønsker til R.s hjemkomst. Robert Jamieson vil sende R. sin bog om de skotske højlande. F. foreslaar R. at udgive sin rejsebeskrivelse paa engelsk og beder R. sende uddrag af sin rejsedagbog til Thomas Campbells tidsskrift i London.

478. Sth. ^{29/7} 1823 A. Viborg til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Lykønskning til R.s hjemkomst. Bogkommissioner. Om salget af R.s *Anvisning till Isländskan*.

*479. Bessastaðir ^{7/8} 1823 Sveinbjörn Egilsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Velkomsthilsen. Personalía, bl. a. om E.s giftermaal. E. udvikler plan om at udarbejde en ordbog over det islandske digtersprog. E. har oversat Iliaden til islandske vers og vil bede R. foretage rettelser i den.

480. Breiðholt ^{7/8} 1823 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om H.s personlige forhold og litterære arbejder samt om Hið íslenska bókmenntafjelag.

481. ^{19/8} [1823 eller senere aar] Jens Møller til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Indbydelse til middag sammen med Marshmann fra Serampur.

482. Reykjavík ^{21/8} 1823 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om Th.s juridiske arbejde. Ønsker for R.s fremtid. Beder om R.s eddaudgaver. Meddeler at Hið íslenska bókmenntafjelag vil udgive en samling islandske ordsprog.

*483. Sanderumgaard ^{31/8} [1823?] Johan v. Bülow til Rask. Sorø AB no. 41 c. — B. paatænker understøttelse af et værk af R. og udbeder sig oplysning om omkostningerne ved nogle tamulske clichéer. Beklager R.s „lede til alt det asiatiske“.

484. Breiðholt 4/9 1823 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for tilsendte bøger. Ønsker sig andre bøger af R. Meddelelser om Henderson, om Bibliufjelagið og om Hið íslenska bókmenntafjelag.

485. Bernstorffsminde 9/9 1823 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Om Rasmus Nyerups brodersøns paatænkte optagelse paa seminarium. Om enkeltheder i et digt af P., som han har sendt R.

486. Kh. 13/9 1823 Rask til UB. KDVS. — Kvittering for Videnskabernes selskabs skrifter 1800-1823.

*487. Kh. 16/9 1823 Rask til S.N.J. Bloch. Add. 198 Fol. — Bemærkninger til en afhandling af B. og til hans danske grammatikker; særlig om konjugation i dansk, islandsk og græsk, og sammenligning mellem græsk og latin.

488. 21/9 1823 A. Krejdal til Rask. Add. 198 Fol. — K. sender sin afhandling om regnekunsten. Om brevets overbringer Schjödztz.

489. Kh. 22/9 1823 Rask til Asmus Larsen. Fyens stiftsmuseum no. 5566 (i Eiler Rønnows gaard, Odense). — Sender en pengegave til Hanne Larsen.

490. Sanderumgaard 27/9 [1823?] Johan v. Bülow til Rask. Sorø AB no. 41 c. — Beklager at B. paa grund af sygdom ikke kunde være i Odense under R.s besøg dær.

491. Kh. 30/9 1823 Rask til Bjarni Thorsteinnsson. (isl.) ÍB 94, 4°. Kopi Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Lykønskning til Th.s konstituering som stiftamtmand i Reykjavík. Om R.s vikariat for Rasmus Nyerup. Om fremskaffelse fra Sverige af R.s dær udgivne skrifter.

492. 5/10 1823 A. Krejdal til Rask. Add. 198 Fol. — Om R.s brodersøn samt om en møntlegende.

*493. Sanderumgaard 6/10 [1823?] Johan v. Bülow til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — B. giver understøttelse til et værk af R. og foreslaar en litograferet vignet paa titelbladet.

494. [20/10 1823] Rask til General-Toldkammer og Commerce-Collegium. Koncept. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Anmoder om at blive løst fra den gæld, R. har paadraget sig ved at maatte rejse laan hos guvernementerne i Trankebar og Frederiksnagor.

495. 6/11 1823 General-Toldkammer og Commerce-Collegium til Rask. Kopi (ved adressaten) Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Meddelelser at R. ikke kan løses fra sin gæld til det ostindiske fond stammende fra de

laan, han har maattet rejse hos guvernementerne i Trankebar og Frederiksnagor.

496. [Efter 6/11 1823] Rask til Den Kongelige Finansdeputation. Koncept. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Gör udførligt rede for aarsagerne til de af R. hos guvernementerne i Trankebar og Frederiksnagor rejste laan, hvilken gæld nu afkræves ham af det ostindiske fond gennem General-Toldkammer og Commerce-Collegiet, og anmoder finansdeputationen om at overtage gældsforpligtelsen.

497. [Efter 6/11 1823] Rask til Den Kongelige Finansdeputation. Koncept. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. Cit. N. M. PETERSEN SA I 77. — I fortsættelse af brev no. 496 meddeler R. at de af ham hjembragte indiske haandskrifter kan tilbydes KB som en erstatning for de udgifter, hans hjemrejse har voldt den kgl. kasse.

*498. Halle 9/11 1823 J. S. Vater til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. (ALFR. KRARUP, *Katalog over Universitetsbibliotekets Haandskrifter I*, Kh. 1929, p. 136, angiver urigtigt brevet som værende fra C. F. W. A. Vater.) — Sender Vuk Stefanović Karadžić's serbiske ordbog og folkevisesamling. Fortæller om K.s besøg hos Grimm og Goethe og ophold hos V. Spørger om R.s forhold til Bopp.

*499. Pb. 21/11 1823 A. J. Sjögren til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. — S. har sendt R. een af sine afhandlinger samt Strahlmanns kritik deraf. S. har afløst A. J. Hipping som privatbibliotekar hos N. P. Ruñancev. Beder R. sende en beskrivelse af sin rejse til Ruñancev. S. udvikler planen for sin forestaaende forskningsrejse i det indre Rusland og beder R. om raad desangaaende.

500. Kh. 29/11 1823 Rask til Det kgl. Bibliotek, Kh. Bøllings brevsamling D 4° no. 890. — Forslag til boganskaffelser.

*501. [Decbr. 1823 eller januar 1824] Rask til Vuk Stefanović Karadžić. (ty.) Univ.-Bibl. Beograd. — Lykønskning til K.s rejstes tilendebringelse. Savner efterretninger fra Rusland.

502. 12/12 1823 Den Kongelige Finansdeputation til Rask. LA Bilag no. 2 til skifteretsprot. 1832-33, 3/43. Cit. CARL C. CHRISTENSEN, *Danske Studier* 1932, 14. — Meddeler kgl. resolution af 6/12 1823, ifølge hvilken der af finanskassen tillægges R. et extraordinarium paa 400 rdl. sølv aarlig i 3 aar. Meddeler at der desuden under samme dato er tillagt R. en aarsgage paa 400 rdl. sølv af universitetets kasse.

503. ²⁰/₁₂ 1823 Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler til Rask. LA Bilag no.2 til skifteretsprot. 1832-33, 3/43. Cit. CARL C. CHRISTENSEN, *Danske Studier* 1932, 15. — Meddeler at R.s gage forhøjes fra 150 til 400 rdl. sølv aarlig, og at den under ²³/₈ og ²⁹/₁₁ 1823 anviste understøttelse af kommunitetet nedsættes fra 400 til 200 rdl. sedler, saaledes at de 200 tilbagebetales i rater efter R.s forslag.

504. Tommerup ²⁶/₁₂ [1823 eller senere aar] A. Krejldal til Rask. Add. 198 Fol. — Tak for nytaarshilsen, som gengældes. Beklager, at R.s gage ikke er større. Meddeler at R.s fætter er kommet paa fattiggaarden. Om K.s naturvidenskabelige og aritmetiske arbejder. Om forløbet af examen ved Odense katedralskole.

505. Kh. ²⁷/₁₂ 1823 Rask til Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler. RA 1 B 1820-1824 no. 1578, Univ. Br. 17/1852. Koncept Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Om en ændring i R.s gage og dærmed sammenhængende refusion af et beløb paa 200 rbd. sedler.

506. Sanderumgaard ³¹/₁₂ 1823 Johan v. Bülow til Rask. Sorø AB no. 41 c. — Om et digt om Sanderumgaards have, som B. har understøttet. B. har tilskrevet Eckersberg angaaende N.Larsen. Om Schjödztz.

507. [Slutn. af 1823] A. Krejldal til Rask. Add. 198 Fol. — K. har tydet en tidligere omtalt møntlegende, som har vist sig at være marokkansk. Beder R. sende en persisk grammatik.

508. [1824 eller senere?] Rask til unævnt. I privateje hos bibliotekar, dr. phil. V. J. v. Holstein Rathlou, Aarhus. — Bibliografisk oplysning angaaende mongolske skrifttegn.

509. ²⁴/₁ 1824 Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Om ændring i R.s gage og dærmed sammenhængende refusion af et beløb paa 200 rbd. sedler.

*510. Kh. ¹⁶/₂ 1824 Rask til Vuk Stefanović Karadžić. (ty.) Univ.-Bibl. Beograd. — Tak for tilsendte bøger. Opfordrer K. til virksomhed i Tyskland for den serbiske litteratur, bl.a. til at udgive en tysk-serbisk ordbog.

511. Kh. ¹⁶/₂ [1824] Rask til Redaktionen af Nyt Aftenblad. Ny kgl. saml. 1458 Fol. no. 276. Brevet er ved en skrivefejl dateret ¹⁶/₂ 1823. — R. indsender en anmeldelse og takker for anmodning om fast medarbejde.

512. Reykjavík ¹/₃ 1824 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. NB: Paa dette eller brev no. 513 maa der være en fejl i dateringen. —

Tak for tilsendelse af Blairs *Lectures*. Th. skal flytte til Stapa. Om forskellige udgaver og trykkeriarbejder i Island. Personalia.

513. Reykjavík $\frac{1}{3}$ 1824 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. NB: Paa dette eller brev no. 512 maa der være en fejl i dateringen. — Fortæller om en stranding, hvorved Th. har mistet værdifulde forsendelser. Th. spørger til R.s arbejder og udtaler haabet om at han kan blive bibliotekar. Om Bibliufjelagið, Bókmenntafjelagið og Landsuppfrædingarfjelagið. Dagsnyt.

514. Reykjavík $\frac{3}{3}$ 1824 Einar Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Ønsker R. velkommen hjem og takker for hans godhed. H. er udlært i sit haandværk og søger at faa hjælp til at nedsætte sig i Reykjavík.

*515. Leipzig $\frac{3}{3}$ 1824 P. v. Köppen til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. Cit. VILH. THOMSEN, *Nordisk Tidsskrift for Filologi og Pædagogik* N. R. I, 1874, 285 n. — Om K.s og R.s samvær og fælles bekendte i Rusland. Ønsker R. velkommen hjem og sender ham sine skrifter.

516. Reykjavík $\frac{4}{3}$ 1824 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for tilsendte arbejder. Om R.s udforskning af indo-iransk. Om det islandske litterære selskabs tilstand og arbejde.

517. Viðeyar $\frac{4}{3}$ 1824 M. Stephensen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for bogsending. Meddeler at S. siden 1818 udgiver *Klausturpóstur*. Lover at sende R. nogle skrifter.

518. Pb. $\frac{9}{3}$ 1824 A. J. Sjögren til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — S. har været paa rejse til Finland. Takker R. for raad m. h. t. S.s forskningsrejse til det indre Rusland; nærmere om hans rejseplaner. Bogkommissioner. Om G. Renvalls arbejde med den finske ordbog. Litterært nyt.

519. Sanderumgaard $\frac{14}{3}$ [1824?] Johan v. Bülow til Rask. Sorø AB no. 41 c. — Beklager B.s fraværelse i Odense, da R. var der. B. ønsker at se flere frugter af R.s østerlandske rejse end hidtil. B. haaber at se N. M. Petersen paa Sanderumgaard paa hans forestaaende rejse til Kh. Rafn har sendt B. det hidtil udkomne af en sagaudgave. B. har givet bidrag til Samfundet til den danske litteraturs fremme.

*520. Sanderumgaard $\frac{27}{3}$ [1824] Johan v. Bülow til Rask. Sorø AB no. 41 c. — Tak for lykønsning. Takker for *Spansk Sproglære*, men havde ønsket sig noget, der stod i nærmere forbindelse med den indiske rejse. B. ønsker sig en sproglære af R. over gotisk eller sanskrit.

*521. Kh. $\frac{27}{3}$ 1824 Rask til Jacob og Wilhelm Grimm. Preuss. Staats-

bibl. (Berlin), Grimm-Schrank no. 1499. Udg. SCHMIDT 115-116. — R. imødeser med længsel den tyske oversættelse af Karadžić's serbiske grammatik og ønsker at han udarbejder en tysk-serbisk ordbog. R. sender *Spansk Sproglære*. Om de svage verber i oldhøjtysk. Forsvar for adskillelsen af þ og ð i islandsk. Om nye publikationer inden for nordisk filologi.

522. Kh. ²⁹/₃ 1824 Rask til Jacob og Wilhelm Grimm. (isl.) Preuss. Staatsbibl. (Berlin), Grimm-Schrank no. 1499. Udg. SCHMIDT 116. — Sender medlemsdiplom fra Hið íslenska bókmenntafjelag.

523. ⁹/₄ 1824 Rask til J. L. Heiberg. RA. — Om *Spansk Sproglære*.

*524. Edinburgh ¹⁸/₄ 1824 A. Andersen Feldborg til Rask. Add. 198 Fol. Iturevet ved seglet. — Tak for R.s deltagelse i F.s bestræbelser for den danske litteraturs udbredelse i det britiske rige. F. tilraader paany R. at udgive rejsebeskrivelse paa engelsk. Forskellige bogkommissioner.

*525. Pb. ¹⁹/₄ 1824 N. P. Rurnancev til Rask. (fr.) Univ.-Bibl. Amsterdam. — Takker for *Spansk Sproglære*. Om A. J. Sjögrens forestaaende rejse, hvorved Leems lappiske ordbog, som R. har sendt, vil være nyttig. Sender en žemaitisk ABC samt til Kh.s universitet 1. del af G. Renvalls finske ordbog. Spørger om R. ikke vil udgive den rige høst af sin rejse.

526. Cassel ²⁰/₄ 1824 Jacob Grimm til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. — Sender den tyske oversættelse af Karadžić's serbiske sproglære.

527. Sth. ²⁶/₄ 1824 A. Viborg til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Bogkommissioner (med regning).

*528. Kh. ²⁷/₄ 1824 Rask til I. N. Lobjko. Udg. KARL VERNER, *Nordisk Tidsskrift for Filologi og Pædagogik* N. R. I, 1874, 289-291. — Opfordrer L. til at aflægge besøg hos R. Foreslaar udvexling af bøger. Kritik af J. DOBROVSKÝ, *Institutiones linguae slauicae*. Forespørger om russiske, polske og litauiske oldsager.

529. Kh. ²/₅ 1824 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. — Lykønskning til embede. Meddeler at Rasmus Nyerup er færdig med Suhms Danmarkshistorie XIII.

530. ⁷/₅ 1824 H. C. Ørsted til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Meddeler at Videnskabernes selskab modtager R.s tilbud om udarbejdelse af et dansk etymologicon mod en aarlig godtgørelse af 300 rbd. sølv i 3 aar.

531. Kh. ¹⁰/₅ 1824 Rask til Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskabs Ordbogskommission. KDVS (Prot. no. 2816/1824). — Udbeder sig Jón Ólafsens supplementer til IHRES *Glossarium* samt 3. bind af sel-

skabets danske ordbog, til brug ved udarbejdelsen af selskabets danske etymologiske ordbog.

532. Kh. ^{11/5} 1824 Rask til Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskabs Ordbogskommission. KDVS (Prot. no. 2816/1824). — Kvitivering for modtagelse af Jón Ólafsens supplementer til IHRES *Glossarium*.

*533. Kiel ^{12/5} 1824 J. L. Heiberg til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Tak for *Spansk Sproglære*. Bemærkninger hertil, særlig om tempusteorien. H. vil forelægge den for Wilhelm von Humboldt.

*534. Pb. ^{20/5} 1824 P. v. Köppen til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. Cit. RÖNNING 120-21 (i dansk oversættelse). — Beklager, at R. efter sin hjemkomst udsender en spansk grammatik, samtidig med at F. Bopp har udsendt 1. ark af en sanskritgrammatik. K. nærer store forventninger til resultaterne af R.s rejse og beder ham om, naar han offentliggør avestatexten, da ikke at ledsage den med en *dansk* oversættelse. K. sender for det offentlige bibliotek et exemplar af sin slaviske samling. Forespørger fra N. P. Ruñancev om existensen af slaviske haandskrifter i danske biblioteker. Beder om underretning om R.s arbejde med oldpersisk.

*535. Vilna ^{9/5} 1824 gl. st. I. N. Lobjko til Rask. Udg. H. K. RASK, *Nordisk Ugeskrift* I no. 26, Kh. ^{25/6} 1837, p. 221-226. — Glæde over R.s hjemkomst. L. fortæller om sin virksomhed som professor i Vilna. Skildring af Vilna-egnen og dens befolkning og sprog. Litterært nyt, særlig vedrørende finsk, og personalia. Opfordrer R. til at foretage studierejse til Litauen. Om J. DOBROVSKÝ, *Institutiones linguae slauicae*. Opfordrer til at offentliggøre en haandbog paa tysk i skandinaviske oldsager.

*536. Edinburgh ^{22/5} 1824 A. Andersen Feldborg til Rask. Add. 198 Fol. — Sender J. BOSWORTH, *The Elements of Anglo-Saxon Grammar* og rapport over Advocates' Library i Edinburgh. Beklager at R. ikke er overbibliotekar paa KB. Udbeder sig et exemplar af *Svenska Folk-Visor* utg. af E. G. GEIJER & A. A. AFZELIUS. John Jamieson beder R. tage bladet fra munden i en anmeldelse af ALEXANDER MURRAY, *History of the European Languages*.

537. ^{25/5} 1824 Den Kongelige Finansdeputation til Rask. LA Bilag no. 3 til skifteretsprot. 1832-33, 3/43. — Meddeler kgl. resolution af ^{5/5} 1824, ifølge hvilken der til dækning af de af R. hos guvernementet i Trankebar og hos raadet i Frederiksnagor rejste laan bevilges 1038 rdl. 68 $\frac{1}{2}$ sølv af finanskassen som ekstraordinært tillæg til hans rejseunderstøt-

telse, idet man som erstatning modtager det i brev no. 497 givne tilbud om indiske haandskrifter til KB.

538. ^{29/5} 1824 Ove Malling til Rask. LA Bilag no. 4 til skifteretsprot. 1832-33, 3/43. — I sin egenskab af chef for KB bevidner M. sin glæde over kgl. resolution af ^{5/5} 1824 (jfr. brev no. 537) og anmoder R. om ved lejlighed at aflevere samlingen af indiske haandskrifter til overbibliotekaren, E. C. Werlauff.

539. [Juni? 1824] A. Krejdal til Rask. Add. 198 Fol. — Tak for R.s afhandling om *j*. Ønsker en forbedring af den danske retskrivning. Om K.s botaniske studier. K. ønsker at rejse til troperne.

540. Pb. ^{12/6} 1824 A. J. Sjögren til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Tak for tilsendelse af Leems finske ordbog. Sender Topelius's finske runesamling og en anmeldelse ved S. i *St. Petersburgische Zeitschrift*. S.s rejse tiltrædes i næste uge. I. N. Lobjko har rettet kritik mod G. Renvalls finske ordbog. Meddeler A. J. Hippings adresse. Krug arbejder paa *Nordalbingi* og udbeder sig R.s mening om etymologien til selve dette navn. Andet litterært nyt og personalia.

*541. Kh. ^{9/7} 1824 Rask til A. I. Arwidsson. (sv.) Kungl. Bibl. Sth., Danska autografer. Udg. L. DAAE, *Museum* 1891 II, 120. — Lykønskning til ansættelse ved Kungliga Biblioteket i Sth. Om det finske sprogs slægtskabsforhold. Spørger om A. J. Hippings adresse.

542. Vihtis ^{18/7} 1824 A. J. Hipping til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Ytrer sin glæde over R.s hjemkomst. Pengesager. H. har været bibliotekar hos N. P. Rumancev og er nu præst i Vihtis. Om H.s afhandling om russernes krigstog til Finland og om hans øvrige arbejder. Litterært nyt og personalia fra Finland og Rusland. Bogkommissioner.

543. Kh. ^{19/7} 1824 Rask til P. A. Wallmark. (sv.) Kungl. Bibl. Sth., Bref till Wallmark. — Sender tre skrifter af A. Gamborg om læseundervisning og omtaler disse. V. F. Kopp har aflagt besøg i Kh.; R. udtaler sig i den anledning om runernes oprindelse.

*544. Cassel ^{24/7} 1824 Jacob Grimm til Rask. Med postscriptum af Wilhelm Grimm. (ty.) Add. 198 Fol. Udg. SCHMIDT 117-119. — Takker for optagelse i Hið íslenska bókmenntafjelag. Om de gotiske palimpsester i Milano og om J. G.s *Deutsche grammatik* II; i forbindelse hermed enkeltheder vedrørende det islandske lydssystem. Om oldhøjtyks stilling i sprogsammenligningen. Spørger om R.s mening om G.s teori om tre

grundvokaler i tysk. Takker for *Spansk Sproglære*. Spørger, om R. ikke har elever i Sverige. Meddeler at M. F. Arendt er død. Om nogle arbejder vedrørende serbisk. — *Postscriptum*: Tak for optagelse i Hið íslenska bókmenntafjelag. Bogkommissioner. Om V. F. Koppes besøg i Kh. og om hans teori om runernes oprindelse.

*545. Kh. ^{29/7} 1824 Rask til A. Gamborg. Abrahams'ske autograf-samling. Udg. *Materialier til et dansk biographisk-literarisk Lexicon* udg. af N. C. Öst, 1835, 729-31 (1836). — Om det grammatiske system i latin og dets naturlige orden, især om genera og kasus.

546. Rosenholm (Småland) ^{29/7} 1824 A. Viborg til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — En bogkommission (med betaling).

*547. Bessastaðir ^{1/8} 1824 Sveinbjörn Egilsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Sender nyudkomne islandske bøger. Til brug for E.s ordbog beder han R. vejlede Jón Brynjólfsson og eventuelt Gunnlaug Oddsen ved afskrivning af tekster. Sender sin oversættelse af Iliadens 18. sang og beder R. om rettelser. Personalialia.

548. Reykjavík ^{9/8} 1824 Einar Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Takker for R.s godhed imod ham og fortæller om sit arbejde som smed. Diverse.

549. Sth. ^{10/8} 1824 A. I. Arwidsson til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Takker for oplysninger om det finske sprogs slægtskabsforhold. Spørger hvornaar R. offentliggør resultaterne af sin rejse. Om A. J. Hipping.

550. Reykjavík ^{17/8} 1824 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Ønsker at R.s forhold maa forbedres. Forskellige nyheder fra Island, især om de litterære selskaber. Takker for *Spansk Sproglære* til stiftsbiblioteket.

551. Kh. ^{17/8} 1824 Rask til stifmoderen, Anne Katrine sal. Raskes. Add. 1082 4°. — Om broderen H. K. Rasks skolegang og øvrige forhold.

552. Edinburgh ^{18/8} 1824 A. Andersen Feldborg til Rask. Add. 198 Fol. — Forespørgsel om R. har faaet F.s tidligere breve.

553. Viðeyarklaustur ^{18/8} 1824 M. Stephensen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for *Spansk Sproglære*. Sender nogle skrifter.

554. Reykjavík ^{20/8} 1824 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Livsfilosofiske betragtninger over Th.s og R.s skæbner. Takker for *Spansk Sproglære*. Om trykningen af konferensraad Erichsens biografi.

555. Sth. ^{20/8} 1824 P. A. Wallmark til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — W. meddeler at han har skrevet i *Allmänna Journalen* om R.s rejse og viden-

skabelige arbejder. Takker for tilsendte værker. Haaber at se R. i Sth. Om guldhornsindskriften.

556. Sth. ²⁴/₈ 1824 G. Guldbrand til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Takker for samvær i Kh. og skildrer sin hjemrejse. Spørger om R.s publikationsplaner samt hvilke tidsskrifter der udkommer i Kh. Beder R. minde gravøren prof. Clemens om at sende sin biografi til expeditionssekretær Krutmejer. Om interessen i Sth. for FINN MAGNUSEN, *Eddalæren og dens Oprindelse*. Litterært nyt. Beder om oplysning om dansk pædagogisk litteratur.

*557. Chria. ⁴/₉ 1824 C. Krohg til Rask. Add. 198 Fol. — Besvarelsen af R.s skrivelse til Videnskabselskabet i Trondhjem er udsat paa grund af forretninger i stortinget. Takker for de til Videnskabselskabet sendte skrifter og sender honorar for lovede arbejder.

*558. Kh. ⁶/₉ 1824 Rask til I. N. Lobjoko. Udg. KARL VERNER, *Nordisk Tidsskrift for Filologi og Pædagogik* N. R. I, 1874, 295-300. — Raad m. h. t. L.s giftermal. Om R.s videnskabelige arbejde og personlige forhold. Sender dansk lingvistisk og arkæologisk litteratur. Om G. Renvalls finske ordbog. Om studiet af litauisk. Om de nordiske folkeslags forhistorie. Om C. C. Rafns arbejder. R. sender sin *Spansk Sproglære* og beder L. anvende de samme principper paa oldslavisk og russisk.

559. ⁹/₉ 1824 P. E. Müller til Rask. Ny kgl. saml. 149c 4° no. 7, smudsblad. — Forespørgsel fra G. L. Baden om ordene *Ostang*, *Otte* o. fl.

*560. Ærøskøbing ¹³/₉ 1824 B. Bendsen til Rask. (ty.) Ny kgl. saml. 149c 31, 4°, bl. 24-27, 17-21, 23, 22 (sammenhørende i denne orden). — Om frisisk. Efterskrift om B.s private forhold.

*561. Halle ¹⁵/₉ 1824 J. S. Vater til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. (ALFR. KRARUP, *Katalog over Universitetsbibliotekets Haandskrifter* I, Kh. 1929, p. 136, angiver urigtigt brevet som værende fra C. F. W. A. Vater.) — Har sendt R. nogle serbiske tekster af Vuk Stefanović Karadžić. Takker for *Spansk Sproglære*, opfordrer R. til at skrive en pehlevigrammatik og beder om oplysninger om sprogforholdene paa Ceylon.

562. ¹⁹/₉ 1824 A. Krejdal til Rask. Add. 198 Fol. — Spørger til R.s arbejde med *Etymologicum Danicum* og fortæller om sit arbejde med botanik. Beder R. vejlede student Strøyberg paa bibliotekerne.

563. Lund ²³/₉ 1824 Rask til J. Hallenberg. (sv.) Univ.-Bibl. Uppsala, Bref till Jonas Hallenberg, G 100: 1. Texten overstreget. — Sender

prøvehefte og subscriptionsplan til udgave af kilderne til Islands historie. Lykønsker til H.s senere arbejder, bl. a. *Öfwer I. Delen af S. Lagerbrings Svea Rikes Historia Anmärkningar*, hvoraf R. udbeder sig et exemplar. Tak for opholdet i Sth. og indbydelse til Kh.

564. Lund ²³/₉ 1824 Rask til J.H. Schröder. (sv.) Univ.-Bibl. Uppsala, Bref till J.H. Schröder G 263 i. — Sender prøvehefte og subscriptionsplan til udgave af kilderne til Islands historie. Litterært nyt.

*565. Gomel ²⁴/₉ 1824 N.P. Rumancev til Rask. (fr.) Ny kgl. saml. 2085 h 4°. Ikke egenhændigt. — Udbeder sig Ra.s *Frisisk Sproglære*. Ru. interesserer sig for at tilvejebringe en žemaitisk ordbog. Sender arbejder af I.J. Schmidt om mongoler og tibetanere. Gör rede for studiet af sprogene i det indre Rusland og lover at holde Ra. underrettet herom.

*566. Pb. ²⁶/₉ 1824 P.I. Bink til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. — Tak for en gave. Skildrer stemningen i de videnskabelige kredse i Pb. under R.s rejse.

567. Kh. ³⁰/₉ 1824 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. — En bogkommission (BLAIRS *Lectures*).

*568. Kh. ³/₁₀ 1824 Rask til Jacob Grimm. Preuss. Staatsbibl. (Berlin), Grimm-Schrank no. 1499. Udg. SCHMIDT 120-122. — Om forskellen paa *d* og *ð* i islandsk og om forskellige detaljspørgsmaal inden for germansk. Bogkommissioner. Om lydene *z* og *ʒ* i slavisk (i anledning af G.s oversættelse af Vuk Stefanović Karadžić's serbiske sproglære) og om *ø* i dansk og svensk (i anledning af SILVERSTOLPE, *Bokstafverings Teori för svenska Språket*).

(*)569. Lund ²¹/₁₀ 1824 Elias Lidfors til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Bogkommission. Imødeser med interesse R.s svenske sproglære. L. har overgivet en boggave fra R. til Academiska Bibliotheket.

570. Helsingør ²³/₁₀ 1824 C.A. Gottlund til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Tak for samvær i Kh. Tilbyder hjælp med bogsendinger fra Sverige og Finland. Sender en bogfortegnelse og beder R. skaffe bøger om lapperne udgivne uden for Sverige og Finland.

571. Lund ²⁸/₁₀ 1824 Consistorium Academicum i Lund (ved F. Cederschiöld) til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Tak for boggave til Academiska Bibliotheket.

572. Sth. ²/₁₁ 1824 G. Guldbrand til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Beder om oplysninger om skoleforhold i Kh. og beder R. minde Clemens om at sende sin biografi til Krutmejer.

*573. Kh. 4/11 1824 Rask til Det Kgl. Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem. Norske Vid. Selskabs bibliotek, Trondheim. — Takker for honorar for lovede arbejder. Redegørelse for R.s arbejde med finno-ugrisk (specielt lappisk) og med *Etymologicum Danicum*. Detaljeret tilbud om en dansk retskrivningsteori til udgivelse i selskabets publikationer.

*574. Pb. 9/11 1824 E. M. Frähn til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. — Sender fra N. P. Ruñancev I. J. SCHMIDT, *Forschungen über Mittelasien*. Om dansk litteratur i Pb. Lykønskning til hjemkomst og haab om at se resultater af rejsen.

575. Sanderumgaard 11/11 1824 Johan v. Bülow til Rask. Sorø AB no. 41 c. — Om B. Bendsen og om Schjödztz.

576. Sth. 12/11 1824 A. Viborg til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — En bogkommission.

577. 28/11 1824 A. Krejdal til Rask. Add. 198 Fol. — Om R.s fætter i Snestrup. K. fortæller om sit arbejde med botanik og om sin undervisning. Takker for hjælp til student Strøyberg.

578. Sth. 7/12 1824 G. Guldbrand til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Bogkommissioner. Beder R. sende 2. del af FINN MAGNUSEN, *Eddalære*. Meddeler at Berggren vil udgive et arabisk lexikon og spørger om existensen af arabisk sats i Kh.

*579. 22/12 1824 Det Kgl. Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem til Rask. Add. 198 Fol. Cf. Norske Vid. Selskabs bibliotek, Copie-Bog 1811-29 p. 161. — De tilbudte arbejder modtages med tak.

*580. Cassel 3/1 1825 Jacob Grimm til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. Udg. SCHMIDT 122-123 (3. jun. fejl for 3. jan.). — Bogkommission. Om lydssystemet i oldnordisk og dets forhold til den nyislandske udtale. Om G.s fortale til Vuk Stefanović Karadžić's serbiske sproglære. Beder om R.s afhandling *Den danske Grammatiks Endelser og Former* til biblioteket i Cassel.

581. Kh. 22/1 1825 Rask til Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab. KDVS (Prot. no. 2883/1825). — Tilbud om udgivelse af nordfrisisk sproglære, læsebog og ordsamling.

582. Möðruvellir 12/2 1825 Grímur Jónsson til Rask. ÍB 94, 4°. — Om et uheld, J. har haft med sine møbler paa rejsen. Familienyt og dagsnyt.

583. Sth. 15/2 1825 G. Guldbrand til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Tak for FINN MAGNUSEN, *Eddalære* II. G. har sendt Engelstoft beretning om revision af skolebøger i Sverige.

*584. Kh. $16/2$ 1825 Rask til Kongen. RA 1 C 480, Univ.-Dir. Forest. 947 a/1825. — R. meddeler, at han har faaet tilbud om ansættelse i Edinburgh, og ansøger under henvisning hertil om fast videnskabelig ansættelse i Kh.

585. Bessastaðir $25/2$ 1825 Sveinbjörn Egilsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om stiftsbiblioteket og om muligheden af at finde en mand, der kan blive bogbinder. Sender sin islandske oversættelse af Iliadens 16. sang samt nogle islandske vers i græsk oversættelse. Om det nye system i den græske grammatik.

586. Reykjavík $25/2$ 1825 Einar Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Takker for en sending og meddeler at H. har forlovet sig.

587. Breiðholt $1/3$ 1825 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for *Spansk Sproglære*. Om forskellige sager vedrørende Hið íslenska bókmenntafjelag og dets publikationer. Om at skaffe en bogbinder. Forespørger om plads for en ung islænding som sølvsmed i Kh.

588. Varmá $3/3$ 1825 Þ. Sveinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — S. søger arbejde som boghandler og bogbinder og spørger R. til raads desangaaende.

589. Viðeyarklaustur $5/3$ 1825 M. Stephensen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om *Klausturpóstur*, om S.s udgave af Jónsbók og om bibelselskabets udgave af det ny testamente.

590. Sth. $15/3$ 1825 A. Viborg til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — En bogkommission.

591. [1825 efter $19/3$] Jac. Keyser til Rask. Add. 198 Fol. — anbefaler brevets overbringer, K.s fætter Rudolf K., der agter sig til Island. Om R.s artikel *Til Herr P. Petersen*.

*592. Ærøskøbing $1/4$ 1825 B. Bendsen til Rask. (ty.) Ny kgl. saml. 149c 4° no. 31 bl. 34-35. — Sender manuskript til en tysk orddannelseslære og beder R. ytre sin mening derom og eventuelt skrive forord dertil. Tilbyder at oversætte R.'s *Angelsaksisk Sproglære* til tysk. Forespørger om muligheden af i Danmark at udgive B.s dagbøger om magnetisk helbredelse.

593. [1825, april eller senere] A. Krejdal til Rask. Add. 198 Fol. — Takker for *Hermod* og andre tilsendte skrifter. Om dansk retskrivning, især i anledning af R.s afhandling om *å* og *ö*. Om K.s naturvidenskabelige arbejder. Lykønsker til fuldendelsen af *Frisisk Sproglære*.

*594. ¹⁶/₄ 1825 Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. Cit. RÖNNING 132. — Meddeler kgl. resolution af ¹²/₄ 1825 ifølge hvilken R. kan forvente udnævnelse til professor i litterærhistorien med særdeles hensyn paa den gamle asiatiske litteratur samt erholdelse af temporært tillæg paa 400 rbd. aarlig i 3 à 4 aar. Desuden meddeles at R. kan forvente understøttelse af fonden ad usus publicos naar han udgiver en afhandling. Forespørgsel om R. under disse omstændigheder agter at modtage det ham gjorte tilbud fra Advocates' Library i Edinburgh.

*595. Kh. ²⁰/₄ 1825 Rask til Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler. Koncept eller kopi Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Meddeler at R. under ¹⁹/₃ 1825 har afslaaet det ham fra Advocates' Library i Edinburgh gjorte tilbud, og at R. modtager de i brev no. 594 givne tilsagn.

596. Sth. ²²/₄ 1825 G. Guldbrand til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — G. lover at skaffe en anmeldelse i *Allmänna Journalen* af A. Gamborgs skrifter om læseundervisning. Beder R. sende FINN MAGNUSEN, *Eddalære* III.

597. Sth. ³/₅ 1825 A. Viborg til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Bogkommissioner (med regning).

598. Kh. ¹²/₅ 1825 Rask til Grímur Jónsson. Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. — J.s uheld med sine møbler paa rejsen gör R. ondt. Sender danske aviser. Om tilbudet til R. fra Advocates' Library i Edinburgh. Fortæller om det nye læseselskab Atenæum og om det nye tidsskrift *Messenger français du Nord*. Om R.s forhold.

*599. Ærøskøbing ¹⁵/₅ 1825 B. Bendsen til Rask. Afsluttet ²⁰/₅ 1825. Ny kgl. saml. 149c 4° no. 31 bl. 28-32. — Om tysk orddannelse og B.s arbejde herom. Om udtalen af ø i frisisk.

600. Kh. ¹⁶/₅ 1825 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. — Udenrigsk dagsnyt. Om udgaven af Ólafs Tryggvasonarsaga.

601. ²⁰/₅ 1825 Den Kongelige Finansdeputation til Rask. LA Bilag no. 5 b til skifteretsprot. 1832-33, 3/43. Cit. CARL C. CHRISTENSEN, *Danske Studier* 1932, 15. — Meddeler at kongen under ¹⁴/₅ 1825 har bevilget, at R. fremdeles i 4 aar skal oppebære sin hidtidige gage paa 400 rdl. sølv aarlig, saafremt hans indkomster ikke paa anden maade forbedres.

602. ²¹/₅ 1825 Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Meddeler kgl. resolution med udnævnelse til professor i litterærhistorien med særdeles hensyn til den gamle

asiatiske litteratur. Gentager løfte om gratifikation af fonden ad usus publicos naar R. udgiver et arbejde.

603. Bernstorffsminde $\frac{3}{6}$ 1825 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Tak for samvær i Kh. Lykønskning til professorat. P. udvikler sine planer om en danmarkshistorie og en islandshistorie.

604. $\frac{4}{6}$ 1825 Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Meddelelse om tilstaaet extraordinarium paa 400 rbd. sølv aarlig i 4 aar.

*605. $\frac{9}{6}$ 1825 A. Krejdal til Rask. Add. 198 Fol. — Om retskrivning i anledning af R.s sidste arbejder herom. Om K.s botaniske studier og ønske om en rejse til Vestindien og Sydamerika. Lykønskning til professorat.

*606. Kh. $\frac{12}{6}$ 1825 C. Molbech til Rask. Add. 198 Fol. Iturevet. — Meddeler at PEDER JENSEN, *Dansk Prosodie*, som R. har ønsket at laane, ikke findes i Det kgl. danske selskab for fædrelandets historie og sprog.

*607. Uppsala $\frac{20}{6}$ 1825 C. A. Gottlund til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Tak for samvær i Kh. Om Gottlund den ældres arbejde med finsk bibeloversættelse; ønsker at R. bevirker at N. P. Ruñancev bekoster trykningen deraf. Om bøger vedrørende finsk og lappisk.

*608. Sanderumgaard $\frac{25}{6}$ [1825] Johan v. Bülow til Rask. Sorø AB no. 41 c. — Tak for *Frisisk Sproglære* og ønsker for R.s bearbejdelse af sine rejseresultater.

609. Sth. $\frac{3}{7}$ 1825 G. Guldbrand til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Takker for Clemens's selvbiografi. Beder R. være brevets overbringer, lektor Lundstedt, behjælpelig. Meddeler at GEIJER, *Svea Rikes Häfder* I er udkommet. Lykønskning til professorat. Beder R. sende FINN MAGNUSEN, *Eddalære* III-IV.

610. Lund $\frac{7}{8}$ 1825 C. Lundblad til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — L. har hørt at R. har paataget sig at skaffe en svensker til stillingen som bibliotekar i Edinburgh og meddeler at L. reflekterer paa denne stilling.

611. Reykjavík $\frac{8}{8}$ 1825 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Beder R. være Japhet Einarsson behjælpelig med at komme i sølvmedelære i Kh.

*612. Kh. $\frac{10}{8}$ 1825 Rask til [Jacob Grimm]. Preuss. Staatsbibl. (Berlin), Grimm-Schrank no. 1499. Udg. SCHMIDT 123-124. Afskrift Ny kgl. saml. 2334 (VII) 4°. — Om R.s kritik af G. i dennes anmeldelse af *Joms-*

vikingasaga; tilbyder plads i *Hermod* for en duplik. Beder G. besøge Danmark for at faa oplysninger om de nordiske sprog og for at R. kan lære mere om de tyske. Sender *Frisisk Sproglære* m. m.

613. Reykjavík ¹¹/₈ 1825 Einar Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Beder R. tage sig af J.s søn Japhet, der staar i guldsmedelære.

614. Reykjavík ¹²/₈ 1825 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Lykønskning til professorat. Om udgave af Olaf Tryggvasons saga. Forskelligt om Hið íslenska bókmenntafjelag, bl. a. om dets tidsskrift. anbefaler student Christen Skulason.

615. Bessastaðir ¹⁵/₈ 1825 Sveinbjörn Egilsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Takker for bemærkninger til E.s islandsk-græske oversættelser. Filologiske enkeltheder i Fornmannasögur. Om Schevings arbejde med den prosaiske ordbog og E.s med den poetiske; beder om at laane R.s samlinger vedrørende det islandske digtersprog til brug herfor. Nævner uddgivne sagatexter, der bør udgives for ordbogen. Meddeler at E.s svigerfader Benedikt Gröndal er død, og citerer et mindedigt, Bjarne Thorarensen har skrevet over ham.

616. Lund ²⁵/₈ 1825 A. O. Lindfors til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Takker for tilsendte arbejder og ytrer sin taknemmelighed over for R. fordi L. er valgt til medlem af Oldskriftselskabet. Om subskriptionslister til Lund. Sender afskrift af runeindskrifter samt af en klokke- og døbefontsindskrift og udbeder sig R.s mening herom.

617. ²⁸/₈ 1825 Þ. Sveinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Bogkommissioner.

618. [Efteraar 1825] A. Krejdal til Rask. Add. 198 Fol. — Om tidsskriftet *Lidskjalfs* ophævelse. Om K.s matematiske arbejder.

*619. Kh. ²/₉ 1825 Rask til P. Dainko. (ty.) Nationalbibliothek Wien, Autogr. VIII 112. Vedlagt en fortegnelse med ukendt haand over 6 af Rasks skrifter. — Tak for D.s *Lehrbuch der Windischen Sprache* og bemærkninger hertil, særlig om notationen af slovensk hos D. og i KOPITAR, *Grammatik der slavischen Sprache in Krain, Kärnten und Steyermark*.

620. Breiðholt ¹⁵/₉ 1825 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for optagelse i Oldskriftselskabet. H. søger præstekald i Garðar. Forslaar en forening af Hið íslenska bókmenntafjelag med Oldskriftselskabet. Spørger om Oldskriftselskabet vil udgive en latinsk grammatik. H. paatænker at skrive et svar paa en anmeldelse af hans prædikener.

621. ²³/₉ 1825 N.M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Tak for tilsendte sager fra Oldskriftselskabet; om P.s medlemsbidrag hertil. Om en visitats paa skolen. Om P.s studium af islandsk. Om adskillelsen af blødt og haardt *j*. Om P.s arbejde med Danmarks og Islands historie.

622. Lund ²⁵/₉ 1825 A.O. Lindfors til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — L. har søgt plads hos guldsmede i Malmö og Lund for en ung islænding. Tak for løfte om forklaring af tilsendte runeindskrifter. Diverse litterære emner.

623. Lund ²⁷/₉ 1825 A.O. Lindfors til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — L. har fundet plads for ung islænding hos guldsmed Ramberg i Lund.

624. Bernstorffsminde ²⁷/₉ 1825 N.M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Om retskrivningen og dens anvendelse i undervisningen.

625. ³/₁₀ 1825 N.M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Om P.s medlemsbidrag til Oldskriftselskabet. Om *j* i dansk.

626. Lund ⁶/₁₀ 1825 A.O. Lindfors til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Meddeler at den unge islænding, der skal i guldsmedelære, er ankommet, og beder om hans fødsels- og daabsattest. Takker for tilsendte arbejder.

627. Kh. ¹⁰/₁₀ 1825 Rask til stiftfaderen. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. Cit. RÖNNING 142 n. — Ytrer sin glæde over at stiftfaderen har antaget R.s retskrivning.

628. Vadsø ¹⁰/₁₀ 1825 N.V. Stockfleth til Rask. Add. 198 Fol. — Tak for tilsendte bemærkninger til Leems lappiske sprog-lære. Giver oplysninger om skoleforhold i Lapmarken. Om R.s lappiske retskrivning og hans forslag desangaaende til den norske regering og til Videnskabs-selskabet i Trondhjem.

629. Bernstorffsminde ¹⁵/₁₀ 1825 N.M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Om P.s arbejder vedrørende dansk retskrivning, orddannelseslære og grammatik; specielt om endelsen *-tion*. Beder om at laane R.s afhandling *Den danske Grammatiks Endelser og Former*. Om R.s *Retskrivningslæres* udbredelse.

630. Bernstorffsminde ²⁸/₁₀ 1825 N.M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Tak for en sending. Om Oldskriftselskabets udgavers fortrin m. h. t. textbehandlingen i sammenligning med den arnamagnæanske kommissions udgaver. Om R.s *Retskrivningslæres* udbredelse blandt seminari-sterne. Om *j*.

631. Bernstorffsminde ¹¹/₁₁ 1825 N.M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol.

— Om trykningen af P.s *Dansk Orddannelseslære*. Plan for P.s danske grammatik. Om den danske endelse *-tion* og om etymologien til ordet *forskel*.

*632. Cassel ²⁵/₁₁ 1825 Jacob Grimm til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. Udg. SCHMIDT 125. — Glæder sig over at den saglige uenighed og polemik imellem G. og R. ikke gør noget skaar i deres venskab. Takker for *Frisisk Sproglære* og for optagelse i Oldskriftselskabet. Om betaling for tilsendte bøger. Om skrivemaaden *góts* for *góds* i islandsk.

633. Sanderumbaard ²⁶/₁₁ [1825] Johan v. Bülow til Rask. Sorø AB no. 41 c. — Om en vis „B.“, som Bülow ikke ønsker at understøtte.

634. Sanderumbaard ³/₁₂ 1825 Johan v. Bülow til Rask. Sorø AB no. 41 c. — Beder R. meddele „B.“, at Bülow ikke ser sig i stand til at understøtte ham.

635. Kh. ¹³/₁₂ 1825 Rask til P. A. Wallmark. (sv.) Kungl. Bibl. Sth., Bref till Wallmark. — Om R.s *Retskrivningslære* og om C. Molbechs angreb paa ham. Litterært nyt.

*636. Bernstorffsminde ¹⁹/₁₂ 1825 N. M. Petersen til Rask. Afsluttet ²²/₁₂ 1825. Add. 198 Fol. Cit. RÖNNING 7 n. — Tak for tilsendelse af *Den danske Grammatiks Endelser og Former*. Om trykningen af P.s skrifter, om hans juleferie og om hans undervisningsarbejde. Nytaarstanker og barndomsminder.

*637. Halle ²⁵/₁₂ 1825 J. S. Vater til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. (ALFR. KRARUP, *Katalog over Universitetsbibliotekets Haandskrifter I*, 1829, 136, angiver urigtigt brevet som værende fra C. F. W. A. Vater.) — Udbeder sig R.s bedømmelse af arbejder af W. Carey samt oplysninger om sprogforholdene paa Ceylon og i Bagindien.

638. Uppsala ²⁹/₁₂ 1825 J. H. Schröder til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Takker for optagelse i Oldskriftselskabet og meddeler at R. er indvalgt i Kgl. Svenska Vitterhets- Historie- och Antiquitets-Academien.

*639. [1826] A. Krejdal til Rask. Add. 198 Fol. — Om forskellige udgiverarbejder, bl. a. om det af Hið íslenska bókmenntafjelag udgivne geografiske værk. Om retskrivningsstriden, bl. a. om S. N. J. Blochs bog imod N. M. Petersen.

640. [1826] A. Krejdal til Rask. Add. 198 Fol. — Takker for R.s *Om Zendsprogets og Zendavestas Ælde og Ægthed*. Om en anmeldelse ved Chr. Thaarup i *Dagen*, hvoraf der kommer en gendrivelse i *Aftenbladet*. Om

modstanden mod R.s retskrivning. Om K.s lærebog i aritmetik og arbejder over den højere mekanik.

641. [1826] Rask til Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab. KDVS (Prot. no. 2994/1826). — Om retskrivningen i et af R. til Videnskabernes selskabs skrifter indleveret arbejde.

642. Sanderumgaard 4/1 1826 Johan v. Bülow til Rask. Sorø AB no. 41 c. — Nytaarshilsen. Beklager at et arbejde af R. har maattet standses.

643. Vadsø 7/1 1826 N. V. Stockfleth til Rask. Add. 198 Fol. — Tak for tilsendte bøger og blade. Om S.s studium af lappisk. Beder R. skaffe ham en svensk-lappisk og en finsk grammatik.

644. Kh. 24/1 1826 Rask til H. C. Ørsted. Ny kgl. saml. 1299^e Fol. — Om understøttelse fra Videnskabernes selskab til B. Bendsen til udgivelse af frisisk sproglære.

645. Kh. 29/1 1826 Rask til I. N. Lobjko. Udg. KARL VERNER, *Nordisk Tidsskrift for Filologi og Pædagogik* N. R. I, 1874, 300-301. — Sender *Frisisk Sproglære*.

646. 31/1 1826 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Enkeltheder vedrørende dansk retskrivning og etymologi. P. paatænker udgivelsen af et fynsk ugeblad. Sender begyndelsen af en betoninglære i udkast.

647. 1/2 1826 N. M. Petersen til Rask. Afsluttet 17/2 1826. Add. 198 Fol. — Enkeltheder vedrørende dansk retskrivning. Om trykningen af P.s skrifter. P. paatænker oversættelse af Frithjofs saga. Om P.s mulige ansættelse paa UB. Sender sin afhandling *Om Bogstavet j*.

648. 7/2 1826 Rask til Hempel. Landsarkivet for Fyen, Odense Amtsarkiv, Breve fra forskellige 1826. — Kvittering for bogtrykker H.s bogaflevering for aaret 1825 til UB.

649. Lund 9/2 1826 C. Lundblad til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Tak for oplysninger angaaende stilling i Edinburgh. L. søger adjunkturet i historie efter Hylander og skal i den anledning besvare en opgave *De Scaniae cum Svecia conjunctione ante pacem Roschildensem*; beder R. om oplysninger om materiale hertil.

650. Øfjord 14/2 1826 Grímur Jónsson til Rask. ÍB 94, 4°. — Meddelelser bl. a. at J.s hus er brændt.

651. Stuttgart 18/2 1826 Otto Abel til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Om A.s studier og fremtidsudsigter.

*652. Cassel 26/2 1826 Jacob Grimm til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. Udg.

SCHMIDT 126. — Sender sin *Deutsche grammatik* II og sin anmeldelse af R.s *Frisisk Sproglære*. Beklager R.s forhold.

653. Bernstorffsminde $28/2$ 1826 N.M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Forskelligt om dansk lyd lære og retskrivning. Om dedikation til Johan v. Bülow af et arbejde af P. En række etymologiske spørgsmaal vedrørende dansk. P. har oversat Kleists Foraar.

654. Varmá „ $29/2$ 1826“ Þ. Sveinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — En bogkommission for Oldskriftselskabet.

655. Reykjavík $1/3$ 1826 H.G. Thorgrimsen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Ønsker R. velkommen hjem. Om Th.s private og økonomiske forhold. Om ildebranden paa Möðruvellir. Personalialia.

656. Breiðholt $3/3$ 1826 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Meddeler at H. har faaet præstekald i Garðar. Personalialia. Tak for *Dansk Retkskrivningslære*. Om retkskrivningsstriden mellem R. og C. Molbech. Om H.s medlemsbidrag til Oldskriftselskabet.

657. Reykjavík $3/3$ 1826 Einar Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak fordi R. har hjulpet J.s søn Japhet. Om ildebranden paa Möðruvellir. Forskelligt nyt fra Island.

658. Bernstorffsminde $3/3$ 1826 N.M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Tak for tilsendt afhandling. Om P.s arbejde om retkskrivningen. P. ønsker at se A. Gamborgs skrifter. Om P.s plan om at oversætte Frithjofs saga.

659. Breiðholt $4/3$ 1826 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Anbefaling for Eiolf Eggertsson, som vil lære bogbinderhaandværket i Kh.

660. Bernstorffsminde $13/3$ 1826 N.M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Om nogle fejl i islandske ord i pjece af P. om dansk retkskrivning. Meddeler at der kommer en anmeldelse i *Aftenbladet* af P.s arbejde om retkskrivningen. Plan om at organisere populær oversættelseslitteratur med R.s retkskrivning. P. lover at sende sin oversættelse af Kleists Foraar.

661. Bernstorffsminde $17/3$ 1826 N.M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — P. sender sin oversættelse af Kleists Foraar og gör metriske bemærkninger dertil. Lover et bidrag til retkskrivningskassen. Om en anmeldelse i *Aftenbladet* af P.s arbejde om den danske retkskrivning. Drøftelse af forskellige danske retkskrivningsspørgsmaal.

662. Bernstorffsminde $30/3$ 1826 N.M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Tak for R.s anmeldelse af P.s *Undersøgelse om hvorvidt den danske Retkskriv-*

ning bør forbedres. Om trykningen af dette arbejde og om en anmeldelse deraf ved J. H. Bredsdorff i *Aftenbladet*.

*663. Kh. ¹⁰/₄ 1826 Rask til Kongen. RA 1 C 1824-1827 no. 1017, Univ. Br. 17/1852. — Ansøgning om professorat i østerlandske sprog.

664. Chria. ¹¹/₄ 1826 C. Krohg til Rask. Add. 198 Fol. — Beder om verificeret afskrift af en genpart af et dokument indeholdende en legatbestemmelse vedrørende Videnskabselskabet i Trondhjem i det kgl. danske kancelli.

665. Ulm ¹³/₄ 1826 F. D. Gräter til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. — Tak for R.s *Synkebæk eller Grätersmål*. Sender som svar et digt af Louise Gräter og som taknemmelighedsgave en af universitetet i Tübingen til Michael Gräter præget medalje. Sender nogle af sine arbejder og bestiller nogle af R.s værker.

666. Køge ¹³/₄ 1826 F. J. Schaldemose til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Sender 1. del af sin rejsebeskrivelse samt prøve paa en omarbejdelse af Reineke Vos beregnet til folkelæsning, og udbeder sig bemærkninger hertil af R. og Rasmus Nyerup.

667. Bernstorffsminde ¹⁴/₄ 1826 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Tak for en sending. Om forskellige enkeltheder i dansk retskrivning og om stridsskrifter herom. Bemærkninger om P.s oversættelse af Kleists *Foraar*.

668. Lund ¹⁶/₄ 1826 Japhet Einarsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Penge- og brevkommision.

669. ²¹/₄ 1826 D. Irving til Rask. (eng.) Cit. i brev no. 821. — Udtaler sin tilfredshed med Th. G. Repp.

670. Kh. ²⁴/₄ 1826 C. W. K. Glerup til Rask. Add. 198 Fol. — Beder R. om anbefaling til nogen i Sth. eller Uppsala, som kan give G. raad m. h. t. hans forretnings fremme. Beder om titlen paa et portugisisk lommelexikon.

671. Kh. ²⁶/₄ 1826 J. L. A. Kolderup-Rosenvinge til Rask. Add. 198 Fol. — I sin egenskab af sekretær i Det kgl. danske selskab for fædrelandets historie og sprog meddeler K.-R. at R.s anmærkninger til Erik af Pommerns krønike ikke vil kunne optages i *Nye Danske Magazin*, med mindre R. vil tillade at de trykkes med den sædvanlige ortografi.

672. Kh. ²⁷/₄ 1826 Rask til J. L. A. Kolderup-Rosenvinge. Add. 198 Fol. — Forespørger hvilken hjemmel K.-R. har til at stille det i brev no. 671 anførte krav.

673. Kh. 27/4 1826 J.L.A. Kolderup-Rosenvinge til Rask. Add. 198 Fol. — Meddeler at brev no. 671 er skrevet efter ordre af selskabets formand, gehejmerraad Malling. Begrunder skrivelsen nærmere og mener ikke, at R. vil gøre sig skyldig i inkonsekvens ved at følge selskabets henstilling.

674. Kh. 27/4 1826 Rask til P.A. Wallmark. (sv.) Kungl. Bibl. Sth., Bref till Wallmark. — Om R.s *Dansk Retskrivningslære* og hans forhold til det svenske akademis retskrivning. Anbefaler overbringeren, boghandler C.W.K. Glerup, og haaber paa en bedre ordning af boghandelen mellem Sverige og Danmark.

675. Kh. 28/4 1826 Rask til J.H. Schröder. Univ.-Bibl. Uppsala, Bref till J.H. Schröder G 263 i. — Fornyet forespørgsel om Lagerlöfs dissertation og om spor af bogstavet *å* i gamle haandskrifter. Om C. Molbechs angreb paa R. Anbefaler boghandleren C.W.K. Glerup. Personalialia.

676. Bernstorffsminde 2/5 1826 N.M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Tak for efterretning om et skrift af Bloch og for bemærkninger til P.s oversættelse af Kleists Foraar. Om polemik mellem Bloch og Lindberg. Om P.s og R.s uenighed om anvendelsen af bogstavet *j*. Om udgivelsen af P.s *Dansk Ordannelseslære*. Om den nye retskrivnings fremskridt.

677. Reykjavík 4/5 1826 Einar Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Takker R. for hans godhed. H. har oprettet eget værksted og har overflod paa arbejde.

*678. Kh. 18/5 1826 Rask til Bjarni Thorsteinsson. ÍB 94, 4°. Kopi Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Meddeler at N.F.S. Grundtvig har nedlagt sit embede. Andre personalialia.

679. Sth. 19/5 1826 A.Viborg til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Bogkommission med regning.

680. Bernstorffsminde 20/5 1826 N.M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Om P.s oversættelse af Kleists Foraar. Trykningen af P.s *Dansk Ordannelseslære* er begyndt. Spørger efter de næste hefter af R.s *Dansk Retskrivningslære*. P. paatænker flytning til Kh. og beder i den anledning R. om raad.

681. Kh. 24/5 1826 Rask til Grímur Jónsson. Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. — R. beklager den ulykke, der har ramt J. Sender 8 pjecer.

682. Kh. 29/5 1826 Rask til J.H. Schröder. (sv.) Univ.-bibl. Uppsala, Bref till J.H. Schröder G 263 i. — Anbefaler den tyske student Otto Abel.

683. Sth. ^{30/5} 1826 G. Guldbrand til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — G., der med glæde mindes sit ophold i Kh., er blevet ramt af en øjensvaghed. Beder R. skaffe *Norske kongesagaer* ved THORLACIUS & WERLAUFF. Beder R. være advokatfiskal Bergström behjælpelig paa UB. Bogkommissioner.

684. Bernstorffsminde ^{9/6} 1826 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Om S. N. J. Blochs skrift imod P.s bog om retskrivningen. Om trykfejl i P.s oversættelse af Kleists Foraar. Om P.s fremtidsplaner, især om hans paatænkte flytning til Kh. Sender udhæng af *Dansk Orddannelselære*.

*685. ^{15/6} 1826 A. Krejdal til Rask. Add. 198 Fol. — Lover at besørge subscriptionsplan. Om S. N. J. Blochs bog imod N. M. Petersen angaaende retskrivningen. Haaber at R. bliver professor i orientalske sprog. Glæder sig over at N. F. S. Grundtvig har trukket sig tilbage fra kirken.

686. Bernstorffsminde ^{19/6} 1826 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Tak for bemærkninger til P.s *Dansk Orddannelselære*; nogle enkeltheder heri omtales. Om dedikationen til Johan v. Bülow. Korrespondance mellem P. og S. N. J. Bloch om retskrivningen. Om etymologien til ordet *himmel*.

687. Chria. ^{23/6} 1826 C. Krohg til Rask. Add. 198 Fol. — Takker for afskrift af en genpart af et dokument indeholdende en legatbestemmelse vedrørende Videnskabselskabet i Trondhjem i det kgl. danske kancelli. Beder R. undersøge, om M. F. Arendt, som af Videnskabselskabet i Trondhjem har faaet løfte om aarlig understøttelse mod tilbud om antikvariske tegninger, og som nu er afgaaet ved døden, i Kh. har efterladt sig oldsager, der kan overdrages til Videnskabselskabet.

688. Bernstorffsminde ^{30/6} 1826 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Sender to ark af *Dansk Orddannelselære*; nærmere om dennes udsendelse. Takker for bogsending. Haaber snart at være færdig med sit svar til S. N. J. Bloch angaaende retskrivningen. Om R.s *Modbemærkninger ved Anmeldelsen af min frisiske Sproglære*.

689. Bernstorffsminde ^{3/7} 1826 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Om subscriptionsplan; om A. Leth og om Bagge. Tak for laan af en bog af Becker.

690. Bernstorffsminde ^{7/7} 1826 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Detaljproblemer ved P.s *Dansk Orddannelselære* i anledning af bemærkninger herom af R. Om anmeldelse i *Hermod*.

691. Kh. ^{14/7} 1826 Rask til H. J. Hansen. Nyere brevsamling. — Op-

lysninger om *Antiquariske Annaler*. Meddeler at Árni Helgason er flyttet til Garðar. Grammatiske, fonetiske, ortografiske og etymologiske bemærkninger vedrørende dansk. Om retskrivningsstriden. Forklaring til nogle islandske ord.

692. Bernstorffsminde ¹⁷/₇ 1826 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Sender to ark af *Dansk Orddannelseslære* og beder om R.s bemærkninger dertil.

693. Bessastaðir ²⁸/₇ 1826 Sveinbjörn Egilsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Takker for tilsendelse af R.s ordregister til Heimskringla, Edda m. m. Om andre tekster til brug for E.s ordbog og om arbejdet med denne. Vedlægger bemærkninger til oversættelse af viserne i Óláfssaga. Om forskelligt oversættelsesarbejde.

694. Bernstorffsminde ¹/₈ 1826 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Sender sidste ark af *Dansk Orddannelseslære* og beder om R.s bemærkninger dertil. Om udtalen af nogle ord i fynsk dialekt.

*695. Edinburgh ⁵/₈ 1826 William Erskine til Rask. (eng.) Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — De af R. tilsendte bøger har E. overgivet til Literary Society i Bombay. Lykønsker til R.s hjemkomst og udtaler sine forventninger til rejsens resultater. Om udbetaling af en gæld til R. af afdøde Richs bo. E. udgiver kejser Babers erindringer.

696. Reykjavík ⁷/₈ 1826 Einar Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Takker for R.s hjælp til J.s søn Japhet. Kommissioner.

697. Bernstorffsminde ⁸/₈ 1826 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Om bemærkninger af R. til enkeltheder i P.s *Dansk Orddannelseslære*. Sender sine anmærkninger til S. N. J. Blochs bog om retskrivningen.

698. Garðar ¹¹/₈ 1826 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om en ung mand, der skal lære bogbinderhaandværket. Om nogle punkter i R.s *Dansk Retkskrivningslære*. Fortæller om H.s flytning og helbredstilstand. Om brevets overbringer, Jón Jónsson. Lykønskning til professorat.

699. Garðar ¹²/₈ 1826 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om Eggert Jónsson, der vil studere kirurgi i Kh.

700. Stapi ¹³/₈ 1826 Bjarni Thorsteinsson til Rask. ÍB 94, 4°. — Fortæller om Th.s flytning og reparation af hans hus. Th. maa opgive paatænkt rejse til Kh. Om et injuriesøgsmal i forbindelse med Landsuppfrædingarfjelagið. Familienyt.

701. Reykjavík ¹⁶/₈ 1826 H. G. Thorgrimsen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°.

— Om en epidemi i Island. Beder Rask tage sig af Th.s syge søn Haldor, der skal til Kh.

702. Bessastaðir ²²/₈ 1826 Sveinbjörn Egilsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Bemærkninger til E.s latinske oversættelse af Óláfssaga.

703. Bernstorffsminde ²²/₈ 1826 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — P. haaber at kunne træffe R. i Odense.

*704. Tegel ved Berlin ²⁵/₈ 1826 Wilhelm von Humboldt til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. — H. gør rede for sit lingvistiske arbejde og for sin plan om en systematisk fremstilling af de amerikanske sprog. Beder R. sende sine senere arbejder. Beder om oplysninger om hjælpemidler til grønlandsk og om forekomsten af ordbøger over amerikanske sprog i københavnske biblioteker.

705. Kh. ²⁵/₈ [1826] Rask til P. A. Wallmark. (sv.) Kungl. Bibl. Sth., Bref till Wallmark. Iturevet ved aastallet. — Introduktion af den franske lærde Raymond. Meddelelser at *Dansk Retskrivningslære* snart er færdigtrykt.

706. Lund ²⁶/₈ 1826 Japhet Einarsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Alt vel. A. O. Lindfors havde haabet at besøge R. i Kh. men er blevet nødt til at tage til Sth.

707. Reykjavík ³/₉ 1826 H. G. Thorgrimsen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Anmoder R. om at hjælpe Th.s søn Haldor under hans sygdom. Forskelligt nyt fra Island.

708. Bernstorffsminde ²⁶/₉ 1826 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Om udsendelse af friexemplarer af P.s *Dansk Orddannelseslære*. Tak for bøjningstabeller til brug ved P.s udkast til dansk bøjningsslære. P. haaber at gøre en tur til Kh. Udvikler sine litterære planer.

709. Reykjavík ²⁹/₉ 1826 H. G. Thorgrimsen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Forskelligt nyt fra Island. Om Th.s søn Haldor.

710. Sth. ³⁰/₉ 1826 P. H. Ling til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Sender 13. sang af sit værk *Asarne*; nærmere om dette. Ytrer interesse for dansk poesi.

711. ³/₁₀ 1826 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Tænker at rejse til Kh. förstkommende lørdag. Om P.s *Betragtninger over den højeste Grundsætning for dansk Retskrivning*.

*712. Kh. ⁴/₁₀ 1826 Rask til [J. L. Heiberg eller maaske P. A. H.]. Koncept? Add. 198 Fol. Slutning mangler. Delvis udg. i facsimile i ALFR. KRARUP, *Katalog over Universitetsbibliotekets Haandskrifter I*, 1929,

137. — Anmoder H. om at indrykke en anmeldelse af R.s *Dansk Retsskrivningslære* i et fransk tidsskrift, og giver udførlige direktiver m. h. t. anmeldelsens indhold.

713. Kh. ^{10/10} 1826 Rask til P. A. Heiberg. Add. 294^{II} Fol. Udg. BIRKET-SMITH 192-193. — Sender slutningen af *Dansk Retsskrivningslære* samt to arbejder af N. M. Petersen. Skildring af retsskrivningsstriden. Om Raymonds besøg i Kh.

714. Reykjavík ^{23/10} 1826 H. G. Thorgrimsen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for R.s godhed. Dagsnyt m. m.

715. Tommerup ^{7/11} 1826 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Fortæller om sit besøg hos A. Gamborg. Om Videnskabernes selskabs nægtelse af at udgive arbejder med R.s ortografi. P. paatænker at udgive et udtog af R.s *Dansk Retsskrivningslære* for at udbrede den nye retsskrivning blandt folket. Om Selskabet for en forbedret retsskrivnings udbredelse. Om P.s arbejde med Danmarks historie.

716. Reykjavík ^{12/11} 1826 H. G. Thorgrimsen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Savner efterretninger fra R. Dagsnyt m. m.

717. Tommerup ^{22/11} 1826 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Om S. N. J. Blochs svar til P. Om P.s arbejde med sin Danmarks-historie og med sit udtog af R.s *Dansk Retsskrivningslære*. Om FINN MAGNUSSENS *Eddalære*. Om P.s *Betragtninger over den højeste Grundsætning for dansk Retsskrivning*.

718. ^{30/11} 1826 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Tak for en sending (bl. a. *Hermod*). P. er midt i arbejdet med sit udtog af R.s *Dansk Retsskrivningslære*.

719. Lund ^{4/12} 1826 C. W. K. Glerup til Rask. Add. 198 Fol. — G. har afleveret en pakke til Japhet Einarsson og tilbyder fortsat assistance ved R.s sendinger til ham. En bogkommission.

720. Sth. ^{12/12} 1826 A. Viborg til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Bogkommission.

721. Faaborg ^{14/12} 1826 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Bogkommissioner. Sender sit udtog af R.s *Dansk Retsskrivningslære* med bemærkninger.

722. Faaborg ^{26/12} 1826 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Bogkommission. Om P.s bidrag til retsskrivningskassen. Om P.s uddrag af R.s *Dansk Retsskrivningslære*. Om udsendelse af exemplarer af P.s *Be-*

tragtninger over den højeste Grundsætning for dansk Retskrivning. Overvejelse af midlerne til at udbrede den nye retskrivning blandt almuen.

*723. Paris ^{29/12} 1826 P. A. Heiberg til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Tak for tilsendte skrifter, bl. a. *Dansk Retskrivningslære*. Tak for raad givne Raymond. H. begrundet udførligt sin mening om bogstavet *å*. Lovet at anmelde skrifter af N. M. Petersen i *Revue encyclopédique*.

724. [1827] A. Krejdal til Rask. Add. 198 Fol. — Tak for *Italiensk Formlære*. Sender sin aritmetik.

725. [Januar 1827] Rask til The Royal Asiatic Society. Konzept. (eng.) Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — R. takker for medlemsdiplom og sender særtryk af sine arbejder.

726. Tommerup ^{7/1} 1827 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — Svar paa bemærkninger af R. til P.s udtog af R.s *Dansk Retskrivningslære*.

727. Stapi ^{31/1} 1827 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Dagsnyt m. m. Hið íslenska bókmenntafjelag har faaet tilbud om Jón Eiríkssons biografi.

728. Garðar ^{2/3} 1827 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Vedlægger liste over abonnenter paa Ólafssaga til Oldskriftselskabet. Om dettes tidsskrift. Vedlægger sidste del af det nye testamente paa islandsk. Om H.s helbredstilstand.

729. Reykjavík ^{4/3} 1827 Einar Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for R.s hjælp til sønnen Japhet; beder R. om fortsat at være ham behjælpelig.

730. Reykjavík ^{6/3} 1827 H. G. Thorgrimsen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Familienyt og dagsnyt.

731. Garðar ^{8/3} 1827 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Kort meddelelse om forsinket afsendelse af brev no. 728.

732. Kh. ^{12/3} 1827 Rask til J. L. A. Kolderup-Rosenvinge. RA Det kgl. danske selskab for fædrelandets historie og sprog, Indkomne breve etc., 1781-1899. — Udmelder sig af Det kgl. danske selskab for fædrelandets historie og sprog.

733. Tommerup ^{13/3} 1827 N. M. Petersen til Rask. Add. 198 Fol. — P. har modtaget en gave fra Johan v. Bülow i anledning af hans *Dansk Ordannelse*. P. kommer til Kh. i april. Om abonnenter. Diverse.

734. Kh. ^{22/3} 1827 Rask til P. A. Wallmark. Kungl. Bibl. Sth., Bref

till Wallmark. — Fra Advocates' Library i Edinburgh anmoder R. W. om at skaffe afskrift af et manuskript paa Drottningholm hidrørende fra jarlen af Bothwell. Fortæller at R. er ved at udgive *Italiensk Formlære*. Meddelelse om Rasmus Nyerups arbejder.

735. Lund ²²/₃ 1827 Hampus Tullberg til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — T. søger adjunktur i græsk og latin og skal i den anledning aflægge et specimen *De versu Græcorum & Romanorum hexametro*, hvori T. vil indføje et uddrag af en elementær græsk sproglære. T. vil sende R. dette i udkast og beder om hans bemærkninger dertil. Udvikler sine tanker om grammatikkens og ortografiens principper og giver udtryk for sin forkærlighed for etymologiske undersøgelser. Antyder principper for et *Glossarium hebraicum*. Anstiller glottogoniske betragtninger. [Disse udviklinger er diletantiske og betydningsløse. L. Hj.]

736. Kh. ²⁶/₃ 1827 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om udgivelsen af Jón Eiríkssons biografi og om et forestaaende møde i Hið íslenska bókmenntafjelag. Meddeler at tidsskriftet skal hedde *Sktrnir*, og at Finn Magnusen er valgt til æresmedlem.

737. Kh. ¹⁰/₄ 1827 J. Abrahamson til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — En tak til Hið íslenska bókmenntafjelag for bevist hæder.

738. Hannover ²⁸/₄ 1827 A. Andersen Feldborg til Rask. Add. 198 Fol. — Sender R. et brev, der var blevet forlagt, med den skotske lærde Hannay.

739. Lund ³/₅ 1827 C. W. K. Gleerup til Rask. Add. 198 Fol. — Brevkommissioner (til og fra Japhet Einarsson) og bogkommissioner.

*740. Kh. ¹²/₅ 1827 Rask til Sveinbjörn Egilsson. (isl.) Reykjavík Lbs. 135 Fol. Delvis afskrift (ved adressaten) Reykjavík Lbs. 304, 8°. — Takker for latinsk oversættelse af Olaf Tryggvasons saga; om trykningen af denne. Svar paa bemærkninger af E. til R.s eddaudgaver. Om den etymologiske rigtighed af nogle islandske sprogformer.

741. [Slutn. af maj eller senere 1827] Sveinbjörn Egilsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for R.s bog om den hebraiske [formentlig fejl for: ægyptiske] tidsregning. Svar paa bemærkninger af R. til E.s latinske oversættelse af Olaf Tryggvasons saga. Svar paa R.s spørgsmaal angaaende den nøjagtige form af nogle islandske ord. Diverse nyt.

742. Kh. ³⁰/₅ 1827 Rask til Jón Espólf. (isl.) Add. 198 b Fol. — Tak for E.s aarbøger og nærmere om disse; R. beder E. føre dem videre op til aar 1800. Om retskrivningen i Sturlungasaga VI.

743. Kh. 30/5 1827 Rask til P. A. Wallmark. Kungl. Bibl. Sth., Bref till Wallmark. — Sender med den skotske lærde Hannay sin bog *Den gamle ægyptiske Tidsregning* og forespørger om tidligere fremført anmodning om afskrift af et haandskrift hidrørende fra jarlen af Bothwell.

744. Sanderumgaard 27/6 [1827] Johan v. Bülow til Rask. Sorø AB no. 41 c. — Takker for *Den gamle ægyptiske Tidsregning* og for efterretning om Hið íslenska bókmenntafjelag. Bemærkning om R.s retskrivning.

*745. Kh. 5/7 1827 Rask til A. A. Afzelius. (sv.) Kungl. Bibl. Sth. — En hilsen med nogle ord om R.s arbejder.

746. Øfjord 10/7 1827 (eller 10/9 1827?) Grímur Jónsson til Rask. ÍB 94, 4°. — Tak for samvær i Kh. og skildring af J.s hjemrejse. Familienyt og dagsnyt.

747. Kh. 20/7 1827 Rask til P. A. Wallmark. (sv.) Kungl. Bibl. Sth., Bref till Wallmark. — Introduktionsskrivelse for J. J. Ampère, Paris.

748. Lund 22/7 1827 Japhet Einarsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Har maattet opgive plan om at komme til Kh. den følgende sommer. E. vil til efteraaret faa at vide, hvornaar han kan blive svend.

749. Garðar 4/8 1827 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Økonomiske anliggender vedrørende Hið íslenska bókmenntafjelag. Meddeler Gisla Brinjalffs død. Om strid angaaende trykkeriet i Island.

750. Reykjavík 14/8 1827 Einar Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for R.s hjælpsomhed mod sønnen Japhet. Spørger R. til raads om en anden søn, der vil lære bogbinderhaandværket.

751. Stapi 15/8 1827 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om arbejder af W. Erichsen. Om striden angaaende det islandske trykkeri. Lykønsker til at R. er valgt til formand i Hið íslenska bókmenntafjelag. Th. er tilfreds med tidsskriftet *Skírnir*. Om udgivelsen af Jón Eiríks-sons biografi. Privat nyt.

752. Bessastaðir 20/8 1827 Sveinbjörn Egilsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Sender en oversættelse. En bogkommission. Om nogle litterære arbejder. Om den korrekte form af nogle islandske ord.

753. Garðar 24/8 1827 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for R.s bog *Den gamle ægyptiske Tidsregning*. Om økonomiske vanskeligheder i Hið íslenska bókmenntafjelag.

754. Kh. 15/9 1827 Rask til P. Hjort. Ny kgl. saml. 2411, 4°, 66, no. 148. — Takker for Hj.s *Udkast til en . . . Fremstilling af den latinske Conju-*

gationslære og tilbyder at anmelde den. Spørger om en boghandel i Sorø kan tage R.s *Beretning om de vidtbekjendte Molboers vise Gjerninger og tapre Bedrifter* i kommission. Om R.s *Italiensk Formlære* og *Den gamle ægyptiske Tidsregning*.

755. Sth. 19/9 1827 P. A. Wallmark til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Iturevet. — W. har ladet foretage den af Advocates' Library ønskede afskrift af et haandskrift hidrørende fra jarlen af Bothwell. Angiver prisen og spørger om den kan sendes til R.

756. Sth. 29/9 1827 Joh. G. Liljegren til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Officiel meddelelse om at R. er indvalgt i Kgl. Svenska Vitterhets- Historie- och Antiquitets-Academien, med oversendelse af diplom og akademiets love samt dets mindemedalje for Arvid Wittenberg.

757. [Efter 29/9 1827] Joh. G. Liljegren til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Sender paa Kgl. Svenska Vitterhets- Historie och Antiquitets-Academiens vegne dets mindemedalje for von Psilander.

758. Lund 2/10 1827 C. W. K. Gleerup til Rask. Add. 198 Fol. — Bogkommissioner. Kommissioner mellem R. og Japhet Einarsson.

759. Lund 3/10 1827 Japhet Einarsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — E. længes efter at komme til Kh. og gense sine landsmænd, men kan ikke rejse.

760. 4/10 1827 Rask til Det kgl. Bibliotek, Kh. Grosserer H. J. Andersens autografsamling (privateje). — Kvittering for overførelse af 4 hefter til UB.

761. Kh. 4/10 1827 Rask til P. A. Wallmark. (sv.) Kungl. Bibl. Sth., Bref till Wallmark. — Takker for afskrift af haandskrift hidrørende fra jarlen af Bothwell. Tak for godhed imod Gudmundsen.

762. [Efter 20/10 1827] Rask til Fr. Münster. Ny kgl. saml. 1599^I Fol. 1. Paategning paa en henvendelse fra M. af 20/10 1827 til københavnske boghandlere. — Tilsagn om bøger til biblioteket i Thorshavn.

763. Kh. 24/10 1827 P. E. Müller til Rask. Med paategnet svar (se nfr. no. 756). KDVS. — Anmodning om etymologisk forklaring af nogle danske ord til brug for selskabets ordbog.

764. [24/10 1827 eller senere] Rask til P. E. Müller. KDVS. Paategning paa brev no. 763. — Besvarelse af brev no. 763.

*765. Sth. 26/10 1827 Carl Dahlgren til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Mindes deres samvær i Sth. hos A. A. Afzelius. Meddeler at Hammar-

sköld er død. Forskelligt nyt (især personalia) fra Sth. Livsfilosofiske betragtninger. Om Adam Oehlschlägers *Væringerne*. D. paatænker udgivelse af sine digte.

*766. Kh. ²⁶/₁₀ 1827 Rask til P. Hjort. Ny kgl. saml. 2411, 4°, 66 no. 149. — Tak for Hj.s *Den tydske Grammatik*. Om R.s anmeldelse af Hj.s *Udkast til en . . . Fremstilling af den latinske Conjugationslære*. Drøftelse af nogle spørgsmaal vedrørende konjugationens teori og vedrørende tysk deklination.

*767. ²⁷/₁₀ 1827 Rask til P. C. Larsen. British Museum, Department of MSS. — Sender sin udgave af *Beretning om de vidtibekjendte Molboers vise Gjæringer og tapre Bedrifter* med bemærkninger; ligesaa *Den gamle ægyptiske Tidsregning*.

768. Sth. ¹⁸/₁₁ 1827 P. A. Wallmark til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Sender R. en teaterpjeces, der har forbindelse med Grækenland. Opfordrer R. til at komme til Sth. Lover at sende afskrift af haandskrift hidrørende fra jarlen af Bothwell.

769. Kh. ²⁶/₁₁ 1827 Rask til Kgl. Svenska Vitterhets- Historie och Antiquitets-Academien. Konzept. (sv.) Nyere brevsamling. — Tak for optagelse som medlem.

770. Kh. ²⁰/₁₂ 1827 J. Abrahamson til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Meddeler at F. D. Gräter er gaaet af fra sit embede og har taget sig en gammel historie nær om en titel, som først var ham tilbudt og dærefter blev ham nægtet. G. har sendt en redegørelse herfor, som R. bedes læse.

771. [1828, inden juli] Rask (under pseudonymet „Danus“) til redaktøren af *The Foreign Review and Continental Miscellany*. (eng.) Udg. i ant. tidsskrift 1828, 259-262 samt SA III 294-304. Cit. *Literaturbladet*, 1828, 48. — Kritik af afhandlinger af HAMPER (om brakteatindskrifter) og af JOHN BRUCE (om eng. *mass* 'messe') i *The London Archæologia, or Miscellaneous Tracts Relating to Antiquity* XXI.

772. [1828] A. Krejdal til Rask. Add. 198 Fol. — Tak for *Den ældste hebraiske Tidsregning*. K. har oversat nogle orientalia. Lykønsker til R.s broders examen. K. lider af hypokondri.

773. Frostastaðir ²⁵/₁ 1828 Jón Espólin til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — E. sender een del af sine aarbøger. Om disses udgivelse og fortsættelse. Om nogle islandske tekster.

774. Kh. ²⁸/₂ 1828 Rask til P. A. Heiberg. Add. 294^{II} Fol. — Om Old-

skriftselskabet og dets udgivervirksomhed. Andet videnskabeligt nyt. Meddeler at R. $\frac{1}{2}$ har oplæst *Den ældste hebraiske Tidsregning* i Videnskabernes selskab og giver et referat af dens indhold. Sender *Beretning om de vidtbekjendte Molboers vise Gjæringer og tapre Bedrifter*. Meddeler at N. M. Petersen arbejder paa en oversættelse af Deppings franske prisskrift om normannerne. Sender *Literaturbladet* no. 1.

775. Bessastaðir $\frac{3}{3}$ 1828 Sveinbjörn Egilsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for tilsendte arbejder. Om bogtrykkeriet paa Viðey og om det islandske litterære selskabs stilling dertil. Redegør for E.s arbejde med Óláfs saga. Vedlægger et program. Beder om oplysninger om og afskrift af nogle islandske haandskrifter til brug for den poetiske ordbog.

776. Garðar $\frac{3}{3}$ 1828 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om forholdet mellem Hið íslenska bókmenntafjelag og det islandske bogtrykkeri. Fremhæver vanskeligheden ved at sælge bøger i Island og ved at finde paalidelige mænd til at lede bogtrykkeriet. Om et manuskript fra J. Espólin. H. har endnu ikke faaet R.s bog *Den ældste hebraiske Tidsregning*.

777. Reykjavík $\frac{4}{3}$ 1828 H. G. Thorgrimsen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Familienyt. Om sønnen Haldors helbred.

778. Viðeyjarklaustur $\frac{5}{3}$ 1828 M. Stephensen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for tilsendte arbejder. Om et møde i Hið íslenska bókmenntafjelag angaaende den fremtidige ledelse af trykningsarbejdet i Island.

779. Kh. $\frac{18}{3}$ 1828 Rask til P. A. Heiberg. Add. 294^{II} Fol. — Tilføjeelse til brev no. 774 med tilsendelse af nogle blade af *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*, af et ark af N. M. Petersens oversættelse af Deppings prisskrift om normannerne, samt af *Hermod* no. 8; skildring af polemikken i anledning af R.s dæri indeholdte anmeldelse af C. C. RAÆNS *Krakas Maal*. Kritiske bemærkninger om Videnskabernes selskabs danske ordbog. Vedlægger planen for *Literaturbladet*.

*780. Echterdingen $\frac{19}{3}$ 1828 Otto Abel til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. Let beskadiget i kanterne. — Tak for tilsendte arbejder. Skildrer sine studier. Om A.s forhold til F. D. Gräter og om Jacob Grimms syn paa R. Beskrivelse af nogle tyske oldfund. Foreslaar oprettelse af et tysk-skandinavisk arkæologisk tidsskrift. Opfordrer R. til at komme og besøge A. Anbefaler brevet overbringer, apoteker Kurr, til nordiske naturforskere.

781. Göttingen $^{21/3}$ 1828 A. Andersen Feldborg til Rask. Add. 198 Fol. — Introducerer overbringeren [H. C.] v. d. Gabelentz, der er paa lingvistisk studierejse i Danmark.

782. Tübingen $^{3/4}$ 1828 Gustav Hohbach til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. — I anledning af *Tidsskrift for nordisk Oldkyndighed* fremsætter H. bemærkninger om dansk retskrivning og om fremmedordenes stilling i dansk samt om opfattelsen af diftongerne i tysk. Sender foreløbig plan for paa-tænkt dansk grammatik for tyske.

783. Lund $^{8/4}$ 1828 C. W. K. Glycerup til Rask. Afsluttet $^{14/4}$ 1828. Add. 198 Fol. — Bogkommissioner.

*784. Kh. $^{10/4}$ 1828 Rask til Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab. Koncept og renskrift. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. Cit. N. M. PETERSEN S. A. I 86. — Ansøgning om understøttelse til et arbejde om dravidisk.

*785. Lund $^{23/4}$ 1828 Ebbe Bring til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Forspørgsel angaaende tydning af to runeindskrifter.

786. $^{3/5}$ 1828 C. C. Rafn til Rask. Journalkopi Ny kgl. saml. 1599^{II} Fol. 3. — Sender katalog over Islands Stiftsbibliotek.

787. Kh. $^{8/5}$ 1828 Rask til Grímur Jónsson. (isl.) Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. — Meddeler at *Skírnis* og J. Espólíns aarbøger VII er trykte, og at Jón Eiríkssons biografi snart er færdigtrykt. R. gør rede for sit forhold til Oldskriftselskabet og for sin virksomhed i Hið íslenska bókmenntafjelag.

788. Kh. $^{18/5}$ 1828 Rask til Steingrímur Jónsson. (isl.) Reykjavík, JS 98 Fol. — Om nogle ordbøger, der sendes J., og som er tilsendte Hið íslenska bókmenntafjelag af fonden ad usus publicos.

789. Kh. $^{18/5}$ 1828 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. — Meddeler at R. har faaet udleveret Lærdómslistafjelagsins obligation, og at Jón Eiríkssons biografi er færdigtrykt, samt at fonden ad usus publicos har sendt Hið íslenska bókmenntafjelag 20 exemplarer af en tysk ordbog til fordeling i islandske biblioteker.

790. Kh. $^{19/5}$ 1828 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. — Sender Jón Eiríkssons biografi.

791. Kh. $^{24/5}$ 1828 Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab ved H. C. Ørsted til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Meddeler at Videnskabernes selskab har tilstaaet R. en understøttelse til udgivelse af et skrift om en indisk sprogklasse, idet det tilføjes, at det er selskabets ønske at skriftet udkommer paa latin.

792. Lund 7/6 1828 Japhet Johnsen (= Einarsson) til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Meddeler, at A. O. Lindfors er rejst til Sth. Om J.s broder, der skal i sadelmagerlære.

793. Sth. 14/6 1828 A. Viborg til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Meddeler at V. har sendt en fra Finland modtaget gulddaase til R. og anmoder om kvittering for denne.

794. Göttingen 7/7 1828 A. Andersen Feldborg til Rask. Add. 198 Fol. — Beder R. give overbringeren, Baffles fra Liverpool, de nødvendige introduktioner i Kh. Takker for venlighed mod v. d. Gabelentz.

795. Kh. 18/7 1828 Rask til P. A. Wallmark. (sv.) Kungl. Bibl. Sth., Bref till Wallmark. — Kvitterer for modtagelse af afskrift af et haandskrift hidrørende fra jarlen af Bothwell og sender betaling derfor.

796. Kh. 19/7 1828 Rask til Th. G. Repp. (isl.) Reykjavík Lbs. 386 Fol. — Meddeler at afskrift af et haandskrift hidrørende fra jarlen af Bothwell nu er modtaget fra Sth., men at Deichmann har nægtet R. at betale regningen. R. tænker at henvende sig desangaaende til cancelliraad Tomson. Sender *Den gamle ægyptiske Tidsregning*, lover at sende *Den ældste hebraiske Tidsregning*, og anmoder om anmeldelse af dem i *Edinburgh Review*.

797. Kh. 25/7 1828 Rask til Grímur Jónsson. (isl.) Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. — Sender forskellige bøger og aviser, bl. a. det til *Den ældste hebraiske Tidsregning* hørende kort over Paradis.

*798. Bessastaðir 5/8 1828 Sveinbjörn Egilsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Spøgefulde ord om R.s kort over Paradis. Bemærkninger om forholdet mellem *d*, *g* og de tilsvarende spiranter *ð*, *γ* i islandsk. Om E.s ordogsarbejde.

799. Garðar 8/8 1828 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om R.s kort over Paradis. Savner efterretninger fra den københavnske afdeling af Hið íslenska bókmenntafjelag. Dagsnyt fra Island. Nogle oplysninger om brevets overbringer.

*800. 8/8 1828 Rask til Kongen. RA 1 D 495, Univ. Br. 17/1852. Koncept Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Ansøgning om professorat i østerlandske sprog.

801. Stapi 17/8 1828 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Th. har læst Jón Eiríkssons biografi og beder om hans portræt. Om tilsendelse af nogle bøger til provster i Island. Familienyt. Om det islandske

litterære selskabs forhold til Landsuppfrædingarfjelagið og til stiftsbibliotekets bøger.

802. Lund ²¹/₈ 1828 A. O. Lindfors til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Beder om hjælp ved tydning af en runeindskrift. L. har tilbragt største delen af aaret i Sth. som medlem af „den stora Uppfostrings-Comité“. Japhet Jónsson [= Einarsson] bliver snart svend.

803. Reykjavík ²⁴/₈ 1828 Einar Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om sønnerne Japhet og Gudmund. En pengekommission.

*804. Enköping ²⁵/₈ 1828 A. A. Afzelius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Hjertelige venskabsord. Tak for tilsendte bøger og for optagelse i Hið íslenska bókmenntafjelag. Familienyt og litterært nyt.

805. Frostastaðir ³¹/₈ 1828 Jón Espólfín til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Haaber at se en rejsebeskrivelse fra R.s haand. Om tilsendelse og trykning af E.s aarbøger.

806. Reykjavík ²/₉ 1828 H. G. Thorgrimsen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om en epidemi og nogle dødsfald i Island. Dagsnyt og familienyt.

807. Kh. ¹²/₉ 1828 Rask til F. D. Gräter. Bøllings brevsamling D 4° no. 891. Udg. CHR. BRUUN, *Danske Samlinger for Historie &c.* 2. rk. II, 1872-73, 86-87. — Sender to arbejder. Kritik af „G.s“ grammatik. Om P. H. ELM, *Forsøg til at angive et nasjonalt kunstsprog i den lavere matematik.* Beder G. lade et ø og et å støbe for Gesellschaft der Dänenfreunde.

808. Gufunes ¹⁵/₉ 1828 Bjarne Thorarensen til [Rask]. (isl.) I private hos fru Stefanía Clausen, Kh. — Tak for en tilsendt guldsignet. Beretning om Th.s private forhold. Om bogtrykkeriet paa Viðey. Diskussion af retskrivningsspørgsmaal. Om J. Espólfíns aarbøger, om Jón Eiríkssons biografi og om et manuskript af Th.

809. Lund ²³/₉ 1828 C. W. K. Gleerup til Rask. Afsluttet ⁶/₁₀ 1828. Add. 198 Fol. — Boghandlerregning. Brev- og bogkommissioner.

810. Lund ²⁵/₉ 1828 Japhet Einarsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om E.s mulighed for rejse.

*811. Kh. ²⁸/₉ 1828 Rask til Sveinbjörn Egilsson. (isl.) Delvis afskrift (ved adressaten) Reykjavík Lbs. 304, 8°. — Om islandsk lydlære og retskrivning.

812. Kh. ²⁹/₉ 1828 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om det islandske litterære selskabs og om R.s stilling til bogtrykkeriet i Island. Lover at sende *Den ældste hebraiske Tidsregning.*

813. Helsingfors 17/10 1828 F. W. Pipping til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Udg. H. P. DYGGVÆ, *Finsk tidskrift* 1933, 245-47. — Beder om R.s bistand ved indretningen af det nye bibliotek ved Alexanders-universitetet og beder R. indkøbe bøger hertil paa auktionen over Thriges bogsamling.

814. 20/10 1828 Halvbroderen, H. K. Rask til Rask. Med senere paa-tegninger af samme (no. 824, 831, 835, 837, 838). LA Bilag no. 17 til skifteretsprot. 1832-33, 3/43. Cit. CARL C. CHRISTENSEN, *Danske Studier* 1932, 2. — Kvittring for arveforskud.

815. Kh. 4/11 1828 Rask til Carl Dahlgren. Kungl. Bibl. Sth., Bref til C. F. Dahlgren. — Om R.s forlovelse. R. sender eet af sine arbejder og beder D. anmelde det.

816. Minden 18/11 1828 General-Verwaltung der Westphälischen Gesellschaft für vaterländische Cultur til Rask. (ty.) Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Udnævnelse til korresponderende medlem, med oversendelse af selskabets diplom og aarsberetning.

817. Kh. 28/11 1828 Rask til P. Hjort. Ny kgl. saml. 2411, 4°, 66, no. 150. — Sender subscriptionsplan til *Nyårgave for 1829* (indeholdende R.s *Historien om de tí Vizirer*) og forespørger om boghandler Holms eventuelle medvirken ved salget. Om *Literaturbladet*.

818. Kh. 25/12 1828 J. Abrahamson til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Takker for et arbejde af R. og beklager, at A. ikke var hjemme, da R. bragte det.

819. Kh. 27/12 1828 Rask til P. Hjort. Ny kgl. saml. 2411, 4°, 66 no. 151. — Sender *Nyårgave for 1829* (med R.s *Historien om de tí Vizirer*) og takker for Hjs. ulejlighed dermed; om friexemplarer deraf. Om *Literaturbladet* og dets udbredelse i Sorø.

820. 31/12 1828 Rask til J. Abrahamson. RA. — Om R.s audiens hos prinsessen (Caroline Amalie). Om en subscriptionsliste og om betaling for nogle bøger.

821. Kh. 1/1 1829 Rask til Th. G. Repp. (isl.) Reykjavík Lbs. 386, Fol. — Beklager Re.s vanskeligheder. Takker for en tilsendt *Dictionary of the Gaelic Language*. Om Ra.s arbejder *Den gamle ægyptiske Tidsregning*, *Den ældste hebraiske Tidsregning*, *Historien om de tí Vizirer* samt *Literaturbladet*. Meddeler at Ra.s broder er blevet student, og at Ra. har opponeret ved en disputats. Vedlægger skrivelser til Ra. af 21/1 og 28/6 1825

fra Advocates' Library i Edinburgh med tilbud om ansættelse ved dette. Citerer brev no. 669.

822. Helsingfors 5/1 1829 J. F. Stichæus til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Udg. H. P. DYGGVE, *Finsk tidskrift*, 1933, 251-52. — Tak for samvær i Kh. Bogkommissioner. Om den litterære forbindelse mellem Finland og Danmark og om avislitteraturen i Finland.

823. Sth. 13/1 1829 J. H. Schröder til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — anbefaler overbringerne, rektor Fryxell og magister Lagergren. Sender sin afhandling *Nordiska fornspråket* og fortæller om den nyudkomne *Scriptores rerum Suecicarum XI*. Litterært nyt. Om buster af Linné og Bellman.

824. 19/1 1829 Halvbroderen, H. K. Rask til Rask. (Paategnet brev no. 814.) — Kvitivering for arveforskud.

825. Kh. 20/1 1829 Rask til Th. G. Repp. (isl.) Reykjavík Lbs. 386 Fol. Venstre hjørne foroven er afrevet. — Meddeler et forlydende om at N. F. S. Grundtvig agter sig til Edinburgh og mener at dette kan være uheldigt for Re. Raader Re. til at søge til Tyskland eller Sverige. Ra. sender en afskrift om dronning Maria.

826. Frostastaðir 7/2 1829 Jón Espólin til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Gentager sit ønske om at se en rejsebeskrivelse fra R.s haand. Nogle enkeltheder om E.s aarbøger.

827. Øfjord 11/2 1829 Grímur Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Takker for *Sýnishorn*. Dagsnyt og privat nyt.

828. Arnarstapa 16/2 1829 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om Hið íslenska bókmenntafjelag, dets forhold til Landsuppfræðingarfelagið og til bogtrykkeriet i Island, samt dets hidtidige styrelse. Tak for *Den ældste hebraiske Tidsregning*.

829. 20/2 1829 Det Kgl. Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem til Rask. Add. 198 Fol. Cf. Norske Vid. Selskabs bibliotek, Copie-Bog 1811-29 p. 393. — Meddeler at selskabets præsident, C. Krohg, er afgaaet ved døden, og forespørger, om der forelaa nogen personlige aftaler mellem ham og R. m. h. t. R.s publikationer om lappisk.

*830. Bessastaðir 2/3 1829 Sveinbjörn Egilsson til Rask. (isl.) IB 94, 4°. — Tak for *Den gamle ægyptiske Tidsregning* og *Den ældste hebraiske Tidsregning*. Vedlægger islandsk oversættelse af 2 sange af Odysseen. Betragtninger over forholdet mellem isl. *d*, *g* og de tilsvarende spiranter *ð*, *γ*. Om E.s ordbogsarbejde. Forespørgsel om betydningen af det danske ord *stenrig*.

831. $\frac{2}{3}$ 1829 Halvbroderen, H.K.Rask til Rask. (Paategnet brev no. 814.) — Kvittering for arveforskud.

832. Garðar $\frac{4}{3}$ 1829 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for [*Den ældste hebraiske*] *Tidsregning*. Sender regnskaber for Hið íslenska bókmenntafjelag. Om sagen angaaende det islandske bogtrykkeri. H. søger at skaffe islandske abonnenter paa *Literaturbladet*.

833. $\frac{4}{3}$ 1829 M. Stephensen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. Cit. og delvis udg. ÓLSEN 120-122. — Meddeler at S. har meldt sig ud af Hið íslenska bókmenntafjelag. Kritik af selskabets udgiverarbejde.

*834. Kh. $\frac{14}{3}$ 1829 Rask til Det Kgl. Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem. Norske Vid. Selskabs bibliotek, Trondheim. Cit. UA III 247. — Redegørelse for forarbejde til publikationer i selskabets skrifter vedrørende lappisk. Tilbud om omarbejdet udgave af K. LEEM, *En Lappisk Grammatica*.

835. $\frac{15}{3}$ 1829 Halvbroderen, H.K.Rask til Rask. (Paategnet brev no. 814.) — Kvittering for arveforskud.

*836. Kh. $\frac{24}{3}$ 1829 Rask til F.W. Pipping. Univ.-Bibl. Helsingfors. Udg. H. P. DYGGVE, *Finsk tidskrift*, 1933, 248-49. — Bogkommissioner (private samt for Alexanders-universitetet i Helsingfors og for UB). Forespørgsel om A.J. Sjögrens forskningsrejse i det indre Rusland.

837. $\frac{1}{4}$ 1829 Halvbroderen, H. K. Rask til Rask. (Paategnet brev no. 814.) — Kvittering for arveforskud.

838. $\frac{13}{4}$ 1829 Halvbroderen, H. K. Rask til Rask. (Paategnet brev no. 814.) — Kvittering for arveforskud.

839. $\frac{14}{4}$ 1829 Det Kgl. Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem til Rask. Add. 198 Fol. Cf. Norske Vid. Selskabs bibliotek, Copie-Bog 1829-40 p. 1. — Modtager R.s tilbud om en omarbejdet udgave af K. LEEM, *En Lappisk Grammatica*. Forespørgsel om udgifterne ved trykningen.

840. Helsingfors $\frac{27}{4}$ 1829 F.W. Pipping til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Udg. H. P. DYGGVE, *Finsk tidskrift*, 1933, 254-57. — Bogkommissioner for Alexanders-universitetet i Helsingfors og for UB. Meddelelse om A.J. Sjögrens forskningsrejse i det indre Rusland.

*841. Kh. $\frac{27}{4}$ 1829 Rask til Sveinbjörn Egilsson. (isl.) Reykjavík Lbs. 135 Fol. — Tak for sending. Bemærkninger til E.s oversættelse til islandsk af Odysseen. — Paa side 2 nederst har E. tilføjet en duplik om hans benyttelse af ordet *drápa* i oversættelsen.

842. Kh. ¹⁷/₅ 1829 Rask til Bjarni Thorsteinsson. (isl.) ÍB 94, 4°. Kopi Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Forretningssager angaaende Hið íslenska bókmenntafjelag. Sender et hæfte af *Skírnir* samt Jón Þorlákssons íslandske oversættelse af J. Miltons *Paradise Lost*.

843. Kh. ²³/₅ 1829 Rask til F.W.Pipping. Afsluttet ⁷/₆ 1829. Univ.-Bibl. Helsingfors. Udg. H. P. DYGGE, *Finsk tidskrift*, 1933, 257-58. — Bogkommissioner.

844. Kh. ²⁵/₅ 1829 Rask til Grímur Jónsson. Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. — Tak for foræringer. Sender udsnit af *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*.

845. Kh. ²⁵/₅ 1829 Rask til N. Wallich. Bøllings brevsamling D 4° no. 892. — Tak for en sending asiatiske bøger til UB. Privat bogkommission.

846. Helsingfors ²⁹/₅ 1829 F.W.Pipping til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Udg. H. P. DYGGE, *Finsk tidskrift*, 1933, 258-59. — Med en bogsending.

847. Sth. ¹⁰/₆ 1829 Carl Dahlgren til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Tak for et tilsendt arbejde. Beklager ikke at have set R.s bog *Den gamle ægyptiske Tidsregning*. Sender sine *Ungdomsskrifter* II med bemærkninger.

848. Kh. ¹⁴/₆ 1829 Rask til N. C. L. Abrahams. Fyens Stiftsmuseum, Hvidgarver L. C. Petersens autografsamling no. 548. — Om tidspunkt for R.s forelæsning over arabisk.

849. Kh. ²¹/₆ 1829 Rask til Det Kgl. Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem. Norske Vid. Selskabs bibliotek, Trondheim. — R. undskylder at han paa grund af sygdom har været lidet virksom med sit arbejde for selskabet. Meddeler budget for fremstillingen af *Lappisk Sproglære*.

850. Kh. ²⁴/₆ 1829 Rask til O.Thomsen. Koncept? Bøllings brevsamling D 4° no. 893. — anbefaler magister, stud. theol. Helgesen.

*851. Kh. ³⁰/₆ 1829 Rask til Konsistorium. RA 1 D 1827-31 no. 1127, Univ. Br. 17/1852. — Ansøgning om stillingen som overbibliotekar ved UB.

*852. Kh. ²/₇ 1829 Rask til J.Hallenberg. Univ.-Bibl. Uppsala, Bref till Jonas Hallenberg, G 100: 1. — Om N.M.Petersens forestaaende sverigesrejse. Meddeler Rasmus Nyerups død og R.s udsigt til at blive hans efterfølger. Takker for tilsendt afskrift af Eriks krønike.

853. Staddur á Hamri (Mýrasýsla) ³⁰/₇ 1829 H.G.Thorgrimsen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for bogsending. Dagsnyt og personalia. Th. takker for hjælp med ansøgning og beder R. sende ham hans papirer. Bestiller R.s *Italiensk Formlære* til student Lauritz Sigurdsson i Reykjavík.

854. $\frac{6}{8}$ 1829 Det Kgl. Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem til Rask. Add. 198 Fol. Cf. Norske Vid. Selskabs bibliotek, Copie-Bog 1829-40 p. 11. — Om den økonomiske ordning ved fremstillingen af R.s *Lappisk Sproglære*.

855. Schwandorf $\frac{11}{8}$ 1829 Otto Abel til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. — Fortæller som sine personlige forhold og studier. Opfordrer R. til at aflægge besøg hos A. Bemærkninger til R.s *Dansk Retskrivningslære* og i denne sammenhæng en række udførlige indvendinger imod R.s opfattelse af forholdet mellem tysk og dansk samt betragtninger over det kulturelle og politiske forhold imellem Tyskland og Danmark. Fonetisk beskrivelse af den tyske dialekt i egnen ved Schwandorf og almen-fonetiske bemærkninger til R.s retskrivningslære ud fra denne. Forespørgsel om nordisk-filologiske arbejder i Kh.

856. Viðeyjarklaustur $\frac{18}{8}$ 1829 M. Stephensen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Takker for R.s *Historien om de tí Vizirer* samt for Jón Þorlákssons islandske oversættelse af J. Miltons *Paradise Lost*. Meddeler at trykningsarbejdet i Island hviler. Om sammenstød mellem S. og nogle andre medlemmer paa et møde i Hið íslenska bókmenntafjelag.

857. Kh. $\frac{20}{8}$ 1829 Rask til Det Kgl. Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem. Norske Vid. Selskabs bibliotek, Trondheim. — Om fremstillingsprisen for R.s *Lappisk Sproglære*.

858. Philadelphia $\frac{28}{8}$ 1829 Det Kgl. Danske Gesandtskab i Philadelphia til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Med oversendelse af medlemsdiplom fra American Philosophical Society, Philadelphia.

859. Reykjavík $\frac{30}{8}$ 1829 Einar Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om sønnen Japhet. Bogkommissioner.

860. Stapi $\frac{31}{8}$ 1829 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for tilsendte skrifter, bl. a. *Historien om de tí Vizirer*. Om *Skírnir* og om R.s praktiske færdighed i islandsk. Om Jón Þorlákssons islandske oversættelse af J. Miltons *Paradise Lost* og om dens typografiske udstyrelse. Beder om efterretninger om hvordan R. lever. Familienyt.

861. Bessastaðir $\frac{1}{9}$ 1829 Sveinbjörn Egilsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for *Nyárgave for 1829* og for Jón Þorlákssons islandske oversættelse af J. Miltons *Paradise Lost*, af hvilken E. har læst R.s anmeldelse. E. har læst R.s *Den ældste hebraiske Tidsregning*.

862. Kh. $\frac{14}{9}$ 1829 Rask til [Th. G. Repp?]. (isl.) Reykjavík Lbs. 386

Fol. — Om *Historien om de ti Vizirer*, hvoraf Ra. har opdaget en engelsk oversættelse fra 1801. Ra. afslaar anmodning til ham om at skrive sin biografi. Undskyldning for et brev, Re. har taget Ra. ilde op. Om tysk oversættelse af Ra.s *Den gamle ægyptiske Tidsregning* og *Den ældste hebraiske Tidsregning* og om engelsk oversættelse af Ra.s *Angelsaksisk Sproglære*, og i forbindelse hermed udkast til en ny opstilling af de angelsaksiske deklinationer. Forskellige personalia m. m.

863. Kh. ¹⁴/₉ 1829 Rask til unævnt. (Addresseret til Th.G.Repp.) (eng.) Reykjavík, Lbs. 386 Fol. — Takker for *Dictionary of the Gaelic Language*; Repp har dadlet R., fordi han ikke tidligere har takket personlig derfor. Kort oversigt over R.s videnskabelige arbejder. R. fremsætter tanker om notation af arabisk med det latinske alfabet og fremsætter en hypotese om slægtskab mellem arabisk og indoeuropæisk.

864. Kh. ¹⁹/₉ 1829 Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Anmodning om at indsende udtalelse om indhold og værdi af et af N.Wallich til UB skænket pälihaandskrift.

865. ²²/₉ 1829 Rask til P.Iversen. Add. 487, 4°. — Tak for et arbejde af I. og undskyldning.

866. Kh. ²⁷/₉ 1829 Rask til F.D.Gräter. Bakkehuset, Kh. — Hilsen, ogsaa fra Magnusen og Rafn. Sender *Literaturbladet*. Beder hilse O.Abel.

*867. ⁷/₁₀ 1829 Det Kgl. Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem til Rask. Add. 198 Fol. Cf. Norske Vid. Selskabs bibliotek, Copie-Bog 1829-40 p. 22. — Selskabet gaar ind paa at bekoste udgivelsen af R.s *Lappisk Sproglære* paa de givne betingelser. Anmoder om hurtig udgivelse bl. a. af hensyn til R.s planlagte arbejde om det lappiske sprogs oprindelse.

868. Frederiksberg [Kh.] ¹⁶/₁₀ 1829 Juliane Maria Jessen til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Sender to digte. anbefaler overbringeren, en ung tysk nordist. Om angreb paa R. i *Lidskjalf* for hans brug af bogstavet *å*.

869. Pb. ²²/₁₀ 1829 A.J.Sjögren til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — S. fortæller om sin forskningsrejse i det indre Rusland og fremsætter videnskabelige bemærkninger i forbindelse dermed. Sender sin bog *Anteckningar om församlingarne i Kemi-Lappmark*.

870. Kh. ²¹/₁₁ 1829. Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde

Skoler til Rask. LA Bilag no. 6 til skifteretsprot. 1832-33, 3/43. — Meddeler kgl. resolution af $^{14}/_{11}$ 1829, ifølge hvilken R.s gage forhøjes fra 400 til 600 rdl. sølv aarlig fra $^1/_{11}$ 1829 at regne.

871. Kh. $^{12}/_{12}$ 1829 Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Meddelelse om kgl. resolution angaaende R.s gage som universitetsbibliotekar.

872. Kh. $^{14}/_{12}$ 1829 N. F. S. Grundtvig til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Oversender til UB værker af dr. jur. Cooper, som G. i London har modtaget af forfatteren.

*873. Schorndorf $^{26}/_{12}$ 1829 F. D. Gräter til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. — Sender sin *Versuch einer Einleitung in die Nordische Alterthumskunde*. Meddeler forskelligt om Gesellschaft der Dänenfreunde, om interessen for Danmark i Tyskland og om nye tyske arbejder inden for nordisk filologi. Opfordrer R. til at deltage i en mindeudgave af Karl Fuldaskrifter. Takker for R.s *Vejledning til Akra-Sproget og Den ældste hebraiske Tidsregning*. Beklager Rasmus Nyerups død.

874. Bremen $^6/_{1}$ 1830 Karl Schütz til Rask. (ty.) LA Bilag no. 18 til skifteretsprot. 1832-33, 3/43. — Afbetaler del af gæld for bøger (bl. a. *Asiatick Researches*), han som mellemmand har afkøbt R. til videresalg i Tyskland. Anser dog videresalg for udelukket paa grund af den „enorme“ pris, R. har ansat bøgerne til.

875. Karasjok $^{15}/_{1}$ 1830 N. V. Stockfleth til Rask. Add. 198 Fol. — S. gör rede for sit studium af lappisk og fremhæver dette sprogs originalitet og ejendommelighed, som til dels er miskendt af forgængerne. Om S.s for 1831-32 planlagte rejse til R. og til A. J. Sjøgren. Tak for R.s anmeldelse af *Gjet-Kirjatzh* i *Literaturbladet*.

876. [$^{16}/_{1}$ 1830] Rask til Den Kongelige Finansdeputation. Konzept. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. (Datering paa grundlag af brev no. 892.) — Andragende om forlænget extraordinarium paa 400 rbd. sølv aarlig.

877. $^{20}/_{1}$ 1830 Grfmur Jónsson til Rask. ÍB 94, 4°. — Anmoder R. om at være behjælpelig med trykning af nogle bygselbreve.

878. Kh. $^{28}/_{1}$ 1830 Rask til N. Wallich. (delvis lat.) Bøllings brevsamling D 4° no. 894. — Lykønskning til fødselsdag. Tak for et værk af W. skænket til UB. Bogkommissioner. R. giver en prøve paa sin notation af arabisk ved hjælp af latinske bogstaver.

*879. Kh. $^{30}/_{1}$ 1830 Rask til Det Kgl. Norske Videnskabernes Sel-

skab i Trondhjem. Norske Vid. Selskabs bibliotek, Trondheim. — Fremsender prøvesider af *Lappisk Sproglære* og prøve af R.s notation af arabisk ved hjælp af latinske bogstaver.

880. Sth. $\frac{5}{2}$ 1830 Joh. G. Liljegren til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Paa Kgl. Svenska Vitterhets- Historie och Antiquitets-Academiens vegne takkes for R.s *Vejledning til Akra-Sproget* og for R.s kort over Paradis. Oversender en mindemedalje for Louis de Geer.

881. Hamar (Mýrasýsla) $\frac{9}{2}$ 1830 H. G. Thorgrimsen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Takker for en bog. Dagsnyt og personalia. Th. har indgivet sin ansøgning til kancelliet og beder R. om snarest at meddele ham udfaldet.

882. Frederiksgave $\frac{12}{2}$ 1830 Grímur Jónsson til Rask. ÍB 94, 4°. — Tak for tilsendte bøger. J. har været paa embedsrejse i Østeramt. Om J.s nye hus og om amtsbiblioteket paa Øfjord. Dagsnyt.

883. Laugarnes $\frac{19}{2}$ 1830 Steingrímur Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Takker for Therkelsens biografi i dansk oversættelse fra H. J. Hansen og gør bemærkninger hertil. Sender til Hið íslenska bókmenntafjelag 20 exemplarer af den tilsvarende islandske original.

*884. $\frac{20}{2}$ 1830 Det Kgl. Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem til Rask. Add. 198 Fol. Cf. Norske Vid. Selskabs bibliotek, Copie-Bog 1829-40 p. 41. — Takker for tilsendt prøveside af *Lappisk Sproglære* og for prøve paa notation af arabisk. Den sidste vil blive forelagt i selskabet. Det ønskes at der i fortalen til *Lappisk Sproglære* göres rede for selskabets andel i dens udgivelse.

885. Bessastaðir $\frac{27}{2}$ 1830 Sveinbjörn Egilsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Sender sin islandske oversættelse af Odysseens 3. og 4. sang med bemærkninger.

886. Frederiksgave $\frac{2}{3}$ 1830 Grímur Jónsson til Rask. ÍB 94, 4°. Islandsk oversættelse ÓLSEN 113-114. — Tak for *Den ældste hebraiske Tidsregning* og for *Dansk Retskrivningslære*.

887. Gufunes $\frac{2}{3}$ 1830 Bjarne Thorarensen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for en sending. Personalialia og andet nyt fra Island.

888. Garðar $\frac{3}{3}$ 1830 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om *Literaturbladet*. Om udnævnelse af æresmedlemmer i Hið íslenska bókmenntafjelag. Foreslaar at dette selskab skal overtage det islandske bogtrykkeri.

889. Reykjavík $\frac{4}{3}$ 1830 Einar Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om sønnen Japhet. Meddeler at en tredje søn af J. maaske kommer til Kh. Dagsnyt og personalia.

890. Garðar $\frac{5}{3}$ 1830 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Med oversendelse af et af H. forfattet program.

891. Leonberg (Württemberg) $\frac{11}{3}$ 1830 Otto Abel til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. Lidt iturevet. — A. kritiserer R. fordi denne ikke vil anvende Jacob Grimms betegnelser for de germanske sprog (især udtrykket *deutsch*). A. studerer gotisk og andet ældre germansk. Gentager sin opfordring til R. om at komme til Tyskland. Om de verdenspolitiske begivenheder og faren for forfatningsfriheden. A. overvejer at tage bolig i Norge eller i Danmark. En bogkommission.

892. $\frac{19}{3}$ 1830 Den Kongelige Finansdeputation til Rask. LA Bilag no. 6 b til skifteretsprot. 1832-33, 3/43. — Meddeler kgl. resolution, ifølge hvilken R.s andragende af $\frac{16}{1}$ 1830 (brev no. 876) imødekommes saaledes, at der tilstaas 300 rbd. sølv aarlig i 4 aar fra $\frac{17}{11}$ 1829 at regne (idet der fra denne dato at regne er bevilget R. forøget embedsindkomst fra universitetet).

893. Sth. $\frac{20}{3}$ 1830 Carl Dahlgren til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Tak for *Den gamle ægyptiske Tidsregning*. D. sender sit sidste arbejde. Personalialia, litterært nyt og teaternyt. Lykønsker til stillingen som universitetsbibliotekar. Om kvaksalveri i Sverige. Meddelelse om D.s forlovelse.

894. Waaxens en Brantgum ved Dokkum [april 1830] R. Posthumus til Rask. (lat.) Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Forskelligt vedrørende frisisk.

*895. Kh. $\frac{21}{4}$ 1830 Rask til J.H. Halbertsma. (eng.) Provinciale Bibliotheek van Friesland, Leeuwarden. Udg. FRITZ BRAUN i *Dankesgabe für Albert Leitzmann*, 1927, 152-154. — Forskelligt vedrørende frisisk.

896. Kh. $\frac{24}{4}$ 1830 Rask til R. Posthumus. Koncept. (lat.) Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Forskelligt vedrørende frisisk og angelsaxisk.

897. $\frac{29}{4}$ 1830 J.H. Schröder til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Tak for optagelse i Hið íslenska bókmenntafjelag. Meddelelse om Aurivillius' død. Om biblioteket i Uppsala; spørger om R. vil sælge *Asiatick Researches* til dette. Sender LAGERLÖF *De linguæ Sueciæ Orthographia*.

898. [Maj 1830] Rask til Det Kongelige Rentekammer. Koncept. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Andragende om eftergivelse af rangskat.

899. Lund $\frac{6}{5}$ 1830 C.W.K. Gleerup til Rask. Add. 198 Fol. — Meddeler at R.s *Historien om de ti Vizirer* benyttes som grundlag for forelæsninger i Sverige og er udsolgt. Tilbyder at forlægge R.s svenske grammatik i svensk udgave og til brug for svenske.

900. Kh. $\frac{6}{5}$ 1830 Rask til v. Sommer. I privateje hos frk. Florence Stephens, Husaby pr. Vislanda. — Oplysning om nogle ord af orientalsk oprindelse.

901. Helsingfors $\frac{11}{5}$ 1830 F.W. Pipping til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Udg. H. P. DYGGVE, *Finsk tidskrift*, 1933, 259-60. — Sender G. RENVALL, *Lexicon Linguae Finnicæ* og nogle andre boggaver. Tak for bogkommission til Alexanders-universitetet.

902. $\frac{12}{5}$ 1830 Det Kongelige Rentekammer til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Meddeler fritagelse for rangskat.

903. Pb. $\frac{17}{5}$ 1830 A. J. Sjögren til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. Cit. H. P. DYGGVE, *Danske Studier* 1932, 146. — Sender kataloger over grev Tolstojs bibliotek med tilbud om gave heraf til KB. Stiller endnu et exemplar af sine *Anteckningar om församlingarne i Kemi-Lappmark* til R.s disposition. Litterære nyheder inden for finno-ugrisk sprogvidenskab og sinologi. Bogkommission for det kejserlige videnskabernes akademi. Beder om katalog over nyere dansk litteratur og forespørger hvad der er blevet af F. Münters bibliotek.

904. Kh. $\frac{22}{5}$ 1830 Rask til Grímur Jónsson. (isl.) Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. — Tak for tilsendt manuskript, hvortil R. har foreslaet sproglige ændringer. Sender nogle bøger.

905. Pb. $\frac{4}{6}$ 1830 A. J. Sjögren til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Tilføjelse til bogrekvision i brev no. 903. Lover at sende sin bog *Über die syrjånische Sprache*. Sender tysk oversættelse af S.s *Anteckningar om församlingarne i Kemi-Lappmark*. Om S.s helbred og videnskabelige arbejde.

906. Fredrikshald $\frac{11}{6}$ 1830 A.J. Stadfeldt til Rask. Add. 198 Fol. — Mindes at R. og S. var regenskammerater 1810-13. Beretter om sit liv og beder om efterretninger fra R.

*907. Kh. $\frac{25}{6}$ 1830 Rask til J.H. Halbertsma. Afsendt $\frac{11}{9}$ 1830. (eng.) Provinciale Bibliotheek van Friesland, Leeuwarden. Udg. FRITZ BRAUN i *Dankesgabe für Albert Leitzmann*, 1927, 155-159. — Forskelligt vedrørende frisisk.

908. Sth. ¹³/₇ 1830 J. H. Schröder til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Om overbringeren, historiemaleren Sandberg, og den ham ledsagende ven, komponisten Grusell. Gentager forespørgsel om R. vil sælge *Asiatick Researches* til biblioteket i Uppsala. Om arbejdet med *Scriptores rerum Suecicarum*. Litterært nyt.

909. Mitau ⁵/₇ 1830 gl. st. J. F. v. Recke til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. — Meddelelse om at Kurländische Gesellschaft für Literatur und Kunst har valgt R. til medlem.

*910. Kh. ²²/₇ 1830 Rask til J. H. Schröder. (sv.) Univ.-Bibl. Uppsala, Brev till J. H. Schröder G 263 i. — Takker for LAGERLÖF *De lingue Suecicæ Orthographia* og gör bemærkninger herom. Lykønsker til at S. er blevet Aurivillius' efterfølger. anbefaler overbringeren, den engelske præst G. Cooper Abbs, der studerer mineralogi. R. meddeler at han allerede har solgt *Asiatick Researches*, men tilbyder underhaanden at afhænde sine indiske palmebladshaandskrifter til biblioteket i Uppsala. Om det tilbud om ansættelse i Sverige, der i sin tid blev gjort R. Meddeler at *A Grammar of the Anglo-Saxon Tongue* og *Lappisk Sproglære* er i trykken.

911. Garðar ²⁷/₇ 1830 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om H.s slægtning Þorð, der er rejst til Kh. H. længes efter at modtage det islandske litterære selskabs seneste publikationer.

912. Vadsø ³/₈ 1830 N. V. Stockfleth til Rask. Add. 198 Fol. — Takker for første ark af *Lappisk Sproglære*. R. har anmodet S. om at sende en laplænder til Kh., men S. meddeler at det ikke lader sig gøre. Vil senere sende prøve paa sine lappiske oversættelser. Gör rede for sine videnskabelige planer; afviser tanken om at skrive en lappisk grammatik.

913. Reykjavík ⁵/₈ 1830 Einar Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om J.s søn Japhet.

*914. Kh. ⁸/₈ 1830 Rask til C. A. Gottlund. (delvis sv.) Univ.-Bibl. Helsingfors. Udg. H. P. DYGGE, *Danske Studier* 1932, 146. — Sender nogle ark af *Lappisk Sproglære*. Om kasussystemet i finsk. Spørger om G. kan sende en finsk dreng til Kh. til hjælp ved R.s studier.

915. Kh. ⁸/₈ 1830 Rask til J. H. Schröder. Univ.-Bibl. Uppsala, Brev till J. H. Schröder G 263 i. — Med en bogsending.

916. Grundarfjörður ¹²/₈ 1830 O. Hjaltalín til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om Hj.s botanik, som skal trykkes paa foranstaltning af Hið íslenska bókmenntafjlag.

917. 18/8 1830 Steingrímur Jónsson til Rask. (isl.) Univ.-Bibl. Amsterdam, Schenking Diederichs 132, At. — Takker for skrifter af Therkelsen fra H. J. Hansen, og for nogle andre tilsendte bøger.

918. Sth. 20/8 1830 J. H. Schröder til Rask. Afsluttet paa rejse til Södermanland 21/8 1830. (sv.) Add. 198 Fol. — Anbefaling for Matton fra Sth.

919. 22/8 1830 C. C. Rafn til Rask. Journalkopi Ny kgl. saml. 1599^{II} Fol. 2 (no. 6). — Sender nogle fra Marseille modtagne kobberværker.

920. 1/9 1830 C. C. Rafn til Rask. Journalkopi Ny kgl. saml. 1599^{II} Fol. 2 (no. 7). — Sender til UB nogle fra Tyskland og England modtagne bogkataloger.

*921. Kh. 10/9 1830 Rask til A. J. Sjögren. Univ.-Bibl. Helsingfors. Udg. H. P. DYGGE, *Danske Studier* 1932, 143-45. — Tak for sending, især for *Über die syrjänische Sprache*, hvoraf R. har sendt det ene exemplar til N. V. Stockfleth. Om en bogsending til S. Om forskellige værker vedrørende syrjænsk, votjakkisk og čeremissisk, som R. efterlyser. Redegørelse for R.s notation af lappisk. Tak for tilbud om gave af grev Tolstojs bibliotek til KB.

922. Kh. 11/9 1830 Rask til J. H. Schröder. Univ.-Bibl. Uppsala, Bref till J. H. Schröder G 360. — Anmodning om tilsendelse af nogle værker vedrørende lappisk og redegørelse for R.s arbejde med dette sprog. Sender *A Grammar of the Anglo-Saxon Tongue*. Om Matton.

923. Fredensgave 29/9 1830 Grímur Jónsson til Rask. ÍB 94, 4°. — Tak for tilsendte bøger og aviser og for R.s hjælp med trykningen af bygselbreve; nærmere om disses form.

924. Pb. 14/10 1830 A. J. Sjögren til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. — Bogkommissioner (finno-ugriske værker). E. M. Frähn og Krug udbeder sig katalog over F. Münters bibliotek. Om Tolstojs samling af bøger og haandskrifter.

925. Mitau 21/10 1830 gl. st. J. F. v. Recke til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. — Som svar paa Ra.s henvendelse til v. Klot, præsident for Lettische literarische Gesellschaft, sender Re. litteratur vedrørende lettisk og estisk med tilføjede bibliografiske oplysninger. Re. ønsker en udgave af Heimskringla og beder om en afhandling til Lettische Literarische Gesellschaft.

926. 9/11 1830 Kgl. Svenska Vitterhets- Historie- och Antiquitets-

Academien ved sekretæren, Joh. G. Liljegren til Rask. Udfyldt blanket. (sv.) Add. 198 Fol. — Tak for *A Grammar of the Anglo-Saxon Tongue*.

927. Fredrikshald ¹²/₁₁ 1830 A. J. Stadfeldt til Rask. Add. 198 Fol. — S. tilbageviser R.s beskyldning imod ham for at være en utaknemmelig ven. Bebrejder R., at han kun har skrevet til ham om sin retskrivning. Takker for tilsendelse af DEPPING, *Normannernes Sjötoget i Frankrig*.

928. ²⁴/₁₁ 1830 J. Abrahamson til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Sender ifølge rekvisition fra R. to i Paris indkøbte bøger vedrørende bretonsk.

929. Kh. ¹⁴/₁₂ 1830 Rask til Chr. Werliin. Koncept. (lat.) Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — anbefaling.

930. [1831] Rask til Baldvin Einarsson. (isl.) Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Takker for E.s *Foreløbigt Svar paa Prof. Rasks Gjenmæle mod „Anmeldelsen af Prof. C. C. Rafns Oversættelser af Jomsviktinga . . og Knyttlinga . .“*.

931. Kh. ⁴/₁ 1831 C. C. Rafn til J. Abrahamson og Rask. Kopi Ny kgl. saml. 2260, 4°. — Anmodning om at optræde som revisor for et regnskab, som Rafn skal levere til Carlisle i London og til de 4 biblioteker i Island og Grönland og paa Færøerne.

932. [¹³/₁ 1831 eller senere] Rask til Arnamagnæanske Kommission. (Paategning paa skrivelse af ¹³/₁ 1831 fra [J. F. W.] Schlegel til Arnamagnæanske Kommission bl. a. om en anmodning fra Haldur Einarson om hjemlaan af haandskrifter.) Arnam. — Udbeder sig specificeret udliveringsordre fra den efor, der har overtilsyn med Haldur Einarsons arbejde for kommissionen.

933. Bonakai ²⁶/₁ 1831 N. V. Stockfleth til Rask. Afsluttet ²⁴/₂ 1831. Add. 198 Fol. — Tak for tilsendte skrifter af R. og A. J. Sjögren. S. udvikler sin rejseplan. Talrige bemærkninger om lappisk fonetik og grammatik.

934. Frostastaðir ²⁹/₁ 1831 Jón Espólfín til Rask. (isl.) Univ.-Bibl. Amsterdam, Schenking Diederichs 131, Cv. — Om E.s aarbøger. Efterretninger fra Island. Om fundet af en bygd i Grönland.

*935. Pb. ¹/₂ 1831 A. J. Sjögren til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Tak for udførelse af bogkommission og for tilsendelse af R.s sidste arbejder. Udførligt om lappisk fonetik og ortografi. Bogrekvisition. Redegørelse for S.s videnskabelige arbejde. Nyheder i den lingvistiske litteratur.

936. Pb. ⁸/₂ 1831 A. J. Sjögren til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Sender

nogle lappiske textudgaver og sit udkast til en tidligere offentliggjort anmeldelse af disse; nærmere herom. Supplement til bogrekvision i brev no. 935. S. søger manuskripter efter danskeren Sellius. — *Bilag*: Koncept til anmeldelse dateret Pinega 5/5 1826.

937. Bremen ¹³/₂ 1831 Karl Schütz til Rask. (ty.) LA Bilag no. 18 til skifteretsprot. 1832-33, 3/43. — I besvarelse af en rykkerskrivelse fra Rask af ⁴/₂ 1831 beklager S. at maatte anmode om udsættelse med betaling af resterende gæld for bøger afkøbte i salgskommission, indtil han gennem A.W.v. Schlegel eller Franz Bopp har fundet købere eller ad anden vej rejst summen. Prisens højde og mangler ved bøgerne vanskeliggør salget.

938. Uppsala [¹⁴/₂ 1831?] J.H. Schröder til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. (indlagt i brev til C. C. Rafn af den anførte dato.) — anbefaling for magister Säve fra Uppsala.

939. ¹⁸/₂ 1831 Th. Gudmundsen til Rask. LA Bilag no. 16 til skifteretsprot. 1832-33, 3/43. Ikke egenhændigt (Rasks haand). — Kvittering for kgl. understøttelse udbetalt til Hið íslenska bókmenntafjelag for 1830.

*940. Berlin ²⁰/₂ 1831 Franz Bopp til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. — B. erklærer sig villig til at hjælpe R. med salg af hans sanskritsamling og beder om nærmere oplysninger om prisen.

941. Hamar ²⁰/₂ 1831 H.G. Thorgrimsen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for hjælp og venskab og for en bogsending. Om en for landsoverretten verserende sag angaaende en smörafgift. Dagsnyt og personalia.

942. Bessastaðir ²⁷/₂ 1831 Sveinbjörn Egilsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Takker for R.s *Lestrarkver*. Bemærkninger om denne og om islandsk retskrivning.

943. Garðar ²/₃ 1831 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for N.M.Petersens oversættelse af Deppings *Normannernes Sjötoge i Frankrig*. Om H.s slægtning Þorð. Meddeler at Jón Espólin har sendt sit register til Hið íslenska bókmenntafjelag i Kh. Om en plan om at opmaale Islands bygder. Det islandske bogtrykkeri hviler. Personalia.

944. Mitau ⁴/₄ 1831 R.v.Klot til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. — Om lingvistisk litteratur vedrørende lettisk og estisk samt oplysninger om litteratur om livisk. Om en russisk ordbog. Tak for tilsendte ark af *Lappisk Sproglære*.

945. Kh.¹¹/₄ 1831 Hið íslenska bókmenntafjelag ved Th. Gudmundsen, paraf. Baldvin Einarsson til Rask. (isl.) Med paategninger af Rask (no.

946) og af Baldvin Einarsson (no. 947). ÍB 94, 4°. — Anmodning om udlevering af to breve fra selskabet, begge daterede $\frac{8}{10}$ 1830.

946. $\frac{11}{4}$ 1831 Rask til Hið íslenska bókmenntafjelag. (Paategnet brev no. 946.) ÍB 94, 4°. — De i brev no. 945 omtalte breve er tilstillede selskabet.

947. [$\frac{11}{4}$ 1831 eller senere] Baldvin Einarsson til Rask. (Paategnet brev no. 945.) ÍB 94, 4°. — Kvittering for modtagelse af de i brev no. 945 omtalte breve.

948. $\frac{13}{4}$ 1831 O. D. Bloch til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Undskylder at B. paa grund af sygdom ikke kan komme paa biblioteket.

949. Kh. $\frac{14}{4}$ 1831 C. C. Rafn til Finn Magnusen og Rask. Ny kgl. saml. 1599^{IV} Fol. — Anmodning om at indtræde i Det kgl. nordiske oldskriftselskabs oldskriftafdeling.

950. Kh. $\frac{20}{4}$ 1831 Rask til C. C. Rafn. (Paategnet brev no. 949.) Ny kgl. saml. 1599^{IV} Fol. Kopi Ny kgl. saml. 2334^(VIII) 4°. — Tilsagn om at indtræde i Det kgl. nordiske oldskriftselskabs oldskriftafdeling.

951. Er udgaaet.

952. Kh. $\frac{1}{5}$ 1831 Rask til Grímur Jónsson. Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. — Om R.s strid med Baldvin Einarsson. Sender *Dansk Retskrivningslære* samt M. D. KRIGER, *Småting om den nydanske Retskrivning* og nogle aviser m. m.

953. Garðar $\frac{2}{5}$ 1831 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. Udg. ÓLSEN 104-105 (ændret ortografi). — Om islandske studenter i Kh. og om forholdene i Hið íslenska bókmenntafjelag.

*954. Kh. $\frac{4}{5}$ 1831 Rask til Sveinbjörn Egilsson. Delvis afskrift (ved adressaten) Reykjavík Lbs. 304, 8°. — Om udtalen af old- og nyislandsk.

*955. Sth. $\frac{10}{5}$ 1831 A. J. D. Cnattingius til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Videnskabeligt og litterært nyt fra Sverige. Spørger til R.s arbejde med *Etymologicum Danicum*. anbefaler overbringeren, Madsen fra Bergen. Personalialia.

956. Pb. $\frac{18}{5}$ 1831 A. J. Sjögren til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Sender sin bog *Über die ältesten Wohnsitze der Jemen* I. S. har foretaget en rejse til Viborg for at studere svenske haandskrifter. Nyheder inden for finno-ugrisk sprogvidenskab. Bogkommissioner.

957. $\frac{18}{5}$ 1831 E. M. Frähn til Rask. (Indlagt i brev no. 937.) Add. 198 Fol. — Anmodning om nogle bibliografiske oplysninger.

958. Lund ^{29/5} 1831 C.W.K. Gleerup til Rask. Add. 198 Fol. — Meddeler at en anonym giver skænker 150 eksemplarer af *Konungasögur* til gratis uddeling i Island.

*959. Kh. ^{2/6} 1831 Rask til Det kejserlige Universitet i Pb. Kopi (formentlig oversat). Add. 627 n 4°. — Tak for tilsendelse af G. RENVALL, *Lexicon Linguae Finnicae* til R. og til UB. Oplysninger om nogle lingvistiske værker, hvoraf nogle sendes. R. tilbyder at sælge nogle orientalia.

960. Edinburgh ^{16/6} 1831 The Society of Antiquarians of Scotland ved Donald Gregory til Rask. (eng.) Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Udnævnelse til æresmedlem.

961. Lund ^{18/6} 1831 C.W.K. Gleerup til Rask. LA Bilag no. 14 til skifteretsprot. 1832-33, 3/43. — Statusopgørelse for værker i forlagskommission.

962. Sth. ^{18/6} 1831 Joh. G. Liljegren til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Paa Kgl. Svenska Vitterhets- Historie- och Antiquitets-Academiens vegne sendes mindemedalje for Lindsköld.

963. Uppsala ^{21/6} 1831 Jöns Svanberg til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Oversender diplom for Kgl. Vetenskaps-Societeten.

964. Sth. ^{2/7} 1831 J. G. Richert til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Giver sig til kende som den, der har skænket eksemplarerne af *Konungasögur* til uddeling i Island.

965. Kh. ^{4/7} 1831 Rask til Grímur Jónsson. Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. — En brevkommision.

966. Bremen ^{13/7} 1831 Karl Schütz til Rask. (ty.) LA Bilag no. 18 til skifteretsprot. 1832-33, 3/43. — Kvitterer for brev af ^{2/7} med indlagt vexel og opgør sit resterende tilgodehavende.

967. Bessastaðir ^{25/7} 1831 Sveinbjörn Egilsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for M. D. KRIGER, *Smátíng om den nydanske Retskrivning*. Om Oldskriftselskabet og forskelligt vedrørende Hið íslenska bókmenntafjelag; om Finn Magnusens stilling i disse to selskaber.

968. Reykjavík ^{1/8} 1831 Einar Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Beder R. tage sig af J.s søn Olaf.

969. Leonberg (Württemberg) ^{5/8} 1831 Otto Abel til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. Blad 2 iturevet. — Indvendinger imod R.s syn paa forholdet mellem tysk og dansk. Opfordrer R. til at komme til Tyskland og stu-

dere germansk. Om de politiske uroligheder i Tyskland og overhovedet i Europa efter julirevolutionen. Takker for oplysninger om prisforhold i Danmark; A. vil dog blive i Tyskland paa grund af den politiske krisetilstand. Om F. D. Gräters død og om vurderingen af hans videnskabelige indsats.

970. Frostastaðir ¹⁹/₈ 1831 Jón Espólm til Rask. ÍB 94, 4°. — Tak for oplysninger angaaende den grønlandske østerbygds opdagelse. E. har sendt Hið íslenska bókmenntafjelag sit register til aarbøgerne. Personalialia og privat nyt.

971. ²⁰/₈ 1831 Det Kgl. General-Commissariats-Collegium til Rask. LA Bilag no. 10 til skifteretsprot. 1832-33, 3/43. — R. anmodes i sin egenkab af kautionist og selvskyldner om at indbetale kvartalsafdrag og renter af H. K. Rasks gæld til den militære pensions- og rentefond.

972. ²²/₈ 1831 Arnamagnæanske Kommission til Rask. LA Bilag no. 9 til skifteretsprot. 1832-33, 3/43. — I anledning af Haldur Einarsons begæring om hjemlaan af haandskrifter (jf. brev no. 932) meddeles, at kommissionen har besluttet, at hjemlaan kun kan bevilges, hvor det er uundgaaelig nødvendigt af hensyn til arbejder overdragne af kommissionen.

973. Garðar ²³/₈ 1831 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om paatænkt adskillelse af den danske og den islandske afdeling af Hið íslenska bókmenntafjelag. Om R.s strid med Baldvin Einarsson.

974. ²³/₈ 1831 M. R. Thárup til Rask. LA Bilag no. 11 til skifteretsprot. 1832-33, 3/43. — Kvittering for et laan.

975. Laugarnes ²⁸/₈ 1831 H. G. Thorgrimsen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for R.s godhed. Om R.s strid med Baldvin Einarsson.

976. [Kh. septbr. 1831] Det Kgl. Nordiske Oldskriftselskabs oldskriftafdeling ved Rask til islandske præster. Konzept. (isl.) Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Cirkulære om uddeling af *Konungasögur*.

977. ²¹/₉ 1831 Rask til C. C. Rafn. LA Bilag no. 12 til skifteretsprot. 1832-33, 3/43. — anbefaler til Rafns gode forsorg H. J. Hansens pengebidrag til Det kgl. nordiske oldskriftselskab.

978. Kh. ²⁷/₉ 1831 Det Kgl. Nordiske Oldskriftselskabs oldskriftafdeling ved C. C. Rafn og Finn Magnusen, paraf. Rask, til Steingrímur Jónsson. Egenhændigt ved Rask. (isl.) Reykjavík, JS 98 Fol. — Meddelelse om anonym gave af *Konungasögur* til uddeling i Island. Sagen er blevet forelagt af R. i Oldskriftselskabet, og 50 eksemplarer sendes herved J.

979. Garðar ²⁸/₉ 1831 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om adskillelsen af den danske og den islandske afdeling af Hið íslenska bókmenntafjælag. — *Bilag*: Kopi af skrivelse af ¹¹/₈ 1831 fra den islandske afdeling af Bókmenntafjælagið til den danske afdeling af samme, omhandlende misfornøjelse med at hverken R. eller Finn Magnusen er blevet formand.

980. Frederiksgave ¹/₁₀ 1831 Grímur Jónsson til Rask. ÍB 94, 4°. — Tak for bøger. Om R.s strid med Baldvin Einarsson. J. klager over islændingenenes manglende interesse for fremmede nationer. Dagsnyt og privat nyt.

981. Pb. ⁵/₁₀ 1831 A. J. Sjögren til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — S. tager paa rekreatjonsrejse. Om koleraepidemi. Om I. J. Schmidts mongolske grammatik. En tilføjelse til tidligere bogrekvision.

982. Chria. ¹⁴/₁₀ 1831 N. V. Stockfleth til Rask. Add. 198 Fol. — Beder om de færdigtrykte ark af R.s *Lappisk Sproglære*. S. arbejder paa lappisk ordbog og vil udgive en beskrivelse af sin rejse i Finmarken.

983. Sth. ²/₁₂ 1831 G. Guldbrand til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Beder om oplysninger vedrørende normannernes historie. Forespørger om der i Danmark findes et pædagogisk tidsskrift og meddeler at G. har stiftet et pædagogisk selskab. Bogkommission. Spørger til R.s arbejde med *Etymologicum Danicum*.

984. Chria. ⁹/₁₂ 1831 N. V. Stockfleth til Rask. Add. 198 Fol. — Takker for tilsendte ark af R.s *Lappisk Sproglære* og prøver paa R.s finske grammatik. S. ankommer til Kh. ¹⁶/₁ 1832.

985. ¹³/₁₂ 1831 Det Kgl. General-Commissariats-Collegium til Rask. LA Bilag no. 10 til skifteretsprot. 1832-33, 3/43. — R. anmodes i sin egenskab af kautionist og selvskyldner om at indbetale kvartalsafdrag og renter af H. K. Rasks gæld til den militære pensions- og rentefond.

986. ¹⁷/₁₂ 1831 Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler til Rask. LA Bilag no. 8b til skifteretsprot. 1832-33, 3/43. — Meddeler kgl. resolution af ³/₁₂ 1832, ifølge hvilken der samtidig med bestallingen som professor i de orientalske sprog tillægges R. en gage paa 1000 rbd. sølv aarlig.

987. Sth. ²³/₁₂ 1831 G. Guldbrand til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — G. lover at være bogkommissionær for Atenæum. Om stemningen imellem Sverige og Danmark.

988. Pb. ²⁵/₁₂ 1831 A.J.Sjögren til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Sender forskellig lingvistisk litteratur.

989. Frederiksgave ¹³/₂ 1832 Grímur Jónsson til Rask. ÍB 94, 4°. — Familienyt og dagsnyt. J. længes efter Danmark. Beder R. lade trykke nogle kapitelstaxtblanketter.

990. Sth. ¹⁷/₂ 1832 G.Guldbrand til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Kvitterer for en bogrekvision fra Atenæum. Ønsker intet honorar, men beder om nærmere oplysninger i sagen.

991. Kh. ²⁷/₂ 1832 Det Kongelige Danske Kancelli til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Anmodning til R. om at tiltræde kommissionen for examen for mosaiske trosbekendere samt om i denne egenskab at holde forelæsninger over hebræisk.

992. ²²/₂ 1832 Sveinbjörn Egilsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Sender to islandske programmer. Omtaler nogle enkeltheder i *Fornmanna Sögur* VI.

993. Laugarnes ²⁷/₂ 1832 H.G.Thorgrimsen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Tak for venskab. Familienyt, dagsnyt og personalia.

994. Garðar ³/₃ 1832 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. Delvis udg. ÓLSEN 105-107 (ændret ortografi). — Om forskellige tilsendte bøger. Om det islandske litterære selskabs forhold til bogtrykkeriet paa Viðey, om forholdet mellem selskabets afdelinger i Kh. og i Island, og om R.s strid med Baldvin Einarsson. H. sender to skoleprogrammer. Om et kort over nogle islandske sysler og om det islandske litterære selskabs opmaalingarbejde i Island.

995. ¹³/₃ 1832 Det Kgl. General-Commissariats-Collegium til Rask. LA Bilag no. 10 til skifteretsprot. 1832-33, 3/43. — R. anmodes i sin egenskab af kautionist og selvskyldner om at indbetale kvartalsafdrag og renter af H. K. Rasks gæld til den militære pensions- og rentefond.

996. Kh. ²⁹/₃ 1832 N.V.Stockfleth til Rask. Add. 198 Fol. — Om mødetid for forhandlinger om lappisk.

997. Sth. ¹⁰/₄ 1832 G.Guldbrand til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Meddeler at en bogsending til Atenæum er afgaaet.

998. Kh. ²⁷/₄ 1832 N.V.Stockfleth til Rask. Add. 198 Fol. — Sender et blad hvori omtales en rejse til A.J.Sjögren.

999. Kh. ⁵/₅ 1832 Rask til D.E.Rugaard. Konzept. (ty.) Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — anbefaling.

*1000. 9/5 1832 Rask til Bjarni Thorsteinsson. Add. 198 Fol. Kopi Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Om R.s helbredstilstand og arbejde med *Fornmanna Sögur* VI-VII.

1001. Lovisa 12/5 1832 W. Hougberg til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. — Tak for samvær i Kh. i 1824. Forespørgsel om prædikensamlinger, opbyggelig litteratur og populærteologiske skrifter udkomne i Kh.

1002. Kh. 23/5 1832 Rask til Grímur Jónsson. Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. — Sender trykte kapitelstaxtblanketter med regning. Sender aviser og tidsskrifter m. m. — *Bilag*: En følgeseddel til bogpakken samt en anvisning.

*1003. Kh. 24/5 1832 Rask til Sveinbjörn Egilsson. Delvis afskrift (ved adressaten) Reykjavík Lbs. 304, 8°. — Tak for E.s udgave af Óláfsdrápa; bemærkninger til en del enkeltheder i textbehandlingen i denne og i R.s udgaver i *Fornmanna Sögur* VI-VII.

1004. Kh. 2/6 1832 Rask til Chr. Flor. Ny kgl. saml. 1766^{II} Fol. no. 594. — Om trykningen af R.s *Kortfattet Vejledning til det oldnordiske . . . Sprog og Oldnordisk Læsebog* hos bogtrykker Qvist.

1005. 7/6 1832 O. E. Johnsen til Rask. LA Bilag no. 15 til skifteretsprot., 1832-33, 3/43. — Kvitivering for et laan.

1006. 15/6 1832 Rask til Qvist. Cit. i brev no. 1008.

1007. 15-16/6 1832 Qvist til Rask. Cit. i brev no. 1008.

1008. Kh. 16/6 1832 Rask til Chr. Flor. Ny kgl. saml. 1766^{II} Fol. no. 595. — Om trykning og korrekturer af R.s *Kortfattet Vejledning til det oldnordiske . . . Sprog og Oldnordisk Læsebog* og referat af korrespondance mellem R. og bogtrykker Qvist desangaaende. Om skrivemaaden af oldislandsk.

1009. Sth. 26/6 1832 G. Guldbrand til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Spørger om bogsendingen til Atenæum er naaet frem. Om et besøg af danske officerer i Sth.

1010. Lovisa 29/6 1832 W. Hougberg til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. — Befrygter at brev no. 1001 er gaaet tabt og gentager dets indhold.

1011. Helsingfors 3/7 1832 E. G. Melartin til Rask. (ty.) Add. 198 Fol. — Mindes deres samvær i Åbo en halv snes aar tidligere. Anbefaler overbringeren J. E. Öhmann.

1012. 7/7 1832 Det Kgl. General-Commissariats-Collegium til Rask. LA Bilag no. 10 til skifteretsprot. 1832-33, 3/43. — Følgeskrivelse med oversendelse af obligation med paategning i anledning af, at H. K. Rasks

laan af den militære pensions- og rentefond er tilbagebetalt med renter af R. som kautionist og selvskyldner.

*1013. Chria. 9/7 1832 N. V. Stockfleth til Rask. Add. 198 Fol. — Tak for samvær i Kh. S. er i færd med at gennemgaa den lappiske fonetik og morfologi og udarbejder R.s mundtlig gjorte bemærkninger og tilføjelser. Om opfattelsen af de lappiske spaltelyd.

*1014. Kh. 10/7 1832 Rask til R. J. F. Henrichsen. Landsarkivet, Odense: Privatarkiver, Henrichsen. Udg. HANS H. FUSSING, *Odense Katedralskoles Indbydelsesskrift* 1931, særtryk p. iij-iv. — Meddeler at R. har paataget sig at holde festtalen ved universitetets reformationsfest, men er stærkt optaget af sine øvrige arbejder. R. beder dærfør H. om at forfatte talen for ham og giver instrux om hvad den skal omhandle.

1015. Frederiksgave 12/7 1832 Grímur Jónsson til Rask. ÍB 94, 4°. — Tak for tilsendte bøger og aviser og for R.s hjælp med trykning af kapitels-taxtblanketter. J. har haft besøg af Thorarensen.

*1016. Kh. 17/7 1832 Rask til R. J. F. Henrichsen. Landsarkivet, Odense: Privatarkiver, Henrichsen. Udg. HANS H. FUSSING, *Odense Katedralskoles Indbydelsesskrift* 1931, særtryk p. iv-vj. — Takker for H.s beredvillighed til at udarbejde R.s tale ved universitetets reformationsfest og giver nærmere direktiver for talens indhold.

1017. Uppsala 24/7 1832 G. Guldbrand til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Gentager forespørgsel om bogsendning til Atenæum er naaet frem.

1018. Uppsala 24/7 1832 J. H. Schröder til Rask. (sv.) Add. 198 Fol. — Med en bogsendning til UB.

1019. Stapi 31/7 1832 Bjarni Thorsteinsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Ønsker at R. og Th. kunde ses igen. Om Oldskriftselskabet. Spørger hvorfor R. ikke vil være formand i Hið íslenska bókmenntafjlag. Th. savner Kh. og sine venner.

1020. Bessastaðir 4/8 1832 Sveinbjörn Egilsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Svar paa bemærkninger af R. til E.s udgave af Óláfsdrápa. Tilbagesender nogle ordsamlinger, E. har laant af R. Sender bogstavet Ú af sit *Lexicon Poeticum*. Om et besøg af kandidat Møller i Bessastaðir.

1021. Kh. 7/8 1832 Rask til Chr. Flor. Ny kgl. saml. 1766^{II} Fol. no. 596. — Beder F. sørge for at R.s *Kortfattet Vejledning til det oldnordiske . . . Sprog og Oldnordisk Læsebog* bliver annoncerede i messe-katalogen. Om R.s tilgodehavende.

1022. Kh. 9/8 1832 Rask til Det Kgl. Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem. Norske Vid. Selskabs bibliotek, Trondheim. — Forelægger til godkendelse det afsnit af fortalen til *Lappisk Sproglære*, hvori det norske selskabs andel i udgivelsen omtales.

1023. Reykjavík 14/8 1832 Einar Jónsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Sender en kasse lys og takker for R.s godhed imod sønnerne Japhet og Olaf.

1024. Kh. 14/8 1832 Rask til Chr. Flor. Ny kgl. saml. 1766¹¹ Fol. no. 597. — Om trykningen af *Kortfattet Vejledning til det oldnordiske . . . Sprog og Oldnordisk Læsebog*. Om friexemplarer af det førstnævnte værk.

***1025.** Kh. 18/8 1832 Rask til Det kejserlige Alexanders-Universitet, Helsingfors, ved F.W. Pipping. Univ.-Bibl. Helsingfors. Udg. H.P. DYGGVE, *Finsk tidsskrift*, 1933, 261-62. — Takker paa UB.s vegne for tilsendte bøger og paa egne vegne for tilsendelse af Renvalls finske ordbog. Sender til gengæld forskellige skrifter udkomne i Kh.

1026. 18/8 1832 Rask til halvsøsteren, Maren Nielsdatter Rask. I privateje hos Hans Kristian Rask, Hønhave ved Kværndrup. Udg. CHRISTINE REIMER, *Wisbechs Almanak* 1914. — Om R.s nye huslejlighed.

***1027.** 21/8 1832 Det Kgl. Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem til Rask. Add. 198 Fol. Cf. Norske Vid. Selskabs bibliotek, Copiebog 1829-40 p. 152. — Godkender det afsnit af fortalen til R.s *Lappisk Sproglære*, hvori der göres rede for selskabets andel i dette værks udgivelse. Man imødeser offentliggörelsen af det af R. lovede arbejde om det lappiske sprogs oprindelse.

1028. Laugarnes 21/8 1832 H.G. Thorgrimsen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Lykønsker til R.s udnævnelse til ordinær professor i østerlandske sprog. Familienyt, dagsnyt og personalia.

1029. Kh. 23/8 1832 Rask til Grímur Jónsson. Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°. — Om tidligere breve fra J., som formodes tabte. Sender kvittering fra Græbe. Om R.s sygdom.

1030. Kh. 25/8 1832 Rask til Chr. Flor. Ny kgl. saml. 1766^{II} Fol. no. 600. — Om betalingen for trykning af R.s *Kortfattet Vejledning til det oldnordiske . . . Sprog og Oldnordisk Læsebog* og om R.s vanskeligheder med bogtrykker Qvist.

1031. Garðar 1/9 1832 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. Delvis udg. ÓLSEN 107-109 (ændret ortografi). — Om et skrift af Tómas om oplysningen i Island. Om aanden paa skolen i Bessastaðir. Om R.s plan

om at skrive en hebræisk grammatik. H. tilbyder i forening med Sveinbjörn Egilsson at sørge for trykning af R.s islandske retskrivningslære.

1032. Kh. $\frac{8}{9}$ 1832 Rask til Chr. Flor. Ny kgl. saml. 1766^{II} Fol. no. 601. — Sender titelark til *Oldnordisk Læsebog*. Om R.s honorar og tilgodehavende.

1033. Kh. $\frac{11}{9}$ 1832 Rask til F. C. Sibbern. Bøllings brevsamling D 4° no. 895. — Anmodning om indsættelse af M. H. Hohlenberg som vikar til bestridelse af embedsforretningerne ved examen artium under R.s sygdom.

*1034. Chria. $\frac{17}{9}$ 1832 N. V. Stockfleth til Rask. Add. 198 Fol. — Tak for ark 13-15 af R.s *Lappisk Sproglære*. Fonetiske og morfologiske bemærkninger om lappisk.

1035. $\frac{22}{9}$ 1832 Rask til Asmus Larsen. Fyens stiftsmuseum (i Eiler Rønnows gaard, Odense) no. 5566. Udg. HANS H. FUSSING, O. K. [skoleblad for Odense katedralskole] maj 1932. — En gave til L.s datter Hanne.

1036. Kh. $\frac{25}{9}$ 1832 Rask til Chr. Flor. Ny kgl. saml. 1766^{II} Fol. no. 603. — Tak for en anvisning. Om friexemplarer af R.s *Kortfattet Vejledning til det oldnordiske . . . Sprog og Oldnordisk Læsebog*. Tak for et tilbud, som R. maaske vil benytte sig af i sommerferien.

*1037. Kh. $\frac{27}{9}$ 1832 Rask til Sveinbjörn Egilsson. (isl.) Delvis afskrift (ved adressaten) Reykjavík Lbs. 304, 8°. Udg. FINNUR JÓNSSON *Danske Studier* 1907, 202-203. — Om E.s *Lexicon Poeticum*, om R.s *Kortfattet Vejledning til det oldnordiske . . . Sprog og Oldnordisk Læsebog* og om R.s sygdom.

*1038. Chria. $\frac{9}{10}$ 1832 N. V. Stockfleth til Rask. Add. 198 Fol. — Om de aspirerede konsonanter i lappisk. Længes efter fortsættelsen af R.s *Lappisk Sproglære*. R.s *Dansk Retkskrivningslære* har S. modtaget men ikke læst. Tak for R.s hjælp vedrørende lappisk.

*1039. $\frac{11}{10}$ 1832 Rask til Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler. RA I E 1831-34 no. 901, Univ. Br. 982/1832. Koncept Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Begæring om fritagelse for forelæsninger af hensyn til R.s helbred.

1040. Chria. $\frac{13}{10}$ 1832 Rudolf Keyser til Rask. Add. 198 Fol. — Tak for tilsendte bøger. K. imødeser med interesse de af R. besørgede bind af *Fornmanna Sögur*.

1041. Kh. $\frac{13}{10}$ 1832 Rask til stifmoderen, Anne Katrine Peders. Add. 1082, 4°. Udg. *Illustreret Tidende* $\frac{20}{11}$ 1887. — Om R.s sygdom samt om R.s broder og dennes studier.

1042. Kh. $13/10$ 1832 Rask til halvsøsteren, Maren Nielsdatter Rask. Add. 1082, 4°. Udg. *Illustreret Tidende* $20/11$ 1887. — Om Jörgen. Fortæller om et besøg af skrædder Ryge, hvem R. og hans broder har foræret forskellige beklædningsgenstande.

1043. Kh. $20/10$ 1832 Den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Da R. har meldt sygdomsforfald, har direktionen anmodet M.H.Hohlenberg om i hans sted at holde forelæsninger over hebræisk til den filosofiske examens første prøve.

1044. $28/10$ 1832 Rask til Jens Møller. Ny kgl. saml. 3000, 4°. — Meddeler at R. paa grund af forværring af sin sygdom ikke vil kunne holde talen ved universitetets reformationsfest, og at han har anmodet M.H.Hohlenberg om at overtage den.

1045. Kh. $31/10$ 1832 M.H.Hohlenberg til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Ønsker for R.s helbred. Foreslaar at R.s manuskript til talen ved universitetets reformationsfest benyttes trods hans personlige forfald, og at det oplæses af Jens Møller.

1046. [Novbr. 1832] Rask til Birgitte Larsen. Add. 198 Fol. Udg. RÖNNING 143 (ændret ortografi). — R. anmoder om at faa bragt en skaal havresuppe.

1047. $4/11$ 1832 Rask til Jens Møller. Ny kgl. saml. 3000, 4°. — Om R.s afhandling i universitetets festskrift.

1048. Chria. $6/11$ 1832 N.V.Stockfleth til Rask. Add. 198 Fol. — I anledning af planlagt udgivelse af en lappisk bibeloversættelse forespørger S. hvor den nødvendige sats findes og hvad trykningen vil koste. — *Bilag*: Liste over særlige tegn i oversættelsen.

1049. Kh. $7/11$ 1832 Rask til Asmus Larsen. Add. 198 Fol. Udg. CARL C. CHRISTENSEN, *Danske Studier* 1932, 6-7. — Tak for nogle sendte sager. Om R.s helbredstilstand.

1050. Kh. $9/11$ 1832 J. Abrahamson til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — A. har overleveret kongen tre værker af R. og overbringer kongens ønsker for R.s helbredelse, hvortil A. føjer sine egne.

1051. $14/11$ 1832 J. Abrahamson til Rask. Ny kgl. saml. 2085 h 4°. — Meddeler modtaget kgl. resolution som vedlagt. Ønsker for R.s helbredelse. — *Bilag*: Kopi af kgl. resolution, hvori takkes for tre under $8/11$ 1832 til kongen indsendte skrifter af R.

1052. Bessastaðir $28/2$ 1833 Sveinbjörn Egilsson til Rask. (isl.) ÍB 94,

4°. — Ønsker for R.s helbredelse. Bemærkninger til nogle enkeltheder ved textbehandlingen i *Fornmanna Sögur VII* og til R.s *Kortfattet Vejledning til det oldnordiske . . . Sprog og Oldnordisk Læsebog*. E. vedlægger et af ham udgivet skoleprogram.

1053. Laugarnes ^{28/2} 1833 H.G.Thorgrimsen til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Ønsker for R.s helbredelse. Foreslaar R. at tage paa rekreatjonsrejse til Island næste sommer og besøge Th. Dagsnyt og personalia.

1054. Garðar ^{3/3} 1833 Árni Helgason til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om R.s planlagte islandske retskrivningslære. Ønsker, at man vilde vurdere R. efter hans værd medens han er i live. Personalia.

Breve, der ikke har kunnet dateres.

(Alfabetisk ordning efter afsender).

1055. Sanderumgaard ^{5/8} s. a. Johan v. Bülow til Rask. Sorø AB no. 41 c. — Tak for fødselsdagshilsen. Glæder sig over hvordan det er gaaet R.s broder og fætter. Hilsen til Rasmus Nyerup og tak for hans besøg.

1056. Baldvin Einarsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. Paategnet et vokalskema med Rasks haand. — Anmodning om forandring af tidspunkt for et møde.

1057. Baldvin Einarsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Da E. ikke har truffet R. personlig, sender han hermed oversættelse af et digt ved Øgmundur Sigurdarson, samt en gravskrift af samme efter student Jacob Þórarinsson; om dennes og hans broder, guldsmedelærlingen Johan's dødsfald. Om en grammatisk unøjagtighed i et af E. leveret udkast.

1058. Baldvin Einarsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Meddeler at E. har været syg. Beder R. skaffe forskellige tidender, særlig Statstidende.

1059. Baldvin Einarsson til Rask. (isl.) ÍB 94, 4°. — Om en korrektur.

1060. P. Grönland til Rask. Kungl. Bibl. Sth., Bref rör. utg. av Geijers och Afzelii folkvisor. — Om melodier til svenske folkeviser.

1061. P. Grönland til Rask. Kungl. Bibl. Sth., Bref rör. utg. av Geijers och Afzelii folkvisor. — Om melodier til svenske folkeviser.

1062. A. Krejldal til Rask. Add. 198 Fol. — Om K.s hypokondri og familieforhold. Regning for R.s fætter.

Oversigt over brevenes forekomststeder og udgivelsessteder.

Forekomststeder.

Under I findes en geografisk ordnet fortegnelse over de *institutioner*, hvor der er foretaget henvendelse eller eftersøgning (cf. bind I p. v f.; for enkeltpersoners vedkommende se bind I p. v j). Navnet paa de institutioner, hvor eftersøgningen har givet positivt resultat, er forsynet med en stjerne, og efter institutionens navn er tilføjet den form, i hvilken institutionen er betegnet i registranten.

Under II findes en fortegnelse over brevenes forekomststeder, ordnet alfabetisk efter den form, i hvilken den paagældende institution er betegnet i registranten. Hertil er føjet en alfabetisk fortegnelse over breve i privateje.

I

Danmark:

Aarhus: Statsbiblioteket i Aarhus.

Herning: *Herning museum (= Herning museum).

København: *Bakkehuset (= Bakkehuset, Kh.).

*Den arnamagnæanske samling (= Arnam.).

Den danske studenterforening.

*Det kgl. bibliotek (= Abrahams'ske autografsamling, Add., Bøllings brevsamling, Nyere brevsamling, Ny kgl. saml., Ørsted).

*Det kgl. danske videnskabernes selskab (= KDVS).

*Landsarkivet for Sjælland og Lolland-Falster m. m.
(= LA).

*Nationalmuseet (= Nationalmuseet, Kh.).

*Rigsarkivet (= RA).

Universitetets arkiv.

(*) Universitetsbiblioteket (haandskriftsamlingen nu overflyttet til Det kgl. bibliotek, s. d.).

Odense: *Fyens stiftsmuseum (= Fyens stiftsmuseum).

*Landsarkivet for Fyen (= Landsarkivet for Fyen).

Sorø: *Sorø akademis bibliotek (= Sorø AB).

Øvrige Norden:

Bergen: Bergens museums bibliotek.

Göteborg: Göteborgs stadbibliotek.

Helsingfors: *Universitetsbiblioteket (= Univ.-Bibl. Helsingfors).

Linköping: Stifts- og landsbiblioteket.

Lund: K. Universitets-Biblioteket.

Oslo: Selskapet for Norges vel (gennem professor S. Hasund).

Universitetsbiblioteket.

Reykjavík: *Landsbókasafn Íslands (= ÍB, Reykjavík; Reykjavík JS; Reykjavík Lbs.).

Stavanger: Kommunebiblioteket.

Stockholm: *Kungliga biblioteket (= Kungl. Bibl. Sth.).

Trondheim: *Det kgl. norske videnskabernes selskabs bibliotek (= Norske Vid. Selskabs bibliotek, Trondheim).

Uppsala: *Universitetsbiblioteket (= Univ.-Bibl. Uppsala).

Uden for Norden:

Amsterdam: *Bibliotheek der Universiteit (= Univ.-bibl. Amsterdam).

Basel: Universitätsbibliothek.

Beograd: *Bibliothèque nationale (= Univ.-Bibl. Beograd).

Berlin: Auskunftsbureau der deutschen Bibliotheken.

*Preussische Staatsbibliothek (= Preuss. Staatsbibliothek).

Bonn: Universitätsbibliothek.

Breslau: Staats- und Universitätsbibliothek.

Bruxelles: Bibliothèque royale.

Budapest: Bibliothèque de l'Université.

Cambridge: University Library.

- Darmstadt*: Landesbibliothek.
Dresden: Sächsische Landesbibliothek.
Dublin: Library of Trinity College.
Edinburgh: The Advocates' Library.
National Library of Scotland.
University Library.
Firenze: Biblioteca Mediceo-Laurenziana.
Biblioteca Nazionale Centrale.
Frankfurt: Stadtbibliothek.
Gotha: Herzogliche Bibliothek.
Görlitz: Oberlausitzer Gesellschaft der Wissenschaften.
Göttingen: Universitätsbibliothek.
Greifswald: Universitätsbibliothek.
Groningen: Bibliotheek der Rijksuniversiteit.
Haag: Koninklijke Bibliotheek.
Halle: Universitätsbibliothek.
Hamburg: Staats- und Universitätsbibliothek.
Hannover: Provincialbibliothek.
Heidelberg: Universitätsbibliothek.
Jena: Universitätsbibliothek.
Kiel: Universitätsbibliothek.
Königsberg: Staats- und Universitätsbibliothek.
Leeuwarden: Friesch Genootschap's bibliotek.
*Provinciale Bibliotheek van Friesland (= Provinciale
Bibliotheek van Friesland, Leeuwarden).
Leipzig: Universitätsbibliothek.
Leningrad: *Asiatic Museum of the All Union Academy of Science
(= Asiatic Museum of the All Union Academy of
Science, Leningrad).
Leyden: Bibliotheek der Rijks-Universiteit.
Liverpool: Public Library.
London: *British Museum (= British Museum).
India Office Library.
The Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland.
Madrid: Biblioteca Nacional.
Manchester: The John Rylands Library.

- Marburg*: Universitätsbibliothek.
Moskva: Moscow Lenin-Public Library.
München: Bayerische Staatsbibliothek.
Universitätsbibliothek.
Oxford: The Bodleian Library.
Paris: Bibliothèque de l'Arsenal.
Bibliothèque Mazarine.
Bibliothèque Nationale.
Bibliothèque Sainte-Geneviève.
Praha: Bibliothèque de l'Université.
Rostock: Universitätsbibliothek.
Strasbourg: Bibliothèque nationale et universitaire.
Stuttgart: Württembergische Landesbibliothek.
Tübingen: Universitätsbibliothek.
Utrecht: Bibliotheek der Rijksuniversiteit.
Warszawa: Bibliothèque de l'Université.
Weimar: Landesbibliothek.
Wien: *Nationalbibliothek (= Nationalbibliothek Wien).
Wolfenbüttel: Landesbibliothek.
Zagreb: Bibliothèque de l'Université.

Det skal her tilføjes, at ved eftersøgningen af breve i Sovjetunionen har man modtaget velvillig bistand fra Sovjetunionens gesandtskab i København og fra Komitéen for fælles nordisk udforskning af de russiske statsarkiver.

II

Abrahams'ske autografsamling, KB: 285 460 545

Add., KB: Add. 17 Fol.: 10 (19) 21

Add. 198 Fol.: (1) (2) (3) 31 37 42 101 117 121 123 125 126
128 131 133 134 138 140 141 142 145 147 151 154
156 157 159 160 163 164 167 169 172 174 175 178
183 188 194 195 204 206 207 211 212 223 230 231
238 243 245 249 250 257 259 260 261 262 267 268
270 275 276 277 278 279 282 286 289 290 291 292
293 296 298 299 300 301 304 305 306 308 309 310
311 313 314 315 316 319 322 324 326 327 328 329

330 331 334 335 336 337 338 342 343 343 a 344 346
 347 349 350 351 353 355 356 357 359 360 (362) 363
 364 365 367 368 369 371 373 375 377 378 379 384 388
 389 393 395 396 397 399 401 403 404 406 407 408
 409 410 411 (412) 413 415 416 417 421 422 423 427
 428 429 432 433 434 436 437 439 447 449 450 453
 456 457 458 459 465 473 474 477 478 485 487 488
 492 498 499 504 507 515 518 524 526 527 534 536
 539 540 542 544 546 549 552 555 556 557 561 562
 566 569 570 571 572 574 576 577 578 579 580 583
 590 591 593 596 597 603 605 606 607 609 610 616
 618 621 622 623 624 625 626 628 629 630 631 632
 636 637 638 639 640 643 646 647 649 651 652 653
 658 660 661 662 664 665 667 670 671 672 673 676
 679 680 683 684 685 686 687 688 689 690 692 694
 697 703 704 708 710 711 712 715 717 718 719 720
 721 722 724 726 733 735 738 739 755 756 757 758
 765 768 772 780 781 782 783 785 793 794 802 804
 809 813 822 823 829 839 840 846 847 854 855 867
 869 873 875 880 884 891 893 897 899 901 903 905
 906 908 909 912 918 924 925 926 927 933 935 936
 938 940 944 955 956 957 958 962 963 964 969 981
 982 983 984 987 988 990 996 997 998 1000 1001
 1009 1010 1011 1013 1017 1018 1027 1034 1038
 1040 1046 1048 1049 1062

Add. 198 b Fol.: 742

Add. 280 Fol.: 40 43 47 59 118 358

Add. 294^{II} Fol.: 713 774 779

Add. 487, 4°: 865

Add. 627 m 4°: 146 255 295 339 352 376 391 426 430
 442 446 452 454

Add. 627 n 4°: (959)

Add. 1082, 4°: 440 551 1041 1042

Arnam. = Den arnamagnæanske samling, Kh.: 7 12 89 92 932

Asiatic Museum of the All Union Academy of Science, Leningrad: 394

Bakkehuset, Kh.: 318 866

British Museum: 93 94 767

Bøllings brevsamling, KB: 38 236 463 464 500 807 845 850 878 1033

Fyens stiftsmuseum: 489 848 1035

Herning museum: 325

ÍB, Reykjavík: ÍB 7 Fol.: 312

ÍB 94, 4°: (25) (26) (30) 63 78 85 86 87 99 100 107
 108 110 111 122 124 127 129 130 132 139 143
 144 148 149 150 155 161 162 165 166 168 170
 171 176 177 179 181 182 184 185 186 187 191
 192 193 198 199 (200) 201 202 203 (205) 209 210
 213 214 215 219 220 221 224 226 227 228 229
 232 234 240 242 246 248 251 (252) 254 256 258
 263 264 265 269 284 317 332 341 348 361 370
 372 392 398 402 420 435 448 462 469 470 475
 476 479 480 482 484 491 512 513 514 516 517
 529 547 548 550 553 554 567 582 585 586 587
 588 589 600 611 613 614 615 617 620 650 654
 655 656 657 659 668 677 678 693 696 698 699
 700 701 702 706 707 709 714 716 727 728 729
 730 731 736 741 746 748 749 750 751 752 753
 759 773 775 776 777 778 789 790 792 798 799
 801 803 805 806 810 812 826 827 828 830 832
 833 842 853 856 859 860 861 877 881 882 883
 885 886 887 888 889 890 911 913 916 923 941
 942 943 945 946 947 953 967 968 970 973 975
 979 980 989 992 993 994 1015 1019 1020 1023
 1028 1031 1052 1053 1054 1056 1057 1058 1059

KDVS = Det kgl. danske videnskabernes selskab, Kh.: 4 72 468 486

531 532 581 641 763 764

Kungl. Bibl. Sth.: Bref rör. utg. av Geijers och Afzelii folkvisor: 173

190 197 218 1060 1061

Bref till C. F. Dahlgren: 815

Bref till Wallmark: 543 635 674 705 734 743 747 761 795

Danica: Biografi: 271

Danska autografer: 96 541

Hammarškölds brefväxling: 68 71 75 95 97 102 105

- Nils Afzelius' samling (jf. ovfr. bind I p. vj): 66 98 103 114
 119 120 272 274 283 288 297 307 745
- LA = Landsarkivet for Sjælland og Lolland-Falster m.m., Kh.: 252a
 502 503 537 538 601 814 824 831 835 837 838 870 874 892 937
 939 961 966 971 972 974 977 985 986 995 1005 1012
- Landsarkivet for Fyen, Odense: 14 35 648 1014 1016
- Nationalbibliothek Wien: 619
- Nationalmuseet, Kh.: (294) 302 303
- Norske Vid. Selskabs bibliotek, Trondheim: 573 834 849 857 879 1022
- Nyere brevsamling, KB: 6 (443) (444) (445) 691 (769)
- Ny kgl. saml., KB:
- Ny kgl. saml. 1299 e^I Fol.: 644
  - Ny kgl. saml. 1458 Fol.: 511
  - Ny kgl. saml. 1599^I 1 Fol.: 461 762
  - Ny kgl. saml. 1599^{II} Fol. 2: 919 (920)
  - Ny kgl. saml. 1599^{II} Fol. 3: (786)
  - Ny kgl. saml. 1599^{IV} Fol.: 949 950
  - Ny kgl. saml. 1674 Fol.: 50
  - Ny kgl. saml. 1698^{IX} 2 Fol.: 235
  - Ny kgl. saml. 1766^{II} Fol.: 1004 1006 1007 1008 1021 1024 1030
 1032 1036
  - Ny kgl. saml. 2016 Fol.: 91
  - Ny kgl. saml. 149 c 7, 4°: 559
  - Ny kgl. saml. 149 c 31, 4°: 560 592 599
  - Ny kgl. saml. 2085 h 4°: 5 24 (28) 44 49 (63) (85) (86) (99)
 (100) 112 113 115 (137) (139) (149) 180 (192) 208 233 247
 340 (341) 362 366 380 (420) (425) 441 451 466 (470) (471)
 481 (491) 493 (494) (495) (496) (497) (505) 509 530 533 565
 594 (595) 602 604 627 666 (678) 695 723 (725) 737 770 784
 (784) 791 (800) 816 818 (842) 858 864 868 871 872 (876) 894
 (896) (898) 902 928 (929) 930 948 960 (976) 991 (999) (1000)
 (1039) 1043 1045 1050 1051
  - Ny kgl. saml. 2260, 4°: (931)
  - Ny kgl. saml. 2334 (VII) 4°: (612)
  - Ny kgl. saml. 2334 (VIII) 4°: (950)
  - Ny kgl. saml. 2336^I 4°: 55 56 136 153 333

- Ny kgl. saml. 2387^{II} 4°: 237
 Ny kgl. saml. 2411, 66, 4°: 754 766 817 819
 Ny kgl. saml. 2965, 4°: (418) (425)
 Ny kgl. saml. 3000, 4°: 1044 1047
 Ny kgl. saml. 3268^{IV} 4°: 25 26 28 30 82 137 152 189 196
 200 205 222 225 252 266 598 681 787 797 844 904 952 965
 1002 1029
- Preuss. Staatsbibliothek, Berlin:
 Grimm-Schrank no. 1499: 34 (36) 39 (41) 45 46 52 64 69 74 472
 521 522 568 612
 Sammlung Darmstaedter 2^b x1810: 419
- Provinciale Bibliotheek van Friesland, Leeuwarden: 895 907
 RA = Rigsarkivet, Kh.: 76 77 83 104 106 116 455 471 505 523 584
 663 732 800 820 851 1039
- Reykjavík JS: 90 788 978
 Reykjavík Lbs.: (669) 740 (740) 796 (811) 821 825 841 862 863 (954)
 (1003) (1037)
- Sorø AB: 8 9 11 13 15 16 17 18 20 22 23 27 29 32 51 54 57 58 60 61
 62 65 67 70 73 135 216 217 239 253 323 483 490 506 519 520
 575 608 633 634 642 744 1055
- Univ.-Bibl. Amsterdam: 244 467 525 917 934
 Univ.-Bibl. Beograd: 501 510
 Univ.-Bibl. Helsingfors: 374 836 843 914 921 1025
 Univ.-Bibl. Uppsala:
- Bref till Jonas Hallenberg: 424 563 852
 Bref till J. H. Schröder: 109 158 241 564 675 682 910 915 922
 Lösa bref: 387
- Ørsted 1—2 Fol., KB: 53
- Breve i privateje* (cf. bind I, p. vj):
- Grosserer H. J. ANDERSENS autografsamling: 760
 Fru Stefanía CLAUSEN, Kh.: 808
 P. E. MÜLLERSke familiearkiv: 33 81 84 321
 H. K. RASK, Hønseshave ved Kværndrup: 1026
 Bibliotekar dr. V. J. v. Holstein RATHLOU, Aarhus: 508
 Frk. Florence STEPHENS, Husaby pr. Vislanda: 273 382 383 900

Udgivelsessteder.

Alfabetisk orden efter den i registranten benyttede betegnelsesmaade. I fortegnelsen er kun medtaget de udgivelsessteder, hvortil der er henvist i registranten (se II 276).

- Athene, et Maanedsskrift* udg. af C. MOLBECH II: 79 80
 BIRKET-SMITH = S. BIRKET-SMITH, *Til Belysning af literære Personer og Forhold i Slutningen af det 18de og Begyndelsen af det 19de Århundrede. En Samling Breve*. Kh. 1884: 21 713
Breve fra og til N. F. S. Grundtvig udg. af GEORG CHRISTENSEN & STENER GRUNDTVIG I: 106
Dania: 49 63 99 419 443 444 445
Dankesgabe für Albert Leitzmann: 895 907
Danske Samlinger for Historie &c. 2. rk. II: 807
Danske Studier: 35 53 104 252a 271 320 354 374 502 503 601 814
 903 914 921 1037 1049
Eimreidín XVII: 312
Finsk tidsskrift 1933: 813 822 836 840 843 846 901 1025
Fynsk Hjemstavn VIII: 14
Híð íslenska bókmentafélag 1816—1866: 90 93 95 a 97a
Híð íslenska bókmenntafélag 1816—1916, Minningarrit: 90 91
Illustreret Tidende 1887: 1041 1042
Klausturpóstur IV: 425
 ALFR. KRARUP, *Katalog over Universitetsbibliotekets Haandskrifter*: 712
Literaturbladet 1828: 771
Magazin for Rejseiagttagelser udg. af R. NYERUP: 280 360 381 386 390
 400 405 414 421 422 427 432 433
Materialier til et dansk biographisk-litterarisk Lexicon udg. af N. C. ÖST: 545
Museum II: 96 541
 C. L. N. MYNSTER, *Mindeblade om Oehlenschläger*: 50
Nationaltidende, Tillæg til: 116
Nordisk tidsskrift N. S. IX: 66 98 103 114 117
Nordisk Tidsskrift for Filologi og Pædagogik N. R. I: 309 311 327 334 339
 343 360 515 528 558 645
Nordisk Ugeskrift 1837—38: 309 535
Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn 1816: 97a

- Odense Katedralskoles Indbydelsesskrift 1931: 1014 1016
- O. K. [skoleblad for Odense katedralskole] 1932: 1035
- ÓLSEN = BJÖRN MAGNÚSSON ÓLSEN, *Rasmus Kristján Rask. 1787–1887*
= *Tímarit hins íslenska bókmenntafjelags IX*, Reykjavík 1888,
p. 1–125: 25 26 28 78 82 85 86 87 88 149 181 192 199 203 222
225 234 251 266 284 372 420 833 (886) 953 994 1031
- N. M. PETERSEN SA I = N. M. PETERSEN, *Bidrag til Forfatterens Levnet*
= SA (s. d.) I, *Fortale*: 10a 31a 79 80 386 388 390 (400) 414
421 422 427 438 453
- RÖNNING = F. RÖNNING, *Rasmus Kristian Rask. Et mindeskrift*. Kh. 1887:
24 51 57 58 65 73 159 163 223 239 249 326 359 388 437 450
456 457 497 534 594 627 636 784 1046
- SA = R. K. RASK, *Samlede tildels forhen utrykte Afhandlinger*, udg. af
H. K. RASK. I–III. Kh. 1834–38: 48 146 255 280 281 287 295
302 339 345 352 360 376 381 385 391 426 430 431 442 446 452
454 771
- SCHMIDT = *Briefwechsel der Gebrüder Grimm mit nordischen Gelehrten* hrsg.
v. ERNST SCHMIDT. Berlin 1885: 34 36 39 45 46 52 64 69 74 472
521 522 544 568 580 612 632 652
- Suomi 2. rk. I: 291 299 314 319 328 330 335 338 343a 346 355 365 373
- The Foreign Review and Continental Miscellany*: 771
- VILH. THOMSEN, *Samlede Afhandlinger I*: 326
- Tímarit hins íslenska bókmentafjelags*: 418 425
- UA = RASMUS RASK, *Udvalgte Afhandlinger* udg. af LOUIS HJELMSLEV.
I–III. Kh. 1932–34: 57 84 109 381 834
- Wisbechs Almanak*: 1026

Forkortelser.

- AB: se Sorø AB (p. 400).
Chria.: Christiania (Oslo).
KB: Det kgl. bibliotek, København.
Kh.: København.
Pb.: St. Petersburg (Leningrad).
Sth.: Stockholm.
UB: Universitetsbiblioteket, København.

Trykfejl

side 116 *Fra C. Krogh* læs *Fra C. Krohg*

- 323 no. 383 *berv* læs *brev*

- 361 no. 749 *Gisla* læs *Gisli*